م

م: ئەرەب ئېلىپبەسىنىڭ 22 ـ ھەرپى بولۇپ، ئەبجەد ھېسابىدا «40»نى كۆرسىتىدۇ.

مَا: ئىككى تۈرگە بۆلۈنىدۇ.

«مَا» (الْحَرْفِيَّةُ) قوشۇمچە خاراكتېرلىك «مَا» ۋە «مَا» (الإِسْمِيَّةُ) ئىسىم خاراكتېرلىك «ما».

قوشۇمچە خاراكتېرلىك «مَا» بەش تۈرگە بۆلۈنىدۇ.

1 ـ مَا النَّافِيَةُ: بولۇشسىز «مَا»: ياق؛ ئەمەس؛ سىز؛ يوق؛ مايدۇ.

«مَا أَدْرِيْ»: مەن بىلمەيمەن.

«مَا رَأَيْتُهُ أَمْسِ»: تۈنۈگۈن مەن ئۇنى كۆرمىدىم.

«مَا هُوَ عَدُوًّا»، «مَا هُوَ بِعَدُوٍّ»: ئۇ دۈشمەن ئەمەس.

«مَا كَانَ لَهُ أَنْ يَقُوْلَ ذَلِكَ»: ئۇ ئۇنداق دېمەسلىكى كېرەك ئىدى.

2 ـ مَا الزَّائِدَةُ: ئوشۇقچە «مَا». «سَيَنْزِلُ الْمَطَرُ عَمَّا قَلِيْلٍ»: ‹عن + ما› بىردەمدىلا يامغۇر ياغىدۇ.

3 ـ مَا الْكَافَّةُ: تولۇقلىغۇچى «مَا»؛ ئالدى قوشۇلغۇچى، ئورۇن-ۋاقىت ھالىتى، «إِنْ» تۈركۈمىدىكى قوشۇمچىلار «طَالَ»، «قَلَّ»، «كَثُرَ» قاتارلىق پېئىللارنىڭ كەينىدە ئىشلىتىلىدۇ.

(1) «مَا الْكَافَّةُ» ئالدى قوشۇلغۇچىنىڭ كەينىدە ئىشلىتىلىدۇ.

«أَخْدِمُ الشَّعْبَ كَمَا تَخْدِمُهُ»؛ سىز خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلغاندەك مەنمۇ خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىمەن.

«عُوْقِبَ الْمُجْرِمُوْنَ بِمَا جَنَتْ أَيْدِيْهِمْ»: جىنايەتچىلەر جىنايىتى تۈپەيلىدىن جازاغا تارتىلدى.

«رُبَّمَا يَصْدُقُ الْكَاذِبُ»: يالغانچى بەزىدە راست گەپ قىلىپ قېلىشىمۇ مۇمكىن.

(2) ئورۇن - ۋاقىت تولدۇرغۇچىنىڭ كەينىدە ئىشلىتىلىدۇ: «كَيْفَ نَأْمَنُ كَيْدَ الْمُسْتَعْمِرِيْنَ بَعْدَ مَا جَرَّبْنَاهُمْ أَكْثَرَ مِنْ قَرْنٍ»: مۇستەملىكىچىلەرنى بىر ئەسىردىن كۆپرەك سىنىغان تۇرساق، ئۇلارنىڭ ھىيلە-مىكىرلىرىدىن قانداقمۇ خاتىرجەم بولالايمىز؟

«بَيْنَمَا سِرْتُ فِي الشَّارِعِ إِذْ رَأَيْتُ صَدِيْقِيْ»: مەن كوچىدا كېتىۋېتىپ، تۇساتتىنلا دوستۇمنى كۆرۈپ قالدىم.

«إِذْ مَا تَجْتَهِدْ فِي عَمَلِكَ تَنْجَحْ فِيْهِ»: سىز قېتىرقىنىپ ئىشلەيدىغانلا بولسىڭىز چوقۇم غەلىبە قىلالايسىز.

«حَيْثُمَا تَذْهَبْ تَجِدُ الْغُرَابَ أَسْوَدَ»: نەگىلا بارساڭ قاغىنى قارا كۆرىسەن، دۇنيادىكى قاغىلارنىڭ ھەممىسى قارا، نەگىلا بارساڭ قازاننىڭ قۇلىقى تۆت.

«أَيْنَمَا تَزُوْرُ مِنْ أَرْجَاءِ مِصْرَ تُشَاهِدُ التَّقَدُّمَ»: مەيلى سەن مىسىرنىڭ قايسىبىر تەرەپلىرىنى زىيارەت قىلما ھەممە ياقنىڭ تەرەققىي قىلىۋاتقانلىقىنى كۆرىسەن.

(3)«إِنَّ» تۈركۈمدىكى قوشۇمچىلارنىڭ كەينىدە ئىشلىتىلىدۇ: «إِنَّمَا نَعْتَمِدُ عَلَى قُوَّةِ جَمَاهِيرِ الشَّعْبِ»: بىز پەقەت خەلق ئاممىسىنىڭ كۈچىگە تايىنىمىز.

«كَأَنَّمَا الْقَمَرُ مِرْآةٌ صَافِيَةٌ»: ئاي گويا سۈپسۈزۈك ئەينەكتۇر.

«نَزَلَ الْمَطَرُ أَخِيرًا وَلَكِنَّمَا تَأَخَّرَ كَثِيرًا»: ئاخىر يامغۇر ياغدى، لېكىن ئۇ تولىمۇ كېچىكتى.

(4)«طَالَ ، قَلَّ ، كَثُرَ» قاتارلىق پېئىللاردىن كېيىن ئىشلىتىلىدۇ. «يَبْقَى تَهْدِيْدُ الْحَرْبِ طَالَمَا يَبْقَى الإِسْتِعْمَارُ»: مۇستەملىكىچىلىك مەۋجۇتلا بولىدىكەن ئۇرۇشنىڭ تەھدىتى ساقلىنىپ قېلىۋېرىدۇ.

«قَلَّمَا أَزُورُ مَكْتَبَةَ الْجَامِعَةِ لِضِيْقِ الْوَقْتِ»: ۋاقىت قىس بولغانلىقتىن مەن ئۇنىۋېرسىتېت كۇتۇپخانىسىغا ناھايىتى ئاز بارىمەن.

«كَثُرَ مَا أُضِيْعُ أَوْقَاتِيْ فِي الْمُسْتَشْفِيَاتِ»: مەن ۋاقتىمنىڭ كۆپ قىسمىنى دوختۇرخانىلاردا زايە قىلىۋېتىمەن.

4 ـ مَا الْمَصْدَرِيَّةُ: مەسدەر خاراكتېرلىك «مَا»

«ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ»: زېمىن گەرچە كەڭرى بولسىمۇ ئۇلارغا تار كەلدى.

5 ـ مَا الظَّرْفِيَّةُ: ۋاقىت تولدۇرغۇچى خاراكتېرلىك «مَا» . «أَتَعَلَّمُ مَا حَيِيْتُ»: ھاياتلا بولىدىكەنمەن داۋاملىق ئۆگىنىمەن.

ئىسىم خاراكتېرلىك «مَا» تۆۋەندىكىدەك بەش تۈرگە بۆلۈنىدۇ:

1 ـ مَا الإِسْتِفْهَامِيَّةُ: سوراق خاراكتېرلىك «مَا» .

«مَا هَذَا»؟ بۇ نېمە؟

«مَا تَفْعَلُ»؟ نېمە ئىش قىلىسەن؟

«مَا الْخَبَرُ»؟ قانداق خەۋەرلەر بار؟ نېمە گەپ ئىكەن؟

«مَا الْعَمَلُ»؟ قانداق قىلىش كېرەك؟

«مَا لَكَ»؟ نېمە بولدۇڭ؟ ساڭا نېمە بولدى؟

«مَا لِيْ بِهَذَا»؟ مەن بۇنى قانداق قىلىمەن (نېمە قىلىمەن)؟

«بِمَ تَكْتُبُ»؟ ‹ب + ما›؛ نېمە بىلەن يازىسەن؟

«لِمَ تَأَخَّرْتَ»؟ نېمە ئۈچۈن كېچىكىپ قالدىڭ؟

«فِيْمَ تَبْحَثُ»؟ ‹في + ما›: نېمە ئىزدەۋاتىسەن؟ نېمە توغرۇلۇق مۇھاكىمە قىلىۋاتىسەن؟

﴿فِيمَ أَنتَ مِن ذِكْرَاهَا﴾ ‹قرآن›: سەن ئۇنى قانداق بايان قىلىپ بېرەلەيسەن؟

«عَلاَمَ تَبْنِي هَذَا الْحُكْمَ»؟ ‹على + ما›: سەن نېمىگە ئاساسەن بۇ ھۆكۈمنى چىقىرىسەن؟ سەن نېمىگە ئاساسەن بۇنداق ھۆكۈم قىلىسەن؟

«إِلاَمَ تُضَافُ هَذِهِ الْكَلِمَةُ»؟ ‹إلى + ما›: بۇ سۆز نېمىگە بىرىكتۈرۈلىدۇ؟

2 ـ مَا الْمَوْصُوْلَةُ: باغلىغۇچى خاراكتېرلىك «مَا» .

«مَا شَاءَ اللهُ»: ئاللاھنىڭ ئىرادىسى شۇنداق.

«قُلْ مَا تُرِيْدُ»: ئىختىيارىي سۆزلەۋەر!

«هَذَا مَا لَهُ وَمَا عَلَيْهِ»: بۇ ئۇنىڭ ھوقۇقى ھەم مەجبۇرىيىتى.

«اَلْبَيَانُ مَا يَأْتِيْ»: تۆۋەندىكىدەك ئىزاھلايمىز، چۈشەندۈرۈلۈشى تۆۋەندىكىچە .

«وَمَا شَاكَلَ ذَلِكَ»: شۇنىڭغا ئوخشاشلار ۋە باشقىلار، قاتارلىقلار، قالغانلىرىمۇ شۇنداق، ئەنە شۇنداق نەرسىلەر.

«الذِكْرَيَاتُ أَنْوَاعٌ شَتَّى مِنْهَا مَا هُوَ مُرٌّ مُؤْلِمٌ وَمِنْهَا مَا هُوَ جَمِيْلٌ سَارٌّ»: ئەسلىمىلەر خىلمۇخىل بولىدۇ، ئازابلىقلىرىمۇ بولىدۇ، كۆڭۈللۈكلىرىمۇ بولىدۇ.

«هَذَا أَحْسَنَ مَا يَكُوْنُ»: ئەڭ ياخشىسى مانا مۇشۇ.

3 ـ مَا الشَّرْطِيَّةُ؛ شەرت خاراكتېرلىك «مَا» .

«مَا تَزْرَعْ تَحْصُدْ»: نېمە تېرىساڭ شۇنى ئالىسەن.

﴿وَمَا تُقَدِّمُواْ لأَنفُسِكُم مِّنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِندَ اللّهِ﴾

‹قرآن›: ئۆزۈڭلار ئۇچۇن ئىشلىگەن ھەرقانداق ياخشى ئەمەل بولسا ئاللاھنىڭ دەرگاھىدا ئۇنىڭ ساۋابىنى تاپىسىلەر.

«أَخْدِمُ الشَّعْبَ مَا دُمْتُ حَيًّا»: ھاياتلا بولىدىكەنمەن خەلق ئۇچۇن خىزمەت قىلىمەن.

4 ـ مَا التَّعَجُّبِيَّةُ: تەئەججۇپ خاراكتېرلىك «مَا»: نېمىدېگەن! نەقەدەر! ھەقىقەتەن، راست، راستىنلا.

«مَا أَجْمَلَ هَذِهِ الزَّهْرَةَ»: بۇ گۈل نېمىدېگەن چىرايلىق!

«مَا أَقْوَى قُوَّةَ الشَّعْبِ»: خەلقنىڭ كۈچى نېمىدېگەن زور.

5 ـ مَا الْإِبْهَامِيَّةُ: مۇجمەل خاراكتېرلىك «ما».

«مَا»: ھامان، مەلۇم بىر چاغدا.

«سَوْفَمَا يُحَرِّرُ الشَّعْبُ الْفِلَسْطِينِيّ أَرْضَهُ الْمُقَدَّسَةَ الْقُدْسَ الْمُحْتَلَّةَ»: پەلەستىن خەلقى ئىشغال قىلىۋېلىنغان مۇقەددەس زېمىنى ئېروسالېمنى ھامان بىر كۈنى ئازاد قىلىدۇ.

«نَجَحْنَا فِي عَمَلِنَا إِلَى حَدِّمَا »: بىز خىزمىتىمىزدە مەلۇم مۇۋەپپەقىيەتلەرگە ئېرىشتۇق.

«مَا ذَا»؟ نېمە؟

«يَوْمًا مَّا»: مەلۇم بىر كۈنى.

«بِسَبَبٍ مَّا»: مەلۇم بىر سەۋەب بىلەن.

«مَا إِنْ أَكَلْتُ الْغِدَاءَ حَتَّى ذَهَبْتُ إِلَى الْمَسْجِدِ لِأَدَاءِ صَلَاةِ الظُّهْرِ»: چۈشلۈك تاماقنى يەپ بولۇپلا پېشىن نامىزىنى ئوقۇش ئۈچۈن مەسجىدكە باردىم.

«مَا وَرَاءَ النَّهْرِ»: ئامۇ دەرياسىنىڭ ئۇ تەرىپى.

مَاءَ يَمُوءُ مُؤَاءً وَأَمْوَاءً السِّنَّوْرُ: مۈشۈك مياڭلىدى.

مَاءٌ ج مِيَاهٌ: سۇ، سۇيۇقلۇق.

مَاءُ الْبَحْرِ: دېڭىز سۈيى.

مَاءُ الْبَصَلِ: پىياز سۈيى.

مَاءٌ ثَقِيلٌ: ئېغىر سۇ (ھىدروگېن بىلەن ئوكسىگېن بىرىكمىسى).

مَاءُ السَّيْفِ: قىلىچنىڭ پارقىرىقى.

مَاءٌ صَافٍ: سۈزۈك سۇ.

مَاءٌ فَاتِرٌ: ئىسسىق سۇ، ئىلمان سۇ.

مَاءٌ مَغْلِيٌّ: قايناق سۇ.

مَاءٌ كَدِرٌ: دۇغ سۇ، لاي سۇ.

مَاءٌ نَاجِعٌ: ئۇسسۇزلۇقنى قاندۇرىدىغان سۇ.

مَاءٌ بَارِدٌ: سوغۇق سۇ.

مَاءُ الْجَنِينِ: باش سۈيى.

مَاءُ الرَّمَادِ: تۇزلۇق سۇ ، يېشىل سۇ.

مَاءُ الزَّهْرِ: شەبنەم.

مَاءٌ عَذْبٌ: تاتلىق سۇ.

مَاءٌ جَارٍ: ئېقىن سۇ.

مَاءٌ سَاخِنٌ: ئىسسىق سۇ

مَاءُ الْحَيَاةِ: شاراب، ھاراق.

مَاءُ الذَّهَبِ: ئالتۇن سۈيى.

مَاءُ الشَّبَابِ: ياشلىق باھارى، تەرۇتازە، نەۋقىرانلىق.

مَاءُ الشَّرْبِ ، مَاءُ الشَّفَةِ: ئۇسسۇلۇق، ئىچىملىك.

مَاءُ الْعَقْدِ ، مَاءُ الْكَذَّابِ: ئازوت كىسلاتاسى.

مَاءُ اللَّحْمِ: قان.

مَاءُ النَّارِ: تۇز كىسلاتاسى، گىدرو خلورىت.

مَاءُ الْوَجْهِ: ھايا، نومۇس ، ئۇيات، غۇرۇر.

مَاءُ الْوَرْدِ: قىزىلگۈل سۈيى، گۈلاب.

ابْنُ الْمَاءِ: سۇ قۇشى.

بَنَاتُ الْمَاءِ: سۇ قۇشلىرى.

الْمَاءُ الْأَزْرَقُ: كۆزگە چۈشكەن ئاق.

«حَيَاةُ الْإِنْسَانِ تَتَوَقَّفُ عَلَى الْمَاءِ وَالْهَوَاءِ وَأَشِعَّةِ الشَّمْسِ»: ئىنسان ھاياتى سۇ، ھاۋا ۋە قۇياش نۇرىغا تايىنىدۇ.

﴿وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ﴾ ‹قرآن›: ھەممە

جانلىق مەۋجۇداتنى سۇدىن ياراتتۇق.

حُوْرِيَّةُ الْمَاءِ: سۇ پەرىسى.

عَرَبَةُ الْمَاءِ: سۇ توشۇش هارۋىسى.

الْمِيَاهُ الْمَعْدَنِيَّةُ: مىنېرال سۇ ، بۇلاق سۈيى.

الْمِيَاهُ الْإِقْلِيمِيَّةُ: دېڭىز تەۋەسى.

مِيَاهٌ جَوْفِيَّةٌ: يەر ئاستى سۈيى.

مَاتَ يَمُوتُ مَوْتًا: ئۆلدى، قازا تاپتى.

مَاتَ الْحَيّ: ئۆلدى.

مَاتَ جُوْعًا: ئاچلىقتىن ئۆلدى.

مَاتَ رُعْبًا: قورقۇنچتىن ئۆلدى.

«مَنْ مَاتَ لَايُشْرِكُ بِاللهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ» ‹حديث›: « كىمكى ئاللاهقا هېچ نەرسىنى شېرىك كەلتۈرمەي ئۆلسىدىكەن، ئۇ ئادەم جەننەتكە كىرىدۇ» (هەدىس).

مَاتَ حَتْفَ أَنْفِهِ: هېچقانداق هادىسىگە ئۇچرىماي ئورنىدا يېتىپ ئۆلدى.

مَاتَ بَرْدًا: توڭلاپ ئۆلدى.

مَاتَ كَمَدًا: خاپىلىقتىن ئۆلدى.

«يُبْعَثُ كُلّ عَبْدٍ عَلَى مَا مَاتَ عَلَيْهِ» ‹حديث›: «هەرقانداق بەندە قانداق هالەتتە ئۆلگەن بولسا، شۇ هالەتتە تىرىلدۈرۈلىدۇ».

مَاتَ عَنْ وَلَدٍ: ئۆلۈپ بىر بالىسى قالدى.

مَاتَتِ الرِّيحُ: شامال توختىدى.

مَاتَتِ النَّارُ: ئوت ئۆچتى.

مَاتَ الْحَرّ أَوِ الْبَرْدُ: ئىسسىق ياكى سوغۇق ياندى.

مَاتَتِ الْحُمَّى: قىزىتما پەسەيدى.

مَاتَ يَمُوتُ مَوَاتًا وَ مَوَتَانًا الْمَكَانُ: جاي قاقاسلىشىپ كەتتى، چۆللىشىپ كەتتى.

مَاتِعٌ: ئېسىل ، ساز، ئەلا، ياخشى، نادىر، يۇقىرى، ئۈستۈن، ئۇزۇن؛ كەسىپ ئەھلى؛ قىپقىزىل.

رَجُلٌ مَاتِعٌ: پەزىلەتلىك ئادەم.

مَاثَ يَمُوثُ مَوْثًا الشَّيْءَ بِالشَّيْءِ: نەرسە ئارىلاشتى، ئارىلىشىپ كەتتى.

مَاثَ يَمِيثُ مَيْثًا الشَّيْءَ فِي الْمَاءِ: نەرسىنى سۇدا ئېرىتتى.

مَاثَلَ يُمَاثِلُ مُمَاثَلَةً: ئوخشىدى، ئوخشاپ قالدى، ئوخشاتتى.

مَاثَلَهُ فِي اللَّوْنِ: رەڭگى ئوخشاپ قالدى.

«يُمَاثِلُهُ أَدَبًا»: ئۇنىڭ ئەدەپ-ئەخلاقى ئوخشىشىپ كېتىدۇ.

مَاثِلٌ: هازىر، تەييار، تەسەۋۋۇر قىلىنغان.

«مَاثِلٌ بَيْنَ يَدَيْهِ»: ئۇنىڭ ئالدىدا هازىر بولغان.

مَاثِلٌ لِلْعِيَانِ: ئوچۇق-ئاشكارا.

مَاثِلَةٌ: چىراغ تەكچىسى، چىراغپاي.

«مَسْأَلَةٌ مَاثِلَةٌ فِي ذِهْنِهِ»: مېڭىسىدە تەسەۋۋۇر قىلىنغان مەسىلە.

مَاجَ يَمُوجُ مَوْجًا وَمَوَجَانًا: دولقۇنلىدى، جۇش ئۇردى، مەۋج ئۇردى.

مَاجَ الْقَوْمُ: قوۋم تەۋرەپ كەتتى.

مَاجِدٌ م مَاجِدَةٌ ج مَوَاجِدُ: ئېسىل، شەرەپلىك، ئالىيجاناب .

مَاجَرَيَاتٌ (مَاجَرَى): هادىسە، خېيىم-خەتەر، ۋەقە.

مَاجَرَيَاتُ الْحَوَادِثِ: ۋەقە(هادىسە) نىڭ جەريانى.

مَاجَنَ يُمَاجِنُ مُمَاجَنَةً الشَّخْصُ الشَّخْصَ: چاقچاقلاشتى.

مَاجِنٌ ج مُجَّانٌ: يۈزى قېلىن، هاياسىز، قىزىقچى، چاقچاقچى.

مَاجُورٌ ج مَوَاجِيرُ: ساپال قاچا، ساپال بۇيۇم.

مَاحَ يَمِيحُ مَيْحًا وَ مَيْحُوحَةً: ئىرغاڭلاپ ماڭدى، كۆرەڭلەپ ماڭدى.

مَاحَ الشَّخْصُ: سۇنى ئوچۇملاپ ئالدى.

مَاحَ الرَّجُلَ: كىشىگە پايدا يەتكۈزدى.

مَاحَةُ عِنْدَ الأَمِيرِ: ئۇنىڭغا شاپائەت قىلدى.

مَاحٌ: كونا كىيىم.

مَاحِقٌ: ھالاكەتلىك، قاقشاتقۇچ، ئۆلتۈرىدىغان، ئۆلۈمگە ئېلىپ بارىدىغان، جاننى ئالىدىغان.

هَزِيمَةٌ مَاحِقَةٌ: ھالاكەتلىك مەغلۇبىيەت، پاجىئەلىك مەغلۇبىيەت.

مَاحَكَ يُمَاحِكُ مُمَاحَكَةً: جېدەللەشتى، جاڭجاللاشتى، بەس-مۇنازىرە قىلىشتى، تالاش-تارتىش قىلىشتى.

مَاحِكٌ: ئۇرۇشقاق، جېدەلخور، مۇنازىرىچى.

مَاحِلٌ: قاقاس، قاقاسلىق، قۇرغاق، قۇرغاقچىلىق، مۇنازىرىلەشكۈچى.

أَرْضٌ مَاحِلٌ: قۇرغاق يەر.

مَاخِرَةٌ ج مَوَاخِرُ: پاراخوت، كېمە.

﴿وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَاخِرَ فِيهِ﴾ «قۇرئان»: كېمىلەرنىڭ دېڭىزدا دولقۇن يېرىپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرىسەن.

مَاخِضٌ ج مَوَاخِضُ: تولغاق تۇتقۇچى.

مَاخُورٌ ج مَوَاخِرُ و مَوَاخِيرُ: پاھىشىخانا، پىسىق-پاسات سورۇنى.

مَاخُورَةٌ ج مَوَاخِيرُ: پاھىشىخانا، ئىشرەتخانا.

مَادَ يَمِيدُ مَيْدًا وَ مَيَدَانًا: سىلكىندى، تەۋرەندى؛ ئوڭ-سولغا ئىرغاڭلىدى.

مَادَامٌ ج مَادَامَاتٌ: خانىم، خېنىم، ئاغىچا.

مَادَّ يُمَادُّ مُمَادَّةً وَ مِدَادًا ــ هُ: ئارقىغا سوزدى، ئارقىغا سۆرىدى، كەينىگە تارتتى.

مَادٌّ: ياماشقاق ئۆسۈملۈكلەر.

مَادَّةٌ ج مَوَادٌّ وَ مَادَّاتٌ: ماددا، ماددىي نەرسە؛ ماتېرىيال، ئېلېمېنت، تارماق.

مَادَّةٌ سَامَّةٌ: زەھەرلىك ماددا.

الْمَادَّةُ الْحَيَوِيَّةُ: پلازما، پروتوپلازما.

مَادَّةُ اللُّغَةِ: سۆزلۈك، لۇغەت تەركىبى، لېكسىكا.

مَادَّةُ الإِتِّفَاقِ (الْعَقْدِ): ماددا، تارماق.

الْمَادَّةُ الْغِذَائِيَّةُ: ئوزۇقلۇق ماددا.

الْمَادَّةُ الْمُشْتَعِلَةُ: يېنىشچان ماددا.

الْمَادَّةُ شِبْهُ الْمَصْنُوعَةِ: چالا ئىشلەنگەن مەھسۇلات.

مَادَّةُ التَّجْمِيلِ: پەرداز بويۇملىرى.

مَادَّةُ الْخَشَبِ: ياغاچ ماتېرىياللىرى.

الْمَادَّةُ الثَّانِيَةُ مِنَ الْقَانُونِ: قانۇننىڭ ئىككىنچى ماددىسى.

مَوَادُّ الْبِنَاءِ: قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرى.

مَوَادُّ التَّعْلِيمِ: ئوقۇش ماتېرىياللىرى.

«أَنَّ الإِقْتِصَادَ فِي الْمَوَادِّ الْخَامِ أَمْرٌ مُهِمٌّ جِدًّا إِيَّاكَ أَنْ تُقَلِّلَ مِنْ أَهَمِّيَّتِهِ»: خام ئەشيانى تېجەش مۇھىم تەدبىر، ئۇنىڭ رولىنى سەل چاغلىماسلىقىڭ كېرەك.

«ذَهَبَ إِلَى أَمَاكِنَ كَثِيرَةٍ بَحْثًا عَلَى مَوَادِّ الْبِنَاءِ»: قۇرۇلۇش ماتېرىياللىرىنى ئىزدەپ نۇرغۇن جايلارغا باردى.

مَوَادٌّ إِسْتِهْلاَكِيَّةٌ: ئىستېمال ماتېرىياللىرى.

مَوَادٌّ أَوَّلِيَّةٌ، وَمَوَادٌّ خَامٌ، وَالْمَوَادُّ الْغُفْلُ: خام ماتېرىيال، خام ئەشيا.

مَادِّيٌّ: كونكرېت؛ ماتېرىيالىست، ماتېرىيالىزمچى؛ دۇنياۋى، دۇنيالىق.

مَادِّيًّا: ماددىي جەھەتتە، ماددىي جەھەتتىن.

مَادِّيَّةٌ: ماددىيلىق، رېئاللىق، ئاكتۇئاللىق؛ ماتېرىيالىزم.

الْمَادِّيَّةُ الدِّيَالِكْتِيكِيَّةُ: دىئالېكتىك ماتېرىيالىزم.

الْمَادِّيَّةُ التَّارِيخِيَّةُ: تارىخىي ماتېرىيالىزم.

مَادَى يُمَادِي مُمَادَاةً فُلاَنًا: مۇددەتنى ئۇزارتتى، قەرەلنى ئۇزارتتى كېچىكتۈردى.

مَاذِرٌ: سېسىق، ناچار.

مَاذِيٌّ: ئاق ھەسەل، بال؛ تۆمۈر قورال.

مَاذِيَّةٌ: شاراب، مەي.

مَارَ يَمُورُ مَوْرًا: داۋالغۇدى، تەۋرەندى، دولقۇنلىدى، ئۆركەشلىدى.

مَارَتِ السَّحَابَةُ: بۇلۇت ئايلاندى.

﴿يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْراً﴾ ‹قرآن›: ئۇ كۈندە ئاسمان قاتتىق تەۋرەيدۇ.

مَارَ يَمِيرُ مَيْرًا: تەمىنلىدى، تەمىن قىلدى، باقتى.

مَارَ الدَّوَاءَ: دورىنى ئېرىتتى.

مَارِدٌ ج مَرَدَةٌ وَ مَارِدُوْنَ: بۇيۇك ئادەم، پالۋان، شەيتان، دىۋە، يوكسەك، ئېگىز، گىگانت ئادەم؛ ئاسىي، توپىلاڭچى، قارشى تۇرغۇچى.

﴿وَحِفْظاً مِن كُلِّ شَيْطَانٍ مَّارِدٍ﴾ ‹قرآن›: ئاللاھنىڭ ئىتائەتتىن چىققۇچى ھەربىر شەيتاندىن ئۇنى قوغدىدۇق.

«بِنَاءٌ مَارِدٌ»: ئېگىز بىنا.

مَارٌّ ج مَارَّةٌ: ئۆتكۈچى، ھالقىغۇچى، كېسىپ ئۆتكۈچى، يولۇچى.

الْمَوْضُوعُ الْمَارّ ذِكْرُهُ: يۇقىرىدا تىلغا ئېلىنغان ماۋزۇ.

«الشَّارِعُ مُزْدَحِمٌ وَلَكِنْ الْمَارَّةَ يَسِيرُوْنَ بِنِظَامٍ»: كوچا تىقىنچىلىق بولسىمۇ يولدىن ئۆتكۈچىلەر تەرتىپلىك ماڭماقتا.

«يَجْتَازُ الْمَارَّةُ الطَّرِيقَ عِنْدَ ظُهُوْرِ الضَّوْءِ الأَخْضَرِ»: يولدىن ئۆتكۈچىلەر يېشىل چىراغ يېقىلغاندا ئۆتىدۇ.

مَارَسَ يُمَارِسُ مِرَاسًا وَمُمَارِسَةً الشَّيْءَ أَوِ الْعَمَلَ أَوِ الأَمْرَ: ھەپىلەشتى، شۇغۇللاندى.

«يُمَارِسُ الْمُحَامَاةَ مُنْذُ عِشْرِيْنَ سَنَةً»: ئۇ يىگىرمە يىلدىن بېرى ئادۋوكاتلىق بىلەن شۇغۇللىنىۋاتىدۇ.

مَارَسَ سُلْطَتَهُ: ھوقۇقىنى ئىشلەتتى.

مَارَسَ السَّلْطَةَ: ھاكىمىيەت يۈرگۈزدى.

يُمَارِسُ رِبَا الْفَاحِش: ئۇ جازانىخورلۇق قىلىۋاتىدۇ.

مَارِسٌ: مارت، ئۇچىنچى ئاي؛ ئەپسانىلەردىكى ئۇرۇش ئىلاھى.

مَارِسْتَانٌ: دوختۇرخانا، شىپاخانا.

«قَضَى الْمَرِيْضُ مُدَّةً فِي الْمَارِسْتَانِ»: كېسەل بىر مەزگىلنى دوختۇرخانىدا ئۆتكۈزدى.

مَارِقٌ ج مَارِقُوْنَ وَ مُرَّاقٌ عَنِ الدِّيْنِ: دىندىن چىققۇچى، دىنغا ئاسىيلىق قىلغۇچى.

سَهْمٌ مَارِقٌ: تېشىپ ئۆتۈپ كەتكەن ئوق.

مَارَى يُمَارِي مُمَارَاةً: جېدەللەشتى، مۇنازىرىلەشتى.

مَارِيَةٌ: ئاق موزايلىق ئىنەك.

مَارِيَّةٌ: ئاق ئايال.

مَازَجَ يُمَازِجُ مُمَازَجَةً: بېرىش-كېلىش قىلدى، ئالاقە قىلدى، باردى-كەلدى قىلدى، ئارىلىشىپ ئۆتتى.

مَازَحَ يُمَازِحُ مُمَازَحَةً: چاقچاقلاشتى، ئويناشتى.

مَازِحٌ: چاقچاقچى، ھەزىلچى.

مَازُوْزٌ: بېلىقچى قۇش.

مَازِيَّةٌ: ئۈستۈنلۈك، ئەۋزەللىك، ئارتۇقچىلىق، پەزىلەت.

مَاسَ يَمُوْسُ مَوْسًا: الرَّأسَ: چاچنى چۈشۈردى، ساتىراشلىق قىلدى.

مَاسَ يَمِيْسُ مَيْسًا وَ مَيَسَانًا الرَّجُلُ: كىشى غادىيىپ ماڭدى، ئىرغاڭلاپ ماڭدى.

مَاسٌ ج أَلْمَاسٌ: ئالماس، بىرلىيانت.

رَجُلٌ مَاسٌ: تاش يۈرەك ئادەم.

مَاسَةُ قِمْرَانِيٍّ: ئالماس پىچاق، ئەينەك كەسكۈچ.

مَاسَحَ يُمَاسِحُ مُمَاسَحَةً: ئالداش ئۈچۈن چىرايلىق گەپ قىلدى.

مَاسَحَ غَيْرَهُ: قول ئېلىشىپ كۆرۈشتى.

مَاسِحٌ م مَاسِحَةٌ: سۈرتكۈچى، ئېرىتقۇچى، كاززاپ، يالغانچى، قاتىل.

مَاسِحُ الأَحْذِيَّةِ: مايلاپچى.

مَاسِحَةٌ ج مَوَاسِحُ: باش تارىغۇچى دېدەك.

مَاسَّ يُمَاسُّ مُمَاسَّةً: تەگدى، تېگىپ كەتتى، ئۇچراشتى.

مَاسٌّ: تېگىپ كەتكۈچى، ئۇچراشقۇچى، سۈركىگۈچى، ئۈۋۈلىغۇچى، تۇتقۇچى، جىددىي، زۆرۈر، ئاكتۇئال.

«دَيْنٌ مَاسٌّ»: جىددىي قەرز.

«لَهُ حَاجَةٌ مَاسَّةٌ إِلَى الْمُسَاعَدَةِ»: ئۇ ياردەمگە جىددىي ئېھتىياجلىق.

الْقُوَّةُ الْمَاسَّةُ: تېگىش سېزىمى.

مَاسِكٌ: تۇتقۇچى، ئالغۇچى، تۇتۇۋالغۇچى، ئېلىۋالغۇچى، مۇستەھكەم، پۇختا، قاتتىق.

مَاسِكُ الدَّفَاتِرِ: بوغالتىر، ھېساباتچى.

مَاسُورَةٌ ج مَوَاسِيرُ: كاناي، نەيچە، پروبىركا، ئۆتكۈزگۈچ تۇرۇبا.

مَاسُورَةُ مِيَاهٍ: سۇ تۇرۇبىسى.

مَاسَى يُمَاسِي مُمَاسَاةً فُلَانًا: پالاننى مەسخىرە قىلدى.

مَاشِطٌ: ساتىراش.

مَاشِطَةٌ ج مَاشِطَاتٌ وَ مَوَاشِطُ: دېدەك، خىزمەتكار، كۆتكۈچى ئايال، ئايال ساتىراش.

مَاشَكٌ / مَاشَةٌ: لاخشىگىر، قىسقۇچ.

مَاشَى يُمَاشِي مُمَاشَاةً: بىللە ماڭدى.

مَاشَى الرَّجُلُ صَدِيقَهُ: كىشى دوستى بىلەن بىللە ماڭدى.

مَاشَاهُ فِي آرَائِهِ: ئۇنىڭ پىكىرلىرىگە ماسلاشتى.

مَاشٍ ج مُشَاةٌ و مَاشُونَ: پىيادە ماڭغۇچى، ياياق ماڭغۇچى.

«عَلَى الْمَاشِي أَنْ يَحْتَرِمَ إِشَارَاتِ الْمُرُورِ»: پىيادە ماڭغۇچى قاتناش بەلگىلىرىگە رىئايە قىلىش كېرەك.

رَجَعْتُ إِلَى الْحَدِيقَةِ مَاشِيًا: باغقا پىيادە قايتتىم.

«كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَزُورُ قُبَاءَ رَاكِبًا وَ مَاشِيًا فَيُصَلِّي فِيهِ رَكْعَتَيْنِ» ‹حديث›: «پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇلاغلىق ۋە پىيادە ھالەتتە قۇبا مەسجىدىنى زىيارەت قىلاتتى ۋە ئۇ يەردە ئىككى رەكئەت ناماز ئوقۇيتتى». ‹ھەدىس›.

مَاشِيَةٌ ج مَوَاشٍ: ئۆي ھايۋانلىرى.

تِسْعَةُ أَعْشَارِ الرِّزْقِ فِي التِّجَارَةِ وَالْعُشْرُ فِي الْمَوَاشِي ‹حديث›: 10\9 رىزىق تىجارەتتە، 10\1 رىزىق چارۋىچىلىقتا. ‹ھەدىس›.

مَاصِرٌ: چېگرا، پاسىل، شەھەر، ئاۋات جاي، توساق.

مَاصٌّ: شورىغۇچى، سۈمۈرگۈچى.

مَاصَّةٌ ج مَاصَّاتٌ وَمَوَاصٌّ: ناسوس، پومپا، سۈمۈرگۈچ ناسوسى، سۈمۈرگۈچ، ئابسوربىسىلىگۈچى رېئاكتىپ.

مَاصَعَ يُمَاصِعُ مُمَاصَعَةً قِرْنَهُ: ئېلىشتى، ئۇرۇشتى.

مَاصِعٌ م مَاصِعَةٌ: تۈز سۈيى.

مَاصِلٌ: ئاز، ئازغىنە.

عَطَاءٌ مَاصِلٌ: ئازغىنە سوۋغا.

لَبَنٌ مَاصِلٌ: ئازغىنە سۈت.

مَاصِرٌ: ئاچچىق-چۈچۈك.

مَاضِغٌ ج مُضَّغٌ: چاينىغۇچى.

مَاضِغَانِ وَمَاضِغَتَانِ: ئۈستۈنكى ئاڭلاي ۋە ئاستىنقى ئاڭلاي.

مَاضٍ ج مَوَاضٍ: ئۆتكۈر، ئىتتىك، كەسكىن، ئىلگىرى، بۇرۇن.

الْأُسْبُوعُ الْمَاضِي: ئۆتكەن ھەپتە، ئالدىنقى ھەپتە.

الشَّهْرُ الْمَاضِي: ئۆتكەن ئاي، ئالدىنقى ئاي.

فِي الْمَاضِي: ئىلگىرى، ئىلگىرىكى، بۇرۇنقى، بۇرۇن، ئۆتمۈشتە.

هُوَ مَاضِي الْعَزِيمَةِ: ئۇ ئىرادىلىك، ئىرادىسى چىڭ.

الْمَاضِي (فِي النَّحْوِ): ئۆتكەن زامان.
الْفِعْلُ الْمَاضِي: ئۆتكەن زامان پېئىلى.
السَّنَوَاتُ الْمَاضِيَةُ: ئىلگىرىكى يىللار.
مَاطَ يَمِيطُ مَيْطًا وَمَيَطَانًا: يىراقلاشتى، ئايرىلدى، نېرى بولدى.
مَاطَ بِهِ: يىراقلاشتۇردى، چەتكە قاقتى، نېرى قىلىۋەتتى.
مَاطِرٌ: يامغۇرلۇق.
مَاطَلَ يُمَاطِلُ مُمَاطَلَةً بِحَقِّهِ: ئۇنىڭ ھەققىنى قايتۇرۇشنى كەينىگە سۈردى.
مَاعَ يَمِيعُ مَيْعًا الشَّيْءُ: نەرسە ئاقتى، تارالدى.
مَاعَ السَّمْنُ: ماي ئېرىدى.
مَاعَ الشَّخْصُ: كىشى بوشاپ كەتتى.
مَاعِزٌ ج مَعْزٌ م مَاعِزَةٌ ج مَوَاعِزُ: بىر ئۆچكە.
مَاعُونٌ: ئائىلىدە ئىشلىتىلىدىغان سايمانلار، ئائىلە سايمانلىرى.
مَاقَ يَمُوقُ مَوْقًا وَمُوُوقًا الشَّخْصُ: دۆت بولدى، گالۋاڭ بولدى.
مَاقَتَ يُمَاقِتُ مُمَاقَتَةً الرَّجُلَ: قاتتىق يىرگەندى، قاتتىق ئۆچ كۆردى.
مَاكَرَ يُمَاكِرُ مُمَاكَرَةً: ئالدىدى، ساختىپەزلىك قىلدى، ھىيلە ئىشلەتتى.
مَاكِرٌ ج مَكَرَةٌ وَ مَاكِرُونَ: ھىيلىگەر، مەككار.
«يَتَصَرَّفُ كَالثَّعْلَبِ الْمَاكِرِ»: ھىيلىگەر تۈلكىدەك ئىش قىلىدۇ.
مَاكَسَ يُمَاكِسُ مُمَاكَسَةً: كېمەيدى، كېمەيتتى.
مَاكَسَ فِي الْبَيْعِ: سودىلاشتى.
مَاكَسَ الشَّخْصُ الضَّرِيبَةَ: باج يىغدى.
مَاكَسَةٌ: ئۈنى ئەرزى.
مَاكِنَةٌ: ماشىنا، ئىستانوك، مېخانىزم.
مَاكِينَةٌ كَهْرَبَائِيَّةٌ: دۋىگاتېل، ئېلېكتىر ماشىنا.
مَاكِنَةُ خِيَاطَةٍ: تىكىش ماشىنىسى.

مَالَ يَمُولُ مَوْلًا وَمُؤُولًا: باي بولدى، بېيىدى، مالدار بولدى.
مَالَ يَمِيلُ مَيْلًا وَ مَيَلَانًا: ئېغىشتى.
مَالَ فُلَانًا: پالانىغا بولۇشتى.
مَالَ عَنِ الطَّرِيقِ: يولدىن چەتنەپ كەتتى.
مَالَ عَنِ الْحَقِّ: ھەقتىن يۈز ئۆرۈدى.
مَالَ شِمَالًا وَيَمِينًا: ئوڭ ـ سولغا ئىرغاڭلىدى.
مَالَ النَّهَارُ: كەچ كىرەي دېدى.
مَالَ اللَّيْلُ: قاراڭغۇ چۈشەي دەپ قالدى.
مَالَ الْحَائِطُ: تام قىڭغىيىپ قالدى.
مَالَ عَلَيْهِ الدَّهْرُ: بېشىغا كۈن چۈشتى، دىشۋارچىلىققا يولۇقتى.
مَالَ عَلَى الرَّجُلِ: كىشىگە زۇلۇم قىلدى.
مَالَتِ الشَّمْسُ: كۈن قايرىلدى.
مَالَ إِلَى: ھەۋىسى كەلدى.
مَالٌ ج أَمْوَالٌ: مال، مال ـ مۈلۈك، پۇل ـ مال.
مَالُ الْحَرَامِ: ھارام مال، ھارام پۇل، ھارام بايلىق.
أَمِينُ الْمَالِ: ئامبارچى، كاسسىر، بوغالتىر.
جَمْعُ الْمَالِ: مال توپلىماق.
مَالٌ مَنْقُولَةٌ: تۇراقسىز مال.
مَالُ الْأَطْيَانِ: يەر بېجى.
مَالُ الْعَقَارَاتِ: مال ـ مۈلۈك بېجى.
مَالٌ كَثِيرٌ: بايلىق، بايلىق مەنبەسى.
الْمَالُ الْإِحْتِيَاطِيُّ: ئېھتىيات مەبلەغ.
رَأْسُ مَالٍ: دەسمايە، كاپىتال.
بَيْتُ الْمَالِ: دۆلەت خەزىنىسى.
مَالَأَ يُمَالِئُ مُمَالَأَةً: ياردەم بەردى.
وَاللهِ مَا قَتَلْتُ عُثْمَانَ وَلَا مَالَأْتُ عَلَى قَتْلِهِ: ئاللاھ بىلەن قەسەمكى، ئوسماننى مەن ئۆلتۈرمىدىم، ئۇنى ئۆلتۈرۈشكە ياردەملەشكىنىممۇ يوق.
مَالَجٌ ج مَوَالِجُ: ئەندىۋا.

مَالَحَ يُمَالِحُ مُمَالَحَةً: بىرگە تاماق يېدى، بىللە غىزالاندى.

مَالِحٌ: تۇزلۇق، شورلۇق.

هَذَا الطَّبَقُ مِنَ الْخُضْرَوَاتِ غَيْرُ مَالِحٍ جِدًّا: بۇ سەي ناھايىتى تۇزسىز بولۇپ قاپتۇ.

مَالِطَةُ: مالتا ئارىلى.

مَالَقٌ: سۈرەم.

مَالِكٌ ج مُلَّكٌ وَمُلَّاكٌ: خوجايىن، ئىگىدار، ئىگە، ئىگىدارچىلىق قىلغۇچى، مۈلۈك ئىگىسى، مۈلۈكدار.

﴿مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴾ «قۇرئان»: (ئاللاھ) قىيامەت كۈنىنىڭ ئىگىسىدۇر.

مَالِكُ الأَرْضِ الزِّرَاعِيَّةِ: پومېشچىك، يەر ئىگىسى.

مَالِكُ الْحَزِينِ: كۆك قوتان. (بىر خىل قۇش).

الشُّؤُونُ الْمُتَعَلِّقَةُ بِالْمُلَّاكِ: كادىرلار خىزمىتى.

مَالِكِيٌّ: مالىكى مەزھىپىدىكى ئادەم.

مَالِكِيَّةٌ: مالىكى مەزھىپى.

مَالِنْخُولِيَا، مَالِيخُولِيَا: خامۇشلۇق كېسىلى، مالىخولىيا.

مَالُولَةٌ: سەۋرسىز، چۇس، قىزىققان.

مَالِيٌّ: پۇل، پۇلغا مەنسۇپ، پۇل-مالغا ئائىت.

نِظَامٌ مَالِيٌّ: مالىيە تۈزۈلمىسى، مالىيە سىستېمىسى.

مَالِيَّةٌ: مالىيە، پۇل مۇئامىلىسى، پۇل مۇئامىلە ئىشلىرى، سەرراپلىق ئىشلىرى، بايلىق.

وَزَارَةُ مَالِيَّةٍ: مالىيە مىنىستىرى.

سَنَةٌ مَالِيَّةٌ: ھېسابات يىلى.

أَغْرَاضٌ مَالِيَّةٌ: مالىيە نىشانى.

الدَّوَائِرُ الْمَالِيَّةُ: پۇل مۇئامىلە ساھەسىدىكىلەر.

سُوقٌ مَالِيَّةٌ: پۇل مۇئامىلە بازىرى، سەرراپلىق بازىرى.

عُقُوبَةٌ مَالِيَّةٌ: جەرىمانە.

غَرَامَةٌ مَالِيَّةٌ: جەرىمانە، جەرىمانە قويماق.

مَامُوثٌ: پىلنىڭ ئەجدادلىرى.

مَانَ يَمُونُ مَوْنًا وَمُؤُونَةً: تەمىنات بەردى، تەمىنلىدى، ئوزۇق-تۈلۈك بىلەن تەمىنلىدى.

مَانَ يَمِينُ مَيْنًا: يالغان ئېيتتى، يالغانچىلىق قىلدى.

مَانْجَةٌ: ئەنبەھ (مېۋە).

مَانَحَ يُمَانِحُ مُمَانَحَةً: ئۈزۈلدۈرمەي بەردى، ئارقا-ئارقىدىن بەردى، ئۆزئارا سوۋغا بېرىشتى.

مَانِحٌ: تەقدىم قىلغۇچى، ئىنئام قىلغۇچى، ھەدىيە قىلغۇچى، بەرگۈچى.

مَانَعَ يُمَانِعُ مُمَانَعَةً: قارشى تۇردى، قارشىلاشتى.

مَانَعَةٌ: ئۆزنى قوغدىدى.

مَانِعٌ ج مَنَعَةٌ وَمَانِعُونَ وَمَوَانِعُ: توسالغۇ-توسقۇق، پۇتلىكاشاڭ، مەنئى قىلغۇچى، توسقۇچى، دەخلى قىلغۇچى، توسالغۇ بولغۇچى.

مَانِعَةُ الصَّوَاعِقِ: چاقماق توسقۇچى ئەسۋاب.

مَانُولِيَا: ماگنولىيە، ماگنولىيە گۈلى، (چوڭ ۋە خۇشبۇي گۈللۈك، دائىم يېشىل تۇرىدىغان زىننەت ئۈچۈن ئۆستۈرۈلىدىغان ئۆسۈملۈك).

مَاهَ يَمُوهُ مَوْهًا وَمَاهَةً وَمُؤْهَةً الشَّيْءَ بِالشَّيْءِ: ئارىلاشتۇردى.

مَاهَ فُلَانٌ فِي كَلَامِهِ: پالانى سۆزنى چالغۇتتى.

مَاهَتِ الْبِئْرُ: قۇدۇقنىڭ سۈيى كۆپەيدى.

مَاهَتِ السَّفِينَةُ:كېمىگە سۇ كىرىپ كەتتى.

مَاهَ يَمِيهُ مَيْهًا الْبِئْرُ: قۇدۇقنىڭ سۈيى كۆپەيدى.

مَاهَ فُلَانًا: پالانىغا سۇ بەردى.

مَاهَرَ يُمَاهِرُ مُمَاهَرَةً: مۇسابىقىلەشتى، بەسلەشتى.

مَاهِرٌ ج مَهَرَةٌ: پىششىقان، پۇختا، مەلىكىلىك، ئۇستا، ماھىر، ئەپچىل، چاققان، چېۋەر.

سَبَّاحٌ مَاهِرٌ: ئۇستا سۇ ئۈزگۈچى، ماھىر سۇ ئۈزگۈچى.

عَامِلٌ مَاهِرٌ: چېۋەر ئىشچى.

قَائِدٌ مَاهِرٌ: ئۇستا قوماندان.

مَاهَنَ يُمَاهِنُ مُمَاهَنَةً: كەسىپ (سانائەت) بىلەن شۇغۇللاندى، كەسىپ قىلدى، خىزمەت بىلەن شۇغۇللاندى.

مَاهِنٌ ج مُهَّانٌ وَمَهَنَةٌ وَمِهَانٌ: مالاي، چاكار، خىزمەتچى، خادىم، مۇلازىم، قۇل، مېھنەتكەش.

مَاهِيٌّ: سۇلۇق، سۇدەك، سۇغا مەنسۇپ .

مَاهِيَةٌ ج مَاهِيَاتٌ وَمَهَايَا: ماھىيەت، (نەرسىنىڭ) ھەقىقىتى.

مَاهِيَّةُ الشَّيْءِ: نەرسىنىڭ ماھىيىتى، تېگى-تەكتى.

مَاوِيٌّ: سۇلۇق، سۇدەك، سۇدا ياشايدىغان، سۇغا مەنسۇپ .

مَايَرَ يُمَايِرُ مُمَايَرَةً: ئوزۇقلۇق بىلەن تەمىنلىدى، ئاشلىق بىلەن تەمىنلىدى، ئوزۇق-تۈلۈك بىلەن تەمىنلىدى.

مَايَرَةٌ: دورىدى، تەقلىد قىلدى.

مَايُو: ماي، بەشىنچى ئاي.

مَايُوَهْ: سۇ ئۈزۈش كىيىمى.

مَائِتٌ: ۋاپات بولۇش ئالدىدىكى ئادەم، جان ئۈزۈش ئالدىدىكى ئادەم، ئۆلۈمگە يۈز تۇتقۇچى، سەكراتتا چۈشۈپ قالغۇچى.

مَائِجٌ: مەوج ئۇرۇۋاتقان، دولقۇنلاۋاتقان، ئۆركەشلەۋاتقان، دولقۇنسىمان، داۋالغۇۋاتقان.

مَائِدٌ ج مَيْدَى: بېشى قېيىپ كۆزى قاراڭغۇلاشقۇچى، بېشى قايغۇچى.

مَائِدَةٌ ج مَوَائِدُ وَمَائِدَاتٌ: تاماق ئۈستىلى، تاماق جوزىسى، شىرە، داستىخان.

مَائِدَةُ الْكِتَابَةِ: يېزىق ئۈستىلى.

غِطَاءُ الْمَائِدَةِ: داستىخان.

الْمَائِدَةُ الْمُسْتَدِيرَةُ: يۇملاق جوزا.

الْمَائِدَةُ الْمُقَدَّسَةُ: مۇقەددەس زىياپەت، كاتتا زىياپەت.

مَائِعٌ: سۇيۇقلۇق، سۇيۇق، سۇيۇق جىسىم، ئاققۇچى، ئەخمەق، گاللاڭ، بوشاڭ.

مَائِلٌ ج مُيَّلٌ وَمَالَةٌ م مَائِلَةٌ ج مَائِلَاتٌ وَمَوَائِلُ: ئەگمەچ، ئەگرى، ئەگرى-دوناي، ئەگرى-بۈگرى.

سَطْحٌ مَائِلٌ فِي الْهَنْدَسَةِ: يانتۇ تەكشىلىك، يانتۇ يۈزى.

مَائِلٌ إِلَى الشِّفَاءِ: ساقىيىشقا باشلىغان.

مَائِيٌّ: سۇغا خاس، سۇلۇق، سۇيى كۆپ، سۇدا ياشايدىغان.

بُخَارٌ مَائِيٌّ: پار، ھور.

تَصْوِيرٌ مَائِيٌّ: سۇ بوياق رەسىم.

مَكْبَسٌ مَائِيٌّ: گىدرو پىرېس (سۇ كۈچى بىلەن پىرېسلاش ماشىنىسى).

الْأَلْعَابُ الْمَائِيَّةُ: سۇ ئۈستى تەنھەرىكىتى.

مَسَالِكُ مَائِيَّةٌ: سۇ يولى .

نَبَاتَاتٌ مَائِيَّةٌ: سۇ ئۆسۈملۈكلىرى.

مَائِيَّةُ النَّبَاتِ: شىرنە، شەربەت.

مَآبٌ ج مَآوِبُ: قايتىدىغان جاي، ئاخىرقى بارىدىغان جاي.

﴿وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَى وَحُسْنَ مَآبٍ﴾ «قرآن»: ئۇ بىزنىڭ دەرگاھىمىزدا ئەلۋەتتە يېقىنلىققا ۋە ياخشى ئاقىۋەتكە ئىگە بولىدۇ.

مُؤَاتٍ: مۇۋاپىق؛ ئوڭۇشلۇق، قولايلىق.

كَانَتِ الْفُرْصَةُ مُؤَاتِيَةً لَهُ: ئۇنىڭغا پۇرسەت كەلدى.

الظُّرُوفُ مُؤَاتِيَةٌ لِوَحْدَةٍ عَرَبِيَّةٍ شَامِلَةٍ: ئەرەبلەرنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك بىرلىككە شەرت-شارائىت پىشىپ يېتىلگەن.

فُرْصَةٌ مُؤَاتِيَةٌ: قولاي شارائىت، مۇۋاپىق پەيت.

مُؤَاجِرٌ: ئىجارە ئالغۇچى، ئىجارىگە ئېلىپ

ئىشلەتكۈچى.

مُؤَاخَاةٌ: دوستلاشماق، قېرىنداشلىق ئورناتماق.

مُؤَاخِذٌ: ئەيىبلەنگۈچى، جازالىغۇچى.

اَلْمَرْأُ مُؤَاخَذٌ بِلِسَانِهِ: ئىنسان ئۆزىنىڭ تىلى بىلەن سوراققا قالىدۇ (ئادەم ئېغىزىدىن كېتىدۇ).

مُؤَاخَذَةٌ: ئەيىبلىمەك، مالامەت قىلماق، نارازى بولماق، جاۋابكارلىققا تارتىلماق.

مُؤَاكَرَةٌ: ئورتاقچىلىق (دېھقانچىلىقتىكى).

مُؤَاكِلٌ: بىللە تاماق يېگۈچى، ھەمداستىخان.

مَآلٌ: قايتىدىغان جاي، نەتىجە، ئاقىۋەت.

مَآلُ الْكَلَامِ: سۆزنىڭ مەنىسى، سۆزنىڭ تورامى.

فِي الْحَالِ وَفِي الْمَآلِ: ھازىر ۋە كەلگۈسىدە.

مُؤَالَفَةٌ: دوستلىشىش.

مُؤَامَرَةٌ ج مُؤَامَرَاتٌ: سۇيىقەست قىلىش، تىل بىرىكتۈرۈش، كېڭىشىپ بىر قىلىۋېلىش.

«يَسْعَى الْفِلَسْطِينِيُّونَ لِإِسْتِرْدَادِ حُقُوقِهِمْ بِالرَّغْمِ مِنَ الْمُؤَامَرَاتِ الَّتِي تُحَاكُ ضِدَّهُمْ»: پەلەستىنلىكلەر ئۆزلىرىگە قارشى ئېلىپ بېرىلىۋاتقان سۇيىقەستلەرگە قارىماي ئۆز ھوقۇقىنى قايتۇرۇۋېلىش ئۈچۈن ھەرىكەتلەنمەكتە.

مِئْبَارٌ: يىڭنە قۇتىسى، يىڭنە قېپى.

مُؤَبَّدٌ: مەڭگۈلۈك بولغان، ئەبەدىي.

سِجْنٌ مُؤَبَّدٌ: مۇددەتسىز قاماق.

حُكْمٌ مُؤَبَّدٌ: مۇددەتسىز قاماق.

اَلْأَشْغَالُ الشَّاقَّةُ الْمُؤَبَّدَةُ: مۇددەتسىز قاماق جازاسى، ئۆمۈرۋايەت ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش.

حُكِمَ عَلَيْهِ بِالْأَشْغَالِ الشَّاقَّةِ الْمُؤَبَّدَةِ: ئۇ مۇددەتسىز قاماق جازاسىغا ھۆكۈم قىلىندى.

مِئْبَرٌ: يىڭنە قۇتىسى، يىڭنە قېپى.

مَأْبِضٌ ج مَآبِضُ: تېقىم، تىزنىڭ كەينى.

مَأْبُونٌ: بىرەر ئەيىب چاپلانغان ئادەم.

مِئَةٌ ومِائَةٌ ج مِئَاتٌ ومِئُونَ وَمُؤُونٌ ومِأًى: يۈز.

«خَمْسُ مِائَةِ رَجُلٍ»: بەش يۈز ئادەم.

«وَاحِدٌ بِالْمِائَةِ / وَاحِدٌ فِي الْمِائَةِ»: يۈزنىڭ بىرى، يۈزدىن بىرسى.

مِائَةٌ بِالْمِائَةِ: يۈزدەيۈز، يۈز پىرسەنت، تولۇق، پۈتۈنلەي، كەم-كۈتىسىز.

هُوَ رَجُلٌ عَسْكَرِيٌّ بِالْمِائَةِ: ئۇ كەم-كۈتىسىز ھەربىي.

حَصَلَ عَلَى مَجْمُوعِ دَرَجَاتٍ يُعَادِلُ خَمْسًا وَسَبْعِينَ بِالْمِائَةِ أَوْ فِي الْمِائَةِ: ئومۇمىي نومۇرى يۈزدە يەتمىش بەشكە توغرا كېلىدۇ.

مِئَوِيٌّ: يۈزگە مەنسۇپ، يۈزلۈك.

اَلذِّكْرَى الْمِئَوِيَّةُ لِوَفَاةِ الشَّاعِرِ: شائىر ۋاپاتىنىڭ يۈز يىللىقىنى خاتىرىلەش.

«بِالْأُلُوفِ وَالْمِئِيْنَ»: سان-ساناقسىز.

مُؤْتَفِكَاتٌ: خاراب قىلىنغان شەھەرلەر.

مَأْتَمٌ ج مَآتِمُ: ماتەم مۇراسىمى.

تُقَامُ الْمَآتِمُ كُلَّ عَامٍ إِحْتِفَالًا بِذِكْرَى إِسْتِشْهَادِ الْحُسَيْنِ: ھەر يىلى ھۈسەيىننىڭ شېھىت بولغانلىقىنى خاتىرىلەش يۈزىسىدىن ماتەم مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلىدۇ.

مُؤْتَمِرٌ: قۇرۇلتاي ئىشتىراكچىسى، چوڭ يىغىن ئىشتىراكچىسى.

مُؤْتَمَرٌ ج مُؤْتَمَرَاتٌ: يىغىن، قۇرۇلتاي.

مُؤْتَمَرٌ صُحُفِيٌّ: ئاخبارات يىغىنى، مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنى.

مُؤْتَمَرُ الصَّلِيبِ الْأَحْمَرِ الدَّوْلِيِّ: خەلقئارا قىزىل كرېست جەمئىيىتى.

مُؤْتَمَرُ الذِّرْوَةِ: دۆلەت باشلىقلىرى يىغىنى، باشلىقلار يىغىنى، ئالىي يىغىن.

مُؤْتَمَرُ الْقِمَّةِ: دۆلەت باشلىقلىرى يىغىنى.

مُؤْتَمَرٌ سِيَاسِيٌّ: سىياسىي يىغىن.

مُؤْتَمَرُ السَّلَامِ: تىنچلىق يىغىنى.

الْمُؤْتَمَرُ التَّحْضِيْرِيّ: تەييارلىق يىغىنى.

مُؤْتَمَرُ عَدَمِ الْإِنْحِيَازِ: بىتەرەپلىك يىغىنى.

«يَعْقِدُ الْمُعَلِّمُوْنَ مُؤْتَمَرًا سَنَوِيًّا لِلنَّظَرِ فِي قَضَايَا تَتَّصِلُ بِشُؤُوْنِ التَّعْلِيْمِ»: ئوقۇتقۇچىلار مائارىپ ئىشلىرىغا ئائىت مەسىلىلەرگە قاراپ چىقىش ئۈچۈن يىللىق قۇرۇلتاي ئاچماقتا.

طَبْعًا عَلَيْنَا أَنْ نَنْفُذَ قَرَارَ الْمُؤْتَمَرِ: قۇرۇلتاينىڭ قارارىنى ئەلۋەتتە ئىجرا قىلىشىمىز كېرەك.

مُؤْتَمَنٌ: ئىشەنچلىك.

«رُبَّ مُؤْتَمَنٍ ظَنِيْنٌ وَمُتَّهَمٍ أَمِيْنٌ»: ئىشەنچلىك ئادەم گۇمانلىق بولۇشى، گۇمانلىق ئادەم ئىشەنچلىك بولۇشى مۇمكىن.

مَأْتًى ج مَآتٍ: ئاخىرقى نۇقتىغا يەتمەك، كېلىش مەنبەسى، كېلىش ئورنى، ئالدى تەرەپ، ئۇدۇل.

مُؤَنَّثٌ: جاھازلانغان، سەرەمجانلاشقان.

مُؤَثِّرٌ: تەسىرلىك، تەسىرچانلىقى كۈچلۈك.

أَلْقَى خِطَابًا حَمَاسِيًّا مُؤَثِّرًا: ئۇ تەسىرلىك قىزغىن نۇتۇق سۆزلىدى.

كَانَ صَدَى هَذَا الْخِطَابِ الْمُؤَثِّرِ عَنِيْفًا بَيْنَ الْجَمَاهِيْرِ: بۇ كىشىنى ھاياجانغا سالىدىغان نۇتۇق ئاما ئارىسىدا كۈچلۈك تەسىر قوزغىدى.

مُؤَثِّرَاتٌ: ئامىل، مۇھىم ئامىل.

يَخْضَعُ الْوَضْعُ الْإِقْتِصَادِيّ فِي الْبِلَادِ لِمُؤَثِّرَاتٍ دَاخِلِيَّةٍ وَخَارِجِيَّةٍ: مەملىكەتنىڭ ئىقتىسادىي ۋەزىيىتى ئىچكى-تاشقى ئامىللارغا بويسۇنىدۇ.

مُؤَثَّلٌ: تېگى ئېسىل ئائىلىدىن كېلىپ چىققان، ئالىيجاناب ئائىلىدىن كېلىپ چىققان.

مَجْدٌ مُؤَثَّلٌ: چوڭقۇر يىلتىز تارتقان شان-شەرەپ.

مَأْثَرَةٌ ج مَآثِرُ: ئەخلاق-پەزىلەت؛ خەيرلىك ئىشلار؛ تۆھپە؛ ئۇلۇغ ئىش.

لَقَدْ نُشِرَتْ مَآثِرُكَ فِي الصَّحِيْفَةِ: سېنىڭ ئىش ئىزلىرىڭ گېزىتتە ئېلان قىلىندى.

مَأْثَمٌ . مَأْثَمَةٌ ج مَآثِمُ: گۇناھ، جىنايەت، يامان ئىش، يامانلىق.

«عَلَيْهِ مِنَ التَّقْوَى لِبَاسٌ يَزِيْنُهُ تَجَنَّبَ طُوْلَ الْعُمْرِ عَنْ كُلِّ مَأْثَمِ»: (ئۇ) تەقۋالىق كىيىمى بىلەن زىننەتلەنگەن بولۇپ، ئۆمۈر بويى گۇناھ-مەئسىيەتتىن خالىي ياشىغان.

مَأْثُوْرٌ: ئاغزاكى تارقالغان خەۋەر، ئەجدادلاردىن تارقىلىپ كېلىۋاتقان.

قَوْلٌ مَأْثُوْرٌ: مەشھۇر سۆز، ھېكمەتلىك سۆز.

حَدِيْثٌ مَأْثُوْرٌ: كىشىلەر ئارىسىدا تارقىلىپ يۈرگەن ھەدىس؛ مەشھۇر سۆز.

كَلِمَةٌ مَأْثُوْرَةٌ: ھېكمەتلىك سۆز، ئىبرەتلىك سۆز؛ تەمسىل، ماقال.

الْعِبَارَةُ الْمَأْثُوْرَةُ: ھېكمەتلىك سۆز، ئىبرەتلىك سۆز؛ تەمسىل، ماقال.

مَأْثُوْرَاتٌ شَعْبِيَّةٌ: فولكلور.

مُؤَجِّرٌ: ئىجارىگە بەرگۈچى، ئىجارىكەش.

مُؤَجَّرٌ: ياللاپ ئېلىنغان، ئىجارىگە ئېلىنغان.

مُؤَجَّلٌ: كېچىكتۈرۈلگەن، ئارقىغا سۈرۈلگەن، ئۇزاق مۇددەتلىك.

مُؤْجِرٌ: ئىجارىگە بەرگۈچى، ئىجارىكەش.

مَأْجَنَةٌ ج مَآجِنُ: كىر يۇيىدىغان تاش، سەندەل.

مَأْجُوْجٌ: يافەس ئەۋلادىنىڭ بىر قەبىلىسى.

﴿إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ﴾ «قرآن»: يەئجۇج - مەئجۇج يەر يۈزىدە ھەقىقەتەن بۇزغۇنچىلىق قىلغۇچىلاردۇر.

مَأْجُوْرٌ: ياللىۋېلىنغان، ئىجارىگە ئېلىنغان.

عَمِيْلٌ مَأْجُوْرٌ: مۇئەييەن ھەق ياكى مۇكاپات بەدىلىگە (ياۋنىڭ مەنپەئىتىگە) ئىشلەيدىغان ئادەم؛ خائىن.

مُؤَخَّرٌ: ئارقا، كەينى، ئارقىسى.

مُؤَخَّرُ السَّفِينَةِ: كېمىنىڭ قۇيرۇق تەرىپى.

مُؤَخَّرًا: يات ئارىدا، يېقىندا.

«أَعْلَنَتِ الْحُكُومَةُ مُؤَخَّرًا عَنْ عَزْمِهَا عَلَى نَشْرِ التَّعْلِيمِ الْإِلْزَامِيِّ»: ھۆكۈمەت ئاخىر مەجبۇرىي مائارىپنى ئومۇملاشتۇرۇش توغرىسىدىكى مەقسىتىنى ئېلان قىلدى.

«رَكَلَهُ فِي مُؤَخَّرِهِ»: ئۇ ئۇنىڭ ئارقا تەرىپىگە تېپىۋەتتى.

مُؤَخَّرَةُ الرَّأْسِ: پاتاق، گەجگە.

مُؤَخَّرَةُ أَمَةٍ: ئىشەنچلىك ئارقا سەپ.

مُؤَخَّرَةُ الْجَيْشِ: ئارقا سەپ قوشۇنى.

مُؤَخَّرَةُ الْبُنْدُقِيَّةِ: مىلتىقنىڭ پاينىكى.

مَأْخَذٌ ج مَآخِذُ: مەنبە، ئەسلىي؛ ئۇسۇل-چارە، ۋاستە؛ مەزمۇن.

«كَانَ لِلنَّاقِدِ مَآخِذُ كَثِيرَةٌ عَلَى الْكِتَابِ وَمُؤَلِّفِهِ»: ئوبزورچى ئۈچۈن كىتابتا ۋە ئۇنىڭ يازغۇچىسىدا نۇرغۇن كەتكۈزۈپ قويغان جايلار بار.

مَأْخُوذٌ: ئېلىنغان؛ ھاڭ-تاڭ قالغان، تېڭىرقاپ قالغان.

مَأْدُبَةٌ ج مَآدِبُ: زىياپەت.

«أَقَامَ مَأْدُبَةَ عِشَاءٍ تَكْرِيمًا لِلْوَفْدِ الزَّائِرِ»: ئۇ زىيارەت ئۆمىكىنى كۈتۈۋېلىش يۈزىسىدىن كەچلىك زىياپەت ئۆتكۈزدى.

مُؤَدِّبٌ: تەربىيىچى، تەلىم بەرگۈچى، ئەدەپ ئۆگەتكۈچى.

مُؤَدَّبٌ: ئەدەپلىك، ئەخلاقلىق، تەربىيە كۆرگەن.

«كَانَ مُؤَدَّبًا فِي تَعَامُلِهِ مَعَ النَّاسِ»: ئۇ كىشىلەر بىلەن بولغان ئالاقىدە ئەدەپلىك ئىدى، ئۇ كىشىلەرگە ئەدەپلىك مۇئامىلە قىلاتتى.

مُؤَدٍّ إِلَى كَذَا: ئېلىپ بارغۇچى، يېتەكلىگۈچى.

مُؤَدًّى: مەزمۇن، مەنە؛ ماھىيەت.

مُؤَذِّنٌ: مۇئەززىن، ئەزان ئېيتقۇچى.

«كَانَ بِلَالٌ مُؤَذِّنَ الرَّسُولِ»: بىلال رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇئەززىنى ئىدى.

مِئْذَنَةٌ ج مَآذِنُ: مەسجىد مۇنارى، پەشتاخ، ئەزان ئېيتىدىغان جاي.

مَأْذُونٌ: يۇقىرى پەنلەر ياكى قانۇنشۇناسلىق بويىچە دىپلوم ئالغان ئادەم، نىكاھلىنىش، ئاجرىشىش رەسمىيەتلىرىنى بېجىرگۈچى.

مُؤْذٍ: زىيانلىق، زىيان يەتكۈزگۈچى، رەنجىتكۈچى، خاپا قىلغۇچى، كەمسىتكۈچى.

غَيْرُ مُؤْذٍ: زىيانسىز.

«كُلُّ مُؤْذٍ فِي النَّارِ» «حديث»: كىشىگە ئەزىيەت يەتكۈزگۈچى ھەرقانداق ئادەم دوزاخقا كىرىدۇ.

مَأْرَبٌ وَ مَأْرَبَةٌ ج مَآرِبُ: مەقسەت، ئارزۇ، تىلەك، غايە، نىشان.

«يَسْتَعِينُ الْأَجْنَبِيُّ بِعُمَلَائِهِ عَلَى قَضَاءِ مَآرِبِهِ»: ئەجنەبىيلەر ئۆز مەقسىتىگە يېتىشتە غالچىلىرىدىن پايدىلىنىدۇ.

مُؤَرِّخٌ: تارىخچى، تارىخشۇناس.

مُؤَرَّخٌ: خاتىرىلەنگەن، تارىخى پۈتۈلگەن.

مُؤَرْنَبٌ: توشقانلىق جاي.

كِسَاءٌ مُؤَرْنَبٌ: توشقان تىۋىتى ئارىلاشتۇرۇپ توقۇلغان كىيىم.

أَرْضٌ مُؤَرْنَبَةٌ: توشقان كۆپ جاي.

مَأْرُوقٌ: سېرىق كېسەلگە گىرىپتار بولغۇچى.

مِئْزَابٌ ج مَآزِيبُ: تۇرۇبا، نور.

مِئْزَرٌ ج مَآزِرُ: ئىش كىيىمى، پەرتۇق، تىزنى ئورايدىغان لاتا.

مَأْزِقٌ ج مَآزِقُ: بوغۇز، تار ئېغىز، تار يول، مېڭىش قىيىن يول، ئۇرۇش مەيدانى، قىيىن

شارائىت، جىددىي پەيت.

الْوُقُوعُ فِي مَأْزِقٍ: قىيىن ئەھۋالغا چۈشۈپ قېلىش.

مَأْسَاةٌ ج مَآسٍ: تراگېدىيە، پاجىئە، پاجىئەلىك ۋەقە.

قَاسَى اللَّاجِئُونَ مِنَ مَآسِي التَّشَرُّدِ وَ الْحِرْمَانِ: مۇساپىرلار ئۆي-ماكانسىز ئايرىلىش ۋە مەھرۇم بولۇش پاجىئەلىرىنىڭ دەردىنى تارتتى.

مَأْسَاوِيٌّ: پاجىئەگە مەنسۇپ، تراگېدىيىگە مەنسۇپ.

مَأْسَدَةٌ ج مَأْسِدُ: شىر ئۇۋىسى، شىر باقىدىغان جاي.

مُؤَسِّسٌ: قۇرغۇچى، بەرپا قىلغۇچى، ئاساس سالغۇچى.

مُؤَسِّسُ الشَّرِكَةِ: شىركەت قۇرغۇچى.

مُؤَسَّسٌ: قۇرۇلغان، بەرپا قىلىنغان، تەسىس قىلىنغان.

مُؤَسَّسَةٌ ج مُؤَسَّسَاتٌ: شىركەت، كارخانا، مۇئەسسە، تەشكىلات.

مُؤَسَّسَةٌ دَوْلِيَّةٌ: خەلقئارالىق تەشكىلات.

مُؤَسَّسَاتٌ مَصْرِفِيَّةٌ: بانكا مۇئەسسەلىرى.

«الْجَامِعَةُ مُؤَسَّسَةٌ عِلْمِيَّةٌ مُسْتَقِلَّةٌ»: ئۇنىۋېرسىتېت مۇستەقىل ئىلمىي ئورگاندۇر.

مُؤَسَّسَةٌ خَيْرِيَّةٌ: خەيرىيەت تەشكىلاتى.

مُؤَسَّسَاتٌ دَسْتُورِيَّةٌ: قانۇن ئورگانلىرى.

مُؤَسَّسَاتُ الْجَامِعَةِ: ئۇنىۋېرسىتېتقا تەۋە ئورگانلار.

مُؤَسَّلٌ: ئۇچى بار، ئۇچلۇق.

مَأْسُورٌ: ئەسىر، ئەسىر ئېلىنغان.

مَأْسُوفٌ عَلَيْهِ: ئەپسۇسلىنارلىق.

غَيْرُ مَأْسُوفٍ عَلَيْهِ: ئېچىنماسلىق، قايغۇرماسلىق.

تُوُفِّيَ الْمَأْسُوفُ عَلَيْهِ: مەرھۇم ۋاپات بولدى.

الْمَأْسُوفُ عَلَى شَبَابِهِ: ھەي ئىست ئۇنىڭ ياشلىقىغا.

مُؤْسٍ: ئېچىنىشلىق، پاجىئەلىك، پاجىئەگە ئۇچرىغۇچى.

مُؤَشِّرٌ: ئىمزا قويغۇچى، ۋىزا بەرگۈچى.

«هُنَاكَ عَدَدٌ مِنَ الْمُؤَشِّرَاتِ الَّتِي تَدُلُّ عَلَى تَحَسُّنِ الْوَضْعِ الْاِقْتِصَادِيِّ»: بۇ يەردە ئىقتىسادىي ئەھۋالنىڭ ياخشىلانغانلىقىنى كۆرسىتىپ بېرىدىغان بىرقانچە ئالامەت بار.

مُؤْصَدَةٌ: سولانغان.

﴿عَلَيْهِمْ نَارٌ مُؤْصَدَةٌ﴾ «قرآن»: ئۇلار دوزاخقا سولىنىدۇ.

مَأْصِرٌ. مَأْصَرَةٌ ج مَآصِرُ: چازا، قاراۋۇلخانا.

مِئْفَاقٌ: پېرىسكوپ.

مَأْفُونٌ: ئەخمەق، گاللۋاڭ، ھاڭۋاقتى.

مَئِقَ يَمْئَقُ مَأْقًا الصَّبِيُّ: بالا يىغلىدى، ئۆكسۈپ يىغلىدى، بوغۇلۇپ يىغلىدى.

مَأْقُ الْعَيْنِ ج آمَاقٌ وَأَمْآقٌ وَمَآقٍ: كۆز قۇيرۇقى، كۆز جىيىكى.

«مُؤْقُ الْعَيْنِ»: كۆزنىڭ قۇيرۇقى.

مَأْقَةٌ: يىغلىماق، ئۆكسۈپ يىغلىماق، بوغۇلۇپ يىغلىماق.

مِئْكَالٌ ج مَآكِيلُ: قوشۇق.

مُؤَكِّدٌ: جەزملەشتۈرگۈچى، تەكىتلىگۈچى، كۈچەيتكۈچى.

مُؤَكَّدٌ: تەكىتلەنگەن، كۈچەيتىلگەن، مۇقىملاشقان، ئىزچىل، چىڭ، پۇختا.

«مِنَ الْمُؤَكَّدِ أَنَّ نِسْبَةَ الْمُتَعَلِّمِينَ تَزْدَادُ يَوْمًا بَعْدَ يَوْمٍ»: شۈبھىسىزكى، ئوقۇغۇچىلارنىڭ سانى كۈندىن-كۈنگە كۆپىيىدۇ.

يَمِينٌ مُؤَكَّدَةٌ: مۇستەھكەم قەسەم.

بِصِفَةٍ مُؤَكَّدَةٍ: ھەقىقىي، ئەمەلىي، ئېنىق رەۋىشتە.

مَأْكَلٌ ج مَآكِلُ: تاماق يېمەك.

«وَفَّرَ لِسَائِقِهِ الْمَسْكَنَ وَالْمَأْكَلَ وَالْمَشْرَبَ»: ئۇ شوپۇرىغا تۇرالغۇ، يېمەكلىك ۋە ئىچىملىكلەرنى تولۇق ھازىرلاپ بەردى.

مَأْكُولٌ ج مَآكِيلُ: يېيىلىدىغان نەرسىلەر، تائام.

مَأْكُولَاتٌ وَمَشْرُوبَاتٌ: يېمەكلىك ۋە ئىچىملىكلەر.

«تُقَدِّمُ الْمَطَاعِمُ أَنْوَاعًا مِنَ الْمَأْكُولَاتِ وَالْمَشْرُوبَاتِ»: تاماقخانىلار تۈرلۈك يېمەك-ئىچمەكلەرنى تەييارلاپ بېرىدۇ.

مَأْلَفٌ ج مَآلِفُ: تۇرالغۇ، تۇرغان جاي.

مَأْلُكَةٌ ج مَآلِكُ: ئەلچىلىك.

مُؤَلِّفٌ: ئاپتور، يازغۇچى.

الْمُؤَلِّفُ الْمُوسِيقِيُّ: كومپوزىتور.

مُؤَلِّفُ الْكُتُبِ: كىتاب ئاپتورلىرى.

الْمُؤَلِّفُ مَجْهُولٌ: ئاپتورى نامەلۇم.

حُقُوقُ الْمُؤَلِّفِ: ئاپتورلۇق ھوقۇقى.

مُؤَلَّفٌ ج مُؤَلَّفَاتٌ: ئەسەر، يېزىلغان، تۈزۈلگەن.

مُؤْلِمٌ: ئاغرىتقۇچى، ئازابلىغۇچى، قايغۇلۇق، ئەلەملىك.

مَأْلُوفٌ: ئاددىي، ئادەتتىكى.

غَيْرُ مَأْلُوفٍ: ئاجايىپ، غەلىتە، غەيرىي، ئادەتتىكىدەك ئەمەس.

«كُلُّ مَا هُوَ غَيْرُ مَأْلُوفٍ يُثِيرُ الضَّجِيجَ»: ئادەت بولمىغان نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى ئالا-تۇۋا قوزغايدۇ.

«صَوْتُكَ مَأْلُوفٌ لِي»: سېنىڭ ئاۋازىڭ مەن ئۈچۈن تونۇشلۇقتۇر.

كُلُّ حَرَكَةٍ تَهْدِفُ إِلَى تَغْيِيرِ الْوَضْعِ الْمَأْلُوفِ فَلَا بُدَّ أَنْ تَجِدَ الْمُعَارِضِينَ: ئادەتتىكى ۋەزىيەتنى ئۆزگەرتىشنى مەقسەت قىلغان ھەربىر ھەرىكەتكە توسقۇنلۇق قىلىدىغانلارنىڭ بولۇشى چوقۇم.

مَأْمَأَ يُمَأْمِئُ مَأْمَأَةً الْخَرُوفُ: قوزا مەرىدى.

مَأْمَأَةٌ: قوينىڭ مەرىگەن ئاۋازى.

مَأْمَلٌ: ئۈمىد، ئۈمىد قىلىنغان.

مُؤَمِّلٌ: ئۈمىد قىلغۇچى، ئارزۇ قىلغۇچى، ئۈمىدۋار بولغۇچى.

مُؤَمَّلٌ: ئۈمىد قىلىنغۇچى، كۈتۈلگۈچى.

مِنَ الْمُؤَمَّلِ أَنْ يَنْتَهِيَ هَذَا الْإِجْتِمَاعُ إِلَى قَرَارٍ حَاسِمٍ: بۇ يىغىننىڭ قەتئىي قارار بىلەن ئاياغلىشىشى ئۈمىد قىلىنىۋاتىدۇ.

مُؤَمَّنٌ: سۇغۇرتا قىلىنغان، كاپالەتكە ئىگە قىلىنغان.

هَذَا الْبَيْتُ مُؤَمَّنٌ عَلَيْهِ: بۇ ئۆي سۇغۇرتىغا قاتناشتۇرۇلغان.

مَأْمَنٌ: بىخەتەر جاي.

مُؤْمِنٌ: ئېتىقاد قىلغۇچى، ئىشەنگۈچى، ئىمان ئېيتقۇچى.

تَبْلُغُ الْحِلْيَةُ مِنَ الْمُؤْمِنِ حَيْثُ يَبْلُغُ الْوُضُوءُ: مۇئمىننىڭ جەننەتتىكى زىبۇزىننىتى تاھارەت ئالغان چاغدىكى سۇ يېتىپ بارغان جايغىچە بولىدۇ.

﴿الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ﴾ «قرآن»: ئۇ (مۇتلەق) پادىشاھدۇر، (يەنى پۈتۈن مەخلۇقاتلارنىڭ مالىكىدۇر)، پاكتۇر، (يەنى ھەممە نۇقسانلاردىن پاكتۇر)، (مۇئمىنلەرگە) سالامەتلىك بېغىشلىغۇچىدۇر، (دوستلارنى ئازابتىن، قورقۇنچتىن) ئەمىن قىلغۇچىدۇر، ھەممىنى كۆزىتىپ تۇرغۇچىدۇر.

مَأْمُورٌ: قوماندانلىق قىلىنغان، بۇيرۇلغان، ئەمەلدار، ھۆكۈمەت ئەمەلدارى، خىزمەتچى؛ ۋەكىل، ئەلچى.

مَأْمُورُ الْبُولِيسِ: ساقچى باشلىقى.

مَأْمُورُ السِّجْنِ: تۈرمە باشلىقى.

مَأْمُورُ الشُّرْطَةِ: ساقچى باشلىقى.

مَأْمُورُ الْمَرْكَزِ: هاكىم (مىسىردا).

مَأْمُورِيَّةٌ: ۋەزىپە، بۇرچ.

أَرْسَلَتْهُ حُكُومَتُهُ فِي مَأْمُورِيَّةٍ عَاجِلَةٍ: ئۇنى ھۆكۈمىتى ئۇنى جىددىي بىر ۋەزىپىگە ئەۋەتتى.

مَأْمُولٌ: ئۈمىد قىلىنغان، كۈتۈلگەن.

كَانَ الْمَأْمُولُ (أَوْ مِنَ الْمَأْمُولِ) أَنْ نَكُونَ أَسْعَدَ حَالًا مِمَّا كَانَ فِيهِ آبَاؤُنَا: ئاتا-بوۋىلىرىمىزغا قارىغاندا بىزنىڭ بەختلىكرەك بولۇشىمىز ئۈمىدلىكتۇر.

مَأْمُومٌ: ئىقتىدا قىلغۇچى؛ ئىمامغا ئەگەشكۈچى.

مَأْمُونٌ: بىخەتەر، تىنچ.

غَيْرَ مَأْمُونٍ: خەتەرلىك.

غَيْرَ مَأْمُونِ الْعَاقِبَةِ: ئاقىۋىتى بىخەتەر ئەمەس.

مَأَنَ، يَمْأَنُ مَأْنًا الرَّجُلَ: ئاشلىق بىلەن تەمىنلىدى، تەمىنلىدى، تەمىن ئەتتى، تەمىنات يەتكۈزۈپ بەردى.

مَأْنَةٌ ج مَأَنَاتٌ وَ مُؤُونٌ: كىندىك، كىندىكنىڭ ئەتراپى.

مُؤْنِسٌ: دوستلاشقۇچى، سىلىق، مۇلايىم، يېقىملىق، ئۈلپەت.

مُؤَنَّثٌ: ئاياللار جىنسى كاتېگورىيىسى، چىشى جىنسى، مۇئەننەس.

مَأْنُوسٌ: كۆنگەن، ئادەتلەنگەن.

مُؤَهِّلٌ ج مُؤَهِّلَاتٌ: لاياقەتلىك.

مُؤَهِّلٌ دِرَاسِيٌّ: ئوقۇش تارىخى.

مُؤَهِّلَاتُ النَّاخِبِينَ: سايلاش لاياقىتى.

لَيْسَ كُلُّ مُوَظَّفٍ مُؤَهَّلًا لِلْقِيَامِ بِمَسْؤُولِيَّتِهِ: ھەممە خىزمەتچى ئۆز مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلىشقا لايىق كېلىۋەرمەيدۇ.

مَأْهُولٌ: ئاۋات، زىچ، ئادەم ئولتۇراقلاشقان.

مَأْوَاةٌ ج مَآوٍ: تۇرالغۇ جاي، پاناھگاھ.

مَؤُونَةٌ ج مُؤَنٌ: يېمەكلىك، ئوزۇقلۇق، رىزىق، تۆھمە، ئېغىرچىلىق، قىيىنچىلىق.

الْمَؤُونَةُ السَّنَوِيَّةُ مِنَ الْحُبُوبِ: يىللىق ئاشلىق ئوزۇق-تۈلۈك.

الْمَؤُونَةُ الْحَرْبِيَّةُ مِنْ سِلَاحٍ وَعَتَادٍ: ھەربىي لازىمەتلىكلەر.

مَأْوَى ج مَآوٍ: تۇرالغۇ جاي، پاناھگاھ.

مَأْوَى الْمَجَانِينِ: روھىي كېسەللىك دوختۇرخانىسى.

كَانَ فُلَانٌ مَأْوَى الْفُقَرَاءِ وَالْمُحْتَاجِينَ: پالانى كىشى پېقىر ۋە ھاجەتمەنلەرنىڭ ئىلتىجاگاھى ئىدى.

كَانَتِ الشَّامُ مَأْوَى تُجَّارِ الْعَرَبِ قَدِيمًا: شام بۇرۇنقى ئەرەب تىجارەتچىلىرىنىڭ تىجارەت مەنبەسى ئىدى.

مِئَوِيٌّ: يۈز يىل، يۈز يىللىق، يۈزلۈك، يۈز خانىلىق، يۈزىنچى.

الْعِيدُ الْمِئَوِيُّ: يۈز يىللىق خاتىرە، يۈز يىللىقنى تەبرىكلەش بايرىمى.

مِئَوِيَّةٌ: يۈز يىللىق.

الذِّكْرَى الْمِئَوِيَّةُ لِوَفَاةِ الشَّاعِرِ: شائىرنىڭ ۋاپاتىنىڭ يۈز يىللىق خاتىرىسى.

نِسْبَةٌ مِئَوِيَّةٌ لِلْأَرْبَاحِ: يۈز پىرسەنتلىك پايدا، يۈزدەيۈز پايدا.

مُؤَيِّدٌ: ياردەم بەرگۈچى، قوللىغۇچى، كۈچەيتكۈچى.

مَبَاءَةٌ: ئوچاق، بۆشۈك، باشلانغان جاي، مەنبە.

«أَغْلَقَتِ الشُّرْطَةُ هَذَا الْمَنْزِلَ لِأَنَّهُ كَانَ مَبَاءَةً لِلرَّذِيلَةِ»: ساقچىلار بۇ جاينى تاقىدى، چۈنكى ئۇ يەر رەزىللىكلەرنىڭ مەنبەسى ئىدى.

مُبَاحٌ: جايىز، مۇباھ، دۇرۇس، ھالال، قانۇنلۇق، رۇخسەت قىلىنغان ئىش، قىلسا ساۋاب

قىلمىسا گۇناھ بولمايدىغان ئىش.

مُبَاحُ الدَّخُولِ: ھەممە كىرسە بولىدۇ.

مُبَاحَثَةٌ ج مُبَاحَثَاتٌ: مۇزاكىرە قىلماق، مۇھاكىمە قىلماق، پىكىرلەشمەك، مەسلىھەتلەشمەك، مۇنازىرىلەشمەك.

«تَنَاوَلَتِ الْمُبَاحَثَاتُ بَيْنَ الْوَفْدَيْنِ أَزْمَةَ الشَّرْقِ الْأَوْسَطِ»: ئىككى تەرەپ ۋەكىللەر ئۆمىكى ئوتتۇرا شەرق كرىزىسى ئۈستىدە مۇزاكىرە ئېلىپ باردى.

مُبَادَأَةٌ: ئالدى بىلەن باشلىماق، ئالدى بىلەن پەيدا قىلماق.

يَتَمَيَّزُ الْفَنَّانُ الْحَقّ بِرُوحِ الْمُبَادَأَةِ وَالْإِبْتِكَارِ: ھەقىقىي سەنئەتكار يېڭىلىق يارىتىش ۋە ئىجادچانلىق روھىغا ئىگە.

مُبَادَرَةٌ ج مُبَادَرَاتٌ: ئاكتىپلىق؛ تەشەببۇسكارلىق.

مُبَادَرَةٌ فَرْدِيَّةٌ: شەخسىي تەشەببۇسكارلىق.

«نَجَاحُ الْمُبَادَرَةِ أَنْ تَأْتِيَ فِي إِبَّانِهَا»: تەشەببۇسكارلىق دېگەن ئۆز پەيتىدە بولغاندىلا ئاندىن نەتىجىلىك بولىدۇ.

فِي يَدِهِ زِمَامُ الْمُبَادَرَةِ: ئىش شۇنىڭغا تاپشۇرۇلغان.

مُبَادَلَةٌ ج مُبَادَلَاتٌ: ئالماشتۇرماق، تېگىشمەك.

مُبَادَلَةُ الْأَسْرَى: ئەسىرلەرنى ئالماشتۇرماق.

مُبَادَلَاتٌ تِجَارِيَّةٌ: سودا ئالماشتۇرۇش.

مُبَارَاةٌ ج مُبَارَيَاتٌ: مۇسابىقە، ئېلىشىش، بەيگە.

الْمُبَارَاةُ عَلَى كَأْسٍ: لەۋھە تالىشىش مۇسابىقىسى.

الْمُبَارِيَاتُ النِّهَائِيَّةُ: ھەل قىلغۇچ مۇسابىقە.

مُبَارَزَةٌ ج مُبَارَزَاتٌ: مۇسابىقە، ئېلىشىش، كۈچ سىنىشىش.

الْمُبَارَزَةُ بِالشِّيْشِ: قىلىچۋازلىق مۇسابىقىسى، قىلىچۋازلىق.

مُبَارَكٌ: مۇبارەك، بەختىيار، بەختتىن بەھرىمەن بولغۇچى، ئامەتلىك، خەيرلىك، بەختىيار، قۇتلۇق.

عِيدٌ مُبَارَكٌ: ھېيتىڭىزغا مۇبارەك بولسۇن، ھېيتىڭىزنى مۇبارەكلەيمەن.

مُبَاشِرٌ: بىۋاستە، دەرھال؛ باشقۇرغۇچى، ئىدارە قىلغۇچى.

أُسْلُوبٌ مُبَاشِرٌ: ئوچۇق-يورۇق، ئاشكارا ئۇسلۇب.

نَقْلٌ إِذَاعِيٌّ مُبَاشِرٌ: بىۋاستە تارقىتىش.

بَثٌّ مُبَاشِرٌ: بىۋاستە ئاڭلىتىش.

مُبَاشَرَةً: بىۋاستە، توغرا، دەرھال، شۇ زامات.

غَيْرُ مُبَاشَرَةٍ: ۋاستىلىك.

طَرِيقَةٌ مُبَاشَرَةٌ فِي تَعْلِيمِ الْأَنْكِلِيزِيَّةِ: ئىنگلىز تىلىنى بىۋاستە ئۆگىنىش ئۇسۇلى.

«ذَهَبَ إِلَى رَئِيسِ الْجَامِعَةِ مُبَاشَرَةً»: ئۇنىۋېرسىتېت مۇدىرىغا ئۇدۇل باردى.

مُبَاضَعَةٌ: جىما قىلماق، جىنسىي ئالاقە قىلماق.

مُبَاعٌ: سېتىلغان نەرسە، سېتىۋېتىلگەن نەرسە.

مُبَالَاةٌ: كۆڭۈل بۆلۈش، ئەھمىيەت بېرىش، دىققەت قىلىش.

لَا مُبَالَاةٌ: كۆڭۈل بۆلمەسلىك، كارى بولماسلىق.

عَدَمُ الْمُبَالَاةِ: كۆڭۈل بۆلمەسلىك، كارى بولماسلىق.

«يَنْبَغِي أَنْ نَنْبُذَ اللَّامُبَالَاةَ وَالْوُقُوفَ مَوْقِفَ الْمُتَفَرِّجِ عَلَى الْأَحْدَاثِ»: يۈز بەرگەن ۋەقەلەرگە كارى بولماسلىق، بىر چەتتە قاراپ تۇرۇش پوزىتسىيىسىدە بولماسلىقىمىز لازىم.

مُبَالِغٌ: كۆپتۈرگۈچى، مۇبالىغە قىلغۇچى.

مُبَالَغَةٌ: كۆپتۈرۈش، چوڭايتىش، مۇبالىغە قىلىش.

بِدُونِ مُبَالَغَةٍ: كۆپتۈرمەستىن، مۇبالىغە قىلماستىن.

بِلَا مُبَالَغَةٍ: كۆپتۈرمەستىن، مۇبالىغە قىلماستىن.

صِيَغُ مُبَالَغَةٍ: مۇبالىغە سىغىلىرى (ئەرەب تىلى گىراماتىكىسىدىكى ئاشۇرۇش دەرىجىسىنىڭ شەكىللىرى).

مُبَالٍ م مُبَالِيَةٌ: كۆڭۈل بۆلگەن، ئەھمىيەت بەرگەن، دىققەت قىلغان.

مُبَاهَاةٌ: پەخىرلەشمەك.

«الْكِتَابَةُ عِنْدَ بَعْضِهِمْ وَسِيلَةٌ لِكَسْبِ الثَّرْوَةِ وَلِلْمُبَاهَاةِ بِعِبَارَةٍ بَارِعَةٍ»: بەزىلەرنىڭ قارىشىچە يېزىقچىلىق بايلىق ھاسىل قىلىشنىڭ، گۈزەل ئىبارىلەر بىلەن پەخىرلىنىشنىڭ ۋاستىسى بولۇپ قالغان.

مُبَايَعَةٌ ج مُبَايَعَاتٌ: سودا توختامى، سودا كېلىشمى تۈزۈش، بەيئەت قىلىش.

مُبَايَنَةٌ: پەرق، زىددىيەت، ئايرىملىق.

مُبْتَاعٌ: سېتىۋالغۇچى، خېرىدار.

مُبْتَدِئٌ: باشلامچى، باشلىغۇچى؛ يېڭى ئۆگەنگۈچى، شاگىرت.

مُبْتَدَأٌ ج مُبْتَدَآتٌ: مۇقەددىمە، باشلىنىش.

مُبْتَدِعٌ: دىندا ئەسلىي بولمىغان ئىشنى پەيدا قىلغۇچى، بىدئەتچى؛ كەشپىياتچى.

مُبْتَذَلٌ: كونا كىيىم، ئۆي ئىچىلىك كىيىم، دائىم كىيىپ يۈرىدىغان كىيىم.

كَلاَمٌ مُبْتَذَلٌ: تولا دېيىلىدىغان سۆز، كونا گەپ، چۈپەي سۆز، يەنە دېسە يەنە شۇ، ئاتام ئېيتقان بايىقى.

أُسْلُوبٌ مُبْتَذَلٌ: چاكىنا ئۇسلۇب.

فِكْرَةٌ مُبْتَذَلَةٌ: ئېقىۋاتقان ئوي-پىكىر.

نُكْتَةٌ مُبْتَذَلَةٌ: كىشىنى ئۇيالدۇرىدىغان نۇقتا.

مُبْتَسَرٌ: پىشمىغان، خام.

مُبْتَسِمٌ: كۈلۈمسىرىگۈچى، تەبەسسۇم قىلغۇچى.

مُبْتَعَثٌ: ئەۋەتىلگەن.

«كَانَ مِنَ الطُّلاَّبِ الْمُبْتَعَثِينَ لِلدِّرَاسَةِ فِي جَامِعَاتِ الْغَرْبِ»: ئۇ غەرب ئۇنىۋېرسىتېتلىرىدا ئۆگىنىشكە ئەۋەتىلگەن ئوقۇغۇچىلاردىن ئىدى.

مُبْتَغًى: ئارزۇلۇق.

مُبْتَكَرٌ ج مُبْتَكَرَاتٌ: يېڭى ئىجاد قىلىنغان.

«يَتَمَيَّزُ الشِّعْرُ الْحَدِيثُ بِأَشْكَالِهِ وَمَعَانِيهِ الْمُبْتَكَرَةِ»: ھازىرقى زامان شېئىرىيىتى ئۆزىنىڭ شەكىللىرى ۋە يېڭى ئىجادىي مەنىلىرى بىلەن ئالاھىدىلىككە ئىگە.

مُبْتَلٌّ: نەم، نەمخۇش.

مُبْتَهِجٌ: خۇش بولغۇچى، شادلانغۇچى.

مَبْتُورٌ: قۇيرۇقسىز، قۇيرۇقى كېسىك؛ نەسلى ئۈزۈك، پەرزەنتسىز؛ تولۇقسىز، مۇكەممەل ئەمەس.

نَصٌّ مَبْتُورٌ: تولۇقسىز تېكىست.

الْمَبْثُورُ: ناھايىتى باي.

مُبَجَّلٌ: ھۆرمەتلەنگەن، ئۇلۇغلانغان، ھۆرمەتكە لايىق.

مُبَجَّحٌ: راھەتلەنگەن، پاراۋان بولغان.

مَبْحَثٌ ج مَبَاحِثُ: تېما، ماۋزۇ، تەتقىق قىلىنغان تېما؛ ماقالە، تەتقىقات تېمىسى.

رِجَالُ الْمَبَاحِثِ: چارلىغۇچىلار، رازۋېدكىچىلار، تەتقىقاتچىلار.

الْمَبَاحِثُ الْعَامَّةُ: ئومۇمىي رازۋېدكا ئىدارىسى.

حَكَمُ الْمَبَاحِثِ الْجِنَائِيَّةِ: جىنايى ئىشلار تەكشۈرۈش ئىدارىسى.

قَلَمُ الْمَبَاحِثِ الْجِنَائِيَّةِ: جىنايى ئىشلار تەكشۈرۈش ئىدارىسى.

مُبَخْتِرٌ: تارقىتىۋەتكۈچى، چېچىۋەتكۈچى، ئىسراپخور.

صَوْتٌ مَبْحُوحٌ: پۈتۈك ئاۋاز، غورۇڭ-غورۇڭ ئاۋاز.

مَبْخَتٌ: بەخت، تەلەي، ئامەت.

مُبَخِّرٌ: كاربىراتور، (بېنزىننى گازغا ئايلاندۇرۇپ بېرىدىغان ئەسۋاب).

مَبْخَرَةٌ ج مَبَاخِرُ: ئىسرىقدان؛ دېزىنفېكسىيە

قازنىي.

مَبْخَلَةٌ: بېخىللىققا زورلايدىغان، بېخىسقلىققا ئۈندەيدىغان.

«اَلْوَلَدُ مَجْبَنَةٌ مَجْهَلَةٌ مَبْخَلَةٌ» ‹حديث›: بالا دېگەن قورقۇنچلۇققا، نادانلىققا ۋە بېخىللىققا ئۈندەيدۇ.

مَبْخُوثٌ: بەختلىك، تەلەيلىك، ئامەتلىك.

مَبْدَأٌ ج مَبَادِئُ: پرىنسىپ، قائىدە، مەسلەك، باشلىنىش نۇقتىسى، چىقىش نۇقتىسى.

مَبْدَأُ الْخِدْمَةِ الْعَسْكَرِيَّةِ الْإِجْبَارِيَّةِ: مەجبۇرىي ھەربىي خىزمەت ئۆتەش تۈزۈمى.

مِنْ حَيْثُ الْمَبْدَأ: پرىنسىپ جەھەتتىن، ئاساسىي جەھەتتىن.

تَمَسَّكْ بِمَبَادِئِكَ وَلَا تَنْظُرْ إِلَى الْإِعْتِبَارَاتِ الشَّخْصِيَّةِ: يۈز قارىماي پرىنسىپتا چىڭ تۇر.

سَامِي الْمَبَادِئِ: يۈكسەك پرىنسىپاللىققا ئىگە، يۇقىرى مەنىۋىلىككە ئىگە.

مَبَادِئُ اللُّغَةِ أَوِ الْحِسَابِ وَنَحْوِهِمَا: تىل ياكى ھېساب قاتارلىقلارغا دائىر دەسلەپكى بىلىم.

مَبَادِئُ الْعِلْمِ أَوِ الْفَنِّ أَوِ الْقَانُوْنِ: ئىلىم ياكى سەنئەت ياكى قانۇننىڭ تۈپ قائىدىلىرى.

اَلتَّعْلِيمُ الْإِلْزَامِيّ يَهْدِفُ إِلَى إِشَاعَةِ مَبَادِئِ الْمَعْرِفَةِ وَالْعُلُومِ بَيْنَ الْمُوَاطِنِيْنَ: مەجبۇرىي مائارىپ پۇقرالار ئارىسىدا ئىلىم-مەرىپەتنىڭ دەسلەپكى ئاساسلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇشنى مەقسەت قىلىدۇ.

«اَلْمُسَاوَاةُ مِنَ الْمَبَادِئِ الَّتِي يَدْعُوْ إِلَيْهَا الْإِسْلَام»: باراۋەرلىك ئىسلام دىنى تەشەببۇس قىلىدىغان پرىنسىپلاردىندۇر.

مَبْدَئِيًّا: پرىنسىپ جەھەتتىن، ئاساسەن.

مَبْدَئِيٌّ: ئاساسلىق، ماھىيەتلىك، تۈپلۈك.

مَعْلُوْمَاتٌ مَبْدَئِيَّةٌ: باشلانغۇچ ساۋات.

مَسَائِلُ مَبْدَئِيَّةٌ: پرىنسىپاللىق مەسىلىلەر.

مُبَدِّدٌ: چېچىۋەتكۈچى، تارقىتىۋەتكۈچى، ئىسراپ قىلغۇچى، بەتخەج.

مُبْدِعٌ: ئىجادكار، ئىجادىيەتچى.

مُبَذِّرٌ: ئىسراپ قىلغۇچى، بۇزۇپ-چاچقۇچى.

مِبْذَرَةٌ ج مَبَاذِرُ: ئۇرۇق چېچىش ماشىنىسى، سېيالكا.

مِبْذَلٌ، مِبْذَلَةٌ ج مَبَاذِلُ: كونا كىيىم، ئىش كىيىمى، ئادەتتە كىيىپ يۈرىدىغان كىيىم، ئۆي ئىچىلىك كىيىم، دائىم كىيىدىغان كىيىم.

مَهْمَا ظَهَرَ عِنْدَ النَّاسِ مِنْ مَبَاذِلٍ فَإِنَّ الْخَيْرَ يَظِلُّ هُوَ الصَّاعِدَةَ: كىشىلەر ئىچىدە قانداق رەزىللىكلەرنىڭ بولۇشىدىن قەتئىينەزەر گۈزەللىك ھامان ئاساسىي ئورۇندا تۇرىدۇ.

مِبْرَأَةٌ ج مَبَارٍ: قەلەم ئۇچلىغۇچ، قەلەمتىراش، بەكە.

مِبْرَدٌ ج مَبَارِدٌ: ئىگەك، كاسىۋال.

مَبَرَّةٌ ج مَبَرَّاتٌ وَمَبَارٌّ: ياخشى ئىش، ياخشى ئەمەل، خەيرىيەت ئورگىنى، خەيرىيەت تەشكىلاتى؛ دارىلئىتام؛ ياخشىلىق قىلماق؛ بويسۇنماق، ئىتائەت قىلماق.

مُبَرِّحٌ: قاتتىق، شىددەتلىك، كەسكىن.

أَلَمٌ مُبَرِّحٌ: قاتتىق ئاغرىق، قاتتىق دەرد.

ضَرْبٌ مُبَرِّحٌ: قاتتىق ئۇرۇش.

مُبَرِّدٌ ج مُبَرِّدَاتٌ: سوۋۇتقۇچى، توڭلاتقۇچى.

مُبَرَّدٌ: سوۋۇتۇلغان، توڭلىتىلغان.

مُبَرِّدَةٌ ج مُبَرِّدَاتٌ: مۇزلىتىش، سوۋۇتۇش سۈيۇقلۇقى.

مَادَّةٌ مُبَرِّدَةٌ: سوۋۇتۇش ماددىسى.

مُبَرَّدَاتٌ: مۇزلىتىلغان ئىچىملىكلەر، سوغۇق ئىچىملىك.

مُبَرِّزٌ ج مُبَرِّزَاتٌ: ئاقلىغۇچى، ئاقلايدىغان.

لَا مُبَرِّرَ لَهُ: ھېچقانداق ئۆزرىسى يوق.

بِدُوْنِ مُبَرِّرٍ: ھېچقانداق ئۆزرىسى يوق.

أُسْتَاذٌ مُبَرِّزٌ: تەتقىقات ۋە ئوقۇتۇشتا تۆھپىسى گەۋدىلىك بولغان پروفېسسورلارغا بېرىلىدىغان ئۇنىۋېرسىتېت خاراكتېرلىك نام.

مُبَرْطِئٌ: دەللال، ئالغۇچى بىلەن ساتقۇچىنىڭ ئارىسىنى كېلىشتۈرگۈچى.

مُبَرْطِلٌ: پارا بەرگۈچى.

مُبَرْطَلٌ: پارا ئالغۇچى.

مُبْرِقَةٌ ج مُبْرِقَاتٌ: تېلېگراف ئاپپاراتى.

مُبَرْقَشٌ: كۆپ رەڭلىك، ئالىچىپار، ئالا-بۇلىماچ.

مِبْرَمٌ: يىڭ.

مُبْرَمٌ: بەلگىلىنىپ كەتكەن، قارار قىلىنىپ كەتكەن، ئېتىراپ قىلىنغان.

قَضَاءٌ مُبْرَمٌ: قېچىپ قۇتۇلغىلى بولمايدىغان تەقدىر، ساماۋى قازا، پۈتۈلگەن تەقدىر.

قَدَرٌ مُبْرَمٌ: قېچىپ قۇتۇلغىلى بولمايدىغان قازا، پېشانىسگە پۈتۈلگەن تەقدىر.

مُبَرْمَجٌ: پروگراممىلاشتۇرۇلغان، نىزام قائىدىسىگە سېلىنغان. سىستېمىلاشتۇرۇلغان.

«لَا تَقُوْمُ الْوَحْدَةُ بِالْكَلَامِ وَإِنَّمَا بِعَمَلٍ مُبَرْمَجٍ»: بىرلىك سۆز بىلەن ئەمەس، پەقەت پىلانلىق ئىش-ھەرىكەت ئارقىلىق ئىشقا ئاشىدۇ.

تَعْلِيْمٌ مُبَرْمَجٌ: ئېلېكترلەشتۈرۈلگەن مائارىپ.

مُبَرْنِطٌ: باش كىيىملىك ئادەم.

مُبَرْهَنٌ: ئىسپاتلانغان، دەلىللەنگەن.

مَبْرُوْرٌ: ئاق كۆڭۈل، راستچىل، سەممىي؛ يالغانچىلىق ۋە خىيانەت بولمىغان توغرا قاراش.

حَجٌّ مَبْرُوْرٌ: تەلەپكە لايىق قىلىنغان خالىس ھەج.

«الْحَجُّ الْمَبْرُوْرُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ» ‹حديث›: ئاللاھ ئۈچۈن خالىس قىلىنغان ھەج جەننەت بىلەنلا مۇكاپاتلىنىدۇ.

مَبْرُوْكٌ: مۇبارەك، بەختىيار، بەختتىن بەھرىمەن بولغۇچى، ئامەت، بەخت، قۇتلۇق.

مَبْرُوْمٌ: ئېشىلگەن.

مَبْرِيٌّ: ئۇچلانغان، يونۇلغان.

مَبْزَقَةٌ مِبْزَقَةٌ ج مَبَازِقٌ: تۈكۈرۈك قاچىسى، گارشوك.

مِبْزَلٌ ج مَبَازِلٌ: ئۈكۈل يىڭنىسى (تېبابەتتە قورساقتىن سۇ تارتىدىغان ئەسۋاب).

مِبْزَلَةٌ ج مَبَازِلُ: سۈزگۈچ.

مَبْسِمٌ ج مَبَاسِمُ: ئېغىز.

مَبْسُوْرٌ: بوۋاسىر كېسىلى بولغان ئادەم.

مَبْسُوْطٌ: مەمنۇن، خۇشال، شاد؛ يېيىلغان.

مِبْشَرَةٌ ج مَبَاشِرُ: كۆكتات ۋە مېۋىلەرنىڭ پوستىنى سويىدىغان ۋە ئۇششاق پارچىلايدىغان پىچاق.

مُبَشِّرٌ: خرىستىئان دىنى تارقاتقۇچى، خۇش خەۋەر يەتكۈزگۈچى.

«لَمْ يَبْقَ مِنَ النُّبُوَّةِ إِلَّا الْمُبَشِّرَاتُ» ‹حديث›: پەيغەمبەرلىكتىن پەقەت بېشارەتلەرلا قالدى.

مَبْشُوْرٌ: ئۇۋاق، ئۇششاق، چېچىۋېتىلگەن.

مِبْصَارٌ: كۆزنى تەكشۈرىدىغان ئۈسكۈنە، تېلېۋىزور.

مَبْصَقَةٌ ج مَبَاصِقُ: گارشوك، تۈكۈرۈك قاچىسى.

مِبْضَعٌ ج مَبَاضِعُ الْجَرَّاحِ: ئوپېراتسىيە پىچىقى.

«يَسْتَعْمِلُ الْجَرَّاحُوْنَ مَبَاضِعَ خَاصَّةً فِي إِجْرَاءِ الْعَمَلِيَّاتِ»: تاشقى كېسەللىكلەر دوختۇرى ئوپېراتسىيە قىلىشتا مەخسۇس ئوپېراتسىيە پىچىقىنى ئىشلىتىدۇ.

مَبْضُوْعٌ: ئوپېراتسىيە قىلىنغان.

مِبْطَانٌ: يوغان قورساق؛ ئاچ كۆز.

مَبْطَخَةٌ: قوغۇنلۇق، تاۋۇزلۇق.

مُبَطَّطٌ: تەكشى، تۈز.

مُبَطَّنٌ: ئەستەرلىك.

كَلَامٌ مُبَطَّنٌ: ئىچكى مەنىسى بار گەپ.

مُبَطَّنَةٌ: كىچىك يەلكەنلىك كېمە.

مَبْطُونٌ: قورسىقى ئاغرىق ئادەم.

مَبْعَثٌ: مەنبە، چىققان جاي، قوزغالغان ئورۇن، چىقىش نۇقتىسى، باشلىنىشى؛ ۋاقىت.

مَبْعَثُ الْوَحْيِ: ۋەھيىنىڭ باشلىنىشى.

كَانَ سِنّ الرَّسُوْلِ عِنْدَ مَبْعَثِهِ أَرْبَعِيْنَ سَنَةً: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام پەيغەمبەر بولۇپ ئەۋەتىلگەن چاغدا يېشى قىرىقتا ئىدى.

كَانَ يُحِسّ بِشَيْءٍ مِنَ الطّمَأْنِيْنَةِ مَبْعَثُهَا أَنَّ ابْنَهُ أَكْمَلَ دِرَاسَتَهُ بِتَفَوّقٍ: ئۇ، ئوغلى ئوقۇشىنى ئەڭ ياخشى دەرىجىدە تاماملىغانلىقى ئۈچۈن بىرئاز خاتىرجەملىك ھېس قىلاتتى.

مَبْعَثٌ ج مَبَاعِثُ: سەۋەب ئامىل.

شَعْرٌ مُبَعْثَرٌ: قالايمىقان چۇۋۇق چاچ.

جَهْدٌ مُبَعْثَرٌ: قۇرۇق تىرىشچانلىق، بىكار تىرىشچانلىق.

تَرَكَ كُتُبَهُ مُبَعْثَرَةً فِي غُرْفَتِهِ: كىتابلىرىنى خانىسىغا چېچىلاڭغۇ تاشلاپ قويدى.

«إِنَّ مُقَاوَمَةَ الْآفَةِ بِهَذَا الْجَهْدِ الْمُبَعْثَرِ لَا تُجْدِي نَفْعًا»: ئاپەتكە بۇنداق قۇرۇق تىرىشچانلىق بىلەن قارشى تۇرۇش ھېچقانداق پايدا بەرمەيدۇ.

مَبْعَرٌ: مەقئەت، سوڭ.

مُبَعْزِقٌ: ئىسراپخور.

مَبْعُوثٌ ج مَبْعُوثُوْنَ: ئەۋەتىلگۈچى، ئەلچى، خاس ۋەكىل، ئەۋەتىلگەن.

«يَقُوْمُ مَبْعُوثُ الرَّئِيْسِ الْمِصْرِيِّ بِزِيَارَةِ عَدَدٍ مِنَ الدّوَلِ الْإِسْلَامِيَّةِ لِلْبَحْثِ فِي مَوْضُوْعِ إِنْهَاءِ حَرْبِ الْخَلِيْجِ»: مىسىرنىڭ رەئىسى ئەۋەتكەن ۋەكىل پارس قولتۇقى ئۇرۇشىنى تۈگىتىش يولىدا ئىزدىنىش ئۈچۈن بىرقانچە ئىسلام دۆلىتىنى زىيارەت قىلماقتا.

مَجْلِسُ الْمَبْعُوْثِيْنَ: تۆۋەن پالاتا، ئاۋام پالاتا.

مُبْغَضٌ: دۈشمەن، يىرگىنچلىك، ئۆچ كۆرىستىلگەن، دۈشمەن تۇتۇلغان.

مَبْغُوْضٌ: ئۆچ كۆرىستىلگەن، دۈشمەن تۇتۇلغان.

مَبْقَلَةٌ ج مَبَاقِلُ: كۆكتاتلىق، سەيلىك.

مَبْقِيٌّ: قالدۇرۇلۇپ قېلىنغان، داۋاملاشتۇرۇلغان.

مِبْكَارٌ: سەھەر تۇرىدىغان ئادەم.

مُبَكِّرًا: ئەتىگەن، ئەتىگەندە، سەھەردە.

نَمْ مُبَكِّرًا وَانْهَضْ مُبَكِّرًا: بالدۇر ئۇخلاپ، بالدۇر تۇر.

الْوَقْتُ مَا زَالَ مُبَكِّرًا: ۋاقىت يەنىلا بالدۇر.

مَبْكًى ج مَبَاكٍ: يىغلايدىغان جاي.

مُبْكٍ: يىغلاتقۇچى، رەنجىتكۈچى، قاقشاتقۇچى.

مَبْكِيٌّ: يىغلانغان، تەزىيە بىلدۈرۈلگەن.

مُبَلْبَلٌ: ئالاقزادە، ئەنسىز، قالايمىقان.

مِبْلَغٌ: قارنى يامان.

مَبْلَغٌ ج مَبَالِغُ: مىقدار سان، دەرىجە؛ پۇل سانى؛ مەبلەغ؛ ئۆلچەم، دائىرە، رامكا.

«بَلَغَ مِنِّي التَّعَبُ مَبْلَغَهُ»: قاتتىق چارچاپ كەتتىم.

مَبْلَغُ عِلْمِهِ: ئىلمىنىڭ دەرىجىسى.

مُبَلِّطٌ: تاش ياتقۇزغۇچى.

مُبَلَّطٌ: تاش ياتقۇزۇلغان، تاش ياتقۇزۇلغان يول.

أَرْضِيَّةٌ مُبَلَّطَةٌ: گۈللۈك خىش ياتقۇزۇلغان يەر، تاش ياتقۇزۇلغان يول.

مُبَلِّغٌ: خەۋەر يەتكۈزگۈچى، ئۇقتۇرۇش قىلغۇچى، تەبلىغ قىلغۇچى، پاش قىلغۇچى.

مُبَلَّغٌ عَنْهُ: يەتكۈزۈلگەن، خەۋەر قىلىنغان؛ پاش قىلىنغان.

مُبَلَّلٌ: نەم، نەمخۇش.

لَا تَعْرِضْ نَفْسَكَ لِلْهَوَاءِ فَجِسْمُكَ لَا يَزَالُ مُبَلَّلًا بِالْعَرَقِ:

تەرلىگەندە ئۇزۇڭنى شامالداتما.

مَبْلُوْلٌ: نەم، نەمخۇش.

مَبْنًى ج مَبَانٍ: قۇرۇلۇش، بىنا، ئىمارەت.

مَبْنَى التَّدْرِيسِ: ئوقۇتۇش بىناسى.

مَبْنَى الإِدَارَة: مەمۇرىي بىنا.

مَبْنَى السَّكْنَى: ياتاق بىناسى.

مُنْذُ الْقِدَمِ وَالنُّقَّادُ يُفَكِّوْنَ الْعَمَلَ الْأَدَبِيَّ إِلَى عُنْصُرَيْنِ أَسَاسِيَّيْنِ: الْمَبْنَى وَالْمَعْنَى: قەدىمدىن تارتىپ ئەدەبىي ئوبزورچىلار ئەدەبىيات ئەسەرنى قۇرۇلما شەكلى ۋە مەزمۇندىن ئىبارەت ئىككى ئاساسقا بۆلىدۇ.

«مِنْ مَبَانِي الْجَامِعَةِ الَّتِي تَلْفِتُ النَّظَرَ وَتَدْعُوْ إِلَى الْأَعْجَابِ مَبْنَى الْمَكْتَبَةِ الْمَرْكَزِيَّةِ»: ئۇنىۋېرسىتېتنىڭ كىشىنى جەلپ قىلىدىغان ۋە ھەيران قالدۇرىدىغان بىنالىرىدىن بىرى باش ئىشخانا بىناسىدۇر.

مَبْنِيٌّ: بىنا قىلىنغان، قۇرۇلغان، سېلىنغان.

مُبْهِجٌ: خۇشاللاندۇرغۇچى، شادلاندۇرغۇچى.

مَبْهَجَةٌ ج مَبَاهِجُ: خۇشاللىق.

مَبَاهِجُ الْحَيَاةِ: تۇرمۇش خۇشاللىقلىرى.

ضَوْءٌ مُبْهِرٌ: كۆزنى قاماشتۇرىدىغان كۈچلۈك نۇر.

مُبْهَرَجٌ: سۆلەتۋازلىق، ھەسەتخورلۇق، سۆلەتۋاز.

مُبْهَمٌ ج مُبْهَمَاتٌ: مۇجمەل، تۇتۇق، چۈشىنىكسىز، غۇۋا.

مُبْهَمٌ غَامِضٌ: پەمسىز، پاراسەتسىز.

عَدَدٌ مُبْهَمٌ: مۇجمەل سان.

مُبْهَمٌ مِنَ الْكَلَامِ: تۇتۇق سۆز، مۇجمەل سۆز، چۈشىنىكسىز سۆز.

يَتَكَوَّنُ لَدَيْنَا أَحْيَانًا إِحْسَاسٌ مُبْهَمٌ تَجَاهَ بَعْضِ الْمَوَاقِفِ: بەزى مەيدانلارغا قارىتا گاھى بىزدە مۇجمەل تۇيغۇ شەكىللىنىدۇ.

الْأَسْمَاءُ الْمُبْهَمَةُ (فِي النَّحْوِ): "اِسْمُ الْإِشَارَاتِ، اِسْمُ الْمَوْصُوْلِ" ۋە ضَمَائِرُ لارغا قارىتا ئىيتىلىدۇ.

مَبْهُوْتٌ: ھەيران قالدۇرۇلغان، ھاڭ-تاڭ قالدۇرۇلغان.

مَبْهُوْرٌ: دەم سىقىلغان، زىققە.

مَبْهُوْرُ الْأَنْفَاسِ: نەپسى سىقىلىپ، تىلى ساڭگىلاپ قالدى.

مِبْوَلَةٌ ج مَبَاوِلُ: سۈيدۈك قاچىسى؛ كىچىك تاھارەت قىلىدىغان جاي؛ ھاجەتخانا.

مَبْوَلَةٌ: ئىدرارنى ھەيدىگۈچى؛ ئىدرارنى راۋانلاشتۇرغۇچى دورا.

مُبَوَّبٌ: تۈرلەرگە بۆلۈنگەن، تۈرلەنگەن، بابلارغا بۆلۈنگەن.

«حَصَلَ عَلَى وَظِيْفَةٍ عَنْ طَرِيْقِ الْإِعْلَانَاتِ الْمُبَوَّبَةِ بِالصَّحِيْفَةِ»: ئۇ گېزىتتە مەخسۇس ئېلان بېرىش ئارقىلىق، خىزمەت تاپتى.

مَبِيْتٌ: تۈرالغۇ، قونالغۇ.

مُبِيْدٌ: ھالاك قىلغۇچى، يوقاتقۇچى.

مُبِيْدُ الْحَشَرَاتِ: ھاشارات يوقاتقۇچى دورا.

مَبِيْضُ الْأُنْثَى ج مَبَائِضُ: تۇخۇمدان؛ گۈل تۈگۈنچىكى.

مُبَيْطِرٌ: مال دوختۇرى؛ ئۇلاغ تاقىلىغۇچى.

مَبِيْعٌ ج مَبِيْعَاتٌ: سېتىلغان نەرسە، سېتىۋېتىلگەن نەرسە.

الْمُشْتَرَيَاتُ وَالْمَبِيْعَاتُ: سودا-سېتىق تاۋارلىرى.

تَحَقَّقَ وَاشِنْطُنْ رَقْمًا قِيَاسِيًّا لِمَبِيْعَاتِ الْأَسْلِحَةِ: ۋاشىنگىتون قورال-ياراغ سېتىشتا رېكورت ياراتتى.

إِدَارَةُ الْمَبِيْعَاتِ: سودا-سېتىق ئورگىنى.

مُبِيْنٌ: ئاشكارا، ئېنىق، زاھىر بولغان، روشەن، كۆرۈنەرلىك.

الْكِتَابُ الْمُبِيْنُ: قۇرئان كەرىم.

«يُعْتَبَرُ الْقُرْآنُ أُنْمُوْذَجَ الْكَلَامِ الْمُبِيْنِ»: قۇرئان

روشەن سۆزلەرنىڭ نەمۇنىسىدۇر.

مُبَيَّضَةٌ: ئاقارتىلغان.

مَتَابٌ: تەۋبە قىلماق، يامان ئىشلاردىن يانماق.

مُتَابَعَةٌ: بىر-بىرىگە ئۇلىشىپ، ئارقىمۇئارقا، ئۈزلۈكسىز.

مُتَاحٌ: پۈتۈلگەن، پۈتۈلۈپ كەتكەن، ئېرىشكىلى بولىدىغان.

مُتَاخِمٌ: .... بىلەن چېگرىداش.

مُتَارَكَةٌ: ۋاقىتلىق سۈلھى تۈزمەك، ئۇرۇش توختىتىش ئۈچۈن ۋاقىتلىق كېلىشىم تۈزمەك.

مَتَاعٌ: پايدىلانماق، بەھرىمەن بولماق.

«مَتَاعُ الْعَيْنِ بِالْمَنَاظِرِ الْجَمِيلَةِ»: گۈزەل مەنزىرىلەردىن كۆزنىڭ بەھرىمەن بولۇشى.

مَتَاعٌ ج أَمْتِعَةٌ: ئالتۇن-كۈمۈشتىن باشقا مال-مۈلۈك.

سَقَطُ الْمَتَاعِ: كېرەكسىز نەرسە، قىممىتى يوق نەرسە، تاشلاندۇق نەرسە.

أَمْتِعَةُ الْبَيْتِ: ئۆي سايمانلىرى.

«الْأَمْتِعَةُ الشَّخْصِيَّةُ»: شەخسىي مال-مۈلۈك.

مَتَانَةٌ: پۇختىلىق، مۇستەھكەملىك؛ ئەنجۈرلۈك، ئەنجۈرلۈك باغ.

مَتَاهَةٌ ج مَتَاهَاتٌ: سىرلىق ئورۇن، تىلسىمات ئورۇن، ئېزىتقۇلۇق جاي، ئادىشىپ قالىدىغان يول.

مُتَآمِرٌ: سۇيىقەستچى.

مُتَأَبٍّ: ئالىيجاناب ۋىجدانلىق.

مُتَأَبِّرٌ: ئاتىلىق.

مُتَأَثِّرٌ: تەسىرلەنگۈچى.

مُتَأَجِّجٌ: يېنىپ تۇرغان.

شَوْقٌ مُتَأَجِّجٌ: قاتتىق سېغىنىش.

مُتَأَخِّرٌ: كېچىككۈچى.

مُتَأَخِّرٌ فِي الْآرَاءِ: ئەكسىيەتچىل، قالاق.

«جَاءَ فِي وَقْتٍ مُتَأَخِّرٍ مِنَ اللَّيْلِ»: تۈن كېچىنىڭ ئاخىرقى ۋاقىتلىرىدا كەلدى.

رَجَعْتُ إِلَى الْبَيْتِ مُتَأَخِّرًا جِدًّا: ئۆيگە ناھايىتى كېچىكىپ قايتتىم.

«الْأَقْطَارُ الْمُتَأَخِّرَةُ أَوِ الْمُتَخَلِّفَةُ صِنَاعِيًّا تُسَمَّى الْيَوْمَ بِالْأَقْطَارِ النَّامِيَةِ»: سانائەتتە ئارقىدا قالغۇچى ياكى قالاق ئەللەر بۈگۈن تەرەققىي تېپىۋاتقان ئەللەر دەپ ئاتىلىدۇ.

مُتَأَخِّرَاتٌ: قالدۇق سان.

دَفَعَ مَا عَلَيْهِ مِنْ مُتَأَخِّرَاتٍ مَالِيَّةٍ: ئۇ مالىيىنىڭ زىممىسىدە قېپقالغان قىسمىنى بەردى.

مُتَأَدِّبٌ: بىلىملىك، ئوقۇمۇشلۇق، ئەدەپلىك.

مُتَأَسِّفٌ: ئەپسۇسلانغۇچى، نادامەت چەككۈچى.

أَنَا مُتَأَسِّفٌ جِدًّا: مەن تولىمۇ ئەپسۇسلىنىمەن، كەچۈرۈم سورايمەن.

مُتَأَصِّلٌ: مۇستەھكەم ئورناشقان، چوڭقۇر يىلتىز تارتقان.

عَدَاوَةٌ مُتَأَصِّلَةٌ: كونا ئاداۋەت.

مُتَأَكِّدٌ: مۇستەھكەملىگۈچى، پۇختىلىغۇچى، تەكىتلىگۈچى.

مُتَأَكِّدٌ مِنْ كَذَا: ئىشەنچلىك.

مُتَأَلِّقٌ: پارلاق، نۇرلۇق، نۇر چاچقۇچى، شانلىق.

مُتَأَنِّقٌ: كۆڭۈل قويغۇچى، ئېتىبار بىلەن قارىغۇچى.

مُتَأَنٍّ: ئالدىرىماي، بىمالال، كۈتۈپ تۇرغۇچى، تەمكىن، ئېغىر-بېسىق، سوغۇق قان.

مُتَأَنِّيًا: ئالدىرىماستىن.

مُتَبَادَلٌ: ئالماشتۇرغان نەرسە، ئۆزئارا ئالماشتۇرغان.

مُسَاعَدَةٌ مُتَبَادَلَةٌ: ئۆزئارا ھەمكارلىشىش.

مُتَبَاهٍ: ماختانچاق، تەكەببۇر.

مُتَبَايِنٌ: ئوخشىمايدىغان؛ قارىمۇقارشى.

هُنَا آرَاءٌ مُتَبَايِنَةٌ بَيْنَكُمَا حَوْلَ تِلْكَ الْمَسْئَلَةِ:

ئىككىڭلارنىڭ بۇ مەسىلە ئۈستىدىكى كۆز قارىشىڭلار تۈپتىن ئوخشىمايدۇ.

مُتَبَلٌ ج مُتَبَلَاتٌ: دورا-دەرمەك، خۇش پۇراق نەرسىلەر سېلىنغان تاماق.

مُتَبَحِّرٌ: كەڭ مەلۇماتلىق، چوڭقۇر بىلىملىك.

مُتَبَذِّلٌ: ئەركىن، كەلسە-كەلمەس يۈرىدىغان ئادەم، سۈپىتىنى ساقلىمايدىغان.

مُتَبَذَّلٌ: كونا، كۆپ ئىشلىتىلىدىغان.

مُتَبَرْبِرٌ: ياۋايىلىق، ۋەھشىيلىك.

مُتَبَرِّمٌ: زېرىككۈچى، بىزار بولغۇچى، مالال بولغۇچى.

هَزَّ رَأْسَهُ مُتَبَرِّمًا: تاقەتسىزلىك بىلەن بېشىنى لىڭشىتتى.

مُتَبَطِّلٌ: ھورۇن، يالقاۋ.

مُتَبَقٍّ: ئارتۇق، قالدۇق.

مُتَبَلِّدٌ: دۆت، كالۋا، بوشاڭ.

«كَانَ هَذَا الشَّخصُ مَعْرُوفًا بِظِلِّهِ الثَّقِيلِ وَحِسِّهِ الْمُتَبَلِّدِ»: بۇ ئادەم ئىش خۇشياقماسلىقى ۋە دۆتلۈكى بىلەن مەشھۇر.

مَتْبَنٌ ج مَتَابِنُ: سامانلىق.

مُتَبَنًّى: بېقىۋالغان بالا.

مَتْبُوعٌ: باشلىق، رەھبەر، تەۋە قىلغۇچى.

مَتَّ يَمُتُّ مَتًّا: سوزدى، ئۇزارتتى، داۋاملاشتۇردى.

«مَتَّ إِلَيْهِ بِقَرَابَةٍ»: مۇناسىۋەت باغلىدى، ئالاقە باغلىدى، ئۇرۇق-تۇغقان بولدى.

«يَمُتُّ إِلَيْهِ بِأَقْرَبِ الصِّلَةِ»: ئۇنىڭ بىلەن مۇناسىۋىتى ئەڭ يېقىن.

«لَا يَمُتُّ إِلَى الْحَقِيقَةِ بِصِلَةٍ»: ھەقىقەت بىلەن ھېچقانداق مۇناسىۋىتى يوق.

مُتَتَابِعٌ: ئۇدا، داۋاملىق، ئۈزلۈكسىز.

«مَا شَبِعَ آلُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ خُبْزِ شَعِيرٍ يَوْمَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ حَتَّى قُبِضَ» «حديث»: مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ ئائىلىسىدىكىلەر رەسۇلۇللا ئالەمدىن ئۆتكەنگە قەدەر، ئۇدا ئىككى كۈن ئارپا نېنىغا تويغان ئەمەس.

مُتَتَالٍ: ئۈزلۈكسىز، ئارقىمۇئارقا، بىرىنىڭ كەينىدىن بىرى.

لَقَدْ سَافَرَ بِالْقِطَارِ يَوْمَيْنِ مُتَتَالِيَيْنِ لِذَا يَبْدُو مُتْعَبًا: ئۇ پويىزدا ئۇدا ئىككى كۈن ماڭدى، شۇڭا چارچاپ كەتكەندەك كۆرۈنىدۇ.

مُتَّئِسٌ: ئۈمىدسىز، روھى چۈشكۈن، ئۈمىد ئۈزگۈچى، ئۈمىدسىزلەنگۈچى.

مُتَّبَعٌ: ئادەتتە قوللىنىدىغان، ئادەتتە ئىشقىۋاتقان، ھەممە قوبۇل قىلغان؛ كەڭ تارالغان.

مُتَتَرِّكَةٌ: تۈركشۇناس.

مُتَّحِدٌ: بىرلىككە كەلگۈچى.

مُتَّحِدُ الْإِتِّجَاهِ: نىشانى بىر.

جَبْهَةٌ مُتَّحِدَةٌ: بىرلىكسەپ.

الْأُمَمُ الْمُتَّحِدَةُ: بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى.

الْوِلَايَةُ الْمُتَّحِدَةُ: ئامېرىكا قوشما شتاتلىرى.

الْإِمَارَاتُ الْعَرَبِيَّةُ الْمُتَّحِدَةُ: ئەرەب بىرلەشمە خەلىپىلىكى.

مُتَّزِنٌ: تۈلچەملىك، تەكشى، تەڭپۇڭ، بالانس.

سَارَ بِخُطًى مُتَّزِنَةٍ: تەكشى قەدەم بىلەن ئىلگىرىلىدى.

مُتَّسِخٌ: پاسكىنا، مەينەت.

مُتَّسِعٌ: كەڭتاشا، كەڭ جاي.

أَمَامَ دَارِهِ مُتَّسَعٌ مِنَ الْأَرْضِ: ئۆينىڭ قورۇسى ئالدىدا كەڭ جاي بار.

إِذَا كَانَ عِنْدَكَ مُتَّسَعٌ مِنَ الْوَقْتِ فَدَعْنَا نَتَجَاذَبُ أَطْرَافَ الْحَدِيثِ: بوش ۋاقتىڭ بولسا بىز كەڭرەك پاراڭلىشايلى.

مُتَّسَقٌ: تىزىق، رەتلىك، تەرتىپلىك، ئورۇنلاشتۇرۇلغان.

كَلَامٌ مُتَّسِقٌ: رەتلىك سۆز.

أَلْحَانٌ مُتَّسِقَةٌ: رىتىملىق ئاھاڭ.

مُتَّصِلٌ: ئۈزلۈكسىز، داۋاملىق، كەينى-كەينىدىن.

ضَمِيرٌ مُتَّصِلٌ: ئۇلىنىپ كېلىدىغان ئالماش.

مُتَّصِلٌ بِكَذَا: يېقىن، ياندىش، يېنىدا، تۇتاش.

مُتَّضِحٌ: ئوچۇق، ئاشكارا، ئېنىق.

مَتَّعَ يُمَتِّعُ تَمْتِيعًا بِالشَّيْءِ: مەنپەئەتدار قىلدى، بەھرىمەن قىلدى، مەنپەئەت يەتكۈزدى، پايدا يەتكۈزدى.

مَتَّعَ الشَّيْءَ: سوزدى، ئۇزارتتى؛ داۋاملاشتۇردى.

مَتَّعَهُ اللهُ: ئاللاھ ئۇنىڭ ئۆمرىنى ئۇزۇن قىلسۇن!

مَتَّعَ بَصَرَهُ / عَيْنَيْهِ بِالْمَنَاظِرِ الطَّبِيعَةِ الْخَلَّابَةِ: كۆزىنى مەپتۇن قىلارلىق مەنزىرىلەردىن ھۇزۇرلاندۇردى.

مَتَّعَ الْمُطَلَّقَةَ: نىكاھىدىن ئاجراشقان ئايالغا بېرىلىدىغان نەرسە (مۇتئە)نى بەردى.

مُتَّفِقٌ: بىردەك، بىرلىككە كەلگۈچى، ئىتتىپاقلاشقۇچى، ئۇيغۇن، بىردەكلىك.

مُتَّفَقٌ: مۇۋاپىق، قوبۇل قىلىنغان، بىرلىككە كەلگەن، بىر قارارغا كېلىشكەن.

مُتَّقِدٌ: يانغۇچى، كۆيگۈچى، يېقىلغۇ.

مُتَّقِنٌ: پۇختا ئىشلىگۈچى.

مُتَّقٍ (الْمُتَّقِي): تەقۋادار، دىيانەتلىك.

﴿وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ﴾ «قۇرئان»: راست سۆز (يەنى قۇرئان)نى ئېلىپ كەلگەن كىشى ۋە ئۇنى ئېتىراپ قىلغان كىشىلەر ـ ئەنە شۇلار تەقۋادارلاردۇر.

مُتَّكِأٌ ج مُتَّكِئُونَ: يۆلەنگۈچى، تايانغۇچى.

﴿مُتَّكِئِينَ عَلَيْهَا مُتَقَابِلِينَ﴾ «قۇرئان»: ئۇلار (ئالتۇندىن) توقۇلغان تەختلەر ئۈستىگە يۆلەنگەن ھالدا بىر-بىرىگە قارىشىپ ئولتۇرۇشىدۇ.

مُتَّكَأٌ ج مُتَّكَآتٌ: ساپا، يۆلەنچۈك ئورۇندۇق.

﴿وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكَأً﴾ «قۇرئان»: ئۇلارغا (يۆلىنىدىغان) تەكىيە ياستۇقلارنى تەييارلىدى.

مُتَّكِلٌ: تايانغۇچى، يۆلەنگۈچى.

مَتَّنَ يُمَتِّنُ تَمْتِينًا الشَّيْءَ: چىڭىتتى، پۇختىلىدى.

مَتَّنَ الْقَوْسَ: يانى چىڭىتتى.

مَتَّنَ الْبِنَاءَ: بىنانى پۇختا سالدى.

مَتَّنَ أَوَاصِرَ الصَّدَاقَةِ بَيْنَهُمَا: دوستلۇقنى چىڭىتتى.

«مَتَّنَ الرَّئِيسَانِ الْعَلَاقَةَ بَيْنَ دَوْلَتَيْهِمَا»: ئىككى رەئىس دۆلەتلىرى ئارىسىدىكى ئالاقىنى چىڭىتتى.

مَتَّنَ لَهُ: ئۇنىڭغا پۇتلىكاشالىق پەيدا قىلدى، توسالغۇلۇق قىلدى.

مُتَّهِمٌ: تۆھمەتخور، شىكايەت قىلغۇچى، مۇتتەھەم.

مُتَّهَمٌ: ئەيىبلەنگەن، تۆھمەت قىلىنغان؛ جاۋابكار.

مُتَّهَمٌ بِالْقَتْلِ: قاتىللىق گۇماندارى.

مُتَثَاقِلٌ: سۆرەلمە، سۇس، لۆم-لۆم، لايغەزەل، ئېزىلەڭگۈ، ھورۇن، ئېغىر.

مُتَجَانِسٌ: بىر خىل.

مُتَجَاوِزٌ: ئۆتۈپ كەتكۈچى.

مُتَجَاوِزُ الْحَدِّ: ھەددىدىن ئارتۇق، ھەددىدىن ئاشقان.

مُتَجَبِّرٌ: يولۋاس.

مَتْجَرٌ: تىجارەت قىلماق، سودا قىلماق.

مَتْجَرٌ ج مَتَاجِرُ: ماگىزىن، سودا دۇكىنى، تىجارەت ئورنى؛ سودا سارىيى.

مَتْجَرِيٌّ: سودا خاراكتېرلىك، سودىغا مۇناسىۋەتلىك.

مُتَجَسِّدٌ: گەۋدىلەنگۈچى، كونكرېتلاشقۇچى.

مُتَجَعِّبٌ: ئۆلگۈچى، ئۆلۈك.

مُتَجَعِّدٌ: قورۇلۇپ قالغان، پۈلىشاگغۇ.

وَجْهٌ مُتَجَعِّدٌ: قورۇلۇپ قالغان يۈز.

شَعْرٌ مُتَجَعِّدٌ: بۇدۇر قىلىنغان چاچ.

مُتَجَلٍّ: روشەن، ئېنىق، ئوچۇق.

مُتَجَمِّدٌ: توڭلىتىلغان، ئۇيۇتۇلغان.

الْمُحِيطُ الْمُتَجَمِّدُ: مۇز ئوكيان.

أَمْوَالٌ مُتَجَمِّدَةٌ: توڭلىتىلغان مەبلەغ.

الْمِنْطَقَةُ الْمُتَجَمِّدَةُ الْجَنُوبِيَّةُ: جەنۇبىي قۇتۇپ چەمبىرىكى.

الْمِنْطَقَةُ الْمُتَجَمِّدَةُ الشِّمَالِيَّةُ: شىمالىي قۇتۇپ چەمبىرىكى.

مُتَجَهِّمٌ: قاپىقى تۈرۈك، سۈرۈن تەلەت.

مُتَجَوِّلٌ: سەپەر قىلغۇچى، تاماشا قىلغۇچى، سەيلە قىلغۇچى.

مَتَحَ يَمْتَحُ مَتْحًا الْمَاءَ: سۇ تارتتى.

مُتَحَابٌّ ج مُتَحَابُّونَ: دوستلاشقۇچىلار.

الدُّوَلُ الْمُتَحَابَّةُ: ئىتتىپاقداش دۆلەتلەر.

مُتَحَارِبُونَ: جەڭدە ئېلىشقۇچىلار، گىرەلەشمە جەڭ قىلغۇچىلار.

مُتَحَجِّرٌ: تاشقا ئايلانغۇچى.

حَيَوَانٌ مُتَحَجِّرٌ: تاشقا ئايلانغان هايۋان.

مُتَحَجِّرَاتٌ: تاشقا ئايلانغان جىسىم.

مُتَحَدِّثٌ: سۆزلىگۈچى، باياناتچى.

مُتَحَدِّثٌ بِلِسَانِ: .... غا ۋاكالىتەن سۆزلىگۈچى.

الْمُتَحَدِّثُ الرَّسْمِيّ: هۆكۈمەت تەرەپ باياناتچىسى.

«أَعْلَنَ الْمُتَحَدِّثُ الرَّسْمِيّ بِاسْمِ وِزَارَةِ الْخَارِجِيَّةِ أَنَّ الْوَزِيرَ قَدْ اِسْتَدْعَي سُفَرَاءَ الدُّوَلِ الْكُبْرَى لِلْإِجْتِمَاعِ بِهِ»: باياناتچى تاشقى ئىشلار مىنىستىرلىقى نامىدىن مىنىستىرنىڭ چوڭ دۆلەتلەر كونسۇللىرىنى يىغىنغا چاقىرغانلىقىنى جاكارلىدى.

مُتَحَذِّرٌ: يانتۇلۇق.

مُتَحَذْلِقٌ: ئۆزىنى بىلىملىك كۆرسەتكۈچى، كۆز-كۆز قىلغۇچى.

مُتَحَرِّكٌ: هەرىكەتلىنىپ تۇرغۇچى، تەۋرەپ تۇرغۇچى، مىدىرلىغۇچى.

صُوَرٌ مُتَحَرِّكَةٌ: كىنو.

رُسُومٌ مُتَحَرِّكَةٌ: كىنو.

مُتَحَزِّبٌ: يان باسقۇچى.

مُتَحَسِّرٌ: ئاقساقاللىق قىلغۇچى.

مُتَحَشِّفٌ م مُتَحَشِّفَةٌ: سالتاڭ ئادەم، كىيىم-كېچەكى ئاۋارە.

مُتَحَشِّمٌ: هايالىق، نومۇسچان، تارتىنچاق، سالاهىيەت، قوشنا، مېهمان.

مَتْحَفٌ ج مَتَاحِفُ: مۇزېي، ئاسارئەتىقىلەر قويۇلغان جاي.

يُفْتَحُ هَذَا الْمَتْحَفُ كُلَّ يَوْمٍ مَا عَدَا يَوْمَ الْإِثْنَيْنِ: بۇ مۇزېيخانا دۈشەنبە كۈنىدىن باشقا هەر كۈنى ئېچىلىدۇ.

مُتَحَفِّزٌ: تەييارلانغۇچى.

مُتَحَفِّظٌ: پەخەس بولغۇچى، دىققەت قىلغۇچى، ئېهتىياتچان.

غَيْرُ مُتَحَفِّظٍ فِي كَلَامِهِ: ئېهتىيات قىلماي سۆزلەيدىغان، ئىختىيارىي سۆزلەيدىغان، بايقىماي سۆزلەيدىغان، ئەركىن سۆزلىگۈچى.

مُتَحَقِّقٌ: تەكشۈرگۈچى، مۇئەييەنلەشتۈرگۈچى.

مُتَحَمِّسٌ: قىزغىن، مەردانە.

مُتَحَوِّطٌ: ئېهتىياتچان، سەگەك.

مُتَحَيِّرٌ: ئىككىلىنىپ قالغۇچى، قىيىن ئەهۋالدا قالغۇچى، تەڭلىكتە قالغۇچى.

اَلْكَوَاكِبُ الْمُتَحَيِّرَةُ: سەييارە يۇلتۇزلار.

مُتَحَيِّزٌ: يان باسقۇچى.

مُتَحَتٌّ: سەيلە كېيىمى.

مُتَخَرِّجٌ: ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى.

مُتَخَشِّبٌ: قېتىپ قالغان.

مُتَخَصِّصٌ: مۇتەخەسسىس، ئىختىساسلىق؛ ئالاھىدە خۇسۇسىيەتكە ئىگە.

مُتَخَفٍّ: گىرىم قىلغۇچى، ياسىنىۋالغۇچى.

مُتَخَلِّفٌ: ئارقىدا قالغان، كەينىدە قالغان.

مُتَخَلِّفَاتٌ: كېرەكسىز، تاشلاندۇق.

مُتَخَلِّلٌ ج مُتَخَلِّلُوْنَ: ۋاستىچىلىك قىلغۇچى، ئارىلاشقۇچى.

مُتَخَلِّلٌ بَعْدَ الْأَكْلِ: تاماقتىن كېيىن چىشىنى ئارىلىغۇچى.

«حَبَّذَا الْمُتَخَلِّلُوْنَ مِنْ أُمَّتِي فِي الْوُضُوْءِ وَالطَّعَامِ» ‹حديث›: مىنىلىك ئۇممىتىمدىن تاھارەت ئالغاندا، تاماق يېگەندە چىشىنىڭ ۋە بارماقلىرىنىڭ ئارىلىقىنى تازىلىغانلار ئەجەب ياخشى ئادەملەردۇر.

مُتَخُوْمٌ: تاماق سىڭمەسلىك كېسىلى بىلەن ئاغرىغان ئادەم.

مُتَخَيِّرٌ: تاللىغۇچى.

مُتَخَيَّرٌ: تاللانغان.

مُتَدَاخِلٌ: ئارىلاشقۇچى.

مُتَدَاخِلٌ فِي مَا لَا يَعْنِيْهِ: مۇناسىۋەتسىز ئىشلارغا ئارىلاشقۇچى، يېتىم ئاقساقال.

مُتَدَاخِلَةُ الصِّلَاتِ: ئۆزئارا مۇناسىۋەت باغلىغان.

مُتَدَارِكٌ: تاپقۇچى، ئىرىشكۈچى.

مُتَدَاوِلٌ: ئېقىۋاتقان، ئۆتۈۋاتقان، ئالمىشىپ تۇرغان، كەڭ تارقالغان؛ ئاددىي.

مُتَدَخِّلٌ: ئارىلاشقۇچى.

مُتَدَخِّلٌ فِي الْأُمُوْرِ الدَّاخِلِيَّةِ: ئىچكى ئىشلارغا ئارىلاشقۇچى.

مُتَدَرِّبٌ: تەربىيىلەنگۈچى.

مُتَدَرِّنٌ: سىل كېسىلى بىلەن ئاغرىغۇچى.

مُتَدَفِّقٌ: ئىتتىك ئېقىن، جەددىي ئېقىن.

مُتَدَلٍّ: ئېسىپ قويۇلغان، ساڭگىلىتىلغان.

مُتَدَيِّنٌ: دىيانەتلىك، دىندار، دىندا مۇستەھكەم، تەقۋا.

مُتَذَبْذِبٌ: تەۋرىنىپ تۇرىدىغان، لىڭشىپ تۇرىدىغان.

رَجُلٌ مُتَذَبْذِبُ الْمِزَاجِ: لىڭگىرتاقتاق مىجەز ئادەم.

مُتَذَمِّرٌ: پەرىشان، نارازى، مالال بولغۇچى، زېرىككۈچى، غودۇڭشىغۇچى.

مَتَرَ يَمْتُرُ مَتْرًا الشَّيْءَ: كەستى، ئۈزدى.

مَتَرَ الْحَبْلَ: ئارغامچىنى سوزدى.

مَتَرَهُ: ئۇنى مېتىرلىدى.

مِتْرٌ و مَتْرٌ ج أَمْتَارٌ: مېتىر.

مُتَرَابِطٌ: باغلانغۇچى، مۇناسىۋەت ئورناتقۇچى.

مُتَرَاجِعٌ: چېكىنگۈچى، ئارقىغا داجىغۇچى.

مُتَرَاخٍ: سۇس، بوش، ئاستا، بوشاڭ.

مُتَرَادِفٌ: مەنىداش سۆز، مەنىسى ئوخشاش سۆز.

مُتَرَادِفَةٌ ج مُتَرَادِفَاتٌ: مەنىداش، مەنىسى ئوخشاش.

مِتْرَاسٌ ج مَتَارِسُ و مَتَارِيْسُ: قالقان، ساۋۇت، قورغان، ئىستىھكام، قەلئە، يوشۇرۇنۇش ئورنى.

عَادَ رَجُلُ الْأَمْنِ إِلَى مَتَارِيْسِهِمْ: ئامانلىق ساقلاش خادىملىرى ئىستىھكاملىرىغا قايتتى.

مُتَرَاصٌّ: زىچ، قويۇق.

مُتَرَاكِبٌ: يىغىلىپ قالغۇچى، ئۈستى-ئۈستىگە دۆۋىلىنىپ قالغان.

﴿فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِراً نُخْرِجُ مِنْهُ حَبّاً مُتَرَاكِباً﴾ ‹قرآن›: ئۆسۈملۈكلەردىن يېشىل ياپراقلارنى چىقاردى، (بۇغداي ۋە ئارپا باشاقلىرىغا ئوخشاش) بىر-بىرىگە مىنگىشىپ كەتكەن دانلارنى يېتىشتۈردى.

مُتَرَاكِزٌ: مەركەزلەشكۈچى.

مُتَرَامٍ: بىپايان، كەڭ.

مُتَرَامِي الْأَطْرَافِ: كەڭ كۆلەملىك، بىپايان، چوڭ، يەر مەيدانى كەڭ.

«هَذِهِ الْمَدِينَةُ مُتَرَامِيَةُ الْأَطْرَافِ»: بۇ شەھەرنىڭ دائىرىسى كەڭ.

شَجَرَةٌ مُتَرَامِيَةُ الْأَغْصَانِ: شاخ-يوپۇرماقلىرى بۈك-باراقسان چوڭ دەرەخ.

مُتْرِبٌ: رەقىب، دۈشمەن؛ قارشى تەرەپ.

مَتْرَبَةٌ: گاداي، نامرات، يوقسۇل.

﴿أَوْ إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ يَتِيماً ذَا مَقْرَبَةٍ أَوْ مِسْكِيناً ذَا مَتْرَبَةٍ﴾ «قرآن»: ياكى ئاچارچىلىق كۈنىدە تۇغقانچىلىقى بولغان يېتىمگە ياكى توپىدا ياتقان مىسكىنگە تاماق بەرمەكتۇر.

مُتَرَجْرِجٌ: لىگىشىغۇچى، تىترىگۈچى، لاغىلدىغۇچى، تەۋرەنگۈچى.

مُتَرْجِمٌ: تەرجىمان.

مُتَرْجَمٌ: تەرجىمە قىلىنغان.

لَمْ يَكُنِ الشَّاعِرُ يَعْرِفُ لُغَةً أَجْنَبِيَّةً وَإِنَّمَا كَانَ يُقْبِلُ عَلَى قِرَاءَةِ الْمُتَرْجَمَاتِ مِنَ الْأَدَبِ الْغَرْبِيِّ: شائىر چەت ئەل تىلىنى بىلمەيتتى، پەقەت غەرب ئەدەبىياتىدىن تەرجىمە قىلىنغان ئەسەرلەرنى بېرىلىپ ئوقۇيتتى.

مُتَرَدِّدٌ: ئارىسالدى بولغۇچى، ئىككىلىنىپ قالغۇچى.

مُتَرَدِّمٌ: ئۆگىشايدىغان، رېمونت قىلىنىدىغان، تۈزىتىدىغان.

مُتَرَدٍّ: ئېگىزدىن چۈشۈپ كېتىپ ئۆلگەن هايۋان.

﴿حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ ... وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ﴾ «قرآن»: سىلەرگە ئۆزى ئۆلۈپ قالغان هايۋان، ... (ئېگىزدىن) يىقىلىپ ئۆلگەن هايۋان، (هايۋانلار تەرىپىدىن) ئۈسۈپ ئۆلتۈرۈلگەن هايۋانلار(نىڭ گۆشىنى يېيىش) هارام قىلىندى.

مُتَرَبٍّ: تەربىيىلەنگەن، تەربىيە كۆرگەن.

مُتَرَّحٌ: ئازاب-ئوقۇبەتلىك.

مِتْرَسٌ، مِتْرَسَةٌ ج مَتَارِسُ: تاقاق ياغىچى، مۇداپىئەلىنىدىغان نەرسە؛ قورغان.

مُتْرَصٌ: تەڭپۇڭ تارازا.

مُتَرَصَّاتٌ: تۆز نەيزە.

مُتْرَعٌ: تولغان، تولۇپ تاشقان.

كَأْسٌ مُتْرَعَةٌ: تولدۇرۇلغان قاچا، تولغان قاچا.

مُتَرَعْرِعٌ: ئۆسۈپ يېتىلگۈچى (10-20 ياش ئارىلىقىدىكى ۋاقىت).

مُتْرَفٌ: راھەت-پاراغەتكە بېرىلگۈچى.

مُتَرَفِّعٌ: ھاكاۋۇر، مۇتەكەببىر، كۆرەڭلەپ كەتكۈچى.

مُتَرَقَّبٌ: ساقلانغان، ئۈمىد قىلىنغان، ئارزۇ قىلىنغان.

مُتَرَنِّحٌ: دەلدەڭشىگۈچى، سەنتۈرۈلگۈچى، ئىرغاڭلىغۇچى.

مُتَرَهِّلٌ: يۇمشاق، ئەۋرىشىم؛ ئاجىز، زەئىپ.

مِتْرُو: يەر ئاستى تۆمۈر يولى، مېترو.

مَتْرُوكٌ: تاشلىۋېتىلگەن، ۋاز كېچىلگەن، قالدۇرۇپ قويۇلغان.

مَتْرُوكَاتٌ: ئالاھىدە قالدۇرۇلغان مىراس.

مِتْرُونُومٌ: رىتىم تەڭشىگۈچ، سۈرئەت تەڭشىگۈچ.

مِتْرِيُولُوجِيَا: هاۋا رايى ئىلمى، مېتېئورولوگىيە.

مِتْرِيُولُوجِيٌّ: هاۋا رايى ئىلمى مۇتەخەسسىسى، مېتېئورولوگ، مېتېئورولوگىيىلىك.

مِتْرِيٌّ: مېترلىق.

الطَّرِيقَةُ الْمِتْرِيَّةُ: مېتىر سىستېمىسى.

مُتَزَامِنٌ: ۋاقىتتا بىرلىككە كەلگۈچى، زامانداش.

«الصُّورَةُ وَالصَّوْتُ مُتَزَامِنَانِ فِي الْفِلْمِ»: رەسىم بىلەن

ئاۋاز كىنودا بىر ۋاقىتتا بېرىلىدۇ.

«هُمَا مُتَزَامِنَانِ مِنْ جِيْلٍ وَاحِدٍ»: ئـۇ ئىككىسى زاماندash.

مُتَزَايِدٌ: ئاشقان، ئۆسكەن، زىيادىلىگەن.

إِنْتَاجٌ مُتَزَايِدٌ: كۆپلەپ ئىشلەپچىقىرىش.

مُتَزَعْزِعٌ: لىگىشىپ قالغۇچى، ئارىسالدى بولۇپ قالغۇچى.

مُتَزَلِّجٌ: مۇز تېيىلغۇچى.

مُتَزَلِّفٌ ج مُتَزَلِّفُونَ: ياخشىچاق بولغۇچى، تەخسكەش، خۇشامەتچى.

«هَذَا مِنَ الْمُتَزَلِّفِيْنَ لِأَصْحَابِ السَّلْطَةِ»: بۇ ئەمەلدارلارغا خۇشامەت قىلغۇچىلاردىندۇر.

مُتَزَمِّتٌ ج مُتَزَمِّتُونَ: جىددىي، كەسكىن؛ سۈرلۈك.

رَجُلٌ مُتَزَمِّتٌ: پىكرىدە چىڭ تۇرىدىغان ئادەم، دىندا چىڭ تۇرىدىغان ئادەم، مۇتەئەسسىپ ئادەم.

مُتَزَوِّجٌ ج مُتَزَوِّجُونَ: خوتۇنلۇق ئەر، خوتۇنى بار ئادەم.

مُتَزَوِّجَةٌ ج مُتَزَوِّجَاتٌ: ئەرلىك ئايال.

مُتَسَاهِلٌ: مۆتىدىل، ئىلمان، كەڭچىلىك قىلغۇچى، ئەپۇ قىلغۇچى.

مُتَسَاوٍ: باراۋەر بولغۇچى، ئوخشاش، تەڭ.

مُتَسَاوِي الْأَجْزَاءِ: ئىزومېر (خىمىيىۋى تەركىبى ئوخشاش مولېكۇلا تۈزۈلۈشى، فىزىكا ۋە خىمىيىلىك خۇسۇسىيەتلىرى ھەر خىل ماددا).

مُتَسَاوِي الْأَضْلَاعِ: تەڭ تەرەپلىك.

مُتَسَاوِي الْحَرَارَةِ: تەڭ تېمپېراتۇرا، تەڭ ئىزوتېرمىك.

مُتَسَاوِي الزَّوَايَا: تەڭ بۇلۇڭلار.

يَجِبُ أَنْ تَكُونَ كُلّ الدّوَلِ كَبِيرَةً كَانَتْ أَمْ صَغِيرَةً مُتَسَاوِيَةً: مەيلى چوڭ بولسۇن، مەيلى كىچىك بولسۇن دۆلەتلەرنىڭ ھەممىسى باراۋەر بولۇشى كېرەك.

مُتَسَبِّبٌ: سەۋەب، نەتىجە.

مُتَسَرِّعٌ: ئالدىراڭغۇ.

مُتَسَلْسِلٌ: ئۈزلۈكسىز، ئۇدا.

رَقَمٌ مُتَسَلْسِلٌ: تەرتىپ نومۇرى، رەت نومۇرى.

بِصُوْرَةٍ مُتَسَلْسِلَةٍ: ئىزچىل تۈردە.

الْجَرَائِمُ الْمُتَسَلْسِلَةُ: بىر قاتار جىنايەتلەر.

نِمْرَةٌ مُتَسَلْسِلَةٌ: تەرتىپ نومۇرى، رەت نومۇرى.

مُتَسَلِّطٌ: باشقۇرغۇچى، كۆزەتكۈچى، كونترول قىلغۇچى، ھۆكۈمرانلىق قىلغۇچى.

مُتَسَلِّقٌ:ئېسىلغۇچى، ياماشقۇچى.

نَبَاتٌ مُتَسَلِّقٌ: ياماشقۇچى ئۆسۈملۈك، چىرماشقۇچى ئۆسۈملۈك.

مُتَسَلِّمٌ: ھاكىم.

خُبْزٌ مُتَسَنَّةٌ: كۆكىرىپ قالغان نان.

مُتَسَوِّطٌ: ئۆزىنى قامچىلىغۇچى.

مُتَسَوِّلٌ: تىلەمچى، قەلەندەر، دىۋانە، ئابدال.

مُتَشَائِمٌ ج مُتَشَائِمُونَ: ئۈمىدسىز، روھى چۈشكەن.

لَا تَكُنْ مُتَشَائِمًا تَنْظُرُ إِلَى الْحَيَاةِ بِمِنْظَارٍ أَسْوَدَ: ھاياتنى قاپقاراڭغۇ جاڭگال قىلىۋېلىپ، ئۈمىدسىز قارىما.

مُتَشَابِكٌ: ئارىلاشقان، چىگىچىلىشىپ كەتكەن، مۈرەككەپلىشىپ كەتكەن، پەنجىرە.

مُتَشَابِهٌ ج مُتَشَابِهُونَ: ئوخشاش، خۇددى شۇنداق.

﴿وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَابِهاً وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ﴾ ‹قرآن›: (رەڭگى ۋە شەكلى) بىر-بىرىگە ئوخشايدىغان (تەمى) ئوخشىمايدىغان زەيتۇن ۋە ئانارنى ياراتتى.

مُتَشَابِهَةٌ ج مُتَشَابِهَاتٌ: مەنىسى ئېنىق ئەمەس سۆزلەر، مەنىسى مۇئەييەن ئەمەس سۆزلەر، مۇجمەل سۆزلەر.

﴿مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ

مُتَشَابِهَاتٌ ﴾ ‹قرآن›: ئۇنىڭدا مۇھكەم (يەنى مەنىسى ئوچۇق) ئايەتلەر باركى، ئۇلار كىتابنىڭ (يەنى پۈتۈن قۇرئاننىڭ) ئاساسىدۇر. يەنە باشقا مۇتەشابى (يەنى مەنىسى مۇئەييەن ئەمەس) ئايەتلەر باردۇر.

مُتَشَابِهَاتٌ: ئوتتۇق، مۇجمەل، غۇۋا، مەنىسى مۇئەييەن ئەمەس ئايەتلەر.

مُتَشَاكِسٌ ج مُتَشَاكِسُوْنَ: دەتالاش قىلىشقۇچىلار.

﴿فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ﴾ ‹قرآن›: ئۇنىڭغا (ئىشقا سېلىشنى) تالىشىدىغان ئۇرغۇن خوجايىنلار ئىگىدارچىلىق قىلىدۇ.

مُتَشَامِخٌ: تەكەببۇر، مۇغەممەر.

مُتَشَبِّثٌ: تەرسا، جاھىل، كاج، چىڭ تۇتقۇچى، ئېسىلغۇچى.

مُتَشَرِّدٌ ج مُتَشَرِّدُوْنَ: ئازغۇن، ئاداشقۇچى، سەرگەردان.

مُتَشَرِّعٌ ج مُتَشَرِّعُوْنَ: ئادۋوكات، قانۇنشۇناس.

مُتَشَقِّقٌ: يېرىلغان، دەز كەتكەن، چاك كەتكەن.

مُتَشَكِّرٌ: رەھمەت ئېيتقۇچى، تەشەككۇر بىلدۈرگۈچى.

مُتَشَيِّعٌ: ھەۋەسكار، ھېرىسمەن.

مُتَصَاعِدٌ: ئېگىز، يۇقىرى.

غَازٌ مُتَصَاعِدٌ: ئۆرلەۋاتقان گاز.

أَصْوَاتٌ مُتَصَاعِدَةٌ صَاخِبَةٌ: يۇقىرى ئاۋازلىق ۋاراڭ-چۇرۇڭ.

مُتَصَدِّعٌ: يېرىلغان، چاك كەتكەن.

بِنَاءٌ مُتَصَدِّعٌ: چاك كەتكەن بىنا.

﴿لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خَاشِعاً مُتَصَدِّعاً مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ﴾ ‹قرآن›: ئەگەر بىز قۇرئاننى بىرەر تاغقا نازىل قىلغان بولساق، چوقۇم سەن ئۇنىڭ ئاللاھدىن قورققانلىقتىن باش ئەگكەنلىكىنى، يېرىلىپ كەتكەنلىكىنى كۆرەتتىڭ.

مُتَصَدِّقٌ: سەدىقە بەرگۈچى.

﴿وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا إِنَّ اللّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ﴾ ‹قرآن›: بىزگە سەدىقە قىلغىن، ئاللاھ سەدىقە قىلغۇچىلارنى ھەقىقەتەن مۇكاپاتلايدۇ.

مُتَصَرِّفٌ ج مُتَصَرِّفُوْنَ: باشقۇرغۇچى.

مُتَصَرِّفِيَّةٌ: ئۆلكە.

حَاكِمُ مُتَصَرِّفِيَّةٍ: ئۆلكە باشلىقى.

مُتَصَعْلِكٌ: لۈكچەك، سەرگەردان، ماكانسىز.

مُتَصَلِّبٌ ج مُتَصَلِّبُوْنَ: قاتتىق.

مُتَصَلِّبٌ فِي رَأْيِهِ: كېيىدە چىڭ تۇرۇۋالىدىغان.

مُتَصَنِّعٌ ج مُتَصَنِّعُوْنَ: ياسىمچى.

إِمْرَأَةٌ مُتَصَنِّعَةٌ فِي كَلَامِهَا: ياسالما سۆزلەيدىغان ئايال.

مُتَصَوِّفٌ: سوپى، تەسەۋۋۇپچى، تەرىقەتچى.

التَّنَاقُضَاتُ الْمُتَضَادَّةُ: ئانتاگونىستىك زىددىيەت.

مُتَضَارِبٌ: زىددىيەتلەشكۈچى، رەقىب؛ ئېتىراز بىلدۈرگۈچى.

مُتَضَايِقٌ: ئىچ پۇشۇقى، خاپىلىق.

مُتَضَعْضِعٌ: خاراب بولغۇچى، ۋەيران بولغۇچى، بۇزۇلغان.

مُتَطَاوِلٌ: تىك تۆت بۇلۇڭلۇق، ئۇزۇن.

مُتَطَرِّفٌ: ھەددىدىن ئاشۇرۇۋەتكۈچى؛ رادىكال؛ ئۇچىغا چىققان؛ قىممەت باھا نەرسە؛ كەم ئۇچرايدىغان نەرسە؛ ھەدىيە، سوۋغات.

مُتَطَرِّفٌ (فِي السِّيَاسَةِ): كەسكىن.

مُتَطَفِّلٌ: چاقىرىلمىغان مېھمان، ھارامتاماق، بىكار تەلەپ.

مُتَطَلِّبٌ ج مُتَطَلِّبَاتٌ: ئىشقا ئېشىشى تەلەپ قىلىنىدىغان ئىش.

مُتَطَلِّبٌ جَامِعِيٌّ: ستودېنت، ئوقۇپ تۈگىتىشكە تەلەپ قىلىنىدىغان دەرسلەر.

صَنَاعَةٌ مُتَطَوِّرَةٌ: تەرەققىي قىلغان سانائەت.

مُتَطَوِّعٌ ج مُتَطَوِّعَةٌ: پىدائىي.

الْجَيْشُ الْمُتَطَوِّعُ: پىدائىي قوشۇن.

مُتَظَاهِرٌ: نامايىشچى.

مَتَعَ يَمْتَعُ مَتْعًا وَمُتْعَةً بِالشَّيْءِ: ئەكەتتى، ئېلىپ كەتتى، پايدىلاندى، مەنپەئەتلەندى، بەھرىمەن بولدى.

مَتَعَ الشَّيْءُ: نەرسە ئەڭ ياخشى بولدى.

مَتَعَ النَّهَارُ: چۈش بولدى، كۈن تىكلەشتى.

مُتَعَادِلٌ: تەكشى، باراۋەر.

مُتَعَادُوْنَ الْوَاحِدُ مُتَعَادٍ: ئۆزئارا دۈشمەنلەشكۈچى.

مُتَعَادٍ: تاشلىق، ئوڭغۇل-دوڭغۇل يەر.

مُتَعَارَفٌ: تونۇلغان، ئېتىراپ قىلىنغان، مەشھۇر.

مُتَعَاقِبٌ: ئارقا-ئارقىدىن، ئۈزلۈكسىز؛ ئالمىشىپ تۇرغۇچى، نۆۋەتلەشكۈچى.

مُتَعَاقِدٌ: توختام تۈزگۈچى، كېلىشىم تۈزگۈچى، قېتىشىپ قالغان، ئۇيۇپ قالغان.

الْمُتَعَاقِدَانِ: توختام تۈزۈشكەن ئىككى تەرەپ.

مُتَعَالٍ: ئالىيجاناب، يۈكسەك، ئالىي.

مُتْعِبٌ: كىشىنى ھالسىرىتىدىغان.

مُتْعَبٌ: ھارغان، چارچىغان.

أَنَا مُتْعَبُ الْيَوْمِ لِلْغَايَةِ: مەن بۈگۈن بەك چارچاپ كەتتىم.

مَتْعَبٌ، مَتْعَبَةٌ ج مَتَاعِبُ: قىيىنچىلىق، مۇشەققەت.

مَتَاعِبُ السَّفَرِ: سەپەرنىڭ جاپا-مۇشەققەتلىرى.

مَتَاعِبُ الْمَرَضِ: كېسەل ئازابى.

مَتَاعِبُ الْحَيَاةِ: تۇرمۇش ئېغىرچىلىقلىرى، تۇرمۇش قىيىنچىلىقلىرى.

مُتَعَبِّدٌ: ئابىد، ئىبادەت قىلغۇچى.

مُتْعَةٌ وَمِتْعَةٌ ج مُتَعٌ وَمِتَعٌ: پايدىلانماق، مەنپەئەتدار بولماق، بەھرىمەن بولماق، ھوزۇرلانماق، لەززەتلەنمەك؛ سوۋغا؛ ئۆلۈم.

مُتْعَةٌ شَهِيَّةٌ: نازۇنېمەت، ئېسىل تائام.

مُتْعَةٌ قَلِيْلٌ: ئاز مىقداردىكى ئوزۇق-تۈلۈك، ئازغىنە ئوزۇق.

مُتْعَةُ الطَّلَاقِ: نىكاھدىن ئاجراشقاندىن كېيىن ئايالنىڭ ئېلىشقا تېگىشلىك نېسىۋىسى.

زَوَاجُ الْمُتْعَةِ: ۋاقىتلىق ئۆيلىنىش، مۇددەت بەلگىلەپ نىكاھلىنىش.

«مُتْعَةٌ فِكْرِيَّةٌ»: ئەقلى ھوزۇرلىنىش.

«السَّفَرُ بِالطَّرِيْقِ الْبَرِّيِّ مُتْعَةٌ»: قۇرۇقلۇق سەپىرىنىڭ ئۆزى بىر خىل ھوزۇرلىنىشتۇر.

«أَمَاكِنُ الْمُتْعَةِ»: كۆڭۈل ئاچىدىغان جايلار.

مُتَعَجْرِفٌ: ھاكاۋۇر، مەنمەنچى.

تَصَرَّفَ بِصُوْرَةٍ فَظَّةٍ وَمُتَعَجْرِفَةٍ: يولسىزلىق قىلدى.

مُتَعَدِّدٌ: نۇرغۇن، كۆپ، كۆپ مىقدار.

مُتَعَدِّدُ الْأَشْكَالِ: خىلمۇخىل.

مُتَعَدِّدُ الْأَضْلَاعِ: كۆپ تەرەپلىك، كۆپ قىرلىق.

مُتَعَدِّدُ الْجَوَانِبِ: كۆپ تەرەپلىمىلىك.

مُتَعَدِّدُ اللُّغَاتِ: كۆپ تىللىق.

مُتَعَدٍّ ج مُتَعَدُّوْنَ: ئۆتكۈچى، ئېشىپ كەتكۈچى، تاجاۋۇزچى.

فِعْلٌ مُتَعَدٍّ: ئۆتۈملۈك پېئىل.

مُتَعَذِّرٌ: قىيىن، جاپالىق، ئورۇنلىغىلى بولمايدىغان، مۇمكىن بولمايدىغان.

مُتَعَرِّجٌ: دولقۇنلۇق، دولقۇنسىمان، ئەگرى-بۈگرى.

مُتَعَصِّبٌ: قىزغىن، غەيرەتلىك؛ ئۆز كۆز قارىشىدا بىر تەرەپلىمە چىڭ تۇرىدىغان، مۇتەئەسسىپ.

مُتَعَصِّبٌ لِمَذْهَبٍ: گۇرۇھۋاز، شەخسىيەتچى.

مُتَعَصٍّ: مۇشەققەت، جاپالىق؛ داۋالاش قىيىن؛ مەھكەم ئورناشقان.

مُتَعَضُّونٌ: ئورگانىك، جانلىق، ئەزالىق.

مُتَعَطِّشٌ ج مُتَعَطِّشُونَ: چاڭقىغۇچى، ئۇسسىغۇچى، قاتتىق ئىنتىلگۈچى.

كَانَ مُتَعَطِّشًا لِسِمَاعِ أَخْبَارِ أَهْلِهِ: ئائىلىسىنىڭ خەۋەرلىرىنى ئاڭلاشقا تەشنا ئىدى.

مُتَعَظِّمٌ: ھاكاۋۇر، چوڭچى.

مُتَعَفِّنٌ: سېسىغان، چىرىگەن.

هَذِهِ التُّفَّاحَاتُ كُلُّهَا جَيِّدَةٌ وَلَا تُوْجَدُ وَاحِدَةٌ مِنْهَا مُتَعَفِّنَةً: بۇ ئالمىلارنىڭ ھەممىسى ناھايىتى ياخشى. ئارىسىدا بىرمۇ سېسىقى يوق.

مُتَعَقِّلٌ: زېرەك، چېچەن.

مُتَعَلِّقٌ بِهِ: ئۇنىڭغا مۇناسىۋەتلىك، ئۇنىڭغا تەئەللۇق.

مُتَعَلِّمٌ ج مُتَعَلِّمُونَ:ئوقۇغۇچى، تەلىم ئالغۇچى، ئەدەپلىك، مەدەنىيەتلىك، بىلىملىك، زىيالى.

مُتَعَمِّدٌ: قەستەن.

﴿وَمَن يَقْتُلْ مُؤْمِناً مّتَعَمِّداً فَجَزَآؤُهُ جَهَنَّمُ﴾ ‹قرآن›: كىمكى بىر مۇئمىننى قەستەن ئۆلتۈرىدىكەن، ئۇنىڭ جازاسى جەھەننەم بولىدۇ.

«مَنْ كَذِبَ عَلَي مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ» ‹حديث›: كىمكى مەن دېمىگەن سۆزنى يالغاندىن مېنى دېدى دېسە، ئۇ ئادەم جايىنى دوزاخ دەپ بىلسۇن.

مُتَعَنِّتٌ: كاج، جاھىل، تەرسا.

مُتَعَهِّدٌ: توختام تۈزگۈچى، كېلىشىم ئىمزالىغۇچى، ھۆددىگەر.

سَيَقُوْمُ بِتَنْفِيْذِ الْمَشْرُوْعِ الْجَدِيْدِ آحَدُ الْمُتَعَهِّدِيْنَ الْأَكْفِيَاءِ: يېڭى پىلاننى ئىجرا قىلىشنى ياراملىق ھۆددىگەر ئۈستىگە ئالدى.

مَتْعُوْبٌ: ھارغان، چارچىغان.

مَتْعُوْسٌ: بەختسىز، بىچارە، بىتەلەي.

مُتَعَوِّدٌ: ئادەتلەنگۈچى.

مُتَغَايِرٌ ج مُتَغَايِرُوْنَ: ھەر خىل، ھەر تۈرلۈك، قۇرۇلۇشى بىر-بىرىگە ئوخشىمايدىغان.

مُتَغَرِّبٌ: ياقا-يۇرتلۇق، يۇرتىدىن ئايرىلغان.

مُتَغَضِّنٌ: پۈرلەشكەن، قورۇلغان.

عِنْدَمَا يَطْعُنُ الْمَرْأُ فِي السِّنِّ يُصْبِحُ جِلْدُهُ مُتَغَضِّنًا: كىشى ياشانغاندا تېرىسى قورۇلۇپ قالىدۇ.

مُتَغَطْرِسٌ: ھاكاۋۇر، مەنمەنچى.

كَانَ مُعْجِبًا بِنَفْسِهِ مُتَغَطْرِسًا: مەنمەنچىلىك قىلىپ ئۆزىنى قالتىس سانايتتى.

مُتَغَلِّبٌ: غالىب، يەڭگۈچى.

مُتَغَيِّرٌ: ئۆزگىرىشچان، تۇراقسىز، ئالمىشىپ تۇرغۇچى.

مُتَفَائِلٌ ج مُتَفَائِلُوْنَ: ئۈمىدۋار، بىغەم.

يَعِيْشُ الْمُتَفَائِلُوْنَ فِي سَعَادَةٍ: ئۈمىدۋار كىشىلەر بەخت ئىچىدە ياشايدۇ.

مُتَفَاحِشٌ: ئادەتتىن تاشقىرى، پەۋقۇلئاددە.

مِتْفَالٌ: بەتبۇي ئادەم.

مُتَفَاوِتٌ: قائىدىسىز، تەرتىپسىز، پەرقلىق.

مُتَفَتِّرٌ: بوشاپ قالغۇچى، ئارىلاپ داۋاملاشقۇچى.

مُتَفَجِّرٌ: پارتلىغۇچى.

مَوْقِفٌ مُتَفَجِّرٌ: پارتلاش ھالىتىدىكى مەيدان.

الْمُتَفَجِّرَاتُ: پارتلاتقۇچلار.

الْمَوَادّ الْمُتَفَجِّرَةُ: پارتلاتقۇچ ماددىلار.

مُتَفَرِّعٌ: كۆپ تارماقلىق، كۆپ شاخلىق، كۆپ خىل.

مُتَفَرِّعَاتٌ: قوشۇمچە مەھسۇلات.

الْبِتْرُوْلُ وَمُتَفَرِّعَاتُهُ: نېفىت ۋە ئۇنىڭ قوشۇمچە مەھسۇلاتلىرى.

مُتَفَرِّقٌ ج مُتَفَرِّقُوْنَ م مُتَفَرِّقَةٌ: تارقاق، چېچىلىپ كەتكەن.

﴿أَأَرْبَابٌ مّتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ﴾ ‹قرآن›: تارقاق كۆپ

مەبۇدلار ياخشىمۇ؟

﴿وَادْخُلُواْ مِنْ أَبْوَابٍ مُتَفَرِّقَةٍ﴾ «قرآن»: باشقا-باشقا دەرۋازىدىن كىرىڭلار.

مُتَفَرِّقَاتٌ: تۈرلۈك نەرسىلەرنىڭ يىغىندىسى.

مُتَفَرْنِجٌ: ياۋروپالاشقۇچى.

شَابٌّ مُتَفَرْنِجٌ: ياۋروپالىشىپ كەتكەن ياش.

مُتَفَشٍّ: تاراپ كەتكۈچى، يېيىلىپ كەتكۈچى.

مِتْفَلَةٌ ج مَتَافِلُ: تۈكۈرۈك قاچىسى، گارشوك.

مُتَفَلْسِفٌ: پەيلاسوپلۇق دەۋاسى قىلغۇچى، ئۆزىنى پەيلاسوپ دەۋالغۇچى.

مُتَفَنِّنٌ: كەشپىياتچى، ئىجادىيەتچى.

كَانَ كَاتِبًا مُتَفَنِّنًا: ئۇ ئىجادكار يازغۇچى ئىدى.

مُتَفَوِّقٌ: ئۈستۈن، ئۈستۈنلۈك قازانغۇچى، ماھىر، غالىب، پۇختا، پىششىق.

جَانِبُنَا فِي وَضْعٍ مُتَفَوِّقٍ: ئۈستۈنلۈك بىز تەرەپتە.

مُتَقَابِلٌ: يۈزلىشىپ تۇرغۇچى.

﴿مُتَّكِئِينَ عَلَيْهَا مُتَقَابِلِينَ﴾ «قرآن»: تەختلەرگە يۆلەنگەن ھالدا، بىر - بىرگە قارىشىپ ئولتۇرىدۇ.

مُتَقَادِمٌ: بۇرۇنقى، قەدىمكى.

مُتَقَادِمُ الْعَهْدِ: بۇرۇنقى زامان، قەدىمكى زامان.

مُتَقَارِبٌ ج مُتَقَارِبُونَ: يېقىن، زىچ، شېئىرنىڭ مەلۇم ۋەزنى.

«أَشْجَارٌ مُتَقَارِبَةٌ»: زىچ دەرەخلەر.

هُمَا مُتَقَارِبَانِ فِي السِّنِّ: ئۇ ئىككىسى تەڭتۇش.

مُتَقَاضٍ ج مُتَقَاضُونَ: ئەرز قىلغۇچى، شىكايەت قىلغۇچى.

مُتَقَاعِدٌ: خىزمەتتىن چېكىنگۈچى، پېنسىيىگە چىققۇچى.

مُتَقَبِّضٌ: قورۇلغان، تارايغان.

مُتَقَدِّسٌ: مۇقەددەس، پاك.

مُتَقَدِّمٌ ج مُتَقَدِّمُونَ: ئىلغار، ئىلگىرىلىگۈچى، مۇۋەپپەقىيەت قازانغۇچى، ياخشىلانغۇچى.

مُتَقَدِّمٌ فِي السِّنِّ: ياشانغان، پېشقەدەم.

الْمُتَقَدِّمُ: بىرىنچى، ئەڭ ئاۋۋال.

الْمُتَقَدِّمُ ذِكْرُهُ: يۇقىرىدا بايان قىلىنغان تىلغا ئېلىنغان.

«الدُّوَلُ الْمُتَقَدِّمَةُ»: تەرەققىي تاپقان دۆلەتلەر.

أَنَّهُ لَمْ يَتَعَلَّمْ حَتَّى مَبَادِئَ الرِّيَاضِيَّاتِ فَكَيْفَ يُمْكِنُهُ أَنْ يَتَعَلَّمَ الرِّيَاضِيَّاتِ الْمُتَقَدِّمَةَ: ئۇ باشلانغۇچ ماتېماتىكىنىمۇ ئۆگەنمىگەن تۇرسا قانداقمۇ ئالىي ماتېماتىكىنى ئۆگىنەلىسۇن.

مُتَقَرِّحٌ: جاراھەتلەنگۈچى، يارىلانغان، مەجرۇھ.

مُتَقَشِّفٌ ج مُتَقَشِّفُونَ: ئاددىي-ساددا ياشىغۇچى.

«عَالِمٌ مُتَقَشِّفٌ»: راھەت-پاراغەتكە بېرىلمىگەن ئالىم.

مُتَقَصِّدٌ: مەقسەتلىك، قەستەن، ئەتەي، نىشانلىق.

مُتَقَطِّعٌ: ئارىلاپ ئۈزۈلگەن.

تَيَّارٌ مُتَقَطِّعٌ: تۇراقسىز توك.

«أَجَابَهُ فِي صَوْتٍ مُتَقَطِّعٍ»: توختاپ-توختاپ جاۋاب بەردى.

لَقَدْ كُتِبَ هَذِهِ الْأُطْرُوحَةُ عَلَى نَحْوٍ مُتَقَطِّعٍ خِلَالَ نِصْفِ سَنَةٍ: بۇ ئىلمىي ماقالە ئارىلاپ-ئارىلاپ يېزىلىپ يېرىم يىلدا يېزىلىپ بولۇندى.

مُتَقَلِّبٌ: ئۆزگىرىشچان، تۇراقسىز.

مُتَقَلِّبُ الْأَطْوَارِ: كىيپىنىڭ تۇتامى يوق، ئالا كۆڭۈل، ئاسان ئۆزگىرىدىغان.

﴿وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ﴾ «قرآن»: ئاللاھ سىلەرنىڭ «دۇنيادىكى» ھەرىكىتىڭلارنى ۋە «ئاخىرەتتىكى» جايىڭلارنى بىلىدۇ.

«جَوٌّ مُتَقَلِّبٌ»: ئۆزگىرىشچان ھاۋا.

مَرِيضٌ مُتَقَلِّبٌ عَلَى فِرَاشِهِ: يېتىپ قالغان كېسەل.

مُتَقَلِّدٌ: تەقلىد قىلغۇچى، دورىغۇچى؛

ئېسىۋالغۇچى، تاقىۋالغۇچى.

مُتَقَلْقِلٌ: تۇراقسىز، تەۋرەنگۈچى.

مُتَقَلِّصٌ: تارايغۇچى، قورۇلغۇچى، قىسقىرىغۇچى، كىرىشىپ كەتكۈچى.

مُتْقَنٌ: ئېنىق، مۇكەممەل، پۇختا.

لَقَدْ صَنَعْتُ هَذَا الْعَمَلَ عَلَى نَحْوٍ غَيْرِ مُتْقَنٍ: بۇ ئىشنى قولۇمنىڭ ئۇچى بىلەنلا ئىشلەپ قويدۇم.

مَتْقُوْنٌ: ئېنىق، مۇكەممەل.

مُتَقَيِّحٌ: يىرىڭلىق، يىرىڭلاپ قالغان.

مَتَكَ يَمْتُكُ مَتْكًا الشَّيْءَ: ئۈزۈۋەتتى، كېسىۋەتتى.

مَتْكٌ: چىۋىننىڭ بۇرنى.

مِتْكٌ: تىزىق، باغلام، زىخ، ساپ (ئۈزۈمنىڭ)؛ چوڭ يىڭنە.

مُتَكَافِئَةٌ: تەڭلىك، باراۋەرلىك.

مُعَاهِدَةٌ غَيْرُ مُتَكَافِئَةٍ: تەڭسىز شەرتنامە.

إِلْغَاءُ الْمُعَاهَدَاتِ غَيْرِ الْمُتَكَافِئَةِ: تەڭسىز شەرتنامىلەرنى بىكار قىلىش.

مُتَكَبِّرٌ ج مُتَكَبِّرُوْنَ: هاكاۋۇر، چوڭچى، مۇتەكەببۇر.

الْمُتَكَبِّرُ: ئاللاھنىڭ گۈزەل ئىسىملىرىدىن بىرى بولۇپ ئۇلۇغلۇق ئىگىسى دېگەن مەنىدە.

﴿الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ﴾ «قرآن»: ئۇ، مۇتلەق پادىشاھدۇر، پاكتۇر، سالامەتلىك بېغىشلىغۇچىدۇر، ئەمىن قىلغۇچىدۇر، ھەممىنى كۆزىتىپ تۇرغۇچىدۇر، غالىبتۇر، قەھرى قىلغۇچىدۇر، ئۇلۇغلۇق ئىگىسىدۇر.

مُتَكَتِّفٌ: قول قوۋۇشتۇرغۇچى.

جَلَسَ مُتَكَتِّفًا: قول قوۋۇشتۇرۇپ ئولتۇردى.

مُتَكَتِّلٌ ج مُتَكَتِّلُوْنَ: توپلانغان، گۇرۇھ بولۇۋالغان، غۇژمەك.

بِنَاءَاتٌ مُتَكَتِّلَةٌ: زىچ بىنالار.

مُتَكَدِّرٌ: پاراكەندە بولغۇچى.

مُتَكَرِّرٌ: قايتا ـ قايتا.

مُتَكَرِّرُ الْحُدُوْثِ: قايتا مەيدانغا كەلگەن.

بِصُوْرَةٍ مُتَكَرِّرَةٍ: تەكرار رەۋىشتە.

مُتَكَرِّهٌ: يىرگەنگۈچى، نارازى بولغۇچى.

مُتَكَسِّسٌ: باھاسى بەلگىلەنگەن.

رِسَالَةٌ مُتَكَسَّسَةٌ: زاكاس خەت.

مُتَكَلِّفٌ ج مُتَكَلِّفُوْنَ: يالغان قىياپەتكە كىرىۋالغۇچى، سۈنئىي تۈسكە كىرىۋالغۇچى.

مُتَكَلِّفُ الْكَرَمِ: ئالىيجاناب قىياپەتكە كىرىۋالغۇچى.

مُتَكَلِّمٌ: سۆزلىگۈچى، باياناتچى.

الْمُعْتَزِلِيّ الْمُتَكَلِّمُ: ئىلمى كالام بىلەن شۇغۇللانغۇچى مۇئتەزىلى.

مُتَلَاحِزٌ مِنَ الْأَشْجَارِ: چىرمىشىپ كەتكەن دەرەخلەر.

مُتَلَاحِقٌ ج مُتَلَاحِقُوْنَ: ئارقىمۇئارقا كەلگۈچىلەر.

أَعْمَالٌ مُتَلَاحِقَةٌ: ئۈزۈلمەس خىزمەتلەر.

رِيَاضِيُّوْنَ مُتَلَاحِقُوْنَ: يېتىشىۋالغۇچى تەنھەرىكەتچىلەر.

مُتَلَازِمٌ: مۇلازىم، ئايرىلالمايدىغان، خىزمەتكار.

مُتَلَاشٍ: يوقالغۇچى، ھالاك بولغۇچى، مۇنقەرز بولغۇچى.

مِتْلَافٌ: بۇزغۇنچى، ھالاك قىلغۇچى.

مِتْلَافُ وَقْتٍ: ۋاقىتنى ئىسراپ قىلغۇچى.

مُتَلَأْلِئٌ: يالتىراق، پارقىراق، پىلىلداپ تۇرغان، جىمىرلاۋاتقان، نۇر چېچىپ تۇرغان، يورۇق، نۇرلۇق، جىلۋىلىك.

مُتَلَبِّدٌ: كىرىشىپ كەتكەن، چىگىچ.

«سُحُبٌ مُتَلَبِّدَةٌ»: گىرەلىشىپ كەتكەن بۇلۇتلار.

سَمَاءٌ مُتَلَبِّدَةٌ: بۇلۇت قاپلاپ كەتكەن ئاسمان.

مُتَلَبِّسٌ ج مُتَلَبِّسُوْنَ: كىيىم كىيگەن.

مُتَلَبِّسٌ بِجَرِيْمَةٍ: جىنايەت ئۆتكۈزگەن.

«أُلْقِيَ عَلَيْهِ الْقَبْضُ وَهُوَ مُتَلَبِّسٌ بِجَرِيْمَةِ الْقَتْلِ»: ئۇ

قاتىللىق جىنايىتى ئۆتكۈزۈۋاتقاندا قولغا ئېلىندى.

مُتَلَثِّمٌ: شارپا بىلەن ئېغىز-بۇرنىنى يۆگىۋالغۇچى.

مُتَلَدِّدٌ ج مُتَلَدِّدُوْنَ: جېدەل-ماجىراچى، بەك تالاش-تارتىش قىلىدىغان.

مُتَلَذِّذٌ ج مُتَلَذِّذُوْنَ: ھوزۇرلانغۇچى.

مُتَلَذِّذٌ بِمَنَاظِرِ الطَّبِيْعَةِ: تەبىئەت مەنزىرىلىرى بىلەن ھوزۇر ئالغۇچى.

مُتَلَعْثِمٌ: دۇدۇقلىغۇچى، كېكەچ، دۇدۇقلايدىغان.

مُتْلِفٌ: بۇزغۇچى، بۇزغۇنچى؛ زىيانلىق؛ زىيان-زەخمەت يەتكۈزگۈچى.

مُتْلَفٌ: ۋەيران قىلىنغان، زەخمىلەنگەن، بۇزۇلغان.

مَتْلَفٌ، مَتْلَفَةٌ ج مَتَالِفُ: بالا-قازا، ھالاكەت، ئۆلۈم.

مَسْرَحِيَّةٌ مُتَلْفَزَةٌ: تېلېۋىزىيە تىياترى.

مُتَلَوِّنٌ: رەڭلىك، بوياقلىق، سىرلىق، رەڭگى ئۆزگىرىشچان، بويالغان، رەڭ بېرىلگەن.

حَرِيْرٌ مُتَلَوِّنٌ: پارقىراق تاۋار.

مُتَلَهِّفٌ: تەشنا بولغان، خۇمار بولغان، ئىنتىزار بولغان، مەستانە، ئارزۇمەنـد، ھەۋەس قىلغۇچى.

مُتَلَهِّفٌ إِلَى مُطَالَعَةِ الْقِصَصِ: ھېكايە ئوقۇش مەستانىسى.

مُتَلَّهٍ عَنْ: يۈز ئۆرۈگۈچى.

التِّلْمِيْذُ مُتَلَّهٍ عَنْ سِمَاعِ الدَّرْسِ: شاگىرت دەرس ئاڭلاشتىن يۈز ئۆرۈگۈچىدۇر.

مَتْلُوْفٌ: بۇزۇلغان، ۋەيران قىلىنغان، بۇزۇپ چېچىلغان.

مَتْلُوْهُ الْعَقْلِ: ھەيرەتتە قالغۇچى، ئەقلى قاچقۇچى، پىكرى بۆلۈنگۈچى.

مُتَمَاسِكٌ: بىرلەشكۈچى، ئىتتىپاقلاشقۇچى، ئۇيۇشقۇچى.

مُتَمَدِّيِنٌ: مەدەنىي، گۈللەنگەن، مەدەنىيەتلىك.

مُتَمَرِّدٌ: ئاسىيلىق قىلغۇچى، قارشىلىق قىلغۇچى.

مُتَمَرِّضٌ: ئاغرىقچان، كېسەلچان، كېسەل كۆرۈنىسى.

مُتَمَرِّنٌ: چېنىققان، ئىش كۆرگەن، تەجرىبىلىك، تەدبىرلىك.

مُتَمَسِّكٌ: چىڭ تۇتقۇچى، ئېسىلغۇچى، بىرلەشكۈچى، ئىتتىپاقلاشقۇچى.

مُتَمَعِّجٌ: ئەگرى-بۈگرى، ئەگرى توقاي، قىڭغىر-سىڭغىر.

مُتَمَغِّطٌ: يېپىشقاق.

مُتَمَكِّنٌ: مۇستەھكەم، پۇختا.

مُتَمَلِّقٌ: تەخسىكەش، خۇشامەتچى.

مُتَمِّمٌ: تولۇقلىغۇچى، ئورۇنلىغۇچى، تاماملىغۇچى.

مُتَمَّمٌ: ئورۇنلانغان، تاماملانغان.

يَمِيْنٌ مُتَمِّمَةٌ: تولۇقلىما قەسەم.

مُتَمَنٍّ: ئارزۇ قىلغۇچى، ئۈمىد قىلغۇچى، ئۈمىدۋار.

مُتَمَنِّيَاتٌ: تىلەك، ئارزۇ، ئۈمىد.

مُتَمَهِّلٌ: ئاستا، سۆرەلمە، مىسمىس.

مُتَمَوِّجٌ: دولقۇنلىغۇچى، دولقۇنلاپ تۇرغان، ئۆركەشلىگۈچى، مەۋج ئۇرغۇچى.

مُتَمَوِّلٌ: كاپىتالىست، مالدار، پۇلدار، باي.

مُتَمَيِّزٌ: پەرقلىق، ئالاھىدە بولغۇچى، ئايرىلغۇچى.

مَتُنَ يَمْتُنُ مَتَانَةً: مۇستەھكەم بولدى، پۇختا بولدى، قاتتىق بولدى، چىڭ، مەزمۇت بولدى.

مَتْنٌ ج مِتَانٌ وَمُتُوْنٌ: دۈمبە، كەينى، ئۈچا.

مَتْنُ الطَّرِيْقِ: يول يۈزى، يول ئۈستى.

مَتْنُ اللُّغَةِ: لۇغەت تەركىبى، لېكسىكا.

عَلَى مَتْنِ الطَّائِرَةِ: ئايروپىلان ئۈستىدە.

«مَتْنُ الْكِتَابِ»: كىتابنىڭ تېكىستى.

سَارَ مَتْنَ النَّهَارِ: كۈن بويى ماڭدى.

مُتَنَاثِرٌ: چېچىلىپ كەتكەن، ئايرىلىپ كەتكەن.

سَقَطَ مُتَنَاثِرًا: چېچىلىپ كەتتى.

قَبَائِلُ مُتَنَاثِرَةٌ: تارقاق قەبىلىلەر.

مُتَنَازِلٌ: ئۆتۈنۈپ بەرگۈچى.

مُتَنَازِلٌ عَنْ حَقِّهِ: ھەققىدىن ۋاز كەچكۈچى.

مُتَنَازَلٌ: ئۆتۈنۈپ بېرىلگەن.

مُتَنَاسِبٌ: مۇۋاپىق، ماس، لايىق.

مُتَنَاسِبُ الْأَعْضَاءِ: ئەزالىرى ماس كەلگەن.

مُتَنَافِرٌ: قارىمۇقارشى، بىر-بىرىگە زىت.

مُتَنَاقِصٌ: كېمىيىۋاتقان، ئازلاۋاتقان.

مُتَنَاقِضٌ: ئۆزئارا زىت، بىر-بىرىگە زىت، قارىمۇقارشى.

مُتَنَاهٍ: چەكلىك، يۇقىرى پەللە، ئاخىرقى نۇقتا، ئىنتايىن.

غَيْرُ مُتَنَاهٍ: چەكسىز، تۈگىمەس، ئاخىرى يوق.

«مَوْضُوعٌ مُتَنَاهٍ»: ئاخىرىغا يەتكەن تېما.

«قِطَارٌ مُتَنَاهٍ فِي السُّرْعَةِ»: ئىنتايىن تېز پويىز.

«مَقَالَةٌ مُتَنَاهِيَةٌ فِي الدِّقَّةِ»: ئىنتايىن ئىنچىكە ماقالە.

مُتَنَاوِبٌ: ئالماشقان، ئالمىشىۋاتقان، نۆۋەتچى، ئالماشقۇچى.

«تَيَّارٌ كَهْرَبَائِيٌّ مُتَنَاوِبٌ»: ئالمىشىپ تۇرىدىغان ئېلېكتر دولقۇنى.

«زِيَارَاتٌ مُتَنَاوِبَةٌ»: ئۆزئارا بېرىپ-كېلىشلەر.

مُتَنَاوَلٌ: يېتىپ بارغىلى بولىدىغان جاي (دائىرە)، ئاسان، ئوڭاي.

فَوْقَ مُتَنَاوَلِ الظُّنُونِ وَالشُّبَهَاتِ: شەك - شۈبھىسىز، گۇمانلىنىشقا بولمايدىغان.

«هَذَا الْأَمْرُ فِي مُتَنَاوَلِهِ»: بۇ ئىش ئۇنىڭغا ئاسان.

«فِيْ مُتَنَاوِلِ يَدِهِ»: ئۇنىڭ ئىلكىدە.

«مَوْضُوعٌ فِي مُتَنَاوَلِ الْجَمِيْعِ»: ھەممەيلەنگە ئاسان

تېما.

مُتَنَبِّئٌ: پەيغەمبەرلىك دەۋاسى قىلغۇچى، ئۆزىنى پەيغەمبەر دەۋالغۇچى، ئالدىن خەۋەر بەرگۈچى.

مُتَنَبِّئٌ جَوِّيٌّ: ھاۋا رايىدىن ئالدىن خەۋەر بەرگۈچى.

الْمُتَنَبِّئُ: مەشھۇر ئەدىب شائىر ئەبۇ تەييىب مۇتەنەببىنىڭ لەقىمى.

مُتَنَبِّهٌ: ئويغاق، سەگەك، ھوشيار، سەزگۈر، تېتىك، ئېھتىيات قىلغۇچى.

مُتَنَزَّهٌ ج مُتَنَزِّهَاتٌ: ئوينايدىغان يەر، تاماشا قىلىدىغان يەر، سەيلىگاھ.

«مُتَنَزَّهُ الْأَطْفَالِ فِي الْحَدِيْقَةِ الْعُمُوْمِيَّةِ»: ئامىۋى باغچىدىكى باللار ئوينايدىغان يەر.

مُتَنَصِّتٌ: ئوغرىلىقچە قۇلاق سالغۇچى، ئوغرىلىقچە تىڭشىغۇچى.

مُتَنَطِّعٌ ج مُتَنَطِّعُوْنَ: شاللاق ياش.

فَتَاةٌ مُتَنَطِّعَةٌ: شاللاق قىز.

«هَلَكَ الْمُتَنَطِّعُوْنَ» ‹حديث›: «سۆز-ھەرىكەتتە چوڭقۇرلىشىمەن دەپ ھەددىدىن ئاشۇرۇۋەتكۈچىلەر ھالاك بولدى».

مُتَنَفِّسٌ: تىنىغۇچى، نەپەس ئالغۇچى.

مُتَنَقِّلٌ: كۆچمەن، سەييارە.

«مُسْتَشْفَى مُتَنَقِّلٌ»: سەييارە دوختۇرخانا.

«مَعْرِضٌ مُتَنَقِّلٌ»: كۆچمە كۆرگەزمىخانا.

«مَكْتَبَةٌ مُتَنَقِّلَةٌ»: سەييارە كىتابخانا.

«الْأَعْرَابُ الْمُتَنَقِّلُوْنَ»: كۆچمەن ئەرەبلەر.

مُتَنَكِّرٌ: گىرىم قىلغان، يالغاندىن ياسانغان، نىقاپلىنىۋالغان.

مُتَنَوِّرٌ: مەدەنىيەتلىك، مەرىپەتپەرۋەر، زىيالىي، ئوقۇمۇشلۇق، ئىلغار.

مُتَنَوِّعٌ: خىلمۇخىل، ھەر خىل، رەڭگارەڭ.

مَكَانٌ مُتَنَوِّعٌ: يىراق جاي.

مُتَهَاوِدٌ: ئادىل، مۇۋاپىق، ھەققانىيەتچى.

أَسْعَارٌ مُتَهَاوِدَةٌ: ئادىل باھا.

مُتَهَتِّكٌ: نومۇسسىز، بىھايا، شەرمەندە، رەسۋا.

مُتَهَتِّكٌ فِي سُلُوكِهِ: ساياق، ھاياسىز.

مُتَهَدِّجٌ: تىترىگۈچى.

مُتَهَدِّمٌ: بۇزغۇنچى، ۋەيران قىلغۇچى.

مُتَهَدَّمٌ: بۇزۇلغان، خاراب بولغان.

مُتَهَذِّبٌ: تەربىيىلەنگەن، سەۋىيىلىك، ئەدەپلىك، مەدەنىيەتلىك.

مُتَهَذَّبٌ: تەربىيىلەنگەن، ئەدەپلىك.

مُتَهَكِّمٌ ج مُتَهَكِّمُوْنَ: مەسخىرىۋاز، مازاق قىلغۇچى، ساتىرىچى.

صَحَفِيٌّ مُتَهَكِّمٌ: ھەجۋىي ژۇرنالىست.

مُتَهَلِّلٌ: يورۇغۇچى، چاقنىغۇچى.

مُتَهَلِّلُ الْوَجْهِ: خۇش چىراي، ئوچۇق چىراي.

«فَتَاةٌ مُتَهَلِّلَةٌ لِنَجَاحِهَا فِي الْإِمْتِحَانِ»: ئىمتىھاندا مۇۋەپپەقىيەت قازىنىپ خۇشاللىقىدىن چىرايى يورۇپ كەتكەن قىز.

مُتَهَوِّرٌ: شاللاق، يەڭگىل، قارام، بىشەم، تەنتەك.

مُتَهَوِّسٌ: ساراڭ، مەجنۇن.

مُتَهَيِّجٌ ج مُتَهَيِّجُوْنَ: غەزەپلەنگۈچى.

مُتَهَيِّعٌ: تېگىرقاپ قالغۇچى، يامانلىققا ئالدىرىغۇچى.

مُتَوَاتِرٌ: تۇتاشقان، ئۇلاشقان، ئارقىمۇئارقا، داۋاملاشقان.

مُتَوَازِنٌ: تەكشى، تەڭپۇڭ، ئۆلچەنگەن، قايىللىك.

مُتَوَازٍ (الْمُتَوَازِيْ): تەڭ، تەڭداش.

مُتَوَازِي الْأَضْلَاعِ: پاراللېل تۆت تەرەپلىك.

الْمُتَوَازِيَانِ: قوش تورنىك.

مُتَوَاصِلٌ: ئۈزلۈكسىز، داۋاملىق، توختىماستىن.

مُتَوَافِرٌ: كۆپ، مول، يېتەرلىك، تولۇق.

غَيْرُ مُتَوَافِرٍ: يېتەرسىز.

مُتَوَالٍ: پەيدىنپەي، ئارقىمۇئارقا، داۋاملىق ئۈزلۈكسىز.

مُتَوَانٍ: سەل قارىغۇچى، كېچىكتۈرگۈچى، بوشاڭلىق قىلغۇچى، لايغەزەل.

مُتَوَتِّرٌ: جىددىي، كەسكىن، چىڭىتىلغان، باغلانغان، تارتىلغان.

مَوْقِفٌ سِيَاسِيٌّ مُتَوَتِّرٌ: جىددىي سىياسىي مەيدان.

أَعْصَابٌ مُتَوَتِّرَةٌ: جىددىيلەشكەن نېرۋىلار.

مُتَوَحِّدٌ: بىردىنبىر، يېگانە، بويتاق.

مُتَوَحِّشٌ: ياۋايى، مەدەنىيەتسىز، ياۋۇز، ۋەھشىي يىرتقۇچ.

مُتَوَرِّدٌ: قىزىلگۈلدەك، ئەتىرگۈلدەك، قىزىل.

وَجْهٌ مُتَوَرِّدٌ: قىزىلگۈلدەك چىراي.

مُتَوَسِّطٌ: ئوتتۇرىدىكى، ئوتتۇرا دەرىجىلىك.

حَجْمٌ مُتَوَسِّطٌ: ئوتتۇرا تىپلىق.

فِي مُتَوَسِّطِ كَذَا: ئوتتۇرىدا، مەركىزىدە.

فِي مُتَوَسِّطِ الظَّلَامِ: قاراڭغۇدا.

فِي مُتَوَسِّطِ اللَّيْلِ: يېرىم كېچىدە.

فِي مُتَوَسِّطِ الْمَدِيْنَةِ: شەھەر مەركىزىدە.

اَلْبَحْرُ الْأَبْيَضُ الْمُتَوَسِّطُ: ئوتتۇرا دېڭىز.

مُتَوَسِّطُ الْقَامَةِ: ئوتتۇرا بوي.

مُتَوَسِّطُ الْحَالِ: ئوتتۇرا ھال.

مُتَوَسِّطُ الْعُمْرِ: ئوتتۇرا ياش.

اَلْمَوْجَةُ الْمُتَوَسِّطَةُ فِي الْإِذَاعَةِ: رادىئونىڭ ئوتتۇرا دولقۇنى.

مُتَوَسِّطِيٌّ: ئوتتۇرىغا مەنسۇپ.

مُنَاخٌ مُتَوَسِّطِيٌّ: نورمال ھاۋا كىلىماتى.

مُتَوَسِّمٌ ج مُتَوَسِّمُوْنَ: ئىنچىكە كۆزەتكۈچى، ئىنچىكە مۇلاھىزە قىلغۇچى.

﴿إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ﴾ «قۇرئان»: ئۇنىڭدا

كۆزەتكۈچىلەر ئۆچۈن ھەققەتەن نۇرغۇن ئىبرەتلەر بار.

مُتَوَضَّأ: تاھارەت ئالىدىغان جاي، خالا جاي.

مُتَوَطِّدٌ: ئىزچىل، پۇختا.

مُتَوَعِّكٌ: ساقسىز، كەيپسىز.

مُتَوَفِّقٌ: ئوڭۇشلۇق، كۆڭۈلدىكىدەك.

مُتَوَفِّقٌ: ئوڭۇشلۇق، ئۇتۇق قازانغۇچى.

مُتَوَفِّي: ۋاپات تاپتۇرغۇچى.

﴿إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ﴾ «قۇرئان»: مەن سېنى (ئەجىلىڭ يەتكەندە) قەبزى روھ قىلىمەن، سېنى دەرگاھىمغا كۆتۈرىمەن (يەنى ئاسمانغا ئېلىپ چىقىمەن).

مُتَوَفَّى: ئۆلگۈچى، ۋاپات بولغان ئادەم.

فُلاَنٌ الْمُتَوَفَّى سَنَةَ كَذَا: پالانى مۇنچىنچى يىلى ۋاپات بولغان.

مُتَوَقِّدٌ: يانغۇچى، كۆيگۈچى.

مُتَوَقِّدُ الذِّهْنِ: زېھنى ئۆتكۈر.

مُتَوَقِّعٌ: ئارزۇ قىلىنغان، ئۈمىد قىلىنغان.

مُتَوَكِّلٌ ج مُتَوَكِّلُونَ: ئىشەنگۈچى، يۆلەنگۈچى.

﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ﴾ «قۇرئان»: ئاللاھ ھەقىقەتەن تەۋەككۇل قىلغۇچىلارنى دوست تۇتىدۇ.

مُتَوَلٍّ (الْمُتَوَلِّي) ج مُتَوَلِّيُونَ: مەسئۇل باشقۇرغۇچى، ئىگىدارچىلىق قىلغۇچى، مۇتىۋەللى.

مُتَوَلِّي أَعْمَالِ الشِّرْكَةِ: شىركەتنىڭ ئىشلىرىنى باشقۇرغۇچى.

الْمُتَوَلِّي أَمْرَ الْيَتِيمِ: يېتىمنىڭ ئىشلىرىغا ئىگىدارچىلىق قىلغۇچى.

مُتَوَهِّجٌ: يېنىپ تۇرغان، كۆيۈپ تۇرغان، پارلاپ تۇرغان.

شَمْسٌ مُتَوَهِّجَةٌ: پارقىراپ تۇرغان قۇياش.

مُتَوَّلٌ: سېھىرلەنگەن، جادۇ قىلىنغان، قايمۇقتۇرۇلغان.

مُتَوَّجٌ: تاج كىيدۈرۈلگەن، تاجدار.

مَتَى: قاچان؟

حَتَّى مَتَى: قاچانغىچە؟ قاچانغىچىلىك؟

مَتَى تَذْهَبُ أَذْهَبْ: سەن قاچان بارساڭ مەنمۇ شۇ چاغدا بارىمەن.

«مَتَى زَارَكَ الضَّيْفُ؟»: مېھمان ساڭا قاچان كەلدى.

مِتْيَاحٌ: بەلگىلەنگەن، مەھكۇم قىلىنغان.

مُتِيحٌ: ئاقساقال، يېتىم ئاقساقال، ئۆزگىگە مۇناسىۋەتسىز ئىشلارغا ئارىلىشىۋالىدىغان ئادەم.

مُتَيَسِّرٌ: ئاسان، قولاي، ئاسان ئىرىشكىلى بولىدىغان.

مَتِينٌ ج مِتَانٌ: مۇستەھكەم، پۇختا، چىڭ، مەزمۇت، قەيسەر، كۈچلۈك، قاۋۇل.

«رَجُلٌ مَتِينُ الْعَضَلاَتِ»: مۇسكۇللىرى چىڭ ئادەم.

«حَبْلٌ مَتِينٌ»: پۇختا ئېشىلگەن ئارغامچا.

«عَلاَقَةٌ مَتِينَةٌ»: مۇستەھكەم ئالاقە.

هَذِهِ الْجَوَارِبُ مَتِينَةٌ قَوِيَّةٌ: بۇ پايپاقلار ناھايىتى پىششىق.

الْمَتِينُ: ئاللاھنىڭ گۈزەل ئىسىملىرىدىن بولۇپ چەكسىز قۇدرەتلىك ئاللاھ دېگەن مەنىدە.

﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ﴾ «قۇرئان»: ئاللاھ ھەقىقەتەن ھەممىگە رىزىق بەرگۈچىدۇر، قۇدرەتلىكتۇر، قۇۋۋەتتى ئارتۇقتۇر.

مَتِيهَةٌ: سەرلىق ئورۇن، تىلسىمات، ئېزىتقۇلۇق جاي، ئادىشىپ قالىدىغان جاي.

مُتَهَيِّجٌ: ھاياجانلانغۇچى، تەسىرلەنگۈچى.

مُتَيَّمٌ: مۇھەببەتنىڭ قۇلى، ئاشىق، بىقارار.

«مَسْرَحِيَّةُ مَجْنُون لَيْلَى مَبْنِيَّةٌ عَلَى قِصَّةِ شَاعِرٍ عَرَبِيٍّ مَاتَ مُتَيَّمًا»: لەيلى - مەجنۇن تىياتىرى بولسا

ئاشىق-بىقارار بولۇپ ئۆلگەن ئەرەب شائىرنىڭ قىسسىسىنى ئاساس قىلغان.

مَثَابٌ، مَثَابَةٌ: يىغىن مەيدانى، يىغىلىدىغان جاي؛ دەرىجە؛ سەۋىيە.

اَلْعُلَمَاءُ مِنَ الْأُمَّةِ بِمَثَابَةِ الْقَلْبِ: بىر مىللەتنىڭ ئۆلىمالىرى بەدەندىكى يۈرەكنىڭ ئورنىدا.

«قَدْ اِتَّخَذْتُ هَذَا الْمَنْزِلَ مَثَابَةً لِي مُنْذُ أَعْوَامٍ»: بۇ خانىنى بىرقانچە يىلدىن بۇيان ئۆي قىلىۋالدىم.

﴿وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْناً﴾ «قرآن»: ئۆز ۋاقتىدا بىز كەئبىنى كىشىلەر ئۈچۈن جەم بولىدىغان جاي ۋە ئامان جاي قىلىپ بەردۇق.

بِمَثَابَةِ كَذَا: بىلەن تەڭ.

مُثَابِرٌ: سەۋرچان؛ چىداملىق، تىرىشچان، ئىگىلمەس-سۇنماس، هارماس.

مُثَابَرَةٌ: سەۋرچانلىق؛ قەتئىيلىك؛ چىداملىق.

«يَجِبُ التَّحَلِّي بِرُوحِ الْمُثَابَرَةِ»: چىداملىق روهىنى ئۆزلەشتۈرۈش كېرەك.

إِنَّ الْمُثَابَرَةَ عَلَى الْعَمَلِ سِرٌّ مِنْ أَسْرَارِ النَّجَاحِ فِي الْحَيَاةِ: خىزمەتنى هارماي-تالماي ئىشلەش ئىنسان هاياتىدىكى نەتىجە قازىنىشنىڭ سىرلىرىنىڭ بىرىدۇر.

مَثَاثٌ: چاچ مىيى، گىرىم بويۇملىرى، يۈز مىيى.

مَثَارٌ: ئىلهام بەرمەك، رىغبەتلەندۈرمەك.

مَثَارُ الْبَحْثِ: بەس-مۇنازىرىنىڭ سەۋەبى.

مَثَارُ النِّزَاعِ: جېدەل-ماجىرانىڭ سەۋەبى.

«كَانَ الْأَمْرُ مَثَارَ جِدَالٍ وَنِزَاعٍ»: بۇ ئىش جېدەل-ماجىراغا سەۋەب بولدى.

مِثَالٌ ج أَمْثِلَةٌ وَمُثُلٌ: مىسال، تەمسىل.

«مِثَالٌ أَعْلَى»: يۈكسەك ئۈلگە.

«يَعْمَلُ عَلَى مِثَالِ فُلَانٍ»: ئۇ پالاننى ئۈلگە قىلىپ ئىشلەيدۇ.

«هِيَ مِثَالُ النَّشَاطِ وَالدِّقَّةِ»: ئۇ پائالىيەتچانلىق ۋە ئىنچىكىلىكنىڭ ئۈلگىسىدۇر.

«سَاقَهُ عَلَى سَبِيلِ الْمِثَالِ»: ئۇنى مىسال تەرىقىسىدە كەلتۈردى.

مِثَالٌ بَيَانِيٌّ: مىسال، ئۈلگە، نەمۇنە، دەلىل-ئىسپات.

«عَلَى مِثَالِهِ»: ئۇنى دوراپ، ئۇنىڭغا تەقلىد قىلىپ.

مِثَالٌ لِلْعِبْرَةِ: ئىبرەتلىك، تەجرىبە-ساۋاقلىق.

«مُثُلٌ عُلْيَا»: يۈكسەك ئۈلگىلەر.

مَثَالَةٌ: ئارتۇقلۇق، ئارتۇقچىلىق، ئەۋزەللىك، ئېسىللىك، ئۈستۈنلۈك.

مَثَالَةٌ ج مَثَالَاتٌ وَمَثَائِلُ: تاپشۇرۇق، دەرس، ساۋاق.

مِثَالِيٌّ: نەمۇنىلىك، ئۈلگىلىك.

«الْمَذْهَبُ الْمِثَالِيُّ»: ئىدېئالىزم.

مِثَالِيَّةٌ: ئىدېئالىستىك، ئىدېئالىزم.

«فَيْلَسُوفٌ مِنْ دُعَاةِ الْمِثَالِيَّةِ»: ئىدېئالىزم تەرەپدارلىرىدىن بولغان پەيلاسوپ.

مَثَانَةٌ ج مَثَانَاتٌ: دوۋساق.

الْمَثَانِي: قۇرئان كەرىمنىڭ ئايەتلىرى، سۈرە فاتىھەنىڭ ئايەتلىرى.

﴿وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعاً مِّنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ﴾ «قرآن»: بىز ساڭا فاتىھەنىڭ يەتتە ئايىتىنى ۋە ئۇلۇغ قۇرئاننى بەردۇق.

مَثَانِيُّ الشَّيْءِ: قابىلىيىتى، كۈچى، ئىقتىدارى.

مَثَانِيُّ مِنَ الدَّابَّةِ: هايۋاننىڭ تىزى.

مُثَوِّبٌ: ئەسنىگۈچى.

مُثَبَّتٌ: مۇقىم، تۇراقلاشقان.

مُثَبِّطٌ: توسقۇنلۇق قىلىدىغان.

مُثَبِّطُ الْعَزْمِ: ئىرادىنى بوشىتىۋەتكۈچى، روهنى

چۈشكۈنلەشتۈرىدىغان.

مُثَبِّطٌ (فِي الْكِيمِيَاءِ): خىمىيىلىك ئۆزگىرىشكە توسقۇنلۇق قىلىدىغان ماددا.

مُثَبِّطٌ (فِي الطِّبِّ): كېسەلنىڭ پائالىيەتچانلىقىنى سۇسلاشتۇرىدىغان دورا.

«الْأَحْسَاسُ الْمُثَبِّطُ لِلْهِمَمِ هُوَ أَنْ يَرَى الشَّبَابُ أَمَلَهُمْ خَارِجَ بِلَادِهِمْ لَا دَاخِلِهَا»: ياشلارنىڭ ۋەتىنىنىڭ ئىچىگە ئەمەس، سىرتىغا ئىنتىلىشى ئۇلارنىڭ ئىرادىسىنى بوشاشتۇرۇۋېتىدىغان تۇيغۇدۇر.

مُثْبَتٌ: ئىنكار قىلىنمايدىغان.

كَلَامٌ مُثْبَتٌ: غەيرىي ئىنكارى سۆز.

مَثْبَنَةٌ ج مَثَابِنُ: قول سومكىسى.

مَثْبُوتٌ: ئىسپاتلانغان، ئېتىراپ قىلىنغان.

مَثَّالٌ: ھەيكەلتاراشلىق.

مَثَّلَ يُمَثِّلُ تَمْثِيلًا: ئوخشاتتى، مىسال قىلدى.

«مَثَّلَ بِهِ»: ئۆلگە قىلدى، تەقلىد قىلدى، ئۈرنەك قىلدى، نەمۇنە قىلدى.

مَثَلَ بِهِ: زەخىملەندۈردى، ناكار قىلدى، چىرايىنى بۇزدى.

مَثَّلَ التِّمْثَالَ: ھەيكەل ياسىدى، ھەيكەل ئويدى، ھەيكەل ياراتتى، ھەيكەل ئىجاد قىلدى.

مَثَّلَ الشَّيْءَ لِفُلَانٍ: تەسۋىرلىدى، سۈرەتلىدى، سۈرەتلەپ بەردى، ئوخشاتتى.

مَثَّلَ فُلَانًا: پالانىنى ۋەكىل قىلدى، ۋاكالەتلىك قىلدى.

مَثَّلَ مَثَلًا: مىسال كەلتۈردى، مىسال قىلدى، مىسال بەردى، تەمسىل قىلدى.

مَثَّلَ رِوَايَةً: رول ئالدى، رولغا چىقتى.

«مَثَّلَ الزُّرْقَةَ بِالسَّمَاءِ»: كۆكلۈكنى ئاسمانغا ئوخشاتتى.

«مَثَّلَ الْمَسْرَحِيَّةَ»: تىياتىر قويدى.

«مَثَّلَ دَوْرَ السُّلْطَانِ»: سۇلتاننىڭ رولىنى ئالدى.

«مَثَّلَ قَوْمَهُ فِي دَوْلَةٍ أَوْ مُؤْتَمَرٍ»: دۆلەت ياكى يىغىندا ئۆز قوۋمىغا ۋەكىللىك قىلدى.

«مَثَّلَ السَّفِيرُ دَوْلَتَهُ فِي إِجْتِمَاعِ مُنَظَّمَةِ الْمُؤْتَمَرِ الْإِسْلَامِيِّ»: ئىسلام كېڭىشى تەشكىلاتى يىغىنىدا كونسۇل دۆلىتىگە ۋەكىللىك قىلدى.

«مَثَّلَ الْمُحَامِيَ مَصَالِحَ الشَّرِكَةِ الْفُلَانِيَّةِ»: ئادۋوكات پالانى شىركەتنىڭ پايدىسىغا قانۇنىي ۋەكىل بولدى.

«مَثَّلَ بِهِ أَشْنَعَ تَمْثِيلٍ»: ئۇنى قاتتىق قىينىدى.

مُثْرٍ: باي، مالدار، زەردار، دۆلەتمەن.

مُثْعَلِبٌ: تۈلكىلىك.

أَرْضٌ مُثْعَلِبَةٌ: تۈلكىلىك جاي.

مِثْقَابٌ ج مَثَاقِيبُ: ئۈشكە، بۇرغا، ئىسكىنە.

مِثْقَالٌ ج مَثَاقِيلُ: مىسقال (ئېغىرلىق ئۆلچىمى، 4.68 گىرامغا تەڭ).

مِثْقَالُ ذَرَّةٍ: قىلچىلىك، ئازغىنە، زەررىچە، كىچىككىنە.

﴿إِنَّ اللّٰهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ﴾ «قرآن»: ئاللاھ ھەقىقەتەن زەررىچە زۇلۇم قىلمايدۇ.

أَلْقَى عَلَيْهِ مَثَاقِيلَهُ: ئۇنىڭغا ئېغىرلىقىنى ئارتتى، ئېغىرلىقىنى سالدى.

مِثْقَبٌ ج مَثَاقِبُ: ئۈشكە، بۇرغا، ئىسكىنە.

مُثَقَّفٌ ج مُثَقَّفُونَ: زىيالىي، ئىلمىي ساھەدىكىلەر، ئەدەپلىك، مەدەنىيەتلىك، تەربىيىلەنگەن، تەربىيە كۆرگەن.

الطَّبَقَةُ الْمُثَقَّفَةُ: زىيالىيلار قاتلىمى.

مُثْقَلٌ: ئېغىر يۈك؛ تولدۇرۇلغان، ئارتىلغان.

مَثْقُوبٌ: تېشىلگەن، تۆشۈك.

مُثْكَلَةٌ: ئايرىلىشقا سەۋەب بولىدىغان.

مَثَلَ يَمْثُلُ مُثُولًا فُلَانًا: پالانىغا ئوخشىدى، ئوخشاپ كەتتى، ناھايىتى ئوخشىدى.

مَثَلَ الْقَمَرُ: ئاي كۆرۈندى، زاھىر بولدى، نامايان

بولدى، ئايان بولدى.

«مَثَلَ التَّمَاثِيلَ»: ھەيكەل ياسىدى.

«مَثَلَ الشَّخْصَ بَيْنَ يَدَيْ فُلَانٍ»: پالانىنىڭ ئالدىدا تىك تۇردى.

مَثَلَ يَمْثُلُ مُثُولًا الشَّخْصُ بَيْنَ يَدَيْ فُلَانٍ: پالانىنىڭ ئالدىدا ئۆرە تۇردى، توختىدى.

مَثَلَ بِحَضْرَتِهِ: ئۇنىڭ قېشىغا باردى.

مِثْلٌ ج أَمْثَالٌ: ئوخشىشى، مىسلى، ئوخشاش.

بِالْمِثْلِ: شۇنداق، ئوخشاش، بىردەك، بىر خىل.

مِثْلَ مَا: شۇنىڭدەك، شۇنداقلا، خۇددى.

مِثْلُهُ: شۇنىڭغا ئوخشاشلار.

«فِي مِثْلِ هَذِهِ الْأَحْوَالِ»: بۇنداق ئەھۋال ئاستىدا.

«مُقَابَلَةُ الْمِثْلِ بِالْمِثْلِ»: ئىنتىقام ئالماق، ئۆچ ئالماق، قىساس ئالماق، ئەنت ئالماق.

«مَبْدَأُ مُقَابَلَةِ الْمِثْلِ بِالْمِثْلِ»: ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش پرىنسىپى، باراۋەرلىك پرىنسىپى.

مَثَلٌ ج أَمْثَالٌ: تەمسىل، ماقال، ئىبرەت، مىسال، مەشھۇر سۆز، ھېكمەتلىك سۆز، ئۈلگە.

عَلَى سَبِيلِ الْمَثَلِ: ماقالىدەك، تەمسىلدەك، ماقالىدىكىگە ئاساسەن، تەمسىلدە كۆرسىتىلگىنى بويىچە.

مَثَلٌ مَأْثُورٌ: ھېكمەتلىك سۆز، ئىبرەتلىك سۆز، ئاتىلار سۆزى.

مَثَلٌ تَشْبِيهٌ: مەسەل، كىنايە، ئىستىھزا.

مَثَلٌ أَعْلَى: تىپىك، غايە، غايىۋى.

«سِفْرُ الْأَمْثَالِ»: (تەۋراتتىكى) ھېكمەتلىك سۆز، ئىبرەتلىك سۆز.

مَثَلًا: مەسىلەن.

مَثْلَبَةٌ ج مَثَالِبُ: ئەيىب، نۇقسان.

مَثْلَجَةٌ ج مَثْلَجَاتٌ: توڭ ساقلاش ماشىنىسى.

مُثَلَّةٌ: ساتما، ئالچوق.

مُثَلَّثٌ ج مُثَلَّثَاتٌ: ئۈچ بۇلۇڭ، ئۈچ چاسا، مۇسەللەس.

مُثَلَّثٌ مُتَسَاوِي السَّاقَيْنِ: تەڭ يانلىق ئۈچ بۇلۇڭ.

مُثَلَّثٌ مُخْتَلِفُ الْأَضْلَاعِ: تەڭسىز تەرەپلىك ئۈچ بولۇڭ.

مُثَلَّثٌ قَائِمُ الزَّاوِيَةِ: تىك بۇلۇڭلۇق ئۈچ بۇلۇڭ.

عَدُوٌّ مُثَلَّثٌ: ئۈچ تەرەپلىك دۈشمەن.

حِسَابُ الْمُثَلَّثَاتِ: ترىگونومېترىيە، ئۈچ بۇلۇڭ.

الْمُثَلَّثَاتُ الْمُسْتَوِيَةُ: تەكشىلىك ترىگونومېترىيىسى.

مُثَلَّثِيٌّ: ترىگونومېترىيە.

النِّسْبَةُ الْمُثَلَّثِيَّةُ: ترىگونومېترلىك فۇنكسىيە.

مُثَلَّجٌ: مۇزلىتىلغان، توڭلىتىلغان.

لُحُومٌ مُثَلَّجَةٌ: توڭ گۆش.

مُثَلَّجَاتٌ: سوغۇق ئىچىمىلىكلەر.

مُثَلَّغٌ: يېرىلغان، چېقىلغان.

مَثْلُوثٌ: ئۈچ قاتلاملىق.

حَبْلٌ مَثْلُوثٌ: ئۈچ قات ئارغامچا.

مَثْلُوجٌ: مۇزلىتىلغان، قارلىق.

حَلِيبٌ مَثْلُوجٌ: ماروژنى.

مَاءٌ مَثْلُوجٌ: مۇز سۈيى.

رَجُلٌ مَثْلُوجُ الْفُؤَادِ: سەۋدايى.

لُحُومٌ مَثْلُوجَةٌ: توڭ گۆش.

مَثْلُومٌ: نامى بۇلغانغان.

مَثْلُومُ الْعِرْضِ: ئابرۇيى تۆكۈلگەن.

مُثْلَى: ئەڭ ئالىي، ئەڭ ئەۋزەل، ئەڭ ئېسىل، ئەڭ ئىلغار.

الْغَايَةُ الْمُثْلَى: غايىۋى نەرسە.

الطَّرِيقُ الْمُثْلَى: غايىۋى ئۇسۇل.

مَثَلِيٌّ: تىپىك، ئۈلگىلىك، قائىدىلىك، قېلىپلاشقان.

مُثْمِرٌ: پايدىلىق، ھوسۇللۇق، نەتىجىلىك.

مَثْمَلَةٌ: چېلەك.

مُثْمَلَةٌ: سپۇمت؛ پادىچىلار خالتىسى.

مُثْمِنٌ: باھالىغۇچى، باھا بېكىتكۈچى.

مُثَمَّنٌ: باھا، بەلگىلەنگەن باھا؛ زەھەرلەنگەن.

مُثَمِّنُ الْجُمْرُكِ: چېگرا بېجى ئېمزالىغۇچى.

مُثَمَّنٌ: سەككىز بۇرجەكلىك نەرسە.

مُثَمَّنُ الْأَرْكَانِ: سەككىز بۇرجەكلىك.

مُثَمَّنُ الزَّوَايَا: سەككىز بۇلۇڭلۇق.

مُثَمَّنُ السُّطُوحِ: سەككىز ياقلىق.

مَثْمَنٌ: سەككىزدىن ـ سەككىزدىن.

مَثَنْ يَمْثُنْ مَثَانَةً الرَّجُلُ: دوۋساق ياللۇغى بولۇپ قالدى.

مُثَنًّى: قوش قاتلاملىق.

مُثَنَّى الْوَادِي: سايلىقتىكى ئەگرى جاي.

مُثَنَوِيٌّ: قوش مىسرالىق شېئىر، ھەر ئىككى مىسرانىڭ قاپىيىسى ئوخشايدىغان شېئىر.

مَثْنَى: ئىككىدىن ـ ئىككىدىن.

«صَلَاةُ اللَّيْلِ مَثْنَى وَمَثْنَى» ‹حديث›: ((تەھەججۇد نامىزى ئىككى رەكئەت، ئىككى رەكئەتتىن ئوقۇلىدۇ)).

مُثْنٍ: قاتلانغان، پۈكلەنگەن، قوش قاتلاملىق.

مُثْنِيَةٌ: ئەگرى ـ بۈگرى، قاتلىنىدىغان.

مَثُوبَةٌ، مَثْوَبَةٌ: ساۋاب، مۇكاپات، ئىش ھەققى.

﴿لَمَثُوبَةٌ مِّنْ عِندِ اللَّهِ خَيْرٌ﴾ ‹قرآن›: ئاللاھنىڭ دەرگاھىدىكى ساۋاب ئەلۋەتتە ياخشى.

مَثُورَةٌ: كالا كۆپ جاي.

مَثْوًى ج مَثَاوٍ: تۇرالغۇ، تۇرىدىغان ئورۇن، جاي.

«إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ»: ئۇ مېنىڭ خوجايىنىمدۇر، ئۇ مېنى ياخشى كۈتتى.

الْمَثْوَى الْأَخِيرُ: قەبرە.

«شُيِّعَ إِلَى مَثْوَاهُ الْأَخِيرِ»: قەبرىگىچە ئۇزىتىلدى.

أَكْرَمَ اللهُ مَثْوَاهُ: ئاللاھ ئۇنى خاتىرجەم ياتقۇزسۇن.

أَبُو الْمَثْوَى: مېھمان.

مُثِيرٌ: قوزغىغۇچى، رىغبەتلەندۈرگۈچى.

مُثِيرُ الْفِتَنِ السِّيَاسِيَّةِ: سىياسىي قالايمىقانچىلىق قوزغىغۇچى.

مُثِيرُ الْقَلَاقِلِ: ئىغۋا تارقاتقۇچى، ئىغۋاگەر، ئوتقۇيرۇق، توپىلاڭچى.

«تُعْتَبَرُ الْقَهْوَةُ وَالْأَشْرِبَةُ الْكُحُولِيَّةُ مِنَ الْمُثِيرَاتِ»: قەھۋە ۋە ئىسپىرتلىق ئىچىملىكلەر روھىي جەھەتتىن جانلاندۇرغۇچى ھېسابلىنىدۇ.

مَثِيلٌ ج مُثُلٌ: ئوخشاش، ئوخشىشى.

«لَيْسَ لَهُ مَثِيلٌ» «لَا مَثِيلَ لَهُ»: تەڭدىشى يوق، مىسلىسىز.

«هِيَ تَخْتَلِفُ عَنْ مَثِيلَاتِهَا»: ئوخشاشلىرىدىن پەرقلىق.

مَثِيلٌ ج مُثَلَاءُ: پازىل، پەزىلەتلىك، ئارتۇق.

كُلُّنَا مَثِيلٌ: بىزنىڭ ھەممىمىز پەزىلەتلىكمىز.

مَثِيلَةٌ ج مَثِيلَاتٌ: تاپشۇرۇق، دەرس.

مُجَاجٌ / مُجَاجَةٌ: شۆلگەي، تۈكۈرۈك، شال، سېرىق سۇ.

مُجَاجُ النَّحْلِ: ھەسەل، بال.

مُجَاجُ الْمُزْنِ: يامغۇر.

مُجَاجُ الْعِنَبِ: ئۈزۈم شىرنىسى.

مُجَارَاةٌ: بىرلىككە كەلمەك، مۇۋاپىقلاشماق.

«لَمْ يُحَاوِلْ أَنْ يَتَخَلَّى عَنْ قِيَمِهِ الْإِسْلَامِيَّةِ مُجَارَاةً لِلْبِيئَةِ الْغَرْبِيَّةِ»: غەرب مەدەنىيىتىنى دورايمەن دەپ قىممەتلىك ئىسلامىي نەرسىلەردىن ۋاز كېچىشكە ئۇرۇنغىنى يوق.

شَبَكَةُ مَجَارِيرَ: يەر ئاستى سۇ ئاققۇزۇش تورى.

مَجَازٌ: يول، كارىدور، دالان.

مَجَازٌ بَيَانِيٌّ: ئىستىئارە، مەجازى ۋاستە.

مُجَازَاةٌ: ھەق، مۇكاپات، جازا، قىساس.

مُجَازِفٌ: قارام، تەنتەك، ئۆيكەسنى باسالمايدىغان.

«وُقِيْتَ الرَّدَي لاَتُبْدِ قَوْلَ مُجَازِفٍ وَلاَتَطْوِ كَشْحًا عَنْ سَبِيْلِ الْحَقِيْقَةِ»: ئامان بولغىنىكى، قارىسىغا گەپ قىلما، ھەقىقەتنى ئىزدەشتىن باش تارتما!

مُجَازَفَةٌ: مۆلچەرلىمەك، تەخمىنلىمەك، قارامىلىق قىلماق.

«إِنَّ عَرْضَهُ لِلْمَوْضُوعِ بِهَذِهِ الصَّوْرَةِ الْمُبَسَّطَةِ يَقُوْدُهُ إِلَى الْمُجَازَفَةِ فِي إِسْتِنْتَاجِهِ»: ئۇنىڭ بۇ مەسىلىگە مۇشۇنداق ئاددىي شەكىلدە قاراپ چىقىشى ئۇنى مەسىلىلەرنى ھۆكۈم قىلىشتىكى ئۇتامسىزلىققا ئېلىپ بارىدۇ.

مَجَازِيٌّ: مەجازلىق، ئىستىئارىلىك ئىپادىلەش ئۇسۇلى.

مَجَاعَةٌ ج مَجَاعَاتٌ وَمَجَائِعُ: ئاچارچىلىق، قەھەتچىلىك.

يَمُوْتُ سَنَوِيًّا آلاَفُ النَّاسِ فِي إِفْرِيْقِيَا بِسَبَبِ الْمَجَاعَةِ: ئافرىقىدا ھەر يىلى مىڭلىغان كىشىلەر، ئاچارچىلىق سەۋەبىدىن ئۆلىدۇ.

إِدِّخَارُ الْحُبُوْبِ الْغِذَائِيَّةِ لِمُوَاجِهَةِ الْمَجَاعَةِ: قەھەتچىلىككە تاقابىل تۇرۇش ئۈچۈن زاپاس ئاشلىق ساقلاش.

مَجَالٌ ج مَجَالاَتٌ: دائىرە، مەيدان، ساھە.

أَفْسَحَ الْمَجَالَ: پۇرسەت يارىتىپ بەردى.

وَاسِعُ الْمَجَالِ: كەڭ دائىرىلىك.

لَمْ يَبْقَ لَهُ مَجَالٌ فِي هَذَا الْأَمْرِ: بۇ ئىشتا ئۇنىڭغا ھېچ ئورۇن قالمىدى.

الْمَجَالُ الْإِقْتِصَادِيُّ: ئىقتىسادىي ساھە.

مُجَانِسٌ: ئوخشاش، ئوخشاپ كېتىدىغان.

مُجَانَسَةٌ: ئوخشاپ قالماق، ئوخشىماق، بىردەك بولماق.

مُجَاهِدٌ: جەڭچى، غازات قىلغۇچى.

مُجَاوِرٌ: تالىپ، يارەن، دىنىي ئۈنىۋېرسىتېت ئوقۇغۇچىسى.

مَجْبَنَةٌ ج مَجَابِنُ: پىشلاق زاۋۇتى.

مَجْبُوْبٌ: پىچىۋېتىلگەن ئادەم، ئاختا قىلىۋېتىلگەن ئادەم، ھەرەم خادىمى، ئاغۋات.

مُجْتَمَعٌ ج مُجْتَمَعَاتٌ: جەمئىيەت، يىغىن، كېڭەش.

الْمُجْتَمَعُ الْإِنْسَانِيُّ: ئىنسانلار جەمئىيىتى.

مُجْتَهِدٌ: تىرىشچان، مۇجتەھىد ئالىم، مۇئەييەن قائىدە پرىنسىپ بويىچە زور تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ بىرەر شەرئىي ھۆكۈمنى چىقىرىدىغان فىقھشۇناس ئالىم.

مَجْثَمُ الطَّائِرِ ج مَجَاثِمُ: قونداق، قۇش ئۇۋىسى.

مَجَّ يَمُجُّ مَجًّا الشَّيْءَ وَبِالشَّيْءِ: تۈكۈردى.

كَلاَمٌ تَمُجُّهُ الْأَسْمَاعُ: قۇلاققا ياقمايدىغان سۆز.

مَجَّانٌ: ھەقسىز؛ يۈزى قېلىن؛ قىزىقچى، چاقچاقچى، بىكارچى؛ بەدەلسىز.

«مُرْشِدُ الطُّلاَّبِ بِالتَّعْلِيْمِ مَجَّانًا وَلاَ يَرْتَجِي قَلاًّ وَلاَكَثْرًا بِحَقٍّ مِنْهُمْ»: ئۇ، ئوقۇغۇچىلارنى ھەقسىز تەربىيىلەيدۇ، ئۇلاردىن مەيلى ئاز، مەيلى كۆپ بولسۇن ھېچ ھەق تەلەپ قىلمايدۇ.

«طَعَامٌ مَجَّانٌ»: پۇلسىز تاماق، بىكارلىق تاماق.

«وُزِّعَتِ الْمَوَادُّ الْمَدْرَسِيَّةُ عَلَى التَّلاَمِيْذِ مَجَّانًا»: ئوقۇش ماتېرىياللىرى ئوقۇغۇچىلارغا ھەقسىز تارقىتىپ بېرىلدى.

مَجَّانِيٌّ: ھەقسىز، پۇلسىز، ھەقسىزلىق، بەدەلسىزلىك، بەدەلسىز.

«تَعْلِيْمٌ مَجَّانِيٌّ»: ھەقسىز ئوقۇتۇش.

مَجَّانِيَّةٌ: ھەقسىز، پۇلسىز.

مَجَّجَ يُمَجِّجُ تَمْجِيْجًا الْعِنَبُ: ئۈزۈم پىشتى، يېتىلدى، تەييار بولدى.

مَجَّدَ يُمَجِّدُ تَمْجِيْدًا: قەدىرلىدى، ئىززەتلىدى، ھۆرمەتلىدى، ماختىدى.

مَجَّدَ فُلَانًا: ماختىدى، ئالقىشلىدى، تەرىپلىدى.

مَجَّدَ أَعْمَالَ الزَّعِيمِ: داھىينىڭ ئىشلىرىنى كۈيلىدى.

مَجَّدَ الْعَطَاءَ: كۆپ سوۋغا بەردى.

مَجَّس يُمَجِّسُ تَمْجِيسًا: مەجۇسىي قىلىپ قويدى، مەجۇسىيغا ئايلاندۇردى.

مُجْحِفٌ: ئەزگۈچى، زۇلۇم سالغۇچى، زالىم.

مَجَدَ يَمْجُدُ مَجْدًا وَمَجَادَةً: شەرەپلىك بولدى، شانلىق بولدى، شان-شەرەپلىك بولدى، ئۇلۇغ بولدى، داغدۇغىلىق بولدى، شۆھرەت تاپتى، داڭ چىقاردى.

مَجُدَ يَمْجُدُ مَجَادَةً: ئۇلۇغ بولدى، شەرەپلىك بولدى.

مَجْدٌ ج أَمْجَادٌ: ئۇلۇغلۇق، شان-شەرەپ، ئىپسىللىق.

«لَهُ رُتْبَةٌ فِي كُلِّ فَنٍّ رَفِيعَةٌ وَمَنْقَبَةٌ عُلْيَا وَمَجْدٌ مُؤَثَّلُ»: ئۇ ھەرقايسى پەنلەردە ئالاھىدە يۇقىرى ئورۇندا تۇرىدۇ. ئۇ بۈيۈك خىسلەتكە ۋە شان-شەرەپكە ئىگە.

«اِمْتَطَى صَهْوَةَ الْمَجْدِ»: شان-شەرەپكە ئېرىشتى.

«هُوَ مِنْ ذَوِي الْمَجْدِ وَالْكَرَمِ»: ئۇ شان-شەرەپلىك مەرد ئادەم.

مِجْدَارٌ: قارانچۇق.

مِجْدَافٌ ج مَجَادِفُ: قېيىق ھەيدەيدىغان پالاق، قامچا.

مُجِدّ: تىرىشچان، ھارماس-تالماس.

لَنْ يَفْشَلَ الْمُجِدّ: تىرىشچان ئادەم مەغلۇپ بولمايدۇ.

مُجَدِّدٌ: يېڭىلىق تەرەپدارى، يېڭىلىق يارىتقۇچى، ئىسلاھاتچى.

مَجْدَرَةٌ: چېچەكلىك چاي.

مِجْدَلٌ ج مَجَادِلُ: ئېگىز ساراي.

مَجْدُودٌ: بەختلىك، بەختلىك قىلىنغان، تەلەيلىك.

مَجْدُورٌ: چېچەك چىققان ئادەم، چوقۇر ئادەم.

مَجْدُولٌ: ئېشىلگەن.

اِمْرَأَةٌ مَجْدُولَةُ الْخَدِّ: چىرايلىق ئايال.

مِجْذَافٌ ج مَجَاذِيفُ: پالاق.

مِجْذَامٌ. مِجْذَامَةٌ ج مَجَاذِيمُ: كەسكىن ئادەم.

مُجَذِّفٌ: پالاق ئۇرغۇچى.

مَجْذُوبٌ ج مَجَاذِيبُ: سەۋدايى، ساراڭ، ئازدۇرۇلغان، خۇدىنى يوقاتقان، مەجنۇن؛ مەپتۇن قىلىنغان.

مُسْتَشْفَى الْمَجَاذِيبِ: روھىي كېسەللىكلەر دوختۇرخانىسى، ساراڭلار دوختۇرخانىسى.

مَجْذُورٌ: كۋادرات، كۋادرات سان.

مَجْذُومٌ: ماخاۋ كېسىلىگە گىرىپتار بولغان ئادەم.

مَجَرَ يَمْجُرُ مَجْرًا: ئۇسسىدى، ئۇسساپ كەتتى، چاڭقىدى، چاڭقاپ كەتتى.

الْمَجَرُ: ۋېنگرىيە.

مُجَرْثِمٌ: كېسەل تارقاتقۇچى باكتېرىيە، ۋابا باكتېرىيىسى.

مِجْرَدُ الْأَسْنَانِ ج مَجَارِدُ: چىش چوتكىسى.

مِجَرٌّ: يەتكۈزۈش بەلۋېغى، توشۇش لىنىيىسى، چاق، بالون.

مُجَرِّبٌ فِي الْأُمُورِ: تەجرىبىلىك ئادەم، پىششىقان ئادەم، ئىش كۆرگەن ئادەم.

مُجَرَّبٌ: تەجرىبە قىلىنغان، سىناقتىن ئۆتكەن، تەجرىبىلىك، پىششىقان.

مُجَرَّدٌ ج مُجَرَّدَاتٌ: ئىخچام، قىسقىچە، ئاددىي؛ ئىشتىن چىقىرىلغان؛ يالىڭاچ، ئانىدىن تۇغما.

مُجَرَّدُ كَلَامٍ: نوقۇل سۆز.

بِصُورَةٍ مُجَرَّدَةٍ: ئابستراكت، مەۋھۇم، مەنىسىز.

بِالْعَيْنِ الْمُجَرَّدَةِ: ئاددىي كۆز بىلەن، كۆز بىلەنلا.

«هُنَاكَ آلَافٌ مِنَ الْكَوَاكِبِ الَّتِي لَا تُرَى بِالْعَيْنِ الْمُجَرَّدَةِ»: بۇ يەردە ئاددىي كۆز بىلەن كۆرگىلى بولمايدىغان مىڭلىغان سەييارىلەر بار.

الْمُجَرَّدَةُ: سامانيولى، (ئاسترونومىيە).

مِجْرَشَةٌ ج مَجَارِشُ: تالقانلىغۇچى ماشىنا، يانجىش ماشىنىسى.

مِجْرَفَةٌ ج مَجَارِفُ: چۆمۈچ، ساپلىق؛ قوشۇق؛ سۈپۈرگە.

تَنَاوَلَ مِجْرَفَةً وَشَرَعَ يَعْمَلُ: ئۇ گۈرجەكنى ئېلىپلا ئىشقا كىرىشىپ كەتتى.

مُجْرِمٌ ج مُجْرِمُونَ:گۇناھكار، جىنايەتكار.

مَجْرُوحٌ ج مَجَارِيحُ: يارىدار، مەجرۇھ.

أَرْضٌ مَجْرُودَةٌ: چېكەتكىلىك جاي، چېكەتكە كۆپ جاي.

الْمَجْرُورُ: سۆزلەگەن، ئەرەب تىلىدا ئالدى كىلىش ۋە ئىگىلىك كىلىشىنىڭ ئاتىلىشى.

مَجْرَى ج مَجَارٍ: مۇساپە، جەريان، يۆنىلىش.

الْمَجْرَى الْأَسْفَلُ: تۆۋەن ئېقىم.

الْمَجْرَى الْأَعْلَى: يۇقىرى ئېقىم.

مَجْرَى التَّنَفُّسِ: نەپەس يولى.

مَجْرَى الْبَوْلِ: سۈيدۈك يولى.

مَجْرَى الْهَوَاءِ: ھاۋا ئۆتۈشۈش يولى، ھاۋا ئېقىمى.

مَجْرَى الْحَيَاةِ: تۇرمۇش مۇساپىسى.

مَجْرَى الْأَحْوَالِ: ۋەقە تەرەققىياتىنىڭ يۈزلىنىشى.

مَجْرَى الْحَدِيثِ: سۆزنىڭ يۆنىلىشى.

غَيَّرَ الْجَالِسُونَ مَجْرَى حَدِيثِهِمْ: ئولتۇرغۇچىلار سۆز تېمىسىنى ئۆزگەرتتى.

مَجْرَى النَّهْرِ:سۇنىڭ ئېقىنى، دەريا ئېقىنى.

عَادَتِ الْمِيَاهُ إِلَى مَجَارِيهَا: ئىشلار ئۆز ئىزىغا چۈشتى، ئىشلار ئوڭشالدى.

«عَادَتِ الْعَلَاقَاتُ الْوُدِّيَّةُ بَيْنَهُمَا إِلَى مَجَارِيهَا»: ئىككىيلەن ئوتتۇرىسىدىكى دوستلۇق مۇناسىۋەت ئەسلىگە كەلدى.

أَخَذَ مَجْرَاهُ: تەبىئىي يۆنىلىشىدە ماڭدى.

مَجَرِيٌّ ج مَجَرٌ: ۋېنگىر، ۋېنگىرىيىلىك، ۋېنگىرىيىنىڭ.

مِجَزٌّ: يۇڭ قىرقىيدىغان قايچا، شوشاڭ.

مَجْزَرٌ ج مَجَازِرُ: قۇشخانا.

مَجْزَرَةٌ ج مَجَازِرُ وَمَجْزَرَاتٌ: قىرغىنچىلىق.

مِجْزَفَةٌ: بېلىق تۇتىدىغان تور.

مَجْزُوزٌ: قىرقىلغان.

مَجْزُوشٌ: سوقۇلغان، يانجىلغان، يۇمشىتىلغان.

مَجْزُومٌ فِيهِ: بېكىتىلگەن، قارار قىلىنغان.

مِجْسَدٌ ج مَجَاسِدُ: ئىچ كىيىم، كۆڭلەك.

مَجَسٌّ، مَجَسَّةٌ ج مَجَسَّاتٌ وَمَجَاسٌّ: تومۇر

مُجَسَّدٌ: گەۋدىلەنگەن.

مُجَسَّمٌ: گەۋدىلىك، جاسامەتلىك.

مِجْشَابٌ: قوپال بەدەن.

مِجْشَبٌ: ئۇستىخانلىق باتۇر، قامەتلىك باتۇر.

مَجْشَرٌ ج مَجَاشِرُ: پاسكىنا كۆل.

مِجَشٌّ ج مَجَاشٌّ: تۈگمەن، يارغۇنچاققا ئوخشاش يانجىش ئەسۋابى.

مُجَشَّبٌ: تۇرمۇشى ناچار.

مَجْشُوشٌ: سوقۇلغان، يانجىلغان.

مَجِعَ يَمْجَعُ وَمَجُعَ يَمْجُعُ مَجَاعَةً: ھاياسىز بولدى، نومۇسسىز بولدى.

مَجْعَرٌ: مەقئەت، قوڭ، ئارقا تەرەپ.

مُجَعَّدٌ: قورۇلغان.

جَبِينٌ مُجَعَّدٌ: قورۇق پېشانە.

الْمَجْعَمُ ج مَجَاعِمُ: پاناھگاھ، پاناھلىنىدىغان جاي.

مَجْعُولٌ: قىلىنغان، بەلگىلەنگەن.

مِجْفَالٌ، مِجْفَالَةٌ: بۇلۇتنى تارقىتىۋېتىدىغان تېز

شامال.

مُجَفَّفٌ: قۇرۇتۇلغان.

مُجَفَّفٌ ج مُجَفَّفَاتٌ: قاق، قۇرۇق مېۋە.

مُجْفِلٌ: بۇلۇتنى تارقىتىۋېتىدىغان تېز شامال.

مَجَلَ يَمْجُلُ مَجْلًا وَمُجُولًا / وَمَجِلَ يَمْجَلُ مَجَلًا يَدُهُ: قولى قاپاردى.

مِجْلَاحٌ: قىشتا سۈت بېرىدىغان تۆگە.

«الْخَمْرُ مَجْلَبَةٌ لِلشَّرِّ»: هاراق ياخشىلىق كەلتۈرمەيدۇ. هاراق يامان ئىشلارغا سەۋەب بولىدۇ.

مَجَلَةٌ وَمَجْلَةٌ ج مِجَالٌ وَمَجْلٌ: قاپارتما، سۇلۇق قاپارتما.

مُجَلْجَلٌ: جاراڭلىق، يۇقىرى ئاۋازلىق.

مَجْلَدَةٌ / مِجْلَدَةٌ ج مَجَالِدُ وَمَجَالِيدُ: قامچا.

مَجْلِسٌ: سوت، سوت مەھكىمىسى.

مَجْلِسٌ عَسْكَرِيٌّ: ھەربىي سوت، ھەربىي كېڭەش.

مَجْلِسُ الْإِدَارَةِ: باشقۇرۇش كومىتېتى، باشقۇرۇش ھەيئىتى.

مَجْلِسُ الْجَامِعَةِ: ئۇنىۋېرسىتېت ئىشلىرى كومىتېتى.

مَجْلِسُ الْوُزَرَاءِ: مىنىستىرلار كېڭىشى.

مَجْلِسُ الْأَعْيَانِ: (ئەنگلىيىدە) يۇقىرى پالاتا.

مَجْلِسُ الْعُمُومِ: (ئەنگلىيىدە) ئاۋام پالاتاسى، تۆۋەن پالاتا.

مَجْلِسُ قِيَادَةِ الثَّوْرَةِ: ئىنقىلابىي قوماندانلىق كومىتېتى.

مَجْلِسُ السِّلْمِ الْعَالَمِيِّ: دۇنيا تىنچلىق كېڭىشى.

مَجْلِسُ الدِّفَاعِ: دۆلەت مۇداپىئە كومىتېتى.

مَجْلِسُ الشُّيُوخِ: (ئامېرىكا، فرانسىيەلەردە) يۇقىرى پالاتا، كېڭەش پالاتاسى.

مَجْلِسُ الشُّورَى: كېڭەش پالاتاسى، پارلامېنت، مىللىي كېڭەش، مىللىي مەجلىس.

مَجْلِسُ عُصْبَةِ الْأُمَمِ: خەلقئارا ئىتتىپاق بىرلەشمىسى.

مَجْلِسُ النُّوَّابِ: (فرانسىيەدە) پارلامېنت، مىللىي مەجلىس، مىللىي كېڭەش.

مَجْلِسٌ بَلَدِيٌّ: شەھەرلىك مىللىي كېڭەش.

مَجْلِسٌ إِقْلِيمِيٌّ: يەرلىك كېڭەش.

الْمَجْلِسُ التَّأْسِيسِيُّ: قانۇن تۈزۈش كومىتېتى.

الْمَجْلِسُ التَّشْرِيعِيُّ: قانۇن تۈرغۈزۇش كومىتېتى.

الْمَجْلِسُ النِّيَابِيُّ: پارلامېنت، مىللىي كېڭەش، مىللىي مەجلىس.

مَجْلِسُ الْأُمَّةِ: مىللىي مەجلىس.

مَجْلِسُ الْأَمْنِ: خەۋپسىزلىك كېڭىشى (ب د ت نىڭ).

مَجْلِسُ الْأَمْنِ التَّابِعِ لِهَيْئَةِ الْأُمَمِ الْمُتَّحِدَةِ: بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى خەۋپسىزلىك كېڭىشى.

مَجْلِسُ الرِّقَابَةِ: نازارەت ھەيئىتى، تەكشۈرۈش كومىتېتى.

مَجْلِسٌ ج مَجَالِسُ: ئولتۇرۇش؛ مەجلىس؛ ئولتۇرغان ئورۇن، ئورۇندۇق.

مَجَلَّةٌ ج مَجَلَّاتٌ: ژۇرنال.

لَقَدْ بِيعَتْ هَذِهِ الْمَجَلَّاتُ بِسُرْعَةٍ: بۇ ژۇرناللار تېز سېتىلىپ كەتتى.

مُجَلِّحٌ: قارنى يامان.

مُجَلِّحَةٌ: قىشتا سۈت بېرىدىغان تۆگە.

مُجَلَّخٌ: بىلەپ پارقىرىتىلغان، بىسلەپ ئىتتىكلىتىلگەن.

مُجَلِّدُ الْكُتُبِ: كىتاب تۇپلىغۇچى، كىتاب مۇقاۋىلىغۇچى.

مُجَلَّدٌ: مۇزلىغان، توڭلىتىلغان؛ مۇقاۋىلانغان كىتاب.

مُجَلَّدٌ ج مُجَلَّدَاتٌ: (كىتاب) جىلد، توم، قىسىم، تويلام.

يَقَعُ هَذَا الْمُعْجَمُ فِي مُجَلَّدَيْنِ: بۇ لۇغەت ئىككى توملۇق.

«صُدِرَ الْكِتَابُ فِي ثَلَاثَةِ مُجَلَّدَاتٍ»: كىتاب ئۈچ قىسىم بولۇپ نەشر قىلىندى.

مُجَلِّي: بەيگىدە ھەممىدىن ئالدىدا ئۈزۈپ چىققۇچى.

مَجْلُوبٌ: جەلپ قىلىنغان، كىرگۈزۈلگەن، ئىمپورت قىلىنغان.

مَجْلُوبِيَا: ماگنولىيە، ماگنولىيە گۈلى (چوڭ ۋە خۇشبۇي گۈللۈك دائىم يېشىل تۇرىدىغان زىننەت ئۈچۈن ئۆستۈرۈلىدىغان بىر خىل ئۆسۈملۈك).

مَجْلَى ج مَجَالٍ: پېشانە.

مِجْمَرَةٌ ج مَجَامِرُ: ئىسرىقدان، چوغدان.

مِجْمَرَةُ الْبُخُورِ: ئىسرىقدان، چوغدان.

مَجْمَعٌ ج مَجَامِعُ: يىغىلىدىغان جاي، ئۇچرىشىدىغان جاي.

مَجْمَعٌ عِلْمِيٌّ: پەنلەر ئاكادېمىيىسى.

أَخَذَ بِمَجَامِعِ الْقُلُوبِ: دىللارنى ھەيرانۇھەس قىلدى.

مُجَمِّعٌ: يىغقۇچى، توپلىغۇچى.

مُجَمَّعٌ: بىرقانچە ئورگانلارنىڭ ئورتاق خىزمەت بىناسى.

مُجَمَّعُ الْوَزَارَاتِ: مىنىستىرلار بىناسى (كوۋەيتتە).

مُجْمَلٌ: يەكۈن، خۇلاسە.

مُجَمَّلٌ ج مُجَمَّلَاتٌ: بېزەك، زىننەت بۇيۇملىرى.

مُجْمَهَرٌ: قۇۋۋەتلىك يارىتىلىش، مۇستەھكەم يارىتىلىش، پۇختا يارىتىلىش.

مَجْمُوعٌ: جەمئىي، ئومۇمىي سان، يىغىندىسى.

﴿يَوْمٌ مَجْمُوعٌ لَهُ النَّاسُ﴾ «قرآن»: ئەنە شۇ كۈن پۈتۈن خالايىق يىغىلىدىغان كۈندۇر.

مَجْمُوعَةٌ ج مَجْمُوعَاتٌ: توپلام، مەجمۇئە، گەۋدە.

الْمَجْمُوعَةُ الشِّعْرِيَّةُ: شېئىرلار توپلىمى.

الْمَجْمُوعَةُ الْقِصَصِيَّةُ: ھېكايىلەر توپلىمى.

الْمَجْمُوعَةُ الشَّمْسِيَّةُ: قۇياش سىستېمىسىدىكى يۇلتۇزلار تۈركۈمى.

مَجْمُوعَةُ الدُّوَلِ الْأُورُوبِيَّةِ: ياۋروپا دۆلەتلىرى ئورتاق گەۋدىسى.

الْمَجْمُوعَةُ الْأُورُوبِيَّةُ: ياۋروپا ئورتاق گەۋدىسى.

لَيْسَ الْكُرَةُ الْأَرْضِيَّةُ بِالْمُقَارَنَةِ مَعَ الْمَجْمُوعَةِ الشَّمْسِيَّةِ سِوَى ذَرَّةِ غُبَارٍ: يەر شارى قۇياش سىستېمىسىغا سېلىشتۇرغاندا توزان زەررىچىلىك كېلىدۇ.

سَيُسَافِرُ الطُّلَّابُ الَّذِينَ سَيَدْرُسُونَ فِي الْخَارِجِ فِي ثَلَاثِ مَجْمُوعَاتٍ: چەتتە ئوقۇيدىغان ئوقۇغۇچىلار ئۈچ تۈركۈمگە بۆلۈنۈپ ماڭىدۇ.

تَصْدِيرُ مَجْمُوعَاتٍ كَامِلَةٍ مِنَ الْأَجْهِزَةِ: بىر يۈرۈش ئۈسكۈنىلەرنى ئېكسپورت قىلىش.

مَجَنَ يَمْجُنُ مُجُونًا وَمُجْنًا وَمَجَانَةً الشَّخْصُ: ئەدەپسىزلىك قىلدى، يۈزسىزلىك قىلدى، يۈزى قېلىنلىق قىلدى، ئۇياتسىزلىق قىلدى، نومۇسسىزلىق قىلدى.

مَجَنَ الشَّخْصُ: قىزىقچىلىق قىلدى، ھەزىل قىلدى، چاقچاق قىلدى، ئويناشتى.

مَجَنَ يَمْجُنُ مُجُونًا الشَّيْءُ: قويۇق بولدى، قېلىن بولدى، قوپال بولدى، يوغان بولدى، چوڭ بولدى، توم بولدى، قاتتىق بولدى.

مِجَنٌّ ج مَجَانٌّ، مِجَنَّةٌ: قالقان، دۇبۇلغا.

قَلَّبَ لَهُ ظَهْرَ الْمِجَنِّ: دۈشمەن كۆردى.

مُجَنَّبَتَا الْجَيْشِ: قوشۇننىڭ ئىككى قانىتى.

مَجَنَّةٌ: جىنلىق، ساراڭلىق، يوشۇرۇنىدىغان جاي.

مُجَنَّحٌ: قاناتلىق.

مُجَنَّدٌ ج مُجَنَّدُونَ: ھەربىي خىزمەت ئۆتەۋاتقان.

الْجُنُودُ الْمُجَنَّدَةُ: چاقىرىلغان قوشۇن.

مُجَنَّسٌ: ئەرجەنزە، شالغۇت، (چاتلاشتۇرۇلغان).

مَجْنُوبٌ: ئىتائەتچان، كۆنۈك.

مَجْنُونٌ م مَجْنُونَةٌ ج مَجَانِيْنُ: ساراڭ، مەجنۇن.

مَجْنًى ج مَجَانٍ: بايلىق مەنبەسى، مالىيە مەنبەسى، مېۋىلىك باغ.

مَجْنًى عَلَيْهِ: ئاپەتكە ئۇچرىغۇچى، قۇربان بولغۇچى.

مَجْنِيٌّ: يىغىۋېلىنغان، تېرىۋېلىنغان.

مِجْهَارٌ ج مَجَاهِيْرُ: ۋارقىراپ سۆزلەيدىغان، مىكرافون.

مِجْهَاضٌ ج مَجَاهِيْضُ: بويىدىن تولا ئاجراپ كېتىدىغان ئايال.

مُجَهْجَهَةٌ: يولۋاس.

مُجْهَدٌ: هارغان، چارچىغان، هالسىرىغان.

مِجْهَرٌ: يۇقىرى ئاۋازدا سۆزلەيدىغان ئادەم، مىكروسكوپ.

مُجْهِرٌ: مىكروسكوپ.

مَوْتٌ مُجْهِزٌ: تېز ئۆلۈم، تاسادىپىي ئۆلۈم.

مُجْهِضٌ: بالا چۈشۈرىدىغان دورا، بويىدىن ئاجراپ كەتكەن ئايال.

مُجْهَضٌ: چۈشۈك، چالا تۇغۇلغان بالا، نامەلۇم جاي، ھېچقانداق بەلگە يوق باياۋان.

مَجْهَلٌ ج مَجَاهِلُ: نامەلۇم جاي، ھېچقانداق بەلگە يوق باياۋان.

مَجَاهِلُ الصَّحْرَاءِ: تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلمىغان يەر.

مَجَاهِلُ أَفْرِيْقِيَا: ئافرىقىنىڭ تېخى ئېچىلمىغان رايونلىرى.

مُجَهَّزٌ: تەييارلانغان.

مُجَهَّزَةٌ: تەييارلانغان، تەييار.

مَلَابِسُ مُجَهَّزَةٌ: تەييار كىيىملەر.

مَجْهُوْدٌ ج مَجْهُوْدَاتٌ: ئەمگەك، تىرىشچانلىق.

مَجْهُوْدٌ جَبَّارٌ: زور تىرىشچانلىق.

بَذَلْنَا الْمَجْهُوْدَ فِي إِعَانَةِ جَرْحَى الْحَرْبِ: يارىدارلارغا قولىمىزدىن كېلىشىچە ياردەم بەردۇق.

مَجْهُوْلٌ: نامسىز، نامەلۇم، مەجھۇل.

صِيغَةُ الْمَجْهُوْلِ (فِي النَّحْوِ): مەجھۇل پېئىل.

مُجَهْوَرَاتٌ: ئۈنچە ـ مەرۋايىت.

مِجْوَابٌ: ئۈشكە، تېشىش ماشىنىسى.

مِجْوَبٌ: ئىسكىنە، ئۈشكە.

مَجُوْبَةٌ: جاۋاب.

مَجُوْرٌ: ساپال قاچا، ساپال بۇيۇم.

مَجُوْسٌ: ئاتەشپەرەس، ئوتپەرەس، ئوتقا چوقۇنغۇچى.

مَجُوْسِيٌّ: مەجۇسىي، ئاتەشپەرەس، ئوتقا چوقۇنغۇچى، سېھىرگەر، جادۇگەر.

مَجُوْسِيَّةٌ: ئاتەش دىنى، ئاتەشپەرەسلىك، مەجۇسىي دىنى.

الْمَجُوْسِيَّةُ: مەجۇسىيلارنىڭ ئوت ۋە يۇلتۇزلارغا چوقۇنۇش ئەقىدىسى.

مَجُوْفٌ: يوغان قورساق.

مِجْوَلٌ: تۇمار، قالقان، پۇت بىلەزۈكى.

مُجُوْنٌ: يۈزى قېلىنلىق، داپ يۈزلۈك، ھاياسىزلىق، شەرمەندىچىلىك، ئۇياتسىزلىق، چاقچاق، قىزىقارلىق، قىزىقچىلىق.

مُجَوِّدٌ: ياخشىلىغۇچى، ھەربىرىنى توغرا تەلەپپۇز قىلغۇچى، قۇرئاننى تەجۋىد قائىدىسى بويىچە ئوقۇغۇچى.

رَجُلٌ مُجَوَّفٌ: قورقۇنچاق ئادەم، يۈرەكسىز ئادەم.

مُجَوِّلٌ: ئايلىنىپ يۈرگۈچى، لاغايلاپ يۈرگۈچى، سەرگەردان.

مَجِيْئٌ: يەتمەك، يېتىپ كەلمەك.

لَمْ يُعْلِنْ عَنْ مَوْعِدِ مَجِيْءِ الْوَفْدِ: ئۆمەكنىڭ كېلىدىغان ۋاقتىنى ئېلان قىلمىدى.

مُجِيْبٌ: ئاۋاز قوشقۇچى، جاۋاب بەرگۈچى،

ئىجابەت قىلغۇچى.

مَجِيْدٌ ج أَمْجَادٌ: مۇنەۋۋەر، ئېسىل، نادىر.

عَمَلٌ مَجِيْدٌ: شەرەپلىك خىزمەت.

اَلْمَجِيْدُ: ئاللاھنىڭ گۈزەل سۈپەتلىرىدىن بولۇپ ئۇلۇغ ئاللاھ دېگەن مەنىدە.

«اَلْكِتَابُ الْمَجِيْدُ»: قۇرئان كەرىم.

مُجِيْرٌ: قوغدىغۇچى، قۇتقۇزغۇچى، باشپاناھ بولغۇچى.

مَحَا يَمْحُوْ وَيَمْحِي مَحْوًا الشَّيْءَ: ئۆچۈرۈۋەتتى، ئىزىنى يوقاتتى.

لَا تَمْحُ مَا سَجَّلْنَاهُ قَبْلَ لَحْظَةٍ: بايىلا ئۇنتالغۇغا ئالغان نەرسىنى ئۆچۈرۈۋەتمە.

مُحَابَاةٌ: يان باسماق، تەرىپىنى ئالماق.

عَدَمُ مُحَابَاةٍ: يان باسماستىن، ئادىل.

بِلَا مُحَابَاةٍ: يان باسماستىن، ئادىل.

«قَامَ بِوَاجِبِهِ دُوْنَ مُحَابَاةٍ وَلَا تَحَيُّزٍ»: ھېچقانداق يان باسماي مەسئۇلىيەتنى ئادا قىلدى.

مُحَابَّةٌ: دوستلاشماق.

مُحَابٍ: ياردەم بەرگۈچى، يان باسقۇچى.

مُحَاجَّةٌ: بەس-مۇنازىرە، دەتالاش، جېدەل-ماجىرا، تالاش-تارتىش.

مُحَادَثَةٌ ج مُحَادَثَاتٌ: سۆزلىشىش، دىئالوگ.

اَلْمُحَادَثَةُ الْعَرَبِيَّةُ: ئەرەبچە سۆزلىشىش، ئەرەبچە دىئالوگ.

مُحَاذٍ لَهُ: ئالدىدا، ئۇدۇلىدا.

مَحَارٌ: قۇلۇلە.

مُحَارِبٌ ج مُحَارِبُوْنَ: جەڭچى.

مُحَارَبَةٌ: ئۇرۇش قىلماق، سوقۇش قىلماق، جەڭ قىلماق.

«هَدَفُنَا هُوَ مُحَارَبَةُ الْفَسَادِ الْاِقْتِصَادِيِّ»: بىزنىڭ مەقسىتىمىز ئىقتىسادىي چىرىكلىككە قارشى ئۇرۇش.

مَحَارَةٌ ج مَحَارَاتٌ: قۇلۇلە.

مُحَاسِبٌ: تالون كەسكۈچى، بوغالتىر.

مُحَاسِبٌ قَانُوْنِيٌّ: ھېسابات تەكشۈرگۈچى.

مُحَاسَبَةٌ: ھېسابلىشىش، ھېساب ئىشلىرى.

مَحَاسِنٌ: گۈزەللىك، ھۆسن-جامال، چىراي، چېھرى.

مَحَاشِمٌ: ئەۋرەت، جىنسىي ئەزا.

مُحَاصَرٌ: قامال قىلىنغان، قورشالغان، مۇھاسىرە قىلىنغان، چەكلەنگەن.

مُحَاصَرَةٌ: قامال قىلماق، مۇھاسىرە قىلماق.

مُحَاصَّةٌ: بۆلۈۋالماق، تەقسىم قىلىۋالماق.

شِرْكَةُ مُحَاصَّةٍ: ھەمسىدارلىق شىركىتى.

مُحَاضِرٌ: لېكسىيە سۆزلىگۈچى، دوكلاتچى.

سَيَتَحَدَّثُ الْمُحَاضِرُ عَمَّا يَتَعَلَّقُ بِالْوَضْعِ الدَّوْلِيِّ: لېكسىيە سۆزلىگۈچى خەلقئارا ۋەزىيەتكە مۇناسىۋەتلىك لېكسىيە سۆزلەيدۇ.

مُحَاضَرَةٌ ج مُحَاضَرَاتٌ: لېكسىيە، دوكلات، نۇتۇق.

أَلْقَى الْمُحَاضَرَةَ: نۇتۇق سۆزلىدى، لېكسىيە سۆزلىدى.

مَحَاطٌ بِالْغُمُوْضِ: ئېنىق ئەمەس، سىرلىق.

مُحَافِظٌ: ساقلىغۇچى، رىئايە قىلغۇچى.

مُحَافِظٌ عَلَى الْمَوَاعِيْدِ: ۋەدىسىگە ۋاپا قىلغۇچى.

مُحَافِظٌ عَلَى التَّقَالِيْدِ: ئەنئەنە ساقلىغۇچى، ئەنئەنىچى، ئەنئەنىگە رىئايە قىلغۇچى.

مُحَافِظُ الْمَدِيْنَةِ: شەھەر باشلىقى.

مُحَافِظُ الْعَاصِمَةِ: پايتەخت باشلىقى.

مُحَافِظُ الْمَصْرَفِ أَوِ الْبَنْكِ: بانكا باشلىقى.

حِزْبُ الْمُحَافِظِيْنَ: كونسېرۋاتىپلار پارتىيىسى.

مُحَافَظَةٌ: ساقلىماق، قوغدىماق، مۇھاپىزەت قىلماق.

مُحَافَظَةٌ بِالْقَوْلِ: جىمغۇر، كەم سۆز.

مُحَافَظَةٌ ج مُحَافَظَاتٌ: (مىسىرنىڭ) ئۆلكە، ناھىيە،

تۆلكە ئورگىنى، ۋىلايەت ئورگىنى.

سَيَمْكُثُ فِي مَرَاكِزِ الْمُحَافَظَةِ عِدَّةَ أَيَّامٍ أُخْرَى: ئـــۇ ناھىيە مەركىزىدە يەنە بىرقانچە كۈن تۇرىدۇ.

مَحَاقٌ وَمُحَاقٌ وَمِحَاقُ الْقَمَرِ: ئاي تۇتۇلماق.

لَيَالِي الْمُحَاقِ: ئاي تۇتۇلغان كېچىلەر.

مُحَاكٍ: دورامچى، دورامچۇق.

مُحَالٌ: مۇمكىن بولمايدىغان.

طَلَبُ الْمُحَالِ: مۇمكىن بولمايـدىغان ئىشنى تەلەپ قىلىش.

مَحَالَةٌ: قابىلىيەت، ئىقتىدار.

لَا مَحَالَةَ ذَلِكَ: چوقۇم ساقلانغىلى بولمايدىغان.

لَا مَحَالَةَ مِنْهُ: چارىسىز، چوقۇم، زۆرۈر، قىلماسا بولمايدىغان.

مَحَالَةٌ ج مَحَالٌ: چىغىرىق غالتەك؛ تاختىپەز، تامچى جازىسى.

مَحَالَةٌ ج مَحَالٌ وَمَحَاوِلُ: ھىيلە، چارە، تەدبىر.

مُحَالِفٌ: ئىتتىپاقداش، ئىتتىپاقچى، دوست.

مُحَالَفَةٌ: ئىتتىپاقداشلىق، ئىتتىپاقلىق.

مُحَامَاةٌ: قوغدىماق، مۇداپىئە قىلماق؛ قانۇن-ئادۋوكاتلىق كەسپى.

مُحَامٍ: قوغدىغۇچى، ساقلىغۇچى، مۇداپىئە قىلغۇچى.

مُحَامٍ شَرْعِيٌّ: ئادۋوكات، ئاقلىغۇچى، قانۇن مەسلىھەتچىسى.

نِقَابَةُ الْمُحَامِيْنَ: ئادۋوكاتلار جەمئىيىتى.

مُحَامِي الدِّفَاعِ: ئاقلىغۇچى.

مُحَاوَرَةٌ: سۆزلىشىش، دىئالوگ.

مُحَاوَلَةٌ ج مُحَاوَلَاتٌ: ئۇرۇنۇش، غەيرىتىدە بولۇش، (بىرەر ھەرىكەت ئۈچۈن) ھەرىكەت قىلىش.

مُحَايَدَةٌ: بىتەرەپلىك.

مُحِبٌّ: ئاشىق، سۆيگۈچى، ياخشى كۆرگۈچى.

مُحِبٌّ لِكَذَا: ھەۋەسكار، قىزغىن سۆيگۈچى.

مُحِبٌّ لِذَاتِهِ: ئەپىسانىيەتچى، شەخسىيەتچى، مەنپەئەتپەرەس.

مُحِبٌّ لِلسِّلْمِ: تىنچلىقپەرۋەر.

مُحِبٌّ لِوَطَنِهِ: ۋەتەنپەرۋەر.

مُحِبٌّ لِلْحُرِيَّةِ: ھۆرىيەتپەرۋەر.

مَتَى تَحْسُنْ أَخْلَاقُكَ يَكْثُرْ مُحِبُّوكَ: ئەخلاقىڭ قاچان ياخشىلانسا سېنى ياخشى كۆرىدىغانلار كۆپىيىدۇ.

مَحَبَّةٌ: مۇھەببەت، ئىشق، سۆيگۈ.

مَحَبَّلٌ:چۇلۇۋۇر.

شَعْرٌ مَحَبَّلٌ: ئۆرۈلگەن چاچ.

مِحْبَرَةٌ ج مَحَابِرُ: دۇۋەت، سىياھ قۇتىسى.

مِحْبَسٌ ج مَحَابِسُ: گاز ياكى سۇيۇقلۇق يېتىپ كېلىدىغان تۇرۇبىنىڭ جومىكى.

مُحْبَسٌ: مەھبۇس، سولانغۇچى، جىنايەتچى.

مَحْبَسٌ ج مَحَابِسُ: گۇندىخانا، تۈرمە، سولاقخانا؛ ساقلاش ئورنى.

مَحْبَلَةٌ: ھامىلدارلىق مۇددىتى.

مَحْبُوبٌ، مَحْبُوبَةٌ: مەشۇق، سۆيۈملۈك، قەدىردان.

مَحْبُوسٌ: مەھبۇس، سولانغۇچى، جىنايەتچى.

مَحْبُوكٌ: چىڭ توقۇلما.

فَرَسٌ مَحْبُوكٌ: كۈچلۈك ئات.

عَمَلٌ مَحْبُوكٌ: پۇختا ئىش.

مُحْتَاجٌ: ھاجەتمەن، موھتاج؛ نامرات، كەمبەغەل.

مُحْتَالٌ: ھىيلىگەر، مەككار، ئالدامچى، ساختىپەز، قويمىچى.

مُحْتَمٌ: چوقۇم، مۇقەررەر.

مُحْتَجٌّ: قارشى تۇرغۇچى، رەددىيە بەرگۈچى، ئېتىراز بىلدۈرگۈچى؛ پاكىت كۆرسەتكۈچى.

مُحْتَجِزٌ: باش تارتقۇچى؛ چەكلىگۈچى.

كَانَ مُحْتَجِزًا فِي بَيْتِهِ: ئۇ ئۆيىگە بىكىنىۋالدى.

مَحْتِدٌ ج مَحَاتِدُ: تېگى-تەكتى، ئەسلى، كېلىپ

چىقىشى، قانداشلىق مۇناسىۋىتى.

«إِنَّهُ كَرِيْمُ الْمَحْتِدِ»: ئۇ ئېسىل ئائىلىدىن كېلىپ چىققان.

رَجَعَ إِلَى مَحْتِدِهِ: ئەسلىگە قايتتى.

مُحْتَدٌّ: غەزەپلىك، غەزەپناك.

مُحْتَدِمٌ: يانغۇچى، كۆيگۈچى، يېقىلغۇ.

مُحْتَرِسٌ: ساقلىغۇچى، قوغدىغۇچى.

مُحْتَرِفٌ: ھۈنەرۋەن، كاسىپ.

سِيَاسِيٌّ مُحْتَرِفٌ: كەسپىي سىياسىئون.

صَحَافِيٌّ مُحْتَرِفٌ: كەسپىي ژۇرنالىست.

مُمَثِّلٌ مُحْتَرِفٌ: كەسپىي ئارتىست.

رِيَاضِيٌّ مُحْتَرِفٌ: كەسپىي تەنھەرىكەتچى.

مُحْتَرِقٌ: كۆيگۈچى، يانغۇچى.

سَرِيْعُ الْمُحْتَرِقِ: تېز يانىدىغان، تېز كۆيىدىغان.

مُحْتَرَمٌ: ھۆرمەتلىك، مۆھتەرەم، ھۆرمەتكە لايىق.

مُحْتَسِبٌ: سانىغۇچى، تەكشۈرگۈچى، ئويلىغۇچى.

مُحْتَشِمٌ: ھايالىق، ئارتىنچاق، نومۇسچان؛ سالاپەتلىك؛ قوشنا؛ مېھمان.

مُحْتَضَرٌ: سەكراتقا چۈشۈپ قالغۇچى.

ذَاكِرَةٌ مُحْتَضَرَةٌ: ئۇتتۇۋېلىش قابىلىيىتى ئاجىزلىشىپ كەتكەن، خاتىرىسى ئاجىزلاشقان.

مُحْتَفِدٌ مِنَ السُّيُوْفِ: ئۆتكۈر قىلىچ.

مُحْتَفَلٌ: يىغىن، يىغىلىش.

مُحْتَفَلٌ بِهِ: تەنتەنە قىلىنغان.

مُحْتَفًى: قارشى ئېلىنغان، كۈتۈۋېلىنغان.

مُحْتَقَرٌ: كەمسىتىلگەن، كىچىك سانالغان.

مُحْتَقِنٌ: قان قويۇلغان.

مُحْتَقِنُ الْوَجْهِ: يۈزىگە قان تولۇش، قىزىرىپ كەتكەن يۈز.

مُحْتَكِرٌ: مونوپول قىلغۇچى، ئىگەللىۋالغۇچى، بېسىمدارلىق قىلغۇچى.

«الْجَالِبُ إِلَى سُوْقِنَا كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيْلِ اللهِ وَالْمُحْتَكِرُ فِي سُوْقِنَا كَالْمُلْحِدِ فِي كِتَابِ اللهِ» ‹حديث›: بازىرىمىزغا (خەلققە ئېھتىياجلىق نەرسىلەرنى) سېلىش ئاللاھ يولىدا جىھاد قىلغانغا ئوخشاش، (بازارغا ئېھتىياجلىق نەرسىلەرنى) بېسىمدارلىق قىلغۇچى ئاللاھنىڭ كىتابىنى ئىنكار قىلغۇچىغا ئوخشاش.

مُحْتَلِمٌ: بالاغەتكە يەتكەن، بالاغەتكە يەتكۈچى.

«غُسْلُ يَوْمِ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ» ‹حديث›: جۈمە كۈنى غۇسۇل قىلىش ھەربىر بالاغەتكە يەتكەن مۇسۇلمانغا زۆرۈردۇر.

مُحْتَمَلٌ: مۇمكىن، ئېھتىمال.

مَحْتُوْمٌ: چوقۇم، مۇقەررەر.

الْأَجَلُ الْمَحْتُوْمُ: ئۆلۈم، پۈتۈلۈپ كەتكەن ئەجەل.

مُحْتَوٍ: ئۆز ئىچىگە ئالغۇچى.

مُحْتَوًى ج مُحْتَوِيَاتٌ: مەزمۇن، مۇندەرىجە.

مُحْتَوِيَاتُ الْكِتَابِ: كىتابنىڭ مەزمۇنى، مۇندەرىجىسى.

بَلَّغَ مُحْتَوِيَاتِ الْوَثَائِقِ: ھۆججەتلەرنىڭ مەزمۇنىنى يەتكۈزدى.

مَحْثُوْثٌ: ئىلھاملاندۇرۇلغان، رىغبەتلەندۇرۇلگەن.

مَحْجَأٌ: پاناھگاھ، پاناھلىنىدىغان جاي.

مِحْجَاجٌ: جېدەلخور، كۆپ مۇنازىرىلەشكۈچى.

مَحَجٌّ ج مَحَاجٌّ: ھەج قىلىدىغان جاي.

مُحَجَّبٌ: پەردىلەنگەن، نىقابلانغان، ئورالغان.

مُحَجَّبَةٌ ج مُحَجَّبَاتٌ: رىدا كىيىۋالغان.

«حَتَّى السَّيِّدَاتُ اللَّوَاتِي كُنَّ مُحَجَّبَاتٍ خَرَجْنَ مُتَظَاهِرَاتٍ»: چۈمپەردە ئارتقان ئاياللارمۇ قالماي نامايىشقا قاتناشتى.

مَحَجَّةٌ ج مَحَاجُّ: چوڭ يول، داغدام يول؛ توغرا يول، تۈز يول.

مَحَجَّةُ الصَّوَابِ: تۈز يول، توغرا يول.

مُحَجَّلُ الْقَوَائِمِ: قاشقا (ئاتنىڭ).

يَوْمٌ مُحَجَّلٌ: مەشھۇر كۈن.

أَمْرٌ مُحَجَّلٌ: مەشھۇر ئىش.

مَحْجَرٌ: كارانتىن قىلىش ئورنى.

مَحْجَرٌ ج مَحَاجِرُ: شەھەر ئەتراپى رايونى؛ تاش كان.

مَحْجِرُ الْعَيْنِ ج مَحَاجِرُ: كۆز چانقى.

مِحْجَمٌ وَمِحْجَمَةٌ ج مَحَاجِمُ: قان ئېلىش ئەسۋابى؛ لوڭقا.

مِحْجَنٌ ج مَحَاجِنُ: قارماق، ئىلمەك؛ كانارا.

مِحْجَنُ الطَّائِرِ: قۇش تۇمشۇقى.

مَحْجُوبٌ: پەردىلەنگەن، نىقابلانغان، ئورالغان.

مَحْجُوجٌ: پاكىت بىلەن يېڭىلگۈچى.

مَحْجُورٌ: ئارقىغا سۈرۈلگەن، كېچىكتۈرۈلگەن.

مَحْجُوزٌ عَلَيْهِ: مال-مۈلكى قامال قىلىنغان، قەرزدار.

مَحْجُولُ الْقَوَائِمِ: قاشقا (ھايۋاننىڭ).

مَحَّ يَمُحُّ مَحًّا مَحَحًا وَمُحُوحًا وَمُحُوحَةً الثَّوْبُ: كىيىم كونىردى.

مَحَّ الْأَثَرُ: ئىز ئۆچتى.

مَحَّتِ الدَّارُ: قورۇ-جايلار خاراب بولدى، خارابىلىككە ئايلاندى.

مَحٌّ: كونا كىيىم، يىرتىق كىيىم.

مُحٌّ ج أَمْحَاحٌ: جەۋھىرى، مېغىزى، تۇخۇمنىڭ سېرىقى.

مَحَّايَةٌ: دەسمال، يۇغۇچ؛ ئۆچۈرگۈچ.

مُحٌّ، مُحَّةٌ: تۇخۇمنىڭ سېرىقى.

مَحَّصَ يُمَحِّصُ تَمْحِيصًا الشَّيْءَ: چەككىلىدى، تازىلىدى.

مَحَّصَ الرَّجُلَ: سىناپ كۆردى، سىناق قىلدى، تەجرىبە قىلدى، سىنىدى.

«مَحَّصَ الْكِتَابَ»: كىتابنى تەتقىق قىلدى.

مَحَّصَهُ عَنْهُ: يىراق قىلىۋەتتى، نېرى قىلىۋەتتى.

«مَحَّصَ اللهُ عَنْ فُلَانٍ ذُنُوبَهُ»: ئاللاھ پالاننىنى گۇناھلىرىدىن پاكلىدى.

مُحْدِثٌ ج مُحْدِثُونَ: كېيىنكى زامان ئۆلىمالىرى، كېيىنكى زامان ئەدىبلىرى. مۇتەئەخخىرىنلار، بۇ (مُتَقَدِّمٌ)نىڭ ئەكسىدۇر.

مُحْدَثٌ ج مُحْدَثَاتٌ: يېڭى پەيدا بولغان ئىش، قۇرئان، سۈننەت ۋە ئىجمائدا يوق ئىش، بىدئەت.

«كُلُّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ» «حديث»: يېڭىدىن پەيدا بولغان نەرسىنىڭ ھەممىسى بىدئەتتۇر، ھەممە بىدئەت گۇمراھلىقتۇر.

مُحَدَّبٌ: پولتىيىپ چىققان، تومپىيىپ چىققان.

مُحَدِّثٌ ج مُحَدِّثُونَ: باياناتچى، بايان قىلغۇچى، ھېكايە قىلغۇچى، قىسسىچى.

الْمُحَدِّثُ: ھەدىسشۇناس، ھەدىس ئالىمى.

مُحَدَّدٌ: نازۇك، بىلەپ ئىتتىكلىتىلگەن.

مُحْدِقٌ: ئورىۋالغۇچى، قورشىۋالغۇچى.

خَطَرٌ مُحْدِقٌ: كۆز ئالدىدىكى خەتەر.

مِحْدَلَةٌ ج مَحَادِلُ: تولۇق، تاش.

مِحْدَلَةٌ بُخَارِيَّةٌ: يول چىڭداش ماشىنىسى.

مَحْدُودٌ: چەكلىك، چەكلەنگەن.

غَيْرُ مَحْدُودٍ: چەكسىز، چەكلەنمىگەن.

شِرْكَةٌ مَحْدُودَةٌ: چەكلىك شىركەت.

مُدَّةٌ غَيْرِ مَحْدُودَةٍ: مۇددەتسىز، مۆھلەتسىز.

مَحْدُودِيَّةٌ: چەكلىك خاراكتېرگە ئىگە، چەكلىك.

مَحْدُوسٌ: باش ئەگكەن.

مَحْذُورٌ ج مَحْذُورَاتٌ: دىققەت قىلىدىغان ئىش، ھەزەر ئەيلەيدىغان ئىش.

مَحْذُورَةٌ: زوراۋانلىق، قورقۇنچ؛ ئاپەت.

مِحْرَابٌ: جەڭچى، باتۇر، مەرگەن، قەھرىمان.

مِحْرَابٌ ج مَحَارِيبُ: ئۆيىنىڭ تۆرى، ئۆيىنىڭ ئەك

ياخشى يېرى.
مِحْرَابُ الْمَسْجِدِ: مېھراب، ئىمام تۇرىدىغان جاي.
مِحْرَاثٌ ج مَحَارِيثُ: ساپان، بۇقۇسا، كۆسەي.
سِكَّةُ الْمَحَارِيثِ: ساپاننىڭ بىسى.
مِحْرَافٌ ج مَحَارِيفُ: ئۆلچىگۈچ.
مِحْرَاقٌ: لاخشىگىر، كۆسەي.
مِحْرَاكُ النَّارِ: لاخشىگىر.
مِحْرَبٌ: جەڭچى، باتۇر، مەرگەن، قەھرىمان.
مُحَرِّجٌ: تەڭلىكتە قالغۇچى.
مُحَرِّرٌ: قويۇپ بەرگۈچى، ئازاد قىلغۇچى؛ ئاپتور؛ يازغۇچى، مۇئەللىپ؛ تەھرىر، مۇھەررىر.
مُحَرِّرُ الْجَرِيدَةِ: گېزىت تەھرىرى، گېزىت مۇھەررىرى.
مُحَرِّرٌ سِيَاسِيٌّ: سىياسىي ئوبزورچى.
مُحَرَّرٌ ج مُحَرَّرَاتٌ: خەت-چەك، ھۆججەت، خەت-ئالاقە، دوكلات، ئازاد قىلىنغان، قويۇۋېتىلگەن.
﴿رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا﴾ «قۇرئان»: پەرۋەردىگارىم! مەن قورسىقىمدىكى پەرزەنتىمنى ئازاد قىلىنغان ھالدا چوقۇم سېنىڭ خىزمىتىڭگە ئاتىدىم.
مُحَرِّضٌ: كۈشكۈرتكۈچى.
مُحَرَّضٌ: قوتۇرتۇلغان، غەم-قايغۇدىن ياداپ كەتكەن.
مُحَرِّكٌ: قوزغىغۇچى، ھەرىكەتلەندۈرگۈچى، قۇترىتقۇچى، كۈشكۈرتكۈچى؛ مۇددىئا، مەقسەت، غەرەز.
مُحَرِّكُ الْفِتَنِ: پىتنە قوزغىغۇچى.
مُحَرِّكُ الشَّهِيَّةِ: ئىشتەي قوزغىغۇچى.
مُحَرِّكٌ مِيكَانِيكِيٌّ: ماتور.
مُحَرِّكٌ كَهْرَبِيٌّ: ئېلېكتر دۋىگاتېل.
مُحَرِّكُ الْبِنْزِينِ: بېنزىن دۋىگاتېل.
مُحَرِّكُ السَّيَّارَةِ: ماشىنىنىڭ موتورى.
لَا يَحْتَاجُ هَذَا الْعَامِلُ الْمُسِنّ إِلَى جُهْدٍ كَبِيرٍ كَيْ يُعِيدَ الْمُحَرِّكَ إِلَى الْعَمَلِ: بۇ ياشانغان ئىشچى كۆپ كۈچ سەرپ قىلماي ماشىنىنىڭ چاتقىنى ئوڭشىيالايدۇ.
قُوَّةٌ مُحَرِّكَةٌ: ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچ.
الْقُوَّاةُ الْمُحَرِّكَةُ لِلثَّوْرَةِ: ئىنقىلابنىڭ ھەرىكەتلەندۈرگۈچى كۈچى.
مُحَرَّمٌ: چەكلەنگەن، ھارام قىلىنغان، ھىجرىيە 1-ئاي.
الْمُحَرَّمَاتُ: بىۋاستە تۇغقان، قانداشلار، مەھرەملەر، توي قىلىش چەكلەنگەن تۇغقانلار.
مَحْرَقُ أَجْسَادِ الْمَوْتَى: جەسەت كۆيدۈرۈش ئورنى.
مُحْرِقٌ: كۆيدۈرگۈچى.
مَحْرَقَةٌ ج مَحَارِقُ: كۆيدۈرۈش ئورنى.
مُحْرِقَةٌ: كۆيدۈرگۈچى.
شَمْسٌ مُحْرِقَةٌ: كۆيدۈرگۈچى قۇياش.
قُنْبُلَةٌ مُحْرِقَةٌ: كۆيدۈرگۈچى بومبا.
شَعَرْتُ بِحَرَارَةِ الشَّمْسِ الْمُحْرِقَةِ فِي الْبُلْدَانِ الْحَارَّةِ: تېمپېراتۇرىسى يۇقىرى مەملىكەتلەردە قۇياشنىڭ كۆيدۈرگۈچى ئىسسىقلىقىنى سەزدىم.
مُحْرِمٌ ج مُحْرِمُونَ: ھەجگە ئېھرام باغلىغۇچى.
مُحْرَمٌ ج مَحَارِمُ: ئېھراملىق، ئېھرام كىيىمى.
مَحْرَمٌ ج مَحَارِمُ: ئاللاھ ھارام قىلغان شەيئىلەر؛ بىر-بىرىگە نىكاھلىنىپ توي قىلىش ھەرگىز دۇرۇس بولمايدىغان تۇغقان ئەر-ئاياللار.
مَحَارِمُ اللَّيْلِ: كېچىنىڭ قورقۇنچلىرى.
«لَايَخْلُوَنَّ رَجُلٌ بِامْرَأَةٍ إِلَّا وَمَعَهَا ذُو مَحْرَمٍ» «حديث»: مەھرەمسىز ئايال يات ئەر بىلەن ئايرىم خالىي جايدا تۇرمىسۇن.

مَخْرَمَةٌ ج مَخَارِمُ: قولياغلىق؛ باشياغلىق؛ چۈمبەل.

مَخْرُوْرٌ: بەدىنى قىزىپ كەتكەن، قىزىغان.

الطِّفْلُ مَخْرُوْرُ الْجِسْمِ لَا شَكَّ أَنَّهُ مَصَابٌ بِالْحُمَّى: بالىنىڭ بەدىنى قىزىق تۇرىدۇ، قىزىتمىسى ئۆرلەپ قالغان ئوخشايدۇ.

مَخْرُوْسٌ: م «مَخْرُوْسَةٌ»: قوغدالغان، ساقلانغان، مۇھاپىزەت قىلىنغان.

مَخْرُوْقٌ: كۆيدۈرۈلگەن، كۆيگەن، ئازابلانغان.

مَخْرُوْقُ الْقَلْبِ: يۈرىكى كۆيگەن.

مَخْرُوْقٌ ح مَخْرُوْقَاتٌ: يېقىلغۇ.

مَخْرُوْقٌ جَامِدٌ: قاتتىق يېقىلغۇ.

مَخْرُوْقٌ سَائِلٌ: سۇيۇق يېقىلغۇ.

مَخْرُوْمٌ: بىچارە، بەختسىز، قۇرۇق قالغۇچى، مەھرۇم بولغۇچى.

«أَشْفِقْ عَلَى الْفُقَرَاءِ وَالْيَتَامَى وَالْأَرَامِلِ وَالْمَخْرُوْمِيْنَ»: پېقىر-مىسكىنلەرگە، يېتىملەرگە، تۇل خوتۇنلارغا ۋە بەھرىمەن بولۇشقا تېگىشلىك نەرسىلەردىن بەھرىمەن بولالمىغانلارغا ھېسداشلىق قىل!

مِخْزَانٌ: غەمكىن، غەمناك، ئويچان.

مِخْزَرَةٌ: مۆلچەر.

مَحَزٌّ: پەرەز، تەخمىن، جىددىي پەيت؛ يارا ئىغىزى؛ بەلگە، ئالامەت.

أَصَابَ الْمَحِزَّ: مۇھىم يېرىگە تەگدى.

مَحَزٌّ: كېسىش ئەسۋابى.

مَحْزَمٌ ج مَحَازِمُ: بەلۋاغ، پەرتۇق.

مُحْزَنٌ: غەمكىن، غەمناك، ئويچان.

مُحْزِنٌ: قايغۇغا سالغۇچى، غەمگە سالغۇچى.

رِوَايَةٌ مُحْزِنَةٌ: تراگېدىيىلىك رومان.

مَسْرَحِيَّةٌ مُحْزِنَةٌ: تراگېدىيىلىك تىياتىر.

مَحْزُوْنٌ: غەمكىن، غەمناك، ئويچان.

مِحْسَبَةٌ: كىچىك تەكىيە، كىچىك ياستۇق.

مَحْسَدَةٌ: باشقىلار تەرىپىدىن ھەسەت قىلىنىدىغان پۇل-مال، ئابروي قاتارلىقلار.

مُحَسٌّ: سەزگىلى بولىدىغان، سېزىلىدىغان.

مَحَسَّةٌ ج مِحَسَّاتٌ: تارغاق، ئات قاشلىغۇچ.

مِحَسَّةُ الْخَيْلِ: ئات تاتىلىغۇچ.

مُحَسِّنٌ: زىننەتلىگۈچى، ياخشىلىغۇچى، ھۆسن تۈزگۈچى، ئىسلاھاتچى.

مُحْسِنٌ ج مُحْسِنُوْنَ: ياخشى ئادەم، خەير-ساخاۋەت قىلغۇچى، ياخشىلىق قىلغۇچى.

مَحْسُوْبٌ ج مَحَاسِيْبُ: سانالغۇچى، ھېساب قىلىنغۇچى، گۇمان قىلىنغۇچى؛ قانات ئاستىغا ئېلىنغۇچى.

مَحْسُوْبِيَّةٌ: سالاھىيەت ۋە قابىلىيەتكە قارىماي، مۇناسىۋەت ۋە يۈز-ئابرۇيغا قاراپ خىزمەتكە قويۇش.

مَحْسُوْدٌ:ھەسەت قىلىنغان.

مَحْسُوْرُ الْبَصَرِ: كۆز قۇۋۋىتى ئاجىزلىغان.

مَحْسُوْسٌ: سەزگىلى بولىدىغان، سېزىلىدىغان.

غَيْرُ مَحْسُوْسٍ: سەزگىلى بولمايدىغان.

دَلِيْلٌ مَحْسُوْسٌ: سېزىلىدىغان پاكىت، تېپىلىدىغان پاكىت.

تَقَدُّمٌ مَحْسُوْسٌ: كۆرۈنەرلىك ئىلگىرىلەش.

«تَقَدَّمَ التَّعْلِيْمُ الْجَامِعِيّ تَقَدُّمًا مَحْسُوْسًا مِنْ حَيْثُ إِزْدِيَادِ عَدَدِ الْجَامِعَاتِ وَطُلَّابِهَا»: ئۇنىۋېرسىتېتنىڭ ۋە ئۇلارنىڭ ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ سانى كۆپەيگەنلىكتىن ئۇنىۋېرسىتېت مائارىپى كۆرۈنەرلىك ئالغا ئىلگىرىلىدى.

مِحْشَاُ ج مَحَاشِئُ: پىندىك، قورساق ئاسرىغۇچ.

مَحْشَرٌ ج مَحَاشِرُ :يىغىلىدىغان جاي، مەھشەرگاھ.

مِحَشٌّ ج مِحْشَاشٌ: چالغا، ئورغاق؛ لاخشىگىر.

مَحَشٌّ: ئوت خەسلىك جاي.

مُحَشًّي: چۆرىسى شەرھلەنگەن كىتاب، ھاشىيىلىك كىتاب.

مَحْشَمٌ ج مَحَاشِمُ: ئۇرۇقدان.

مَحْشُوٌّ: قاپلانغان، تىقىلغان؛ قىيمىلىق تاماق، تۈگۈلگەن تاماق.

الصّنْدُوْقُ مَحْشُوٌّ بِالْمَلَابِسِ: ساندۇقتا لىق كىيىم بار.

مَحْشِيٌّ ج مَحْشِيَّاتٌ وَمَحَاشِيٌّ: قاپلانغان، تىقىلغان؛ قىيمىلىق تاماق، تۈگۈلگەن تاماق.

مَحَصَ يَمْحَصُ مَحْصًا الشَّيْءَ: چەككىلىدى، ئايرىدى، ئىلغاپ ئالدى، تازىلىدى.

مَحَصَ الْغَزَالُ: ئاھۇ قاتتىق يۈگۈردى.

«مَحَصَ الذَّهَبَ بِالنَّارِ»: ئالتۇننى تاۋلىدى.

مَحَصَ السِّنَانَ:نەيزىنى سىلىقلاتتى، پارقىراتتى.

أَرْضٌ مَحْصَاةٌ: تاشلىق يەر، شېغىللىق يەر.

مِحْصَدٌ ج مَحَاصِدُ: ئورغاق.

مِحْصَدَةٌ ج مَحَاصِدُ: ئورغاق، چالغا، ئورۇش ماشىنىسى.

مُحَصِّلُ التَّذَاكِرِ: بېلەت ساتقۇچى.

مُحَصَّنٌ: پۇختا قورغان.

﴿لَا يُقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعاً إِلَّا فِي قُرًى مُحَصَّنَةٍ﴾ ‹قۇرئان›: ئۇلار پەقەت مۇستەھكەم شەھەر ئىچىدە تۇرغاندىلا ئاندىن سىلەرگە قارشى بىرلىشىپ ئۇرۇش قىلالايدۇ.

مُحْصَنٌ: ئايالى بار ئەر، خوتۇنلۇق ئەر.

﴿وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ﴾ ‹قۇرئان›: ئېرى بار ئاياللار.

مِحْصَنَةٌ ج مَحَاصِنُ: سېۋەت.

اِمْرَأَةٌ مُحْصَنَةٌ: ئىپپەتلىك ئايال، ئېرى بار ئايال.

مَحْصُورٌ: قامال قىلىنغان، قورشالغان، مۇھاسىرە قىلىنغان؛ چەكلەنگەن.

مَحْصُوْلٌ ج مَحْصُوْلَاتٌ وَمَحَاصِيْلُ: مەھسۇلات، ئىشلەپچىقىرىش مەھسۇلاتلىرى، ھوسۇل.

«هَذَا مَحْصُوْلُ كَلَامِهِ»: بۇ ئۇنىڭ سۆزىنىڭ خۇلاسىسى.

مَحْصُوْلَاتٌ زِرَاعِيَّةٌ: يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى.

مُحْصًى: ساناقلىق.

غَيْرُ مُحْصًى: ساناقسىز، ھېسابسىز.

مَحَضَ يَمْحَضُ مَحْضًا فُلَانًا النّصْحَ أَوِ الْوُدَّ: سەمىمىي نەسىھەت قىلدى، سادىق دوستلۇقنى ئىپادىلىدى.

مَحَضَهُ الثَّنَاءَ: ماختاپ ئۇچۇردى، ماختاپ كۆككە كۆتۈردى.

مَحُضَ يَمْحُضُ مُحُوْضَةً نَسَبُ الرَّجُلِ وَمَحَضَ الرَّجُلُ فِي نَسَبِهِ: نەسەبى پاك بولدى، نەسەبى ئېسىل بولدى.

مَحْضٌ ج مِحَاضٌ: ساپ، خالىس، نوقۇل.

«لَبَنٌ مَحْضٌ»: ساپ سۈت.

«فِضَّةٌ مَحْضٌ»: ساپ كۈمۈش.

«فَعَلَ هَذَا بِمَحْضِ اِخْتِيَارِهِ»: بۇنى نوقۇل ئىختىيارى بىلەن قىلدى.

مِحْضَرٌ: كەلمەك، ھازىر بولماق.

بِمِحْضَرِهِ: ئۇنىڭ ھوزۇرىدا.

«كَانَتْ أَمْوَالُهُ تَنْهَبُ بِمَحْضَرٍ مِنْ رِجَالِ الْأَمْنِ»: ئۇنىڭ ماللىرى ئامانلىق قوغدىغۇچىلار بار بولسىمۇ بۇلاپ كېتىلدى.

مَحْضِرٌ: كەلمەك، ھازىر بولماق، قاتناشماق.

مَحْضَرٌ ج مَحَاضِرُ: خاتىرە دەپتەر.

مَحْضَرُ الْجَلْسَةِ: يىغىن خاتىرىسى.

مُحْضِرُ الْمَحْكَمَةِ: قانۇن ساقچىسى.

مُحْضَرٌ: بار بولغان، ھازىر بولغان.

مَحْضَنَةٌ ج مَحَاضِنُ: يەسلى، باللار باغچىسى.

مَحْضُوْرٌ: سەكراتقا چۈشۈپ قالغۇچى.

مَحَطٌّ: چۈشىدىغان جاي، دەم ئالىدىغان جاي،

بېكەت.

«كَانَ الرَّئِيسُ الرَّاحِلُ مَحَطَّ الْآمَالِ فِي فِتْرَةٍ حَرِجَةٍ مِنْ تَارِيخِنَا»: ئاخىرەتكە سەپەر قىلغان بۇ رەئىس بىزنىڭ تارىخىمىزنىڭ جاپالىق مەزگىلىدە ئۈمىد مەنبەسى ئىدى.

مَحَطُّ الْكَلَامِ: سۆزنىڭ مۇھىم نۇقتىسى، سۆزنىڭ پايدىلىق يېرى.

مَحَطُّ الْأَنْظَارِ: نىشان، دىققەت مەركىزى.

مَحَطُّ الْبَضَائِعِ: مال قويىدىغان جاي، ئىسكىلات، ئامبار.

مَحَطُّ الرِّحَالِ وَالْقَوَافِلِ: ساراي، دەڭ.

مَحَطَّةٌ ج مَحَطَّاتٌ: ئىستانسا، بېكەت، ۋوگزال.

مَحَطَّةُ سِكَّةِ الْحَدِيدِ: ۋوگزال، پويىز ئىستانسىسى.

مَحَطَّةُ طَيَرَانٍ: ئايرودروم، ئايروپورت.

مَحَطَّةُ الْمَاكِينَاتِ الْجَرَّارَةِ: تراكتور بېكىتى.

مَحَطَّةُ الْوُصُولِ: بېكەت.

نَاظِرُ الْمَحَطَّةِ: بېكەت باشلىقى.

مَحَطَّةُ الْإِذَاعَةِ اللَّاسِلْكِيَّةِ: سىمسىز رادىئو ئىستانسىسى.

مَحَطَّةٌ كَهْرَبَائِيَّةٌ: ئېلېكتر ئىستانسىسى.

مَحَطَّةٌ لِلْأَرْصَادِ الْجَوِّيَّةِ: ھاۋا رايى ئىستانسىسى.

مَحَطَّةُ التِّلْفَزَةِ: تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى.

مَحَطَّةُ تَوْلِيدِ الْقُوَّةِ الْكَهْرَبَائِيَّةِ: ئېلېكتر كۈچى ئىستانسىسى.

مَحَطَّةُ آمَالِهِ: كىشىلەرنىڭ ئارزۇسى.

مُحَطِّمٌ: پارچىلىغۇچى، يارغۇچى، بىتچىت قىلغۇچى.

شَخْصٌ مُحَطَّمٌ: ئۈمىدسىز ئادەم، ھاياتتىن ئۈمىد ئۈزگەن ئادەم.

الْبَاخِرَةُ الْمُحَطِّمَةُ لِلْجَلِيدِ: مۇز يارغۇچى پاراخوت.

مِحْطَمٌ: شىر.

مَحْظُورٌ ج مَحْظُورَاتٌ: چەكلەنگەن، مەنئى قىلىنغان، توسۇلغان.

«عَلَيْنَا أَنْ نَدْرُسَ الْأَمْرَ جَيِّدًا لِئَلَّا نَقَعَ فِي مَحْظُورِ سُوءِ التَّقْدِيرِ»: بىز ناچار ئاقىۋەتكە قالماسلىقىمىز ئۈچۈن ئىشنى ئوبدان تەتقىق قىلىشىمىز كېرەك.

خَالٍ مِنَ الْمَوَانِعِ وَالْمَحْظُورَاتِ: توسالغۇ-چەكلىمىلەردىن خالىي.

الضَّرُورَاتُ تُبِيحُ الْمَحْظُورَاتِ: زۆرۈرىيەت چەكلەنگەن نەرسىلەرنى مۇباھ قىلىدۇ.

مَحْظُوظٌ: تەلەيلىك، بەختلىك.

«كَانَ مِنَ الْمَحْظُوظِينَ الَّذِينَ ابْتَعَثَهُمُ الْحُكُومَةُ لِلدِّرَاسَةِ عَلَى نَفَقَتِهَا فِي الْخَارِجِ»: ئۇ بولسا ھۆكۈمەت راسخوت چىقىرىپ چەت ئەلگە ئوقۇشقا ئەۋەتكەن تەلەيلىكلەردىندۇر.

أَطْعِمَةٌ مَحْظُوظَةٌ: توڭلىتىلغان ياكى كونسېرۋا قىلىپ ئىشلەنگەن يېمەكلىكلەر.

مَحْظِيَّةٌ: كېنىزەك، قول ئايال، توقال، كىچىك خوتۇن، ئاشنا.

مَحْفِدٌ ج مَحَافِدُ: مەنبە، باشلىنىش.

مَحْفَرٌ ج مَحَافِرُ: قېزىش ئۈسكۈنىسى، كۈرەك، گۈرجەك، ئوتىغۇچ.

مِحْفَظَةٌ وَمَحْفَظَةٌ ج مَحَافِظُ: سومكا، پۇل قاپچۇقى، ھەميان، كىچىك خۇرۇم سومكا.

مِحْفَظَةُ الْجَيْبِ: قاپچۇق، پورتمان.

مِحْفَظَةُ أَوْرَاقٍ: ماتېرىيال سومكىسى.

رُبَّمَا ضَاعَتْ مِحْفَظَتُكَ فِي الْقِطَارِ: سېنىڭ پۇل قاپچۇقۇڭ پويىزدا يوقالغان بولۇشى مۇمكىن.

مِحَفَّةٌ: مەپە، تەختىراۋان؛ نوسۇلكا.

مَحْفِلٌ ج مَحَافِلُ: يىغىن.

الْمَحَافِلُ الرَّسْمِيَّةُ: رەسمىي يىغىن، رەسمىي يىغىلىش، ھۆكۈمەت يىغىنى.

تَحَسَّنَتْ سُمْعَةُ الْعَرَبِ فِي الْمَحَافِلِ الدَّوْلِيَّةِ:

خەلقئارالىق يىغىنلاردا ئەرەبلەرنىڭ ئابرۇيى ياخشىلاندى.

اَلْمَحَافِلُ السِّيَاسِيَّةُ: سىياسىي سەھنە؛ سىياسىي يىغىن.

مَحْفِلَةٌ ج مَحْفِلَاتٌ: تەختىراۋان؛ نوسۇلكا.

مَحْفُوظٌ: ساقلانغان، قوغدالغان، مۇھاپىزەت قىلىنغان.

مَحْفُوظٌ فِي الذَّاكِرَةِ: خاتىرىلەنگەن، خاتىرىدە ساقلانغان.

جَمِيعُ الْحُقُوقِ مَحْفُوظَةٌ: نەشر هوقۇقى نەشر قىلغۇچىغا خاس.

مَحْفُوظَاتٌ: ئارخىپ؛ ياد ئېلىنىدىغان تېكىستلەر.

مَحْفُوفٌ بِالْمَصَاعِبِ: قىيىنچىلىقلار بىلەن ئورالغان.

مَحَقَ يَمْحَقُ مَحْقًا: يوقاتتى، گۇمران قىلدى، هالاك قىلدى.

مَحَقَ الشَّيْءَ: سۇرتتى، ئېرىتتى، ئۆچۈرۈۋەتتى.

«مَحَقَ اللهُ الْعَمَلَ»: ئاللاھ ئۇنىڭ بەرىكىتىنى ئۆچۈرۈۋەتتى.

«مَحَقَ الْعَدُوَّ سُكَّانَ الْقَرْيَةِ»: دۈشمەن يېزا ئاھالىسىنى هالاك قىلدى.

مَحْقٌ: يوق قىلماق، يوقاتماق، گۇمران قىلماق، هالاك قىلماق.

مُحِقٌّ: توغرا، هەققانىيەتچى؛ گۇناھسىز.

اَلْمُحَقَّرَاتُ: كىچىك ئىشلار.

مُحَقِّقٌ: تەكشۈرگۈچى، تەتقىق قىلغۇچى، ئىزدەنگۈچى.

مُحَقَّقٌ: ئەمەلىيلەشتۈرۈلگەن، مۇقىملاشتۇرۇلغان، بەلگىلەنگەن.

هَلَاكٌ مُحَقَّقٌ: مۇقەررەر هالاكەت، شەكسىز هالاكەت.

فَوْزُهُ مُحَقَّقٌ: ئۇنىڭ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشى مۇقەررەردۇر.

«نُشِرَ هَذَا الْكِتَابُ مُحَقَّقًا عِدَّةَ مَرَّاتٍ»: بۇ كىتاب بىرقانچە قېتىم قايتا كۆزدىن كۆچۈرۈلۈپ نەشر قىلىندى.

مَحْقَلَةٌ: تېرىلغۇ يەر.

مِحْقَنَةٌ ج مَحَاقِنُ: شپرىس.

مَحْقُوقٌ: لاياقەتلىك، سالاھىيىتى بار.

مَحَكَ يَمْحَكُ مَحْكًا وَمَحِكَ يَمْحَكُ مَحَكًا: جېدەلخور بولدى، ئۇرۇشقاق بولدى، بەس-مۇنازىرىگە خۇشتار بولدى، تالاش-تارتىشقا ئامراق بولدى، جېدەللەشتى، جاڭجاللاشتى.

مَحِكٌ: ئۇرۇشقاق، جېدەلخور، مۇنازىرىچى، مۇنازىرىشۇناس.

مِحَكٌّ ج مِحَكَّاتٌ: سىناق تېشى.

مِحَكُّ الذَّهَبِ: ئالتۇننى سىنايدىغان تاش.

مِحَكَّةُ الْخَيْلِ: ئات قاشلىغۇچ.

مُحْكَمٌ: پۇختا، پىششىق؛ ئېنىق، مۇۋاپىق؛ راست.

مُحْكَمُ الصُّنْعِ: پۇختا ياسالغان.

﴿مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ﴾ «قرآن»: ئۇنىڭدا مۇھكەم ئايەتلەر باركى، ئۇلار كىتابنىڭ ئاساسىدۇر، يەنە باشقا مۇتەشابىھ ئايەتلەر بار.

مَحْكَمَةٌ ج مَحَاكِمُ: سوت، هۆكۈم چىقىرىلىدىغان ئورۇن، سوت مەھكىمىسى.

مَحْكَمَةٌ أَهْلِيَّةٌ: يەرلىك سوت، خەلق سوت مەھكىمىسى.

مَحْكَمَةُ الْجِنَايَاتِ: جىنايى ئىشلار سوتى.

اَلْمَحْكَمَةُ الْإِبْتِدَائِيَّةُ: باشلانغۇچ سوت.

مَحْكَمَةُ الْجِنَايَاتِ الْعُلْيَا: يۇقىرى سوت.

مَحْكَمَةٌ شَرْعِيَّةٌ: قازىخانا، مەھكىمە شەرئى.

مَحْكَمَةٌ مُخْتَلَطَةٌ: ئارىلاشما سوت.

مَحْكَمَةٌ مَدَنِيَّةٌ: خەلق سوتى.

مَحْكَمَةٌ عَسْكَرِيَّةٌ: هەربىي سوت.

مَحْكَمَةُ الْعَدْلِ الدَّوَلِيِّ: خەلقئارا سوت.

مَحْكَمَةُ الْإِسْتِئْنَافِ: ئالىي سوت مەھكىمىسى.

مَحْكَمَةُ النَّقْضِ: ئالىي سوت مەھكىمىسى.

مَحْكُومٌ: ھۆكۈم قىلىنغان، ھۆكۈم چىقىرىلغان.

مَحْكُومٌ عَلَيْهِ: زىيىنىغا ھۆكۈم قىلىنغۇچى، دەۋادا ئۇتتۇرغۇچى.

مَحْكُومٌ لَهُ: دەۋادا ئۇتۇپ چىققۇچى.

مَحْكُومِيَّةٌ: جىنايىتى بېكىتىلگەن.

عَدَمُ الْمَحْكُومِيَّةِ: جىنايەت بېكىتىشكە توشمايدىغان.

مَحْكِيٌّ: سۆزلەنگەن، ھېكايە قىلىنغان.

اللُّغَةُ الْمَحْكِيَّةُ: ئېغىز تىلى.

مَحِلَ يَمْحَلُ وَمَحَلَ يَمْحَلُ مَحْلًا وَمُحُولًا وَمَحُلَ يَمْحُلُ

مَحَالَةُ الْمَكَانُ: جاي قۇرغاقچىلىق بولدى، قاقاسلىققا ئايلاندى.

«مَحَلَتِ الْأَرْضُ فِي السَّاحِلِ الْإِفْرِيقِيِّ»: ئافرىقا ساھىلىدا يەر چۆللىشىپ كەتتى.

مَحَلَ يَمْحَلُ وَمَحِلَ يَمْحَلُ وَمَحُلَ يَمْحُلُ مَحْلًا وَمِحَالًا

بِهِ إِلَى الْأَمِيرِ: تۆھمەت قىلدى، بوھتان چاپلىدى، قارا چاپلىدى، زىيانكەشلىك قىلدى.

مَحْلٌ ج مُحُولٌ وَأَمْحَالٌ: قاقاس، قاقاسلىق، قۇرغاقچىلىق، قۇرغاق؛ ئاچ، ئاچلىق، قەھەتچىلىك، ئاچارچىلىق، ھىيلىگەرلىك، مەككارلىق، ھىيلە ـ مىكىر.

مِحْلَابٌ ج مَحَالِيبُ: سۈت چېلەكى.

مِحْلَاجٌ ج مَحَالِيجُ: پاختا ئايرىش ماشىنىسى.

مِحْلَاقُ النَّبَاتِ: پىلەك.

مِحْلَبٌ ج مَحَالِبُ: سۈت قاچىسى.

مِحْلَجٌ . مِحْلَجَةٌ ج مَحَالِجُ: پاختا ئايرىش ماشىنىسى، چىغرىق.

مُحَلْحَلٌ: مىللەتنىڭ ئاقساقلى، قوۋمىنىڭ

باشلىقى، يۈكسەك ئادەمگەرچىلىككە ئىگە ئېسىل ئادەم.

مِخْلَقٌ / مِخْلَقَةٌ ج مَخَالِقُ: ئۇستىرا، برىتۋا.

مَحَلٌّ ج مَحَالٌّ وَمَحَلَّاتٌ: ئورۇن، مەيدان، دۇكان؛ چۈشىدىغان جاي، قونالغۇ؛ بۆلمە ئۆي؛ ماگىزىن، دۇكان؛ ھۇجرا.

«مَحَلٌّ تَجَلَّى اللهُ بِالْفَيْضِ وَالْهُدَى مَقَامٌ يُؤَدَّى فِيهِ أَفْضَلُ أَرْكَانٍ»: بۇ ئىسلامنىڭ رۈكنلىرى ئادا قىلىنىدىغان، ئاللاھنىڭ بەرىكىتى ۋە ھىدايىتى تەجەللىي قىلىدىغان ئورۇندۇر.

مَحَلٌّ تِجَارِيٌّ: سودا كارخانىسى، شىركەت، سودا ئورنى.

فِي مَحَلِّهِ: مۇۋاپىق، مۇناسىپ، ئورۇنلۇق، ئۆز جايىدا.

فِي مَحَلِّ: .... نىڭ ئورنىغا، .... ۋاكالىتەن.

فِي غَيْرِ مَحَلِّ: نامۇۋاپىق.

كَانَ فِي مَحَلِّهِ: ئۆز جايىدا بولدى، مۇۋاپىق بولدى.

حَلَّ مَحَلَّ: ئورنىنى باستى.

مَحَالُّ الْحَلْوَى وَالْأَلْبَانِ: قەنت ـ گېزەك، پېچىنە ـ سۈت دۇكىنى.

مَحَالُّ الْبَقَّالِ: يېمەكلىك ئىستېمال بۇيۇملىرى دۇكىنى.

مَحَالُّ حُدُوثِ الْجَرِيمَةِ: جىنايەت سادىر بولغان جاي.

مَحَلَّةٌ: مەھەللە؛ دالا، لاگېر؛ رايون؛ تۇرالغۇ جاي، چۈشىدىغان جاي؛ يېزا ـ قىشلاق؛ گازارما.

مُحَلَّفٌ: زاسىداتېل.

هَيْئَةُ الْمُحَلَّفِينَ: زاسىداتېللار تەشكىلاتى.

مُحَلِّقٌ: پەرۋاز قىلغۇچى، ھۆسن تۈزىگۈچى.

مَحَلِّقَةٌ: ئالەم بوشلۇقى پونكىتى؛ ھاۋا ئىستىھكامى.

مُحَلِّلٌ: ئېرىتكۈچى؛ تارقاتقۇچى؛ يەشكۈچى، ئاجراتقۇچى.

مُحَلِّلُ الْأَوْرَامِ: ئىششىق ياندۇرغۇچى دورا.

مَحَلِّيٌّ: يەرلىك.

إِنْتَاجٌ مَحَلِّيٌّ: يەرلىك مەھسۇلات.

حَوَّلْنَا الدَّوْلَارَاتِ إِلَى الْعُمْلَةِ الْمُتَدَاوِلَةِ مَحَلِّيًّا: دوللارنى يەرلىك پۇلغا ئالماشتۇردۇق.

سُوقٌ مَحَلِّيَّةٌ: يەرلىك بازار.

شُؤُونٌ مَحَلِّيَّةٌ: يەرلىك ئىشلار، ئىچكى ئىشلار.

إِدَارَةٌ مَحَلِّيَّةٌ: يەرلىك ئىدارە.

أَخْبَارٌ مَحَلِّيَّاتٌ: يەرلىك خەۋەرلەر.

قُطْنٌ مَحْلُوجٌ: ساپ پاختا.

مَحْلُولٌ: پارچىلانغان؛ ئېچىلغان؛ يېشىلگەن؛ ئېرىتىلگەن.

مَحْلُولُ الظَّهْرِ: جىنسىي ئىقتىدارى ئاجىز.

مَحْمَدَةٌ ج مَحَامِدُ: ياخشى خىسلەت، مەدھىيىلەشكە ئەرزىيدىغان ئىش-ھەرىكەت، ماختاشقا تېگىشلىك ئىش.

مَحْمِلٌ ج مَحَامِلُ: تەختىراۋان، كاجۇۋا.

مِحَمٌّ: پار قازىنى.

مُحَمَّدٌ: مەدھىيىلەشكە ئەرزىيدىغان، نۇرغۇن يۈكسەك خىسلەتلەرگە ئىگە، ماختاشقا لايىق.

مُحَمَّصٌ: قاقلاپ پىشۇرۇلغان.

مَحْمُوتٌ: ئاچچىقى يامان، غەزەپلەنگۈچى.

مَحْمُودٌ: مەدھىيىلىنىدىغان، ماختىلىدىغان، مەدھىيىلەنگۈچى.

مَحْمُودُ السُّمْعَةِ: ياخشى نام، ئابرۇي، شۆھرەت.

مَحْمُولٌ ج مَحْمُولَاتٌ: تاقەت قىلىنىدىغان، يۈكلەنگەن، چىدامىلىق، چىداشلىق بولىدىغان.

مَحْمُولُ الْمَرْكَبِ: سىغىمچانلىق.

مَحْمُومٌ: قىزىتمىسى ئۆرلەپ كەتكەن ئادەم، تەپ كېسىلىگە گىرىپتار بولغان ئادەم.

نَشَاطٌ مَحْمُومٌ: قىزغىن پائالىيەت.

مَحْمِيٌّ: ئاماقتىن پەرھىز تۇتقان ئادەم، قوغدالغۇچى.

مَحْمِيَّةٌ ج مَحْمِيَّاتٌ: ھىمايە ئاستىدىكى دۆلەت، ھامىيلىقتىكى دۆلەت.

مَحَنَ يَمْحَنُ مَحْنًا: سىنىدى، سىناق قىلدى، تەجرىبە قىلدى، سىناپ كۆردى، ئىمتىھان ئالدى.

«مَحَنَ الْفِضَّةَ»: كۈمۈشنى چەككىلىدى.

مَحْنَاةٌ ج مَحَانٍ: ۋادى يانتۇلۇقى.

مُحْنَبِطٌ: قېتىپ قالغان.

مِحْنَةٌ ج مِحَنٌ: مۇشەققەت، مۈشكۈل، قىيىنچىلىق، مۈشكۈلچىلىك، پالاكەت، بەختسىزلىك، بالا-قازا، ئاپەت.

«أَصَابَهُ مِحْنَةُ الْفَقْرِ بَعْدَ الْغِنَى»: بايلىقتىن كېيىن نامراتلىق، بەختسىزلىككە دۇچار بولدى.

مُحْنَقٌ: غەزەپلىك، غەزەپناك.

مُحْنَقُ الصَّدْرِ: زالىملىق، ياۋۇزلۇق.

مُحَنَّكٌ: تەجرىبىلىك.

أَطْرَافٌ مُحَنَّكَةٌ: كەك، مول، تەجرىبىلىك، پىشقان.

سِيَاسِيٌّ مُحَنَّكٌ: پىشقان سىياسەتچى.

مَحْنُوَةٌ: ئەگىم، ئەگىم ساي، ئەگىم ۋادى.

مَحْنِيَةٌ ج مَحَانٍ: ئەگمە، ئەگمە ساي، ئەگمە ۋادى.

مَحْوٌ: يوقاتماق، ئۆچۈرۈۋەتمەك، سۈرتمەك، قىرىۋەتمەك.

«مَحْوُ الْأُمِّيَّةِ»: ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش.

«مَحْوُ أَثَرِ الْمَاضِي»: ئۆتمۈشنىڭ ئەسىرىنى يوقىتىش.

مُحْوَجٌ: زۆرۈر، لازىملىق، كېرەكلىك.

مِحْوَرٌ ج مَحَاوِرُ: نوغۇچ؛ مەركەز، تۆگۈن؛ ئوق (چاقنىڭ).

مِحْوَرُ الْعَجَلَةِ: ئوق (چاقنىڭ).

مِحْوَرٌ أَمَامِيٌّ: ئالدى ئوق.

مِحْوَرٌ خَلْفِيٌّ: كەينى ئوق.

دُوَلُ الْمِحْوَرِ: ئىتتىپاقداش دۆلەتلەر.

مِحْوَرُ الْأَرْضِ: يەر شارىنىڭ ئوقى.

مِحْوَرُ الْعَرَبَةِ: هارۋا ئوقى.

مِحْوَرِيٌّ: ئوقنىڭ، ئوق مەركىزىنىڭ.

شَخْصِيَّةٌ مِحْوَرِيَّةٌ: مۇهىم شەخس.

مُشْكِلَةٌ مِحْوَرِيَّةٌ: مەركىزىي مەسىلە.

مِحْوَقَةٌ ج مَحَاوِقُ: سۈپۈرگە.

مُحَوِّلٌ: پۇل ئەۋەتكۈچى، پۇل تاپشۇرغۇچى.

مُحَوِّلُ التَّيَّارِ: ترانسفورماتور.

مُحَوَّلٌ عَلَيْهِ: پۇل تۆلىگۈچى، چەك بەرگۈچى.

مَحَى يَمْحِي مَحْيًا الشَّيْءَ: ئۆچۈرۈۋەتتى، ئىزىنى يوقاتتى.

مَحَى فُلَانًا مِنَ الْجَدْوَلِ: ئىسملىكنى ئۆچۈرۈۋەتتى، ئىسملىكتىن چىقىرىۋەتتى، رويخەتتىن ئۆچۈرۈۋەتتى.

«مَحَى اللهُ الذُّنُوبَ»: ئاللاھ گۇناھلارنى مەغپىرەت قىلدى.

مَحَى الْمُعَلِّمُ السَّبُّورَةَ: ئوقۇتقۇچى دوسكىنى ئۆچۈرۈۋەتتى.

«مَحَتِ الرِّيحُ أَثَرَ أَقْدَامِهِ»: شامال ئۇنىڭ قەدەم ئىزىنى ئۆچۈرۈپ كەتتى.

لَا يُمْحَى: يوقالماس، بۇزۇلماس، ئۆزگەرمەس.

مَحْيَا: هايات، هاياتلىق؛ تىرىكچىلىك، تىرىكلىك.

﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ «قرآن»: (ئى مۇھەممەد) ئېيتقىنكى: «مېنىڭ نامىزىم، قۇربانلىقىم، هاياتىم ۋە ماماتىم ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى ئاللاھ ئۈچۈندۇر».

مَحِيدٌ: ئۆزىنى چەتكە ئالماق، قاچماق، قاچۇرماق.

لَا مَحِيدَ عَنْهُ: قېچىش مۇمكىن ئەمەس.

مَحِيصٌ: قاچىدىغان جاي، پاناهلىنىدىغان جاي، (ئامال، ئىلاج مەنىسىدە).

أَمْرٌ لَا مَحِيصَ عَنْهُ: قېچىپ قۇتۇلغىلى بولمايدىغان ئىش.

لَا مَحِيصَ لَكَ عَنِ الْوُقُوعِ: سېنىڭ يولۇقماقتىن باشقا ئامالىڭ يوق.

«لَمْ يَكُنْ لَهُ مَحِيصٌ عَنْ أَنْ يُوَافِقَ عَلَى رَأْيِهِمْ»: ئۇنىڭ ئۇلارنىڭ پىكرىگە قوشۇلۇشتىن باشقا ئامالى يوق.

لَا مَحِيصَ عَنْ مُلَاقَاتِ الصِّعَابِ فِي أَثْنَاءِ الْعَمَلِ: خىزمەت جەريانىدا قىيىنچىلىقلارغا يولۇقۇشتىن ساقلانغىلى بولمايدۇ.

مَحِيضٌ: هەيز، ئادەت كۆرۈش.

مُحِيطٌ ج مُحِيطَاتُ الدَّائِرَةِ: چەمبەر ئايلانمىسى، چەمبەرنىڭ ئۇزۇنلۇقى؛ ئورۇن، مۇهىت، شارائىت.

مُحِيطُ الْجِسْمِ: تاشقى كۆرۈنۈشى.

الْمُحِيطُ وَالْبَحْرُ الْمُحِيطُ: ئوكيان.

مُحِيطٌ م مُحِيطَةٌ: مۇناسىۋەتلىك، ئوراپ تۇرغۇچى.

يَهْتَمُّ أَحْمَدُ بِالْأُمُورِ الْمُحِيطَةِ بِهِ: ئەھمەد ئۆزىگە مۇناسىۋەتلىك ئىشلارغا كۆڭۈل بۆلىدۇ.

مُحِيطِيٌّ: ئوكياننىڭ، دېڭىز-ئوكياننىڭ، چەمبەر ئايلانمىسىنىڭ، دېڭىزغا مۇناسىۋەتلىك.

مِحْيَقَةٌ ج مَحَاوِقُ: سۈپۈرگە.

مُحِيلٌ: مۆججەت بەرگۈچى.

مُحِيلُ الصَّكِّ: چەك بەرگۈچى؛ پۇل ئەۋەتكۈچى، پۇل تاپشۇرغۇچى.

مُحَيًّا: چىراي، جامال، يۈز.

مُحَيِّرٌ: قىيىن ئەھۋالغا چۈشۈرۈپ قويغۇچى.

مُخَابَرَةٌ: خەۋەرلەشمەك، خەت ئەۋەتىشمەك،

كېلىشىش، ئۆقتۇرۇش؛ نوتا، سۆھبەت.

قَلَمُ الْمُخَابَرَاتِ: ئاخبارات ئىدارىسى.

قَلَمُ الْمُخَابَرَاتِ الْحَرْبِيَّةِ: ھەربىي ئىشلار ئاخبارات ئىدارىسى.

إِدَارَةُ الْمُخَابَرَاتِ: ئاخبارات ئىدارىسى.

دَائِرَةُ الْمُخَابَرَاتِ: ئاخبارات ئورگىنى.

مُخَابَرَةٌ تِلِفُونِيَّةٌ: تېلېفون يېغىنى.

مُخَادِعٌ: ئالدامچى، ھىيلىگەر، ساختىپەز، مەككار، كۆز بويامچى.

مُخَاذِلٌ: تاشلىنىپ قالغان.

مُخَاشَنَةٌ: قوپاللىق قىلماق، يىرىكلىك قىلماق.

«مُخَاشَنَةُ الْعَدُوِّ أَجْدَى مِنْ مُلَايَنَتِهِ»: دۈشمەنگە قاتتىق قول بولۇش، يۇمشاق قول بولۇشتىن پايدىلىق.

مُخَاصِمٌ: رەقىب، دۈشمەن، قارشى تەرەپ.

«كَفَى بِكَ إِثْمًا أَنْ لَا تَزَالَ مُخَاصِمًا» ‹حديث›: كىشىلەر بىلەن داۋاملىق جېدەللىشىش ساڭا يېتەرلىك گۇناھ (ھەدىس).

مُخَاصَمَةٌ: جېدەللىشىش، تالاش-تارتىش قىلماق.

مَخَاضٌ: تولغاق، تۇغۇت تولغىقى.

﴿فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جِذْعِ النَّخْلَةِ﴾ ‹قرآن›: تولغاقنىڭ قاتتىقلىقى ئۇنى بىر خورما دەرىخىنىڭ يېنىغا كېلىۋېلىشقا مەجبۇرلىدى.

مَخَاضَةُ النَّهْرِ ج مَخَاوِضُ: دەريا كېچىكى.

مُخَاطٌ ج أَمْخِطَةٌ: ماڭقا، پوتلا.

«أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى فِي جِدَارِ الْقِبْلَةِ مُخَاطًا أَوْ بُزَاقًا أَوْنُخَامَةً فَحَكَّهُ» ‹حديث›: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مەسجىدنىڭ قىبلە تېمىدا ماڭقا، ياكى تۈكۈرۈك، ياكى بەلغەمنى كۆردى-دە، ئۇنى تازىلىۋەتتى.

مُخَاطُ الشَّيْطَانِ / مُخَاطُ الشَّمْسِ: ئۆمۈچۈك تورى، قىل سىم.

الْمُخَاطَبُ: ئىككىنچى شەخس (گىراماتىكىدا) سۆز ئاڭلاۋاتقان ئادەم.

مُخَاطَبَةٌ ج مُخَاطَبَاتٌ: سۆھبەت، سۆھبەتلەشمەك.

مَخَاطِرٌ: خەۋپ-خەتەر، تەھلىكە.

مَخَاطِرُ الطَّرِيقِ: يولنىڭ خېيىم-خەتەرلىرى.

مُخَاطِرٌ: تەۋەككۈلچى، قارام، شەرتلەشكۈچى، باغلاشقۇچى.

«لَا تَعْمِدِ الْمُخَاطَرَةَ وَإِنْ جَاءَتْ بِسَلِيْمَةِ الْعَوَاقِبِ»: نەتىجىسى ياخشى بولغان تەقدىردىمۇ، تەۋەككۈلچىلىك ياخشى ئەمەس.

مُخَاطِيٌّ: ماڭقىلىق، شىلىمشىق سۇيۇقلۇق، پوتلىلىق.

مُخَاطِيُّ الْقَوَامِ: يېپىشقاق، چاپلاشقاق.

غِشَاءٌ مُخَاطِيٌّ: شىللىق پەردە.

مَادَّةٌ مُخَاطِيَّةٌ: شىلىمشىق سۇيۇقلۇق.

مَخَافَةٌ: قورقماق، قورقۇنچ.

رَأْسُ الْحِكْمَةِ مَخَافَةُ اللهِ!: ئاللاھدىن قورقۇش ھېكمەتنىڭ بېشىدۇر.

مُخَالَسَةٌ: ئوغرىلىقچە قارىماق.

«مِنْ زِنَى الْعَيْنِ مُخَالَسَةُ جَارَتِكَ النَّظَرَ» ‹حديث›: ئايال قوشناڭغا ئوغرىلىقچە قارىشىڭ كۆز زىناسى ھېسابلىنىدۇ.

مُخَالَصَةٌ ج مُخَالَصَاتٌ: قەرز قايتۇرغانلىق ھەققىدە قەرزدار قەرز ئىگىسىدىن ئالىدىغان ھۆججەت.

«إِسْتَرَدَّ الدَّائِنُ دَيْنَهُ وَأَعْطَى الْمَدِيْنَ مُخَالَصَةً»: قەرز بەرگۈچى بەرگەن قەرزىنى قايتۇرۇۋېلىپ قەرزدارغا ھۆججەت بەردى.

مُخَالَطَةٌ: ئارىلاشماق.

«مُخَالَطَتُكَ الْأَخْيَارَ تُكْسِبُكَ عَادَاتِهِمْ»: ياخشىلارغا ئارىلاشساڭ ئۇلارنىڭ ئادىتىنى ئۆگىنىسەن.

مُخَالِفٌ: قارشى تۇرغۇچى، قارشىلاشقۇچى، ئاسىيلىق قىلغۇچى، يەرقلىق.

مُخَالَفَةٌ: خىلاپلىق قىلماق، قارشى تۇرماق، قوشۇلماسلىق، بويسۇنماسلىق.

«حَرَّرَ الشَّرْطِيُّ مُخَالَفَةً لِلسَّائِقِ»: ساقچى قائىدىگە خىلاپلىق قىلغان شوپۇرغا چارە كۆردى.

مَخْبَأٌ ج مَخَابِئُ: يوشۇرۇنىدىغان جاي، پاناھلىنىدىغان ئورۇن، پاناھگاھ، ئاكوپ.

مَخْبَأٌ لِلْوِقَايَةِ: مۇداپىئەلىنىش ئورنى.

«اِحْتَمَيْنَا بِالْمَخْبَأِ حِينَ اِشْتَدَّ الْقَصْفُ الْجَوِّيُّ»: بومباردىمان كۈچەيگەن چاغدا بىز پاناھلىنىش ئورنىدا ئۆزىمىزنى دالىدىغا ئالدۇق.

مِخْبَاطٌ: شوپۇك، شۇرۇق، (مېۋە قاقىدىغان تاياق).

مَخْبَايَةٌ ج مَخْبَايَاتٌ: مەخپىي جاي، بايلىق، مال-مۈلۈك، خەزىنە.

مُخَبَّأٌ: يوشۇرۇن، يوشۇرۇنغان.

«عَمَّا قَرِيبٍ سَتَتَكَشَّفُ لَكَ مُخَبَّآتُ الصُّدُورِ»: پات يېقىندا كۆڭۈلگە يوشۇرۇنغان سىرلار ئاشكارا بولىدۇ.

مُخَبَّبٌ: يوشۇرۇن، يوشۇرۇنغان.

مُخَبِّرٌ: مەلۇماتچى، ئالاقىچى، خەۋەرچى مۇخبىر.

مَخْبِرٌ ج مَخَابِرُ: تەجرىبىخانا، ماھىيىتى، ھەقىقىتى، ئىچكى كۆرۈنۈشى.

طَابَقَ مَخْبَرَهُ مَظْهَرَهُ: ئۇنىڭ ئىچكى كۆرۈنۈشى تاشقى كۆرۈنۈشىگە ئۇيغۇن كېلىدۇ.

مُخْبِرٌ: مۇخبىر، مەلۇماتچى، خەۋەرچى.

مَخْبَزٌ - مَخْبَزَةٌ ج مَخَابِزُ: تونۇر، ناۋايخانا، دۇخوۋكا.

«لَيْسَ الْمَخْبَزُ بَعِيدًا عَنْ دَارِنَا»: ناۋايخانا بىزنىڭ ئۆيىگە يىراق ئەمەس.

«اَنْتَشَرَتِ الْمَخَابِزُ الْآلِيَّةُ نَتِيجَةً لِنَقْصِ الْأَيْدِي الْعَامِلَةِ»: ئىشلەمچى قوللار كەملىكى

نەتىجىسىدە بولكىخانىلار كۆپەيدى.

مِخْبَطٌ: شوپۇك، مېۋە قاقىدىغان تاياق، شۇرۇق.

مَخْبُوءٌ: يوشۇرۇن.

مَخْبُوصٌ: ئارىلاشما.

مَخْبُولٌ ج مَخَابِلُ: ساراڭ، ئەقلىدىن ئازغان.

مُخْتَارٌ: تاللانغان، تاللاپ بېكىتىلگەن.

مُخْتَارٌ ج مُخْتَارَاتٌ: تاللانغان ئەسەر، تاللانما.

مُخْتَارَاتٌ شِعْرِيَّةٌ: تاللانغان شېئىرلار.

مُخْتَالٌ: ھاكاۋۇر، تەكەببۇر، مەنمەنچى.

مُخْتَبِئٌ: يوشۇرۇن يوشۇرۇنغۇچى.

مُخْتَبِرٌ: چېنىققان، تەجرىبىلىك، پىشقان.

مُخْتَبَرٌ ج مُخْتَبَرَاتٌ: تەجرىبىخانا.

يَذْهَبُ الْمَرِيضُ إِلَى الْمُخْتَبَرِ لِلْفَحْصِ: كېسەل تەكشۈرۈتۈش ئۈچۈن تەجرىبىخانىغا بارىدۇ.

مُخْتَبَرُ الْفَضَاءِ: ھاۋا بوشلۇقى تەجرىبىخانىسى، كوسموس تەجرىبىخانىسى، ئالەم بوشلۇقى تەجرىبىخانىسى.

مُخْتَبَرُ الْكِيمِيَاءِ: خىمىيە تەجرىبىخانىسى.

مُخْتَبَرُ الْفِيزِيَاءِ: فىزىكا تەجرىبىخانىسى.

الْمُخْتَبَرُ الطِّبِّيُّ: تېببىي تەجرىبىخانا.

مُخْتَبَرُ اللُّغَةِ: تىل تەجرىبە ئورنى، تىل مەشىق سىنىپى.

مُخْتَبَلٌ: ساراڭ، ئالجىپ قالغان.

مُخْتَبَلُ الْعَقْلِ: ئەقلىدىن ئازغان.

مُخْتَرِعٌ: كەشپىياتچى.

مُخْتَرَعٌ ج مُخْتَرَعَاتٌ: كەشپ قىلىنغان نەرسىلەر.

مُخْتَرَعَاتٌ عِلْمِيَّةٌ: ئىلمىي كەشپىيات.

مُخْتَصَرٌ: قىسقا، قىسقىچە، قىسقارتىلغان، ئىخچام، مېغىزلىق.

مُخْتَصٌّ: خاس، بولۇشقا تېگىشلىك، مۇۋاپىق، بەلگىلەنگەن، ئۇيغۇن.

الْهَيْئَاتُ الْمُخْتَصَّةُ: مەخسۇس ئورگان.

مُخْتَفٍ: يوشۇرۇن، مەخپىي.
مُخْتَلِسٌ: ئوغرى، قاراقچى، بۇلاڭچى.
مُخْتَلِطٌ: ئارىلىشىپ كەتكەن.
تَعْلِيمٌ مُخْتَلَطٌ: قىز ـ ئوغۇللار بىرلىكتە ئوقۇيدىغان مائارىپ.
مَحَاكِمٌ مُخْتَلَطَةٌ: ئارىلاشما سوت.
مُخْتَلِفٌ: ھەر تۈرلۈك، خىلمۇخىل، ئۆزگىرىشچان.
مُخْتَلِفٌ عَنْ: .... دىن پەرقلىق.
«جَاؤُوْا مِنْ مُخْتَلِفِ الْأَقْطَارِ / مِنْ أَقْطَارٍ مُخْتَلِفَةٍ»: ئۇلار تۈرلۈك جايلاردىن كەلدى.
مُخْتَلَفٌ عَلَيْهِ: ئىختىلاپلىق، زىددىيەتلىك.
مُخْتَلِقٌ: كەشپىياتچى، ئىجادىيەتچى.
مُخْتَلَقٌ: ئويدۇرۇلغان، ئويدۇرما، توقۇلما.
مُخْتَلَقَاتٌ: ئويدۇرما، توقۇلما.
مُخْتَلٌّ: كەمتۈك، ئەيىبلىك، ئەيىبناك، ئەيىبى بار، قالايمىقان.
مُخْتَلُّ الْعَقْلِ: ئەسەبىي، نېرۋىسىدىن ئازغان، ئەقلىدىن ئازغان، ئالجىغان.
مُخْتَنِقٌ: بوغۇلغان، تۇنجۇققان.
صَوْتٌ مُخْتَنِقٌ: بوغۇق ئاۋاز.
مَخْتُومٌ: تامغا بېسىلغان، مۆھۈر بېسىلغان، تامغىلىق.
الْمَخْتُومُ بِخَتْمِي: مېنىڭ تامغام بېسىلغان.
﴿يُسْقَوْنَ مِن رَّحِيقٍ مَّخْتُومٍ خِتَامُهُ مِسْكٌ﴾ «قرآن»: ئۇلار ئاغزى پېچەتلەنگەن ساپ شاراب بىلەن سۇغىرىلىدۇ، ئىچىشنىڭ ئاخىرىدا ئۇنىڭدىن ئىپارنىڭ ھىدى كېلىپ تۇرىدۇ.
مَخْتُونٌ: خەتنە قىلىنغان.
مُخَثَّرٌ: قېتىشما، ئۇيۇتۇلغان نەرسە.
مُخْجِلٌ: خىجىل قىلغۇچى، ئۇيالدۇرغۇچى.
الْأَعْضَاءُ الْمُخْجِلَةُ: ئەۋرەت، ئۇياتلىق ئەزا.
مَخْجُولٌ نومۇسلۇق.

مُخٌّ ج أَمْخَاخٌ وَمِخَاخٌ وَمِخَخَةٌ: جەۋھەر، مېغىز.
مُخُّ الْعَظْمِ: يىلىك.
«الدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ» «حديث»: دۇئا ـ ئىبادەتنىڭ جەۋھىرىدۇر.
«لَا أَرَى لِأَمْرِكَ مُخًّا»: ئىشىڭدا ياخشىلىق يوق دەپ قارايمەن.
«هَذَا مُخُّ الْأَمْرِ»: بۇ ئىشنىڭ مۇھىم نوقتىسى.
الْمُخُّ الْإِلِكْتِرُونِيُّ: ئېلېكترونلۇق مېڭە، كومپيۇتېر.
مَخَّخَ يُمَخِّخُ تَمْخِيخًا: يىلىك ئالدى، يىلىك چىقاردى.
مَخَّطَ يُمَخِّطُ تَمْخِيطًا الْوَلَدَ: بالىنىڭ بۇرنىنى تاشلاتتى، مىشقىرتتى، پوتلىسىنى تازىلىدى.
مُخِّيٌّ: مېڭىنىڭ، مېڭىلىق.
نَزِيفٌ مُخِّيٌّ: مېڭىگە قان قۇيۇلۇش، مېڭىگە قان چۈشۈش، ئاپوپلېكسىيە، سەكتە (مېڭە، قان تومۇرلىرى جىددىي كېسەللىك ئۆزگىرىشلىرىگە ئۇچراش — قانىلاش، تومۇلۇش، قېقىلىش سەۋەبىدىن يۈزبەرگەن ھوشسىزلىنىش ۋە پالەچلىنىش ئەھۋالى).
مِخَدَّةٌ ج مَخَادٌّ: تەكىيە، ياستۇق.
كِيسُ مِخَدَّةٍ: ياستۇق قېپى.
مُخَدِّرٌ: مەست قىلغۇچى.
مُخَدَّرٌ: ھوشسىزلاندۇرۇلغان، مەست قىلىنغان، سېزىمىنى يوقاتقان.
مُخَدِّرٌ ج مُخَدِّرَاتٌ: مەست قىلىش دورىسى، زەھەرلىك چېكىملىك، زەھەرلىك دورا، ناركوز قىلغۇچى، ھوشسىزلاندۇرۇش دورىسى.
الْإِدْمَانُ عَلَى الْمُخَدِّرَاتِ: زەھەرلىك چېكىملىكلەرگە ئۆگىنىپ قالماق، خۇمار بولماق.
تَهْرِيبُ الْمُخَدِّرَاتِ: زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى يوشۇرۇن كىرگۈزۈش.
مُكَافَحَةُ الْمُخَدِّرَاتِ: زەھەرلىك چېكىملىكلەرگە

قارشى كۆرەش قىلىش.

مُخَدَّرَةٌ ج مُخَدَّرَاتٌ: ھوشسىزلاندۇرۇش نەتىجىسىدە سېزىمىنى يوقاتقۇچى ئايال، مەستۇرە ئايال.

مُخَدِّمٌ: تونۇشتۇرغۇچى، ۋاستىچى.

«أَقْصِدِ الْمُخَدِّمَ يُقَدِّمُ لَكَ الْخَادِمَ الَّذِي تُرِيدُهُ»: خىزمەت تونۇشتۇرغۇچىغا بارغىن! ئۇ ساڭا كۆڭۈلدىكىدەك خىزمەتچىنى تونۇشتۇرۇپ قويىدۇ.

مُخَدَّمٌ: چىقىرىۋېتىلگەن.

مَخْدَعٌ ج مَخَادِعُ: ياتاق ئۆي.

«إِقْتَحَمَ اللِّصُّ عَلَى الثَّرِيِّ مَخْدَعَهُ»: ئوغرى باينىڭ ياتىقىغا بېسىپ كىردى.

مَخْدُوشٌ: چىيىلگەن.

«هَذَا خَطٌّ مَخْدُوشٌ عَلَى الزُّجَاجِ»: بۇ ئەينەككە چىيىلگەن خەت.

مَخْدُوعٌ: ئالدانغان.

مَخْدُومٌ: خوجايىن، مۇكەممەل، پۇختا.

هَذَا مَقَالٌ مَخْدُومٌ: بۇ پۇختا يېزىلغان ماقالە.

مَخْدُومِيَّةٌ: خوجايىنلىق.

مَخْذُولٌ: تاشلىنىپ قالغان، تاشلاندۇق نەرسە.

مَخَرَ يَمْخُرُ وَيَمْخَرُ مَخْرًا وَمُخُورًا الْأَرْضَ: يەر ئاغدۇردى.

مَخَرَ السَّابِحُ: غولاچلاپ سۇ ئۈزدى.

مَخَرَتِ السَّفِينَةُ: كېمە دولقۇن يېرىپ ئالغا ئىلگىرىلىدى.

مِخْرَازٌ: ئۇشكە، بۇرغا، ئىسكىنە، بىگىز، دەرەش.

مِخْرَاطٌ ج مَخَارِيطُ: قىرىش ئىستانوكى.

مُخْرِبٌ: بۇزغۇنچى، خاراب قىلغۇچى، ۋەيران قىلغۇچى.

مَخْرَجٌ ج مَخَارِجُ: چىقىش يولى، چىقىش ئېغىزى، ئېھتىيات ئىشىكى.

مَخْرَجٌ هِجَائِيٌّ: ھەرپلەرنىڭ چىقىدىغان جايى، تاۋۇش چىقىدىغان ئورۇن.

عِلْمُ مَخَارِجِ الْحُرُوفِ: تاۋۇش چىقىرىش ئورگانلىرى ھەققىدىكى ئىلىم.

لَا مَخْرَجَ مِنْهُ: ئۈمىد يوق، ھېچىپ قۇتۇلغىلى بولمايدۇ.

مُخْرِجٌ: چىقارغۇچى، رېژىسسور.

مُخْرِجٌ سِينِمَائِيٌّ: فىلىم ئىشلىگۈچى.

مُخَرِّبٌ: بۇزغۇنچىلىق قىلغۇچى، ۋەيران قىلغۇچى.

مُخَرَّبٌ: ۋەيران بولغان، كاردىن چىققان، خاراب قىلىنغان.

مُخَرِّجٌ سِينِمَائِيٌّ :فىلىم ئىشلىگۈچى.

مُخَرَّمٌ: تۆشۈك تېشىلگەن، گۈل چېكىلگەن.

مِخْرَزٌ ج مَخَارِزُ: ئۇشكە، بۇرغا، ئىسكىنە، بىگىز، دەرەش.

مِخْرَطَةٌ ج مَخَارِطُ: ئۇشكە، بۇرغا، سەيگە ئوخشاش نەرسىلەرنى ئادالايدىغان پىچاق.

مَخْرَفَةٌ ج مَخَارِفُ: بوستان، باغ، خورمىزارلىق يول، داغدام يول.

«عَائِدُ الْمَرِيضِ يَمْشِي فِي مَخْرَفَةِ الْجَنَّةِ» «حديث»: كېسەل يوقلىغان ئادەم جەننەتنىڭ داغدام يولىدا ماڭغان بولىدۇ.

مَخْرَقَ يُمَخْرِقُ مَخْرَقَةً: يالغان ئېيتتى، يالغانچىلىق قىلدى، يالغان سۆزلىدى.

مَخْرَقَ عَلَى عُقُولِ النَّاسِ: ئەخمەق قىلدى، سارالىق تاپتى، كولدۇرلاتتى.

مَخْرَقَةٌ ج مَخَارِيقُ: يالغان سۆز، يالغان - ياۋىداق سۆز، ئىغۋا، پىتنە - پاسات.

مَخَارِيقُ الصِّبْيَانِ: باللار قولىيالىغلىقنى تۇگۈپ ئوينايدىغان بىر خىل ئويۇن.

مَخْرُوطٌ: كونۇسسىمان جىسىم.

مَخْرُوطِيُّ الشَّكْلِ: كونۇس شەكىللىك.

مَخْزَاةٌ ج مَخَازٍ: نومۇسسىزلىق.

مَخْزَنٌ ج مَخَازِنُ: ئامبار، ئىسكىلات، دۇكان، ماگىزىن.

أَمِيْنُ الْمَخْزَنِ: ئىسكىلاتچى، ئامبارچى.

مَخْزَنُ تَبْرِيْدٍ: مۇزلىتىش ئۆيى.

مَخْزَنُ أَدْوِيَةٍ: دورا ماگىزىنى.

مَخَازِنُ الطَّرِيْقِ: يېقىن يول، قىسقا يول.

مَخْزُوْنٌ ج مَخَازِيْنُ: ساقلانغان مال، زاپاس مال.

مَخْزُوْنُ السِّلَعِ: ئېھتىياج چۈشكەندە ئىشلىتىش ئۈچۈن زاپاس ساقلىنىدىغان نەرسە.

مَخْزُوْنُ نَفْسِهِ: كۆڭلىدە ساقلىنىدىغان نەرسە.

مُخْزٍ م مُخْزِيَةٌ: نومۇسسىز.

مَخْزِيٌّ: خىجىل بولۇش، ئۇيۇلۇش.

اَلْمَخْزِيَّةُ: شەيتان.

مُخَسِّرٌ: زىيانلىق، پايدىسىز.

مَخْشُوْشٌ: بۇرنىغا چۇلۇك ئۆتكۈزۈلگەن تۆگە.

مِخْصَابٌ: مۇنبەت، ئۇنۇملۇك.

مُخْصِبٌ: مۇنبەت، ئۇنۇملۇك.

مُخْصِبَاتٌ: تۇرلۇك ئوغۇتلار.

مِخْصَرَةٌ ج مَخَاصِرُ: مۇنبەر ھاسىسى؛ دىرىژورنىڭ قوماندانلىق تايىقى.

ثَوْبٌ مُخَصَّرٌ: بېلى تار كىيىم.

مُخَصَّرَةٌ: ئىنچىكە بەل، نازۇك بەل.

فَتَاةٌ مُخَصَّرَةٌ: بېلى ئىنچىكە، زىلۋا قىزچاق.

مُخَصَّصَاتٌ: مەخسۇس ئاجرىتىلغان پۇل، مائاشتىن باشقا ئايرىم ئاجرىتىلغان پۇل.

مُخَصَّصَاتُ الْمَلِكِ: خان جەمەتى راسخوتى.

مُخَصَّصَاتٌ إِضَافِيَّةٌ: قوشۇمچە كىرىم.

مِخْصَفٌ ج مَخَاصِفُ: بىگىز، جۇۋالدۇرۇز، دەرەش.

مَخْصُوْصٌ: مەخسۇس، ئالاھىدە.

قِطَارٌ مَخْصُوْصٌ: ئالاھىدە پويىز.

مَخْصِيٌّ: پىچىۋېتىلگەن، ئاختا قىلىنغان.

حَيَوَانٌ مَخْصِيٌّ: ئاختا ھايۋان، پىچىۋېتىلگەن ھايۋان.

مَخَضَ يَمْخُضُ /يَمْخِضُ / يَمْخَضُ مَخْضًا اللَّبَنَ: قايماق چىقاردى.

مَخَضَ الشَّيْءَ: كۈچەپ تەۋرەتتى، لىڭشىتتى، ئىرغاڭلاتتى، پۇلاڭلاتتى.

مَخَضَ الرَّأْيَ: ئىنچىكىلىك بىلەن مۇلاھىزە قىلدى، چوڭقۇر پىكىر قىلدى، پۇختا ئويلىدى.

«مَخَضَ الْمُحَاضِرُ كُلَّ جَوَانِبِ الْقَضِيَّ»: لېكسىيە سۆزلىگۈچى مەسىلىنى ئەتراپلىق مۇلاھىزە قىلدى.

مَخِضَ يَمْخَضُ مَخَضًا وَمَخَاضًا مَخِضَتِ الْحَامِلُ: تۇغۇت يېقىنلىشىپ تولغاق تۇتتى.

مَخْضَرَةٌ: يېشىلزارلىق، يېشىللىق، كۆكتاتلىق.

شَاعِرٌ مُخَضْرَمٌ: جاھىلىيەت بىلەن ئىسلامىيەتتىن ئىبارەت ئىككى دەۋردە ياشىغان شائىر.

مُخَضَّبٌ: بويالغان.

«قُبِضَ عَلَى الْقَاتِلِ وَيَدُهُ مُخَضَّبَةٌ بِالدَّمِ»: قولى قانغا بويالغان قاتىل تۇتۇلدى.

مَخَطَ يَمْخَطُ مَخْطًا الْمُخَاطَ: مىشقىردى، بۇرنىنى تاشلىدى.

مِخْطَاطٌ: سىزغۇچ.

مِخْطَافٌ ج مَخَاطِيْفُ: كانارا، قارماق.

مُخْطِئٌ: خاتالاشقۇچى.

مَخْطَةٌ ج مَخْطَاتٌ: ماكقا، پوتلا.

«لَا تَرْمِيْ مِخْطَاتِكَ فِي الشَّارِعِ»: كوچىغا مىشقىرما.

مِخَطٌّ: سىزغۇچ.

مُخَطَّطٌ: سىزىلغان، سىزىق تارتىلغان.

مَخْطِمٌ: بۇرۇن، قۇشنىڭ تۇمشۇقى.

مِخْطَمٌ: بۇرۇن، قۇشنىڭ تۇمشۇقى.

مَخْطُوْبٌ: چاي ئىچكۈزۈلگەن.

مَخْطُوْبَةٌ: ئالماقچى بولغان ئايال، پۈتۈشكەن ئايال.

مَخْطُوطٌ، مَخْطُوطَةٌ ج مَخْطُوطَاتٌ: قولیازما، ئەسلىي تېكىست، كوپىيە، ئورىگىنال.

مَخْفَرٌ ج مَخَافِرُ: قوغدايدىغان جاي، ساقچى مەركىزى، قاراۋۇلخانا، پوس، ساقچى ئورنى.

«نَشْرُ الْعَدَالَةِ أَجْدَى مِنْ تَشْيِيدِ الْمَخَافِرِ»: ساقچىخانىلار بەرپا قىلغاندىن كۆرە، ئادالەتنى قانات يايدۇرۇش پايدىلىق.

أَثْمَانٌ مُخَفَّضَةٌ: چۈشۈرۈلگەن باھا.

مُخَفِّفٌ: يېنىكلەتكۈچى.

ظَرْفٌ مُخَفِّفٌ لِلْجَرِيمَةِ: جىنايەتنى يېنىكلىتىدىغان ئامىل.

مِخْفَقَةُ الْبِيْضِ: ئارىلاشتۇرۇش ماشىنىسى.

مَخْفُوْرٌ: ساقلانغان، قوغدالغان.

«أَرْسِلِ اللِّصّ إِلَى السِّجْنِ مَخْفُوْرًا»: ئوغرى يالانغان هالدا تۈرمىگە ئەۋەتىلدى.

مَخْفُوْضٌ:چۈشۈرۈلگەن.

مَخْفِيٌّ: يوشۇرۇن، مەخپىي.

مُخْلٌ ج أَمْخَالٌ وَمُخُوْلٌ: كۆتۈرگۈچ، پىشاك، لوم تۆمۈر، گۈرجەك.

مِخْلَاةُ الدَّابَّةِ ج مَخَالٍ: تورۋا، يەم خەشەك خالتىسى.

مِخْلَافٌ ج مَخَالِيْفُ: ئۆلكە.

مِخْلَبٌ ج مَخَالِبُ: هايۋانلارنىڭ تىرنىقى، چاڭگال.

مِخْلَبُ الطَّائِرِ: قۇشنىڭ پەنجىسى.

مَخَالِبُ الْمَوْتِ: ئۆلۈم گىردابى، خەتەرلىك جاي.

مِخْلَةٌ: خالتا، تاغار، قاپ، قاچا.

مَخْلَصٌ: قاچىدىغان جاي.

مُخْلِصٌ: سادىق، سەممىي، راستچىل، ئىخلاسمەن، مۇخلىس.

صَدِيْقٌ مُخْلِصٌ: سەممىي دوست .

تَحِيَّاتِي الْمُخْلِصَةُ: سەممىي سالاملىرىم.

مُخَلَّدٌ: قېرىمايدىغان، مەڭگۈلۈك.

﴿يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ﴾ «قرآن»: قېرىماي ھەمىشە ياش تۇرىدىغان غىلمانلار نۆۋەت بىلەن ئۇلارنىڭ خىزمىتىنى قىلىپ تۇرىدۇ.

«سَيَبْقَى اِسْمُكُمْ ذِكْرًا جَمِيْلًا مُخَلَّدًا عَلَى صَفْحَةِ التَّارِيْخِ مِنْ غَيْرِ إِنْكَارٍ»: شەكسىزكى، سىلەرنىڭ ياخشى نامىڭلار تارىخ بېتىدە مەڭگۈ داستان بولۇپ قالىدۇ.

مُخَلِّصٌ: نىجاتكار، نىجات يۇلتۇزى، قۇتقۇلدۇرغۇچى.

مُخَلِّصٌ جُمْرُكِيٌّ: تاموژنا ۋاستىچىسى.

مُخَلَّطٌ: پاراكەندە، چېچىلاڭغۇ، قالايمىقان.

مُخَلَّعٌ: قاتتىق تارتىلغان.

شَوَاءٌ مُخَلَّعٌ: سۆڭەكسىز گۆش شورپىسى.

الْمُخَلَّعُ مِنَ النَّاسِ: ئاجىز ئادەم.

مُخَلَّفٌ: قېپقالغان.

مُخَلَّفَاتٌ: تەۋەررۇك، يادىكارلىق؛ مىراس، قالدۇق، تاشلاندۇق.

مُخَلَّفَاتُ الْمَصَانِعِ: زاۋۇتتىن چىقىرىلغان تاشلاندۇقلار.

مُخَلَّفَاتٌ ثَقَافِيَّةٌ: مەدەنىيەتتىن قالاق، قالاق مەدەنىيەت.

مِنْ مُخَلَّفَاتِ الْعَهْدِ الْبَائِدِ: يىمىرىلگەن سابىق سىياسىي تۈزۈمنىڭ قالدۇقلىرى.

مُخَلَّلٌ ج مُخَلَّلَاتٌ: ئاچاسەي، چىلىغان سەي، تۇزلىغان سەي.

مَخْلُوطٌ ج مَخَالِيْطُ: ئارىلىشىپ كەتكەن، ئارىلاشما.

مَخْلُوطٌ حَدِيْدِيٌّ: ئارىلاشتۇرۇلغان تۆمۈر قېتىشمىسى.

مَخْلُوْعٌ: مەنسەپتىن قالدۇرۇلغان، ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇلغان.

رَجُلٌ مَخْلُوْعُ الْفُؤَادِ: قورقۇپ، چۆچۈپ كەتكەن

ئادەم.

مَخْلُوقَةٌ ج مَخْلُوقَاتٌ: تۆگىنىلىك چومى.

مَخْلُوقٌ ج مَخْلُوقَاتٌ وَمَخَالِيقُ: يارىتىلغۇچى، مەخلۇق، مەخلۇقات، پۈتۈن مەۋجۇدات، كائىناتتىكى مەۋجۇدات.

مَخْلُولٌ ج مَخَالِيلُ: بوزۇلغان، كاردىن چىققان.

مَخْلُولُ الْعَقْلِ: ئالجىغان.

مِخْمَارٌ ج مَخَامِيرُ: هاراقنىڭ ئىسپىرت مىقدارىنى تەكشۈرىدىغان ئەسۋاب.

مَخْمَخَ يُمَخْمِخُ مَخْمَخَةً الْعَظْمَ: يىلىكىنى چىقاردى.

مَخْمَصَةٌ: ئاچلىق.

﴿فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾ «قرآن»: كىمكى ئاچلىقتا ئىلاجسىزلىقتىن، گۇناھنى مەقسەت قىلماستىن (هارام قىلىنغان نەرسىلەرنى يېسە گۇناھ بولمايدۇ) ئاللاھ مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، بەندىلىرىگە ناھايىتى مېھرىباندۇر.

مَخْمَضَ يُمَخْمِضُ مَخْمَضَةً: ئېغىز چايقىدى.

مُخْمَلٌ: تۇتىلىك رەخت، مەخمەل، پەرقۇت.

مُخْمَلِيٌّ: مەخمەل، پەرقۇتقا تەۋە.

الْمُجْتَمَعُ الْمُخْمَلِيُّ: يۇقىرى قاتلام، يۇقىرى تەبىقە.

مُخِمٌّ: ئاچچىق، سېسىق.

مِخَمَّةٌ: سۈپۈرگە.

مُخَمَّسٌ: بەشلىك، بەش مىسرالىق شېئىر، بەش بۇرجەكلىك، مۇخەممەس.

مُخَمَّسُ الْأَضْلَاعِ: بەش بۇرجەكلىك.

النَّجْمَةُ الْمُخَمَّسَةُ: بەش بۇرجەكلىك يۇلتۇز.

مَخْمُورٌ: ئېچىتقۇ، خېمىرتۇرۇچ.

مَخْنَقٌ: تىنچىق جاي.

مِخْنَقَةٌ ج مَخَانِقُ وَمَخَانِيقُ: مونچاق، مارجان.

مُخَنَّثٌ: زەيپانە، ئايال مىجەز، ھېجىقىز.

مَخْنُوقٌ: بوغۇلغان.

مِخْوَضٌ ج مَخَاوِضُ: قوچۇش ئەسۋابى، قوچۇغۇچ.

مَخُوفٌ: قورقۇنچلۇق.

طَرِيقٌ مَخُوفٌ: قورقۇنچلۇق يول.

مُخْوِلٌ ج مُخْوِلُونَ: تاغىلىرى كۆپ.

مَخِيخٌ ج مَخَائِخُ: يىلىكلىك، يىلىكى بار، يىلىكى كۆپ.

عَظْمُ الْمَخِيخِ: يىلىكلىك سۆڭەك.

مُخَيْخٌ: كىچىك مېڭە.

مَخِيضٌ: قېتىق، پىشلاق، ئىرىمچىك، كۆك سۈت.

مِخْيَطٌ: يىڭنە.

مِخْيَطٌ ج مَخَايِطُ: تىكىش ئۇسكۇنىسى، تىكىش ماشىنىسى، يىڭنە.

مُخِيفٌ: قورقۇتقۇچى، چۆچۈتكۈچى.

مُخِيلٌ: مۇجمەل، تۇتۇق.

مَخِيلَةٌ ج مَخَايِلُ: بەلگە، ئالامەت، سىمۋول، ئالاھىدىلىك، خۇسۇسىيەت، ئوي-تەسەۋۋۇر، كىبىر، تەپ.

مَخْيُوطٌ: تىكىلگەن.

مُخَيَّرٌ: ئىختىيارىغا قويۇلغان، تاللاش هوقۇق بېرىلگەن.

مُخَيَّطٌ: تىكىلگەن.

مُخَيِّلَةٌ ج مُخَيِّلَاتٌ: تەسەۋۋۇر قىلىش كۈچى.

مُخَيَّمٌ ج مُخَيَّمَاتٌ: بارگاھ، قارارگاھ، گازارما.

مُدَاخَلَةٌ: ئارىلاشماق، قول تىقماق.

مِدَادٌ: سىيا، ئوغۇت، چىراغ يېغى، ئۈرنەك، نۇسخا.

«بَنَوْا مَسَاكِنَهُمْ عَلَى مِدَادٍ وَاحِدٍ»: ئۇلار ئۆيلىرىنى بىر خىل شەكىلدە سالدى.

«تُسَجِّلُ مَوَاقِفُهُ بِمِدَادِ الْفَخْرِ»: ئۇنىڭ ئەھۋاللىرى شەرەپ بىلەن خاتىرىلىنىدۇ.

مَدَارٌ ج مَدَارَاتٌ: ئوق (ئايلىنىدىغان نەرسىنىڭ ئوربىتا، تروپىك، تروپىك سىزىقى.

مَـدَارُ الْحَـدِيْثِ أَوِ الْبَحْـثِ: مۇھاكىمە تېمىسى، سۆھبەت تېمىسى.

مَدَارُ الْجَدْيِ: جەنۇبىي تروپىك سىزىقى.

مَدَارُ السَّرَطَانِ: شىمالىي تروپىك سىزىقى.

مَدَارُ الْأَرْضِ: يەر شارى ئوربىتىسى.

عَلَى مَدَارِ السَّنَةِ: يىل بويى، پۈتۈن يىل.

مُدَارَاةٌ: چىقىشماق، مادارا قىلىشماق.

«مُدَارَاةُ النَّاسِ صَدَقَةٌ» ‹حديث›: كىشىلەرگە ياخشى مۇئامىلە قىلىشمۇ سەدىقىدۇر.

الْمَدَارِكُ الْخَمْسُ: بەش سەزگۈ ئەزا.

«هَذَا الطِّفْلُ نَمَتْ مَدَارِكُهُ بِسُرْعَةٍ»: بۇ بالىنىڭ سەزگۈ ئەزالىرى تېزلىكتە يېتىلدى.

مُدَاسٌ: دەسسەلگەن، يانجىلغان.

مَدَاسٌ ج مَدَاسَاتٌ: كەش، ئاياغ.

مُدَاعَبَةٌ: ئويۇن ـ چاقچاق قىلىشماق، ئويناشماق.

مُدَافِعٌ: قوغدىغۇچى، ئاقلىغۇچى، مۇداپىئە قىلغۇچى.

مَدَاكٌ: هاۋانچا.

مَدَالَّةٌ: جەڭ مەيدانى، ئۇرۇش مەيدانى.

مُدَامٌ ـ مُدَامَةٌ: هاراق، ئۈزۈم هارىقى، مۇسەللەس.

مُدَانٌ: جىنايەتچى، گۇناهكار.

مُدَاهِنٌ: خۇشامەتچى، يالاقچى، تەخسىكەش.

مُدَاهَنَةٌ: خۇشامەت قىلماق، تەخسىكەشلىك قىلماق.

مُدَاوَاةٌ: داۋالىماق.

مُدَاوِرٌ: جاهاننىڭ رەپتارىغا كىرىشۋالغۇچى، جان باقار.

مُدَاوَرَةٌ: مادارا قىلىشماق.

«رَأْسُ الْعَقْلِ بَعْدَ الْإِيْمَانِ بِاللهِ مُدَاوَرَةُ النَّاسِ» ‹حديث›: ئىماندىن قالسىلا كىشىلەر بىلەن مادارا قىلىش ئەڭ ئەقىللىقلىق.

مُدَاوَلَةٌ ج مُدَاوَلَاتٌ: سۆھبەت، ئالاقىلەشمەك.

مُدَاوَمَةٌ: داۋاملاشماق.

مُدَاوٍ: داۋالىغۇچى، تېۋىپ، دوختۇر.

مُدَايِنٌ: قەرز بەرگۈچى، قەرز ئىگىسى.

مُدَبَّجٌ: تۈزىتىلگەن، زىننەتلەنگەن، بېزەلگەن.

مُدَبِّرٌ: سەرەمجانلاشتۇرغۇچى، ئورۇنلاشتۇرغۇچى، تەدبىر قوللانغۇچى، رەتكە سالغۇچى، ئىقتىسادچىل، تېجەشلىك.

مُدَبَّرٌ: رەتلەنگەن، هازىرلانغان.

مُدْبِرٌ: قاچقۇچى.

وَلَّى الْعَدُوُّ مُدْبِرًا: دۈشمەن ئارقىغا قاراپ قاچتى.

مَدْبَغَةٌ ج مَدَابِغُ: تېرە ئاشلايدىغان جاي، تېرە ئەيلەيدىغان جاي، تېرە پىششىقلاپ ئىشلەش زاۋۇتى.

مُدَجَّجٌ بِالسِّلَاحِ: تولۇق قوراللانغان.

مَدَحَ يَمْدَحُ مَدْحًا ـهُ: ماختىدى، ئالقىشلىدى، مەدھىيىلىدى، تەرىپلىدى، كۈيلىدى، داڭلىدى، مەدھىيە ئوقۇدى.

مَدْحٌ ـ مِدْحَةٌ ج مِدَحٌ: ماختىماق، مەدھىيىلىمەك، داڭلىماق.

مَدْحُوْرٌ: يېڭىلگەن، مەغلۇپ بولغان.

﴿قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْؤُوماً مَدْحُوْرًا﴾ ‹قرآن›: جەننەتتىن ئەيىبلەنگەن ۋە (رەھمىتىمدىن) مەھرۇم قىلىنغان هالدا چىق.

مُدَخِّنُ التَّبْغِ: تاماكا چەككۈچى.

مَدْخَلٌ ج مَدَاخِلُ: ئىشىك، كىرىش ئېغىزى؛ ئىمپورت.

مَدْخَلُ الْمَدِيْنَةِ: شەهەر دەرۋازىسى، شەهەرنىڭ كىرىش ئېغىزى.

مَدْخَلُ الْبَيْتِ: ئۆينىڭ كىرىش ئېغىزى، ئۆينىڭ ئىشىكى.

حُسْنُ الْمَدْخَلِ: ياخشى كىرىش، مەقسەتكە ئوڭۇشلۇق يېتىش.

«مَدْخَلٌ لِدِرَاسَةِ الْقَانُونِ»: قانۇن تەتقىقاتىدىن دەسلەپكى ساۋات.

تَقَابَلْنَا عِنْدَ مَدْخَلِ الْمَعْهَدِ: ئىنستىتۇتنىڭ كىرىش ئېغىزىدا ئۇچراشتۇق.

يَعْرِفُ مَدَاخِلَ الشَّيْءِ وَمَخَارِجَهُ: ئۇ مەقسەتنى ئىشقا ئاشۇرۇشقا ماھىر.

مُدْخِنٌ: ئىسلىق، ئىس چىقىۋاتقان.

مُدَخِّنٌ: تاماكا چەككۈچى.

مِدْخَنَةٌ ج مَدَاخِنُ: تۈرخۇن، مورا، ئىسرىقدان، كۆجە.

يَتَصَاعَدُ الدُّخَانُ مِنَ الْمِدْخَنَةِ: تۈرخۇندىن تۇتۇن چىقماقتا.

مَدْخُولٌ ج مَدَاخِيلُ: كىرىم، دارامەت.

مَدْخُولٌ فِيهِ: ئۇيدۇرما، توقۇلما.

مَدْخُولُ الضَّمِيرِ: غەرەزى يامان، نىيىتى يامان.

مَدَّ يَمُدُّ مَدًّا الشَّيْءَ: سوزدى، ئۇزارتتى.

مَدَّ الْحَبْلَ: ئارغامچىنى تارتتى.

«مَدَّ الأَسْلَاكَ»: سىم تارتتى.

مَدَّ الْجُرْحُ: يارا يىرىڭدىدى.

«مَدَّ أَنَابِيبَ الْبِتْرُولِ»: نېفىت تۇرۇبىلىرىنى ئورناتتى.

مَدَّ الرَّجُلَ: ياردەم قىلدى، ياردەم بەردى.

مَدَّ إِلَيْهِ يَدَهُ: ئۇنىڭغا ياردەم بەردى.

مَدَّ يَدَ الْمُسَاعَدَةِ: ياردەم قولىنى سۇندى، ياردەم قىلدى، ياردەم بەردى، ياردەملەشتى.

مَدَّ رَقَبَتَهُ: بويىنىنى سوزدى.

مَدَّ بَصَرَهُ أَوْ نَظَرَهُ: يىراققا نەزەر تاشلىدى، كەلگۈسىگە نەزەر تاشلىدى، كەلگۈسىگە قارىدى، ئىنتىلدى.

مَدَّ اللهُ عُمْرَهُ / مَدَّ اللهُ فِي حَيَاتِهِ: ئاللاھ ئۇنىڭ ئۆمرىنى ئۇزۇن قىلسۇن.

مَدَّ الأَرْضَ: يەرنى ئوغۇتلىدى، ئوغۇت بەردى.

مَدَّ النَّهْرُ أَوِ الْبَحْرُ: سۇ كۆتۈرۈلدى، سۇ ئۆرلىدى.

مَدَّ الدَّوَاةَ: دۇۋەتكە سىياھ قاچىلىدى.

مَدَّ جِذْرًا (فِي الأَرْضِ): يىلتىز تارتتى، يىلتىز ياپتى.

مَدَّ فِي الْمَشْيِ: چوڭ قەدەم بىلەن ئىلگىرىلىدى، چوڭ قەدەم تاشلىدى.

مَدَّ الْجَيْشَ: قوشۇننى كۈچەيتتى.

مَدَّ الْحَرْفَ: ھەرپنى سوزۇپ ئوقۇدى.

«مَدَّ رِجْلَيْهِ بِقَدْرِ لِحَافِهِ»: يوتقانغا قاراپ پۇت سۇندى، چامىسىغا بېقىپ ئىش قىلدى.

مَدَّ سَيْطَرَتَهُ: نوپۇزىنى كېڭەيتتى.

مَدَّ الأَجَلَ: مۇددەتنى ئۇزارتتى، ۋاقىتنى سوزدى.

مَدَّ أَنَابِيبَ نَقْلِ النِّفْطِ: نېفىت تۇرۇبىلىرىنى ئورناتتى.

الشَّمْسُ تَمُدُّنَا بِالضَّوْءِ وَالْحَرَارَةِ: قۇياش بىزنى نۇر ۋە ئىسسىقلىق بىلەن تەمىنلەيدۇ.

مَدٌّ: سوزۇش، ئۇزارتىش.

حُرُوفُ الْمَدِّ: سوزۇپ ئوقۇلىدىغان ھەرپلەر .

مَدٌّ وَجَزْرٌ: ئۆرلىمەك ۋە پەسەيمەك.

مَدٌّ كَامِلٌ: سۇنىڭ ئېگىز دولقۇنى، يۇقىرى دولقۇن.

«بَلَغَ الْمَدُّ أَقْصَاهُ»: دولقۇن يۇقىرى پەللىگە كۆتۈرۈلدى.

بَيْنِي وَبَيْنَهُ قَدْرُ مَدِّ الْبَصَرِ: ئىككىمىزنىڭ ئارىسىدا كۆز يېتىم ئارىلىق بار.

مُدٌّ. مَدَّةٌ سوزۇپ ئوقۇش بەلگىسى، مەد (~).

مُدٌّ ج أَمْدَادٌ وَمِدَادٌ وَمِدَدَةٌ: مۇد (ئۆلچەم بىرلىكى بولۇپ، تەخمىنەن 18لىتىرغا تەڭ).

مَدَّاحٌ ج مَدَّاحُونَ: ماختىغۇچى، مەدداھ.

«إِذَا رَأَيْتُمُ الْمَدَّاحِينَ فَاحْثُوا فِي وُجُوهِهِمُ التُّرَابَ» حەدىس: «ماختىغۇچى (مەدداھ)نى كۆرسەڭلار، ئۇلارنىڭ يۈزىگە توپا چېچىڭلار».

مَدَّادٌ: ياماشقاق ئۆسۈملۈكلەر.

مِدَّانٌ: تۈزلۈق سۇ.

مَدَدٌ ج أَمْدَادٌ: ياردەم، ياردەم قىلماق، ياردەم بەرمەك، ياردەملەشمەك، قوللىماق، مەدەت، مەدەت بەرمەك.

﴿وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا﴾ «قرآن»: مۇبادا يەنە شۇنچىلىك (دېڭىز) سۈيىنى كەلتۈرسەكمۇ.

«بَعَثَ الْقَائِدُ الْأَعْلَى بِمَدَدٍ إِلَى الْجَيْشِ الْفُلَانِيِّ»: ئالىي قوماندان پالانى ئارمىيىگە ياردەم ئەۋەتتى.

مُدَّةٌ ج مُدَدٌ: ۋاقىت، چاغ، زامان، مۇددەت، مەزگىل.

مُدَّةٌ قَصِيرَةٌ: قىسقا مۇددەت، قىسقا مۇددەتلىك.

فِي مُدَّةِ كَذَا: .... غان مەزگىلدە، .... مۇددەت ئىچىدە.

لِمُدَّةٍ: ۋاقىتلىق، ۋاقىتىنچە، ھازىرغىچە.

مُضِيّ الْمُدَّةِ: ۋاقىت ئۆتۈپ كەتمەك.

أَقَمْتُ عِنْدَهُ مُدَّةً مَدِيدَةً: ئۇنىڭ يېنىدا ئۇزاق زامان تۇردۇم.

«نَامَ بِمُدَّةِ سَاعَتَيْنِ»: ئۇ ئىككى سائەتچە ئۇخلىدى.

مَدَّةٌ: ئۆرۈش يىپ.

مِدَّةٌ: يىرىڭ.

مَدَّدَ يُمَدِّدُ تَمْدِيدًا الشَّيْءَ: سوزدى، ئۇزارتتى.

مَدَّدَ الدَّيْنَ: قەرزنىڭ ۋاقتىنى ئۇزارتتى.

مَدَّدَ فِتْرَةَ الرَّاحَةِ: دەم ئېلىش ۋاقتىنى ئۇزارتتى.

مَدَّدَ الْجَلْسَةَ: يىغىننى ئۇزارتتى.

مَدَّدَ الثِّيَابَ الْمَبْلُولَةَ: ھۆل كىيىملەرنى يايدى.

مُدَّعٍ ج مُدَّعُونَ: دەۋا قىلغۇچى، ئەرز قىلغۇچى، ھەق تەلەپ قىلغۇچى، دەۋاگەر.

الْمُدَّعِي الْعَسْكَرِيُّ: ھەربىي نازارەتچى.

الْمُدَّعِي الْعَامُّ أَوْ الْمُدَّعِي الْعُمُومِيُّ: بىر خىل تۈزۈلمىگە ۋەكىللىك قىلىپ مىللەت خەلق نامىدىن دەۋا قىلغۇچى دەۋاگەر.

مُدَّعٍ بِالْحَقِّ الْمَدَنِيِّ: قەرز بەرگۈچى كىشى، تۆلىتىۋېلىش ھوقۇقىغا ئىگە كىشى.

مُدَّعًى عَلَيْهِ: ئەرز قىلىنغۇچى، جاۋابكار.

«لَقَدْ حَضَرَ الْمُدَّعِي فَأَيْنَ الْمُدَّعَى عَلَيْهِ»: دەۋاگەر ھازىر بولدى، جاۋابكار قەيەردە؟

مَدَّنَ يُمَدِّنُ تَمْدِينًا: تەرەققىيلەشتۈردى، مەدەنىيلەشتۈردى.

مَدَّنَ الْمَدَائِنَ: شەھەر بىنا قىلدى.

مَدَّنَ الرِّيفَ: يېزىنى تەرەققىي قىلدۇردى.

يُمَدِّنُ أَهْلَ الْوَبَرِ: قىرلىقلارنى شەھەرلەشتۈرىدۇ.

مَدَرَ يَمْدُرُ مَدْرًا الْحَوْضَ: كۆلنىڭ ئاراشلىرىنى سېغىز لاي بىلەن ئەتتى.

مَدِرَ يَمْدَرُ مَدَرًا الصَّبِيُّ: بالا ئىشتىنىغا چىچىپ قويدى.

مَدِرَ الشَّخْصُ: چوڭ تەرىتى قىستاپ چىقىرىۋېتەي دەپ قالدى.

«مَدِرَ الشَّيْخُ الْمُسِنُّ»: ياشانغان بوۋاي چوڭ تەرىتىنى تۇتالماي قالدى.

مَدَرٌ: سېغىزلىق، سېغىز تۇپا، شەھەر ۋە يېزا.

أَهْلُ الْمَدَرِ: شەھەر ۋە يېزا ئاھالىسى.

مِدْرَاةٌ: تارىغاق.

مِدْرَارٌ: ئېتىلىپ چىققان.

عَيْنٌ مِدْرَارٌ: ياش تولغان كۆز.

سَمَاءٌ مِدْرَارٌ: يامغۇرلۇق ئاسمان.

مِدْرَارًا: مول، باي.

﴿يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا﴾ «قرآن»: سىلەرگە ئۇ كۆپ يېمغىن ياغدۇرۇپ بېرىدۇ.

مِدْرَاسٌ ج مَدَارِسُ وَمَدَارِيسُ: خامان تېپىش ماشىنىسى، دەرس ئوقۇلىدىغان ئۆي.

مَدْرَجٌ ج مَدَارِجُ: يول، مەسلەك.

مَدْرَجُ الطَّائِرَاتِ: ئايروپىلاننىڭ ئۇچۇش - چۈشۈش يولى.

مَدْرَجُ الْمَطَارِ: ئايروپورتنىڭ ئۇچۇش - چۈشۈش يولى.

مُنْذُ مَدْرَجِهِ: ئۆسمۈرلۈك ۋاقتىدىن تارتىپ.

«تَعَلَّمَ هَذَا الشَّابُ النِّظَامَ مُنْذُ مَدْرَجِهِ»: بۇ يىگىت ئۆسمۈرلۈك چاغلىرىدىن تارتىپلا تەرتىپ - ئىنتىزامغا ئۆگەنگەن.

مَدْرَجُ النَّمْلِ: چۈمۈلە يولى.

«سَارَ فِي مَدَارِجِ الرُّقِيِّ وَالتَّقَدُّمِ»: تەرەققىيات ۋە ئىلگىرىلەش يوللىرىدا ماڭدى.

مُدِرٌّ: كۆپەيگۈچى، كۆپەيتكۈچى.

دَوَاءٌ مُدِرٌّ لِلْبَوْلِ: پېشابنى راۋانلاشتۇرغۇچى دورا.

دَوَاءٌ مُدِرٌّ لِلْحَلِيبِ: سۈت كۆپەيتكۈچى دورا.

دَوَاءٌ مُدِرٌّ لِلْعَرَقِ: تەرلەتكۈچى دورا.

دَوَاءٌ مُدِرٌّ لِلطَّمْثِ: ھەيزنى راۋانلاشتۇرغۇچى دورا.

مُدَرِّبٌ: مەشىقاۋۇل، مەشىق قىلدۇرغۇچى، تەربىيىچى.

مُدَرَّبٌ: تەربىيىلەنگۈچى.

مُدَرَّجٌ ج مُدَرَّجَاتٌ: يۇمىلاق تىياتىرخانا.

مُدَرَّجٌ مُوسِيقِيٌّ: نوتا.

مُدَرِّسٌ: ئوقۇتقۇچى، مۇئەللىم، مۇدەررىس، لېكتور.

مُدَرِّسٌ مُسَاعِدٌ: دوتسېنت.

أَشْتَغِلُ مُدَرِّسًا فِي الْمَدْرَسَةِ الثَّانَوِيَّةِ: ئوتتۇرا مەكتەپتە ئوقۇتقۇچى بولۇپ ئىشلەۋاتىمەن.

مُدَرَّعٌ: ساۋۇت كىيگەن.

مُدَرَّعَةٌ ج مُدَرَّعَاتٌ: برونېۋىكلىق ئاپتوموبىل.

«يُعَدُّ سِلَاحُ الْمُدَرَّعَاتِ مِنْ أَهَمِّ أَسْلِحَةِ الْجَيْشِ»: برونېۋىكلىق ئاپتوموبىل قوشۇننىڭ ئەڭ مۇھىم قورالى ھېسابلىنىدۇ.

مِدْرَسٌ: خامان تېپىش ماشىنىسى.

مَدْرَسَةٌ ج مَدَارِسُ: مەكتەپ، مەدرىسە.

مَدْرَسَةٌ إِبْتِدَائِيَّةٌ: باشلانغۇچ مەكتەپ، ئىپتىدائىي مەكتەپ.

مَدْرَسَةٌ إِعْدَادِيَّةٌ: تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ.

مَدْرَسَةٌ ثَانَوِيَّةٌ: تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ.

مَدْرَسَةٌ مُتَوَسِّطَةٌ: ئوتتۇرا مەكتەپ.

مَدْرَسَةٌ عَالِيَةٌ أَوْ كُلِّيَّةٌ: ئالىي مەكتەپ، فاكۇلتېت، ئىنستىتۇت.

مَدْرَسَةٌ جَامِعَةٌ: ئۇنىۋېرسىتېت، ئالىي مەكتەپ.

مَدْرَسَةٌ دَاخِلِيَّةٌ: ياتاقلىق مەكتەپ.

مَدْرَسَةٌ خَارِجِيَّةٌ: ياتاقسىز مەكتەپ.

مَدْرَسَةُ الْمُعَلِّمِينَ: پېداگوگىكا مەكتىپى، سىفەن، دارىلمۇئەللىمىن.

مَدْرَسَةٌ حَرْبِيَّةٌ: ھەربىي مەكتىپى.

مَدْرَسَةٌ صِنَاعِيَّةٌ: سانائەت مەكتىپى.

أَيَّامُ الْمَدْرَسَةِ: ئوقۇش دەۋرى.

نَاظِرُ الْمَدْرَسَةِ: مەكتەپ مەسئۇلى.

الْمَدْرَسَةُ الْوَاقِعِيَّةُ الطَّبِيعِيَّةُ: رېئالىزم.

هَذِهِ مَدْرَسَةُ النِّعَمِ: بۇ بەخت يولى.

رَفِيقُ الْمَدْرَسَةِ: ساۋاقداش، مەكتەپداش.

مَدْرَسَةٌ حُرِّيَّةٌ: شەخسىي ئاچقان مەكتەپ.

مَدْرَسِيٌّ: مەكتەپكە مۇناسىۋەتلىك، مەكتەپكە ئائىت، مەكتەپنىڭ، ئىلمىي ئېقىمغا مەنسۇپ.

كِتَابٌ مَدْرَسِيٌّ: دەرسلىك، قوللانما.

عَامٌ مَدْرَسِيٌّ: ئوقۇش يىلى.

مِدْرَعَةٌ ج مَدَارِعُ: ئاياللارچە پوپايكا.

مُدْرِكٌ: ھېس قىلغۇچى، چۈشەنگۈچى، قۇرامىغا يەتكەن.

مُدْرَكٌ ج مُدْرَكَاتٌ: تونۇش، بىلىش، بىلىم.

الْقُوَى الْمُدْرِكَةُ: ئەقلىي قابىلىيەت، ئەقىل - پاراسەت.

الْمُدْرَكَاتُ: سەزگۈ ئەزالار.

مِدْرَةٌ ج مَدَارَةٌ: ئاقساقال، قەبىلە باشلىقى، يېتەكچى.

«إِذْ أَقْبَلَ شَيْخٌ مِنْ بَنِي عَامِرٍ هُوَ مِدْرَةُ قَوْمِهِ» ‹حديث›: بەنى ئامىر قەبىلىسىنىڭ ئاقساقىلى كەلدى. ئۇ قوۋمىنىڭ يېتەكچىسى ئىدى.

مِدْرًى: تارغاق.

«كَانَ فِي يَدِهِ مِدْرًى يَحُكُّ بِهَا رَأْسَهُ» ‹حديث›: ئۇنىڭ قولىدا تارغاق بولۇپ، ئۇنىڭ بىلەن چېچىنى تاراۋاتاتتى.

مَدْرِيَةٌ ج مَدَارٍ وَمَدَارَى: تارغاق.

مَدْسُوسٌ: دەسسەلگەن، يانجىلغان.

مَدْسُوسٌ عَلَيْهِ: سۇيىقەستكە ئۇچرىغان، قەستلەنگەن.

فُولٌ مَدْسُوسٌ: يانجىلغان پۇرچاق.

مَدْعَاةٌ ج مَدَاعٍ: چاقىرىق، تەكلىپ، دەۋەت، سەۋەب، زىياپەتكە چاقىرىش.

هَذَا الْقَوْلُ مَدْعَاةٌ لِلْغَضَبِ: بۇ سۆز كىشىنىڭ غەزىپىنى كەلتۈرىدۇ.

مِدْعَاسٌ ج مَدَاعِيسُ: نەيزە.

مِدْعَسٌ ج مَدَاعِسُ: نەيزە، دەسسەلگەن يەر، كۆپ ماڭىدىغان يول.

مَدْغُوقٌ: دەسسەلگەن.

مَدْعُوٌّ: دەۋەت قىلىنغۇچى، تەكلىپ قىلىنغۇچى.

مَدْغَلٌ ج مَدَاغِلُ: ساي، جىلغا، ھاڭ.

مِدْفَأٌ . مِدْفَأَةٌ ج مَدَافِئُ: ئوچاق، مەش، ئىسسىنىش ئۈسكۈنىسى.

جَلَسَ أَفْرَادُ الْأُسْرَةِ حَوْلَ الْمِدْفَأِ يَتَسَامَرُونَ: ئائىلە ئەزالىرى مەشنىڭ ئەتراپىدا پاراڭلىشىپ ئولتۇرۇشتى.

مِدْفَعٌ ج مَدَافِعُ: توپ، زەمبىرەك.

مِدْفَعٌ بَعِيدُ الْمَدَى: زېنىت توپ.

مِدْفَعٌ مُضَادٌّ لِلدَّبَّابَاتِ: تانكىغا قارشى زەمبىرەك.

مِدْفَعٌ مُضَادٌّ لِلطَّائِرَاتِ: ئايروپىلانغا قارشى زەمبىرەك، زېنىت توپ.

مِدْفَعٌ ثَقِيلٌ كَبِيرُ الْعِيَارِ: چوڭ كالىبىرلىق زەمبىرەك.

مِدْفَعٌ جَبَلِيٌّ: دالا زەمبىرىكى.

مِدْفَعٌ ذَرِّيٌّ: ئاتوم زەمبىرىكى.

مِدْفَعٌ مَائِلٌ: كالتە ستۋوللۇق ئېغىر زەمبىرەك.

مِدْفَعُ مَيْدَانٍ: دالا زەمبىرىكى.

مِدْفَعُ الْهَاوُنِ: مىناميوت.

مِدْفَعٌ رَشَّاشٌ: پىلىموت.

مِدْفَعٌ رَشَّاشٌ ثَقِيلٌ: ئېغىر پىلىموت.

مِدْفَعٌ رَشَّاشٌ خَفِيفٌ: يېنىك پىلىموت.

مِدْفَعُ سِلَاحِ الْمِدْفَعِيَّةِ: توپچى قىسىم، زەمبىرەكچى قىسىم.

مِدْفَعُ الْإِفْطَارِ: رامىزاندا ئىپتار ۋاقتىنىڭ بولغانلىقىنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن ئېتىلىدىغان زەمبىرەك.

أُطْلِقَتْ مَدَافِعُ التَّحِيَّةِ: ھۆرمەت توپى ئېتىلدى.

مَدْفُوعٌ: پۇلى تاپشۇرۇلغان، پۇلى تۆلەنگەن، تۆلىۋېتىلگەن.

مَدْفُوعٌ إِلَيْهِ: تاپشۇرۇۋالغۇچى.

مَدْفُوعَاتٌ: قوشۇمچە راسخوت.

مِيزَانُ الْمَدْفُوعَاتِ: كىرىم-چىقىم ھېساباتى.

مِدْفَعِيٌّ: زەمبىرەككە ئائىت، توپچى قىسىمغا ئائىت.

مِدْفَعِيَّةٌ: توپچى قىسىم، توپ ئېتىش تېخنىكىسى.

مَدْفَنٌ ج مَدَافِنُ: قەبرە.

مَدْفُونٌ: دەپنە قىلىنغۇچى.

مُدْقِعٌ: نامرات، كەمبەغەل.

فَقْرٌ مُدْقِعٌ: يوقسۇللۇق، گادايلىق، نامراتلىق.

«لَا تَحِلُّ الْمَسْأَلَةُ إِلَّا لِذِي فَقْرٍ مُدْقِعٍ» ‹حديث›: تىلەمچىلىك، پەقەت ھېچ نەرسىسى يوق ئادەمگىلا دۇرۇس بولىدۇ.

مُدِقٌّ ج مَدَاقٌّ: ھاۋانچا.

مُدِقَّةٌ: ھاۋانچا، توقماق.

مُدِقَّةٌ خَشَبِيَّةٌ: ياغاچ هاۋانچا، ياغاچ توقماق.

مُدَقِّقٌ: ئەستايىدىل ئادەم، ئىنچىكىلىگۈچى، ئىنچىكە قارىغۇچى، ئىنچىكە تەھلىل قىلغۇچى.

بَاحِثٌ مُدَقِّقٌ: ئىنچىكە تەتقىقاتچى، چوڭقۇر تەتقىق قىلغۇچى، ئىنچىكىلىك بىلەن تەكشۈرگۈچى.

مَدْقُوقٌ: تالقان، پاراشوك، ئۇششاقلانغان.

مِدَكٌّ ج مَدَاكُّ: يەر چىڭداش سايمىنى، قاڭ.

مِدلَاةٌ ج مِدَالٌ: مېدال، مېداليون.

مُدْلِجٌ. أَبُو مُدْلِجٍ: كىرپە.

مِدْلَجَةٌ: چېلەك، سوغا، تۇلۇڭ.

مِدْلَجَةُ اللَّبَنِ: سۈت قاچىسى.

مُدَلْدَلٌ: ئېسىلغان، ساڭگىلىغان.

مُدَلِّسٌ: ئالدامچى، ساختىپەز.

مُدَلَّسٌ: توقۇلما، ئويدۇرما.

أَفْلَاسٌ مُدَلَّسَةٌ: يالغان پۇللار، ساختا پۇل.

مُدَلَّعٌ: ئەركە-نايناق.

مُدَلِّكٌ ج مُدَلِّكُونَ: ئۇۋۇلىغۇچى.

مُدَلَّلٌ: ئەركە-نايناق.

أَنَّهُ وَلَدٌ مُدَلَّلٌ جِدًّا: ئۇ بالا بەكمۇ ئەركە.

هِيَ طِفْلَةٌ مُدَلَّلَةٌ: ئۇ قىز ناھايىتى نايناق.

مُدَلَّهٌ: هوشىنى يوقاتقان، ئەقلىنى يوقاتقان، ئېسىنى يوقاتقان.

عَاشِقٌ مُدَلَّهٌ: ئېسىنى يوقاتقان ئاشىق، هوشىنى يوقاتقان ئاشىق.

مُدَلًّى: ئېسىپ قويۇلغان، ساڭگىلىتىلغان.

مَدْلُولٌ ج مَدْلُولَاتٌ: مەنە، مەزمۇن، ئەھمىيەت، پىلان، پايدا، قىممەت، ئوي - پىكىر، تەلەپ.

مِدْمَاكٌ ج مَدَامِيكُ: تامچىنىڭ ياكى ياغاچچىنىڭ تانىسى، تاش چوقۇيدىغان سايمان، پەلەمپەي.

مُدْمَجٌ: پۇختا، چىڭ، مۇستەھكەم.

مَدْمَعٌ ج مَدَامِعُ: ياش نەيچىسى، ياش بېزى.

«فَاضَتْ مَدَامِعُهُ»: يېشى تۆكۈلدى.

مُدْمَكٌ: زىچ، يېقىن.

مِدَمَّةٌ: ئاسقاق، تىرنا.

مُدَمِّرٌ: ۋەيران قىلغۇچى.

مُدَمِّرَةٌ: قوغلىغۇچى ھەربىي پاراخوت .

«تَعْتَمِدُ الْمَعَارِكُ الْبَحْرِيَّةُ الْحَدِيثَةُ عَلَى الْمُدَمِّرَاتِ»: يېڭى دېڭىز ئۇرۇشى قوغلىغۇچى پاراخوتلارغا تايىنىدۇ.

مُدَمَّسٌ: يوشۇرۇنغان .

فُولٌ مُدَمَّسٌ: دۈملەپ پىشۇرۇلغان پۇرچاق.

مُدْمِنٌ: خۇمار ... غا بېرىلىپ كەتكۈچى.

مُدْمِنُ خَمْرٍ: هاراقكەش.

«مُدْمِنُ الْخَمْرِ كَعَابِدِ الْوَثَنِ» ‹حديث›: هاراققا بېرىلىپ كەتكۈچى بۇتقا چوقۇنغۇچىغا ئوخشاش.

مُدْمِنُ تَدْخِينٍ: بەڭگى.

مَدْمُوغٌ ج مَدْمُوغَاتٌ: مۆھۈر، بەلگە، تامغا.

مَدْمُوكٌ: زىچ، يېقىن .

مَدَنَ يَمْدَنُ مُدُونًا الشَّخْصُ: شەھەرگە كەلدى.

مُدْنَفٌ: ئىشق-مۇھەببەت ھالىدىن كەتكۈزگەن ئادەم ئېغىر كېسەل.

مَدَنِيٌّ: مەدەنىيەتلىك، مەدەنىي، مەرىپەتلىك، شەھەرلىك، ھەق تەلەپ ئىشلىرى.

قَانُونٌ مَدَنِيٌّ: ھەق تەلەپ قانۇنى.

الْحَقّ الْمَدَنِيّ: خەلق ھوقۇقى.

مُهَنْدِسٌ مَدَنِيٌّ: قۇرۇلۇش ئىنژېنېرى.

«طَيَرَانٌ مَدَنِيٌّ»: خەلق ئاۋىئاتسىيىسى.

النَّقْلُ الْجَوِّيّ الْمَدَنِيّ: خەلق ئاۋىئاتسىيە قاتنىشى.

مَدَنِيَّةٌ: مەدەنىي، مەدەنىيەت.

دَعْوَى مَدَنِيَّةٌ: ھەق تەلەپ دەۋاسى، ھەق تەلەپ ئەنزىسى.

اَلْحَيَاةُ الْمَدَنِيَّةُ: شەھەر تۇرمۇشى.

«الْأَهَالِي الْمَدَنِيُّوْنَ»: شەھەر ئاھالىسى، شەھەرلىكلەر.

مُذْهِشٌ ج مُذْهِشَاتٌ: كىشىنى چۆچۈتىدىغان، ھەيران قالدۇرىدىغان.

مُذْهِنٌ: مايلىق، سېمىز.

مَدْهَنٌ ج مَدَاهِنُ: ياغ بوتۇلكىسى، ماي قاچىسى، مايدان.

مَدْهُوْشٌ: تېڭىرقاپ قالغۇچى، ھەيرەتتە قالغۇچى، تەئەججۇپلەنگەچى، ھەيران قالغۇچى.

مَذْهُوٌّ: مۇسىبەتكە دۇچار بولغۇچى، بېشىغا كۈن چۈشكۈچى.

مِدْوَاسُ الْآلَةِ: باسقۇچ، پېدال، تەپمە.

مَدُوْرٌ: قورتلۇق، قۇرتلاپ قالغان.

مِدْوَرٌ: پىرقىرىغۇچ.

مَدُوْسٌ: يانجىلغان.

مِدْوَسٌ: تەپمە، باسقۇچ، پېدال.

مِدْوَسَةٌ: ئاياغ سۈرتۈش ئۈچۈن ئىشىك تۈۋىدە قويغان پالاس قاتارلىقلار.

مِدْوَكٌ ج مَدَاوِكُ: ھاۋانچا.

مُدَوَّدٌ: قۇرتلۇق، قۇرتلاپ كەتكەن.

مُدَوَّرٌ: يۇملاق، دۈگىلەك .

مُدَوَّنٌ ج مُدَوَّنَاتٌ: خاتىرىلەنگەن، كۈندىلىك خاتىرە.

مُدَوَّنَاتُ الْمُحَاضَرَاتِ: لېكسىيلەردىن خاتىرە.

مَدْوِيٌّ: يۇقىرى ئاۋازلىق، پىچاقچى.

شُهْرَةٌ مَدْوِيَّةٌ: مەشھۇر، ئاتاقلىق .

مَدَى يَمْدِي مَدْيًا الشَّخْصَ: پىچاق سالدى، پىچاق تىقتى.

مَدًى: دائىرە، يىراقلىق، مۇساپە، ئاخىرقى توچكا، غايە.

مَدَى السُّلْطَةِ: ھوقۇق دائىرىسى.

مَدَى الْعُمْرِ: ئۆمۈرۋايەت ئۆمۈر بويى، بىر ئۆمۈر، ئۆمۈرلۈك.

مَدَى الْبَصَرِ أَوْ مَدَى عَيْنَيْهِ: نەزەر دائىرە، كۆرۈش دائىرىسى، نەزەر دائىرىسى.

«هُوَ مِنِّيْ عَلَى مَدَى الْبَصَرِ»: ئۇ مېنىڭدىن كۆز يېتىم جايدا تۇرۇۋاتىدۇ.

بَعِيْدُ الْمَدَى: چوڭقۇر، ئۇلۇغۋار.

عَلَى مَدَى السَّنَةِ: يىل بويى، پۈتۈن يىل، پۈتۈن يىل داۋامىدا.

السِّجْنُ مَدَى الْحَيَاةِ: مۇددەتسىز قاماق جازاسى، ئۆمۈرلۈك قاماق جازاسى.

«بَلَغَ الْمَدَى فِي الْكَرَمِ»: سېخىيلىقتا يۇقىرى پەللىگە يەتتى.

«مَدَى الصَّوْتِ»: ئاۋاز يەتكۈدەك دائىرە.

«عَلَى مَدَى أَمْتَارٍ»: بىرقانچە مېتىر دائىرىدە.

«بُنْدُقِيَّةٌ بَعِيْدُ الْمَدَى»: يىراققا ئاتىدىغان مىلتىق.

«مِدْفَعٌ بَعِيْدُ الْمَدَى»: يىراققا ئاتىدىغان توپ، زەمبىرەك.

«لَا أَفْعَلُ هَذَا مَدَى الدَّهْرِ»: بۇنى ئۆمۈر بويى قىلمايمەن.

مُدْيَةٌ / مَدْيَةٌ / مِدْيَةٌ ج مُدًى / مِدًى وَمُدْيَاتٌ وَمُدَيَاتٌ: پىچاق، خەنجەر، غايە.

«بَلَغَ مُدْيَةَ الْحَيَاةِ»: ھاياتى ئاخىرقى چەككە يەتتى.

مَدِيْحٌ ج مَدَائِحُ: مەدھىيە، مەدھىيە سۆزى.

«الْمُتَنَبِّي شَاعِرُ الْمَدِيْحِ»: مۇتەنەببى مەدھىيە يازىدىغان شائىر.

مَدِيْحَةٌ: ئالقىش، قەسىدە، مەدھىيە ناخشىسى.

مَدِيْدٌ: ئۇزۇن.

مِنْ زَمَنٍ مَدِيْدٍ: ئۇزاق ۋاقىتتىن بۇيان، ئۇزۇندىن بۇيان، ئۇزۇندىن بېرى، بۇرۇندىن تارتىپ.

مَدِيدُ الْقَامَةِ: ئېگىز بويلۇق، شادىپاچاق ئادەم، دارازا.

«عِيدٌ سَعِيدٌ وَعُمْرٌ مَدِيدٌ»: بايرىمىڭىز قۇتلۇق، ئۆمرىڭىز ئۇزۇن بولسۇن.

مُدِيرٌ ج مُدَرَاءُ: مۇدىر، باشقۇرغۇچى، ئىدارە قىلغۇچى، دىرېكتور.

مُدِيرُ التَّشْرِيفَاتِ: مۇراسىم رىياسەتچىسى.

مُدِيرُ الْمَسْرَحِ: رېژىسسور.

مُدِيرٌ عَامٌّ: باش دىرېكتور.

مُدِيرُ الْجَامِعَةِ: ئۇنىۋېرسىتېت مۇدىرى، ئۇنىۋېرسىتېت باشلىقى.

مُدِيرُ الشَّرِكَةِ: دىرېكتور، شىركەت باشلىقى.

مُدِيرُ الشُّرْطَةِ: ساقچى باشلىقى.

مُدِيرِيَّةٌ ج مُدِيرِيَّاتٌ: ئۆلكە.

مَدِيْنٌ: قەرزدار.

مَدِيْنَةٌ ج مَدَائِنُ وَمُدُنٌ: شەھەر، چوڭ شەھەر.

مَدِيْنَةُ السَّلَامِ: باغدات.

الْمَدِيْنَةُ: مەدىنە مۇنەۋۋەرە.

«إِبْنُ الْمَدِيْنَةِ»: شەھەردە تۇغۇلۇپ ئۆسكەن، شەھەرلىك.

مَدْيُوْنٌ: قەرزدار.

مَدْيُوْنِيَّةٌ: قەرزدارلىق، قەرزدار بولماق.

مُذَابٌ: ئېرىتىلگەن.

مَذَاقٌ: تەم تېتىش، تېتىپ كۆرمەك.

«مَذَاقُهُ طَيِّبٌ»: تەمى ياخشى.

مُذَاكَرَةٌ: مەسلىھەتلەشمەك، مۇزاكىرىلەشمەك.

مَذْئَبَةٌ ج مَذَائِبُ: بۆرە كۆپ جاي، بۆرىلىك جاي.

مِذَبَّةُ الذِّبَّانِ ج مَذَبَّاتٌ: چىۋىن پالىقى، چىۋىن قورۇغۇچ.

«نَاوِلْنِي مِذَبَّتَكَ لِأَطْرُدَ هَذِهِ الذُّبَابَةَ اللَّعِينَةَ»: پالىقىڭنى بېرىپ تۇرساڭ بۇ قارغىش تەگكۈر چىۋىننى قورۇۋېتەي.

مَذْبَحٌ ج مَذَابِحُ: قۇشخانا، كېكىردەك.

مَذْبَحُ النَّصَارَى: ناسارالارنىڭ كۆتۈپخانىسى، پوپىنىڭ مۇرىتلىرىغا سەمۇول يېمەكلىكى تارقىتىدىغان ئورنى.

«ذَهَبَ بِشَاتِهِ إِلَى الْمَذْبَحِ قَبْلَ التَّضْحِيَّةِ بِهَا لِلتَّأَكُّدِ مِنْ سَلَامَتِهَا»: قۇربانلىق مالنىڭ كېسەللىسىزلىكىنى تەكشۈرتۈش ئۈچۈن ئۇنى بوغۇزلاشتىن بۇرۇن قۇشخانىغا ئېلىپ باردى.

مَذْبَحَةٌ ج مَذَابِحُ: قانلىق جەڭ، قىرغىن، قەتلىئام.

مُذَبْذَبٌ: ئارىسالدى بولۇپ قالغۇچى، ئىككىلىنىپ قالغۇچى.

مَذْبُوحٌ: قۇربانلىق قىلىنغان، ئۆلتۈرۈلگەن، بوغۇزلانغان.

مَذْخَرٌ ج مَذَاخِرُ: ئىسكىلات، ئامبار.

مَذْخُورٌ: زاپاس قوشۇن، زاپاس قىسىم.

مَذَّاقٌ: ساختىپەز، يالغانچى.

مَذَّرَ يُمَذِّرُ تَمْذِيرًا الشَّيْءَ: يايدى، تارقاتتى، چاچتى، پارچىلىدى، بۆلدى.

مَذِرَ يَمْذَرُ مَذَرًا-تِ الْبَيْضَةُ: تۇخۇم سېسىدى، سېسىپ پۇراپ قالدى، يالاپ قالدى.

مَذِرَ الشَّخْصُ: ھاجەتكە كۆپ بارىدىغان بولۇپ قالدى.

مَذَرٌ: سېسىماق، بۇزۇلۇپ قالماق.

«تَفَرَّقُوْا شَذَرَ وَمَذَرَ»: ئۇلار سەرسان-سەرگەردان بولۇپ كەتتى.

مَذِرٌ: چىرىك، چىرىكلىك، سېسىق پۇراق، بەتبۇي.

مِذْرَاةٌ ج مِذَارٍ: ياغاچ ئارا.

مِذْرَى ج مَذَارٍ: ياغاچ ئارا.

مِذْعَانٌ: ئىتائەتچان، ئىتائەتمەن، رايىش.

فَرَسٌ مِذْعَانٌ: ياۋاش ئات.

مَذْغُورٌ: چۆچۈگۈچى، قورقۇنچاق.

مَذْعُوفٌ: زەھەر بېرىلگەن، زەھەرلەنگەن.

طَعَامٌ مَذْعُوفٌ: زەھەر سېلىنغان تاماق.

مَذَقَ يَمْذُقُ مَذْقًا الشَّرَابَ: سۇيۇلدۇردى، بوشاشتۇردى، شارابقا سۇ قوشتى.

مَذِقٌ: سۇيۇق، شالاڭ.

مِذْكَارٌ ج مَذَاكِيرُ: كۆپ ئوغۇل تۇغىدىغان ئايال، ئوغۇلچى ئايال.

مَذْكِرٌ: ئوغۇل تۇغقان ئايال.

مُذَكِّرٌ: ۋەز ئېيتقۇچى، ئەسلەتكۈچى، ئەسلەتمە.

مُذَكَّرٌ: ئەر، ئەر جىنسى.

مُذَكِّرَةٌ ج مُذَكِّرَاتٌ: ئۆلتىماتوم، باياناتنامە، ئەسلەتمە، خاتىرە دەپتەر.

مُذَكِّرَةُ الْمُحَامِي: ئادۋوكاتنىڭ ئېتىرازنامىسى، ئادۋوكاتنىڭ باياناتنامىسى، ئادۋوكاتنىڭ يازما دوكلاتى.

مُذَكِّرَةٌ تَفْسِيرِيَّةٌ: قانۇن ياكى يېڭى پرىنسىپ ئارقىلىق مەقسەتنى چۈشەندۈرىدىغان باياننامە.

مُذَكِّرَةُ اِحْتِجَاجٍ: نارازىلىق باياننامىسى.

مُذَكِّرَةُ اِتِّهَامٍ: قارىلاش باياننامىسى.

مُذَكِّرَةٌ: كۈندىلىك خاتىرە.

«سَجَّلَ فِي مُذَكِّرَتِهِ مَوْعِدَ قِيَامِ الطَّائِرَةِ»: خاتىرە دەپتىرىگە ئايروپىلاننىڭ قوزغىلىش ۋاقتىنى خاتىرىلىۋالدى.

مُذَكَّرَةٌ ج مُذَكَّرَاتٌ: ئەركەكزەدەك.

إِمْرَأَةٌ مُذَكَّرَةٌ: ئەركەكزەدەك ئايال.

مَذْكُورٌ: ئېيتىلغان، زىكىر قىلىنغان، تىلغا ئېلىنغان.

مَذْكُورٌ أَعْلَاهُ: يۇقىرىدا ئوتتۇرىغا قويۇلغان.

مَذْكُورٌ أَدْنَاهُ: تۆۋەندە تىلغا ئېلىنىدۇ، تۆۋەندە ئوتتۇرىغا قويۇلىدۇ.

مَذْكُورٌ سَابِقًا: يۇقىرىدا تىلغا ئېلىنغان، يۇقىرىدا ئېيتىلغان.

﴿هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُن شَيْئًا مَّذْكُورًا﴾ «قرآن»: ئىنسانلار ئانىسىنىڭ قورسىقىدا بىر مۇددەتنى ئۆتكۈزىدۇ، ئۇ (ئەرزىمىگەنلىكتىن) تىلغا ئېلىنمىدىغان نەرسە بولمىدى.

مَذِلَ يَمْذَلُ مَذْلًا مَذَلَ يَمْذُلُ مَذْلًا وَمِذَالًا بِسِرِّهِ: سىرىنى پاش قىلىپ قويدى، مەخپىيەتلىكنى پاش قىلىپ قويدى.

الْمُذِلُّ: ئاللاھتائالانىڭ گۈزەل ئىسىملىرىدىن بىرى بولۇپ، بەندىلىرىدىن خالىغان ئادەمنى خارلىققا دۇچار قىلغۇچى دېگەن مەنىدە.

مَذَلَّةٌ: خارلىق، شەرمەندىلىك، پەسلىك، رەزىللىك.

مُذَلَّلٌ: تەييارلانغان، مېڭىش ئاسان يول.

مَذَمَّةٌ ج مَذَامُّ: رەزىللىك، قاباھەتلىك، ئەخلاقسىزلىق، ناچار قىلىق.

قَضَى مَذَمَّةَ صَاحِبِهِ: دوستىنىڭ مالامەتكە قالماسلىقى ئۈچۈن ئۇنىڭغا كۆڭۈل بۆلدى.

مَذْمُومٌ: ئەيىبلەنگەن، مالامەت قىلىنغان، نومۇسسىز.

مُذْنِبٌ: گۇناھكار، خاتالاشقۇچى، جىنايەتچى، خاتالىق ئۆتكۈزگۈچى.

مُذَنَّبٌ ج مُذَنَّبَاتٌ: قۇيرۇقلۇق، قۇيرۇقى بار.

نَجْمٌ مُذَنَّبٌ: قۇيرۇقلۇق يۇلتۇز.

مَذْهَبٌ ج مَذَاهِبُ: يول، تەلىمات، مەسلەك، مەزھەپ، ئەقىدە، ئېتىقاد، كۆزقاراش، ئىزىم.

مَذْهَبُ الْفَرْدِيَّةِ: شەخسىيەتچىلىك.

مَذْهَبُ النِّسْبِيَّةِ: نىسپىيلىك نەزەرىيىسى.

مَذْهَبُ الْوَحْدَةِ: بىر مەنبەچىلىك، مونىزم.

مَذْهَبُ الْكَثْرَةِ: كۆپ مەنبەچىلىك.

الْمَذْهَبُ الْوَاقِعِيّ: رېئالىزم .

الْمَذْهَبُ التَّطَوُّرِي الْمُبْتَذَل: چاكىنا تەدرىجىي تەرەققىيات نەزەرىيىسى.

الْمَذْهَبُ الْمَادِيّ: ماتېرىيالىزم .

الْمَذْهَبُ التَّجْرِيبِيّ: تەجرىبىچىلىك نەزەرىيىسى.

الْمَذْهَبُ الْغَرَضِيّ: مەقسەت نەزەرىيىسى.

الْمَذْهَبُ الْمِثَالِيّ الذَّاتِيّ: سۇبيېكتىپ ئىدېئالىزم.

الْمَذْهَبُ لَا أَدْرِيَّةٌ: بىلگىلى بولماسلىق نەزەرىيىسى.

الْمَذْهَبُ الْمَعَانِيّ: چۈشەنچە نەزەرىيىسى.

الْمَذْهَبُ النَّقْدِيّ التَّجْرِيبِيّ: تەجرىبە تەنقىدچىلىكى.

الْمَذْهَبُ السُّلْطَةُ الْمُطْلَقَةُ: ھاكىمىيۇتلەقلىق.

مَذْهَبُ الْمَنْفَعَةِ: مەنپەئەتپەرەسلىك.

الْمَذْهَبُ الْحُرّ: ھۆررىيەتچىلىك، لىبېرالىزم.

مَذْهَبُ الْوَضْعَةِ: قېلىپبازلىق، قاتماللىق، ئەندىزىچىلىك.

الْمَذْهَبُ الْمِثَالِيّ: ئىدېئالىزم.

الْمَذْهَبُ الْعَقْلِيّ: ئەقلىيلىق، ئەقلىچىلىق.

«مَا يُدْرَى لِفُلَانٍ مَذْهَبٌ»: تۇتامى يوق.

«مَذْهَبِي فِي حَيَاتِي كَذَا»: ھاياتتىكى مەسلىكىم مۇنداق.

مَذَاهِبُ الْإِسْلَامِ الْأَرْبَعَةِ: ئىسلام دىنىنىڭ تۆت چوڭ مەزھىپى (ھەنەپىي، شافىئىي، مالىكىي، ھەنبەلىي).

مَذْهَبِيٌّ: مەزھەپكە خاس، مەزھەپكە ئائىت.

مُذْهِلٌ: ھاڭ ـ تاڭ قالدۇرىدىغان، ھەيران قالدۇرىدىغان.

«حَقَّقَ فِي أَعْمَالِهِ نَصْرًا مُذْهِلًا»: ئىشلىرىدا ھەيران قالارلىق مۇۋەپپەقىيەتكە ئېرىشتى.

مُذَهَّبٌ: ئالتۇن ھەل بېرىلگەن، ئالتۇن ياتىلغان.

الْمُذَهَّبَاتُ: ئالتۇن ھەل بېرىلگەن شېئىرلار (بۇ جاھىلىيەت دەۋرىدە مەيدانغا كەلگەن، ئالتۇن ھەل بېرىلگەن يەتتە قەسىدىنى كۆرسىتىدۇ. بۇلار «سەبئى موئەللەقات» دەپ ئاتالغان يەتتە قەسىدىدىن قالسا ئىككىنچى ئورۇندا تۇرىدۇ.

مَذْهُولٌ: ھەيران قالغان، ھاڭ ـ تاڭ قالغان.

«وَقَفَ الْفَنَّانُ مَذْهُولًا أَمَامَ جَمَالِ اللَّوْحَةِ»: سەنئەتچى گۈزەل كۆرۈنۈش ئالدىدا ھاڭ ـ تاڭ قېلىپ تۇرۇپ قالدى.

مِذْوَدٌ ج مَذَاوِدُ: ئوقۇر؛ شەرەپنى قوغدىغۇچى.

مَذِيٌّ: جۈمەكتىن تامچىلىغان سۇ، جۈمەكتىن چۈشىدىغان سۇ؛ مەزى.

مِذْيَاعٌ: رادىئو، سىمسىز رادىئو، كاناي، مىكرافون، سىر ساقلىيالمايدىغان ئادەم، گەپ توشۇغۇچى، سۆخەنچى.

مِذْيَاعٌ كَهْرَبِيّ: ئاڭلىتىش ئاپپاراتى.

مُذِيبٌ: ئېرىتكۈچى.

مُذِيعٌ: ئاڭلاتقۇچى دىكتور.

مُذِيعُ الرَّبْطِ بَيْنَ الْفِقْرَاتِ: كىرىشتۈرگۈچى.

مُذِيعُ النَّشْرَةِ الْأَخْبَارِيَّةِ: دىكتور.

الْمُذِيعُ يَقْرَأُ الْأَخْبَارَ: دىكتور خەۋەر بەرمەكتە.

مَذِيقٌ: سۇيۇق، شالاڭ.

مَذِيمٌ: ئەيىبلەنگۈچى.

مَذْيُومٌ: ئەيىپلانغۇچى.

مَرَأَ يَمْرَأُ مَرَاءَةً الطَّعَامُ: تاماق تەملىك بولدى، تېتىملىق بولدى، يېيىشلىك بولدى، مەزىلىك بولدى، ئېغىزغا تېتىدى.

مَرُؤَ الْمَكَانُ: جاي ھاۋالىق بولدى، سالامەتلىككە ماس كەلدى، ھاۋاسى گۈزەل بولدى.

مَرُؤَ يَمْرُؤُ مُرُوءَةً: دادىل بولدى، جۈرئەتلىك بولدى، يۈرەكلىك بولدى، قەيسەر بولدى، سۇباتلىق بولدى، مەتانەتلىك بولدى.

مَرِئَ يَمْرَأُ مَرَاءَةً الطَّعَامُ: تاماق تەملىك بولدى، مېزىلىك بولدى، يېيىشلىك بولدى.

مَرْءٌ م مَرْآنِ ج رِجال: ئادەم، ئىنسان، كىشى، ئەر.

«اَلْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ» ‹حديث›: «كىشى ياخشى كۆرگەن ئادىمى بىلەن بىللە بولىدۇ».

«يُحَارُ الْمَرْءُ مِنْ أَيْنَ يَبْدَأُ»: كىشى قەيەردىن باشلاشتا تېڭىرقاپ قالىدۇ.

مِرَاءٌ: جېدەل-ماجىرا.

«لَا مِرَاءَ فِي أَنَّهُ مُصِيبٌ»: ئۇنىڭ توغرىلىقىدا ھېچقانداق دەتالاش يوق.

«لَا مِرَاءَ فِي الْأَمْرِ»: ھېچقانداق شەك يوق.

مُرَاءَاةٌ: ساختىلىق، رىياكارلىق.

مَرَّ مُرَائِلًا: ئۇ ئىنتايىن تېز مېڭىپ كەتتى.

مُرَاءٍ: رىياكار، ساختىپەز، مۇناپىق، ئىككى يۈزلىمچى.

مُرَابَحَةٌ: پاي سودىسى، ئېرىشكەن پايدىنى تەڭ بۆلۈشۈش شەرتى بىلەن مەبلەغ سېلىش.

أَعْطَاهُ مَا لَا مُرَابَحَةً: ئۇنىڭغا پايدىسى تېگىدىغان مال بەردى.

بَيْعُ الْمُرَابَحَةِ: ئېرىشكەن پايدىنى تەڭ بۆلۈشۈش شەرتى بىلەن مەبلەغ سېلىش.

مُرَابِطٌ: مۇھاپىزەتچى، قوغدىغۇچى.

مُرَابِطُ الْجَيْشِ: مۇھاپىزەتچى ئارمىيە، مۇداپىئە قوشۇنى.

مُرَابِعٌ: ھەر يىلى ھوسۇلنىڭ تۆتتىن بىرىنى ئالغۇچى.

مُرَابَعَةٌ: 1/4نى ئالماق، باھاردا (ئەتىيازدا) مۇئامىلە قىلىشماق.

إِسْتَأْجَرَهُ مُرَابَعَةً: ئۇنى ئەتىيازدا ياللىدى.

مُرَابٍ: جازانىخور.

مَرَاتِجُ: تار يول.

مَرَاثٌ: ئاتنىڭ كۆتى، ئاتنىڭ قوڭى، مەقئەتتى.

مُرَاجِعٌ: تەكشۈرگۈچى.

مُرَاجِعُ الْحِسَابَاتِ: ھېسابات تەكشۈرگۈچى.

مُرَاجَعَةٌ: تەكرارلىماق، قايتا قاراپ چىقماق، سېلىشتۇرماق، تەكشۈرۈشتىن ئۆتمەك.

مُرَاجَعَةُ الْحِسَابَاتِ: ھېساباتنى قايتا تەكشۈرمەك، قايتا قاراپ چىقماق.

مَرَاحٌ: قارارگاھ، بارىدىغان جاي، كۇلۇب.

«إِنْطَلَقَ الْأَطْفَالُ إِلَى الْمَرَاحِ لِيَلْهُوا وَيَلْعَبُوا»: بالىلار ئويناپ-كۈلۈش ئۈچۈن كۇلۇبقا كەتتى.

مِرَاحٌ: خۇشال، شاد، خۇشال-خۇرام، شاد-خۇرام.

مُرَاحٌ: ئېغىل، ئاتخانا، قوتان.

مُرَاحُ الْغَنَمِ: قوي قوتىنى.

مُرَادٌ: ئارزۇ، مەقسەت، نىيەت، نىشان، مۇراد.

مَرَادٌ: شامال تۇرۇلىدىغان جاي، بوشلۇق ماكان، يەر، سورۇن، تۆگە يايلىقى.

مُرَادِفٌ ج مُرَادِفَاتٌ: مەنىداش سۆز، مەنىسى ئوخشاش سۆز.

مِرَارًا: كۆپ قېتىم، بىرقانچە قېتىم، قايتا.

مِرَارًا وَتَكْرَارًا: قايتا-قايتا، كۆپ مەرتىۋە، كۆپ قېتىم، تەكرار-تەكرار.

مَرَارَةٌ: ئۆت، ئۆت سۇيۇقلۇقى.

مَرَارَةٌ ج مَرَائِرُ وَمَرَارَاتٌ: ئۆت خالتىسى؛ ئاچچىق؛ زەھەر.

«إِنْشَقَّتْ مَرَارَتُهُ غَيْظًا»: قاتتىق غەزەپلەندى، قاتتىق ئاچچىقلاندى.

يَشْعُرُ بِمَرَارَةٍ: ئەلەملىك ھېس قىلماقتا.

يَبْكِي بِمَرَارَةٍ: قاتتىق يىغلىدى، ئۆكسۈپ يىغلىدى، ئېسەدەپ يىغلىدى، ھۆركىرەپ يىغلىدى، بوغۇلۇپ يىغلىدى.

مَرَازٌ. مَرَازَةٌ: ئېغىرلىق، ئومۇمىي سانى، جەمئىي.

مِرَاسٌ. مَرَاسَةٌ: كۈچ-قۇۋۋەت، بىر ئىشقا ئۇرۇنۇش.

سَهْلُ الْمِرَاسِ: ياۋاش، كۆنۈك، ئۆگەنگەن، كۆنگەن.

صَعْبُ الْمِراسِ: باشقۇرۇش قىيىن.

مُراسِلٌ: مۇخبىر، ئالاقىچى.

مُراسِلٌ خَاصٌّ: مەخسۇس مۇخبىر، ئالاھىدە مۇخبىر، ئالاھىدە ئالاقىچى.

«مُراسِلُ الصَّحِيفَةِ الْحَرْبِيِّ»: ھەربىي مۇخبىر.

مُراسِلُ الصَّحِيفَةِ الْخَاصِّ: ئالاھىدە مۇخبىر.

مُرَاسَلَةٌ: خەت ئەۋەتىشمەك، خەۋەرلەشمەك، ئالاقىلەشمەك، ئالاقىلىشىپ تۇرماق.

مُرَاضَاةٌ: رازى بولماق، مەمنۇن بولماق، قانائەت قىلماق، خۇشال بولماق.

مِرَاطٌ: پەيسىز ئوق، پەيسىز يا ئوقى.

مُرَاعَاةٌ: كۆڭۈل بۆلمەك، رىئايە قىلماق، دىققەت قىلماق، يۈز ـ خاتىرە قىلماق، نەزەردە تۇتماق.

مُرَاعَاةً لِخَاطِرِهِ: ئۇنىڭ رازىلىقىنى كۆزدە تۇتۇپ.

مَعَ مُرَاعَاةِ مَا جَاءَ فِي مَادَّةِ كَذَا: .... نىڭ مەزمۇنىغا ئەمەل قىلىپ.

مُرَاعَاةُ الْخَوَاطِرِ: يان باسماق، تەرىپىنى ئالماق، يۈز ـ خاتىرە قىلماق.

مُرَاعَاةً لِكَذَا: .... غا كۆڭۈل بۆلۈپ، .... نى ئېتىبارغا ئېلىپ تۇرۇپ، .... نەزەردە تۇتۇپ.

مُرَاعَاةً لِصِحَّتِهِ: ئۇنىڭ سالامەتلىكىنى نەزەردە تۇتۇپ.

قَاعِدَةُ أَوْلَى الدُّوَلِ بِالْمُرَاعَاةِ: ئەڭ ئېتىبار بېرىلىدىغان دۆلەتلەرنىڭ تۇپ پرىنسىپى .

مَرَاعِفُ: بورۇن ۋە بورۇن ئەتراپى.

مُرَاعٍ: ئېھتىيات قىلغۇچى، دىققەت قىلغۇچى.

مُرَاعِي الْمَوَاعِيدِ: ۋاقتىغا رىئايە قىلغۇچى.

مُرَاغَمَةٌ: ئاچچىقلىماق، دۇشمەنلەشمەك، يىراقلاشماق.

مُرَافَعَةٌ ج مُرَافَعَاتٌ: دەۋانىڭ توغرا ئېلىپ بېرىلىشى ئۈچۈن قوللىنىلىدىغان مۇئەييەن چارە ـ تەدبىرلەر.

مُرَافَعَةُ الْمُحَامِي: ئادۋوكاتنىڭ سوتتا ئاقلاپ چىقىشى.

حَقّ الْمُرَافَعَةِ: دەۋا ھەققى.

يَوْمُ الْمُرَافَعَةِ: ئادۋوكاتنىڭ قارىلانغۇچىنى ئاقلاشقا بەلگىلەنگەن كۈن.

قَانُونُ الْمُرَافَعَةِ: دەۋا قانۇنى.

جَلْسَةُ الْمُرَافَعَةِ: سوراق قىلىش، تىرگاۋ قىلىش.

مُرَافِقٌ: ھەمراھ، شېرىك، بىللە بولغۇچى، ھەمراھ بولغۇچى.

مُرَافِقُ الْمَرْأَةِ: ئايالنىڭ يارى، ئاشىقى، سۆيگىنى.

مَرَافِقُ عَامَّةٌ: ئاممىۋى پاراۋانلىق ئىشلىرى.

الْمَرَافِقُ الْعِلْمِيَّةُ: ئىلىم ـ پەن ساھەسىدىكى تەجرىبە ئۈسكۈنىلىرى.

مُرَافَقَةٌ: ھەمراھ بولماق، بىللە بولماق.

«تَجَنَّبْ مُرَافَقَةَ الْأَشْرَارِ»: يامان ئادەملەرگە ھەمراھ بولۇشتىن ساقلان.

مُرَاقِبٌ ج مُرَاقِبُونَ: تەكشۈرگۈچى، نازارەت قىلغۇچى، كۆزەتكۈچى، باشقۇرغۇچى.

مُرَاقِبُ الْإِمْتِحَانَاتِ: ئىمتىھان نازارەتچىسى.

مُرَاقَبَةٌ: باشقۇرماق، تەكشۈرمەك، نازارەت قىلماق، كۆزەتمەك، مارىماق.

لَجْنَةُ الْمُرَاقَبَةِ: تەكشۈرۈش ھەيئىتى، تەپتىش كومىتېتى.

رِسَالَةُ مُرَاقَبَةٍ: تەكشۈرۈلگەن ماقالە، چەكلەنگەن ماقالە.

مُرَاقَبَةُ الْمَطْبُوعَاتِ: مەتبۇئاتنى تەكشۈرمەك.

مُرَاقَبَةُ الْإِمْتِحَانَاتِ: ئىمتىھاننى نازارەت قىلىش.

«وَضَعَهُ تَحْتَ الْمُرَاقَبَةِ»: ئۇنى نازارەت ئاستىغا ئالدى.

مَرَاقُ الْبَطْنِ: قورساقنىڭ ئاستىنقى قىسمى.

مَرَاكِبِيٌّ ج مَرَاكِبِيَّةٌ: كېمىچى، ئۆز كېمىسى بىلەن

تىرىكچىلىك قىلغۇچى.

مُراكَضَةٌ: چېپىشماق، چېپىشىشتا مۇسابىقىلەشمەك.

مُراكَلَةٌ: تېپىشمەك.

مُراكَنَةٌ: قۇدا چۈشمەك، قۇدىلاشماق، چاي ئىچۈرمەك.

مَرامٌ ج مَرامَاتٌ: ئۈي - مۇددىئا، مەقسەت، ئارزۇ، غايە، تىلەك، ئۈمىد، نىشان.

بَلَغَ مَرامَهُ: مەقسىتىگە يەتتى.

مُرامَحَةٌ: نەيزىۋازلىق.

الْمُرامِي: قەۋس يۇلتۇز تۇركۇمى.

مِرانٌ: مەشىق، مەشىق قىلماق.

مِرانٌ جَسَدِيٌّ: گىمناستىكا، تەنتەربىيە، تەنھەرىكەت.

مَرانَةٌ: ئەۋرىشىملىك، ئېلاستىكلىق، ئېگىلىشچانلىق.

مُراهِقٌ ج مُراهِقُونَ: بالاغەتكە يەتكۈچى ئەر.

مُراهَقَةٌ: بالاغەتكە يەتمەك.

سِنّ الْمُراهَقَةِ: بالاغەت يېشى.

«نَضَجَ تَفْكِيرُهُ وَتَخَطَّى مَرْحَلَةَ الْمُراهَقَةِ»: ئۇنىڭ پىكرى پىشىپ يېتىلىپ بالاغەتكە يېتىش باسقۇچىدىن ئۆتۈپ كەتتى.

مُراهَنَةٌ ج مُراهَنَاتٌ: شەرتلەشمەك، باغلاشماق، بەسلەشمەك.

مُراوِغٌ: ياغلىما سۆزلۈك ئادەم، ھىيلىگەر.

مُراوِغَةٌ: باش تارتماق، رەت قىلماق، ئۆزىنى قاچۇرماق.

مُراوِغَةٌ فِي الْكَلَامِ: ياغلىما سۆز قىلماق.

مِرْآةٌ ج مَرَايَا: ئەينەك.

إِنَّ التَّارِيخَ مِرْآةٌ لِحَوادِثِ الزَّمَانِ: تارىخ زامان ھادىسىلىرىنىڭ ئەينىكىدۇر.

مَرْأَبٌ ج مَرَائِبُ: گاراژ، ئاپتوموبىل ئىسكىلاتى، ماشىنا قويىدىغان ئۆي.

«وَضَعَ سَيَّارَتَهُ فِي الْمَرْأَبِ لِيَحْمِيَهَا مِنْ حَرَارَةِ الشَّمْسِ»: قۇياشنىڭ ھارارىتىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن ماشىنىسىنى ماشىنا ئىسكىلاتىغا قويدى.

مَرْأَةٌ ج نِسَاءٌ وَنِسْوَةٌ وَنِسْوَانٌ: ئايال، خوتۇن كىشى، خوتۇن.

مَرْؤُوسٌ: بۇقرا، تۆۋەن تەبىقە.

مَرْأًى ج مَرَاءٍ: كۆرۈش دائىرىسى ئىچىدە، مەنزىرە، كۆرۈنۈش.

عَلَى مَرْأَى النَّاسِ: كىشىلەر ئالدىدا، كىشىلەر كۆرۈپ تۇرىدىغان جايدا، ئاما ئالدىدا.

«لِهَذِهِ الْفَتَاةِ مَرْأًى حَسَنٌ»: بۇ قىزنىڭ چىراي-شەكلى گۈزەل.

فُلَانَةٌ حَسَنَةُ الْمَرْأَى: پالانى ئايال گۈزەل، كۆرۈنۈشى چىرايلىق.

«فَعَلَهُ بِمَرْأَى مِنَ الْجَمِيعِ»: ھەممە ئادەمنىڭ كۆز ئالدىدا قىلدى.

مَرْئِيٌّ: كۆرگىلى بولىدىغان، روشەن، ئاشكارا.

مَرْئِيَّاتٌ: كۆرگىلى بولىدىغان نەرسىلەر.

عِلْمُ الْمَرْئِيَّاتِ: ئوپتىكا (نۇرنىڭ پەيدا بولۇشى، تارقىلىشى ۋە ماددىلار بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىگە دائىر بىر خىل فىزىكىلىق ئىلىم).

مَرْبَأٌ ج مَرَابِئُ: كۆزىتىش ئورنى.

مُرَبَّبٌ ج مُرَبَّيَاتٌ: مۇراببا.

«تَنَاوَلَ فِي إِفْطَارِهِ بَعْضَ الْمُرَبَّيَاتِ»: ناشتىدا مۇراببادىن ئازراق ئىستېمال قىلدى.

مُرَبَّةٌ ج مُرَبَّاتٌ: مۇراببا.

مُرَبَّعٌ: تۆت چاسا، تۆت بۇرجەكلىك، كۋادرات.

مِتْرٌ مُرَبَّعٌ: كۋادرات مېتىر.

بِنَاءٌ مُرَبَّعٌ: تۆت چاسا بىنا.

مُرَبَّعٌ قَائِمُ الزَّاوِيَةِ: تىك بۇلۇڭلۇق تۆت چاسا.

شِبْهُ مُرَبَّعٍ: تراپېتسىيە شەكىللىك.

مُرَبّ: يېتەكچى، تەربىيىچى، ئوقۇتقۇچى، مۇئەللىم، ئۇستاز، ماتارىپشۇناس.

مُرَبَّى: تەربىيە كۆرگەن، تەربىيىلەنگەن، مۇراببا.

كَيْفَمَا يَكُنِ الْمُرَبِّي يَكُنُ الْمُرَبَّى: تەربىيىچى قانداق بولسا تەربىيىلەنگۈچى شۇنداق بولىدۇ.

مُرَبِّيَةٌ: ئايال تەربىيىچى، ئايال ئۇستاز، بالا تەربىيىچىسى، خانىم.

الطِفْلُ جَالِسٌ مَعَ مُرَبِّيَتِهِ: بالا تەربىيىچى خانىمى بىلەن ئولتۇرىدۇ.

مُرَبِّيَةُ أَطْفَالٍ: بالا تەربىيىچىسى.

مُرْبِحٌ: پايدا ئالغۇچى، پايدا ئالغىلى بولىدىغان، پايدىلىق، پايدا بېرىدىغان.

مَرْبَضٌ ج مَرَابِضُ: ئېغىل، قوتان.

مَرْبِطٌ ج مَرَابِطُ: ئۇلاغ باغلايدىغان ئورۇن.

هَذَا مَرْبِطُ الْفَرَسِ: گەپنىڭ مەزمۇنى، گەپنىڭ پوسكاللىسى.

مَرْبَطٌ ج مَرَابِطُ: ئانا، ئارغامچا.

مَرْبَعٌ ج مَرَابِعُ: يايلاق، ئوتلاق، باھارنى ئۆتكۈزىدىغان جاي، چارۋىچىلىق مەيدانى.

مَرْبَعُ الصَّيْدِ: ئوۋ مەيدانى.

مِرْبَعَةٌ ج مِرْبَعَاتٌ وَمَرَابِعُ: ئىرەك، پىشاڭ.

مُرْبِكٌ: بىرىكتۈرگۈچى، ئاۋارە قىلغۇچى، خاپا قىلغۇچى.

مَرْبُوبٌ: ئاسرالدى ئوغۇل.

مَرْبُوطٌ: باغلانغان.

تَاءٌ مَرْبُوطَةٌ: «ت» نىڭ «ة» شەكلى.

مَرْبُوعٌ: ئوتتۇرا بوي.

رَجُلٌ مَرْبُوعٌ: ئوتتۇرا بوي ئادەم.

مَرْبُوعُ الْقَامَةِ: ئوتتۇرا بوي ئادەم.

مَرْتِي: يەسلى.

مَرَتَ يَمْرِتُ مَرْتًا الشَّيْءَ: سىلىقلىدى، تەكشىلىدى، سىلىقلاتتى.

مُرْتَابٌ: شەك قىلغۇچى، شەكلەنگۈچى، گۇمانلانغۇچى، شۇبھىلىك.

«وَأَلَنْتَ أَلْبَابَ الْوَرَى بِمَوَاعِظٍ غُرٍّ وَمَا فِي صِدْقِهَا مُرْتَابٌ»: تەسىرلىك ۋەزلىرىڭ بىلەن كىشىلەرنىڭ قەلبىنى ئېرىتىۋەتتىڭ. بۇ ۋەزلەرنىڭ راستلىقىدا شەك قىلىدىغان ھېچ كىشى يوق.

مِرْتَاجٌ ج مَرَاتِيجُ: دمم، تاقاق.

«أَحْكِمْ غَلْقَ الْبَابِ بِالْمِرْتَاجِ»: ئىشىكنى تاقاق بىلەن مەھكەم تاقىغىن!

مُرْتَاحٌ: راھەتلەنگۈچى، مەمنۇن بولغۇچى، خاتىرجەم.

مُرْتَاحُ الْبَالِ: خاتىرجەملىك.

مُرْتَاعٌ: قورقۇنچلۇق، ھەيران قالارلىق، كىشىنى چۆچۈتىدىغان.

مَرْتَبَةٌ ج مَرَاتِبُ: دەرىجە، مەرتىۋە، كاتېگورىيە، ئورۇن، ئۇنۋان، كۆرپە.

مَرْتَبَةُ الْمِئَاتِ: يۈزلەر خانىسى.

مَرْتَبَةُ الْعَشَرَاتِ: ئونلۇق خانە، ئونلار خانىسى.

مَرْتَبَةُ الْأُلُوفِ: مىڭلار خانىسى.

«حَصَلَ عَلَمَرْتَبَةِ الشَّرَفِ»: شەرەپلىك ئورۇنغا ئىگە بولدى.

إِحْتَلَّ الْمَرْتَبَةَ الْأُولَى: بىرىنچىلىكنى ئالدى.

مُرْتَبِطٌ ج مُرْتَبِطُونَ: ئالدىراش، باغلانغان، مەشغۇل.

«أَرْجُو أَلَّا تَكُونَ مُرْتَبِطًا هَذَا الْيَوْمَ لِتُشَرِّفَنِيْ بِالزِّيَارَةِ»: بۈگۈن بىزنى يوقلاپ شەرەپناك قىلىشىڭىز ئۈچۈن بىرەر ئىشقا تۇتۇلۇپ قالمىسىڭىزكەن.

مُرْتَبِطٌ بِمَوْعِدٍ: ۋەدىلىشىپ قويغان.

مُرْتَبِطَةٌ اِرْتِبَاطًا وَثِيقًا: مۇستەھكەم باغلانغان.

مُرْتَبِكٌ: مۇرەككەپ، چىگىش.

مُرَتَّبٌ ج مُرَتَّبَاتٌ: تەرتىپلىك، رەتلىك، ياخشى

ئورۇنلاشتۇرۇلغان، قائىدىلىك، ماڭاش.

تِلْمِيذٌ مُرَتَّبٌ: تەرتىپلىك ئوقۇغۇچى.

«كَمْ مُرَتَّبُكَ فِي الشَّهْرِ»: ئايلىق ماڭاشىڭ قانچە ؟

دَفْعُ الْمُرَتَّبَاتِ: ئىش ھەققى تارقاتماق.

مُرَتِّلٌ: ئۈنلۈك ئوقۇغۇچى، ناخشا ئېيتقۇچى، (قۇرئاننى) ياخشى ئوقۇغۇچى.

الْمُصْحَفُ الْمُرَتَّلُ: تەجۋىد بىلەن ئوقۇلغان قۇرئان كەرىم.

مُرْتَجٌّ: تەۋرىتىلگەن، تىترىتىلگەن.

صَوْتٌ مُرْتَجٌّ: تىترىگەن ئاۋاز.

مُرْتَجَلٌ: ئويلاپ تۇرماستىنلا ئېيتىلغان سۆز، دەرھال ئوتتۇرىغا قويۇلغان سۆز.

مُرْتَجّ: تەۋرىگەن، تىترىگەن.

صَوْتٌ مُرْتَجّ: تىترىگەن ئاۋاز.

مُرْتَحِلٌ: كۆچۈپ كەتكەن.

«لَا مُرْتَحَلَ الْيَوْمَ»: بۈگۈن سەپەرگە ئاتلانمايمىز.

مُرْتَخِصٌ: باھاسى تۆۋەن، ئەرزان.

مُرْتَخَصٌ: ئەرزان.

جَادَ بِكُلِّ مُرْتَخَصٍ وَغَالٍ: ئىلكىدە بارنىڭ ھەممىسىنى سەرپ قىلدى، تىرىشچانلىق كۆرسەتتى.

مُرْتَدٌّ: چېكىنگۈچى، يانغۇچى، قايتقۇچى، مۇرتەت.

مُرْتَدٌّ عَنِ الدِّيْنِ: دىندىن يانغۇچى.

مُرْتَزِقٌ: ياللانغان، نورما ئاشلىققا ئىگە بولغان، تۇرمۇش لازىمەتلىكلىرىنىڭ مەنبەسى.

مُرْتَزِقَةٌ: تەمىنلەشكە ئېرىشكەن ئادەم؛ ياللانما ئەسكەر، ياللانما قوشۇن .

مُرْتَشٍ: پارا ئالغۇچى، پارىخور.

مَرْتَعٌ ج مَرَاتِعُ: ئوت - چۆپى مول يايلاق، مول چارۋىچىلىق مەيدانى، ئوتلاق.

مَرْتَعُ الرَّذِيلَةِ: جىنايەت مەنبەسى، رەزىللىك ئوچىقى.

مُرْتَفِعٌ: يۈكسەك، ئالىي، يۇقىرى، ئۈستۈن.

مُرْتَفَعٌ ج مُرْتَفَعَاتٌ: ئېگىز جاي، ئېگىزلىك.

مُرْتَفَعٌ جَوِّيٌّ: ھاۋا بېسىمى يۇقىرى جاي.

«تَكْثُرُ الْمُرْتَفَعَاتُ فِي الْجَزَائِرِ»: ئالجىرىيىدە ئېگىزلىكلەر كۆپ.

مُرْتَفِقٌ: پايدىلىنىش ھوقۇقىغا ئىگە بولغۇچى.

مُرْتَفَقٌ ج مُرْتَفَقَاتٌ: ياستۇق، تەكيە؛ ھاجەتخانا؛ يۇيۇنۇش ئۆيى.

مُرْتَقٍ: تەربىيىلەنگەن، تەربىيە كۆرگەن، مەدەنىيەتلىك.

«مَكَانٌ صَعْبُ الْمُرْتَقَى»: چىقىش قىيىن بولغان جاي.

«لَقَدْ إِرْتَقَيْتَ مُرْتَقًى صَعْبًا»: چىقىش قىيىن بولغان جايغا ئۆرلەپ چىقتىڭ.

مُرْتَكٌ: ئاليۇمىن ئوكسىدى.

مُرْتَكِبٌ: گۇناھ ئۆتكۈزگۈچى، گۇناھكار، جىنايەتچى.

مُرْتَكَزٌ ج مُرْتَكَزَاتٌ: ئاساس.

مُرْتَكَزَاتُ النَّظَرِيَّةِ: نەزەرىيە ئاساسلىرى.

مُرْتَكِزٌ: تۈۋرۈك، تىرەك، يۆلەنچۈك.

مَرْتَكَمُ الطَّرِيقِ: تاشيول؛ يولنىڭ ئوتتۇرىسى.

أَنَا مُرْتَكِنٌ عَلَيْكَ: مەن ساڭا ئىشىنىمەن.

مُرْتَهِنٌ: گۆرۈگە ئالغۇچى.

مُرْتَهَنٌ: گۆرۈگە قويۇلغان نەرسە، رەنگە قويۇلغان نەرسە.

مُرْتَوٍ: ئۇسسۇزلۇقتا قانغان ئادەم.

مَرَثَ يَمْرُثُ مَرْثًا الصَّبِيُّ ثَدْيَ أُمِّهِ: بالا ئانىسىنىڭ ئەمچىكىنى شورىدى. ئەمدى.

مَرَثَ الشَّيْءَ: نەرسىنى يۇمشاتتى.

مَرَثَ الشَّيْءَ فِي الْمَاءِ: نەرسىنى سۇغا چىلىدى، ئەملىدى.

مَرْثَاةٌ ج مَرَاثٍ: مەرسىيە، تەزىيەنامە.

مَرْثَدٌ ج مَرَاثِدُ: مەرد ئادەم، جەسۇر ئادەم، شىر.

مَرْثِمٌ ومِرْثَمٌ ج مَرَاثِمُ: بورۇن.

مَرْثِيَةٌ ج مَرَاثٍ: مەرسىيە، تەزىيەنامە.

مَرِجَ يَمْرَجُ مَرْجًا: قالايمىقان بولدى، تەرتىپسىز بولدى، تەرتىپ بۇزۇلدى، پاراكەندە بولۇپ كەتتى، بىسەرەمجان بولدى.

مَرَجَ يَمْرُجُ مَرْجًا الدَّابَّةَ: مال باقتى، يايلاتتى، ئوتلاتتى.

﴿مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ﴾ ‹قرآن›: ئۇ ئىككى دېڭىزنى (بىرى تاتلىق، بىرى ئاچچىق) ئاققۇزدى، ئۇلار ئۇچرىشىدۇ.

مَرْجٌ ج مُرُوجٌ: ئوتلاق، يايلاق، قالايمىقانچىلىق.

هَرْجٌ وَمَرْجٌ: شاۋقۇن-سۈرەن، ۋاراڭ چۇرۇڭ، غوۋغا، قالايمىقان، پىتنە-پاسات.

مَرَجٌ: قالايمىقان، قالايمىقانچىلىق، چىرىكلىك، پىتنە-پاسات، توپىلاڭ، ئەنسىزچىلىك.

بَعِيرٌ مَرَجٌ: ئەركىن ئوتلايدىغان تۆگە پادىسى.

مَرْجَاةٌ: ئۈمىد، ئارزۇ، تىلەك.

مِرْجَاسٌ: چوڭقۇرلۇق ئۆلچىگۈچ.

مِرْجَاسٌ مِضْغَطِيٌّ: ھاۋا بېسىمىنى ئۆلچىگۈچ، باروگراف.

مَرْجَانٌ ج مَرْجَانَةٌ: مارجان، ئۈنچە - مارجان.

﴿يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ﴾ ‹قرآن›: ئۇلاردىن مەرۋايىت بىلەن مارجان چىقىدۇ.

سَمَكُ مَرْجَانٍ: ئالتۇنبېلىق.

مَرْجَانِيٌّ: مارجانلىق، مارجاننىڭ.

«عِقْدٌ مَرْجَانِيٌّ»: مارجان تىزىق.

الْمُرْجِئَةُ: ئىسلام دىنىدىكى بىر مەزھەپ.

مُرَجَّلٌ: ئەرلەرنىڭ سۈرىتى چۈشۈرۈلگەن توقۇلما.

ثَوْبٌ مُرَجَّلٌ: ئەرلەرنىڭ سۈرىتى بار كىيىم.

مَرْجَعٌ ج مَرَاجِعُ: پايدىلىنىدىغان كىتابلار، پايدىلىنىدىغان مەنبەلەر، پايدىلىنىدىغان ماتېرىياللار؛ يىغىلىش مەيدانى، قايتىدىغان جاي ياكى ئورۇن.

﴿إِلَى اللهِ مَرْجِعُكُمْ﴾ ‹قرآن›: سىلەر ئاللاھنىڭ دەرگاھىغا قايتىسىلەر.

الْمَرْجَعُ الْأَخِيرُ: ئەڭ ئاخىرقى دەرىجە، ئەڭ ئاخىرقى باسقۇچ.

الْمَرَاجِعُ الرَّسْمِيَّةُ: ھۆكۈمەت ئورگانلىرى.

مَرَاجِعُ الْاِخْتِصَاصِ: مەخسۇس ئورگان.

هَذَا الْبَابُ مِنَ التَّارِيخِ يَقَعُ مِنَ الْمَرَاجِعِ فِي صُوَرَةٍ مُوَزَّعَةٍ: بۇ بابقا ئائىت تارىخىي مەنبەلەر تارقاق.

مُرْجِفٌ: گەپ توشۇغۇچى، سۆزخەنچى، پىتنە - ئىغۋا تارقاتقۇچى.

مِرْجَلٌ ج مَرَاجِلُ: قازان، پار قازىنى.

مِرْجَلٌ لِلصَّهْرِ: مارتېن پېچ.

مِرْجَلٌ كَهْرَبَائِيٌّ: توك ئوچاق.

غُرْفَةُ الْمِرْجَلِ: پار قازىنى ئۆيى.

مِرْجَمٌ: قاۋۇل، كۈچلۈك، ساغلام؛ ئېتىش قورالى.

مِرْجَمَةٌ ج مَرَاجِمُ: راكېتا.

«تَرَامَى الْجَيْشَانِ بِمَرَاجِمِ الصَّوَارِيخِ»: ئىككى قوشۇن بىر - بىرىگە راكېتا ئېتىشتى.

مَرْجُوحَةٌ ج مَرَاجِيحُ: ئىلەنگۈچ.

مَرْجُونَةٌ ج مَرَاجِينُ وَمَرْجُونَاتٌ: ئاغزى تار تېگى كەڭ سېۋەت.

هُمْ فِي مَرْجُونَةٍ: ئۇلار قالايمىقانچىلىق ئىچىدە نېمە قىلىشىنى بىلەلمەيدۇ.

مَرْجُوٌّ: ئۈمىدلىك، ئارزۇلۇق، ئۈمىد قىلىنغان.

﴿قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَذَا﴾ ‹قرآن›: بۇنىڭدىن بۇرۇن سەن ئارىمىزدا ئۈمىد قىلىنغان كىشى ئىدىڭ.

الْمَرْجُوُّ أَنْ: ئۈمىد شۇكى.

مَرَحَ يَمْرَحُ مَرَحًا وَمَرَحَانًا الرَّجُلُ: خۇشال بولدى، ياقتۇردى، ياخشى كۆردى، قىزىقتى، شادلاندى، كۆرەڭلەپ كەتتى، شاد-خۇرام بولدى، ياىراپ كەتتى.

﴿وَبِمَا كُنتُمْ تَمْرَحُونَ﴾ «قۇرئان»: سىلەرنىڭ كۆرەڭلەپ كەتكەنلىكىڭلار ئۈچۈندۇر.

مَرَحَ الْمُهْرُ: تاي سەكرىدى، ئويناقشىدى.

«لاَ تَمْرَحْ بِعِرْضِكَ»: ئابرۇيۇڭنى ساقلا.

مَرَحٌ: خۇشاللىق، شاد-خۇرام، خۇشال-خۇرام، شاد-خۇراملىق، چەكسىز خۇشاللىق.

فِي فَرَحٍ وَمَرَحٍ: زور قىزىقىش بىلەن، كۆتۈرەڭگۈ ۋە خۇشال كەيپىياتتا، شادلىق تەنتەنىسى بىلەن.

مَرَحُ الشَّبَابِ: ياشلىقنىڭ مەغرۇرلۇقى.

﴿وَلاَ تَمْشِ فِي الأَرْضِ مَرَحاً﴾ «قۇرئان»: سەن زېمىندا مەغرۇرانە يۈرمىگىن.

مَرِحٌ ج مَرْحَى وَمَرَاحَى: شاد-خۇرام، خۇشاللىق، شاد-خۇراملىق.

مِرْحَاضٌ ج مَرَاحِيضُ: هاجەتخانا، تازىلىق ئۆيى، تەرەتخانا.

«وَجَدْنَا مَرَاحِيضَهُمْ قَدْ اِسْتُقْبِلَ بِهَا الْقِبْلَةُ» «حەدىس»: ئۇلارنىڭ هاجەتخانىلىرىنىڭ قىبلە تەرەپكە قارىتىلغانلىقىنى بايقىدۇق.

مَرْحَبَ يُمَرْحِبُ مَرْحَبَةً الرَّجُلَ وَبِهِ: قارشى ئالدى، كۈتۈۋالدى، ئالقىشلىدى.

مَرْحَبًا: خۇش كەپسىز! قارشى ئالىمىز!

أَهْلًا وَمَرْحَبًا: خۇش كەپسىز! قارشى ئالىمىز!

مَرْحَبًا بِكَ: خۇش كېلىپسىز، قارشى ئالىمىز!

لاَ مَرْحَبًا بِكَ: سىزنى قارشى ئالمايمىز.

﴿هَذَا فَوْجٌ مُقْتَحِمٌ مَعَكُمْ لاَ مَرْحَباً بِهِمْ إِنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ﴾ «قۇرئان»: بۇ جامائە سىلەر بىلەن بىرگە كىرگۈچىدۇر، ئۇلار قارشى ئېلىنمايدۇ، ئۇلار چوقۇم ئازابنى تېتىغۇچىدۇر.

مَرْحَبَةٌ: كەڭ جاي، كەڭ زېمىن.

مَرْحَلَةٌ ج مَرَاحِلُ: يولۇچى بىر كۈن ئەتراپىدا باسىدىغان مۇساپە، باسقۇچ، مەنزىل، ئۆتەڭ، بېكەت، نۇقتا ئېغىزى.

مَرْحَلَةُ الْإِنْتِقَالِ: ئۆتكۈنچى دەۋر.

مَرْحَلَةُ الدَّوْرَةِ: دەۋرىيلىك.

الْمَرْحَلَةُ الْإِبْتِدَائِيَّةُ: باشلانغۇچ مەكتەپ باسقۇچى.

الْمَرْحَلَةُ الْإِعْدَادِيَّةُ: تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپ باسقۇچى.

الْمَرْحَلَةُ الثَّانَوِيَّةُ: تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ باسقۇچى.

الْمَرْحَلَةُ الْجَامِعِيَّةُ: ئۇنىۋېرسىتېت باسقۇچى.

«مَرْحَلَةٌ أُولَى مِنَ الْمَشْرُوعِ»: پىلاننىڭ بىرىنچى باسقۇچى.

دُونَهُ مَرَاحِلُ: ئۇنىڭدىن كۆپ ئاز.

«بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَكَّةَ ثَلاَثُ مَرَاحِلَ»: بىز بىلەن مەككىنىڭ ئارىسىدا ئۈچ كۈنلۈك يول بار.

مَازَالَ بَيْنَكَ وَبَيْنَ الْإِتْقَانِ مَرَاحِلُ وَمَرَاحِلُ: سېنىڭ بۇنى پۇختا ئۆگىنىشىڭ تېخى يىراق.

فِي مَرَاحِلِ حَيَاتِهِ الْأُولَى: هاياتىنىڭ دەسلەپكى يىللىرى.

فُلاَنٌ يَزِيدُ عَنْكَ بِمَرَاحِلَ: پالانى سېنىڭدىن كۆپ ئۈستۈن.

أَحْسَنُ مِنْهُ بِمَرَاحِلَ: ئۇنىڭدىن كۆپ ياخشى.

مَرْحَمَةٌ ج مَرَاحِمُ: مەرھەمەت، رەھىمەت، ئىچ ئاغرىتىش، مېھىر - شەپقەت، مېھرىبانلىق.

مَرْحَمَةُ اللهِ: ئاللاھنىڭ رەھمىتى، ئاللاھنىڭ مەرھەمىتى، ئاللاھنىڭ مېھىر - شەپقىتى.

بِسَاطُ الْمَرْحَمَةِ: كېپەنلىك، ئاخىرەتلىك.

عَدَمُ الْمَرْحَمَةِ: شەپقەت قىلماسلىق، رەھىم قىلماسلىق، تاش يۈرەكلىك، شەپقەتسىزلىك.

عَدِيمُ الْمَرْحَمَةِ: شەپقەتسىز، رەھىمسىز، تاش

يۈرەك، باغرى قاتتىق.

عَرْشُ الْمَرْحَمَةِ: ئاللاھنىڭ ئەرشى، جەننەت.

بِلَا مَرْحَمَةٍ: رەھىمسىز.

مَرْحُوْمٌ: مەرھۇم، رەھمەتلىك، ۋاپات بولغۇچى.

مَرْحَى: ياخشى! ياخشى بولدى! بەك ياخشى بولدى، ناھايىتى ياخشى بولدى! ناھايىتى ئوبدان بولدى! ياخشى قىلدىڭىز! توغرا قىلدىڭىز! ئاپىرىن.

مَرَخَ يَمْرَخُ مَرْخًا جَسَدَهُ بِالدُّهْنِ: بەدەنگە ماي سۈركىدى، ياغلىدى، مايلىدى.

مَرِخٌ: تولا مايلايدىغان ئادەم؛ دەلدۈش، گۆمۈش؛ يۇمشاق.

مَرْخٌ مِنَ الشَّجَرِ: دەرەخنىڭ نوتىسى.

مُرَخْرَخٌ: بوش، يۇمشاق.

مَرَدَ يَمْرُدُ مُرُوْدًا وَمَرُدَ يَمْرُدُ مَرَادَةً وَمُرُوْدَةً: خائىنلىق قىلدى، ئاسىيلىق قىلدى، يۈز ئۆرۈدى، توپىلاڭ كۆتۈردى، قوزغىلاڭ كۆتۈردى، پالۋان بولدى، بەستلىك بولدى.

مَرَدَ الشَّيْءَ: يۇمشاتتى، سىلىقلاتتى، پارقىراتتى.

مَرَدَ الشَّخْصَ: ئابرۇيىنى تۆكتى.

مَرَدَ الصَّبِيّ ثَدْيَ أُمِّهِ: بالا ئانىسىنىڭ ئەمچىكىنى ئەمدى.

مَرَدَ الْمَلَّاحُ السَّفِيْنَةَ: كېمىچى كېمىنى پالاق بىلەن ماڭغۇزدى.

﴿وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِيْنَةِ مَرَدُوا عَلَى النِّفَاقِ﴾ «قرآن»: مەدىنە ئاھالىسىدىنمۇ مۇناپىقلىقتا چىڭ تۇرغانلار بار.

مَرَدَ عَلَى الشَّيْءِ: ئادەتلەندى، كۆندى.

مَرِدَ يَمْرَدُ مَرَدًا وَمُرُوْدَةً الْغُلَامُ: يىگىتنىڭ بۇرۇتى خەت تارتتى.

مَرِدَ الْغُصْنُ: نوتا يوپۇرماق چىقاردى.

مَرْدَاءُ ج مَرَادٍ: غازاڭلىرى (يوپۇرماقلىرى) چۈشۈپ كەتكەن دەرەخ، قاقشال دەرەخ، قاقاس يەر.

مِرْدَاسٌ: قوزۇق قېقىش ماشىنىسى.

مِرْدَامٌ: كېرەكسىز نەرسە، ئىشقا يارىماس ئادەم، تاشلاندۇق، كېرەكسىز.

مَرَدٌّ: قايتىدىغان جاي، ئەسلىگە كېلىش ئورنى، سەۋەب.

«مَرَدّ هَذَا الْمَرَضِ إِلَى إِهْمَالِكَ فِي الْغِذَاءِ»: يېمەك - ئىچمەككە پەرۋاسىز قارىغانلىقىڭ بۇ كېسەلنى كەلتۈرۈپ چىقارغان.

مُرَدِّدٌ ج مُرَدِّدُوْنَ: تەكرارلىغۇچى.

مِرْدَسٌ: قوزۇق قېقىش ماشىنىسى.

مُرْدِفٌ ج مُرْدِفُوْنَ: ئەگەشتۈرگۈچى.

﴿أَنِّي مُمِدُّكُم بِأَلْفٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدِفِيْنَ﴾ «قرآن»: سىلەرگە ئارقىمۇئارقا (چۈشىدىغان) مىڭ پەرىشتە بىلەن ياردەم بېرىمەن.

مِرْدَنٌ ج مَرَادِنُ: يىك، ئۇرچۇق، موكا.

مِرْدَنٌ وَعِرْنَاسٌ: يىك ۋە تورمۇزە.

مَرْدُوْدٌ: رەت قىلىنغان، رەت قىلىشقا بولىدىغان.

مَرْدُوْدَةٌ ج مَرْدُوْدَاتٌ: رەت قىلىنغان، قايتۇرۇلغان، تالاق قىلىنغان، قويۇۋېتىلگەن.

مُرْدِيّ الْمَرَاكِبِيّ ج مَرَادِيّ: كېمە ھەيدەش پالىقى.

مُرْدِيّ السِّمَاكِ: بېلىق تۇتىدىغان قاماق.

مِرْذَاذٌ ج مَرَاذِيْذُ: سۇ پۈركۈگۈچ.

مَرَّ يَمُرّ مَرًّا وَمُرُوْرًا وَمَمَرًّا: ئۆتتى، ئۆتۈپ كەتتى.

مَرَّ بِهِ وَعَلَيْهِ: ئۆتتى، ئۆتۈپ كەتتى، كېسىپ ئۆتتى.

«مَرَّ أَمَامَهُ»: ئۇنىڭ ئالدىدىن ئۆتۈپ كەتتى.

«مَرَّ مَرَّ الْبَرْقِ»: چاقماقتەك ئۆتۈپ كەتتى، چاقماق تېزلىكىدە ئۆتۈپ كەتتى.

«مَرَّ بِمَرَاحِلَ مُتَعَدِّدَةٍ»: تۈرلۈك باسقۇچلاردىن ئۆتتى.

مَرَّ الْأَمْرُ وَغَيْرُهُ: ئىش ئۆتۈپ كەتتى.

«مَرَّ ذِكْرُهُ»: تىلغا ئېلىندى.

﴿حَمَلَتْ حَمْلاً خَفِيفاً فَمَرَّتْ بِهِ﴾ «قرآن»: (ئادەم ئاتىنىڭ) خوتۇنى يېنىككىنە قورساق كۆتۈرۈپ ئېغىر بوي يۈردى.

أَمُرّ بِكُمْ بِالْحَوَادِثِ: مەن سىلەرگە يۈز بەرگەن ئىشلارنى سۆزلەپ بېرەي.

مَرَّ يَمُرُّ مَرَارَةً: ئاچچىق بولدى، ئاچچىق بولۇپ قالدى.

مَرٌّ ج مُرُورٌ: ئارغامچا، ئارقان، زەنجىر، گۈرجەك، تۆمۈر گۈرجەك، ئوتنغۇچ، كەپكۈر، ئۆتمەك، ئۆتۈپ كەتمەك.

﴿وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ﴾ «قرآن»: ھالبۇكى ئۇلار بۇلۇتتەك چۆرگىلەپ يۈرىدۇ.

عَلَى مَرِّ الْأَيَّامِ عَلَى مَرِّ الزَّمَانِ: تەدرىجىي، ئاستا ـ ئاستا، كۈنلەرنىڭ ئۆتۈشى بىلەن، كۈنلەرنىڭ ئۆتۈشىگە ئەگىشىپ، ۋاقىتنىڭ ئۆتۈشى بىلەن، دەۋرگە ئەگىشىپ.

مُرٌّ: جاپالىق، ئاچچىق.

قُلِ الْحَقَّ وَإِنْ كَانَ مُرًّا: ئاچچىق بولسىمۇ ھەقنى سۆزلە.

مُرّ الصَّحَارَى: ئاچچىق كاۋا.

«دَوَاءٌ مُرٌّ»: ئاچچىق دورا.

«ذَاقَ الْمُرَّ»: ئازابلاندى، جاپا چەكتى.

مَرَّادٌ ج مَوَارِيدُ: بويۇن.

مُرَّادٌ: گىگانت ئادەم.

مُرَّارٌ: ئوغرىتىكەن، تۆمۈرتىكەن.

مَرَّةٌ ج مَرٌّ وَمِرَارٌ وَمَرِرٌ وَمُرُورٌ وَمَرَّاتٌ: قېتىم، نۆۋەت، مەررە.

مَرَّةً ذَاتَ مَرَّةٍ: ئارقىمۇئارقا.

«لِأَوَّلِ مَرَّةٍ»: تۇنجى قېتىم، بىرىنچى قېتىم.

غَيْرَ مَرَّةٍ: بىر قېتىملا ئەمەس، كۆپ قېتىم، بىرقانچە قېتىم، تەكرار، قايتا ـ قايتا.

«مَرَّةً أُخْرَى»: يەنە بىر قېتىم، باشقىدىن، قايتىدىن.

كَمْ مَرَّةً:نەچچە قېتىم؟ قانچە قېتىم؟

مَرَّةً بَعْدَ مَرَّةٍ:قايتا ـ قايتا، كۆپ مەرتىۋە ، كۆپ قېتىم، تەكرار ـتەكرار، ئارقىمۇئارقا.

«لَقِيَهُ مَرَّةً»: ئۇنىڭ بىلەن بىر قېتىم ئۇچراشتى.

«الْمَرَّةُ تِلْوَ الْمَرَّةِ»: ئارقىمۇئارقا، كەينى ـ كەينىدىن.

مَرَّتَانِ: ئىككى قېتىم، ئىككى نۆۋەت.

اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ يَتَسَاوَيَانِ فِي كُلِّ سَنَةٍ مَرَّتَيْنِ: كېچە بىلەن كۈندۈز ھەر يىلى ئىككى قېتىم تەڭلىشىدۇ.

أَبُو مُرَّةَ: شەيتاننىڭ لەقىمى.

مِرَّةٌ ج مِرَارٌ وَأَمْرَارٌ: كۈچ، قۇۋۋەت، قابىلىيەت، ئەقىل ـ پاراسەت.

﴿عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَى﴾ «قرآن»: ۋەھيىنى ئۇنىڭغا كۈچلۈك پەرىشتە (جىبرىئىل) تەلىم بەردى، ئۇنىڭ كۆرۈنۈشى چىرايلىق بولۇپ يۇقىرى ئۇپۇقتا (ئۆز شەكلىدە) تۇردى.

مِرَّةٌ ج مِرَرٌ جج أَمْرَارٌ: ئۆت، ئۆت سۇيۇقلۇقى.

مَرَّجَ يُمَرِّجُ تَمْرِيجًا: ئانانىزم قىلدى، قولدا لەززەتلەندى.

مَرَّخَ يُمَرِّخُ تَمْرِيخًا: يۇمشاتتى، سۇيۇلدۇردى.

مَرَّخَ الْعَجِينَ: خېمىرنى ياندۇردى.

مَرَّدَ يُمَرِّدُ تَمْرِيدًا الْغُصْنَ: شاخنى چاتىدى، يۇتىدى.

مَرَّدَ الْبِنَاءَ: بىنانى سىلىقلىدى.

مَرَّرَ يُمَرِّرُ تَمْرِيرًا الشَّيْءَ: نەرسىنى يەرگە يايدى، ئاچچىق قىلىۋەتتى، نەرسىنى ئۆتكۈزۈۋەتتى.

مَرَّرَ الْبِسَاطَ: بىساتنى يايدى.

«مَرَّرَ الدَّوَاءُ الشَّرَابَ»: دورا شارابنى ئاچچىق قىلىۋەتتى.

مَرَّضَ يُمَرِّضُ تَمْرِيضًا: ئاغرىتىپ قويدى، كېسەل

قىلىپ قويدى.

«مَرَّضَ هَذَا الطَّعَامُ الصَّبِيَّ»: بۇ يېمەكلىك بالىنى ئاغرىتىپ قويدى.

«مَرَّضَتِ الْمُمَرِّضَةُ جَدَّتِي بِكُلِّ عِنَايَةٍ»: سېستىرا مومامنى كۆڭۈل قويۇپ كۈتتى.

مَرَّطَ يُمَرِّطُ تَمْرِيطًا الشَّعْرَ: موينى يۇلدى.

مَرَّغَ يُمَرِّغُ تَمْرِيغًا وَتِمْرَاغًا الشَّيْءَ فِي التُّرَابِ: نەرسىنى توپىدا دومىلاتتى، دومىلاتتى، چاڭ - توزانغا كۆمۈۋەتتى؛ ئۇياق-بۇياققا ئۆرۈدى.

مَرَّغَ رَأْسَهُ: بېشىنى مايلىدى، چېچىنى مايلىدى.

مَرَّغَ عِرْضَهُ: نامىنى بۇلغىدى، شەنىگە داغ تەگكۈزدى.

مَرَّنَ يُمَرِّنُ تَمْرِينًا عَلَى الْأَمْرِ: مەشىق قىلدۇردى، ئۆنى ئىشقا كۆندۈردى، چېنىقتۇردى.

مَرَّنَ الشَّيْءَ: نەرسىنى يۇمشاتتى، ئەۋرىشىم قىلدى.

مَرَّنَ الصَّانِعُ الْحَدِيدَ: هۈنەرۋەن تۆمۈرنى تاۋلىدى.

مَرَّنَ الْفَرِيقَ عَلَى السِّبَاحَةِ: سۇ ئۈزۈشنى مەشىق قىلدۇردى.

مِرِّيحٌ ج مِرِّيحُونَ: شاد - خۇرام، خۇشاللىق، شاد - خۇراملىق.

مِرِّيخٌ. الْمِرِّيخُ: مارس.

مُرَيْرٌ: ئوغرىتىكەن، تۆمۈرتىكەن.

مُرَيَّاتٌ: ئاچچىق دورىلار.

مِرْزَابٌ ج مَرَازِيبُ: تورۇبا، نو.

مَرْزُبَانٌ ج مَرَازِبَةٌ: قەھرىمان، باتۇر، چەۋەنداز، رەئىس، باشلىق، يولۋاس.

مِرْزَبَّةٌ: هاسا تاياق، تۆمۈر توقماق.

مِرْزَبَةٌ ج مَرَازِبُ وَمَرَازِبَةٌ: هاسا، تاياق.

مُرْزَأٌ ج مُرْزَأُونَ: مەرد، سېخىي.

أُمّ مِرْزَمٍ :شىمال شامىلى.

مَرْزُوقٌ: بەختلىك، تەلەيلىك، ئامەتلىك.

مَرَسَ يَمْرُسُ مَرْسًا الدَّوَاءَ: دورىنى چىلىدى، دەملىدى، چىلاپ يۇمشاتتى، ئېرىتتى.

«مَرَسَ الْخُبْزَ»: ناننى چىلىدى.

«مَرَسَ حَبَّةَ الدَّوَاءِ»: تابلىتكا دورىنى يۇمشاتتى.

مَرِسَ يَمْرَسُ مَرَسًا ـ الشَّخْصُ: قاتتىق قول بولدى.

مَرِسَتْ حِبَالُهُ: ئىشى مۇرەككەپلىشىپ كەتتى.

مَرِسٌ ج أَمْرَاسٌ: چېنىققان، ئىش كۆرگەن، ئىش بىلىدىغان، تەجرىبىلىك، تەدبىرلىك.

مِرْسَاةٌ ج مَرَاسٍ: لەڭگەر.

مَرَسَةٌ ج مَرَسٌ وَأَمْرَاسٌ: توم ئارغامچا، توم ئارقان.

مُرْسْتَقٌ: مول، كەڭرى، باياشات، مۇنبەت.

مُرْسِلٌ ج مُرَاسِلُ: خەت ئەۋەتكۈچى، خەۋەرچى.

جِهَازٌ مُرْسِلٌ: تارقىتىش ئاپپاراتى، رادىئو پېرېداتچىك، رادىئو تارقاتقۇچى، تېلېگراف ئاپپاراتى.

مُرْسَلٌ: پەيغەمبەر، ئەۋەتىلگۈچى.

﴿أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَالِحاً مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ﴾ «قرآن»: سىلەر سالىھنى ئۇنىڭ پەرۋەردىگارى تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن پەيغەمبەر دەپ بىلەمسىلەر؟!

مُرْسَلٌ إِلَيْهِ: ئاپشۇرۇپ ئالغۇچى.

شِعْرٌ مُرْسَلٌ: چاچما شېئىر.

«يَشِيعُ الشِّعْرُ الْمُرْسَلُ بَيْنَ شُعَرَاءِ الْعَرَبِيَّةِ الْمُحْدَثِينَ»: ئەرەب يېڭى زامان شائىرلىرى ئارىسىدا چاچما شېئىر بىرقەدەر ئەۋج ئالغان.

نَثْرٌ مُرْسَلٌ: سەجئى قاپىيىلەردىن خالىي پروزا، ئەركىن نەسر.

مُرْسَلَةٌ ج مُرْسَلَاتٌ: شامال، پەرىشتە، ئات، قۇرئاندىكى بىر سۈرە.

﴿وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفاً فَالْعَاصِفَاتِ عَصْفاً﴾ «قرآن»: ئارقىمۇئارقا چىقىۋچى (لەرزان) شاماللار بىلەن قەسەمكى، قاتتىق چىقىۋچى بورانلار بىلەن قەسەمكى.

مَرْسَمٌ ج مَرَاسِمُ: رەسىمخانا، رەسىم ئۆيى، رەسىم

سىزىش ئۆيى.

«اِمْتَلَأَ الْمَرْسَمُ بِعَشَرَاتِ اللَّوْحَاتِ الْفَنِّيَّةِ الرَّائِعَةِ»: رەسىم سىزىش ئۆيى ئونلىغان گۈزەل سەنئەت ئەسەرلىرى بىلەن تولۇپ كەتتى.

مَرْسَمُ السِّيْنَمَا: كىنو شىركىتى، كىنوغا ئېلىش مەيدانى.

مَرْسَنٌ ج مَرَاسِنُ: بۇرۇن، خارتۇم، تۇمشۇق، (ھايۋانلارنىڭ).

عَلَى رَغْمِ مَرْسَنِهِ: قارىماي، گەرچە، ئۇ بولسىمۇ.

مَرْسُوْمٌ: مۇراسىم، قائىدە ـ يوسۇن.

مُدِيْرُ اِدَارَةِ الْمَرْسُوْمِ بِوَزَارَةِ الْخَارِجِيَّةِ: تاشقى ئىشلار مىنىستىرلىقى ياكى قائىدە ـ يوسۇن مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى.

مَرْسُوْمٌ ج مَرَاسِيْمُ: سىزىلغان، پىلانلانغان، بەلگىلەنگەن، كۆرسىتىلگەن، يولىيورۇق بېرىلگەن، بۇيرۇلغان.

مَرْسُوْمٌ بِقَانُوْنٍ: ئەمر ـ پەرمان، پەرمان.

مَرْسُوْمٌ أَمِيْرِيٌّ: پادىشاھنىڭ ئەمر ـ پەرمانى.

مَرْسُوْمٌ مَلِكِيٌّ: پادىشاھنىڭ ئەمر ـ پەرمانى.

مَرَاسِمُ الْجِنَازَةِ: دەپنە مۇراسىمى.

مَرَاسِمُ الدَّفْنِ: دەپنە مۇراسىمى.

«مَرَاسِمُ الْإِفْتِتَاحِ»: ئېچىلىش مۇراسىمى.

مَرْسَى السُّفُنِ ج مَرَاسٍ: كېمە توختايدىغان جاي، پرىستان، پورت.

«وَصَلَتِ السَّفِيْنَةُ إِلَى الْمَرْسَى قَبْلَ وَقْتِهَا بِنِصْفِ سَاعَةٍ»: كېمە پورتقا ۋاقتىدىن يېرىم سائەت بۇرۇن باردى.

الْمُرْسَى: توختايدىغان جاي، ئاخىرقى توچكا.

﴿يَسْأَلُوْنَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا﴾ ‹قرآن›: (ئى مۇھەممەد) ئۇلار سەندىن قىيامەتنىڭ قاچان بولىدىغانلىقىنى سورايدۇ.

مَرْسِيْنٌ: مىرتاس(خۇشبۇي ئاق گۈللۈك، دائىم يېشىل تۇرىدىغان يېشىل ئۆسۈملۈك).

مَرَشَ يَمْرُشُ مَرْشًا وَجْهَهُ: يۈزىنى(تىرنىلاپ) يارا قىلدى، تاتىلىدى.

مَرَشَهُ : چىشلەپ جاراھەتلەندۈردى، چىشلىۋالدى.

مَرَشَ الْمَاءُ: سۇ ئاقتى.

مِرْشَحٌ م مِرْشَحَةٌ ج مَرَاشِحُ: تەرلىك.

مُرْشِدٌ ج مُرْشِدُوْنَ: يېتەكچى، رەھبەر، مۇئەللىم، ئۇستاز، ۋەز ـ نەسىھەت قىلغۇچى.

«مُرْشِدٌ طُلَّابِيٌّ»: ئوقۇغۇچىلار يېتەكچىسى.

مُرْشِدٌ اِجْتِمَاعِيٌّ: ئىجتىمائىي ئالاقە يېتەكچىسى.

مُرْشِدٌ سِيَاحِيٌّ: يولباشلىغۇچى، ساياھەت يېتەكچىسى.

«لَكَ فِي التَّعَلُّمِ وَ الدِّرَاسَةِ ذَاكَ أَحْسَنُ مُرْشِدٍ»: ئۇ سېنىڭ ئۆگىنىشىڭ ۋە دەرس مۇزاكىرە قىلىشىڭغا ياخشى يېتەكچى بولالايدۇ.

«يَحْتَاجُ الشَّبَابُ إِلَى مُرْشِدِيْنَ يُخْلِصُوْنَ لَهُمْ النُّصْحَ»: ياشلار سادىقلىق بىلەن نەسىھەت قىلىدىغان يېتەكچىلەرگە موھتاج.

مِرَشَّةٌ ج مِرَاشٌّ: سۇ چېچىش ئەسۋابى.

مُرَشِّحُ الْمَاءِ ج مُرَشِّحَاتٌ: سۇ سۈزگۈچ، سۇ تازىلىغۇچ.

«وَضَعَ الْمَاءَ فِي الْمُرَشِّحِ لِيَتَخَلَّصَ مِمَّا بِهِ مِنْ شَوَائِبَ»: سۇدىكى لاي، دۇغ قاتارلىقلارنى تازىلاش ئۈچۈن سۇنى سۈزگۈچكە قۇيدى.

مُرَشَّحٌ ج مُرَشَّحُوْنَ: نامزات قىلىپ كۆرسىتىلگۈچى، نامزات.

مُرَشَّحٌ لِمَنْصَبٍ: نامزات.

مُرَشَّحٌ لِمَجْلِسِ النُّوَّابِ: پارلامېنت نامزاتى.

مِرْصَادٌ ج مَرَاصِيْدُ: كۆزىتىش ئورنى، رەسەتخانا.

﴿إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ﴾ ‹قرآن›: پەرۋەردىگارىڭ(بەندىلەرنى) ئەلۋەتتە كۆزىتىپ تۇرغۇچىدۇر.

مِرْصَافَةٌ: كالتەك ـ توقماق.

مَرْصَدٌ ج مَرَاصِدُ: رەسەتخانا، كۆزىتىش ئورنى.

﴿فَخُذُوهُمْ وَاحْصُرُوهُمْ وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ﴾ «قرآن»: ئەسىرگە ئېلىڭلار، قورشاڭلار، ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان يوللىرىنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار.

اَلْمَرْصَدُ الطَّائِرُ: ئۇچار رەسەتخانا.

مِلْكٌ مُرْصَدٌ: كۆچمەس مۈلۈك.

مِرْصَدَةٌ: دۇربۇن.

مُرَصَّعٌ ج مَرَاصِعُ: مېدالىيون.

مُرَصَّعٌ بِكَذَا: بېزەلگەن.

مَرْصُوصٌ: پۇختا، مۇستەھكەم، پىششىق.

مَرْصُوفٌ: يېپىلغان، ياتقۇزۇلغان، قۇراشتۇرۇلغان.

أَرْضُ الْحَمَّامِ مَرْصُوفَةٌ بِالْبَلَاطِ الْمُلَوَّنِ: مۇنچىغا رەڭلىك كاھىش ياتقۇزۇلغان.

مَرِضَ يَمْرَضُ مَرَضًا وَمَرْضًا: ئاغرىپ قالدى، كېسەل بولدى.

مَرَضٌ ج أَمْرَاضٌ: ئاغرىق، كېسەل، كېسەللىك.

مَرَضٌ بَسِيطٌ: ئادەتتىكى ئاغرىق.

«مَرَضٌ مُسْتَوْطِنٌ»: يەرلىك كېسەل.

«مَرَضٌ مُعْدٍ»: يۇقۇملۇق كېسەللىك، يۇقۇملۇق كېسەل.

مَرَضٌ وَبَائِيٌّ: تارقىلىشچان كېسەللىك، چۇما، يۇقۇملۇق كېسەللىك، تائۇن، ۋابا.

مَرَضُ الرَّقْصِ: ئۇسسۇل كېسىلى(نېرۋا سەۋەبىدىن پۇت ـ قوللار ياكى يۈز مۇسكۇللىرى تىترەپ ھەرىكەتلىنىپ تۇرىدىغان كېسەل).

فِرَاشُ الْمَرَضِ: كېسەل كارىۋىتى، كېسەل كۆرپىسى.

«مَرَضٌ بَاطِنِيٌّ»: ئىچكى كېسەللىك، ئىچكى كېسەل.

مَرَضٌ جِلْدِيٌّ: تېرە كېسەللىك، تېرە كېسەل.

مَرَضٌ زُهَرِيٌّ: تاناسىل كېسەللىكى، جىنسىي كېسەللىك، سىفلىس.

مَرَضٌ صَدْرِيٌّ: كۆكرەك ئاغرىقى.

مَرَضٌ عَصَبِيٌّ: نېرۋا كېسەللىك، نېرۋا كېسەل.

مَرَضٌ عَقْلِيٌّ: روھىي كېسەللىك.

مَرَضٌ مُزْمِنٌ: تۇتقاقلىق كېسەللىك، تۇتقاقلىق كېسەل.

مَرَضٌ نَفْسِيٌّ / نَفْسَانِيٌّ: روھىي كېسەللىك، روھىي كېسەل.

أَمْرَاضٌ سِرِّيَّةٌ: جىنسىي كېسەللىك، تاناسىل كېسەللىكى.

عِلْمُ الْأَمْرَاضِ: پاتولوگىيە (كېسەلنىڭ پەيدا بولۇش ۋە راۋاجلىنىش جەريانى ھەم قانۇنىيىتىنى تەتقىق قىلىدىغان پەن).

اَلْبَعُوضُ تَنْقُلُ أَمْرَاضًا مُعْدِيَةً: پاشا يۇقۇملۇق كېسەللەرنى تارقىتىدۇ.

أَمْرَاضٌ عَامَّةٌ: ئادەتتە كۆپ كۆرۈلىدىغان كېسەللەر.

مَرِضٌ ج مِرَاضٌ: كېسەل، كېسەلچان، ئاغرىق، بىمار.

مَرْضَاةٌ: رازى بولماق، مەمنۇن بولماق، قانائەت قىلماق، خۇشال بولماق.

«لِكُلِّ امْرِئٍ مُرَادٌ يَبْتَغِي دَأْبًا وَإِنَّ أَشْهَى مُرَادِي مِنْكَ مَرْضَاةٌ»: ھەرقانداق ئىنساننىڭ يېتىشكە ئىنتىلىدىغان ئارزۇ ـ ئارمانلىرى بولىدۇ، مېنىڭ ئەڭ يۈكسەك ئارمانىم ئۆزلىرىنى رازى قىلىش.

مَرْضَاةً لَهُ: ئۇنى رازى قىلىش ئۈچۈن، ئۇنى خۇشال قىلىش ئۈچۈن.

«يَسْعَى إِلَى مَرْضَاةِ رَبِّهِ»: پەرۋەردىگارىنىڭ رازىلىقىغا ئېرىشىش ئۈچۈن تىرىشماقتا.

مِرْضَخٌ: سۇندۇرغۇچ، چاققۇچ (بادام، ياڭاق قاتارلىقلارنى).

مُرِضَّةٌ. مَرِضَّةٌ: ئۇرۇقىدىن ئاجرىتىلىپ سۈتكە

چىلانغان خورما.

مُرْضِعٌ ج مَرَاضِعُ: ئىنىكئانا.

مُرْضِعَةٌ ج مَرَاضِعُ وَمُرْضِعَاتٌ: سۈت ئانىسى، ئىنىكئانا.

﴿وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِن قَبْلُ﴾ ‹قرآن›: (ئۇز ئانىسى كېلىشتىن) ئىلگىرى، مۇسانى سۈت ئەمگۈزگۈچى ئاياللارنىڭ ئېمىتىشىدىن توسۇدۇق.

مِرْضَعَةٌ ج مَرَاضِعُ: سوسكا، ئېمىزگۇ.

مَرْضُوضٌ: ئۇرۇپ يارىلانغان، جاراھەتلەنگەن، چېقىلغان، پاچاقلانغان.

قَصَبَةٌ مَرْضُوضَةٌ: سوقۇلغان قومۇش.

مَرْضُوفٌ: قاقلاپ پىشۇرۇلغان گۆش، كاۋاپ.

مُرْضٍ: رازى قىلغۇچى، رازى قىلارلىق خۇشاللاندۇرغۇچى.

لَا يُمْكِنُ أَنْ تَجِدَ عَمَلًا مُرْضِيًا مِثْلَ هَذَا الْعَمَلِ: مۇنداق كۆڭۈلدىكىدەك خىزمەت تېپىشىڭ مۇمكىن ئەمەس.

مَرْضِيٌّ: قانائەتلىنەرلىك (كىشى) رازى قىلىدىغان.

مَرَضِيٌّ: كېسەللىك، كېسەللىك ھالەت، كېسەلگە ئائىت، كېسەلنىڭ.

إِجَازَةٌ مَرَضِيَّةٌ: كېسەللىك رۇخستى.

حَالَةٌ مَرَضِيَّةٌ: كېسەللىك ئەھۋالى.

بِحَالَةٍ مُرْضِيَةٍ: رازى بولغان ھالدا.

نَتِيجَةٌ مُرْضِيَةٌ: قانائەتلەندۈرەرلىك نەتىجە.

نَالَ مَرْضِيَةً مِنْ: ...نىڭ رازىلىقىغا ئېرىشتى.

مَرَطَ يَمْرُطُ مَرْطًا الشَّعْرَ: موينى يۇلدى، سۇغۇردى، تارتتى، چىقاردى.

مِرْطٌ ج مُرُوطٌ: يۇڭدىن توقۇلغان بىر خىل كىيىم. قىسقا يەڭ يەكتەك.

مُرْطِبٌ: ئۆسۈملۈك (ئوت-چۆپ).

مُرَطِّبٌ: كىشىنى ئارام تاپقۇزىدىغان.

مُرَطِّبُ الْإِلْتِهَابِ: ئاغرىق توختىتىش دورىسى، ياللۇغ قايتۇرۇش دورىسى.

مُرَطِّبَاتٌ: لىمون، مېۋە سۈيى قاتارلىق ئىسپىرتسىز ئىچىملىكلەر.

«سَتُقَدَّمُ الْمُرَطِّبَاتُ بَعْدَ الْمُحَاضَرَةِ»: لېكسىيىدىن كېيىن، ئۇسسۇلۇقلار بېرىلىدۇ.

مَرْطَمٌ: تۇغان، توسما، دامبا.

مَرَعَ يَمْرَعُ مَرْعًا رَأْسَهُ بِالدَّهْنِ: بېشىنى مايلىدى.

مَرَعَ شَعْرَهُ: بېشىنى تارىدى.

مَرِعَ يَمْرَعُ مَرَعًا وَمَرُعَ يَمْرُعُ مَرَاعَةً الْمَكَانُ: جاي مۇنبەت بولدى، ئۈنۈملۈك بولدى، ھوسۇللۇق بولدى، ئوت-چۆپلىرى مول بولدى.

مَرْعٌ ج أَمْرُعٌ وَأَمْرَاعٌ: كۆك، ئوت-چۆپ.

مَرِعٌ: مۇنبەت، ئۈنۈملۈك.

مُرْعِبٌ: قورقۇتقۇچى، تەھدىت سالغۇچى، ھەيۋە قىلغۇچى، ھېيلىگەر.

مُرْعَةٌ: ياغ، ماي.

مَرْعُوفٌ: بۇرنىدىن قان ئېقىۋاتقان ئادەم.

مَرْعًى ج مَرَاعٍ: يايلاق، ئوتلاق.

﴿وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى﴾ ‹قرآن›: ئۇ ئۆت-چۆپلەرنى ئۆستۈرۈپ بەردى.

مَرْعِيٌّ: رىئايە قىلىنغان، كۆڭۈل بۆلۈنگەن.

عَادَةٌ مَرْعِيَّةٌ: ھەممە قوبۇل قىلىدىغان تۈزۈم، ئادەتتىكى قائىدە، ئومۇمىي قانۇنىيەت.

حَسْبَ الْعَادَةِ الْمَرْعِيَّةِ: ئادەتتىكى قائىدىگە ئاساسەن، ئادەتتىكى قائىدە بويىچە.

مِرْغَاةٌ ج مَرَاغٍ: كەپكىر، چويلا.

مُرَغِّبٌ: قىزىقتۇرغۇچى، رىغبەتلەندۈرگۈچى.

مَرْغَمَةٌ: زورلاش، مەجبۇرلاش، قىستاش.

مَرْغُوبٌ فِيهِ: قىزىقتۇرىدىغان نەرسە، ئارزۇلۇق نەرسە.

شَخْصٌ مَرْغُوبٌ فِيهِ: قارشى ئېلىنىدىغان ئادەم.

شَخْصٌ غَيْرُ مَرْغُوبٍ فِيهِ: قارشى ئېلىنمايدىغان شەخس.

شَيْءٌ مَرْغُوبٌ فِيْهِ: ھەممە قىزىقىدىغان نەرسە.

مِرْفَاعٌ ج مَرَافِيْعُ: كران.

مَرْفَأٌ ج مَرَافِئُ: پورت، پرىستان (كېمىنى توختىتىپ قويىدىغان جاي).

«دَنَتِ السَّفِيْنَةُ مِنَ الْمَرْفَأِ فَاسْتَعَدَّ الرُّكَّابُ لِلنُّزُوْلِ»: كېمە پرىستانغا يېقىنلاشتى، يولۇچىلار چۈشۈشكە تەييارلاندى.

مِرْفَدٌ ج مَرَافِدُ: چوڭ قاچا، ئىستاكان، چوڭ قەدەھ، جام.

مِرْفَشَةٌ: كورەك، گۈرجەك.

مِرْفَشَةُ الْخَبَّازِ: ناۋاينىڭ كۆسيى.

مِرْفَقٌ ج مَرَافِقُ: جەينەك؛ تەكيە، ياستۇق؛ پاراۋانلىق ئۈسكۈنىلىرى.

﴿فاغْسِلُواْ وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ﴾ «قۇرئان»: يۈزلىرىڭلارنى يۇيۇڭلار، قولۇڭلارنى جەينىكىڭلار بىلەن قوشۇپ يۇيۇڭلار.

مِرْفَقُ الْمَقْعَدِ: يۆلەنچۈك (ئورۇندۇقنىڭ).

مِرْفَقُ النَّقْلِ: قاتناش پاراۋانلىقى.

مِرْفَقُ الْإِضَاءَةِ: ئېلېكتىر بىلەن يورۇتۇش پاراۋانلىقى.

مَرَافِقُ الْحَيَاةِ: تۇرمۇش پاراۋانلىقىنىڭ ھەرقايسى تەرەپلىرى.

مَرَافِقُ الدَّوْلَةِ: دۆلەتنىڭ ئاممىۋى پاراۋانلىق ئىشلىرى.

مَرَافِقُ الدَّارِ: ئىمارەتنىڭ قوشۇمچە قىسىملىرى (ئىمارەتكە تەۋە ئاشخانا، ھاجەتخانا قاتارلىق نەرسىلەر).

مَرَافِقُ عَامَّةٌ: ئاممىۋى پاراۋانلىق ئىشلىرى.

الْمَرَافِقُ الْعِلْمِيَّةُ: ئىلىم-پەن ساھەسىدىكى تەجرىبە ئۈسكۈنىلىرى.

عِمَارَةٌ ذَاتُ الْمَرَافِقِ الْكَامِلَةِ: تولۇق تۇرمۇش ئىنشائاتلىرىغا ئىگە ئىمارەت.

مُرْفَقٌ بِهَذَا: قىستۇرۇلما، قوشۇمچە قىلىنغان.

مُرْفَقَاتٌ: قوشۇمچە، قوشۇمچە ھۆججەت، ئىلاۋە.

مِرْفَقَةٌ: ياستۇق، تەكيە.

مِرْفَقَةُ الْمَكْتَبِ: سىياھ سۈمۈرگۈچ قەغەز.

مَرْفُوضٌ: رەت قىلىنغان، تاشلىۋېتىلگەن.

مَرْفُوعٌ: كۆتۈرۈلگەن، ئېگىزلىتىلگەن.

مَرْفُوعٌ (فِي النَّحْوِ): لەۋلەشتۈرۈپ ئوقۇلغۇچى، پەش ئوقۇلغۇچى.

مَرَقَ يَمْرُقُ مُرُوْقًا السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ: ئوقى تېشىپ ئۆتۈپ كەتتى.

مَرَقَ مِنَ الدِّيْنِ: دىندىن يېنىۋالدى، دىندىن يۈز ئۆرۈدى، مۇرتەت بولدى.

مَرَقَ فِي الْأَرْضِ: ئىچكىرىلەپ كەتتى، يىراقلاپ كەتتى.

مَرَقَ الْقِدْرَ:شورپىنى كۆپەيتتى.

مَرَقَ الطَّائِرُ: قۇش مايىقلىدى.

مَرَقَ الضَّيْفَ: مېھماننى شورپا بىلەن كۈتۈۋالدى.

مَرَقَهُ بِالرُّمْحِ: ئۇنىڭغا نەيزە سانجىدى.

مَرَقَ فُلَانٌ: پالانى ئۆتۈپ كەتتى.

مَرَقٌ: شورپا، گۆش شورپىسى.

مِرْقَاةٌ ج مَرَاقٍ: شوتا، پەلەمپەي، لىفت، شوتىنىڭ ۋاخنىسى.

«إِسْتَخْدَمَ الْمِرْقَاةَ لِتَعَطُّلِ الْمِصْعَدِ»: لىفت بۇزۇلۇپ قالغانلىقى ئۈچۈن شوتىنى ئىشلەتتى.

مِرْقَاقٌ ج مَرَاقِيْقُ: پوۋزا (مانتىغا جىلىت ئاچىدىغان).

مِرْقَاقُ الْعَجِيْنِ: نوغۇچ.

مَرْقَبٌ ج مَرَاقِبُ: رەسەتخانا، ھاۋا رايى ئىستانسىسى، كۆزىتىش ئورنى، كۆزىتىش مۇنارىسى، كۆزىتىش بىناسى.

مَرْقَبُ الرَّبَّانِ: كېمە باشلىقى سەھنىسى.

«صَعِدَ إِلَى الْمَرْقَبِ لِيُتَابِعَ حَرَكَةَ الْمُرُوْرِ فِي الْمَيْدَانِ»: مەيداندىكى قاتناش ھەرىكىتىنى كۆزىتىش ئۈچۈن كۆزىتىش سۇپىسىغا چىقتى.

مِرْقَبٌ فَلَكِيٌّ ج مَرَاقِبُ: تېلېسكوپ ، دۇربۇن.

مَرْقَبَةٌ: پـوتەي، كـۆزىتىش بىناسى، كـۆزىتىش پەشتىقى.

مَرَقَةٌ: شورپا.

مَرْقَدٌ ج مَرَاقِدُ: تۆشەك، ئـورۇن ـ كـۆرپە، ئۇخلايدىغان جاي، كارىۋات ، پويىز، قەبرە.

الْمَرْقَدُ الْأَخِيْرُ: قەبرە.

«لَا تَقُمْ مِنْ مَرْقَدِكَ قَبْلَ أَنْ يَجِفَّ عَرَقُكَ»: «تەرىڭ قۇرۇشتىن بۇرۇن ئورنۇڭدىن تۇرما».

﴿قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَن بَعَثَنَا مِن مَّرْقَدِنَا﴾ «قرآن»: ۋاي ئىسىت! بىزنى ئۇخلاۋاتقان يېرىمىزدىن (يەنى قەبرىمىزدىن) كىم ئويغاتتى؟

مُرْقِدٌ: ئۇيقۇ دورىسى.

مَرْقَصٌ ج مَرَاقِصُ: ئۇسسۇل مەيدانى، ئۇسسۇل ئوينىلىدىغان جاي.

مُرَقِّدٌ: ئۇيقۇ دورىسى.

مُرَقَّطٌ: داغ، ئېزنىقىپ قالغان.

مُرَقَّطٌ بِالنُّجُوْمِ: يۇلتۇزلار بىلەن تولۇپ كەتكەن.

مُرَقَّعٌ: ياماقلىق، ياماق سېلىنغان كىيىم.

مُرَقَّعَةٌ: ئەندىزە، قېلىپ.

مِرْقَمٌ ج مَرَاقِمُ: نومۇر باسقۇچ، نومۇر سېلىش ئەسۋابى.

مَرْقُوْقٌ: شىكەر مانتا.

مَرْقُوْمٌ: يېزىلغان، نومۇر سېلىنغان، خاتىرىلەنگەن.

﴿وَمَا أَدْرَاكَ مَا سِجِّينٌ كِتَابٌ مَّرْقُومٌ﴾ «قرآن»: سىججىن دېگەن نېمە؟ ئۇنى قانداق بىلەلەيسەن؟ ئۇ (ياماننىڭ ئادەملەرنىڭ قىلمىشلىرى) خاتىرىلەنگەن بىر دەپتەردۇر.

مَرْقًى ج مَرَاقٍ: شوتا، پەلەمپەي، لىفت، شوتىنىڭ ۋاخنىسى.

مَرْكَبٌ ج مَرَاكِبُ: كېمە، پاراخوت.

مَرْكَبٌ شِرَاعِيٌّ: يەلكەنلىك كېمە.

مَرْكَبٌ بُخَارِيٌّ: پاراخوت، موتورلۇق كېمە.

مَرْكَبٌ خَطِّيٌّ: مۇقىم لىنىيىلىك پاراخوت.

مَرْكَبٌ جَوَّالٌ: تۇراقسىز لىنىيىلىك پاراخوت.

مَرْكَبٌ سَرِيْعُ الْعَدْوِ: تېز سۈرئەتلىك پاراخوت، قوغلىغۇچى پاراخوت.

مَرْكَبٌ فَضَائِيٌّ: ئالەم كېمىسى.

نِعْمَ الْمَرْكَبُ الدَّابَّةُ: ئـۇلاغ نېمىدېگەن ياخشى قاتناش قورالى.

رَكِبَ مَرْكَبَ الطَّيْشِ: ئەقىلسىزلىق قىلدى، تەلۋىلىك قىلدى.

رَكِبَ مَرَاكِبَ الزَّلَلِ: خاتالىق ئۆتكۈزدى.

مَرْكَبَةٌ ج مَرْكَبَاتٌ: ھارۋا، تراموۋاي، ماشىنا، ۋېلىسىپىت، موتسىكلىت قاتارلىق قاتناش قوراللىرى.

مَرْكَبَةُ تِرَامٍ: تراموۋاي.

مَرْكَبَةُ الْجَلِيْدِ: چانا.

مَرْكَبَةٌ عُمُوْمَةٌ: ئاممىۋى قاتناش قورالى.

مَرْكَبَةٌ خَاصَّةٌ: مەخسۇس قاتناش قورالى.

«مَحْظُوْرٌ فِي هَذَا الشَّارِعِ سَيْرُ الْمَرْكَبَاتِ»: بۇ كوچىدا ماتورلۇق قاتناش قوراللىرىنىڭ مېڭىشى مەنئى قىلىندۇ.

مَرْكَبِيٌّ ج مَرْكَبِيَّةٌ: كېمىچى، ئـۆز كېمىسى بىلەن تىرىكچىلىك قىلغۇچى.

مَرْكَزَ يُمَرْكِزُ مَرْكَزَةً: مەركەزلەشتۈردى، توپلىدى، يىغدى جۇغلىدى.

مَرْكَزٌ ج مَرَاكِزُ: مەركەز، مەركەزلەر.

مَرْكَزٌ كَهْرَبَائِيٌّ: ئېنېرگىيە مەركىزى، ئېلېكتىر

مەركىزى.

مَرْكَزٌ مَائِيٌّ: سۇ ئىنشائاتى مەركىزى.

مَرْكَزٌ حَرَارِيٌّ: تېرمۇ ئېلېكتر مەركىزى.

مَرْكَزٌ كَهْرَمَائِيٌّ: سۇ ئېلېكتر مەركىزى.

مَرْكَزُ الثِّقْلِ: ئېغىرلىق مەركىزى.

مَرْكَزُ الْجَذْبِ: تارتىش كۈچى مەركىزى.

اَلْمَرْكَزُ الْبُولِيسِيّ: ساقچى ئىدارىسى.

مَرْكَزُ الْإِدَارَةِ: باش ئىدارە، باش ئورگان.

مَرْكَزُ الرِّيَاسَةِ: قوماندانلىق شتابى .

مَرْكَزُ الدَّاءِ: كېسەللىك سەۋەبى، كېسەللىك مەنبەسى.

مَرْكَزُ الرَّجُلِ: كىشىنىڭ نوپۇزى، ئورنى، دەرىجىسى، ئابرۇيى.

مَرْكَزٌ تِجَارِيٌّ: سودا مەركىزى.

مُتَّحِدُ الْمَرْكَزِ: مەركەزلەشكۈچى.

«فُلَانٌ يَشْغَلُ مَرْكَزًا كَبِيرًا فِي الْجَامِعَةِ»: پالانى ئۇنىۋېرسىتېتتا مۇھىم ئورۇن تۇتىدۇ.

مَرْكَزُ قِيَادَةِ الْإِقْتِصَادِ: ئىقتىسادىي جان تومۇر.

مَرْكَزُ الصِّحَّةِ: ساقلىقنى ساقلاش پونكىتى.

مَرْكَزُ الْبِلَادِ فِي السِّيَاسَةِ الْعَالَمِيَّةِ: دۆلەتنىڭ خەلقئارادىكى ئورنى.

مَرْكَزِيٌّ: مەركىزى، مەركەزلىك.

لَا مَرْكَزِيٌّ: مەركەزدىن چەتنىگەن، مەركەزدىن ئاغقان.

اَلْمَصْرَفُ الْمَرْكَزِيّ: مەركىزىي بانكا.

مَرْكَزِيَّةٌ: ھوقۇقنى مەركەزلەشتۈرۈش تۈزۈمى.

لَا مَرْكَزِيَّةٌ: يەرلىك شۆبە ھاكىمىيەت تۈزۈمى.

دَائِرَةٌ لَا مَرْكَزِيَّةٌ: مەركەزدىن چەتنىگەن جاي.

اَلْقُوَّةُ الْمَرْكَزِيَّةُ الْجَاذِبَةُ: مەركەزگە ئىنتىلگۈچى كۈچ.

اَلْقُوَّةُ الْمَرْكَزِيَّةُ الطَّارِدَةُ: مۇداپىئە كۈچى.

اَللَّجْنَةُ الْمَرْكَزِيَّةُ: مەركىزىي كومىتېت.

اَلْإِدَارَةُ الْمَرْكَزِيَّةُ: مەركىزىي ئىدارە.

مَرْكَضٌ ج مَرَاكِضُ: يۈگۈرىدىغان جاي.

مُرَكَّبٌ ج مُرَكَّبَاتٌ: بىرىكمە، قوشۇلما، ئەبجەش، بىرىككەن، مۇرەككەپ.

مُرَكَّبٌ مِنْ كَذَا: .... دىن بىرىككەن.

مُرَكَّبٌ عَلَيْهِ: نەقىش سېلىنغان، .... قويۇلغان.

مُرَكَّبُ النَّقْصِ: ئۆز ـ ئۆزىنى كەمسىتىش تۇيغۇسى، ئۆزىنى تۆۋەن چاغلاش.

جَهْلٌ مُرَكَّبٌ: نادان ئادەمنىڭ نادانلىقىنى ئۆزىنىڭ بىلمەسلىكى.

عَدَدٌ مُرَكَّبٌ: قوش سان، جۈپ سان.

كَسْرٌ مُرَكَّبٌ: مۇرەككەپ كەسىر.

مُرَكَّبٌ كِيمِيَائِيٌّ: خىمىيىۋى بىرىكمە.

جُمْلَةٌ مُرَكَّبَةٌ: قوشما جۈملە.

مُرَكِّزٌ: مەركەزلەشتۈرگۈچ، يىغىنچاقلىغۇچى.

مُرَكِّزُ النُّورِ: چوڭ پروژېكتور، نۇر يىغقۇچى لامپا.

مِرْكَنٌ ج مَرَاكِنُ: داس (كىر يۇيىدىغان).

مَرْكُوبٌ ج مَرَاكِيبُ: مىنىدۇرۇلگەن، ئولتۇرۇلغان، چۈشۈرۈلگەن؛ ئاياغ كىيىم، كەش، تۇپلەي.

أَمْرٌ مَرْكُوزٌ فِي الْعُقُولِ: ئورناشقان ئىش.

مَرْكُومٌ: دۆۋىلىنىپ قالغان، يىغىلىپ قالغان، تۇپلانغان.

﴿وَإِن يَرَوْا كِسْفاً مِّنَ السَّمَاءِ سَاقِطاً يَقُولُوا سَحَابٌ مَّرْكُومٌ﴾ «قرآن»: ئەگەر ئۇلار ئاسماننىڭ بىر پارچىسى چۈشۈپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرسە: «بۇ تۇپلاشقان بۇلۇتتۇر» دەيدۇ.

مَرْكُوٌّ: چېلەك، سوغا، تۇڭ.

مِرْمَاحٌ ج مِرْمَاحَاتٌ: بەيگە مەيدانى، مۇسابىقە مەيدانى.

مِرْمَاشٌ ج مَرَامِشُ: كۆزىنى كۆپ چىمىلدىتىدىغان ئادەم.

مَرْمَحٌ: سىرك مەيدانى.

مَرْمَرَ يُمَرْمِرُ مَرْمَرَةً الشَّخْصَ: ئاچچىقلاندى،

غەزەپلەندى.

مَرْمَرَ الْمَاءَ: زېمىنغا سۇ يۇگۈرتتى.

مَرْمَرٌ: مەرمەر، مەرمەر تاش.

مَرْمَرِيٌّ: مەرمەردىن ياسالغان.

مَرْمَطَ يُمَرْمِطُ مَرْمَطَةً الشَّيْءَ: نەرسىنى بۇلغىۋەتتى، پاسكىنا قىلىۋەتتى.

مَرْمَغَ يُمَرْمِغُ مَرْمَغَةً فِي التُّرَابِ: تۇپىدا دومىلىدى، يۇمىلىدى، ئېغىنىدى.

مُرْمِلٌ: قۇمساكغۇ، قۇمساك يەر.

مِرْمَلَةٌ: قۇم ساندۇق، قۇم قۇتىا، سىياھ قۇتىسى، سۇمۇرگۈچ قۇتا.

مَرَمَّةٌ: رېمونت قىلماق، تۈزىمەك، ئوڭشىماق.

«اِنْتَهَى مِنْ مَرَمَّةِ بَيْتِهِ»: ئۆيىنىڭ رېمونتىدىن بوشىدى.

مَرَمَّاتُ الْأَخْبَارِ: پىتنە-پاسات، يالغان-ياۋىداق.

مَرْمُوقٌ: ھەممە ئادەمنىڭ كۆزى چۈشىدىغان.

«يَتَمَتَّعُ بِمَكَانَةٍ مَرْمُوقَةٍ بَيْنَ زُمَلَائِهِ»: ساۋاقداشلىرىنىڭ ئالدىدا، ھەممە ئادەم كۆز تىكىدىغان ئالاھىدە ئورۇنغا ئىگە.

مَكَانَةٌ مَرْمُوقَةٌ: يۈكسەك ئورۇن، ھەممە ئادەم كۆز تىكىدىغان ئورۇن.

مَرْمًى ج مَرَامٍ: قارىغا ئېتىش مۇساپىسى، ئېتىش مەيدانى، ۋاراتا.

هَذَا الشَّيْءُ فِي مَرْمَى النَّظَرِ: بۇ نەرسە كۆز يېتىدىغان جايدا.

لَمَحْنَاهُ عَلَى مَرْمَى الْعَيْنِ: ئۇنى كۆز يەتكۈدەك جايدا كۆردۇق.

مَرْمَى الْمِدْفَعِ: زەمبىرەك ئوقى مۇساپىسى.

بَعِيدُ الْمَرْمَى: يىراق مۇساپىلىك، مەقسەت.

«هَذَا الْكَلَامُ بَعِيدُ الْمَرْمَى»: بۇ سۆزنىڭ مەنىسى چوڭقۇر.

أَصَابَ الْمَرْمَى: نىشانغا تەگكۈزدى.

«أَطْلَقَ الْكُرَةَ إِلَى الْمَرْمَى»: توپنى ۋاراتاغا تەپتى.

بَلَغَ مَرَامَهُ: مەقسىتىگە يەتتى.

مَرْمِيٌّ: تاشلانغان، ئېتىلغان.

مَرْمِيَّاتٌ: ئېتىش ماشىنىسى.

مَرَنَ يَمْرُنُ مُرُونًا وَمُرُونَةً وَمَرَانَةً: ئەۋرىشىم بولدى، ئېلاستىكىلىق بولدى.

مَرَنَ الْغُصْنُ: شاخ ئېگىلىشچان بولدى.

مَرَنَتْ يَدُهُ عَلَى الْعَمَلِ: ئۇ ئىشقا چېۋەر بولۇپ كەتتى.

مَرَنَ عَلَى الْكَلَامِ: ئۇ سۆزمەن بولۇپ كەتتى.

مَرَنَ عَلَى الشَّيْءِ: ئادەتلەندى، كۆنۈپ كەتتى.

مَرِنٌ: ماسلىشىشچان، مۇلايىم، يۇمشاق، ئادەت، خاراكتېر.

هُوَ مَرِنٌ فِي مُعَامَلَاتِهِ: ئۇ مۇئامىلىدە ماسلىششچان.

مَازَالَ ذَالِكَ مَرِنِي: مېنىڭ ئادىتىم شۇنداق بولۇپ كەلدى.

مَرْنَحَةُ السَّفِينَةِ: پاراخوتنىڭ بېشى، كېمىنىڭ بېشى.

مَرِنٌ: ياگراق، جاراڭلىق.

الْمُرْهَةُ: ئاپئاق، يامغۇر يېغىلىپ قالىدىغان ئورەك.

مُرْهَفٌ ج مُرْهَفُونَ: ئۆتكۈر، ئىنچىكە، ئىتتىك.

«شَاعِرٌ مُرْهَفٌ»: نازۇك ھېسسىياتلىق شائىر.

مُرْهِقٌ: جاپالىق، مۇشكۈل، ئېغىر.

مَرْهَمٌ ج مَرَاهِمُ: مەلھەم دورا.

مَرْهَنٌ: گۆرۈخانا.

مَرْهُوبُ الْجَانِبِ: سۈرلۈك، قورقۇنچلۇق.

مَرْهُونٌ: گۆرۈ قويۇلغان مال، رەنىگە قويۇلغان نەرسە.

حَلَّ الْوَقْتُ الْمَرْهُونُ لِلْاِتِّفَاقِ: ئىمزالانغان توختامنىڭ ۋاقتى توشتى.

الْأُمُورُ مَرْهُونَةٌ بِأَوْقَاتِهَا: ھەر ئىشنىڭ ۋاقتى - سائىتى بولىدۇ.

مِرْوَاحٌ ج مَرَاوِيحُ: بۇغداي سورىغۇچ، چاقپېلەك شامالدۇرغۇچ.

مِرْوَبٌ ج مَرَاوِبُ: كۇمۇ، خۇمرا.

«مِنَ الْأَفْضَلِ أَنْ يُصْنَعَ الْمِرْوَبُ مِنَ الْفَخَّارِ»: كۇمۇنى ساپالدىن ياسىلىشى ياخشىسى كېرەك.

مَرْوَةٌ ج مَرْوٌ: چاقماق تاش، كۋارتس، تاغ جىنسى.

الْمَرْوَةُ: مەرۋە (مەككىدىكى بىر تاغ).

﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ اللّهِ﴾ ‹قرآن›: سايا بىلەن مەرۋە ھەققەتەن ئاللاھنىڭ (دىنىنىڭ) ئالامەتلىرىدۇر.

مُرُوءَةٌ: مەردلىك، ئادەمگەرچىلىك.

مَرْوَثٌ: ئاتنىڭ كۆتى، ئاتنىڭ قوڭى.

مِرْوَحَةٌ ج مَرَاوِحُ: يەلپۈگۈچ، شامالدۇرغۇچ.

مِرْوَحَةٌ كَهْرَبِيَّةٌ: شامالدۇرغۇچ، ئېلېكتر يەلپۈگۈچ.

مِرْوَحَةُ السَّقْفِ: ئاسما شامالدۇرغۇچ، ھاۋا تەڭشىگۈچ، ھاۋادان، تۈڭلۈك.

مُرَوْحَنٌ: تەۋرىنىش، ئىككىلىنىش، داۋالغۇش.

مُرُوخٌ: مەلھەم، ماي (مايلايدىغان).

مِرْوَدٌ ج مَرَاوِدُ: سۈرمە، چىغرىق، غالتەك.

مُرُوْرٌ: ئۆتمەك، ئۆتۈپ كەتمەك.

تَذْكِرَةُ الْمُرُوْرِ: يول خېتى، پاسپورت، ئىجازەتنامە.

حَرَكَةُ الْمُرُوْرِ: قاتناش، ترانسپورت.

قَانُوْنُ الْمُرُوْرِ: قاتناش قائىدىسى.

شُرْطَةُ الْمُرُوْرِ: قاتناش ساقچىسى.

مَمْنُوْعُ الْمُرُوْرِ: ئۆتۈش چەكلەنگەن.

مِرْصَدُ الْمُرُوْرِ: مېردىئان ئۆلچىگۈچ.

مُرُوْقٌ: يولدىن چىقىپ كەتمەك، چەتنەپ كەتمەك.

مُرُوْنَةٌ: ئېلاستىكلىق، كېڭىيىش - تارىيىش خۇسۇسىيىتى بار.

طَرِيْقَتُهُ فِي الدِّرَاسَةِ تَسْمَحُ بِمُرُوْنَةٍ كَثِيْرَةٍ: ئۇنىڭ ئۆگىنىش ئۇسۇلى ناھايىتى جانلىق.

مُرُوْنَةُ الْمَعْدَنِ: مېتالنىڭ ئېلاستىكلىقى.

مُرَوَّبٌ: قېتىق.

مُرُوَّةٌ: مەردلىك، ئادەمگەرچىلىك.

مُرَوِّجٌ: سېرتقا قاتراپ ئىش بېجىرگۈچى، ئىشنى قانات يايدۇرغۇچى، راۋاج تاپقۇزغۇچى، ئۆستۈرگۈچى، ئالغا باستۇرغۇچى.

مُرَوِّضٌ: كۆندۈرگۈچى، ئېقىپ كۆندۈرگۈچى.

مُرَوِّضُ الْخَيْلِ: ئات كۆندۈرگۈچى.

مُرَوِّضُ الْوُحُوْشِ: ھايۋانلارنى كۆندۈرگۈچى، ھايۋانلارنى ئۆگەتكۈچى.

مُرَوِّعٌ: قورقۇنچلۇق، ھەيران قالارلىق، كىشىنى چۆچۈتىدىغان.

مُرَوَّقٌ: تازىلانغان، پاكىزلانغان.

مُرَوِّقٌ: سۈزگۈچ.

مَرْوِيٌّ ج مَرَاوٍ: سۇغىرىش ئۆستىڭى، ئېرىق.

مَرْوِيٌّ: ئاغزاكى، ئېغىز ئارقىلىق بايان قىلىنغان، رىۋايەت قىلىنغان.

مَرَى يَمْرِي مَرْيًا: ـــ الشَّخْصَ: ئىنكار قىلدى، تاندى، يېنىۋالدى، تېنىۋالدى، رەت قىلدى، باش تارتتى، يوققا چىقاردى.

مَرِيءٌ ج مُرُؤٌ وَأَمْرِئَةٌ: قىزىلئۆڭگەچ، كېكىرتەك.

«هَنِيئًا مَرِيئًا»: خۇش مۇبارەك، ئامان بولغايسىز، ھۇزۇرلانغايسىز.

«طَعَامٌ مَرِيْءٌ»: سىڭىشلىق ئۆتىدىغان تاماق، مەززىلىك تاماق.

﴿فَكُلُوهُ هَنِيئاً مَّرِيئاً﴾ ‹قرآن›: ئۇنى مەززىلىك، سىڭىشلىك يەڭلار.

مُرِيْبٌ: شەكلەنگۈچى، گۇمانلانغۇچى.

مِرْيَةٌ. مُرْيَةٌ: شۈبھە، گۇمان، شەك، مۇنازىرە، تالاش، تارتىش.

مَا فِيْهِ مِرْيَةٌ: بۇنىڭدا دەتالاش يوق.

﴿فَلاَ تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِّنْهُ﴾ ‹قرآن›: قۇرئاندا شەك كەلتۈرمىگىن.

مَرِيجٌ: ھۇزۇرلۇق، ئازادە، راھەتلەنگۈچى.

مَرِيدٌ ج مُرَدَاءُ: ئاسىي، قۇلاق كەستى، توپىلاڭچى.

«شَيْطَانٌ مَرِيدٌ»: قوغلاندى شەيتان.

مَرِيرٌ ج مَرَائِرُ: ئاچچىق، تاقىر يەر، ئىرادە.

أَمْرٌ مَرِيرٌ: پۇختا ئىش.

رَجُلٌ مَرِيرٌ: ئىرادىلىك ئادەم، قەيسەر ئادەم.

«نَجَا مِنَ الْغَرَقِ بَعْدَ كِفَاحٍ مَرِيرٍ»: جاپالىق كۈرەش ئارقىلىق سۇغا غەرق بولۇپ كېتىشتىن قۇتۇلدى.

مَرِيرَةٌ: كىرتمەك، ھالقا، تۈگۈن، چەمبەر.

مَرِيسٌ: سۇ ياكى سۈتكە چىلانغان خورما.

مَرِيضٌ ج مَرْضَى: كېسەل، كېسەلچان، ئاغرىق، بىمار.

مَرِيضٌ بِالْحُمَّى: تەپ بىلەن ئاغرىغان ئادەم.

قَلْبٌ مَرِيضٌ: ئەقىدىسى سۇس.

«رَأْيٌ مَرِيضٌ»: ساغلام بولمىغان پىكىر.

«مَرِيضَةٌ نَفْسِيَّةٌ»: پسىخولوگىيە كېسەللىكى.

أَرْضٌ مَرِيضَةٌ: پىتنە - پاسات كۆپ جاي.

عَيْنٌ مَرِيضَةٌ: نۇرسىز كۆز.

مَرِيطٌ: پەيسىز ئوق، پەيسىز يا ئوقى.

مَرِيعٌ ج أَمْرَاعٌ وَأَمْرُعٌ: مۇنبەت، ئۈنۈملۈك، ھوسۇللۇق، مول - ھوسۇل، مول - ھوسۇللۇق، باي.

مُرِيعٌ: قورقۇنچلۇق، ۋەھىمىلىك، كىشىنى چۆچۈتىدىغان.

أَرْضٌ مَرِيعَةٌ: ھوسۇللۇق يەر، مۇنبەت يەر.

مُرَيْلَةٌ ج مَرَايِلُ: شالداما، قىز ئوقۇغۇچىلارنىڭ مەكتەپ فورمىسى، پەشتاما.

مُرَيِّثُ الْعَيْنَيْنِ: كۆرۈش كۈچى ناچار.

مُزَابَنَةٌ: مەجھول نەرسىنى مەلۇم نەرسىگە سېتىش.

مِزَاجٌ ج أَمْزِجَةٌ: ئارىلاشما، بىرىكمە، مىجەز - خاراكتېر، تەبىئەت.

﴿إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِن كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُوراً﴾ «قرآن»: ھەقىقەتەن ياخشىلار كافۇر ئارىلاشتۇرۇلغان جاملاردىن ئىچىدۇ.

مُنْحَرِفُ الْمِزَاجِ: ئۆزگىرىشچان مىجەزلىك.

مُضْطَرِبُ الْمِزَاجِ: تۇراقسىز مىجەز.

فُلَانٌ سَيِّءُ الْمِزَاجِ: پالانىنىڭ مىجەزى ئوسال.

عَصَبِيُّ الْمِزَاجِ: نېرۋا مىجەز.

مِزَاجٌ لِمْفَاوِيٌّ: بەلغەم مىجەز.

مِزَاجٌ دَمَوِيٌّ: كۆپ قانلىق مىجەز، قان غالىب مىجەز.

مِزَاجٌ صَفْرَاوِيٌّ: سەپرا مىجەز.

مِزَاجٌ بَلْغَمِيٌّ: بەلغەم مىجەز.

مِزَاجٌ سَوْدَاوِيٌّ: سەۋدا مىجەز.

«هُوَ ذُو مِزَاجٍ لَطِيفٍ»: ئۇ ياخشى مىجەزلىك.

«فُلَانٌ مُتَغَيِّرُ الْمِزَاجِ»: پالانى ئۆزگىرىشچان مىجەزلىك.

«هَذَا لَا يُوَافِقُ مِزَاجِي»: بۇ مېنىڭ تەبىئىتىمگە ياقمايدۇ.

مُزَاحٌ. مُزَاحَةٌ: چاقچاق قىلماق، ھەزىل قىلىش.

عَلَى سَبِيلِ الْمُزَاحِ: چاقچاق قاتارىدا.

هَذَا لَيْسَ وَقْتَ مُزَاحٍ: بۇ چاقچاقنىڭ ۋاقتى ئەمەس.

مُزَاحِمٌ: رىقابەتچى، قارشى تەرەپ، رەقىب.

مُزَاحَمَةٌ: رىقابەتلەشمەك، قىستاڭچىلىق قىلماق.

مُزَاحَمَةٌ ج مُزَاحَمَاتٌ: تويلىشۇۋالماق، قىستىلىشماق.

بِأَسْعَارٍ لَا تَقْبَلُ الْمُزَاحَمَةَ: ئەرزان باھادا، ئەرزان باھا بىلەن.

«مُزَاحَمَةُ الرُّكَّابِ فِي الْحَافِلَاتِ عَلَامَةُ تَخَلُّفٍ حَضَارِيٍّ»: ئاپتوبۇسلاردا يولۇچىلارنىڭ قىستاڭچىلىق قىلىشى قالاقلىقنىڭ ئالامىتىدۇر.

«زَاحَمَهُ مُزَاحَمَةً غَيْرَ مَشْرُوعَةٍ»: ئۇنىڭ بىلەن يولسىز رىقابەتلەشتى.

مَزَادٌ: ئاشۇرۇپ سېتىش مەيدانى.

مَزَادٌ عَلَنِيٌّ: كىمئارتۇق قىلىپ ساتماق.

قَاعَةُ الْمَزَادِ: كىمئارتۇق قىلىپ سېتىش زالى، ئاشۇرۇپ سېتىش زالى.

بَيْعُ الْمَزَادِ: ئاشۇرۇپ سېتىش، كىمئارتۇق قىلىپ سېتىش.

بَاعَ بِالْمَزَادِ: كىمئارتۇق قىلىپ ساتتى.

مَزَادٌ ـ مَزَادَةٌ: تۇلۇم، ئوزۇق ـ تۈلۈك خالتىسى، سەپەر خالتىسى، شىكلى، سومكا.

مَزَادَةٌ ج مَزَادٌ: سۇدان.

مَزَارٌ ج مَزَارَاتٌ: زىيارەت قىلىدىغان جاي، مازار، زىيارەتگاھ.

مُزَارِعٌ ج مُزَارِعُونَ: ئورتاقچى، ئىجارىكەش دېھقان، ئورتاقچى دېھقان.

مُزَارَعَةٌ: ئورتاقچىلىق قىلماق.

مُزَامَنَةٌ: ۋاقىت بەلگىلىمەك.

عَامِلَهُ مُزَامَنَةً: ئۇنىڭ بىلەن مۇددەتلىك توختام تۈزدى.

مُزَاوَلَةٌ ج مُزَاوَلَاتٌ: شۇغۇللىنىش، ھەپىلىشىش.

مُزَاوَلَةُ الدُّرُوسِ اللَّيْلِيَّةِ: كېچىلىك دەرس بىلەن ھەپىلىشىش.

مُزَاوَلَةُ الْفَلَاحَةِ: دېھقانچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىش.

مُزَاوَلَةُ التِّجَارَةِ: تىجارەت بىلەن شۇغۇللىنىش.

مُزَاوَلَةُ النَّشَاطَاتِ الْمُتَنَوِّعَةِ: تۈرلۈك پائالىيەتلەر بىلەن شۇغۇللىنىش.

مُزَايِدٌ: خېرىدار، باھا قويغۇچى.

مُزَايَدَةٌ: باھا تالاشتۇرۇپ سېتىشقا قويۇلغان.

مُزَايَدَةٌ ج مُزَايَدَاتٌ: باھا تالاشتۇرۇپ سېتىشتا رىقابەتلەشمەك.

مَزْؤُومٌ: قورقۇتۇلغان.

«هَرَبَ مَزْؤُومًا مِنْ نُبَاحِ الْكَلْبِ»: ئىتنىڭ ھاۋشىشىدىن قورقۇپ قاچتى.

مَزْبَدَةٌ ج مَزَابِدُ: سېرىقماي، قايماق ئايرىش ماشىنىسى، قايماق بازىرى.

مِزْبَرٌ: قومۇش قەلەم.

مَزْبَلَةٌ ج مَزَابِلُ: قىغ، ئەخلەت دۆۋىسى، دۆۋىلەنگەن گەندە، ئەخلەتخانا.

«مَزْبَلَةُ الْبَلَدِيَّةِ خَارِجَ الْمَدِينَةِ»: شەھەر ئەخلەت مەيدانى شەھەر سىرتىدا.

مَزْبُورٌ: يېزىلغان، خاتىرىلەنگەن.

مَزَجَ يَمْزُجُ مَزْجًا وَمِزَاجًا: ئارىلاشتۇردى.

مَزَجَ الدَّوَاءَ: دورا تەڭشىدى، دورا تەييارلىدى.

«مَزَجَ اللَّبَنَ بِالْمَاءِ»: سۈتكە سۇ ئارىلاشتۇردى، سۈتكە سۇ قوشتى.

مَزْجٌ: ئارىلاشما بىرىكمە، ئارىلىشىپ كەتمەك، ئارىلاشتۇرماق.

مِزْجَلٌ ج مَزَاجِلُ: تىغ، تىغ ئۇچى، قىسقا نەيزە.

مُزْجًى م مُزْجَاةٌ: ئاز نەرسە، ئەرزىمەس نەرسە، ناچار نەرسە.

﴿وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ مُزْجَاةٍ﴾ «قرآن»: (ئالدىڭغا) ناچار، ئۆتمەس ماللار بىلەن كېلىپ قالدۇق.

مَزَحَ يَمْزَحُ مَزْحًا وَمُزَاحًا ـ الشَّخْصُ: قىزىقچىلىق قىلدى، چاقچاق قىلدى، ئويناشتى، ھەزىل قىلدى.

مَزْحٌ: چاقچاق قىلماق، ھەزىل قىلماق.

مَزْحُورٌ ج مَزْحُورُونَ: تولغاق.

«رَجَعَ مِنْ سَفَرِهِ مَزْحُورًا فَدَخَلَ الْمُسْتَشْفَى»: سەپەردىن تولغاق بولۇپ قايتىپ كېلىپ دوختۇرخانىغا كىرىپ قالدى.

مُزَخْرَفٌ: پەردازلانغان، زىننەتلەنگەن، بېزەلگەن، ياسالغان.

«الْخَطُّ الْكُوفِيُّ الْمُزَخْرَفُ»: بېزەلگەن كۇفىي خەت نۇسخىسى.

قَوْلٌ مُزَخْرَفٌ: ياغلىما سۆز.

مُزْدَانٌ: بېزەلگەن، زىننەتلەنگەن، ياسالغان.

مُزْدَحِمٌ: قىستىغۇچى.

مُزْدَحَمٌ: قىستاڭچىلىق، تىقىنچىلىق.

مُزْدَوِجٌ: قوش، جۈپ.

عَمِيْلٌ مُزْدَوِجٌ: ئىككى بىسلىق جاسۇس، قوش تەۋەلىك جاسۇس.

تَعْلِيْمٌ مُزْدَوِجٌ: قوش تىللىق مائارىپ.

مَعْهَدٌ مُزْدَوِجٌ: ئوغۇل - قىزلار ئارىلاش ئوقۇيدىغان ئىنستىتۇت .

«شَجَرَةٌ مُزْدَوِجَةٌ تُثْمِرُ اللَّيْمُوْنَ وَالْبُرْتُقَالَ»: ئۈلانغان دەرەخ لىمون بىلەن ئاپېلسىن مېۋىسىنى بېرىدۇ.

مَزَرَ يَمْزُرُ مَزْرًا اللَّبَنَ: سۈتنى تېتىپ باقتى.

مِزْرٌ: ئارپا ھارىقى.

مِزْرَابٌ ج مَزَارِيْبُ: ئۆگزىدىن سۇ چۈشىدىغان نور.

مِزْرَاقٌ ج مَزَارِيْقُ: قىسقا نەيزە، مىلتىق نەيزىسى.

مُزَرْبَنٌ: نەيرەتلىك، تەلەتى سۆرۈن، مۇز چىراي، قاپىقى يامان.

مَزْرَدٌ: كاناي، كېكىردەك، بوغۇز، گال.

مُزَرَّبٌ: ئېغىلغا سولانغان.

مَزْرَعَةٌ ج مَزَارِعُ: تېرىلغۇ يەر، دېھقانچىلىق مەيدانى.

مَزْرَعَةٌ تَعَاوُنِيَّةٌ: دېھقانچىلىق كوپېراتىپى.

الْمَزْرَعَةُ الْجَمَاعِيَّةُ:كوللېكتىپ دېھقانچىلىق مەيدانى.

مَزْرَعَةٌ نَمُوْذَجِيَّةٌ: ئۈلگىلىك دېھقانچىلىق مەيدانى.

مُزَرْكَشٌ: كەشتىلەنگەن، كەشتە تىكىلگەن.

ثَوْبٌ مُزَرْكَشٌ: كەشتىلەنگەن كىيىم.

مَزْرُوْعٌ: تېرىلغان زىرائەت.

قَلْبٌ مَزْرُوْعٌ: سۈنئىي يۈرەك.

أَرْضٌ مَزْرُوْعَةٌ قَمْحًا: بۇغداي تېرىلغان يەر.

مُزْرٍ ج مُزْرِيُوْنَ: شەرمەندە، نومۇسسىز، كىشىنى خىجىل قىلىدىغان، كىشىنى يەرگە قارىتىدىغان.

مُوْقِفٌ مُزْرٍ: نومۇسسىز مەيدان.

بِالرَّغْمِ عَنْ غِنَاهُ فَلِبَاسُهُ مُزْرٍ: باي بولۇشىغا قارىماي، ئۇنىڭ كىيىمى كىشىنى خىجىل قىلارلىق.

مَزَّ يَمُزُّ مَزَازَةً وَمُزُوْزَةً الطَّعْمُ: تەم چۈچۈك بولدى، چۈچۈمەل بولدى.

مَزَّ يَمُزُّ مَزًّا الشَّرَابَ: شارابنى سۈمۈردى، ئىچتى.

مُزٌّ . مِزٌّ: چۈچۈك، چۈچۈمەل.

مُزٌّ وَمُزَّاءُ وَمُزَّةٌ: تەملىك ھاراق، تاتلىق ھاراق.

مَزَّاحٌ: چاقچاقچى، ھەزىلكەش.

مَزَّعَ يُمَزِّعُ تَمْزِيْعًا الشَّيْءَ: نەرسىنى تارقىتىپ بەردى، تەقسىم قىلىپ بەردى.

مَزَّعَ الْقُطْنَ: پاختىنى ئاتتى.

مَزَّقَ يُمَزِّقُ تَمْزِيْقًا الثَّوْبَ: كىيىمنى يىرتتى، پارچە- پارچە قىلىۋەتتى.

مَزَّقَهُ شَرَّ مُمَزَّقٍ: كۇكۇم - تالقان قىلدى.

مَزَّقَ شَمْلَهُمْ: ئۇلارنى تىرىپىرەن قىلىۋەتتى.

﴿وَمَزَّقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ﴾ «قرآن»: ئۇلارنى تىرىپىرەن قىلىۋەتتۇق.

مَزَّقَ الشَّيْءَ إِرْبًا إِرْبًا: كۇكۇم - تالقان قىلىۋەتتى، پارچە - پارچە قىلىۋەتتى، تىتما - تىتما قىلىۋەتتى.

مَزَّقَ عِرْضَهُمْ: تۆھمەت قىلدى، بوھتان چاپلىدى، قارىلىدى، ھاقارەتلىدى، قارا چاپلىدى.

مَزَعَ يَمْزَعُ مَزْعًا الْقُطْنَ: پاختىنى تىتتى.

مَزِعَ يَمْزَعُ مُزُوْعًا وَمُزِيْعًا الظَّبْيُ: كېيىك سەكرىدى؛ ئاستا يۈگۈردى.

مَزْعٌ: قاترىماق، ئاستا يۈگۈرمەك.

مِزْعَةٌ ج مُزَعٌ وَمِزَعٌ: بۇردا، پارچە-پۇرات، (گۆش قاتارلىقلار)، بىر يۇتۇم سۇ.

مُزْعِجٌ ج مُزْعِجُوْنَ: بىئارامسىز، پاراكەندە قىلغۇچى، چۆچۈتكۈچى.

رَجُلٌ مُزْعِجٌ: پاراكەندە قىلغۇچى ئادەم.
صُرَاخٌ مُزْعِجٌ: چۆچۈتىدىغان ئاۋاز.
تَعَطَّلَ الْمُسَجِّلُ فَأَحْدَثَ صَوْتًا مُزْعِجًا: ئۈنئالغۇ بۇزۇلۇپ قېلىپ ئۈنكىدىن يېقىمسىز ئاۋاز چىقىۋاتىدۇ.
مُزَعْزَعٌ: لىكشىپ قالغان، ئارىسالدى بولۇپ قالغان.
مُزْعِفٌ: جان ئالىدىغان، ئۆلۈمگە ئېلىپ بارىدىغان.
مَوْتٌ مُزْعِفٌ: تاسادىپىي ئۆلۈم.
مَزْعَمٌ ج مَزَاعِمُ: ئىشەنچسىز ئىش، يالغان گەپ، يالغان-ياۋىداق، گۇمانىي ئىش.
هَذَا أَمْرٌ مَزْعَمٌ: بۇ يالغان ئىش.
مَزَاعِمُ الْمُنَافِقِينَ: مۇناپىقلارنىڭ يالغان-ياۋىداقلىرى.
مَزْعُومٌ: ساختا، يالغان، ئويدۇرما، ئىشەنچسىز.
خَبَرٌ مَزْعُومٌ: ئىشەنچسىز خەۋەر.
مَزْغَلٌ ج مَزَاغِلُ: ئوق ئېتىش تۆشۈكى، توپ ئېتىش ئېغىزى.
مِزْفَتَةٌ ج مَزَافِتُ: قارىماي ياتقۇزۇش ئۇسكۇنىسى.
«مَزَافِتُ الْأَشْغَالِ الْعُمُومِيَّةِ»: ئۇنىۋېرسال ماي ياتقۇزۇش ماشىنىسى.
مِزَفَّةٌ: زىننەتلىك ماشىنا، زىننەتلىك ھارۋا، (تويدا ئىشلىتىلىدىغان).
مَزَقَ يَمْزُقُ مَزْقًا وَمَزْقَةً الثَّوْبَ: كىيىمنى يىرتتى.
مِزَقٌ: يىرتىق، پارچە.
ثَوْبٌ مِزَقٌ: كونا كىيىم، جۇل-جۇل كىيىم.
مِزْقَةٌ ج مِزَقٌ: پارچە، لاتا، پارچە-پۇرات، ئۇششاق-چۈششەك، ياماق، كاللەك.
مُزْقَةٌ: بۇلبۇل.
مَزْكُومٌ: زۇكام بولۇپ قالغان ئادەم.
«هُوَ غَالِبًا مَزْكُومٌ فِي فَصْلِ الشِّتَاءِ»: ئۇ كۆپىنچە قىش پەسلىدە زۇكامداپ قالىدۇ.
مِزْلَاجٌ ج مَزَالِيجُ: تاقاق، دەم، ئىلغوچ، لوك.
مِزْلَجٌ ج مَزَالِجُ: كانكى ئايىغى.
مَزْلَجَةٌ: مۇز تېيىلىش مەيدانى.
مِزْلَجَةٌ: چاڭغا.
مَزْلَقٌ ج مَزَالِقُ: سىلىق جاي، سىلىق يەر، غىلتاڭ يەر، تېيىلغاق يەر.
مِزْلَقٌ ج مَزَالِقُ: كانكى.
مُزْلَقَانٌ ج مُزْلَقَانَاتٌ: تۆمۈريول لىنىيىسى بىلەن كېسىشىدىغان ئىككى تەرىپى يانتۇ يول.
مِزْلَقَةٌ ج مَزَالِقُ: چاڭغا.
مُزْلِقَةٌ: بالىسىنى چۈشۈرۈۋېتىدىغان ھامىلدار ئايال.
مَزَلَّةٌ ج مَزَالٌّ: تېيىلغاق جاي.
مُزَلَّعٌ ج مُزَلَّعُونَ: ئالقىنى ياكى پۇتى يېرىلىپ كەتكەن ئادەم.
مِزْمَارٌ ج مَزَامِيرُ: دۇدۇك، كاناي، مىزگان.
فَتْحَةُ الْمِزْمَارِ: نەي تۆشۈكى.
لِسَانُ الْمِزْمَارِ: كىچىك تىل.
«لَقَدْ أُوتِيتَ مِزْمَارًا مِنْ مَزَامِيرِ آلِ دَاوُدَ» حديث: «ساڭىمۇ داۋۇد ئەلەيھىسسالامنىڭ چىرايلىق ئاۋازلىرىدىن بولغان بىر ئاۋاز بېرىلگەنىكەن».
مَزْمَرَ يُمَزْمِرُ مَزْمَرَةً الْوَتَدَ: (قوزۇقنى قومۇرۇش ئۈچۈن) لىكشىتتى.
مَزْمَرَةٌ: مىدىرلاتماق، لىكشىتماق.
مُزْمِعٌ: قەتئىي نىيەتكە كەلگۈچى، ئىرادە باغلىغۇچى، يېقىندا كېلىدىغان، كەلگۈسىدە يۈز بېرىدىغان.
مُزْمَعٌ عَلَيْهِ: قارار قىلىنغان، بەلگىلەنگەن.
نَدْوَةٌ مُزْمَعٌ عَقْدُهَا فِي الصَّيْفِ: يازدا ئېچىش قارار قىلىنغان يىغىن.

مُزَمِّلٌ: يۆگىنىۋالغۇچى.

مُزْمِنٌ: ئۇزۇنغا سوزۇلغان، ئۇزىراپ كەتكەن.

مَرَضٌ مُزْمِنٌ: ئۇزۇنغا سوزۇلغان كېسەل.

أُصِيبَ أَحْمَدُ بِمَرَضٍ مُزْمِنٍ: ئەھمەد ئاستا خاراكتېرلىك كېسەلگە گىرىپتار بولدى.

مُزَمْهِرٌّ: قاتتىق غەزەپلەنگۈچى، غەزەپكە كەلگۈچى.

مَزْمُورٌ ج مَزَامِيرُ: زەبۇر (داۋۇد ئەلەيھىسسالامغا نازىل قىلىنغان كىتاب).

مَزَنَ يَمْزُنُ مَزْنًا.ـ الْقِرْبَةَ: تۇلۇمنى تولدۇردى.

مَزَنَ فُلَانٌ: پالانىنىڭ چىرايى يورۇپ كەتتى.

مُزْنٌ: يامغۇر بۇلۇتى، يامغۇرلۇق بۇلۇت.

﴿أَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنزِلُونَ﴾ «قرآن»: ئۇنى بۇلۇتتىن سىلەر چۈشۈردۈڭلارمۇ؟ ياكى بىز چۈشۈردۇقمۇ؟

حَبّ الْمُزْنِ: مۆلدۈر.

مُزْنَةٌ: مۆلدۈر، تولا.

مَزْنَقَةٌ ج مَزَانِقُ: بويۇنغا ئاسىدىغان مونچاق.

مُزَنَّمٌ: تېگى پەس، هارامزادە.

مُنْزَوٍ ج مُنْزَوُونَ: ئۆزىنى دالدىغا ئېلىپ يالغۇزلۇقنى ياقتۇرغۇچى.

شَابٌّ مُنْزَوٍ: بىر بۇلۇڭدا يالغۇزلۇقنى ياقتۇرغۇچى يىگىت.

مِزْهَرٌ ج مَزَاهِرُ: چىلتار، ئارفا (چالغۇ ئەسۋابى).

مُزْهِرٌ: رەڭلىك، چېچەكلەۋاتقان، ئېچىلغان.

جَلَسْتُ قُرْبَ شَجَرَةِ وَرْدٍ مُزْهِرَةٍ: چېچەكلىرى ئېچىلىپ تۇرغان دەرەخكە يېقىن ئولتۇردۇم.

مَزْهَرِيَّةٌ ج مَزْهَرِيَّاتٌ: گۈلدان، گۈل لوڭقىسى.

مَزْهُوٌّ: تەكەببۇر، كۆرەڭ، هاكاۋۇر، دىمىغى ئۈستۈن.

هُوَ مَزْهُوٌّ عَلَى قَوْمِهِ بِمَالِهِ: ئۇ ئۆزىنىڭ قوۋمىغا مال ـ دۇنياسى بىلەن چوڭچىلىق قىلىدۇ.

مِزْوَاجٌ ج مَزَاوِجُ: كۆپ توي قىلىدىغان.

رَجُلٌ مِزْوَاجٌ: كۆپ خوتۇن ئالىدىغان ئەر، خوتۇنپەرەس، خوتۇن بېدىكى.

مِزْوَدٌ ج مَزَاوِدُ: تۇلۇم، ئوزۇق ـ تۈلۈك خالتىسى، سەپەر خالتىسى، شىكلى، سومكا.

مِزْوَلٌ: ئاپتوماتىك تېلېفوننىڭ نومۇر تەخسىسى.

مِزْوَلَةٌ ج مَزَاوِلُ: قۇياش سائىتى.

مِزْوَلَةُ الْمِدْفَعِيَّةِ: توپچى قىسىم كوۋادرانتى.

مُزَوَّجٌ: ئۆيلەنگەن، خوتۇنلۇق ئەر.

مُزَوِّدٌ ج مُزَوِّدُونَ: تەمىنلىگۈچى، ئوزۇقلاندۇرغۇچى، شەخس ياكى كۆپچىلىكنى مۇئەييەن مال بىلەن تەمىنلىگۈچى.

مُزَوِّدُ الْمُسَافِرِينَ: مۇساپىرلارنى ئوزۇقلاندۇرغۇچى.

«الصَّيْدَلِيَّةُ الْمَرْكَزِيَّةُ مُزَوِّدَةُ الْأَدْوِيَةِ فِي الْبِلَادِ»: مەركىزىي دورىخانا پۈتۈن دۆلەتنى دورا بىلەن تەمىنلەيدۇ.

فُلَانٌ مُزَوِّدُ الْمَصَانِعِ بِالْآلَاتِ: پالانچى زاۋۇتنى ئۈسكۈنىلەر بىلەن تەمىنلىگۈچى.

مُزَوَّدٌ: تەمىنلەنگەن، قوراللاندۇرۇلغان.

«جَيْشٌ مُزَوَّدٌ بِأَسْلِحَةٍ مُتَطَوِّرَةٍ»: زامانىۋى قوراللار بىلەن قوراللاندۇرۇلغان قوشۇن.

«بَلَدٌ مُزَوَّدٌ بِمَوَادَّ غِذَائِيَّةٍ مُسْتَوْرِدَةٍ»: ئىمپورت قىلىنىدىغان يېمەكلىكلەر بىلەن تەمىنلىنىدىغان دۆلەت.

مُزَوِّرٌ ج مُزَوِّرُونَ: ساختىلىق قىلغۇچى، ساختىپەز، مۇغەمبەر، ئويدۇرۇپ چىققۇچى، ئالدامچى، زىيارەتچىلەرگە يول باشلىغۇچى.

فُلَانٌ مِنْ مُزَوِّرِي الْمَتَاحِفِ: پالانچى مۇزېيلارنىڭ يول باشلىغۇچىلىرىدىندۇر.

مُزَوِّرُ النُّقُودِ: ساختا پۇل ياسىغۇچى.

مُزَوِّرُ الْكَلَامِ: يالغانچى.

مُزَوِّرُ التَّارِيخِ: تارىخنى بۇرمىلىغۇچى.

مُزَوِّرُ الْوَثَائِقِ: يالغان هۆججەت ياسىغۇچى.

مُزَوَّرٌ: ساختا، يالغان، ئويدۇرما.
شَهَادَةٌ مُزَوَّرَةٌ: يالغان گۇۋاھلىق.
مُزَوِّرُ الصُّكُوكِ: يالغان چەك ياسىغۇچى.
مُزَوَّقٌ: بېزەلگەن، زىننەتلەنگەن.
شِعْرٌ مُزَوَّقٌ: چىرايلىق يېزىلغان شېئىر.
كِتَابٌ مُزَوَّقٌ: نەقىشلەنگەن كىتاب.
ثَرِيْدٌ مَزِيْتٌ: مايلىق شورپا.
مَزْيَتَةٌ ج مَزَايِتُ: ياغ تۇڭى، ياغ قاچىسى، ياغ بوتۇلكىسى.
مَزِيْجٌ: ئارىلاشما، ئارىلاشما ماددا.
مَزِيْجٌ زِئْبِقِيٌّ: سىمابلىق دورا.
مَزِيْجٌ كِيْمَاوِيٌّ: خىمىيىۋى بىرىكمە.
مَزِيْجٌ مَعْدَنِيٌّ: قېتىشما.
مَزِيْجٌ مِنْ عَصِيْرِ الْفَوَاكِهِ: مېۋە سۈيى ئارىلاشتۇرۇلغان.
مَزِيْدٌ: كۆپ، جىق، ئاشۇرۇلغان، ئارتۇق (گىرامماتىكىدا) زىيادە ھەرپ كىرگەن سۆز.
مَا عَلَيْهِ مِنْ مَزِيْدٍ: چېكىگە يەتكەن.
بِمَزِيْدِ سُرُوْرٍ: ئىنتايىن خۇشاللىق بىلەن.
لَيْسَ لَهُ مِنْ مَزِيْدٍ: ئۇنىڭغا قوشۇشقا بولمايدۇ.
«لَهُ مَزِيْدٌ مِنَ الْخِبْرَةِ»: ئۇ كۆپ تەجرىبىگە ئىگە.
مَزِيْقٌ: پارچە، يىرتىق.
ثَوْبٌ مَزِيْقٌ: كونا كىيىم، جۇل-جۇل كىيىم.
مُزِيْلٌ: يىراقلاشتۇرغۇچى، چەتلەشتۇرگۈچى، يوقاتقۇچى، تۈگەتكۈچى، ئېرىتكۈچى.
مُزِيْلُ الْعَرَقِ: تەر يوقاتقۇچى.
مُزِيْلُ الدُّهْنِ: ياغنى ئېرىتكۈچى.
مَزِيَّةٌ ج مَزَايَا: ئۈستۈنلۈك، ئەۋزەللىك، ئارتۇقچىلىق، پەزىلەت.
«فَرِيْدُ الْعَصْرِ جَمَّاعُ الْمَزَايَا رَحِيْبُ الْكَفِّ ذُو الْعَطْفِ السَّخِيُّ»: (ئۇ) بارچە پەزىلەتنى ئۆزىگە مۇجەسسەملىگەن، قولى كەڭ، مېھرىبان، سېخىي، بىردىنبىر شەخس.
«مَزِيَّةُ الصَّحَافَةِ عَلَى النَّاسِ»: كىشىلەرگە بولغان ئاخباراتچىلىقنىڭ ئەۋزەللىكى.
«مَزَايَا الْعُلَمَاءِ»: ئۆلىمالارنىڭ پەزىلەتلىرى.
مُزَيِّفٌ ج مُزَيِّفُوْنَ: ساختا پۇل ياسىغۇچى.
مُزَيِّفُ الْأَخْبَارِ: يالغان خەۋەر ئويدۇرغۇچى.
«أُلْقِيَ الْقَبْضُ عَلَى مُزَيِّفِ الدَّوْلَارَاتِ»: ساختا دوللار ياسىغۇچى قولغا ئېلىندى.
مُزَيَّفٌ: يالغاندىن ياسالغان، ساختا.
كَلَامٌ مُزَيَّفٌ: يالغان سۆز، ئويدۇرما.
أَوْرَاقٌ نَقْدِيَّةٌ مُزَيَّفَةٌ: ساختا قەغەز پۇل.
مُزَيِّنٌ ج مُزَيِّنُوْنَ م مُزَيِّنَةٌ: زىننەتلىگۈچى، بېزىگۈچى، ياسىغۇچى، گىرىمچى.
«مُزَيِّنُ الْبُيُوْتِ»: ئۆي بېزىگۈچى.
مُزَيِّنٌ عَصْرِيٌّ: زامانىۋى ساتىراش.
مُزَيَّنٌ: بېزەلگەن، زىننەتلەنگەن، پەردازلانغان.
سَقْفٌ مُزَيَّنٌ: زىننەتلەنگەن تورۇس.
سَقْفُهُ مُزَيَّنٌ بِأَنْوَاعِ النُّقُوْشِ: ئۆيىنىڭ تورۇسى تۈرلۈك نەقىشلەر بىلەن بېزەلگەن.
«كَلَامٌ مُزَيَّنٌ يُغْرِيْكَ بِحَلَاوَتِهِ»: چىرايلىق سۆز ئۆزىنىڭ شېرىنلىكى بىلەن سېنى ئۆزىگە جەلپ قىلىدۇ.
وَجْهٌ مُزَيَّنٌ: پەرداز قىلىنغان يۈز.
مُزَيِّنَةٌ ج مُزَيِّنَاتٌ: ئايال ساتىراش، گىرىمچى ئايال، ھۆسن تۈزەش ئۇستىسى.
«ذَهَبَتِ الْفَتَاةُ إِلَى الْمُزَيِّنَةِ لِتَصْفِيْفِ شَعْرِهَا»: قىز چېچىنى ياستىتىش ئۈچۈن ساتىراشخانىغا باردى.
مَسَا يَمْسُو مَسْوًا الشَّخْصَ: ۋەدىسىدە تۇرمىدى، لەۋزىدە تۇرمىدى.
مَسَا الْحِمَارُ: ئېشەك كاچ بولدى.
مَسَاءٌ ج أَمْسِيَةٌ: كەچقۇرۇن، كەچ، ئاخشام، قاش

قارايغان ۋاخ، گۇگۇم چۈشكەن ۋاقىت، گۇگۇم، زاۋال.

مَسَاءُ أَمْسِ: تۈنۈگۈن ئاخشام.

«أَتَاهُ مَسَاءَ أَمْسِ»: ئۇنىڭ قېشىغا تۈنۈگۈن كەچ كەلدى.

«يَعْمَلُ صَبَاحَ مَسَاءَ»: ئۇ ئەتىگەن-ئاخشامدا ئىشلەيدۇ.

مَسَاءَ الْخَيْرِ: خەيرلىك كەچ! كەچلىكىڭىز خەيرلىك بولسۇن!

مَسَاءَ النُّورِ: كەچلىكىڭىز خەيرلىك بولسۇن.

مَسَاءَةٌ ج مَسَاوِئ: قەبىھ ھەرىكەت، ناچار قىلىق؛ ئەۋرەت.

مَسَائِيٌّ: كەچلىك، كەچكى، ئاخشاملىق.

«الصُّحُفُ الْمَسَائِيَّةُ»: كەچلىك گېزىت، كەچكى گېزىتلەر.

جَرِيدَةٌ مَسَائِيَّةٌ: كەچلىك گېزىت.

«النَّشْرَةُ الْأَذَاعِيَّةُ الْمَسَائِيَّةُ»: كەچلىك رادىئو ئاڭلىتىش.

«الْأَخْبَارُ الْمَسَائِيَّةُ»: كەچلىك خەۋەرلەر.

مُسَابِقٌ: رىقابەتچى، رەقىب؛ مۇسابىقىلەشكۈچى.

مُسَابَقَةٌ ج مُسَابَقَاتٌ: رىقابەت، كۆچ سىنىشىش، مۇسابىقىلىشىش.

إِمْتِحَانُ الْمُسَابَقَةِ: مۇسابىقە ئىمتىھانى.

مُسَاتَرَةٌ: سىر تۇتماق، مەخپىي تۇتماق.

مُسَاجَلَةٌ: مۇسابىقىلەشمەك، رىقابەتلەشمەك.

مُسَاجَلَةٌ كَلَامِيَّةٌ: بەس-مۇنازىرە، تالاش-تارتىش، مۇھاكىمە.

مِسَاحَةٌ: كۆلەم.

مِسَاحَةُ الْأَرْضِ: يەر كۆلىمى، يەر مەيدانى، يەر يۈزى.

عِلْمُ الْمِسَاحَةِ: گېئودېزىيە، (يەر يۈزىنىڭ ھەر قايسى بۆلەكلىرىنىڭ ئورنىنى، چوڭ-

كىچىكلىكىنى تەتقىق قىلىپ ۋە ئۆلچەپ بېكىتىدىغان پەن).

مُسَاحَقَةٌ: ئەركەكزەدەك ئويناماق، جىنسىي ئالاقە قىلماق.

اَلْمُسَارِيُّ: شىر، ئارسلان.

مَسَارِيقِي (فِي التَّشْرِيحِ): بېغىش پەردىسى (قورساق بوشلۇقىدىكى ئىچكى ئەزالارنى كۆتۈرۈپ ۋە مۇستەھكەم باغلاپ تۇرغۇچى پەردە) چاۋا، ئۈچەي باغلام پەردىسى، ئۈچەي بېغىشى.

مِسَاسٌ: تۇتماق، تەگمەك؛ يېقىنلاشماق؛ سارالغلىق.

عِنْدَ مِسَاسِ: لازىم تېپىلغاندا، ئېھتىياج بولغاندا.

﴿قَالَ فَاذْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَن تَقُولَ لَا مِسَاسَ﴾ ‹قرآن›: مۇسا (سامىرىغا) ئېيتتى: سەن بارغىن! سەن ئۆمۈرۋايەت (كۆرگەنلا كىشىگە) ماڭا يېقىنلاشماڭلار دېگەيسەن.

مَسَاسٌ: ئالاقە، مۇناسىۋەت.

«كَلَامٌ لَا مَسَاسَ لَهُ بِالْمَوْضُوعِ»: ماۋزۇ بىلەن مۇناسىۋەتسىز سۆز.

مُسَاعِدٌ ج مُسَاعِدُونَ: ياردەمچى، مۇئاۋىن، ياردەم قىلغۇچى، ياردەم بەرگۈچى.

أُسْتَاذٌ مُسَاعِدٌ: دوتسېنت، مۇئاۋىن پروفېسسور.

مُدَرِّسٌ مُسَاعِدٌ: ياردەمچى ئوقۇتقۇچى .

مُسَاعَدَةٌ ج مُسَاعَدَاتٌ: ياردەم، ئىئانە.

مُسَاعَدَةٌ مَالِيَّةٌ: ئىقتىسادىي ياردەم.

بِلَا مُسَاعَدَةٍ: تايانچىسىز، ياردەمچىسىز.

مَدَّ لَهُ يَدَ الْمُسَاعَدَةِ: ياردەم قولىنى سۇندى.

«حَصَلَتِ الدَّوْلَةُ عَلَى مُسَاعَدَاتٍ إِقْتِصَادِيَّةٍ وَعَسْكَرِيَّةٍ»: دۆلەت ئىقتىسادىي ۋە ھەربىي ياردەملەرگە ئېرىشتى.

مَسَافٌ: بۇرۇن.

مَسَافَةٌ ج مَسَاوِفُ وَمَسَافَاتٌ: مۇساپە، ئارىلىق.

«قَطَعْنَا مَسَافَةَ عِشْرِيْنَ مِيْلًا»: يىگىرمە مىل مۇساپىنى باستۇق.

مُسَافَحَةٌ: بىر ئايال بىلەن نىكاھسىز بىللە بولماق.

﴿وَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ مُحْصَنَاتٍ غَيْرَ مُسَافِحَاتٍ﴾ ‹قرآن›: ئۇلارغا مەھرلىرىنى كېمەيتمەستىن ۋە كېچىكتۈرمەستىن بېرىڭلار، لېكىن ئۇلار زىنا قىلمايدىغان ئەفسىفە بولۇشلىرى كېرەك.

مُسَافِرٌ ج مُسَافِرُوْنَ: سەپەر قىلغۇچى، يولۇچى، مۇساپىر.

«يُغَادِرُ آلَافُ الْمُسَافِرِيْنَ الْمَطَارَ كُلَّ يَوْمٍ»: مىڭلىغان يولۇچىلار ھەر كۈنى ئايرودرومدىن سەپەرگە چىقىپ تۇرىدۇ.

مُسَافِرٌ م مُسَافِرَةٌ: ياۋا كالا.

مَسَاقٌ: ھەيدىمەك، ئەۋەتمەك.

﴿إِلَى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ﴾ ‹قرآن›: بۇ كۈندە ھەيدەپ بېرىلىدىغان جاي پەرۋەردىگارىڭلارنىڭ دەرگاھىدۇر.

مَسَاقٌ ج مَسَاقَاتٌ: مۇقىملاشقان دەرس، پروگراممىدا بەلگىلەنگەن دەرس.

«يَدْرُسُ الطُّلَّابُ خَمْسَةَ مَسَاقَاتٍ فِي كُلِّ فَصْلٍ دِرَاسِيٍّ»: ئوقۇغۇچىلار ھەربىر دەرس مەۋسۇمىدا بەلگىلەنگەن بەش خىل دەرسنى ئوقۇيدۇ.

مَسَاكٌ: بىرلەشمە كۈچ؛ توسۇق، تۇغان، قاش، توسما.

مَسَاكَةٌ. مِسَاكَةٌ: ئەقىللىق، زېرەكلىك؛ تۇتقا.

مُسَاكَنَةٌ: نىكاھسىز بىللە بولماق.

مُسَالِمٌ ج مُسَالِمُوْنَ: تىنچلىقپەرۋەر، يۇۋاش، مۇلايىم، كەڭ قورساق، يۇمشاق.

«كَانَ رَجُلًا مُسَالِمًا لَا يُؤْذِي أَحَدًا»: ئۇ ھېچ ئادەمگە ئازار بەرمەيدىغان رايىش ئادەم ئىدى.

مُسَالَمَةٌ: ئەپلەشمەك، ياراشماق، ئىناق بولماق، مۇرەسسەلەشمەك.

مُسَامَحَةٌ ج مُسَامَحَاتٌ: كەچۈرمەك، ئەپۇ قىلماق، كەڭچىلىك قىلماق، چۈشىنىشمەك، ئەيىبكە سالماسلىق.

أَيَّامُ الْمُسَامَحَاتِ: تەتىل، دەم ئېلىش كۈنى؛ ھاردۇق ئېلىش كۈنى.

مُسَامِرٌ: كېچىدە مۇڭداشقۇچى.

مُسَامَرَةٌ ج مُسَامَرَاتٌ: كەچلىك كۆڭۈل ئېچىش، كەچلىك سۆھبەت.

مُسَاهِمٌ: پايچېك، ھەسسىدار.

«كَانَ أَحَدُ الْمُسَاهِمِيْنَ فِي تَأْلِيفِ الْكِتَابِ»: ئۇ كىتابنى تۈزۈشكە قاتناشقۇچىلارنىڭ بىرى ئىدى.

«عَقَدَ الْمُسَاهِمُوْنَ اِجْتِمَاعًا نَاقَشُوْا فِيْهِ أَوْضَاعَ الشَّرِكَةِ»: پايچېكلار يىغىن ئۆتكۈزۈپ شىركەتنىڭ ئەھۋالىنى مۇزاكىرە قىلدى.

مُسَاهَمَةٌ: ھەسسە قوشماق؛ قاتناشماق؛ شېرىك بولماق؛ ئارىلاشماق.

شِرْكَةٌ مُسَاهَمَةٌ: ھەسسىدارلىق شىركىتى.

مُسَاوَاةٌ: باراۋەرلىك، تەڭلىك.

مُسَاوَاةُ الشُّعُوْبِ: مىللەتلەر باراۋەرلىكى.

عَلَى مَبْدَإِ الْمُسَاوَاةِ: باراۋەرلىك پرىنسىپى ئاساسىدا.

عَلَى قَدَمِ الْمُسَاوَاةِ: باراۋەر رەۋىشتە، باراۋەرلىك ئاساسىدا، تەڭلىك ئاساسىدا.

مُسَاوَاةٌ تِجَارِيَّةٌ: سودا باراۋەرلىكى.

«نُطَالِبُ بِالْمُسَاوَاةِ بَيْنَ جَمِيْعِ النَّاسِ فِي الْحُقُوْقِ وَالْوَاجِبَاتِ»: ھوقۇق ۋە مەجبۇرىيەتتە بارلىق كىشىلەرنىڭ باراۋەر بولۇشىنى تەلەپ قىلىمىز.

مُسَاوَمَةٌ: سودىلاشماق.

«السِّعْرُ وَاحِدٌ هُنَا وَلَا تَقْبَلُ الْمُسَاوَمَةَ»: بۇ يەردە باھا بىر، سودىلاشمايمىز.

مُسَاوٍ: باراۋەر بولغۇچى.

عُمْرُ أَحَدِهِمَا مُسَاوٍ لِعُمْرِ الْآخَرِ تَقْرِيبًا: ئۇ ئىككىسىنىڭ يېشى بىر-بىرىدىن ئانچە پەرقلەنمەيدۇ.

«مَسَاوِئُ هَذَا الْمَشْرُوعِ أَكْثَرَ مِنْ مَحَاسِنِهِ»: بۇ پىلاننىڭ ئارتۇقچىلىقلىرىدىن يېتەرسىزلىكلىرى كۆپ.

مُسَايَفَةٌ: قىلىچۋازلىق قىلىشماق.

مَسْأَلَةٌ ج مَسَائِلُ: تەلەپ، ھاجەت، مەسىلە، ئىش، ئېھتىياج، سوئال ، مۇرەككەپ مەسىلە.

مَسْأَلَةٌ فِيهَا نَظَرٌ: تالاش-تارتىش بولۇۋاتقان مەسىلە، ھەل قىلىنمىغان مەسىلە.

مَسْأَلَةٌ عِلْمِيَّةٌ: ئىلمىي مەسىلە.

مَسْأَلَةٌ غِرَامِيَّةٌ: مۇھەببەت مەسىلىسى.

الْمَسْأَلَةُ الْوَطَنِيَّةُ: مىللىي مەسىلە.

مَالْمَسْأَلَةُ: نېمە ئىش؟ نېمە بولدى؟ قانداق مەسىلە بار؟

مَسْئُوْدٌ: پىرتىلغان، خامۇشلۇق كېسەللىكىگە گىرىپتار بولغان.

مَسْئُوْلٌ ج مَسْئُوْلُوْنَ: مەسئۇل، جاۋابكار، سورالغۇچى؛ چوڭ ئەمەلدار.

مَسْئُوْلٌ عَنْ فِعْلِهِ: ئۆزىنىڭ ئىشىغا ئۆزى جاۋابكار.

مَسْئُوْلِيَّةٌ ج مَسْئُوْلِيَّاتٌ: مەسئۇلىيەت، جاۋابكارلىق، بۇرچ، مەجبۇرىيەت.

مَسْئُوْلِيَّةٌ أَخْلَاقِيَّةٌ: ئەخلاقىي جاۋابكارلىق.

«تَقَعُ مَسْئُوْلِيَّةُ الْفَشْلِ عَلَيْكَ»: مەغلۇپ بولۇشنىڭ جاۋابكارلىقى سىزنىڭ ئۈستىڭىزدە.

مِسْبَارٌ ج مَسَابِيرُ: تەكشۈرۈش ئەسۋابى.

مِسَبٌّ ج مِسَابٌّ: ئاغزى يامان، جېدەلخور، تۇرۇشقاق.

«كَرِهَهُ أَصْحَابُهُ لِأَنَّهُ كَانَ مِسَبًّا»: ئاغزى يامان بولغانلىقى ئۈچۈن ھەمراھلىرى ئۇنى ياخشى كۆرمەيدۇ.

مُسَبِّبٌ: سەۋەب بولغۇچى، سەۋەب قىلغۇچى.

مُسَبِّبَاتٌ: سەۋەب، كەلتۈرۈپ چىقارغۇچى، سەۋەب بولغۇچى.

«قَضَيْنَا عَلَى مُسَبِّبَاتِ هَذَا الْمَرَضِ»: بۇ كېسەلنى كەلتۈرۈپ چىقارغان سەۋەبلەرنى تۈگەتتۇق.

مَسَبَّةٌ ج مَسَبَّاتٌ: تۆھمەت، بوھتان.

مِسَبَّةٌ: كۆرسەتكۈچ بارماق، بىگىز قول.

مُسَبِّحَةٌ: بىگىز بارماق، بىگىز قول، كۆرسەتكەچ بارماق.

مُسَبَّعٌ ج مُسَبَّعَاتٌ: ئوخشاش يەتتە تەرەپلىك شەكىل.

مُسْبِتٌ: ھوشسىز، بىھوش، ناركوز قىلىنغان.

مَسْبَحٌ ج مَسَابِحُ: سۇ ئۈزۈش ئورنى.

مِسْبَحَةٌ ج مَسَابِيحُ: تەسۋى.

مَسْبَرٌ ج مَسَابِرُ: ئۆلچىگۈچ.

مَسْبَعٌ م مَسْبَعَةٌ ج مَسَابِعُ: يىرتقۇچلار ماكانى.

مُسْبَعٌ ج مُسْبَعُوْنَ: يەتتە ئايلىق بوۋاق.

رَأْيٌ مُسْبَقٌ: ئوبدان ئويلانغان پىكىر، ئالدىنئالا بىر نىيەتكە كېلىۋالغان پىكىر.

مُسْبَقًا: ئالدىنئالا.

«طَلَبْتُ مِنَ النَّاشِرِ إِرْسَالَ بَعْضِ الْكُتُبِ إِلَيَّ وَدَفَعْتُ ثَمَنَهَا مُسْبِقًا»: مەن كىتاب نەشر قىلغۇچىلاردىن بەزى كىتابلارنى ماڭا ئەۋەتىپ بېرىشنى تەلەپ قىلدىم ۋە ئۇلارنىڭ پۇلىنى ئالدىن تۆلىۋەتتىم.

مَسْبَكٌ ج مَسَابِكُ: قۇيمىچىلىق زاۋۇتى.

مَسْبَكُ حُرُوْفُ الطِّبَاعَةِ: ھەرپ قويۇش زاۋۇتى.

مِسْبَكَةٌ ج مَسَابِكُ: مەدەنلەرنى قويۇش ئۆسكۈنىسى.

مَسْبُوقٌ: كەينىدە قالغان، ئارقىدا قالغان، ئۆلگۈرەلمىگەن.

غَيْرُ مَسْبُوقٍ: تەڭدىشى يوق، مىسلى كۆرۈلمىگەن، مىسلىسىز.

سَابِقٌ وَمَسْبُوقٌ: ئىلگىرى ۋە كېيىنكىلەر، ئەجدادلار ۋە ئەۋلادلار، ئالدىدا كەتكۈچى ۋە ئەگىشىپ ماڭغۇچىلار؛ باشلامچى ۋە ئىز باسقۇچى.

مُسْتَاءٌ: ئاچچىقى يامان، چېپىلغاق، بىزار بولغۇچى.

مُسْتَأْجِرٌ: ئىجارىگە ئالغۇچى.

مُسْتَأْجَرٌ: ياللاپ ئېلىنغان، ئىجارىگە ئېلىنغان.

مُسْتَيْئِسٌ: ئۈمىدسىز، ئۈمىد ئۈزگۈچى، روھى چۈشكۈن.

مُسْتَأْنِسٌ: كۆنۈك.

مُسْتَأْنَفٌ: كەلگۈسى، كېلەچەك.

الْمُسْتَأْنَفُ عَلَيْهِ: ئەرز قىلىنغۇچى، جاۋابكار.

مُسْتَأْنَفًا: كېيىن، بۇنىڭدىن كېيىن.

مُسْتَأْنٍ: ئېغىر بېسىق، تەمكىن.

مُسْتَبِدٌّ: دىكتاتور، زالىم، ھاكىمموتلەق.

السُّلْطَةُ الْمُسْتَبِدَّةُ: ئىستىبدات ھاكىمىيەت، ھاكىمموتلەقلىق، مۇستەبىتلىك ھوقۇقى.

مُسْتَبْشِرٌ: ئۈمىدۋار، ياخشى پال ئالغۇچى.

مُسْتَبْقًى: ساقلانغان، قالدۇرۇلغان.

مُسْتَتِرٌ ج مُسْتَتِرُونَ: مەخپىي، يوشۇرۇن، يوشۇرۇنۇۋالغۇچى، مۆكۈۋالغۇچى.

ضَمِيرٌ مُسْتَتِرٌ: يوشۇرۇن، ئالماش.

نَوْمٌ مُسْتَثْقَلٌ: تاتلىق ئۇيقۇ، قاتتىق ئۇيقۇ.

مُسْتَثْنًى: چىقىرىلغان، چىقىرىۋېتىلگەن، سىرتقا قالدۇرۇلغان.

مُسْتَجَابٌ: قوبۇل قىلىنغۇچى، ئىجابەت قىلىنغۇچى، راۋا قىلىنغۇچى.

الْمَظْلُومُ مُسْتَجَابٌ دُعَاؤُهُ: زۇلۇمغا ئۇچرىغۇچىنىڭ دۇئاسى ئىجابەت بولىدۇ.

مُسْتَجَدٌّ: يېڭى، يېقىنقى؛ يېقىندا.

الْمُسْتَحَاثَاتُ: تاشقا ئايلانغان قالدۇقلار.

عِلْمُ الْمُسْتَحَاثَاتِ: پالېئونتولوگىيە، قەدىمكى ھايۋانات، ئۆسۈملۈكلەرنى تەتقىق قىلىدىغان پەن.

مُسْتَحَبٌّ: مۇستەھەپ، مەمنۇن قىلىدىغان ئىشى، ياخشى دەپ ھېسابلىنىدىغان ئىشى، ساۋابلىق ئىشى.

مُسْتَحَثٌّ: ئىلھاملاندۇرۇلغان، رىغبەتلەندۈرۈلگەن.

مُسْتَحْجِرٌ: تاشقا ئايلانغان.

نَبَاتٌ مُسْتَحْجِرٌ: تاشقا ئايلانغان ئۆسۈملۈك.

مُسْتَحْدَثٌ: يېڭى؛ يېڭىلىق.

مُسْتَحْسَنٌ: ياخشى سانالغان، ياخشى دەپ ھېسابلانغان.

مُسْتَحْضَرٌ ج مُسْتَحْضَرَاتٌ: خىمىيىۋى تەجرىبە ئارقىلىق ئېرىشىلگەن نەتىجە.

مُسْتَحْضَرَاتُ التَّجْمِيلِ: ھۆسن تۈزەش دورىلىرى، ھۆسن تۈزەش بويۇملىرى.

مُسْتَحْفَظٌ: ساقلانغان، قوغدالغان.

مُسْتَحْفَظُ الْجَيْشِ: زاپاس قوشۇن.

مُسْتَحِقٌّ: ئېرىششكە تېگىشلىك، ئېلىشقا لايىق؛ قىممىتى بار.

مُسْتَحْكَمٌ: پۇختا، مۇستەھكەم، كۈچلۈك، مەھكەم.

مُسْتَحْكَمَةٌ ج مُسْتَحْكَمَاتٌ: پۇختا مۇداپىئە ئورنى، پۇختىلانغان، مۇستەھكەملەنگەن.

مُسْتَحْكَمَاتٌ: قورغان، ئىستىھكام، مۇداپىئە قۇرۇلۇشى.

مُسْتَحِلٌّ: ھالال سانىغۇچى، ھالال بىلگۈچى.

مُسْتَحَمَّاتٌ: دېڭىز ساھىلىدىكى يۇيۇنۇش

مەيدانى.

مُسْتَحٍ: ئۇياتچان، نومۇسچان.

مُسْتَحِيلٌ: مۇمكىن بولمايدىغان، مۇمكىن ئەمەس.

اَلْكِذْبُ مُسْتَحِيلٌ عَلَى الرَّسُولِ: پەيغەمبەرلەرنىڭ يالغان ئېيتىشى مۇمكىن ئەمەس.

مُسْتَخْدِمٌ: خوجايىن، باشقىلارنى ئىشلەتكۈچى.

«تَحْسِينُ الْعَلَاقَةِ بَيْنَ الْمُسْتَخْدَمِ وَالْمُسْتَخْدِمِ ضَرُورَةٌ إِجْتِمَاعِيَّةٌ اِقْتِصَادِيَّةٌ»: خوجايىن بىلەن خىزمەتچى ئوتتۇرىسىدىكى ئالاقىنى ياخشىلاش ئىجتىمائىي ۋە ئىقتىسادىي زۆرۈرىيەتتۇر.

إِدَارَةُ الْمُسْتَخْدِمِيْنَ: كادىرلار ئىدارىسى.

مُسْتَخْدَمٌ: خىزمەتچى، چاكار، ياللانغۇچى خادىم، كادىر.

مُسْتَخْذٍ: باش ئەگكۈچى، خار بولغۇچى.

مُسْتَخْرَجٌ: قېزىلغان، قېزىپ چىقىرىلغان.

مُسْتَخْرَجَاتٌ: قېزىلغان، قېزىلمىلار.

مُسْتَخْرَجَاتٌ مَعْدَنِيَّةٌ: قېزىلغان مەدەنلەر.

مُسْتَخِفٌّ: سەل قارىغۇچى.

مُسْتَخْلِصٌ: تاللىغۇچى.

مُسْتَخْلِصُ الْبَضَائِعِ مِنَ الْجُمْرُكِ: تاموژنا ۋاستىچىسى.

مُسْتَدَارٌ: ئوربىتا.

مُسْتَدْعِى ج مُسْتَدْعَيَاتٌ: تەلەپ.

مُسْتَدَقٌّ: ئىنچىكە.

مُسْتَدَقٌّ سَاعِدٍ: بىلەكنىڭ بىغشقا يېقىن يېرى.

مُسْتَدِيرٌ: دۈگىلەك، يۇمىلاق.

مُسْتَدِيمٌ: ھەمىشە، داۋاملىق، ئەبەدىي، ئۇزاققا سوزۇلغان.

مُسْتَرَاحٌ ج مُسْتَرَاحَاتٌ: ھاجەتخانا، تازىلىق ئۆيى؛ دەم ئېلىش ئۆيى.

مُسْتَرْسِلٌ: چۇۋۇلغان، ياخپايغان، ساڭگىلاپ كەتكەن.

شَعْبٌ مُسْتَرَقٌّ: قۇل قىلىنغان خەلق.

مُسْتَرْهِنُ الْمَنْقُوْلَاتِ: گۆرۈۋخانا خوجايىنى.

اَلْمُسْتَرِي: شىر، ئارسلان.

مُسْتَرِيحٌ: راھەتلەنگۈچى، مەمنۇن بولغۇچى، رازى بولغۇچى؛ ئارام ئالغۇچى.

مُسْتَرِيحُ الْبَالِ: خاتىرجەم.

طَرِيقٌ مُسْتَسَنٌّ: ئادەتلەنگەن يول، مېڭىپ كۆنگەن يول.

مُسْتَشَارٌ ج مُسْتَشَارُوْنَ: مەسلىھەتچى.

مُسْتَشَارٌ مَلِكِيٌّ: ئوردا مەسلىھەتچىسى.

مُسْتَشَارٌ قَضَائِيٌّ: قانۇنىي مەسلىھەتچى.

مُسْتَشْرِقٌ: شەرقشۇناس، شەرقلەشىپ كەتكەن ئادەم.

مُسْتَشْفَى ج مُسْتَشْفَيَاتٌ: شىپاخانا، دوختۇرخانا.

مُسْتَشْفَى الْأَمْرَاضِ الْعَفِنَةِ: يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر دوختۇرخانىسى، ئايرىم دوختۇرخانا.

مُسْتَشْفَى الْأَمْرَاضِ السَّارِيَّةِ: يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر دوختۇرخانىسى.

يَجِبُ أَنْ تُقِيْمَ فِي الْمُسْتَشْفَى أُسْبُوْعًا آخَرَ: دوختۇرخانىدا يەنە بىر ھەپتە تۇرۇشۇڭ كېرەك.

مُسْتَشْفَى الْأَمْرَاضِ الْعَقْلِيَّةِ: روھىي كېسەللىكلەر دوختۇرخانىسى.

مُسْتَشْفَى مَيْدَانٍ: دالا گوسپىتالى، دالا دوختۇرخانىسى.

مُسْتَشْفَى الْأَمْرَاضِ الْعَصَبِيَّةِ: نېرۋا كېسەللىكلەر دوختۇرخانىسى.

مُسْتَشْفَى الْحُمَّيَاتِ: قىزىتما كېسەللىكلەر دوختۇرخانىسى.

مُسْتَشْفَى الْأَمْرَاضِ الصَّدْرِيَّةِ: كۆكرەك كېسەللىكلەر دوختۇرخانىسى.

مُسْتَشْفَى الْوِلَادَةِ: تۇغۇت دوختۇرخانىسى.

مُسْتَشْفَى الْأَطْفَالِ: بالىلار دوختۇرخانىسى.

مُسْتَشْفَى الْأَوْرَامِ وَالسِّرْطَانِ: ئۆسمە كېسەللىكلەر دوختۇرخانىسى.

مُسْتَشْفَى الْأُمُومَةِ وَالطُّفُولَةِ: ئانا - بالىلار دوختۇرخانىسى.

مُسْتَشْفًى مُلْحَقٌ: تارماق دوختۇرخانا.

مُسْتَصْنِعٌ: ياسىغۇچى، قۇرغۇچى، ياراتقۇچى، كەشىپ قىلغۇچى، ئىجاد قىلغۇچى.

مُسْتَضْعَفٌ ج مُسْتَضْعَفُونَ: ئاجىز سانالغان، كۈچسىز ھېسابلانغان.

﴿وَاذْكُرُوا إِذْ أَنتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ﴾ «قۇرئان»: ياد ئېتىڭلاركى، ئۆز ۋاقتىدا سىلەر (مەككە) زېمىنىدا ئاز سانلىق بولۇپ، بوزەك قىلىنغاندىڭلار.

مُسْتَطَابٌ: نازۇنېمەتلىك، تەملىك، مەززىلىك.

ثَنَاءٌ مُسْتَطَابٌ: ئالقىش، مەدھىيە.

مُسْتَطَاعٌ: ئىمكانىيەت، ئىقتىدار، مۇمكىنچىلىك، مۇمكىن، قىلغىلى بولىدىغان.

بِقَدْرِ الْمُسْتَطَاعِ: ئىمكانىيەتنىڭ يېتىشىچە، ئىمكانىيەت دائىرىسىدە، مۇمكىنقەدەر.

هَذَا الْأَمْرُ مُسْتَطَاعٌ: بۇ قىلغىلى بولىدىغان ئىش.

أَنْجَزَ مَا طَلَبَ مِنْهُ قَدْرَ الْمُسْتَطَاعِ: ئۇنىڭ تەلىپىنى قولىدىن كېلىشىچە ئورۇندىدى.

مُسْتَطِرٌ: يېزىلغان، خاتىرىلەنگەن.

﴿وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌ﴾ «قۇرئان»: كىچىك ئىش، چوڭ ئىشنىڭ ھەممىسى (لەۋھۇلمەھپۇزدا) خاتىرىلەنگەندۇر.

مُسْتَطِيرٌ: تارقاق، چېچىلاڭغۇ، ئۈمىدسىز، روھى چۈشكۈن.

شَرٌّ مُسْتَطِيرٌ: ئومۇمىيۈزلۈك ئاپەت.

﴿يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْماً كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيراً﴾ «قۇرئان»: ئۇلار ئۆز ئۈستىگە قەسەم قىلىپ ئالغان ئىشنى ئورۇندايدۇ ۋە دەھشىتى كەڭ دائىرىلىك بولغان كۈندىن (يەنى قىيامەت كۈنىدىن) قورقىدۇ.

مُسْتَطِيلٌ ج مُسْتَطِيلَاتٌ: ئۇزۇن، ئېگىز.

مُسْتَطِيلُ الشَّكْلِ: تىك تۆت بۇلۇڭ.

مُسْتَعَارٌ: ئارىيەت ئېلىنغان نەرسە، ئۆتنە ئېلىنغان نەرسە.

إِسْمٌ مُسْتَعَارٌ لِلْكِتَابِ: تەخەللۇس.

شَعْرٌ مُسْتَعَارٌ: يالغان چاچ.

مُسْتَعَانٌ: ياردەمچى، مەدەتكار.

﴿فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ﴾ «قۇرئان»: مەن پەقەت چىرايلىقچە سەۋر قىلىمەن، سىلەرنىڭ (مۇشۇ يالغان) سۆزۈڭلارنى كۆتۈرۈشۈمگە ئاللاھ مەدەتكاردۇر.

مُسْتَعْبَدٌ: قۇل قىلىنغان، قۇل.

مُسْتَعْجِلٌ: ئالدىراڭغۇ، ئالدىراش.

لَا بَأْسَ لِمَاذَا أَنْتَ مُسْتَعْجِلٌ: كېرەك يوق، نېمە شۇنچە ئالدىراش.

مُسْتَعْجَلٌ: جىددىي، كېچىكتۈرگىلى بولمايدىغان.

الْبَرِيدُ الْمُسْتَعْجَلُ: جىددىي خەت.

مُسْتَعْجَلَةٌ: ئاستا پويىز.

طَرِيقٌ مُسْتَعْجَلَةٌ: ئۇدۇل يول.

مُسْتَعِدٌّ: تەييار، ھازىر.

مُسْتَعْرِبٌ ج مُسْتَعْرِبُونَ: ئەرەبلەشكۈچى.

مُسْتَعْرِضٌ: تەكشۈرگۈچى، كۆزدىن كەچۈرگۈچى.

مُسْتَعْصٍ: مۇشەققەت، جاپالىق؛ داۋالاش قىيىن؛ مەھكەم ئورناشقان، ئاساسى چىڭ.

مُسْتَعْفٍ: ئىستىپا تەلەپ قىلغۇچى.

مُسْتَفِيدٌ: پايدىلانغۇچى، پايدىغا ئېرىشكۈچى.

مُسْتَعْمِرٌ ج مُسْتَعْمِرُونَ: مۇستەملىكىچى، جاھانگىر.

مُسْتَعْمَرَةٌ ج مُسْتَعْمَرَاتٌ: مۇستەملىكە.

دَوْلَةٌ مُسْتَعْمِرَةٌ: مۇستەملىكىچى دۆلەت.

الْحَرَكَاتُ الْوَطَنِيَّةُ فِي الْمُسْتَعْمَرَاتِ: مۇستەملىكىلەردىكى مىللىي ھەرىكەتلەر.

مُسْتَعْمَلٌ: ئىستېمال قىلىنغان، ئىشلىتىلىۋاتقان؛ كونا، ۋاقتى ئۆتكەن.

إشْتَرَى عِدَّةَ كُتُبٍ مُسْتَعْمَلَةٍ: بىرقانچە كونا كىتاب سېتىۋالدى.

مُسْتَعْهِدٌ: توختام تۈزگۈچى، كېلىشىم ئىمزالىغۇچى.

مُسْتَعِيرٌ: قەرز ئالغۇچى، ئارىيەت ئالغۇچى.

مُسْتَغَاثٌ: قۇتقۇزۇۋېلىنغان.

مُسْتَغْرِبٌ: يات، ناتونۇش.

نَظَرَ مُحَمَّدٌ إلَيَّ مُسْتَغْرِبًا كَأَنَّهُ لَا يَعْرِفُنِي: مۇھەممەد ماڭا خۇددى مېنى تونۇمايدىغان يات ئادەمدەك نەزەر سالدى.

مُسْتَغْرِقٌ: غەرق بولغۇچى.

مُسْتَغْرِقٌ فِي النَّوْمِ: قاتتىق ئۇخلىغۇچى.

مُسْتَغْفِرٌ ج مُسْتَغْفِرُونَ: مەغپىرەت تەلەپ قىلغۇچى، ئىستىغپار ئېيتقۇچى.

﴿وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ﴾ «قرآن»: تەقۋادارلار سەھەرلەردە ئىستىغپار ئېيتقۇچىلاردۇر.

مُسْتَغْلِقٌ: تۇتۇق، مۇجمەل، چۈشىنىكسىز.

مُسْتَغِلٌ: مەبلەغ سالغۇچى؛ ئېكسپلاتاتسىيە قىلغۇچى.

مُسْتَغَلٌّ ج مُسْتَغَلَّاتٌ: مەھسۇلات، كىرىم، دارامەت، تاپاۋەت.

مُسْتَغْنٍ (الْمُسْتَغْنِي): بىھاجەت بولغۇچى.

مُسْتَغْنٍ عَنْ غَيْرِهِ: باشقىلارغا تايانمايدىغان.

مُسْتَغْنًى عَنْهُ: ئۆتنىگەندىن ئارتۇق، ئارتۇقچە، ھاجەتسىز.

مُسْتَغِيثٌ: ياردەم تەلەپ قىلغۇچى.

مُسْتَفِيدٌ: پايدىلانغۇچى، پايدىغا ئېرىشكۈچى.

مُسْتَفِيضٌ: تەپسىلىي، كونكرېت.

مُسْتَفِيضٌ مِنَ الْأَخْبَارِ: تەپسىلىي خەۋەرلەر.

مُسْتَقْبَلٌ: كەلگۈسى، كېلەچەك؛ ئالدى تەرەپ.

«مُسْتَقْبَلُ الزِّرَاعَةِ زَاهِرٌ»: دېھقانچىلىقنىڭ ئىستىقبالى پارلاق.

«يَنْتَظِرُهُ مُسْتَقْبَلٌ بَاهِرٌ»: ئۇنى شانلىق كېلەچەك كۈتمەكتە.

عِلْمُ الْمُسْتَقْبَلِ: كېلەچەكشۇناسلىق.

«مُسْتَقْبَلًا يَجِبُ عَلَيْكَ أَنْ تَجْتَهِدَ»: كەلگۈسىدە تىرىشىشىڭ كېرەك.

مُسْتَقْدِمٌ ج مُسْتَقْدِمُونَ: ئىلگىرى.

﴿وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنكُمْ﴾ «قرآن»: بىز سىلەردىن ئىلگىرى ئۆتكەنلەرنى ھەقىقەتەن بىلىمىز.

مُسْتَقِرٌّ: ئىزچىل، دائىم، مۇقىم.

غَيْرُ مُسْتَقِرٍّ: تۇراقسىز، مۇقىمسىز.

مُسْتَقَرٌّ: تۇرالغۇ جاي، ئورۇن.

﴿لِكُلِّ نَبَإٍ مُسْتَقَرٌّ﴾ «قرآن»: (ئاللاھ تەرىپىدىن ئالدىنئالا بېرىلگەن ھەر بىر خەۋەرنىڭ مەيدانغا كېلىدىغان ۋاقتى بار.

«مُسْتَقَرُّ الثُّوَّارِ فِي الْجِبَالِ»: قوزغىلاڭچىلارنىڭ تاغدىكى تۇرالغۇسى.

﴿وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ﴾ «قرآن»: يەر يۈزىدە ۋاقتىلىق يەرلىشىشىڭلار ۋە بەھرىمەن بولۇشۇڭلار.

مُسْتَقْطَرٌ: چەككىلەنگەن، تازىلانغان.

مَاءٌ مُسْتَقْطَرٌ: تازىلانغان سۇ.

مُسْتَقِلٌّ ج مُسْتَقِلُّونَ: مۇستەقىل، ئۆزىگە ئۆزى خوجا.

«وَطَنٌ مُسْتَقِلٌّ»: مۇستەقىل ۋەتەن.

مُسْتَقِيمٌ: تۈز، توغرا، دۇرۇس.

مُسْتَقِيمُ الْأَخْلَاقِ: ئادىل، ھەققانىي.

﴿اهدِنَا الصِّرَاطَ الْمُستَقِيمَ﴾ ‹قرآن›: بىزنى توغرا يولغا باشلىغىن.

شَارِعٌ مُسْتَقِيْمٌ: تۈز كوچا.

«رَجُلٌ مُتَدَيِّنٌ مُسْتَقِيْمٌ»: دىيانەتلىك توغرا ئادەم.

اَلْمُسْتَقِيْمُ: توغرا ئۈچەي، كۆتەن ئۈچەي.

مُسْتَقِيمِيٌّ: توغرا ئۈچەيلىك.

مُسْتَكْبِرٌ ج مُسْتَكْبِرُوْنَ: چوڭچىلىق قىلغۇچى، تەكەببۇر.

﴿إِنَّهُ لاَ يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ﴾ ‹قرآن›: تەكەببۇرلۇق قىلغۇچىلارنى ئاللاھ ھەقىقەتەن دوست تۇتمايدۇ.

مُسْتَكْرِهٌ: ئىجارىگە ئالغۇچى، كىراغا ئالغۇچى، ياللاپ ئىشلەتكۈچى.

مُسْتَكْمِلٌ: تولۇق.

عَقْدٌ مُسْتَكْمِلٌ لِلشُّرُوْطِ: شەرتلىرى تولۇق توختام.

مُسْتَكِنٌّ: يوشۇرۇن، يوشۇرۇنۇۋالغۇچى، خاتىرجەم.

مُسْتَكَنٌّ: چاڭگا، كاتەك.

مُسْتَلْزَمَاتٌ: ئېھتىياجلىق نەرسىلەر، لازىمەتلىكلەر.

«صَارَتِ السَّيَّارَةُ مِنْ مُسْتَلْزَمَاتِ الْعَصْرِ»: ماشىنا دەۋرنىڭ لازىمەتلىكلىرىدىن بولۇپ قالدى.

«زَوَّدَهُ بِكُلِّ مُسْتَلْزَمَاتِ الْمِهْنَةِ»: ئۇنى خىزمەتنىڭ ھەممە لازىمەتلىكلىرى بىلەن تەمىنلىدى.

مُسْتَلْفِجٌ: ۋەيران بولغۇچى.

مُسْتَلْقٍ: ئوڭدىسىغا ياتقۇچى، يېنىچە ياتقۇچى.

مُسْتَلٌّ: سۇغۇرۇۋېلىنغان، سۇغۇرۇپ چىقىرىلغان.

مُسْتَلِمٌ: تاپشۇرۇپ ئالغۇچى.

مُسْتَمَدٌّ: مەنبە، كېلىش مەنبەسى.

مُسْتَمِرٌّ: دائىم، ھەمىشە، ئۈزلۈكسىز، داۋاملىق.

تَيَّارٌ مُسْتَمِرٌّ: تۇراقلىق توك.

«تِلْمِيْذٌ مُسْتَمِرٌّ فِي الْفَصْلِ الثَّانِي»: ئىككىنچى سىنىپتا قېپقالغان ئوقۇغۇچى.

اَلثَّوْرَةُ الْمُسْتَمِرَّةُ: توختىماي ئىنقىلاب قىلماق.

مُسْتَمِعٌ ج مُسْتَمِعُوْنَ: ئاڭلىغۇچى، ئىشتكۈچى، قۇلاق سالغۇچى، ئالىي مەكتەپلەردە غەيرىي رەسمىي ئوقۇغۇچى سۈپىتىدە سىرتتىن دەرس ئاڭلىغۇچى.

«أُعْجِبَ الْمُسْتَمِعُوْنَ بِحَدِيْثِهِ»: ئاڭلىغۇچىلار ئۇنىڭ سۆزىدىن ھەيران قالدى.

مُسْتَمْلَحٌ: زىبىرەك، ھوشىيار، قىزىقارلىق، چىرايلىق.

مُسْتَمِيْتٌ: جان تىككۈچى، جېنىنى پىدا قىلغۇچى، ئۆلۈمگە پەسەنت قىلمىغۇچى، پىداكار.

مُسْتَنْبَتٌ ج مُسْتَنْبَتَاتٌ: زىرائەت، ئېكىن.

مُسْتَنْبِطٌ: كەشپىياتچى.

مُسْتَنْبَطٌ ج مُسْتَنْبَطَاتٌ: كەشپىيات، ئىجادىيەت، ئىختىرائات.

«مُسْتَنْبَطَاتُ الْعَهْدِ الْحَدِيْثِ: يېڭى دەۋر كەشپىياتلىرى.

مُسْتَنِدٌ إِلَى: تايانغۇچى، يېقىنغۇچى، يۆلەنگۈچى.

مُسْتَنَدٌ ج مُسْتَنَدَاتٌ: پاكىت، ھۆججەت، دەلىل.

مُسْتَنَدُ الْمِلْكِيَّةِ: يەر خېتى، ئىگىلىك ھوقۇق ھۆججىتى.

«خَسِرَ قَضِيَّتَهُ لِأَنَّهُ لَمْ يُقَدِّمِ الْمُسْتَنَدَاتِ الْمَطْلُوْبَةَ»: ئۇ تەلەپ قىلغان پاكىتلارنى كۆرسىتەلمىگەنلىكى ئۈچۈن دەۋادا ئۇتتۇرۇپ قويدى.

مُسْتَنْقَعٌ ج مُسْتَنْقَعَاتٌ: سازلىق، پاتقاقلىق، كۆلچەك.

حُمَّى الْمُسْتَنْقَعَاتِ: ئىسسىق رايونلارنىڭ بەزگەك كېسەللىكى، مالادىيا.

مُسْتَهَامٌ: كۆيۈپ قالغۇچى، شەيدا بولغۇچى.

مُسْتَهْتِرٌ ج مُسْتَهْتِرُوْنَ: شاللاق، يەڭگىل.

«اِمْرَأَةٌ مُسْتَهْتِرَةٌ»: شاللاق ئايال.

«مُسْتَهْتِرٌ بِعَادَاتِ قَوْمِهِ»: قوۋمىنىڭ قائىدە ـ يوسۇنلىرىغا پەرۋا قىلمايدىغان.

مُسْتَهْتَرٌ ج مُسْتَهْتَرُونَ: ئالجىغان، ئەقلىدىن ئازغان؛ يالغانچى.

مُسْتَهْتَرٌ بِالشَّيْءِ: شەيدا بولغۇچى، مەپتۇن بولغۇچى.

مُسْتَهْتِكٌ: نومۇسسىز، رەسۋا، پەردىسى يىرتىۋېتىلگەن.

مُسْتَهِجٌّ: كۆڭلىگە كەچكەننى دەيدىغان ئادەم.

مُسْتَهْجَنٌ: ئەسكى، رەزىل، غەلىتە شەكىللىك.

مُسْتَهْدَفٌ: توغرىلانغان، نىشانلانغان.

«كُلّ مُصْلِحٍ مُسْتَهْدَفٌ لِلْإِنْتِقَادِ»: ھەربىر ئىسلاھاتچى تەنقىدنىڭ نىشانى بولىدۇ.

«مُسْتَهْدَفٌ لِرَائِحَةٌ الْغُبَارِ»: چاڭ ـ توزانغا سەزگۈر.

مُسْتَهْزِئٌ ج مُسْتَهْزِئُونَ: مەسخىرە قىلغۇچى.

شَابٌّ مُسْتَهْزِئٌ بِالْقِيَمِ الْأَخْلَاقِيَّةِ: ئەخلاقىي قىممەتلەرنى مەسخىرە قىلغۇچى ياش.

﴿إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ﴾ «قرآن»: سېنى مەسخىرە قىلغۇچىلارغا بىز چوقۇم تېتىيمىز.

مُسْتَهْكِمٌ: ھاكاۋۇر، مۇتەكەببۇر.

مُسْتَهْلِكٌ ج مُسْتَهْلِكُونَ: ئىستېمال قىلغۇچى، چىقىم قىلغۇچى.

مُسْتَهْلِكُ الْآلَاتِ: ماشىنىلارنى ئىشلەتكۈچى.

مُسْتَهْلِكُ السَّمَكِ: بېلىق يېگۈچى.

مُسْتَهْلِكُ الْخُضَرِ فِي الْمَدِينَةِ وَمُنْتِجُهَا فِي الرِّيفِ: كۆكتاتلارنى ئىستېمال قىلغۇچىلار شەھەردە، ئىشلەپ چىقارغۇچى يېزىدا بولىدۇ.

مُسْتَهْلَكٌ: ئىستېمال قىلىنغان.

مُسْتَهْلَكٌ مِنَ الْأَشْيَاءِ: كۆپ ئىشلىتىلىدىغان نەرسىلەر.

«آلَاتٌ مُسْتَهْلَكَةٌ»: كۆپ ئىشلىتىلىدىغان ماشىنىلار.

مَوَادٌّ غِذَائِيَّةٌ مُسْتَهْلَكَةٌ: ئىستېمال قىلىنىدىغان يىمەكلىكلەر.

مُسْتَهَلٌّ: دەسلەپ، باش، باشتا، ئالدىنقى، مۇقەددىمە.

مُسْتَهَلُّ الشَّيْءِ: نەرسىنىڭ باشلىنىشى، دەسلىپى.

«مُسْتَهَلُّ الْقَرْنِ»: ئەسىرنىڭ بېشى.

قَالَ فِي مُسْتَهَلِّ حَدِيثِهِ مَا يَلِي: سۆزىنىڭ پوسكاللىسىدا مۇنداق دېدى.

«مُسْتَهَلُّ الْحَيَاةِ»: تۇرمۇشنىڭ باشلىنىشى.

مُسْتَهَلُّ الْقَصِيدَةِ: قەسىدىنىڭ مۇقەددىمىسى.

مُسْتَوْجِبٌ: ...غا ئېرىشىش لازىم، ... نى قولغا كەلتۈرۈش شەرت.

مُسْتَوْحِشٌ: چۆل، چۆللۈك، قاقاسلىق.

مُسْتَوْدِعٌ: ھاۋالە قىلغۇچى، ئامانەت قويغۇچى.

مُسْتَوْدَعٌ: ھاۋالە قىلىنغان، ئامانەت قويۇلغان، قويۇپ قويۇلغان.

مُسْتَوْدَعٌ ج مُسْتَوْدَعَاتٌ: ئامبار، ئىسكىلات.

لَقَدْ إِمْتَلَأَ الْمُسْتَوْدَعُ بِالْبَضَائِعِ وَلَمْ يَعد فِيهِ أَيّ مَكَانٍ فَارِغٍ مَهْمَا كَانَ صَغِيرًا: ئامبار مالغا توشۇپ كەتتى، ئۇنىڭدا بىرئازمۇ بوش ئورۇن يوق.

﴿وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا﴾ «قرآن»: ئاللاھ ئۇلارنىڭ تۇرار جايىنى ۋە (ئۆلگەندىن كېيىن) كۆمۈلىدىغان جايىنى بىلىدۇ.

مُسْتَوْدَعَاتُ التَّبْرِيدِ: توڭلىتىش ئىسكىلاتى.

مَسْتُورٌ ج مَسْتُورُونَ وَمَسَاتِيرُ: يوشۇرۇنغان، پاك، ئىپپەتلىك، نومۇسچان.

شَخْصٌ مَسْتُورٌ: پاك ئادەم.

«كَانَتْ فُلَانَةٌ إِمْرَأَةٌ مَسْتُورَةٌ»: پالانى ئىپپەتلىك ئايال.

مُسْتَوْرِدٌ: ئىمپورت قىلغۇچى.

مُسْتَوْرَدٌ: ئىمپورت قىلىنغان.

مُسْتَوْرَدَاتٌ: ئىمپورت قىلىنغان ماللار.

مُسْتَوْصَفٌ ج مُسْتَوْصَفَاتٌ: ئاپتېكا، دورىخانا، دورا

دۆكىنى.

مُسْتَوْطِنٌ ج مُسْتَوْطِنُوْنَ: يەرلىك ئادەم، مۇقىم ئاھالە.

مُسْتَوْطَنَةٌ ج مُسْتَوْطَنَاتٌ: ياتلار ئىگىلىۋېلىپ ئولتۇراقلاشقان زېمىن.

اَلْمُسْتَوْطَنَةُ الْإِسْرَائِيْلِيَّةُ فِي الْأَرَاضِي الْمُحْتَلَّةِ: ئىسرائىلىيە ئىگىلىۋېلىپ ئولتۇراقلاشقان يەرلەر.

مُسْتَوْفًى: تولۇق بېرىلگەن.

مُسْتَوْقَدٌ: ئوچاق، مەش، پېچ.

مُسْتَوْلَدٌ: تۇغۇت دوختۇرخانىسى.

مُسْتَوٍ: تۈز، تەكشى، ئۇدۇل، سىلىق، تەكشى.

مُسْتَوًى ج مُسْتَوِيَاتٌ: سەۋىيە، دەرىجە، تەكشى يۈز، تەكشىلىك، مىقياس، دائىرە، كۆلەم.

مُسْتَوَى الْحَيَاةِ: تۇرمۇش سەۋىيىسى.

اَلْمُسْتَوَى الْمَعِيْشِيّ: تۇرمۇش سەۋىيىسى.

لَقَدْ اِرْتَفَعَ مُسْتَوَى الْمَعِيْشَةِ بِشَكْلٍ عَامٍّ: تۇرمۇش سەۋىيىسى ئومۇميۈزلۈك ئاشتى.

«عَلَى الْمُسْتَوَى الْوَطَنِي»: مەملىكەت مىقياسىدا.

«سَقَطَتِ الْأَمْطَارُ فَارْتَفَعَ مُسْتَوَى الْمَاءِ فِي النَّهْرِ»: يامغۇر ياغدى، دەريادىكى سۇنىڭ يۈزى كۆتۈرۈلدى.

«تَسْعَى الْحُكُوْمَةُ إِلَى تَحْسِيْنِ مُسْتَوَى الْمَعِيْشَةِ»: ھۆكۈمەت تۇرمۇش سەۋىيىسىنى ياخشىلاشنى ئەڭ ياخشى ھالەتكە يەتكۈزۈش ئۈچۈن تىرىشىۋاتىدۇ.

اَلْهَنْدَسَةُ الْمُسْتَوِيَةُ: پىلانىمىترىيە.

مُسْتَيْقِظٌ: ئويغاق.

مِسَحَّةٌ: ھاندۇۋا.

مُسَجِّلٌ: خاتىرىلىگۈچى، تىزىملىغۇچى، ئۈنئالغۇ، ئارخىپ خىزمەتچىسى.

مُسَجِّلُ الزَّلَازِلِ: سېيسموگراف (يەر تەۋرەشنى كۆزىتىپ دىئاگراممىسا شەكلىدە خاتىرىلىۋالغۇچى ئاپتوماتىك ئەسۋاب).

مُسَجِّلُ الْأَصْوَاتِ: ئۈنئالغۇ.

مُسَجَّلٌ: خاتىرىلەنگەن، تىزىملانغان، دەپتەرگە تىزىملانغان، زاكاز قىلىنغان، رويخەتكە ئېلىنغان.

عَقْدٌ مُسَجَّلٌ: توختامنامە.

خِطَابٌ مُسَجَّلٌ: زاكاز خەت.

شَرِيْطٌ مُسَجَّلٌ: ئاۋاز ئېلىنغان لېنتا.

«إِسْمُكَ مُسَجَّلٌ هُنَا»: ئىسمىڭ بۇ يەردە خاتىرىلىنىپتۇ.

اَلْأَغْنِيَةُ مُسَجَّلَةٌ عَلَى الشَّرِيْطِ: ناخشا لېنتىغا ئېلىنغان.

رِسَالَةٌ مُسَجَّلَةٌ: زاكاز خەت.

أَقْرَاصٌ مُسَجَّلَةٌ: پاتېفون پلاستىنكىسى.

مَسْجِدٌ ج مَسَاجِدُ: مەسجىد، سەجدە قىلىدىغان جاي، سەجدىگاھ.

اَلْمَسْجِدُ الْحَرَامُ: ھەرەم مەسجىدى (مەككە مۇكەررەمەدىكى كەئبىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان مۇقەددەس مەسجىد)، كەئبە.

اَلْمَسْجِدُ الْأَقْصَى: قۇددۇس شەھرىدىكى مۇقەددەس مەسجىد، ئەقسا مەسجىدى.

مَسْجَدٌ ج مَسَاجَدُ: پېشانە، ماڭلاي.

مِسْجَرٌ: يېقىلغۇ.

مَسْجُوْحٌ مَسْجُوْحَةٌ: تەبىئىي خۇسۇسىيەت، تۇغما تەبىئەت.

مَسْجُوْنٌ ج مَسَاجِيْنُ: مەھبۇس، تۇتقۇن، جىنايەتچى.

أَخْرَجَتِ الْحُكُوْمَةُ عَنِ الْمَسَاجِيْنِ: ھۆكۈمەت مەھبۇسلارنى قويۇۋەتتى.

مَسَحَ يَمْسَحُ مَسْحًا الشَّيْءَ: نەرسىنى ئېرتتى، سۈرتۈۋەتتى.

مَسَحَ الْحِذَاءَ: ئاياغنى پارقىراتتى، چوتكىلىدى.

«مَسَحَ الْغُبَارَ عَنِ الْأَثَاثِ»: چاڭ - توزانلىنى سۈرتتى.

مَسَحَ الْمُشْكِلَةَ: ئىنچىكىلەپ تەكشۈردى.

مَسَحَ شَعْرَهُ: چېچىنى تارىدى.

مَسَحَ الْحَجَرَ الْأَسْوَدَ: ھەجەر ئەسۋەدنى قول بىلەن تۇتۇپ بوسە قىلدى.

مَسَحَهُ بِالْمَاءِ: مەسھە قىلدى.

﴿وَامْسَحُوا بِرُؤُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ﴾ (قۇرئان): بېشىڭلارنى مەسھە قىلىڭلار، پۇتۇڭلارنى ئوشۇقۇڭلار بىلەن قوشۇپ يۇيۇڭلار.

مَسَحَ السَّاقَ أَوِ الْعُنُقَ بِالسَّيْفِ: قىلىچ بىلەن چاپتى.

مَسَحَ فُلَانًا بِالْقَوْلِ: پالانىنى ياغلىما سۆز قىلدى.

مَسَحَ الْقَوْمَ قَتْلًا: قىرغىنچىلىق ئېلىپ باردى.

مَسَحَ يَدَهُ عَلَى رَأْسِ الْيَتِيمِ: يېتىمنىڭ بېشىنى سىلىدى.

مَسَحَهُ مِنَ الْوُجُودِ: ئۇنى تۈپ يىلتىزىدىن يوقاتتى.

مَسَحَ يَمْسَحُ مَسْحًا وَمِسَاحَةً الْأَرْضَ: يەرنى ئۆلچىدى.

«مَسَحَ الْمُهَنْدِسُ الْأَرَاضِي الزِّرَاعِيَّةَ»: ئىنژېنېر تېرىلغۇ يەرلەرنى ئۆلچىدى.

مَسَحَ يَمْسَحُ مُسُوحًا فِي الْأَرْضِ: كەتتى، ئۇزاپ كەتتى.

مَسْحٌ: سۈرتمەك، ئېرتمەك.

مِسْحٌ ج مُسُوحٌ: جەندە (يۇڭدىن توقۇلغان قوپال كىيىم) راھىبلارنىڭ كىيىمى.

لَبِسَ الْمُسُوحَ: راھىب بولۇۋالدى.

لَبِسَ مُسُوحَ الرُّهْبَانِ: ياخشىلار قىياپىتىگە كىرىۋالدى.

مِسْحَاةٌ ج مَسَاحٍ (الْمَسَاحِي): گۈرجەك، كۈرەك، ئوتنىغۇچ، كەپكۈر.

مِسْحَاجٌ: قەسەمخور ئايال.

مِسْحَاجٌ ج مَسَاحِيجُ: رەندە.

مَسْحَبُ هَوَاءٍ: ھاۋا ئېقىمى.

مَسْحَةٌ ج مَسَحَاتٌ: بەلگە، ئالامەت، بىر قېتىم سۈرتۈش.

عَلَيْهِ مَسْحَةٌ مِنْ جَمَالٍ: ئۇنىڭ چىرايلىقلىقى چىقىپ تۇرىدۇ.

مَسْحَةُ الْمَرَضِ: كېسەللىك ئالامىتى.

مِسْحَجٌ ج مَسَاحِجُ: رەندە.

فَرَسٌ مِسَحٌّ: يورغا ئات، ئېسىل ئات.

مَسْحَطٌ: بوغۇز، گال.

مِسْحَلُ النَّجَّارِ ج مَسَاحِلُ: رەندە.

مِسْحَلُ الْحَدَّادِ: كاپىلغۇچ، بىلەي.

مِسْحَنَةٌ ج مَسَاحِنُ: بازغان، توقماق، كالتەك.

مَسْحُوبٌ: سۆرەلگەن، تارتىلغان.

مَسْحُوجٌ ج مَسَاحِيجُ: سۈيۈلغان، قىرىلغان، ئاقلانغان.

طَعَامٌ مَسْحُورٌ: چىرىپ قالغان يېمەكلىك، پۇراپ قالغان يېمەكلىك.

مَكَانٌ مَسْحُورٌ: پاتقاقلىق.

أَرْضٌ مَسْحُورَةٌ: تاقىر يەر، قاقاس يەر، گىياھ ئۈنمەس يەر.

مَسْحُوقٌ ج مَسَاحِيقُ: يانجىلغان، ئۇۋاق، پاراشوك.

مَسْحُوقُ الْبَيْضِ: تۇخۇم پاراشوكى.

مَسْحُوقُ مُبِيدِ الْحَشَرَاتِ: «666» ھاشارات يوقىتىدىغان دېھقانچىلىق دورىسى.

«وَجَدُوهُ مَسْحُوقًا تَحْتَ عَجَلَاتِ السَّيَّارَةِ»: ماشىنا چاقلىرى ئاستىدا ئۇنىڭ يانجىلىپ كەتكەنلىكىنى بايقاشتى.

«أَذَابَ الْمَسْحُوقَ فِي الْمَاءِ»: پاراشوكنى سۇدا ئېرىتتى.

مَسَاحِيقُ التَّجْمِيلِ: ئۇپا ـ ئەڭلىك.

«تَصْنَعُ كَثِيرًا مِنَ الْمَسَاحِيقِ عَلَى وَجْهِهَا»: ئۇ ئايال يۈزىگە كۆپ ئۇپا ـ ئەڭلىك سۈركىۋاپتۇ.

الْمَسْحُوقُونَ (مِنَ النَّاسِ): نامراتلار، ھېچنېمىسى يوق ئادەملەر.

مَسْحُولٌ: ئاجىز، زەئىپ، ھالسىز.

مَسَخَ يَمْسَخُ مَسْخًا: شەكلىنى ئۆزگەرتتى، شەكلىنى بۇزدى، بۇزدى، ھالىتىنى ئۆزگەرتتى.

مَسَخَ الطَّعَامَ: تەمىنى كەتكۈزۈۋەتتى، تەمسىز قىلىۋەتتى، بەتتام قىلىۋەتتى.

مَسَخَهُ اللهُ قِرْدًا: ئاللاھ ئۇنى مايمۇنغا ئۆزگەرتىۋەتتى.

مَسَخَ النَّاقَةَ: تۆگىنى ئورۇقلىتىۋەتتى.

مَسْخٌ: شەكىل ئۆزگەرتمەك، سۈرىتىنى ئالماشتۇرماق، جان ئىنساننىڭ بەدىنىدىن ئۆزگە لايىق كېلىدىغان بىر ھايۋاننىڭ بەدىنىگە يۆتكىلىدۇ، دەپ قارايدىغان بىر خىل ئېتىقاد.

مِسْخٌ ج أَمْسَاخٌ: شەكلى ئۆزگەرگەن.

مُسَخَّرٌ: بويسۇندۇرۇلغان.

وَكِيلٌ مُسَخَّرٌ: قانۇنىي ۋەكىل، قانۇنىي ئادۋوكات.

مُسَخِّنٌ ج مُسَخِّنَاتٌ: قىزىتقۇچ، توك ئوچاق.

مَسْخَرَةٌ ج مَسَاخِرُ: كۈلكىلىك، مەنىسىز، مەسخىرە خاراكتېرلىك.

«تُرْتَكَبُ كَثِيرٌ مِنَ الْمَسَاخِرِ بِاسْمِ الْحُرِّيَّةِ الشَّخْصِيَّةِ»: نۇرغۇنلىغان كۈلكىلىك ئىشلار شەخسىي ئەركىنلىك نامى بىلەن قىلىنىۋاتىدۇ.

مَسْخَطٌ: غەزەپ، ئاچچىق، خاپىلىق، چىچىلماق.

مَسْخَطٌ . مَسْخَطَةٌ ج مَسَاخِطُ: كىشىنىڭ غەزىپىنى كەلتۈرىدىغان ئاچچىقىنى كەلتۈرىدىغان.

مِسْخَنٌ . مِسْخَنَةٌ ج مَسَاخِنُ: سۇ ئىسسىتىش ئەسۋابى.

مَسَدَ يَمْسُدُ مَسْدًا الْحَبْلَ: ئارغامچىنى پۇختا ئەشتى.

مَسَدٌ ج مِسَادٌ وَأَمْسَادٌ: پۇختا ئېشىلگەن، خورما دەرىخى پوستىدىن ئېشىلگەن ئارغامچا.

مَسَدٌّ ج مَسَادٌّ: توساق، چازا.

«غَابَ زَمِيلِي فَسَدَدْتُ مَسَدَّهُ»: ساۋاقدىشىم يوقاپ كېتتۇدى، مەن ئۇنىڭ ئورنىغا ئولتۇردۇم.

مُسَدَّسٌ ج مُسَدَّسَاتٌ: تەڭ ئالتە بۇرجەكلىك؛ ئالتە ئاتار تاپانچا.

مُسَدَّسُ الْأَرْكَانِ: ئالتە بۇرجەكلىك، ئالتە تەرەپلىك.

مَسْدَسٌ: ئالتىدىن ـ ئالتىدىن.

مَسْدُودٌ: ئاقمايدىغان، توسۇلۇپ قالغان، ئېتىلىپ قالغان ئىشىك.

سَارَ فِي طَرِيقٍ مَسْدُودٍ: خالتا كوچىغا كىرىپ قالدى.

مِسْرَافٌ: ئىسراپخور، بەتخەج؛ ھەددىدىن ئاشۇرۇۋەتكۈچى، بۇزۇپ ـ چاچقۇچى.

مَسْرَبٌ ج مَسَارِبُ: يەر ئاستى سۇ يولى، يۇندى ئاققۇزۇش يولى، يېپىق ئېرىق، يەر ئاستى ئېرىقى، يىلان تۆشۈكى، يىلان ئۆمىلەيدىغان جاي، يىلان ئۇۋىسى.

مَسْرَبَةٌ: ئوتلاق، چارۋىچىلىق مەيدانى، قانال.

مَسْرُبَةٌ ج مَسَارِبُ: كۆكرەك تۈكى؛ قان ئايلىنىش سىستېمىسى.

مَسْرَجَةٌ ج مَسَارِجُ: چىراغپاي، چىراغ تەكچىسى، شامدان، قەندىل.

مِسْرَجَةٌ ج مَسَارِجُ: چىراغ، لامپا.

مَسْرَحٌ ج مَسَارِحُ: تىياتىرخانا، تىياتىر مەيدانى.

خَشَبَةُ الْمَسْرَحِ: سەھنە.

مُؤَلِّفُ الْمَسْرَحِ: دراماتورگ.

مَسْرَحُ الْعَرَائِسِ: قونچاق ئويۇننى قويۇپ بېرىدىغان مەخسۇس سەھنە.

«هَذَا مَسْرَحُ طُفُولَتِي»: بۇ بالىلىق چاغلىرىمدىكى ياپرىغان جاي.

«سَنَذْهَبُ إِلَى الْمَسْرَحِ لِمُشَاهَدَةِ الْمَسْرَحِيَّةِ الْجَدِيدَةِ»: يېڭى تىياتىر كۆرۈش ئۈچۈن تىياتىرخانىغا بارىمىز.

مَسْرَحَةٌ: سەھنىلەشتۈرمەك.

مَسْرَحِيٌّ: ناخشا تېكستى، تىياتىرخانىغا تەۋە.

مُؤَلِّفُ الْمَسْرَحِيِّ: سەھنە ئەسىرى يازغۇچىسى.

التَّأْلِيفُ الْمَسْرَحِيُّ: تىياتىر ئىجادىيىتى.

مَسْرَحِيَّةٌ ج مَسْرَحِيَّاتٌ: سەھنە ئەسىرى، دراما.

لَقَدْ شَاهَدْتُ تِلْكَ الْمَسْرَحِيَّةَ فِي نِهَايَةِ الْمَطَافِ: شۇ تىياتىرنى ئاخىرقى ھېسابتا كۆردۈم.

مِسْرَدٌ: بىگىز.

مَسْرَدٌ ج مَسَارِدُ الْكِتَابِ: كىتابنىڭ تەپسىلىي مۇندەرىجىسى.

مَسَرَّةٌ ج مَسَرَّاتٌ: خۇشاللىق.

الْعَاقِبَةُ عِنْدَكُمْ فِي الْمَسَرَّاتِ: خۇشاللىق (تويى باغىقىنىڭ ئاخىرىغا يېزىسپ قويۇلىدىغان ئىبارە).

مِسَرَّةٌ ج مِسَرَّاتٌ: تېلېفون، تېلېفون ئۇسكۇنىسى.

مِسَرَّةٌ سِلْكِيَّةٌ: سىملىق تېلېفون.

مِسَرَّةٌ أَثِيرِيَّةٌ: سىمسىز تېلېفون.

مُسَرَّحٌ: ھەربىي سەپتىن قايتۇرۇلغان.

مَسْرَطٌ / مِسْرَطٌ: يۇتقۇنچاق، گال، بوغۇز.

مُسْرِفٌ: ئىسراپخور، بەتخەج؛ ھەددىدىن ئاشۇرۇۋەتكۈچى، بۇزۇپ - چاچقۇچى.

مَسْرُورٌ ج مَسْرُورُونَ: خۇشال، شاد.

«حَقَّقَ أَهْدَافَهُ فَعَادَ إِلَى بَيْتِهِ مَسْرُورًا»: مەقسىتىنى ئىشقا ئاشۇرۇپ ئۆيىگە خۇشال قايتتى.

مَسْرُوقٌ ج مَسْرُوقَاتٌ: ئوغرىلانغان نەرسە، بۇلانغان نەرسە.

إِذَا تَخَاصَمَ اللِّصَّانِ ظَهَرَ الْمَسْرُوقُ: ئىككى ئوغرى ئۇرۇشۇپ قالسا ئوغرىلانغان نەرسە پاش بولۇپ قالىدۇ.

دَجَاجٌ مُسَرْوَلٌ: تۈكلۈك توخۇ، پايپاقلىق توخۇ.

فَرَسٌ مُسَرْوَلٌ: ئاق شىراق ئات، قاشقىلىق ئات.

مَسَّ يَمَسُّ مَسًّا وَمَسِيسًا وَمِسِّيسَى الشَّيْءَ: سىلىدى، تۇتتى.

﴿لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ﴾ ‹قرآن›: ئۇنى(قۇرئاننى) پەقەت پاك بولغانلارلا تۇتىدۇ.

مَسَّ الْمَرْأَةَ: ئايال بىلەن جىنسىي مۇناسىۋەت ئۆتكۈزدى.

﴿قَالَتْ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ﴾ ‹قرآن›: مەريەم ئېيتتى: ماڭا كىشى يېقىنلاشمىغان تۇرسا، قانداقمۇ مېنىڭ ئوغۇل بالام بولسۇن.

مَسَّهُ الْمَرَضُ: ئۇنىڭغا كېسەل تەگدى.

مَسَّهُ بِسُوءٍ: زىيانكەشلىك قىلدى، زىيان يەتكۈزدى.

مَسَّهُ الْخَيْرُ: ئۇنىڭغا ياخشىلىق يەتتى.

مَسَّهُ الشَّيْطَانُ: ساراڭ بولۇپ قالدى، ئېلىشىپ قالدى.

مَسَّتْهُ الْحَاجَةُ إِلَى كَذَا: قىستىدى، مەجبۇرلىدى.

مَسٌّ: تۇتماق، تەگمەك؛ ساراڭلىق.

عِنْدَهُ مَسٌّ مِنَ الْجُنُونِ: ئۇ ئېلىشىپ قالدى.

مَسَّاحُ الْأَرَاضِي: يەر ئۆلچەش خادىمى.

مَسَّاحُ الْأَحْذِيَةِ: ئاياغ مايلىغۇچى.

مَسَّاحَةٌ: ئۆچۈرگۈچ، سۈرتكۈچ.

مَسَّاحَةُ السَّبُّورَةِ: دوسكا ئۆچۈرگۈچ.

مَسَّاحَةُ الْمَطَرِ: يامغۇردا ماشىنىنىڭ ئەينىكىنى سۈرتۈپ تۇرىدىغان ئەسۋاب.

مَسَّاحَةُ الزُّجَاجِ: ئەينەك سۈرتكۈچ.

مَسَّاحَةُ الْبِلَاطِ: پول سۈرتكۈچ.

مَسَّاكَةٌ ج مَسَّاكَاتٌ: قىسقۇچ، يىگنە، ئىلغۇچ،

قادىغۇچ.

مَسَّةٌ ج مَسَّاةٌ: بىر قېتىم تۇتماق، تېگىپ كەتمەك.

مَسَّحَ يُمَسِّحُ تَمْسِيْحًا: پاك ـ پاكىز ئېرىغدىدى.

مَسَّحَ الشَّخْصَ: ياغلىما گەپ قىلدى.

مَسَّدَ يُمَسِّدُ تَمْسِيْدًا الْجِسْمَ: بەدەننى سىلىدى.

«مَسَّدَ الْمُمَرِّضُ رِجْلَ الْمَرِيْضِ»: سېسترا كېسەلنىڭ پۇتىنى سىلىدى.

مَسَّدَ الشَّعْرَ: چاچ تارىدى، باش تارىدى.

مَسَّكَ يُمَسِّكُ تَمْسِيْكًا: تۇتتى، چىڭ تۇتتى، ئېسىلدى.

﴿وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ﴾ «قرآن»: كىتابنى مەھكەم تۇتىدىغانلار، ناماز ئوقۇيدىغانلار.

مَسَّكَ الثِّيَابَ: كىيىمگە ئىپار سۈركىدى.

مَسَّى يُمَسِّي تَمْسِيَةً الشَّخْصَ: كەچلىككىز خەيرلىك بولسۇن، دېدى.

مَسَّاكُمُ اللهُ بِخَيْرٍ: ئاللاھ كەچلىكىڭىزنى خەيرلىك قىلسۇن.

مَسَطَ يَمْسُطُ مَسْطًا: قامچىلىدى، قامچا ئۇردى؛ كولاپ چىقاردى.

مِسْطَاحٌ: نوغۇچ.

مِسْطَارٌ: ئەندىۋا.

مِسْطَبَةٌ ج مَسَاطِبُ: سۇپا، ئورۇندۇق؛ تۆمۈرچىنىڭ سەندىلى.

مِسْطَبَخٌ: ئوچاق، گاز ئوچاق.

مَسْطَحٌ: تۈز، تەكشى.

مِسْطَحٌ: نوغۇچ.

مَسْطَحٌ ج مَسَاطِحُ: چېدىر تۈۋرۈكى.

مِسْطَرَةٌ ج مَسَاطِرُ: سىزغۇچ.

مُسَطَّحٌ ج مُسَطَّحَاتٌ: تەكشىلىك، تەكشى يۈزلۈك؛ يەر مەيدانى.

مِتْرٌ مُسَطَّحٌ: كۋادرات مېتىر.

أَنْفٌ مُسَطَّحٌ: پاناق بۇرۇن.

مِسْطَعٌ: سۆزمەن، گەپدان.

مَسْطُوْرٌ: يېزىلغان، سىزىلغان، خاتىرىلەنگەن.

﴿وَكِتَابٍ مَّسْطُورٍ فِي رَقٍّ مَّنشُورٍ﴾ «قرآن»: ئوچۇق قەغەزگە يېزىلغان كىتاب (يەنى قۇرئان) بىلەن قەسەمكى.

مَسْطُوْلٌ: مەست.

مِسْعَارٌ ج مَسَاعِيْرُ: لاخشىگىر؛ ئوت چوقۇلايدىغان تۆمۈر.

مُسْعَدٌ: بەختىيار، تەلەيلىك، بەختلىك، ئامەتلىك.

مِسْعَرٌ ج مَسَاعِرُ: ئوتقۇيرۇق، ئىنگۋاگەرلىك قىلغۇچى؛ لاخشىگىر.

مِسْعَرُ الْحَرْبِ: ئۇرۇش ئوتىنى تۇتاشتۇرغۇچى، مەشئەل؛ ئوتقاش.

مِسْعَطٌ: ناسۋال قۇتىسى.

مُسْعِفٌ: ياردەم بەرگۈچى؛ پايدىلىق.

مَسْعَلٌ: بوغۇز، كېكىردەك.

مَسْعُوْدٌ: بەختىيار، تەلەيلىك، بەختلىك، ئامەتلىك.

مَسْعُوْرٌ ج مَسْعُوْرُوْنَ وَمَسَاعِيْرُ: ئاجىزلاشقان، ئەقلىدىن ئاداشقان.

أَصْبَحَ مَسْعُوْرًا: ئۇنىڭ ساراڭلىقى تۇتتى، ئەقلىدىن ئاداشتى.

كَلْبٌ مَسْعُوْرٌ: غالجىر ئىت.

مَسْعًى ج مَسَاعٍ: تىرىشماق، ئۇرۇنماق، سەئيى قىلماق، سۈيىقەست قىلماق.

خَابَ مَسْعَاهُ: ئۇنىڭ تىرىشچانلىقى يوققا چىقتى.

مَسْغَبَةٌ: ئاچلىق، قورسىقى ئاچماق.

﴿أَوْ إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ﴾ «قرآن»: ياكى ئاچارچىلىق كۈندە (هالى ناچار كەمبەغەلگە) تاماق بەرمەكتۇر.

مُسْتَقَبٌ: قانۇنلۇق، رۇخسەت قىلىنغان، جائىز.

مِسْفَارٌ ج مَسَافِيْرُ: كۆپ سەپەر قىلغۇچى.

مَسْفَلَةٌ ج مَسَافِلُ: ئەڭ ئاستىنقى، ئەڭ تۆۋەن تەرىپى، ئاستى تەرىپى، پەس تەرىپى.

«اِنْتَقَلْنَا مِنْ مَسْفَلَةِ الْمَدِيْنَةِ إِلَى مَعْلَاتِهَا»: بىز شەھەرنىڭ تۆۋەن تەرىپىدىن يۇقىرى تەرىپىگە يۆتكەلدۇق.

مُسْفٍ: گەپ توشۇغۇچى، پىتنىخور، سۇخەنچى.

مِسْقَاةٌ ج مَسَاقٍ: سۇغۇرۇش ماشىنىسى.

مِسْقَامٌ: كېسەل كۆرپىسى، كېسەلچان كۆپ، كۆپ كېسەل بولىدىغان ئادەم.

مَسْقِطٌ ج مَسَاقِطُ: چۈشۈپ كەتكەن جاي، چۈشۈش ئورنى، چۈشۈش مەيدانى.

مَسْقِطٌ هَنْدَسِيٌّ: پروېكسىيە، تەكشىلىك كۆرۈنۈش، تەكشىلىك خەرىتىسى.

مَسْقِطُ الشَّكْلِ الْأَصْلِيِّ: پروېكسىيىلىك رەسىم.

مَسْقِطُ الرَّأْسِ: تۇغۇلغان جاي، يۇرت.

لَقَدْ غِبْتُ مَسْقَطَ رَأْسِي عِدَّةَ سِنِيْنَ: يۇرتۇمدىن ئايرىلغىلى بىر قانچە يىل بولدى.

مَسْقِطُ الْمِيَاهِ: شارقىراتما.

مَسْقِطٌ جَانِبِيٌّ: ياندىن كۆرۈنۈش.

مَسْقِطٌ رَأْسِيٌّ: ئۇدۇل كۆرۈنۈش خەرىتىسى.

سُوْقٌ مُسَقَّفٌ: ئۈستى يېپىق بازار.

مِسْقًى ج مَسَاقٍ: سۇغۇرۇش ئۆستىڭى.

مَسْقِيٌّ: سۇغۇرۇلغان.

مَسَكَ يَمْسُكُ / يَمْسِكُ مَسْكًا بِالشَّيْءِ: تۇتتى، چىڭ تۇتتى، تۇتۇۋالدى، قولغا چۈشۈردى.

مَسَكَ لِسَانَهُ: سۈكۈت قىلدى، جىم تۇردى، لام-جىم دېمىدى، ئۈندىمىدى، زۇۋان سۈرمىدى.

مَسَكَ الْبَطْنَ: ئىچى قاتتى، قەۋزىيەت بولدى.

مَسَكَ بِهِ: ساقلىدى، چىڭ تۇتتى، تۇتۇپ بەردى، ساقلاپ بەردى.

مَسَكَ الْحَبْلَ: ئارغامچىغا ئېسىلدى.

مَسَكَ الشَّرْطِيُّ اللِّصَّ: ساقچى ئوغرىنى تۇتۇۋالدى.

مَسَكَ الْمُقْتَصِدُ حِسَابَاتِ الشَّرِكَةِ: مالىيە مەسئۇلى شىركەتنىڭ ھېساباتىغا نازارەتچىلىك قىلدى.

مَسَكَ بِزِمَامِ الْأُمُوْرِ: ئىشلارنى شەخسەن ئۆزى تۇتتى.

مَسْكٌ: تۇتۇش، چىڭ تۇتۇش، سىقىش، ئىگىلەش، ئىگە بولۇش.

مَسْكُ الْحِسَابَاتِ: بوغالتىرىيە، ھېساباتچىلىق.

مِسْكٌ: ئىپار.

«حَكَى جَنَّةً خَضْرَاءَ ذَاتَ نَضَارَةٍ أَرِيْجَتُهَا فَاحَتْ كَمِسْكٍ وَرَيْحَانٍ»: بۇ مەسجىد يېشىللىققا پۈركەنگەن، ئۇ ئىپار ۋە رەيھان ھىدلىرى كېلىپ تۇرىدىغان گۈزەل باغچىغا ئوخشايدۇ.

مِسْكُ الْخِتَامِ: چىرايلىقچە ئاياغلىشىش، ياخشى خاتىمە.

مِسْكٌ رُوْمِيٌّ: تۈن لەيلىسى.

غَزَالُ الْمِسْكِ: ئىپار كېيىكى.

مُسْكٌ: ئاشلىق، ئوزۇق-تۈلۈك، يېمەكلىك، يېمەك - ئىچمەك، ئوزۇقلۇق ماددا.

مُسْكٌ ج أَمْسَاكٌ: بىخىل.

مُسْكَانٌ ج مَسَاكِيْنُ: زاكالەت.

مِسْكَبَةٌ ج مَسَاكِبُ: سۇ چاچقۇچى، سۇ سېپىدىغان ئەسۋاب .

مَسْكَةٌ: دەستە، ساپ، تۇتقۇچ، رول، تۇتقا.

مَسَكَةٌ: يېپىنچا، تاش كامېر ، بالون، قەھرىمان، باتۇر.

مُسْكَةٌ ج مُسَكٌ: يېمەك-ئىچمەك، ئوزۇق-تۈلۈك، تۇتقا، ئەقىللىقلىق، زېرەكلىك، ئاساس، يىلتىز.

رَجُلٌ ذُوْ مُسْكَةٍ: كاللىسى ئۆتكۈر ئادەم.

فِيْهِ مُسْكَةٌ مِنْ خَيْرٍ: ئۇنىڭدا ئاز-تولا ياخشىلىق

تېپىلىدۇ.

مُسَكَّةٌ ج مُسَكٌ: بېخىل، پىخسىق، پىششىق.

مُسْكِرٌ: هاراق، مەست قىلغۇچى شاراب، خورما هارىقى.

مُسْكِرَاتٌ: ئىسپىرتلىق ئىچىملىكلەر.

مُسَكِّجٌ: ۋاقىتلىق تۈزەشتۈرگۈچى، دەرھال يامىغۇچى.

مُسَكِّنٌ ج مُسَكِّنَاتٌ: تىنچلاندۇرغۇچى دورا.

مَسْكَنٌ ج مَسَاكِنُ: ئۆي، ئىمارەت، تۇرالغۇ، جاي.

«أَنْشَأَتِ الْحُكُوْمَةُ مَسَاكِنَ لِلْعُمَّالِ الْأَجَانِبِ»: هۆكۈمەت چەت ئەل ئىشچىلىرى ئۈچۈن تۇرالغۇ جاي سالدى.

مَسْكَنَةٌ: ئاجىزلىق، نامراتلىق، كەمبەغەللىك.

﴿وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ﴾ ‹قرآن›: ئۇلار خارلىقتا، موھتاجلىقتا قالدى.

مَسْكُوْكٌ ج مَسْكُوْكَاتٌ: مېتال پۇل، تەڭگە پۇل.

ضَرْبُ الْمَسْكُوْكَاتِ: پۇل قۇيماق، پۇل سوقماق.

مَسْكُوْنٌ: ئائىلىلىك.

مَسْكُوْنٌ بِالْجِنِّ: سارالىقلىق؛ جىن-ئالۋاستىلارنىڭ تۇرىدىغان جايى.

مَكَانٌ مَسْكُوْنٌ: بەزى كىشىلەرنىڭ ئېتىقادى بويىچە ئەرۋاھلار ماكانلاشقان جاي.

اَلْمَسْكُوْنَةُ: جاھان، دۇنيا، ئالەم.

«هَلْ هَذِهِ الدَّارُ مَسْكُوْنَةٌ؟»: بۇ ئۆيدە ئادەم تۇرامدۇ.

مَسْكُوْنِيٌّ: دۇنياۋى، يەرشارىنىڭ، ئالەمنىڭ.

مُسْكِيْرٌ: مەست، پىيەنچىك، هاراقكەش.

مِسْكِيْنٌ ج مَسَاكِيْنُ: پېقىر، نامرات، كەمبەغەل، ئاجىز، خار، بىچارە، مىسكىن.

﴿وَيُطْعِمُوْنَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِيناً وَيَتِيماً وَأَسِيراً﴾ ‹قرآن›: ئۆزى موھتاج تۇرۇقلۇق، مىسكىنگە، يېتىمگە ۋە ئەسىرگە تائام بېرىدۇ.

«وَجَدَهُ مِسْكِيْنًا فَعَفَا عَنْهُ»: ئۇنى بىچارە ھېسابلاپ كەچۈرۈم قىلدى.

مَسَلَ يَمْسُلُ مَسْلًا الْمَاءُ: سۇ ئاقتى.

مَسْلَاةٌ: كومېدىيە.

مِسْلَاةٌ: ئويۇنچۇق.

مَسْلَاةٌ ج مَسَالٍ: كۆڭۈل ئېچىش سورۇنلىرى، مەدەنىي كۆڭۈل ئېچىش سارىيى.

مِسْلَاخٌ: قاسراق.

مِسْلَاخُ الْحَيَّةِ: يىلان پوستى، يىلان قاسرىقى.

مِسْلَاطٌ ج مَسَالِيْطُ: ئاچقۇچنىڭ چىشى.

مِسْلَاقٌ: ناتىق، سۆزمەن، پاساھەتلىك سۆزلەيدىغان ئادەم.

مَسْلَحٌ ج مَسَالِحُ: قورال-ياراغ ئامبىرى، قورال-ياراغ ئىسكىلاتى، قورال-ياراغ زاۋۇتى.

مَسْلَحَةٌ ج مَسَالِحُ: قورال-ياراغ ئامبىرى، قورال-ياراق ئىسكىلاتى، قورال-ياراغ زاۋۇتى.

مَسْلَخٌ ج مَسَالِخُ: قوشخانا.

مُسَلْسَلٌ ج مُسَلْسَلَاتٌ: باغلانغان، چاتما كۆپ قىسىملىق تېلېۋىزىيە ياكى رادىئو مەخسۇس پروگراممىسى.

اَلْمُسَلْسَلُ مِنَ الْأَحَادِيْثِ: راۋىلار ئىزچىل هالدا، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن بىردەك رىۋايەت قىلغان ھەدىس.

رِوَايَةٌ مُسَلْسَلَةٌ: كۆپ قىسىملىق رومان.

مُسَلْطَحٌ: تېيىز، چوڭقۇر ئەمەس.

مُسَلْفَتٌ: قارىماي ياتقۇزۇلغان، ئاسفالتلانغان.

طَرِيْقٌ مُسَلْفَتٌ: قارىماي يول، ئاسفالت يول.

مِسْلَفَةٌ ج مِسْلَفَاتٌ: سۆرەم، تىرنا.

مِسْلَقٌ: ناتىق، سۆزمەن، پاساھەتلىك سۆزلەيدىغان ئادەم.

مَسْلَكٌ ج مَسَالِكُ: يول، چوك يول، ھەرىكەت، يۈرۈش - تۇرۇش.

«كَانَ مَسْلَكُهُ غَرِيبًا»: ئۇنىڭ قىلىقى ئاجايىپ ئىدى.

«هَذَا مَسْلَكٌ وَعْرٌ»: بۇ ئەگرى-توقاي يولدۇر.

اَلْمَسَالِكُ الْبَوْلِيَّةُ: سۈيدۈك يولى.

مَسْلَكَةٌ: كىيىم ياقىسى.

مِسْلَكَةٌ: چاق (يىپ ئېگىرىش چاقى)، ئۇرچۇق، موكا، يىگ.

مِسَلَّةٌ ج مِسَلَّاتٌ وَمِسَالٌّ: دەرەش، چوڭ يىگنە؛ پىرئەۋنلەردىن قالغان ئارخېئولوگىيىلىك يېزىق يېزىلغان ئۇزۇن تاش.

«يُخَاطُ الْقُمَاشُ الْغَلِيظُ بِالْمِسَلَّةِ»: قېلىن رەخ دەرەش بىلەن تىكىلىدۇ.

مُسَلَّحٌ: قوراللىق، قوراللانغان.

قَاوَمَ الْعَدُوَّ بِالْكِفَاحِ الْمُسَلَّحِ: دۈشمەنگە قارشى قوراللىق كۈرەش ئېلىپ باردى.

بِالْقُوَّةِ الْمُسَلَّحَةِ: قورال كۈچى ئارقىلىق، قورال كۈچى بىلەن.

مُسَلَّمٌ بِهِ: ئېتىراپ قىلىنغان.

مُسَلَّمَةٌ ج مُسَلَّمَاتٌ: چۈشىنىشلىك، ھەممە ئادەم بىلىدىغان، بەس-مۇنازىرە تەلەپ قىلمايدىغان.

مُسَلٍّ: ئىچ-پۇشۇقىنى چىقارغۇچى، كۆڭۈلنى ئاچقۇچى.

مُسَلًّى: تازىلانغان سېرىقماي.

مُسْلِمٌ ج مُسْلِمُونَ م مُسْلِمَةٌ ج مُسْلِمَاتٌ: مۇسۇلمان، مۇسلىم.

«اَلْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ» ‹حديث›: سۆزى ۋە ھەرىكىتى ئارقىلىق مۇسۇلمانلارغا زىيان-زەخمەت يەتكۈزمىگەن ئادەم ھەقىقىي مۇسۇلمان ھېسابلىنىدۇ.

مَسْلُوبٌ ج مَسَالِيبُ: تارتىۋېلىنغان، بۇلانغان، تالان- تاراج قىلىنغان.

مَسْلُوبُ الْقُوَّةِ: ئاجىز، زەئىپ، كۈچسىز.

مَسْلُوتٌ: گۆشى شىلىۋېلىنغان گۆشىنىڭ سۆڭىكى.

مَسْلُوخٌ: تېرە تاشلىغان، پوست تاشلىغان، قاسراق تاشلىغان، يۇڭ تاشلىغان.

مَسْلُوقَةٌ: داغ سۇدا پىشۇرۇلغان گۆش.

اَلْفَوَاكِهُ الْمَسْلُوقَةُ: پوستلىق مېۋە، شاكاللىق مېۋە.

مَسْلُولٌ ج مَسْلُولُونَ: سىل كېسىلى بىلەن ئاغرىغان ئادەم.

مَسْلِيٌّ: پىششىقلاپ ئىشلەنگەن خام قايماق.

مَسْلِيٌّ نَبَاتِيٌّ: سۈنئىي مايلار.

مِسْمَاحٌ ج مَسَامِيحُ: مەرد، كەڭ قورساق، كۆكسى-قارنى كەڭ، قولى ئوچۇق، سېخىي.

مِسْمَارٌ ج مَسَامِيرُ: مىخ.

لَقَدْ عَلِقَ ثَوْبِي بِالْمِسْمَارِ: كىيىمىم مىخقا ئىلىنىپ قالدى.

مِسْمَارٌ صِنَّارَةٌ: كۇنۇپكا مىخ، قالپاقلىق مىخ.

مِسْمَارٌ بِطَاسِيَّةٌ: يىڭنە مىخ.

مِسْمَارٌ لَوْلَبِيٌّ: بۇرما مىخ.

اَلْمِسْمَارُ الْبُرْشَمَةُ: قالپاقلىق مىخ.

مِسْمَارُ رَدَّةٍ: قاداق، (چىنە قادايدىغان).

مِسْمَارُ الْقَدَمِ: قاداق، (پۇتتا بولىدىغان).

إِبْرَةٌ مِسْمَارَةٌ: يىڭنە مىخ.

مِسْمَارِيٌّ: بۇرما مىخ.

خَطٌّ مِسْمَارِيٌّ: مىخ خەت، شىنا يېزىقى، (ئاسۇرىلىكلەر ۋە ئىرانلىقلارنىڭ شىنا ياكى مىخقا ئوخشىتىپ يازغان خېتى).

اَلْكِتَابَةُ الْمِسْمَارِيَّةُ: مىخ خەت، شىنا يېزىقى، (ئاسۇرىلىكلەر ۋە ئىرانلىقلارنىڭ شىنا ياكى مىخقا ئوخشىتىپ يازغان خېتى).

مِسْمَاكٌ: تۈۋرۈك، تايانچ.

مَسَامٌّ: تۆشۈكچىلەر.

مَسَامُّ الْجِسْمِ: تەر تۆشۈكچىلىرى.

مَسَامّ الْجِلْدِ: تەر تۆشۈكچىلىرى.

مَسَامِيٌّ: زەھەرلىك.

مَسَامِيَّةٌ: كۆپ تۆشۈكلۈك، ھاۋا كاۋاكچىلىرى.

مِسْمَحٌ ج مَسَامِحُ: مەرد، كەڭ قورساق، كۆكسى قارنى كەڭ، قولى ئوچۇق، سېخىي.

مَسْمَعٌ: ئاڭلايدىغان جاي.

عَلَى مَسْمَعٍ مِنْهُ: ئاڭلىنىدىغان ئارىلىقتا.

«هُوَ مِنِّي بِمَرْأًى وَمَسْمَعٍ»: ئۇ مەن كۆرەلەيدىغان ۋە ئاڭلىيالايدىغان ئارىلىقتا تۇرۇۋاتىدۇ.

مِسْمَعٌ ج مَسَامِعُ: قۇلاق؛ چېلەكنىڭ بېغى، چېلەكنىڭ تۇتقۇچى.

الْمُسْمَكَاتُ: ئاسمان، پەلەك، كۆك، ساما.

مَسْمَكَةٌ ج مَسَامِكُ: بېلىق كۆلچىكى.

«فِي الْمَسْمَكَةِ الْيَوْمَ سَمَكٌ طَازِجٌ»: بېلىق بازىرىدا بۈگۈن يېڭى بېلىق باركەن.

مُسِمٌّ: زەھەرلىك.

مُسَمَّرٌ: مىخلانغان.

مُسَمَّنٌ: سەمرىتىلگەن، بوردالغان.

مُسَمًّى ج مُسَمَّيَاتٌ: ئاتالغان، چاقىرىلغان.

أَجَلٌ مُسَمًّى: مۇددەتلىك، چەكلىك.

﴿كُلٌّ يَجْرِي إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى﴾ «قرآن»: (كۈن بىلەن ئاينىڭ) ھەربىرى مۇئەييەن مۇددەت (يەنى قىيامەتكىچە ئۆز پەلىكىدە) سەير قىلىدۇ.

أَجَلٌ غَيْرُ مُسَمًّى: مۇددەتسىز، قەرەلسىز.

ظَلَّ إِسْمًا بِلَا مُسَمًّى: ئىسمى بار جىسمى يوق بولۇپ قالدى.

مُسَمَّيَاتٌ عِلْمِيَّةٌ: ئىلمىي چۈشەنچە، ئىلمىي ئۇقۇم.

مَسْمُوحٌ ج مَسْمُوحَاتٌ: كەڭچىلىك قىلىنغان، بېجى كەچۈرۈم قىلىنغان مال.

مَسْمُوحٌ بِهِ: رۇخسەت قىلىنغان، جائىز، مۇباھ، ئىجازەت قىلىنغان.

مَسْمُوعٌ: ئاڭلىنىدىغان، ئاۋازى ئوچۇق بولغان.

مَسْمُوعُ الْكَلِمَةِ: گېپى ئاقىدىغان، گېپى ئۆتىدىغان.

مَسْمُوكٌ: قېلىن، قويۇق، پۇختا، چىداملىق، ئېگىز، چوڭ.

الْمَسْمُوكَاتُ: ئاسمان، پەلەك، كۆك، ساما.

مَسْمُوْمٌ: زەھەرلەنگەن.

مَسَنَ يَمْسُنُ مَسْنًا الرَّجُلَ: كىشى قوپال بولدى.

مَسَنَهُ: ئۇنى ئۇرۇپ يىقىتتى.

مَسَنَ الشَّيْءَ مِنَ الشَّيْءِ: نەرسىنى سۇغۇرۇۋالدى.

مُسْنِتٌ: قۇرغاق يەر، قۇرغاقچىلىق يىل، بوز يەر، نامرات، كەمبەغەل، يوقسۇل.

مِسْنَدٌ ج مَسَانِدُ: دىۋان، يۆلەنچۈك، تەكيە، ياستۇق.

مُسْنَدٌ ج مَسَانِدُ: زامان، دەۋر، ۋاقىت؛ يالغان نەرسىنى دەۋا قىلغۇچى.

حَدِيثٌ مُسْنَدٌ: سەنەدى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا ئۇلانغان ھەدىس.

مُسْنَدٌ: خەۋەر جۈملە، خەۋەر، ئېنىقلىغۇچى.

مُسْنَدٌ إِلَيْهِ: (جۈملىدىكى) ئىگە.

مُسِنٌّ: ياشانغان.

مِسَنٌّ ج مَسِنَّاتٌ: بىلەي، بىلەي تاش.

مِسَنّ الْإِسْكَافِ: يۇمشاق بىلەي.

مِسَنّ الْمُوسَى: ئۇستىرا بىلەيدىغان بىلەي.

«سَنَّ السِّكِّينَ عَلَى الْمِسَنّ»: پىچاقنى بىلەيدە بىلىدى.

مُسَنَّاةٌ ج مُسَنَّوَاتٌ وَمُسَنَّيَاتٌ: تۇغان، دامبا، توسما.

ثَوْبٌ مُسَنَّجٌ: ئالىبولماچ يوللۇق كىيىم.

مُسَنَّنٌ: چىشى بار، چىشلىق، ھەرە چىشدەك بىسلىق، ئۇچلۇق.

مَسْنُوْنٌ: بىلەنگەن، چاقلانغان، ئىتتىكلەنگەن.

حَمَأٌ مَسْنُوْنٍ: سېسىق لاي، قارا پانچۇق.

مَسْنُوٌّ: سۇ چاقپەلىكى ئارقىلىق سۇغىرىلىدىغان يەر.

مَسْنِيٌّ: سۇ چاقپەلىكى، سۇ چاقپەلىكى ئارقىلىق سۇغىرىلىدىغان يەر.

مُسْهَبٌ: تەپسىلىي سۆزلەنگەن، ئۇزۇن سۆزلەنگەن.

مُسْهَبَةٌ: چوڭقۇر(قۇدۇقنىڭ).

مَسْهَجٌ: شامالنى توسىدىغان جاي، دالدا جاي.

مَسْهَرٌ ج مَسَاهِرُ: كەچلىك كۇلۇپ، كەچلىك كۆڭۈل ئېچىش سورۇنى، قەھۋەخانا.

مَسْهَكٌ . مَسْهَكَةٌ: بوران - چاپقۇنلۇق جاي.

رِيْحٌ مَسْهَكَةٌ: قاتتىق بوران.

مُسْهِلٌ ج مُسْهِلَاتٌ: سۈرگە دورىسى.

مُسْهِلٌ خَفِيْفٌ: ئىچنى يۇمشىتىدىغان دورا.

مُسْهَلٌ: ئىچى سۈرمەك، ئىچى ئۆتمەك.

مُسَهَّرٌ: ئۇيقۇسىزلىق، بىدارلىق، ئۇخلىيالماسلىق.

مَسْهُوْلُ الْبَطْنِ: ئىچى سۈرمەك.

مِسْوَاطٌ: قاشاڭ ئات.

مِسْوَاكٌ ج مَسَاوِيْكُ: مىسۋاك.

مُسْوَدَّةٌ ج مُسْوَدَّاتٌ: ئەسلىي كوپىيە، تېكىست، دەسلەپكى نۇسخا، ئورىگىنال.

مُسْوَدَّةُ الطَّبْعِ: كوررېكتورلۇق، كوررېكتورلۇق قىلىنغان نۇسخا.

لَقَدْ حَفِظْتُ مُسْوَدَّةَ هَذِهِ الْمَقَالَةِ: بۇ ماقالىنىڭ ئورىگىنالىنى ساقلاپ قويدۇم.

مِسْوَرٌ . مِسْوَرَةٌ ج مَسَاوِرُ: خۇرۇم تەكىيە، خۇرۇمدىن ئىشلەنگەن ياستۇق.

مَسُوْسٌ: قولدىكى سۇ، ئۇسسۇزلۇقنى قاندۇرغۇدەك سۇ، شېرىن سۇ، ئۇتلايدىغان ئوت، زەھەر قايتۇرۇش دورىسى.

مُسَوْكَرٌ: ساقلانغان، بىخەتەر.

قُفْلٌ مُسَوْكَرٌ: بىخەتەر قۇلۇپ.

مُسَوَّرٌ: قورۇق تام، چۆرىمە تام، ھويلا تېمى.

مُسَوِّغٌ ج مُسَوِّغَاتٌ: يوللۇق سەۋەب، قانۇنىي ئاساس، ئەقىلگە سىغىدىغان باھانە.

مُسَوِّغَاتُ التَّعْيِيْنِ: مەلۇم خىزمەت ئۆتەشكە تەلەپ قىلىنىدىغان دەلىل - ئىسپاتلار.

«مَا مُسَوِّغَاتُ تَصَرُّفِكَ هَذَا؟»: سېنىڭ بۇ ھەرىكىتىڭنىڭ يوللۇق سەۋەبلىرى قايسى؟

مُسَوَّفٌ: ئارقىغا سوزۇلغان، كېچىكتۈرۈلگەن.

تِلِغْرَافَاتٌ مُسَوَّفَةٌ: ئادەتتىكى تېلېگرامما، ئاددىي تېلېگراف.

مُسِيْءٌ: يامانلىق قىلغۇچى، زىيان يەتكۈزگۈچى، ئەسكى، كىشىنى خاپا قىلغۇچى، بىزار قىلغۇچى.

«لَا يَتَمَنَّى أَحَدُكُمُ الْمَوْتَ إِمَّا مُحْسِنًا فَلَعَلَّهُ يَزْدَادُ وَإِمَّا مُسِيْئًا فَلَعَلَّهُ يَسْتَعْتِبُ» ‹حديث›: «سىلەردىن بىرەرسى ئۆلۈمنى ئارزۇ قىلمىسۇن، ئۇ كىشى ئەگەر ياخشى كىشى بولسا، بەلكىم ياخشىلىقنى كۆپەيتىۋېلىشى مۇمكىن، ئەگەر يامان كىشى بولسا تەۋبە قىلىۋېلىشى مۇمكىن».

مُسِيْحٌ ج مُسَحَاءُ و مَسْحَى: گۈزەل چىراي، سۈرتۈلگەن، تەر؛ بىر پارچە كۈمۈش؛ ساياھەتچى قولياغلىقى، ئۇۋېراپ كەتكەن تەڭگە؛ يەكچەشمە؛ راستچىل.

مَسِيْحُ الدَّجَّالِ: دەججال.

الْمَسِيْحُ: ئىسا ئەلەيھىسسالام.

﴿إِنَّمَا الْمَسِيْحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ﴾ ‹قرآن›: مەسىھ ئىسا - مەريەمنىڭ ئوغلى، پەقەت ئاللاھنىڭ رەسۇلىدۇر.

مَسِيْحِيٌّ: خرىستىئان، خرىستىئان دىنى مۇخلىسى، ناسارا.

الدِّيْنُ الْمَسِيْحِيُّ / اَلْمَسِيْحِيَّةُ: خرىستىئان دىنى.

مَسِيخٌ: تەمسىز، تېتىقسىز، تەمى يوق، بەتتام، سەت، كۆرۈمسىز، چىرايى بۇزۇلغان.

رَجُلٌ مَسِيخٌ: كۆرۈمسىز ئادەم.

مَسِيخٌ مِنَ الطَّعَامِ: تەمسىز تاماق.

مَسِيرٌ: مېڭىش، پىيادە مېڭىش، ھەرىكەتلىنىش.

مَسِيرَةٌ: مۇسابە، ئارىلىق.

اَلْمَسِيرَةُ البحرية الْكُبْرَى: ئۇزۇن سەپەر.

مَسِيسٌ: تۇتماق، تەگمەك، سارالىق.

عِنْدَ مَسِيسِ الْحَاجَةِ: زۆرۈر تېپىلغاندا، زۆرۈر بولغاندا، لازىم بولغاندا، ئېھتىياج چۈشكەندە.

«الْمَنْكُوبُ فِي مَسِيسِ الْحَاجَةِ إِلَى الْإِعَانَةِ»: ئاپەتكە ئۇچرىغۇچى ياردەمگە جىددىي موھتاج.

مُسَيْطِرٌ: باشقۇرغۇچى، ھۆكۈمرانلىق قىلغۇچى، كۆزەتكۈچى.

مِسْيَعَةٌ: ئەندىۋا.

مَسِيكٌ ج مُسُكٌ: بېخىل، پىخسىق، پىششىق، چىڭ تۇتماق.

مَا فِيهِ مَسِيكٌ: قىلچە پايدىسى يوق.

مَسِيلٌ ج أَمْسِلَةٌ وَمُسُلٌ ومَسَايِلُ: ئېقىن، ئۆستەڭ، ھۆل نۇقتا، ئاقما، بوتقا.

مُسِيلٌ: ئاققۇزغۇچى.

مُسِيلُ الدَّمُوعِ: ياش ئاققۇزغۇچى.

غَازٌ مُسِيلُ الدَّمُوعِ: ياش ئاققۇزىدىغان گاز.

مِسْيَلٌ: ئاربىئومېتىر، لەيلىمە تارازا (سۈيۇقلۇقنى ئۆلچىگۈچ).

مُسَيَّجٌ: قاشالانغان، چىتلانغان، ۋادەك بىلەن قورشالغان.

مُسَيَّجٌ مُخَطَّطٌ: يوللۇق، يولى بار (رەختنىڭ).

زُبْدَةٌ مُسَيَّحَةٌ: پىششىقلاپ ئىشلەنگەن سېرىقماي.

مُسَيِّرٌ: يول باشلىغۇچى.

مُسَيَّرٌ: يول-يول سىزىقلىق.

مُشٌ: بولمايدۇ، ياق، ئەمەس. (يەرلىك شېۋە)

مُشْ لازم: لازىم ئەمەس.

مَشَابِهٌ: ئوخشاش.

اَلْمُشَاةُ: پىيادە ئەسكەرلەر ئەترىتى.

مُشَاةُ الْبَحْرِيَّةِ: دېڭىز ئارمىيە قۇرۇقلۇق قىسمى.

سِلَاحُ الْمُشَاةِ: پىيادە قىسىم.

مُشَاتَمَةٌ: تىللىشىش، جېدەللىشىش.

مُشَاجَرَةٌ: تالاش-تارتىش قىلىشماق، جېدەللەشمەك.

مُشَاحَّةٌ: دەتالاش، جېدەل-ماجىرا.

لَا مُشَاحَّةَ فِي كَذَا: بەس-مۇنازىرىسىز، تالاش-تارتىشسىز.

مُشَاحَنَةٌ: دۈشمەنلەشمەك، ئۆچ كۆرمەك.

مُشَادَّةٌ ج مُشَادَّاتٌ: تالاش-تارتىش قىلماق، مۇنازىرە قىلماق.

جَرَتْ بَيْنَهُمَا مُشَادَّةٌ كَلَامِيَّةٌ: ئۇلارنىڭ ئارىسىدا گەپ تالىشىش بولدى.

مُشَارٌ إِلَيْهِ: يۇقىرىدا ئېيتىلغان، يۇقىرىدا بايان قىلىنغان.

مَشَارَةٌ ج مَشَاوِرُ: تېرىلغۇ يەر.

مُشَارِزٌ: قوپال، قاتتىق، مىجەزى ئوسال.

مُشَارِكٌ: شېرىك، خىزمەتداش، جورا، يولداش، ئۈلۈپەت، ھەمراھ، ھەمكارلاشقۇچى، ئورتاقلاشقۇچى.

أُسْتَاذٌ مُشَارِكٌ: بەزى ئەرەب دۆلەتلىرى ئۇنىۋېرسىتېتلىرىدا پروفېسسور بىلەن دوتسېنت ئوتتۇرىسىدىكى بىر خىل ئىلمىي ئۇنۋان.

مُشَارَكَةٌ: قاتناشماق، ھەمكارلاشماق، ئورتاقلاشماق.

مُشَارَكَةُ الْأَتْرَاحِ وَالْأَفْرَاحِ: جاپادىمۇ، ھالاۋەتتىمۇ بىللە بولماق.

مِشَاطَةٌ: ساتىراشلىق.

مُشَاطِرٌ: قوشنا، ھەمراھ.

مُشَاعٌ: تارقاتقۇچى، پايغۇچى، ئىلان قىلغۇچى، ئومۇمىي، ئورتاق، بىللە، ئورتاش.

مِلْكٌ مُشَاعٌ: تەڭ پايدىلىنىش ھوقۇقى.

مَشَاعِلِيٌّ ج مَشَاعِلِيَّةٌ: مەشئەل كۆتۈرگۈچى.

مُشَاعِيَّةٌ: كوممۇنا، پىرزا.

الْمُشَاعِيَّةُ الْبَدَائِيَّةُ: ئىپتىدائىي كوممۇنا.

مُشَاغِبٌ: قالايمىقانچىلىق پەيدا قىلغۇچى، ئىغۋاگەر، جېدەل تېرىغۇچى.

مُشَاغَبَةٌ: ئىغۋاگەرلىك قىلماق، جېدەل-ماجىرا تېرىماق، قۇتراتماق.

مَشَاغِلُ: ئىش، خىزمەت.

لَدَيَّ مَشَاغِلُ كَثِيرَةٌ فِي هَذِهِ الْأَيَّامِ: مۇشۇ كۈنلەردە مېنىڭ ئىشىم جىق.

مُشَافَهَةٌ: سۆزلەشمەك.

مُشَافَهَةً: ئاغزاكى.

مُشَاقَةٌ: چاچ تارىغاندا چۈشكەن چاچ.

مُشَاكَاةٌ: شىكايەت قىلماق.

مُشَاكَسَةٌ: جېدەللەشمەك، جاڭجاللاشماق.

مُشَاكَلَةٌ: ئوخشاپ كېتىدىغان، ئوخشاشلىق، ئىككى خىل ئارىلاشما رەڭ.

مُشَاكَهَةٌ: ئوخشاشلىق، ئوخشىماقلىق.

بَيْنَهُمَا مُشَاكَهَةٌ: ئۇلار ئوخشىشىپ كېتىدۇ.

مَشَالٍ: ھامال ئىش ھەققى.

مُشَاهِدٌ: ئىكسكۇرسىيىچى، زىيارەتچى، كۆزدىن كەچۈرگۈچى.

مُشَاهَدٌ: كۆرگىلى بولىدىغان، كۆرۈنۈپ تۇرىدىغان.

مُشَاهَدَاتٌ .الْمُشَاهَدَاتُ: سەزگۈ ئەزالار بىلەن سەزگىلى بولىدىغان شەيئىلەر.

مُشَاهَدَةٌ: كۆزدىن كەچۈرمەك، ئىكسكۇرسىيە قىلماق.

الْمُكَاتَبَةُ نِصْفُ الْمُشَاهَدَةِ: خەت يېزىشىپ تۇرۇش يېرىم دىداردۇر.

مُشَاهَرَةٌ: ئايمۇئاي، ئاي بويىچە.

دَفْعُ الرَّوَاتِبِ بِمُشَاهَرَةٍ: ئاي بويىچە مائاش تارقىتىش.

مُشَاوَبٌ ج مَشَاوِبُ: شىشىنىڭ قېپى.

مُشَاوَرَةٌ: كېڭەش، كېڭەشمە، يىغىن.

مُشَايِعٌ: ھەۋەسكار، ھېرىسمەن.

بِالْمُشَايَلَةِ: ئۆلگۈچە ساتماق، توپ باھادا ساتماق.

مُشَايَنَةٌ: سەتلىمەك، ئەيىبلىمەك.

مِشَآةٌ ج مَشَاءٍ: سېۋەت.

مَشْأَمَةٌ ج مَشَائِمُ: سول، سول تەرەپ.

﴿وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ﴾ «قرآن»: (ئىككىنچى پىرقە) بەختسىز ئادەملەردۇر، بەختسىز ئادەملەر قانداق ئادەملەر؟

مَشْؤُوزٌ: ئەنسىز، خاتىرجەمسىز.

مَشْئُوفٌ: چۆچۈپ كەتكەن، ئالاقزادە بولۇپ كەتكەن، پۈتىغا چاقا چىقىپ قالغان.

مَشْئُومٌ: ئۈمىدسىزلىك، شۇملۇق ئالامىتى، يامانلىق ئالامىتى، شۇملۇق.

«رَجُلٌ مَشْؤُومٌ»: بىتەلەي ئادەم.

مِشْبَاحٌ: ئىككى كۆزلۈك فوتو ئاپپارات.

مُشَبَّحٌ: تۇتۇق.

الصُّوَرُ الْمُشَبَّحَةُ: ئېكراندىكى سۈرەت، نۇر بىلەن قايتۇرۇلغان سۈرەت.

مُشَبَّعٌ بِالْمَاءِ: سۇ ئۆتۈپ كەتكەن.

مُشَبَّعٌ بِالْهَوَاءِ: ھاۋا ئۆتۈپ كەتكەن.

مُشَبَّكٌ: ئارىلاشقان، چىگىچلىشىپ كەتكەن، مۇرەككەپلىشىپ كەتكەن، پەنجىرە.

مُشَبَّمٌ: ئاغزى يۇمۇلغان.

مُشَبَّهَةٌ / الْمُشَبِّهَةُ: دىنىي پىرقە بولۇپ، ئۇلار

ئاللاھنى مەخلۇقلا ئوخشىتىدۇ.

إِيَّاكَ وَالْمُشَبَّهَاتِ: تۇتۇق مەسىلىلەردىن ساقلان.

مَشْبَرٌ مَشْبَرَةٌ ج مَشَابِرُ: پەس ئېقىن.

مُشْبِعٌ: قانائەت قىلغۇچى؛ مول، باي، كۆپ.

مُشْبَعٌ: تويۇنغان.

جَوٌّ مُشْبَعٌ بِالرُّطُوبَةِ: نەم ھاۋا.

مِشْبَكٌ ج مَشَابِكُ: قىسقۇچ، مېداليون.

مِشْبَكُ الْغَسِيلِ: كىر يايىدىغان قىسقۇچ.

مِشْبَكُ الشَّعْرِ: چازا. چاچ قىسقۇچ.

مِشْبَكُ الْوَرَقِ: قەغەز قىسقۇچ.

مُشْبِلٌ / اللَّبُوَةُ الْمُشْبِلُ: كۈچۈكلىرىنى ئەگەشتۈرۈپ ماڭغان يولۋاس.

مَشْبُوبٌ م مَشْبُوبَةٌ ج مَشَابِيبُ: چىچەن، ئەقىللىق، ھوشيار .

مَشْبُوبٌ مِنَ الرِّجَالِ: ئەقىللىق، زېرەك، چېۋەر ئادەم.

نَارٌ مَشْبُوبَةٌ: يېنىۋاتقان ئوت، كۆيۈۋاتقان ئوت.

الْمَشْبُوبَتَانِ: ۋېنېرا ۋە مارس (يۇلتۇزلىرى).

مَشْبُوحُ الذِّرَاعَيْنِ: غولى كەڭ، بىلىكى توم.

مَشْبُولٌ مِنْ مَكَانٍ: ئارسلان كۆپ جاي، شىر بالىسى كۆپ جاي.

مَشْبُوهٌ ج مَشْبُوهُونَ: گۇمانلىق.

مَشْبُوهٌ بِهِ: يۈرۈش-تۇرۇشى گۇمانلىق ئادەم؛ گۇمانلىق ئادەم.

إِمْرَأَةٌ مَشْبُوهَةٌ: يۇقىرى دەرىجىلىك پاھىشە ئايال.

مَشْتَاةٌ ج مَشَاتٍ: قىشلاق، قىشلايدىغان جاي.

مُشْتَاعٌ: ھەمكارلاشقۇچى.

مُشْتَاقٌ: ئىشتىياق باغلىغۇچى، سېغىنغۇچى.

«فَأَتَيْتُ مُشْتَاقًا أَحِنُّ إِلَيْكَ مِنْ أَقْصَى بِلَادِ الصِّينِ مِنْ كَشْغَارٍ»: مەن جۇڭگونىڭ يىراق شەھىرى — قەشقەردىن ئۆزلىرىنى سېغىنىپ كەلدىم.

مُشْتَاقٌ إِلَيْهِ: سېغىنغان، سېغىنىشلىق.

مُشْتَبِهٌ: مۇجمەل، تۇتۇق.

مُشَتَّتٌ: پارچىلانغان، پارە-پارە قىلىۋېتىلگەن، چېچىلاڭغۇ، تارقاق.

مُشْتَدَحٌ: كەڭ زېمىن، ئورۇن.

لَكَ عَنْهُ مُشْتَدَحٌ: سېنىڭ تاللىشىڭغا ئورۇن بار.

مُشْتَرِعٌ: قانۇن چىقارغۇچى.

مُشْتَرِكٌ: روبىخەتكە ئالدۇرۇپ قويغۇچى، تىزىمغا ئالدۇرۇپ قويغۇچى.

مُشْتَرَكٌ: ئورتاق، ئاممىباب؛ بىرلەشمە.

لَفْظٌ مُشْتَرَكٌ: مەنىداش سۆزلەر.

حَائِطٌ مُشْتَرَكٌ: تام قوشنا .

رَأْسُ الْمَالِ مُشْتَرَكٌ: دەسمايە ئورتاق.

رَأْيٌ مُشْتَرَكٌ: ئورتاق پىكىر.

الضِّمَانُ الْمُشْتَرَكُ: سۇغۇرتا شىركىتى.

السُّوقُ الْأُوْرُوبِيَّةُ الْمُشْتَرَكَةُ: ياۋروپا ئورتاق بازىرى.

مُشْتَرٍ: سېتىۋالغۇچى، خېرىدار.

إِزْدَحَمَ الْمَتْجَرُ بِالْمُشْتَرِينَ إِزْدِحَامًا شَدِيدًا: تىجارەت ئورنى خېرىدارلار بىلەن قىستا-قىستاڭ بولۇپ كەتتى.

الْمُشْتَرِي: يۇپىتېر.

مُشْتَرًى ج مُشْتَرَيَاتٌ وَمُشْتَرَوَاتٌ: سېتىۋالىدىغان بۇيۇم .

مَكْتَبُ الْمُشْتَرَوَاتِ: سېتىۋېلىش ئورنى.

مُشْتَعِلٌ: يالقۇنلىغۇچى، كۆيگۈچى، يانغۇچى.

مُشْتَغِلٌ: ئەمگەكچى، ئالدىراش ئىشى بار، تىرىشچان.

مُشْتَقٌّ ج مُشْتَقُّونَ: خام سۆز، ياسالما سۆز، كېلىپ چىققان.

مُشْتَكٍ: دەۋاگەر، شىكايەت قىلغۇچى.

مُشْتَكًى عَلَيْهِ: ئەرز قىلىنغۇچى، جاۋابكار .

مَشْتَلُ النَّبَاتِ ج مَشَاتِلُ: كۆچەتلىك، كۆچەتزارلىق.

مُشْتَمِلٌ: ئۆز ئىچىگە ئالغۇچى.

مُشْتَمَلَاتٌ: مەزمۇن، مەنە، كاتالوگ، مۇندەرىجە.

مُشْتَهَاةٌ: ئۆرمۈش قۇرۇشقا لايىق بولغان.

مُشْتَهٍ: ئارزۇ قىلغۇچى.

مُشْتَهٍ مَا لِغَيْرِهِ: ھەسەتخور.

مُشْتَهًى ج مُشْتَهَيَاتٌ: ئارزۇلۇق، نەپسىگە ياقىدىغان، تەملىك، مەززىلىك.

مَشْتُومٌ: تىللانغان، ھاقارەتلەنگەن.

مَشْتًى: قىشلاق، قىشلايدىغان جاي.

مَشَجَ يَمْشَجُ مَشْجًا الشَّيْءَ بِالشَّيْءِ: نەرسىنى ئارىلاشتۇردى.

مَشَجٌ ج أَمْشَاجٌ: ئارىلاشما، ئارىلاشما جىسىم، ئارىلاشما ماددا، بىرىكمە مىكسىنورا، (بىرىكمە دورا).

﴿إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ﴾ «قۇرئان»: شۈبھىسىزكى، بىز ئىنساننى ئارىلاشما مەنىدىن ياراتتۇق.

مُشْجَبٌ ج مَشَاجِبُ: كىيىم ئاسقۇچ.

مُشَجَّرٌ: دەرەخ رەسىمى چۈشۈرۈلگەن.

ثَوْبٌ مُشَجَّرٌ: دەرەخ رەسىمى چۈشۈرۈلگەن رەخت.

مَشْجَرٌ: دەرەخزارلىق، ئورمانلىق.

مَشْجِرٌ: دەرەخزارلىق.

مَكَانٌ مَشْجِرٌ: دەرەخزارلىق جاي.

مَشَحَ يَمْشَحُ مَشْحًا الْمَرِيضَ: كېسەل ئۆلۈپ كېتىشتىن بۇرۇن كېسەلنى مايلاش مۇراسىمى ئۆتكۈزدى، (كاتولىك دىنىدا).

مِشْحَاذٌ ج مَشَاحِيذُ: دۈك، تۈپىلىك.

مِشْحَجٌ: قۇلان، ياۋا ئېشەك.

مُشَحَّمٌ: سېمىز.

مِشْحَذٌ . مِشْحَذَةٌ ج مَشَاحِذُ: چاقلاش ئىستانوكى، بىلەي.

هَذَا الْكَلَامُ مِشْحَذَةٌ لِلْفَهْمِ: بۇ سۆز چۈشىنىشنى ئاسانلاشتۇرىدۇ.

مَشْجَرَةٌ ج مَشَاجِرُ: كۆكس ئىشلەيدىغان جاي.

مِشْحَطٌ: بېدىش.

مُشْحِمٌ: مايلىق، ياغلىق.

مَشْحُوذٌ: پىچاق، قىلىچ، شەمشەر.

مَشْحُونٌ: تولدۇرۇلغان.

مَرْكَبٌ مَشْحُونٌ: يۈك پاراخوتى.

﴿فَأَنجَيْنَاهُ وَمَن مَّعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ﴾ «قۇرئان»: بىز ئۇنى ۋە (ئادەملەر، ھايۋانلار بىلەن) لىق تولغان كېمىدە ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولغانلارنى قۇتقۇزدۇق.

مَشْحُونَاتٌ: مال، يۈك.

مَشَخَّةٌ ج مَشَخَّاتٌ: ھاجەتخانا.

مُشَخِّصٌ: ئارتىس؛ ئىجرا قىلغۇچى، ئورۇنلىغۇچى.

مُشَخِّصَةٌ: ئايال ئارتىس.

مِشْخَلٌ . مِشْخَلَةٌ ج مَشَاخِلُ: سۈزگۈچ.

مِشْدَخٌ . مِشْدَخَةٌ ج مَشَادِخُ: يانجىش ماشىنىسى.

مِشَدٌّ ج مِشَدَّاتٌ: بەنداش.

مُشَدَّدٌ: تەكىتلەنگەن، كۈچەيتىلگەن.

حَرْفٌ مُشَدَّدٌ: تەشدىدلىك ھەرپ.

ظُرُوفٌ مُشَدَّدَةٌ: قىيىن شارائىت.

مُشْدِنٌ ج مَشَادِنُ: كىيىك ئۇغلىقى.

مَشْدُودٌ: جىددىي، جىددىيلەشتۈرمەك، چىڭ.

مَشْدُوهٌ: ھاڭ-تاڭ بولۇپ قالغان، ھەيران قالغان.

مِشْذَبٌ: ئورغاق، دەرەخ پۇتاش قايچىسى، ئورمان قايچىسى.

مُشَذَّبٌ: پۇتىۋېتىلگەن، قىرقىۋېتىلگەن.

فَرَسٌ مُشَذَّبٌ: زور ئات.

مِشْرَاطٌ ج مَشَارِطُ وَمَشَارِيطُ: ئوپېراتسىيە پىچىقى.

مِشْرَاقٌ: كۈن چىقىدىغان جاي.

مَشْرَبٌ . مَشْرَبَةٌ ج مَشَارِبُ: ئىچىدىغان جاي؛ سۇ مەنبەسى؛ ھەۋەس، خۇشتار.

مَشْرَبُ الْقَهْوَةِ: قەھۋەخانا.

﴿قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرَبَهُمْ﴾ «قرآن»: ھەممە ئادەم (يەنى قەبىلە) ئۆزىنىڭ سۇ ئىچىدىغان ئورنىنى بىلدى.

مَشْرَبُ الْبِيرَةِ: پىۋا دۇكىنى.

مَشْرَبُ الرَّجُلِ: كىشىنىڭ مەسلىكى.

هَؤُلاَءِ قَوْمٌ اِخْتَلَفَتْ مَشَارِبُهُمْ: ئۇلار مەسلەكداش بولمىغان كىشىلەر.

مَشْرَبَةٌ: قاۋاقخانا.

مَشْرَبِيَّةٌ: لاپاسلىق بالكون.

مُشْرَجٌ: ئۇزۇن، ئۇزارتىلغان.

مَشْرَحَةٌ ج مَشَارِحُ: ئاناتومىيە، ئوپېراتسىيە ئۈستەلى.

مُشَرَّبٌ بِحُبِّ كَذَا: سۆيۈملۈك، ياخشى كۆرىدىغان.

مُشَرَّجٌ: كۆك سىيلىنغان، قوپال تىكىلگەن.

مُشَرِّحٌ: يارغۇچى، ئوپېراتسىيە قىلغۇچى؛ ئاناتومىك، ئاناتومىيە ئالىمى.

مُشَرَّدٌ: سۈرگۈن قىلىنغان، پالانغان، قوغلانغان؛ لۈكچەك.

مُشَرَّزٌ: قاتتىق چىگىلگەن، تىكىلغان.

مُشَرَّسٌ: يىلتىز تارتقان.

مُشَرَّطٌ: دەز، چاك، يېرىق.

مُشَرِّعٌ ج مُشَرِّعُونَ: قانۇن چىقارغۇچى، قانۇن تۈزگۈچى.

رَاعَى الْمُشَرِّعُ فِي قَانُونِ الضَّرَائِبِ التَّخْفِيفَ عَنِ الطَّبَقَةِ الْكَادِحَةِ: قانۇن چىقارغۇچى ئەمگەكچىلەر ئۈستىدىكى باج قانۇنىنى يېنىكلىتىشنى كۆزدە تۇتقان.

مُشَرَّفٌ: ھۆرمەتلىك، ئىززەتلىك، قەدىرلىك، قەدىردان، مۆھتەرەم.

الْكَعْبَةُ الْمُشَرَّفَةُ: ھۆرمەتلىك، كەئبە.

مُشَرْشَرٌ: چىشلىق.

مِشْرَطٌ: ئوپېراتسىيە پىچىقى.

مُشْرِفٌ ج مُشْرِفُونَ: باشقۇرغۇچى.

مُشْرِفٌ عَلَى الْعَمَلِ: نازارەتچى.

مُشْرِفٌ عَلَى الْمَكَانِ: ئېگىزدىن قارىغۇچى.

مُشْرِفٌ عَلَى الْمَوْتِ: سەكراتقا چۈشۈپ قالغۇچى، ھالاكەتكە يۈزلەنگۈچى.

مُشْرِفٌ اِجْتِمَاعِيٌّ: ئىجتىمائىي ئىشلار رىياسەتچىسى.

مُشْرِفٌ تَرْبَوِيٌّ: تەربىيە رىياسەتچىسى.

دَخَلَ الْمُدَرِّسُ الْمُشْرِفُ الْفَصْلَ: مەسئۇل ئوقۇتقۇچى سىنىپقا كىردى.

مُشْرَفٌ ج مَشَارِفُ: بالكون، ئايۋان، پېشايۋان.

مَشَارِفُ الْأَرْضِ: ئېگىزلىكلەر، ئېگىز يەرلەر.

مَشَارِفُ الْمَدِينَةِ: شەھەر ئەتراپى.

حَلّوا مَشَارِفَ الْأَرْضِ: زېمىننىڭ ئېگىز جايلىرىغا چۈشۈشكەلار.

سَيْفٌ مَشْرَفِيٌّ: يەمەندە سوقۇلغان قىممەتلىك قىلىچ.

مَشْرِقٌ: كۈن چىقىدىغان جاي.

مَشْرِقٌ ج مَشَارِقُ: شەرق، شەرق تەرەپ.

فِي مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَمَغَارِبِهَا: شەرق ۋە غەربتە، پۈتۈن دۇنيادا.

﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَن تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ﴾ «قرآن»: سىلەرنىڭ كۈن چىققان ۋە كۈن پاتقان تەرەپكە يۈز كەلتۈرۈشۈڭلارنىڭ ئۆزىلا ياخشى ئەمەلگە ياتمايدۇ.

مُشْرِقٌ: يالتىراق، پارقىراق، نۇر چېچىپ تۇرىدىغان، نۇرلۇق؛ يورۇتقۇچى.

﴿فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ﴾ «قرآن»: كۈن چىقار ۋاقتىدا ئۇلارغا قاتتىق چۇقان يۈزلەندى.

الْمَشْرِقَانِ: شەرق بىلەن غەرب.

﴿يَا لَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَبِئْسَ الْقَرِينُ﴾ «قرآن»: كاشكى سەن بىلەن مېنىڭ ئارامىدا

شەرق بىلەن غەربنىڭ ئارىسىدەك ئارىلىق بولسا ئىكەن، سەن نىمىدېگەن يامان ھەمراھ.

مَشْرِقَةٌ: كۈن چىقىدىغان جاي.

مَشْرِقِيٌّ ج مَشَارِقَةٌ: شەرقلىق.

جَرَفٌ مَشْرِقِيٌّ: شەرق تەرەپ.

مُشْرِكٌ: خۇداغا شېرىك كەلتۈرگۈچى، بۇتپەرەس، مۇشرىك.

﴿وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّن مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ﴾ «قۇرئان»: (ھۆر) مۇشرىك ئەرلەر سىلەرنى مەپتۇن قىلغان تەقدىردىمۇ مۇئمىن قۇل ئەلۋەتتە ئۇنىڭدىن ئارتۇقتۇر.

مُشْرِكِيٌّ: خۇداغا شېرىك كەلتۈرگۈچى، بۇتپەرەس، مۇشرىك.

مَشْرُوبٌ ج مَشْرُوبَاتٌ: ئىچىملىكلەر.

مَشْرُوبٌ رُوحِيٌّ: ھاراق.

طَلَبَ مَشْرُوبًا: (مەيلى سوغۇق بولسۇن، مەيلى قىزىق بولسۇن) ئۇسسۇزلۇق تەلەپ قىلدى.

مَشْرُوبَاتٌ رُوحِيَّةٌ / مَشْرُوبَاتٌ كُحُولِيَّةٌ: ئىسپىرتلىق ئىچىملىكلەر، مەست قىلغۇچى ئىچىملىكلەر.

مَشْرُوبَاتٌ مُرَطِّبَةٌ: سوغۇق ئىچىملىكلەر.

مَشْرُوبَاتٌ وَمَأْكُولَاتٌ: ئىچىملىكلەر ۋە يېمەكلىكلەر.

مَشْرُوخٌ: چېقىلغان، دەز كەتكەن، يېرىلغان.

مَشْرُوعٌ ج مَشْرُوعَاتٌ وَمَشَارِيعُ: پىلان، لايىھە؛ ئىش؛ كارخانا؛ قانۇنلۇق، توغرا.

مَشْرُوعٌ قَانُونٌ: تەكلىپ، تەكلىپ لايىھەسى، قانۇن، قانۇن لايىھەسى.

مَشْرُوعٌ كَهْرَبَةٌ: سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى.

بَاعِثٌ مَشْرُوعٌ: مۇددىئاسى ئېنىق.

غَيْرُ مَشْرُوعٍ: قانۇنسىز، قانۇنسىزلىق.

نَفَذَ الْمَشْرُوعَ بِكُلِّ دِقَّةٍ: قانۇننى ئەستايىدىللىق بىلەن ئىجرا قىلدى.

عَرَضَ الْمَشْرُوعَ عَلَى مَجْلِسِ الْإِدَارَةِ: ئىدارە ھەيئىتىگە پىلاننى سۇندى.

اكْسِبْ رِزْقَكَ بِالطُّرُقِ الْمَشْرُوعَةِ: رىزقىڭنى قانۇنىي يوللار بىلەن قولغا كەلتۈر.

مَشْرُوعِيَّةٌ: كارخانا؛ ئىش، پىلان، قانۇنلۇق، قانۇنىي تۈزۈم.

تَنْظُرُ الْمَحْكَمَةُ الْعُلْيَا فِي مَشْرُوعِيَّةِ قَانُونِ الْأَحْزَابِ: يۇقىرى سوت پارتىيىلەر قانۇنىنىڭ قانۇنلۇق ئىكەنلىكىنى قاراپ چىقماقتا.

مَشَّ يَمُشُّ مَشًّا الْعَظْمَ: شوردى، سۈمۈردى.

مَشَّ الشَّيْءَ فِي الْمَاءِ: نەرسىنى سۇغا چىلىدى، نەملىدى، ھۆللىدى.

مَشَّ مَالَ فُلَانٍ: پالانىنىڭ مېلىنى ئاستا ـ ئاستا ئالدى.

مَشَّاءٌ: يەلتاپان، شاتۇر، تۆھمەتخور، بوھتان چاپلىغۇچى، قارىلىغۇچى، غەيۋەتخور، ئىغۋاگەر، سۇخەنچى.

﴿هَمَّازٍ مَّشَّاءٍ بِنَمِيمٍ﴾ «قۇرئان»: «غەيۋەتخور، سۇخەنچى، بېخىل».

«رِيَاضِيّ مَشَّاءٌ»: يوگۈرۈش تەنھەرىكەتچىسى.

الْمَشَّاؤُونَ: ئوروستو تىلىنىڭ شاگىرتلىرى.

مَشَّائِيَّةٌ: ئوروستو پەلسەپىسى.

مَشَّاطٌ ج مَشَّاطُونَ: تارغاق ياسىغۇچى.

مَشَّايَةٌ: پايانداز.

مَشَّطَ يُمَشِّطُ تَمْشِيطًا الْمَكَانَ: تەكشۈردى، چارلىدى، ئىزدىدى، ئاختۇردى.

مَشَّطَ الْجُنُودُ مَكَانَ الثُّوَّارِ: ئەسكەرلەر قوزغىلاڭچىلار يوشۇرۇنۇۋالغان جاينى ئاختۇردى.

مَشَّطَ الشَّعْرَ: چاچ تارىدى.

مَشَّقَ يُمَشِّقُ تَمْشِيقًا الْإِبِلَ: تۆگىنى ئوتلاتتى.

مَشَّى يُمَشِّي تَمْشِيَةً: ماڭدۇردى، ماڭغۇزدى، يۈگۈرتتى، كۆپ ماڭدى.

مَشَّى الْبَطْنَ: ئىچىنى سۈرگۈزدى.

تُمَشِّي الْأُمُّ صَبِيَّهَا: ئانا بالىسىنى ماڭغۇزماقتا.

مَشَطَ يَمْشُطُ / يَمْشِطُ مَشْطًا الشَّعْرَ: باش تارىدى، چاچ تارىدى.

«مَشَطَتِ الْمَرْأَةُ شَعْرَهَا»: ئايال بېشىنى تارىدى.

مَشَطَ الْأَرْضَ: يەرگە سۈرەم سالدى.

مُشْطٌ وَمِشْطٌ ج أَمْشَاطٌ: تارغاق، توقۇش ماشىنىسى.

مُشْطُ الْكَمَنْجَةِ أَوِ الْعُوْدِ: خەرەك.

«النَّاسُ سَوَاسِيَةٌ كَأَسْنَانِ الْمُشْطِ»: كىشىلەر تارغاق چىشىدەك باپباراۋەر.

مُشْطُ الرِّجْلِ: پۇتنىڭ يۈزىدىكى تومۇرلار .

مِشْطَةٌ: چوتكا، يۇڭ تاراش ماشىنىسى، يۇڭ تارايدىغان تارغاق ، پاختا ئېتىش ماشىنىسى.

مَشْطُوْدٌ: پارچىلانغان، بۆلۈنگەن، تەقسىم قىلىنغان.

مُشْطِيٌّ: تارغاقسىمان ، تارغاقتەك ، تارغاقنىڭ چىشلىرىغا ئوخشاش، تارغاقسىمان جىسىم.

مَشَعَ يَمْشَعُ مَشْعًا الشَّيْءَ: نەرسىنى ئوغرىلىدى.

مَشَعَ الْقِصْعَةَ: تاۋاقتىكى ھەممىنى يەپ بولدى.

مَشَعَ فُلَانًا بِالْحَبْلِ: پالاننى ئارغامچا بىلەن ساۋىدى.

مَشَعَ الْقُطْنَ: پاختا ئاتتى.

مَشَعَ الْغَنَمَ: قوينى ساغدى.

مَشَعَ بِبَوْلِهِ: سىيدى، سىيىۋەتتى.

مِشْعَارٌ: ئانتېننا .

مِشْعَاعٌ ج مَشَاعِيْعُ: رادىئوئاكتىپلىق نۇر.

تَصْوِيْرٌ مِشْعَاعِيٌّ: رادىئوئاكتىپلىق نۇر ئارقىلىق سۈرەتكە ئېلىش.

مِشْعَالٌ ج مَشَاعِلُ وَمَشَائِيْلُ: سۈزگۈچ، تور.

مُشْعَانٌّ: چۇۋۇلۇپ كەتكەن.

مَشْعَبٌ ج مَشَاعِبُ: يول.

مِشْعَبٌ ج مَشَاعِبُ: جۇۋالدۇرۇز، بىگىز.

مُشَعْبِذٌ: سېھىرگەر، جادۇگەر.

مَشْعَرٌ ج مَشَاعِرُ: سەزگۈ ئەزاسى؛ مۇقەددەس جاي.

﴿فَاذْكُرُوا اللّٰهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ﴾ «قرآن»: مەشئەرى ھەرەمدە (يەنى مۇزدەلىپىدە) ئاللاھنى ياد ئېتىڭلار.

مَشَاعِرُ الْحَجِّ: ھەج ئەركانلىرى، ھەج ئەمەللىرى.

مُشْعَرٌ: يۇڭلۇق، مويلۇق.

مُشْعَرَانِيٌّ: يۇڭلۇق، مويلۇق.

مُشَعْشِعٌ: سۇيۇقلاندۇرۇلغان.

مُشَعْشَعَةٌ: سۇيۇقلاندۇرۇپ ئىشلەنگەن.

مُشِعٌّ: نۇر چاچقۇچى.

عُنْصُرٌ مُشِعٌّ: نۇر چاچقۇچى ئېلېمېنت .

مِشَعٌّ: نۇر ئۆلچىگۈچ.

مِشْعَلٌ ج مَشَاعِلُ: سۈزگۈچ، تور.

مَشْعَلٌ . مَشْعَلَةٌ ج مَشَاعِلُ: مەشئەل، ئوتقاش.

مُشْعِلٌ: ئوت ياققۇچى، ئوت قويغۇچى.

مُشْعِلُو نِيْرَانِ الْحَرْبِ: ئۇرۇش جىنايەتچىلىرى.

مُشَعْوِذٌ ج مُشَعْوِذُوْنَ: سېھىرگەر، جادۇگەر.

مُشَعْوَذٌ: جادۇ قىلىنغان، سېھىر قىلىنغان.

مَشْعُوْرٌ: چاك كەتكەن، ئازراق يېرىلغان.

إِنَاءٌ مَشْعُوْرٌ: دەز كەتكەن قاچا.

مَشْعُوْرُ الْعَقْلِ: ئەقلىدىن ئازغان.

مَشْعُوْنٌ: چېچىلىپ كەتكەن، چۇۋۇلۇپ كەتكەن.

شَعْرٌ مَشْعُوْنٌ: چۇۋۇلۇپ كەتكەن چاچ.

مَشْغَلٌ ج مَشَاغِلُ: ئىش مەيدانى، ئىشخانا؛ ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ئورنى.

مَشْغَلَةٌ ج مَشَاغِلُ: كەسىپ، ئىش، خىزمەت، ئەمگەك .

مَشْغُوْفٌ بِهِ: قىزغىن مۇھەببەت، مەستانە، قاتتىق كۆيۈپ قالغۇچى.

مَشْغُولٌ ج مَشْغُولَاتٌ: ئىشى بار، ئىشى ئالدىراش؛ پىششىق.

مَشْغُولُ الْبَالِ: بىسەرەمجان، ئەندىشىلىك، پاراكەندە.

حَدِيدٌ مَشْغُولٌ: تۆمۈر، پىششىق تۆمۈر، تاۋلانغان تۆمۈر.

ثَوْبٌ مَشْغُولٌ: كەشتىلەنگەن كىيىم.

مَنْصَبٌ مَشْغُولٌ: ئىگىسى بار ئورۇن.

هَاتِفٌ مَشْغُولٌ: سۆزلىشىۋاتقان تېلېفون.

رَجُلٌ مَشْغُولٌ: قولىدا ئىشى بار ئادەم، ئالدىراش ئادەم.

أَنَا مَشْغُولٌ مَسَاءَ الْيَوْمِ: بۈگۈن ئاخشام ئىشىم بار.

إِمْرَأَةٌ مَشْغُولَةٌ: ئەرلىك ئايال.

مَشْغُولَاتٌ: مەھسۇلات، تەييار مەھسۇلات.

الْمَشْغُولَاتُ الذَّهَبِيَّةُ: ئالتۇن جابدۇقلار.

مَشْغُولِيَّةُ الْبَالِ: ئەندىشە، غەم ـ غۇسسە، ئەنسىزلىك؛ ئىستەك، تىلەك، ئۈمىد، ھېسداشلىق.

مُشْفِرٌ: ئاغزىنى دومسايتقۇچى، ئاغزىنى ئۆمچەيتكۈچى.

مِشْفَرٌ ج مَشَافِرُ: كۆچلۈك، پۇختا، مۇستەھكەم؛ بىر پارچە زېمىن ياكى قۇملۇق يەر؛ تۆگىنىڭ تۆۋەن كالپۇكى.

مُشَفْشِفٌ: مىجەزى ئوسال.

مُشَفِّعٌ: شاپائەت قىلغۇچى.

مُشَفَّعٌ: شاپائىتى قوبۇل قىلىندىغان.

مُشْفِقٌ ج مُشْفِقُونَ: كۆيۈمچان، قورققۇچى.

كَانَ مُشْفِقًا عَلَى أُمِّهِ الْمَرِيضَةِ: كېسەل ئانىسىغا كۆيۈمچانلىق قىلدى.

﴿قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ﴾ «قرآن»: بىز ھەقىقەتەن (دۇنيادىكى چاغدا) ئائىلىمىزدە (ئاللاھنىڭ ئازابىدىن) قورقاتتۇق.

مِشْقَلَةٌ ج مَشَاقِلُ: قوم خالتىسى، تاشلىق (قۇشنىڭ تاشلىقى).

مَشْفُوعٌ: ساراڭ، مەجنۇن.

إِمْرَأَةٌ مَشْفُوعَةٌ: كۆز تەگكەن ئايال.

مَشْفُوفٌ: بەدىنىگە چاقا چىقىپ قالغان ئادەم.

مَشْفًى ج مَشَافٍ: داۋالاش مۇئەسسەسەلىرى.

مَشَقَ يَمْشُقُ مَشْقًا الْأَكْلَ: ھاپىلا ـ شاپىلا يېدى.

مَشَقَ الشَّيْءَ: نەرسىنى سوزدى.

مَشَقَ الشَّعْرَ: چاچنى تارىدى.

مَشَقَ فِي الْكِتَابَةِ: خەتنى تارتىپ-تارتىپ يازدى.

مُشِقَ الشَّخْصُ: چېنىقتى.

مَشَقَتِ الْإِبِلُ فِي سَيْرِهَا: تۆگە تېز ماڭدى.

مَشْقٌ: مىسال، قائىدە؛ ئۈلگە، تۆمۈر ئوكسىدى، قىزىل توپا.

مِشْقٌ: ئېگىز بويلۇق، زىلۋا بويلۇق، غۇنچە بويلۇق.

مَشْقًا ج مَشَاقِئُ: چاچنىڭ ئايرىلىدىغان جايى.

مِشْقًا ج مَشَاقِئُ: تارغاق.

مَشْقِيَّةٌ: ئۆرچۈق، يىلەك، موكا.

مِشْقَةٌ: پارچە تاختا، كونا كىيىم.

مَشَقَّةٌ ج مَشَاقٌّ وَمَشَقَّاتٌ: مۇشكۈل، تەس، مۇشەققەت، قىيىنچىلىق، ئېغىرچىلىق، جاپا.

يَجِبُ أَنْ تَتَحَمَّلَ مَشَقَّاتِ السَّفَرِ: سەپەرنىڭ مۇشەققەتلىرىگە چىدىشىڭ كېرەك.

مُشَقَّرٌ: چوڭ قاچا.

مُشَقِّصٌ: قاسساپ، پوكانچى.

مِشْقَنٌ ج مَشَاقِنُ: سۆرەم، تولۇق.

مَشْقُوقٌ: دەز، چاك، يېرىق.

مِشْكَاةٌ ج مَشَاكٍ: جاۋەن، چىراغ قويىدىغان تەكچە، ئويۇق، چىراغپاي.

﴿كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ﴾ «قرآن»: (چىراغ قويىدىغان) تەكچىگە ئوخشايدۇ، ئۇنىڭدا

چىراغ باردۇر.

مِشْكَارٌ ج مَشَاكِيرُ: سۈتلۈك ھايۋان.

مِشَكٌ ج مَشَاكٌ: ئۇشكە.

مُشَكَّلٌ: ھەرخىل، خىلمۇخىل، ھەر تۈرلۈك.

كَلِمَاتٌ مُشَكَّلَةٌ: ھەرىكىلىك سۆزلەر.

فَوَاكِهُ مُشَكَّلَةٌ: خىلمۇخىل مېۋىلەر.

مُشْكِلٌ . مُشْكِلَةٌ ج مَشَاكِلُ وَمُشْكِلاَتٌ: قىيىن مەسىلە، قىيىن ۋەزىيەت، مۈشكۈل ئىش؛ تۇتۇق، مۇجمەل، قىيىن، تەس، مۈشكۈلچىلىك.

أَمْرٌ مُشْكِلٌ: تەس ئىش.

خُنْثَى مُشْكِلٌ: جىنسى تەۋەلىكى مۇجمەل قوش جىنسلىقلار.

مُشْكِلَةُ الشَّرْقِ الأوسطِ: ئوتتۇرا شەرق مەسىلىسى.

مُشْكِلَةُ الْمُرُورِ: قاتناش مەسىلىسى.

حَدَثَتْ مُشْكِلاَتٌ: مەسىلە تۇغۇلدى.

مَشْكُورٌ: مەدھىيىلەنگەن، رەھمەتكە ئېرىشكۈچى، تەشەككۈرگە سازاۋەر بولغۇچى.

﴿فَأُولَئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُوراً﴾ «قرآن»: مۇنداق ئادەملەرنىڭ قىلغان ئەملى (ئاللاھنىڭ دەرگاھىدا) قوبۇل بولىدۇ.

مَشْكُوكٌ فِيهِ: شەك بار، گۇمانلىق.

مَشْكُوكٌ فِي أَمْرِهِ: يۈرۈش - تۇرۇشى گۇمانلىق.

مَشْكُوٌّ عَلَيْهِ: ئەرز قىلىنغان، جاۋابكار.

مَشْكِيٌّ عَلَيْهِ: ئەرز قىلىنغان، جاۋابكار.

مَشْلَحٌ: ئۇخلاش كىيىمى، پەرداز كىيىمى؛ ئەرەب يەكتىكى.

مِشَلٌّ ج مَشَالٌّ: تېز، ئىتتىك، شارپا.

رَجُلٌ مِشَلٌّ: ھەرىكىتى تېز ئادەم، چىقىشقاق ئادەم.

مُشَلَّحٌ: گىرىمخانا، كىيىم يۆتكەش ئۆيى.

مَشْلُولٌ: پالەچ.

مَشْلُوْمٌ: گاڭگىراپ قالغان، ھاڭ - تاڭ قالغان.

مُشْمَئِزٌّ: يامان كۆرگۈچى، نەپرەتلەنگۈچى.

مُشْمَخِرٌّ: تەكەببۇر، ھاكاۋۇر، مۇغەمبەر: ئېگىز تاغ.

مُشْمَخِرٌّ: ئېگىز تاغ.

مَشْمَسَةٌ: قۇياش ۋاننىسى، ئاپتاپ ئىسسىنىدىغان جاي.

مِشْمِشٌ . مُشْمُشٌ: ئۆرۈك.

شَجَرَةُ مِشْمِشٍ: ئۆرۈك دەرىخى.

مِشْمِشٌ لَوْزِيٌّ أَوْ حَمَوِيٌّ: مېغىزلىق ئۆرۈك.

مِشْمِشٌ كِلاَبِيٌّ: مېغىزى ئاچچىق ئۆرۈك.

مُرَبَّى الْمِشْمِشِ: ئۆرۈك مۇراباباسى.

مِشْمِشَةٌ ج مِشْمِشَاتٌ: بىر ئۆرۈك، بىر دانە ئۆرۈك.

مِشْمِشِيٌّ: ئۆرۈك رەڭگىدە.

ثَوْبٌ مِشْمِشِيٌّ: ئۆرۈك رەڭلىك رەخت.

مُشْمَعِلٌّ: تارقىلىپ كەتكۈچى، جانلىق، ئېتىك.

مِشَمٌّ: بۇرۇن، پۇراش ۋە سېزىش ئەزاسى.

مُشَمِّرٌ: تىرىشچان، پىشقان، ماھىر.

مُشَمَّعٌ ج مُشَمَّعَاتٌ سۈركەلگەن، بويالغان، سۈرتۈلگەن.

مُشَمَّعُ الْفَرْشِ: پلاستىر، شىلىملىق رەخت (جاۋبو).

مَشْمُوسٌ: كۈن نۇرى، كۈن، ئاپتاپ، كۈننىڭ.

مَشْمُولٌ: ئۆز ئىچىگە ئالىدىغان، تەركىبىدە بار.

مَشْمُولٌ بِرِعَايَتِهِ: ئۇنىڭ غەمخورلۇقى ئاستىدا.

مَشْمُومٌ: خۇشبۇي، خۇش پۇراق، خۇش ھىد.

مَشْمُومَاتٌ: خۇش پۇراق گۈللەر.

مَشْنَأٌ: قەبىھ، سەت.

مَشْنَأَةٌ: ئۆچمەنلىك، يىرگىنچلىك، نەپرەتلىك.

مَشْنَقَةٌ ج مَشَانِقُ: دارغا ئېسىش مەيدانى.

مِشْنَقَةٌ ج مَشَانِقُ: دار (ئاسىدىغان دار).

مِشَنَّةٌ ج مِشَنَّاتٌ: سېۋەت.

مُشَنَّجٌ: قورۇق، قورۇلۇپ قالغان.

مَشْنُوءٌ: دۈشمەن تۇتۇلغان، ئۆچ كۆرۈلگەن.

مَشْنُوءٌ مَنْ يَشْنَؤُكَ: ياماـنلىق ئـۆزىگە يانـىدۇ (مەسەل).

مَشْنُوقٌ: دارغا ئېسىلغان، دارغا ئېسىلغۇچى.

مَشْهَدٌ ج مَشَاهِدُ: يىغىن، سورۇن؛ شېھىت بولغان جاي؛ مازار؛ شېھىتنىڭ قەبرىسى؛ كۆرۈنۈش، مەنزىرە؛ يىغىن مەيدانى؛ خاتىرە تاش، خاتىرە تاختا.

عَلَى مَشْهَدٍ مِنَ النَّاسِ: ئامما ئالدىدا، جامائەت ئالدىدا.

﴿فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مِن مَّشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ﴾ «قرآن»: بۈيۈك (يەنى قىيامەت) كۈنى كەلگەن چاغدا كاپىرلارغا ۋاي.

تَكَلَّمَ عَلَى مَشْهَدٍ مِنَ الْجَمِيعِ: چوڭ يىغىندا سۆزلىدى.

شَهِدَ الْمَشَاهِدَ كُلَّهَا: ئۇ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن پۈتۈن غازاتلارغا قاتناشقان.

مَشْهَدٌ غِنَائِيٌّ: بىر مەيدان ناخشا.

مَشَاهِدُ الْمَدِينَةِ: شەھەر مەنزىرىلىرى.

مَشَاهِدُ مَكَّةَ: مەككىدىكى يىغىلىدىغان جايلار.

مَشْهَدٌ طَبِيعِيٌّ: تەبىئىي مەنزىرە.

مَشْهَدَةٌ: مەجلىس ئورنى، يىغىن زالى؛ خاتىرە تاش.

مُشَهِّيَةٌ ج مُشَهِّيَاتٌ: نازۇنېمەت، ئىشتىھالىق، ئىشتەيىنى قوزغىغۇچى.

مُشَهَّرٌ: يامان ئاتاقلىق.

مَشْهُودٌ: تىلغا ئېلىشقا ئەرزىيدىغان.

يَوْمٌ مَشْهُودٌ: خاتىرە كۈن، بايرام، قۇتلۇق كۈن.

مَشْهُودٌ لَهُ بِالْكَفَاءَةِ: قابىلىيەتلىك، لاياقەتلىك، ھوقۇقلۇق.

الْمَشْهُودُ: جۈمە كۈنى.

الْيَوْمُ الْمَشْهُودُ: قىيامەت كۈنى ياكى جۈمە كۈنى.

﴿إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُوداً﴾ «قرآن»: (كۈندۈزنىڭ ۋە كېچىنىڭ پەرىشتىلىرى) چوقۇم بامدات نامىزىدا ھازىر بولىدۇ.

مَشْهُودَاتٌ: كۆرگەن، بىلگەن ئىشلار.

مَشْهُورٌ ج مَشَاهِيرُ: مەشھۇر، ئاتاقلىق، شۆھرەت قازانغان.

شَخْصٌ مَشْهُورٌ: داڭدار ئەرباب.

عَلَى الْمَشْهُورِ: ئادەتتىكى كۆز قاراش بويىچە، ئامىنىڭ كۆز قارىشى بويىچە.

مَشْهُومٌ: زېرەك، چېچەن؛ قورقۇپ كەتكەن، چۆچۈپ كەتكەن.

مِشْوَارٌ ج مَشَاوِيرُ: سەپەر، ساياھەت، ئالۋان، ھاشار، ۋەزىپە.

مِشْوَارُ الْآلَةِ: تاكت (دۋىگاتېل).

عَلَيَّ مِشْوَارٌ ضَرُورِيٌّ: مېنىڭ جىددىي ئىشىم بار.

مِشْوَالٌ ج مَشَاوِيلُ: كىران؛ كۆتۈرۈلگەن قورام تاش.

مَشُوبٌ: ئارىلاشتۇرۇلغان؛ بويالغان.

حُكْمُكَ مَشُوبٌ بِالتَّحَيُّزِ: سېنىڭ قىلغان ھۆكۈمىڭدە بىر تەرەپلىمىلىك بار.

مِشْوَذٌ ج مَشَاوِذُ: پادىشاھ، داھىي، باشلىق، خوجايىن؛ سەللە.

مُشَوَّرٌ: زىننەتلەنگەن، بېزەلگەن.

مَشُورَةٌ ج مَشُورَاتٌ: مەسلىھەت، پىكىر؛ نەسىھەت؛ تەكلىپ، يولىيورۇق.

بِمَشُورَةِ الْأَطِبَّاءِ: دوختۇرلارنىڭ مەسلىھەتى بويىچە.

غُرْفَةُ الْمَشُورَةِ: مەجلىسخانا.

عَلَيْكَ بِالْمَشُورَةِ فِي كُلِّ أُمُورِكَ: ھەممە ئىشىڭنى مەسلىھەت بويىچە قىلىشىڭ كېرەك.

مَشُوزٌ: ئەنسىز، خاتىرجەمسىز.

مُشَوَّطٌ: قاسىرماق، قازاندا كۆيۈپ كەتكەن تاماق.

مَشُوفٌ: بېزەلگەن، پارقىرتىلغان.

مَشْوَقٌ: كۆيۈپ قالغۇچى، سېغىنغۇچى، خۇشتار بولغۇچى، مەشۇق.

مِشْوَلٌ ج مَشَاوِلُ: كىچىك ئورغاق، ئوتىغۇچ.

مَشَوٌّ . مَشُوٌّ: سۈرگە دورىسى.

مُشَوَّشٌ: قالايمىقان.

مُشَوَّشُ الْفِكْرِ: قېيىن ئەھۋالدا قالغۇچى، چارىسىز قالغۇچى، ھالى خاراب.

كَلَامٌ مُشَوَّشٌ: قالايمىقان سۆز.

عِبَارَةٌ مُشَوَّشَةٌ: باغلاشمايدىغان جۈملە.

مُشَوِّقٌ: زوقلاندۇرغۇچى، جەلپ قىلغۇچى، مەپتۇن قىلغۇچى.

مُشَوِّقَاتٌ: قىسسەلەرنىڭ قىزىقارلىق جايلىرى.

مُشَوَّهٌ: مېيىپ، مەجرۇھ؛ سەتلەشتۈرۈلگەن.

مُشَوَّهُ الْحَرْبِ: ھەربىي مەجرۇھ.

مَشْوِيٌّ: پىشۇرۇلغان، كاۋاپ قىلىنغان.

أُقَدِّمُ لَكُمْ لَحْمًا مَشْوِيًّا فِي الْعِشَاءِ: كەچلىك تاماقتا سىلەرگە پىشۇرۇلغان گۆش بېرىمەن.

مَشَى يَمْشِي مَشْيًا الشَّخْصُ: ماڭدى، يۈردى.

مَشَى عَلَى الْأَقْدَامِ: پىيادە ماڭدى، ياياق ماڭدى.

مَشَى بِالنَّمِيمَةِ: گەپ توشۇدى، سۇخەنچىلىك قىلدى.

مَشَى عَلَى آثَارِهِ: ئۇنىڭ ئىزىدىن ماڭدى.

مَشْيٌ: ماڭماق، يۈرمەك.

مَشْيًا عَلَى الْأَقْدَامِ: پىيادە ماڭماق، ياياق ماڭماق.

مَشَيَانٌ: ماڭماق، يۈرمەك.

مَشِيئَةٌ: ئىرادە، خاھىش.

بِمَشِيئَةِ اللهِ: ئاللاھنىڭ خاھىشى بويىچە.

مَشِيبٌ: قېرىلىق.

بَلَغَ فُلَانٌ الْمَشِيبَ: پالانىغا قېرىلىق يەتتى.

مِشْيَةٌ: مېڭىش شەكلى.

مِشْيَتُهُ كَالْبَطَّةِ: ئۇ ئۆردەكتەك ماڭىدۇ.

«مِشْيَةُ السَّكْرَانِ»: مەستنىڭ مېڭىش.

مَشِيجٌ ج أَمْشَاجٌ: ھۆجەيرە، كىلىنكىلا؛ جىنسىي ئەزا، جىنسىي ئورگان، نەسىل قالدۇرۇش ئەزاسى.

مُشِيحٌ: كۆڭلەمچى؛ ئىرادىلىك.

مَشِيدٌ: قۇرۇلغان، ياسالغان، بىنا قىلىنغان.

﴿وَبِئْرٍ مُعَطَّلَةٍ وَقَصْرٍ مَشِيدٍ﴾ «قرآن»: ئورغۇن تاشلاندۇق قۇدۇقلار ۋە ئېگىز ئىمارەتلەر.

مُشِيرٌ: يول باشلىغۇچى؛ نەسىھەت قىلغۇچى؛ مارشال.

مَشِيطٌ: تارالغان.

مَشِيقٌ: ئېگىز بويلۇق، زىلۋا بويلۇق، غۇنچە بويلۇق.

مَشِيمَةُ الْجَنِينِ ج مَشِيمٌ وَمَشَائِمُ: بالا ھەمرىيى.

مَشِينٌ: نومۇسسىز، يۈزنى چۈشۈرۈۋېتىدىغان.

مَشِيَّةٌ: ئۈمىد، ئارزۇ، ئىستەك، خاھىش، تىلەك.

مُشَيَّدٌ: مۇستەھكەم قۇرۇلغان، مۇستەھكەم ياسالغان، مۇستەھكەم بىنا قىلىنغان.

﴿أَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُشَيَّدَةٍ﴾ «قرآن»: قەيەردە بولماڭلار (ئەجەل كەلگەندە) ئۆلۈم سىلەرنى تاپىدۇ، سىلەر مۇستەھكەم قەلئەدە بولغان تەقدىردىمۇ.

مُشَيَّعٌ: رىغبەتلەندۈرۈلگەن، روھلاندۇرۇلغان، ئىلھام بېرىلگەن.

مُصَابٌ: زەربە بېرىلگەن، نىشانغا ئېلىنغان؛ يارىدار؛ ئاپەت، بالا - قازا، كۆلپەت.

مُصَابٌ بِالْمَرَضِ: كېسەل بولغان، كېسەل يەتكەن.

مُصَابٌ فِي أَمْوَالِهِ: مېلىغا زىيان - زەخمەت يەتكەن.

حَلَّ بِهِ مُصَابٌ أَلِيمٌ: قاتتىق دەرد - ئەلەمگە دۇچار بولدى.

نُعَزِّيكَ فِي مُصَابِكَ الْجَلَلِ: بېشىڭغا قاتتىق مۇسىبەت كەلگەنلىكىگە تەزىيە بىلدۈرىمىز.

مُصَاحِبٌ: سىرداش دوست، قەدىناس.

مُصَاحَبَةٌ: بىللە بولماق، ھەمراھ بولماق، جورا بولماق، شېرىك بولماق.

إِحْذَرْ مُصَاحَبَةَ الْأَشْرَارِ: يامانلارغا ھەمراھ بولۇپ قېلىشتىن ئېھتىيات قىل.

الْمَصَادِرُ: مەنبەلەر.

مَصَادِرُ الْفِقْهِ الْإِسْلَامِيِّ: ئىسلام فىقھىشۇناسلىقى مەنبەلىرى.

الْمَصَادِرُ وَالْمَرَاجِعُ: پايدىلىنىلغان مەنبەلەر.

مُصَادَرَةٌ: مۇسادىرە قىلماق.

مُصَادَرَةُ أَمْلَاكِ الْخَوَنَةِ: خائىنلارنىڭ مال ـ مۈلكىنى مۇسادىرە قىلماق.

مُصَادِفٌ: ھەمراھ، يولداش؛ توغرا كەلگۈچى.

يَوْمُ السَّبْتِ الْمُصَادِفُ الثَّلَاثِيْنَ مِنْ شَهْرِ أَبْرِيْلِ: شەنبە كۈنى ئاپرىلنىڭ ئۇچىنچى كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

مُصَادَفَةٌ: توغرا كېلىپ قېلىش.

كَانَ لِقَاؤُنَا مُجَرَّدَ مُصَادَفَةٍ: بىزنىڭ ئۇچرىشىشىمىز تاسادىپىيلىقتىن ئىبارەت بولدى.

مُصَادَقَةٌ: دوستلاشماق.

مُصَادَمَةٌ: ئۇرۇلماق، سوقۇلماق، تېگىپ كەتمەك.

مُصَارِعٌ: چېلىشچى.

مُصَارِعٌ مُحْتَرِفٌ: كەسپىي چېلىشچى، قىلىچۋاز.

مُصَارِعُ الثِّيرَانِ: ئۆكۈزلەر بىلەن ئېلىشقۇچى.

هُوَ مِنَ الْمُصَارِعِيْنَ الْعَالَمِيِّيْنَ: ئۇ خەلقئارالىق چېلىشچى.

مُصَارَعَةٌ ج مُصَارَعَاتٌ: چېلىشماق، مۇشتلاشماق.

مُصَارَعَةُ الثِّيرَانِ: ئۆكۈز بىلەن ئېلىشماق.

مُصَارَعَةُ الثِّيرَانِ مَشْهُوْرَةٌ فِي إِسْبَانِيَا: ئۆكۈزلەر بىلەن ئېلىشىش ئىسپانىيىدە مەشھۇردۇر.

مُصَارَعَةٌ حُرَّةٌ: ئەركىن چېلىشماق.

مُصَارَعَةٌ رُوْمَانِيَّةٌ: كونا ئۇسۇلدا چېلىشىش.

مُصَارَفَةٌ: پىرېۋوت ھەققى.

مَصَارِيُ: پۇل، ئاقچا، يارماق.

مُصَاصٌ . مُصَاصَةٌ: سۈمۈرۈلگەن نەرسە.

مُصَاصُ قَصَبِ السُّكَّرِ: شېكەر قومۇشىنىڭ سۈمۈرۈلگەن شەربىتى.

فُلَانٌ مُصَاصٌ أَوْ مُصَاصَةُ قَوْمِهِ: پالانى قوۋمىنىڭ ئەڭ پاك نەسەبلىكىدۇر.

مَصَاعِبٌ: قىيىن، تەس، مۇشەققەتچىلىك؛ كۈلپەت؛ موھتاجلىق.

مَصَاعِبُ الدُّنْيَا: دۇنيانىڭ قاتتىقچىلىقلىرى، جاپا ـ مۇشەققەتلىرى.

مُصَافَاةٌ: سەمىمىي دوست بولۇشماق.

مُصَاقَبَةٌ: مۇۋاپىق، ئۇيغۇن، ماس.

مُصَالِحٌ: مۇرەسسەچى، ياراشتۇرغۇچى، كېلىشىم قىلغۇچى.

مُصَانٌ: شېكەر قومۇش .

مُصَاهَرَةٌ: قۇدا ـ باجا بولۇشماق، قۇدا ـ باجىلىق.

مِصْبَاحٌ ج مَصَابِيْحُ: چىراغ، لامپا.

مِصْبَاحٌ كَهْرَبِيٌّ: ئېلېكتر چىراغ.

﴿وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ﴾ «قۇرئان»: ئەڭ تۆۋەنكى ئاسماننى يۇلتۇزلار بىلەن زىننەتلىدۇق.

مِصْبَاحٌ بِتْرُوْلِيٌّ: پەنەر، پانۇس.

مِصْبَاحٌ كَشَّافٌ: قولچىراغ، پروژېكتور.

مَصَابِيْحُ السَّمَاءِ: يۇلتۇزلار.

مَصَبُّ النَّهْرِ مَصَابٌّ وَمَصَبَّاتٌ: دەريا ئېغىزى، دەريانىڭ دېڭىز، كۆللەرگە قۇيۇلىدىغان ئېغىزلىرى؛ ئاخىرقى نۇقتا، ئاخىرقى پەللە، ئاخىرى.

مَصَبُّ الْفُرَاتِ: يەۋرات دەرياسىنىڭ قۇيۇلىدىغان جايى.

مُصَبَّغٌ: زىخ.

مُصْبِحٌ: سەھەر، ئەتىگەن.

﴿أَنَّ دَابِرَ هَؤُلَاءِ مَقْطُوعٌ مُصْبِحِينَ﴾ «قۇرئان»: سەھەردە بۇلار (يەنى لۇتنىڭ قەۋمى)نىڭ يىلتىزى قۇرۇتۇلىدۇ، (يەنى ئەلتۆكۈس ھالاك قىلىنىدۇ).

مَصْبَغَةٌ: تەكەببۇرلۇق، ھاكاۋۇرلۇق، چوڭچىلىق؛ مۇغەمبەرلىك.

مَصْبَغَةٌ ج مَصَابِغُ: بوياقچىلىق كارخانىسى، بوياقچىلىق سېخى.

مَصْبَغَةُ الْجُلُوْدِ: تېرە بوياش سېخى، خۇرۇم كېيىم يۇيۇش ئورنى.

مَصْبَنَةٌ ج مَصَابِنُ: سوپۇن زاۋۇتى.

مَصْبُوْبٌ: قويۇلغان، ئېقىپ كىرگەن.

سَوْطٌ مَصْبُوْبٌ: قوغۇشۇندىن قويۇلغان قامچا.

مَصْبُوْغٌ: تەكەببۇر، ھاكاۋۇر، مۇغەمبەر.

مَصْبُوْغٌ: بويالغان، سىرلانغان.

شَعْرٌ مَصْبُوْغٌ: بويالغان چاچ.

مَصَحٌّ . مَصَحَّةٌ ج مَصَحَّاتٌ: ساناتورىيە.

مُصَحِّحٌ ج مُصَحِّحُوْنَ: تۈزەتكۈچى، ئوڭشىغۇچى.

مُصَحِّحُ مُسَوَّدَاتِ الطَّبْعِ: كوررېكتور.

مُصْحَفٌ ج مَصَاحِفُ: ئەسلى، مەنبە، ئاساس، قىسىم، تۈز، جىلد، توم، كىتاب؛ نۇسخا؛ بۆلۈم.

الْمُصْحَفُ الشَّرِيْفُ: قۇرئان كەرىم.

مَصْحُوْبٌ بِكَذَا: كەلتۈرۈلگەن، بىللە ئېلىپ كېلىنگەن.

تَقْرِيْرٌ مَصْحُوْبٌ بِوَثَائِقَ: پاكىتلار كەلتۈرۈلگەن دوكلات.

مَصْحُوْبًا: ئۇنىڭ ھەمراھلىقىدا.

جَاءَتِ الْمَرْأَةُ مَصْحُوْبَةً بِزَوْجِهَا: ئايال ئېرىنىڭ ھەمراھلىقىدا كەلدى.

مِصْدَاقٌ: ئۆلچەم، سىناق تاش، راستچىل.

تَقِيٌّ مِصْدَاقٌ: تەقۋادار راستچىل.

هَذَا مِصْدَاقُ قَوْلِهِ: بۇ ئۇنىڭ سۆزىنىڭ راستلىقىنىڭ دەلىلى.

مِصْدَاقِيَّةٌ: سۆز - ھەرىكەتتە بىردەك.

مُصْدِئٌ: ئوكسىگېن.

مِصْدَحٌ ج مَصَادِحُ: مىكروفون، ئاۋاز ياڭراتقۇ.

مَصَدٌّ ج مَصَدَّاتٌ: قاشا، شاخ - شۇمبىلاردىن قىلىنغان توساق.

مُصَدِّرٌ ج مُصَدِّرُوْنَ: ئېكسپورت قىلغۇچى.

مُصَدَّرٌ ج مُصَدَّرُوْنَ: تۆردە ئولتۇرغۇچى، بىرىنچى ئورۇندا ئولتۇرغۇچى.

عَالِمٌ مُصَدَّرٌ: بىرىنچى دەرىجىلىك ئالىم.

الدُّوَلُ الْمُصَدِّرَةُ لِلنِّفْطِ: نېفىت ئېكسپورت قىلغۇچى دۆلەتلەر.

مُصَدَّقٌ ج مُصَدَّقُوْنَ: ئىشەنچلىك، ئىشىنىشكە بولىدىغان، تەستىقلانغان.

مُصَدَّقٌ عَلَيْهِ: تەستىقلانغان، ئىسپاتلانغان.

وَثِيْقَةٌ مُصَدَّقٌ عَلَيْهَا رَسْمِيًّا: رەسمىي تەستىقلانغان ھۆججەت.

مَنْدُوْبٌ مُصَدَّقٌ: ئىشەنچلىك ۋەكىل.

مَصْدَرٌ ج مَصَادِرُ: كېلىپ چىقىشى، ئەسلىي مەنبە، يىلتىزى.

مَصْدَرُ الْأَخْبَارِ: خەۋەرلەر مەنبەسى.

مَصْدَرُ الدَّخْلِ: كىرىم مەنبەسى.

مَصَادِرُ مَوْثُوْقَةٌ: ئىشەنچلىك مەنبەلەر.

مُصْدِرٌ: ئىشنى تاماملىغۇچى.

مِصْدَغَةٌ ج مِصْدَغَاتٌ: ياستۇق، تەكىيە.

مَصْدُوْرٌ ج مَصْدُوْرُوْنَ: ئۆپكە كېسەل.

مَصْدُوْغٌ: يېرىلغان، پارچىلانغان؛ بېشى ئاغرىغان.

رَجُلٌ مَصْدُوْغٌ: بېشى ئاغرىغان ئادەم.

جِدَارٌ مَصْدُوْغٌ: يېرىلغان تام.

مَصَرَ يَمْصُرُ مَصْرًا النَّاقَةَ: تۆگىنى ساغدى.

مَصَرَ الْعَطَاءَ: سوۋغاتنى كېمەيتىۋەتتى.

مِصْرٌ ج أَمْصَارٌ: شەھەر؛ ئاھالىسى زىچ جاي؛ چېگرا، پاسىل؛ مىسىر.

«مِصْرُ بَلَدٌ إِسْلَامِيٌّ عَرِيقٌ فِي تَارِيخِهِ»: مىسىر قەدىمىي تارىختا ئىگە بىر ئىسلام دۆلىتى.

فِي كُلِّ عَصْرٍ وَمِصْرٍ: ھەرقاچان، ھەر زامان، ھەر ۋاقىت، ھەر جايدا، قەدىمدىن ھازىرغىچە.

إِشْتَرَى الدَّارَ بِمُصُورِهَا: قورۇنى پاسىللىرى بىلەن قوشۇپ سېتىۋالدى.

بَنَى أَمْصَارًا كَثِيرَةً فِي مُحَافَظَتِهِ: ئۆز ئۆلكىسىدە نۇرغۇن شەھەرلەرنى قۇردى.

مِصْرَادٌ ج مَصَارِيدُ: توڭغاق.

رَجُلٌ مِصْرَادٌ: توڭغاق ئادەم.

مِصْرَاعُ الْبَابِ ج مَصَارِيعُ: ئىشىكنىڭ قانىتى.

مِصْرَاعُ الشِّعْرِ: شېئىرنىڭ مىسراسى.

فُتِحَ الْبَابُ عَلَى مِصْرَاعَيْهِ: دەرۋازىنىڭ ئىككى قانىتى ئېچىلدى.

الْمِصْرَانِ: كۇپە ۋە بەسرە (ئىراقتىكى ئىككى شەھەر).

مُصْرِخٌ: ياردەمچى، قۇتقۇزغۇچى.

﴿فَلَا تَلُومُونِي وَلُومُوا أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ﴾ «قۇرئان»: شۇنىڭ ئۈچۈن مېنى ئەيىبلىمەڭلار، ئۆزۈڭلارنى ئەيىبلەڭلار، مەن سىلەرگە ياردەم بېرىپ سىلەرنى قۇتقۇزالمايمەن.

مُصِرٌّ ج مُصِرُّونَ: ئىزچىل، چىڭ تۇرغۇچى.

مُصِرٌّ عَلَى اِرْتِكَابِ الْمَعَاصِي رَغْمَ كِبَرِ سِنِّهِ: يېشىنىڭ چوڭىيىشىغا قارىماي گۇناھلارنى داۋاملاشتۇرغۇچى.

مُصَرَّحٌ: ئوچۇق، ئاشكارا.

يَوْمٌ مُصَرَّحٌ: ئوچۇق كۈن.

مُصَرَّحٌ بِهِ: رۇخسەت قىلىنغان.

بِضَاعَةٌ مُصَرَّحٌ بِتَوْرِيدِهَا: ئىمپورت قىلىشقا رۇخسەت قىلىنغان مال.

إِتِّفَاقٌ مُصَرَّحٌ بِهِ: ئېلان قىلىنغان كېلىشىم.

مَصْرَعٌ ج مَصَارِعُ: غۇلاپ چۈشمەك، ئۆرۈلمەك؛ چېلىش مەيدانى، جازا مەيدانى.

ضَرَبَهُ فِي مَصْرَعٍ فَمَاتَ: ئۆلىدىغان يېرىگە ئۇرۇۋىدى، ئۆلدى.

لَقِيَ مَصْرَعَهُ فِي حَادِثِ مُرُورٍ: قاتناش ۋەقەسىدە ئۆلدى.

مَصْرِفٌ ج مَصَارِفُ: بانكا؛ چىقىش ئىشىكى؛ يوچۇق.

مَصْرِفُ الْمَاءِ: سۇ تۇرۇبىسى.

صَاحِبُ الْمَصْرِفِ: بانكىر، بانكا خوجايىنى.

﴿فَظَنُّوا أَنَّهُمْ مُوَاقِعُوهَا وَلَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا﴾ «قۇرئان»: (گۇناھكارلار دوزەخنى كۆرۈپ ئۇنىڭغا كىرىدىغانلىقىغا جەزم قىلىدۇ، دوزەختىن قاچىدىغان جاي تاپالمايدۇ.

مَصْرِفٌ زِرَاعِيٌّ: يېزا ئىگىلىك بانكىسى.

مَصْرِفُ الْإِصْدَارِ: پۇل چىقىرىش ھوقۇقىغا ئىگە بانكا، مەركىزىي بانكا.

مَصْرِفِيٌّ: بانكىنىڭ.

قَرْضٌ مَصْرِفِيٌّ: بانكا قەرزى.

شِيكٌ مَصْرِفِيٌّ: بانكا چېكى.

صُكُوكٌ مَصْرِفِيَّةٌ: بانكا چەكلىرى.

مِصْرُلُوجِيٌّ: مىسىرشۇناس.

مِصْرُلُوجِيَّةٌ: مىسىرشۇناسلىق.

مَصْرُوعٌ ج مَصْرُوعُونَ: تۇتقاقلىق كېسىلى بار ئادەم؛ غالجىرلىق كېسىلىگە دۇچار بولغان؛ تەھدىتكە ئۇچرىغان، چۆچۈپ كەتكەن.

مَصْرُوعُ الْمُخَدِّرَاتِ: زەھەرلىك چېكىملىك چېكىپ ئۆلگۈچى.

مَصْرُوعٌ مِنْ أَثَرِ الضَّرْبِ: تاياق يەپ يىقىلغان.

مَصْرُوفٌ ج مَصْرُوفَاتٌ وَمَصَارِيفُ: چىقىم، خىراجەت، راسخوت.

مَصْرُوفُ الْجَيْبِ: پارچە راسخوت.

﴿أَلَا يَوْمَ يَأْتِيهِمْ لَيْسَ مَصْرُوفاً عَنْهُمْ﴾ «قۇرئان»: راستىنلا ئۇلارغا ئاللاھنىڭ ئازابى چۈشكەن كۈندە ئۇلار قاچىدىغان يەر تاپالمايدۇ.

مَصْرُوفُ الْعَائِلَةِ: ئائىلە خىراجىتى.

مِصْرِيٌّ: مىسىرلىق، مىسىرنىڭ؛ قاھىرەلىك، قاھىرەنىڭ.

الْقُطْرُ الْمِصْرِيّ: مىسىر دۆلىتى.

فَنٌّ مِصْرِيٌّ: مىسىر سەنئىتى.

أَفْلَامٌ مِصْرِيَّةٌ: مىسىر كىنولىرى.

مِصْرِيَّاتٌ: مىسىر خەۋەرلىرى.

مِصْرِيَّةٌ: مىسىردا تۇغۇلغان، دۆلەت تەۋەلىكى مىسىر.

الْمِصْرِيُّونَ الْقُدَمَاءُ: قەدىمىي مىسىرلىقلار.

مَصَّ يَمُصّ مَصًّا الشَّيْءَ: شورىدى، سۈمۈردى.

مَصَّ الْهَوَاءَ: نەپەس ئالدى.

مَصَّ الثَّدْيَ: ئەمدى.

مَصَّ الْقَصَبَ: شېكەر قومۇشىنى شورىدى.

مَصَّ عَصِيرَ الْبُرْتُقَالِ بِالْقَصَبَةِ: ئاپېلسىن سۈيىنى نەيچە بىلەن سۈمۈردى.

مَصَّ مِنَ الدُّنْيَا: دۇنيادىن ئازغىنە ئېرىشتى.

مَصَّ قِطْعَةً مِنَ الْحُلْوَى: بىر تال كەمپۈتنى شورىدى.

مَصٌّ: شورىماق، ئەممەك.

قَصَبُ الْمَصِّ: شېكەر قومۇشى.

مَصَّاصٌ: كۆپ شورىغۇچى، جازانىخور، لوكما قويغۇچى، سۈمۈرگۈچ.

مَصَّاصُ الدِّمَاءِ: قانخور، قان ئىچەر.

الْوَطْوَاطُ الْمَصَّاصُ: قان شورىغۇچى شەپەرەڭ.

مَصَّةٌ: بىر قېتىم شورىماق، بىر قېتىم ئەممەك.

مَصَّرَ يُمَصِّرُ تَمْصِيراً الْعَطِيَّةَ: سوۋغاتنى ئۈزۈپ قويدى.

مَصَّرَ الْقَوْمُ الْمَكَانَ: قوۋم جايىنى شەھەرلەشتۈردى، شەھەر قىلىپ قۇرۇپ چىقتى.

مَصَّرَ الْأَمْصَارَ: شەھەرلەرنى قۇردى.

مَصَّرَ الثَّوْبَ: رەختنى ئاچ قىزىل بويىدى.

مُصْطَافٌ ج مُصْطَافُونَ: مەلۇم ئورۇندا يازلىغۇچى، دەم ئالغۇچى؛ ساناتورىيىدە داۋالانغۇچى.

يَكْثُرُ الْمُصْطَافُونَ فِي الْمَنَاطِقِ الْجَبَلِيَّةِ: تاغلىق رايونلاردا يازلىغۇچىلار كۆپ بولىدۇ.

مُصْطَافٌ ج مُصْطَافَاتٌ: يازلايدىغان جاي.

الْمُصْطَافُ الْجَبَلِيّ: يايلاق.

مِصْطَبَةٌ ج مَصَاطِبُ: ئورۇندۇق، سۇپا.

مِصْطَحٌ ج مَصَاطِحُ: چۆل؛ خامان.

مُصْطَفًى: تاللانغان.

﴿وَإِنَّهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْأَخْيَارِ﴾ «قۇرئان»: ئۇلار بىزنىڭ دەرگاھىمىزدا ھەقىقەتەن تاللانغان كىشىلەردۇر، ھەقىقەتەن ياخشى كىشىلەردۇر.

كَلَامٌ مُصْطَفًى: تاللانغان سۆزلەر.

الْمُصْطَفَى: مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ لەقىمى.

مَصْطَكَ يُمَصْطِكُ مَصْطَكَةً الدَّوَاءَ: دورىنى مەستىكى رۇمىغا ئارىلاشتۇردى.

مُصْطَكًا ـ مُصْطَكَاءُ: مەستىكى رۇمى، مەستەك.

مُصْطَكَّى: مەستىكى رۇمى.

مُصْطَلَحٌ ج مُصْطَلَحَاتٌ: ئېرمىن، ئاتالغۇ، كەسپىي سۆز.

عِلْمُ الْمُصْطَلَحِ الْفَنِّي: ئېرمىنولوگىيە، ئېخنولوگىيە.

مُعْجَمُ مُصْطَلَحِ الْفِيزِيَاءِ: فىزىكا ئاتالغۇلىرى لۇغىتى.

تَوْحِيدُ الْمُصْطَلَحَاتِ الْعِلْمِيَّةِ: مەخسۇس ئىلمىي ئاتالغۇلارنى بىرلىككە كەلتۈرۈش.

هَذَا الْأَمْرُ مُصْطَلَحٌ عَلَيْهِ: بۇ ھەممە بىرلىككە

كەلگەن ئىش.

مُصْطَلًى ج مُصْطَلَيَاتٌ: ئوچاق، مەش.

اِجْتَمَعُوا حَوْلَ مُصْطَلَى الشِّوَاءِ فِي الْحَدِيقَةِ: ئـۇلار باغچىدا گۆش ئوچىقىنىڭ ئەتراپىغا ئولىشىۋالدى.

مُصْطَنَعٌ: سۈنئىي، ياسالما، ساختا.

مَوْقِفٌ مُصْطَنَعٌ: ساختا مەيدان.

قُمَاشٌ مُصْطَنَعٌ: ساختا رەخت.

مِفْتَاحٌ مُصْطَنَعٌ عَلَى الْأَصْلِ: ئەسلىگە قاراپ ياسالغان ئاچقۇچ.

إِبْتِسَامَةٌ مُصْطَنَعَةٌ: ياسالما كۈلكە.

مَصَعَ يَمْصَعُ مَصْعًا الشَّيْءَ: ئايرىلدى.

مَصَعَ الْبَرْدُ: سوغۇق ئۆتۈپ كەتتى.

مَصَعَ لَبَنُ النَّاقَةِ: تۆگىنىڭ سۈتى توختاپ كەتتى.

مَصَعَ مَاءُ الْحَوْضِ: كۆلنىڭ سۈيى سوغۇلۇپ كەتتى.

مَصَعَ فِي الْأَرْضِ: زېمىندا ئىچكىرىلەپ كىردى.

مَصَعَ بِالشَّيْءِ: نەرسىنى ئاتتى.

مَصَعَ الدَّابَّةُ بِذَنَبِهَا: ھايۋان قۇيرۇقىنى شىپپاڭلاتتى.

مَصَعَ الْبَرْقُ: چېقىن چاقتى.

مَصَعَ فُلَانًا: پالاننى قامچا بىلەن ساۋىدى، قىلىچ بىلەن چاپتى.

مَصَعَ فُؤَادُ فُلَانٍ: پالانى قورقۇپ كەتتى.

مَصَعَةٌ: سۆركىدى.

مَصَعٌ: ھەيدىمەك.

مُصْعَبٌ ج مُصَاعِبُ وَمَصَاعِيبُ: نەسىللىك ئات.

مِصْعَدَةٌ ج مَصَاعِدُ: لىفت، كران.

مَصْعُوقٌ: چاقماق ئۇرغان.

فُلَانٌ مَصْعُوقٌ بِكَلَامِهِ: پالانى ئۇنىڭ گېپى بىلەن ھوشىنى يوقىتاي دەپ قالدى.

نَعْجَةٌ مَصْعُوقَةٌ: چاقماق سوقۇۋەتكەن ساغلىق.

مُصَغَّرٌ: ئارايتىلغان، كىچىكلەتىلگەن، ئازايتىلغان.

رَسْمٌ مُصَغَّرٌ: كىچىكلىتىلگەن رەسىم.

فِلْمٌ مُصَغَّرٌ: كىچىكلىتىلگەن فىلىم.

فِي صُورَةٍ مُصَغَّرَةٍ: كىچىكلىتىلگەن شەكىلدە.

مُصْغٍ: كۆڭۈل قويۇپ ئاڭلىغۇچى، ھوشيار بولغۇچى.

مِصْفَاةٌ ج مَصَافٍ: سۈزگۈچ.

مِصْفَاةُ الطَّبْخِ: چويلا، كەپكۈر.

مِصْفَاةُ الْقَهْوَةِ: قەھوە سۈزگۈچ.

مِصْفَاةُ النِّفْطِ: نېفىت چەككىلىگۈچ.

مِصْفَارٌ: پادىچىلار پۈشتىكى، نەي.

مُصْفَرٌّ: سېرىق، سارغۇچ.

فُلَانٌ مُصْفَرُّ الْوَجْهِ مِنَ الْمَرَضِ: ئاغرىقتىن يۈزى سارغىيىپ كەتكەن.

﴿ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَاهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَجْعَلُهُ حُطَامًا﴾ «قرآن»: ئاندىن ئۇ قۇرۇيدۇ، ئۇنىڭ سارغىيىپ كەتكەنلىكىنى كۆرىسەن. ئاندىن ئاللاھ ئۇنى شاخ - شۇمبىغا ئايلاندۇرىدۇ.

مَصَفٌّ ج مَصَافٌّ: قاتار، رەت، قۇر، سەپ؛ لىنىيە؛ ئورۇن.

مَصَافُّ الْجَيْشِ: ھەربىي سەپ.

رُفِعَ إِلَى مَصَافِّ الْمُدِيرِينَ: مۇدىرلار دەرىجىسىگە كۆتۈرۈلدى.

مُصَفَّحٌ ج مُصَفَّحَاتٌ: پولات تاختا قاپلانغان، تىلىنغان، تۈزلەنگەن، تەكشىلەنگەن، برونېۋىكلاشقان.

قِطَارٌ مُصَفَّحٌ: برونېۋىك پويىز.

فِرْقَةٌ مُصَفَّحَةٌ: برونېۋىك قىسىم.

خَشَبٌ مُصَفَّحٌ: پەنەركە.

مُصَفَّحَةٌ: قىلىچ، خەنجەر.

سَيَّارَةٌ عَسْكَرِيَّةٌ مُصَفَّحَةٌ: برونېۋىكلاشقان ھەربىي ماشىنا.

مُصَفِّرٌ: پۇشتەك چالغۇچى.

مُصَفَّرٌ: ئاچ، ئاچقۇرساق.

مُصَفِّقٌ: چاۋاك چالغۇچى.

مُصَفٍّ ج مُصَفُّونَ: پاكىزلىغۇچى، سۈزۈلدۈرگۈچى.

مُصَفِّي الْحُبُوبِ: ئاشلىقنى تازىلىغۇچى.

مُصَفِّي التَّرِكَةِ: مىراس ساقلىغۇچى.

اِبْنُ حَرَامٍ مُصَفًّى: ئۇچىغا چىققان لۈكچەك.

مُصَفًّى: سۈزۈك، پاكىز.

﴿وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى﴾ «قرآن»: ساپ ھەسەلدىن ئۆستەڭلەر بولىدۇ.

مِصْفَقٌ ج مَصَافِقُ: فوندلۇق بىرژا، فوند بىرژاسى، ئاكسىيە ئالماشتۇرۇش ئورنى، چوڭ سودا ۋە مالىيە ئىشلىرىغا دائىر مۇئامىلىلەردە باشقۇرىدىغان ۋاستىچى مۇئەسسەسە.

مَصْفُوفٌ: ئاچ، ئاچ قورساق.

مَصْفُوفَةٌ: تىزىلغان، رەتلەنگەن.

﴿وَأَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ وَنَمَارِقُ مَصْفُوفَةٌ﴾ «قرآن»: جەننەتتە قاتار تىزىلغان قەدەھلەر رەت - رەت قويۇلغان ياستۇقلار بار.

مِصْقَعٌ ج مَصَاقِعُ: ناتىق، سۆزمەن، پاساھەتلىك، بالاغەتلىك، ياڭراق، ئاۋازلىق.

خَطِيبٌ مِصْقَعٌ: ئۇستا ناتىق.

مُصَقَّعٌ: مۇزلىتىلغان، سوۋۇتۇلغان.

مَشْرُوبٌ مُصَقَّعٌ: سوغۇق ئىچىملىك.

أَطْعِمَةٌ مُصَقَّعَةٌ: سوغۇق يېمەكلىكلەر.

مِصْقَلَةٌ ج مَصَاقِلُ: رەندە، سىلىقلاش ئىستانوكى.

مَصْقُولٌ: پارقىرىتىلغان، سىلىقلانغان، ۋال - ۋۇل قىلىدىغان قىلىچ.

إِنَاءٌ مَصْقُولٌ: سىرلىق قاچا.

وَرَقٌ مَصْقُولٌ: پارقىراق قەغەز، يالتىراق قەغەز.

وَلَدٌ مَصْقُولُ التَّرْبِيَةِ: تەربىيىلىك بالا.

مَصَلَ يَمْصُلُ مَصْلًا وَمُصُولًا الْمَاءُ: سۇ تامچىلىرى تامدى، تامچىدى.

مَصَلَ الْجُرْحُ: يارا قانىدى، قان چىقتى، يىرىڭدىدى.

مَصَلَ اللَّبَنَ: سۈتنى سۈزمە قىلدى.

مَصَلَ الشَّخْصُ مَالَهُ: مىلىنى بىھۇدە سەرپ قىلىۋەتتى.

مَصْلٌ: پلازما، ئۇزۇقلۇق ئوكۇلى، شىرنىلىك سۇيۇقلۇق.

مَصْلُ اللَّبَنِ: سۈت ئۇيۇتمىسى.

مَصْلُ الدَّمِ: قان ئۇيۇتمىسى.

مِصْلَاةٌ ج مَصَالِيتُ: قاپقان، قىسماق.

مِصْلَاةُ الْفَأْرِ: چاشقان تۇتىدىغان قىسماق، تاختا مۇشۇك.

مِصْلَتٌ ج مَصَالِيتُ: ئاكتىپ، شوخ، تېتىك.

مُصْلِحٌ ج مُصْلِحُونَ: ئىسلاھاتچى، ئۆزگەرتكۈچى، مۇرەسسەچى، ئاش تۇزى.

﴿وَاللّٰهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ الْمُصْلِحِ﴾ «قرآن»: ئاللاھ بۇزغۇچى ۋە تۈزگۈچىنى بىلىپ تۇرىدۇ.

شَيْخٌ مُصْلِحٌ بَيْنَ الْخُصُومِ: رەقىبلەر ئارىسىنى تۈزىگۈچى ئاقساقال.

مَصْلَحَةٌ ج مَصَالِحُ: مەنپەئەت، پايدا؛ ئىدارە، ھۆكۈمەتنىڭ مەمۇرىي ئورگانلىرى.

مَصْلَحَةُ التِّجَارَةِ وَالصِّنَاعَةِ: سودا - سانائەت ئىدارىسى.

مَصْلَحَةُ الْجَمَارِكِ: تاموژنا باشقارمىسى.

مَصْلَحَةُ الصِّحَّةِ: سەھىيە ئىدارىسى.

مَصْلَحَةُ الْغَازِ: گاز باشقۇرۇش ئىدارىسى.

الْمَصْلَحَةُ الْعَامَّةُ: جامائەت پاراۋانلىقى.

لِمَصْلَحَتِهِ: ئۇنىڭ مەنپەئەتى ئۈچۈن.

لَهُ مَصْلَحَةٌ: ئۇنىڭغا پايدىلىق.

الْمَصْلَحَةُ الشَّخْصِيَّةُ: شەخسىي مەنپەئەت.

لَيْسَ فِي مَصْلَحَتِهِ: ئۇنىڭغا پايدىسىز.

مَصَالِحٌ حَيَوِيَّةٌ: جانىجان مەنپەئەت.

اَلْمَصَالِحُ الْجَمَاعِيَّةُ: كوللېكتىپنىڭ مەنپەئىتى.

اَلْمَصَالِحُ الْحُكُومِيَّةُ: ھۆكۈمەت ئورگانلىرى.

مَصَالِحُ الْبَرِيْدِ: پوچتا ئىدارىلىرى.

هَذِهِ مَسْئَلَةٌ تَتَعَلَّقُ بِمَصَالِحِ النَّاسِ: بۇ بارلىق كىشىلەرنىڭ مەنپەئىتىگە مۇناسىۋەتلىك مەسىلە.

مُصَلْطَعٌ: تېپىز، نېپىز، تۈز، تەكشى، ياپياڭ.

مُصَلَّبٌ: ئىرەك قويۇلغان.

ثَوْبٌ مُصَلَّبٌ: كرېست گۈللۈك كىيىم.

طَرِيْقٌ مُصَلَّبٌ: ئاچال، تۆت كوچا ئېغىزى.

مُصَلِّي / اَلْمُصَلِّي: نامازخان، ناماز ئوقۇغۇچى، دۇئا قىلغۇچى، بەيگىدە ئىككىنچى بولۇپ كەلگۈچى.

مُصَلًّى ج مُصَلَّيَاتٌ: ناماز ئوقۇيدىغان جاي، نامازگاھ.

﴿وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى﴾ ‹قرآن›: مەقامى ئىبراھىمنى نامازگاھ قىلىڭلار.

تَجِدُ الْمُصَلَّيَاتِ فِي كُلِّ مَكَانٍ حَتَّى فِي الْغَابَةِ: نامازگاھنى ھەر جاي ھەتتا ئورمانلاردىمۇ بايقايسەن.

مُصَلْهِبٌ: ئېگىز بويلۇق ئادەم، شادىپاچاق، ئۇزۇنتۇرا.

مَصْلُوبٌ ج مَصَالِيبُ: كرېستكە مىخلانغان؛ قوللانغان؛ كۆچەيگەن.

مَصْلِيٌّ: شالاڭ، سۈيۈق.

مَصْلِيَّةٌ: شالاڭلىق، سۈيۈقلۇق.

مُصْمَتٌ: چىڭ؛ شىر.

حَائِطٌ مُصْمَتٌ: مۇستەھكەم تام، پۇختا تام.

أَلْفٌ مُصْمَتٌ: تويتوغرا مىڭ.

مُصْمَتٌ (فِي النَّحْوِ): جاراڭسىز تاۋۇش.

حَجَرٌ مُصْمَتٌ: ئۇيۇلتاش.

لَوْنٌ مُصْمَتٌ: بىر خىل رەڭ.

نَوْمٌ مُصْمَتٌ: قاتتىق ئۇيقۇ.

أَقْمِشَةٌ مُصْمَتَةٌ: سىدام رەخت.

مُصَمَّغٌ: يېلىملانغان، يېلىم چېلانغان.

مُصَمِّمٌ ج مُصَمِّمُوْنَ: ماشىنىلا لايىھىلىگۈچى، كوستروكتور.

رَجُلٌ مُصَمِّمٌ فِي أَعْمَالِهِ: جېكەرلىك ئادەم.

مُصَمِّمُ الْقَنَوَاتِ: ئۆستەڭ لايىھىلىگۈچى.

مُصَمِّمُ جُسُوْرٍ: كۆۋرۈك لايىھىلىگۈچى.

مُصَمِّمَةُ الْأَزْيَاءِ: كىيىم لايىھىلىگۈچى.

مَصْنَعٌ ج مَصَانِعُ: زاۋۇت، فابرىكا، كارخانا.

مَصْنَعُ صَبِّ الْفُوْلَاذِ: پولات زاۋۇتى.

مَصْنَعُ التَّرَابَةِ: سېمونت زاۋۇتى.

مَصْنَعُ الْمَعَادِنِ الْحَدِيْدِيَّةِ: رەڭلىك مېتال زاۋۇتى.

مَصْنَعُ الْغَزْلِ: توقۇمىچىلىق فابرىكىسى.

مَصْنَعُ السَّيَّارَاتِ: ماشىنىسازلىق زاۋۇتى.

مَصْنَعُ السُّفُنِ: كېمىسازلىق زاۋۇتى.

أَرْبَابُ الْمَصَانِعِ: كارخانىچىلار.

﴿وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُونَ﴾ ‹قرآن›: دۇنيادا مەڭگۈ قېلىشنى ئۈمىد قىلىپ پۇختا سارايلارنى سالامسىلەر؟

مَصْنَعِيَّةٌ: ئىش ھەققى.

زُجَاجٌ مُصَنْفَرٌ: خىرە ئەينەك، تۇتۇق ئەينەك.

مُصَنَّعٌ: سانائەتلەشكەن.

بَلَدٌ مُصَنَّعٌ: سانائەتلەشكەن دۆلەت.

مُصَنِّفٌ: ئاپتور، يازغۇچى، تۈزگۈچى، مۇئەللىپ، رەتلىگۈچى.

مُصَنِّفُ النَّبَاتَاتِ: ئۆسۈملۈكلەرنى تۈرگە ئايرىغۇچى.

مُصَنَّفٌ ج مُصَنَّفَاتٌ: تۈزۈلگەن، رەتلەنگەن، ئەسەر.

هَذَا مُصَنَّفٌ فِي الْبَلَاغَةِ: بۇ بالاغەت ئىلمى توغرىسىدا يېزىلغان كىتاب.

مُصَنَّفَاتُ الْجَاحِظِ: جاھىز ئەسەرلىرى.

مَصْنُوْعٌ: ياسالغان، تەييارلاپ قويۇلغان، يالغان ياسالغان، سۈنئىي.

مَصْنُوْعٌ ج مَصْنُوْعَاتٌ: مەھسۇلات.

سَيَّارَاتٌ مَصْنُوْعَةٌ فِي الْبِلَادِ: دۆلەت ئىچىدە ياسالغان ماشىنىلار.

مَصْنُوْعَاتٌ يَدَوِيَّةٌ: قول ھۈنەر مەھسۇلاتلىرى.

مَصْهَرٌ . مَصْهَرَةٌ ج مَصَاهِرُ: پېچ، ئېرىتىش ئورنى.

مَصَاهِرُ الْحَدِيْدِ: پولات تاۋلاش پېچى.

مَصْهُوْرٌ: ئېرىتىلگەن، ئېرىگەن.

مَصْهُوْرَاتٌ: لاۋا.

مَصُوْغٌ ج مَصُوْغَاتٌ: ئالتۇن ياكى كۈمۈشتىن ياسالغان زىننەت بۇيۇملىرى؛ بېزەلگەن سۆز.

مِصْوَلَةٌ: سۈپۈرگە.

مَصُوْنٌ: قوغدالغان، ساقلانغان، مۇھاپىزەت قىلىنغان.

مَالٌ مَصُوْنٌ: ساقلانغان مال.

إِمْرَأَةٌ مَصُوْنَةٌ: پەزىلەتلىك ئايال.

الْحَرَمُ الْمَصُوْنُ: ئايال، خوتۇن.

مُصَوِّتٌ ج مُصَوِّتُوْنَ: ئاۋازلىق، ئاۋاز بەرگۈچى.

مُصَوِّرٌ ج مُصَوِّرُوْنَ: رەسسام، سەنئەتكار.

مُصَوِّرٌ شَمْسِيٌّ: رەسسام تارتقۇچى، سۈرەتكە ئالغۇچى؛ فوتو ئاپپارات.

مُصَوِّرٌ صَحَافِيٌّ: فوتو ئاپپاراتچى، فوتوگراف.

مُصَوِّرُ الْكَائِنَاتِ: كائىناتنى ياراتقۇچى خۇدا.

لَوْحَةُ الْمُصَوِّرِ: پالىترا.

الْمُصَوِّرُ: ئاللاھنىڭ گۈزەل ئىسىملىرىدىن بولۇپ سۈرەت بېغىشلىغۇچى ئاللاھ دېگەن مەنىدە.

﴿هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ﴾ «قرآن»: ئاللاھ (ھەممىنى) ياراتقۇچىدۇر، (يوقلۇقتىن) پەيدا قىلغۇچىدۇر، (ھەممە نەرسىگە) سۈرەت بېغىشلىغۇچىدۇر.

مُصَوَّرُ الْأَقْلَامِ: ئوپېراتور.

مُصَوَّرٌ: سىزىلغان، سۈرەتكە ئېلىنغان، سېخىما ئارقىلىق چۈشەندۈرۈلگەن.

مُصَوَّرٌ جُغْرَافِيٌّ: خەرىتىلەر توپلىمى، ئاتلاس.

مُصَوِّرَاتِيٌّ: فوتوگراف، كىنو ئوپېراتورى.

مُصَوِّرَةٌ ج مُصَوِّرَاتٌ: ئايال ئوپېراتور.

هِيَ مُصَوِّرَةٌ بَارِعَةٌ: ئۇ ئۇستا ئايال ئوپېراتور.

مُصَوِّرَةٌ شَمْسِيَّةٌ: سىنئالغۇ.

مُصِيْبٌ ج مُصِيْبُوْنَ: توغرا قىلغۇچى، ئادىل، ھەققانىي.

رَأْيٌ مُصِيْبٌ: توغرا پىكىر.

مُصِيْبَةٌ ج مَصَائِبُ وَمَصَاوِبُ وَمُصِيْبَاتٌ: پالاكەت، بەختسىزلىك، بالا ـ قازا، كۈلپەت، ئاپەت، مۇسىبەت.

يَا لَلْمُصِيْبَةِ: ماۋۇ كېلىشمەسلىكنى.

﴿إِذَا أَصَابَتْهُم مُّصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴾ «قرآن»: ئۇلارغا بىرەر مۇسىبەت كەلگەن چاغدا، ئۇلار: بىز ئەلۋەتتە ئاللاھنىڭ ئىگىدارچىلىقىدىمىز. بىز چوقۇم ئاللاھنىڭ دەرگاھىغا قايتىمىز، دەيدۇ.

مُصِيْبَةُ الْحَرِيْقِ: ئوت ئاپىتى.

مَوَاقِفُ مُصِيْبَةٌ: توغرا مەيدان.

مَصِيْدٌ: ئوۋلانغان نەرسىلەر، ئوۋ گۆشلىرى، ئولجا.

مِصْيَدَةٌ ج مَصَايِدُ: تور، قاپقان، قىلتاق، تۇزاق.

مِصْيَدَةُ الْفِئْرَانِ: چاشقان تۇتىدىغان قىسماق، تاختا مۇشۇك.

مَصْيَدَةٌ ج مَصَايِدُ: ئوۋ مەيدانى.

مَصْيَدَةُ الْأَسْمَاكِ: بېلىقچىلىق مەيدانى.

مَصِيْرٌ: ئۆزگەرمەك، ئايلانماق.

مَصِيرٌ ج مَصَايِرُ: ئاخىرى، ئاقىۋەت، نەتىجە.

مَصِيرُ الْمَعْرَكَةِ: جەڭ نەتىجىسى.

﴿وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ﴾ ‹قرآن›: ئەڭ ئاخىرى بارىدىغان جاي ئاللاھنىڭ دەرگاھىدۇر.

مَصِيرُ كُلِّ حَيٍّ: بارلىق جانلىقلارنىڭ قايتىدىغان جايى.

تَقْرِيرُ الْمَصِيرِ: ئۆز تەقدىرىنى ئۆزى بەلگىلەش.

قَرَّرَ مَصِيرَهُ: ئۆز تەقدىرىنى بەلگىلىدى.

مَصِيرُ الشَّبَابِ: ياشلىقنىڭ ئاقىۋىتى.

مَصِيرٌ ج مُصْرَانٌ جج مَصَارِينُ: ئۈچەي.

مَصِيرِيٌّ: نەتىجە، ئاقىۋەت.

قَرَارٌ مَصِيرِيٌّ: ئاخىرقى قارار.

مَعْرَكَةٌ مَصِيرِيَّةٌ: ھەل قىلغۇچ جەڭ.

مَصِيْصٌ: نەم، زەي، زەيلىك، نەمخۇش، ھۆل.

مَصِيْفٌ ج مَصَايِفُ: يازلايدىغان جاي، دەم ئېلىش ئورنى، ساناتورىيە.

مُصَيِّفٌ ج مُصَيِّفُوْنَ: يازلىغۇچى، يازنى ئۆتكۈزگۈچى.

مَضَا يَمْضُوْ مُضُوًّا الشَّيْءُ: كەتتى، ئۆتتى، ئۆتۈپ كەتتى.

مَضَاءٌ: ئۆتكۈر، ئىتتىك.

مُضَاجِعٌ: بىللە ياتقۇچى، ھەمتۆشەك.

مُضَادٌّ: قارشىلاشقۇچى، تاقابىل تۇرغۇچى.

الْمُضَادُّ لِدَاءِ الْإِسْكِرْبُوْطِ: قان بۇزۇلۇش كېسىلىگە قارشى ۋىتامىن.

مِدْفَعٌ مُضَادٌّ لِلطَّائِرَاتِ: ئايروپىلانغا قارشى ئاتىدىغان توپ، زېنىت توپ.

مِدْفَعٌ مُضَادٌّ لِلدَّبَّابَاتِ: تانكىغا قارشى زەمبىرەك.

الْجِسْمُ الْمُضَادُّ: قارشىمۇقارشى جىسىم، ئىممۇنىت كۈچ.

قَدَّمَ مَشْرُوْعًا مُضَادًّا: قارشىمۇقارشى لايىھىنى سۇندى.

مُضَادَّةٌ: قارشىلاشماق، قارشى تۇرماق، زىددىيەتلەشمەك، تاقابىل تۇرۇشماق.

كَرَّةٌ مُضَادَّةٌ: قايتۇرما ھۇجۇم، قايتۇرما زەربە.

ثَوْرَةٌ مُضَادَّةٌ: قوزغىلاڭغا قارشى قوزغىلاڭ.

مُضَادَّاتٌ حَيَوِيَّةٌ: باكتېرىيىگە قارشى دورىلار.

مُضَادَّاتُ السُّمُوْمِ: زەھەر قايتۇرغۇچى دورىلار.

مُضَارِبٌ: رىقابەتچى، ئۇرۇشقۇچى.

مُضَارِبٌ تِجَارِيٌّ: رىقابەتچى، چەتكە قاققۇچى.

مُضَارِبٌ مَالِيٌّ: ھايانكەش، (تىجارەتتە) پۇرسەتپەرەسلىك قىلغۇچى.

مُضَارِبٌ عَلَى الصُّعُوْدِ: ھايانكەش، سېتىۋالغۇچى.

مُضَارِبُ النُّزُوْلِ: ساتقۇچى.

مُضَارَبَةٌ ج مُضَارَبَاتٌ: رىقابەتلىشىش، بىرى دەسمايە يەنە بىرى كۈچ چىقىرىپ قىلىنغان سودىدىن كەلگەن پايدىنى تەڭ بۆلۈشۈۋېلىش.

مُضَارَبَةٌ مَالِيَّةٌ: ھايانكەشلىك، (تىجارەتتە) پۇرسەتپەرەسلىك.

مُضَارَبَةٌ حُرَّةٌ: ئەركىن رىقابەت.

مُضَارَبَةٌ إِحْتِكَارِيَّةٌ: بىسىمدارلىق.

مُضَارٌّ: زىيان.

﴿مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَى بِهَا أَوْ دَيْنٍ غَيْرَ مُضَارٍّ﴾ ‹قرآن›: (بۇ تەقسىمات) مېيىتنىڭ ۋەسىيىتى ئورۇندالغان ياكى قەرزى تۆلىنىپ بولغاندىن كېيىن ئېلىپ بېرىلىدۇ. (مىراس قالدۇرغۇچى ئادەمنىڭ) ۋەسىيىتى ۋارىسلارغا زىيان يەتكۈزمەيدىغان بولۇشى كېرەك.

مُضَارِعٌ: ئوخشىغۇچى، شېئىردىكى قاپىيىنىڭ بىرتۈرى، كەلگۈسى ياكى ھازىرقى زاماننى كۆرسىتىدىغان پېئىل شەكلى.

صِيغَةُ الْمُضَارِعِ (فِي النَّحْوِ): مۇزارىئ شەكلى، كېلىدىغان زامان شەكلى.

مُضَارَعَةٌ: ئوخشىماق، ئوخشىشىپ كەتمەك.

حُرُوفُ الْمُضَارَعَةِ: كېلىدىغان زامان پېئىلىنىڭ بېشىدا كېلىدىغان ھەرپلەر بولۇپ، ئۇلار ھەمزە، نون، يا، تادىن ئىبارەت.

مُضَاضٌ: تۇز سۈيى، تۇزلۇق سۇ، شۇلتا، شور؛ بىر خىل كۆز ئاغرىقى.

مَضَاضَةٌ: ئازاب ـ ئوقۇبەت، ئەلەملىك، قاتتىق ئاغرىق.

مُضَاعَفٌ: ھەسسىلەپ، تېخىمۇ، ئىككى ئوخشاش ھەرپ بىر كەلگەن پېئىل.

الْمُضَاعَفُ الْبَسِيطُ: ئەڭ كەڭ، ئومۇمىي ھەسسىلىك سان.

مُضَاعَفَةٌ ج مُضَاعَفَاتٌ: ھەسسىلەپ، تېخىمۇ، ئىككى ئوخشاش ھەرپ بىر كەلگەن پېئىل.

مُضَاعَفَةُ الْمَرَضِ: قوشۇلۇپ كېلىدىغان كېسەل، ئەگەشمە كېسەل.

إِزْدَادَتْ حَالَةُ الْمَرِيضِ سُوءًا بِسَبَبِ الْمُضَاعَفَاتِ الَّتِي نَتَجَتْ عَنْ إِجْرَاءِ الْعَمَلِيَّةِ: ئوپېراتسىيىدىن كېيىن كېلىپ چىققان ئەگەشمە كېسەللىكلەردىن كېسەلنىڭ ئەھۋالى تېخىمۇ يامانلىشىپ كەتتى.

أَضْعَافٌ مُضَاعَفَةٌ: قاتمۇقات.

﴿لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً﴾ ‹قرآن›: جازانىنى قاتمۇقات ئاشۇرۇپ يېمەڭلار!

مُضَاعَفَةُ الْإِنْتَاجِ: ئىشلەپچىقىرىشنى ئاشۇرماق.

مُضَاغَةٌ: چاينالغان نەرسە، چاينايدىغان سېغىز، بىر لوقما، بىر چىشلەم.

مُضَافٌ (فِي النَّحْوِ): بېقىنغۇچى سۆز.

مُضَاهَاةٌ: ئوخشىماق، ئوخشاپ كېتىدىغان.

مُضَايِقٌ: جاپالىق، تەشۋىشلىك، كىشىنى بىئارام قىلىدىغان، زېرىكەرلىك.

مُضَايَقَةٌ ج مُضَايَقَاتٌ: پاراكەندە قىلماق، كەمسىتمەك، سىقماق.

مُضَايَقَةُ الشُّرْطَةِ: ساقچىلارنىڭ قىيىن ـ قىستاققا ئېلىشى.

لَا تَتَوَرَّعُ السُّلْطَاتُ الْمُحْتَلَّةُ عَنِ اللُّجُوءِ إِلَى أَنْوَاعِ الْمُضَايَقَاتِ لِإِسْكَاتِ مُنَاوِئِيهَا: ئىشغالىيەتچى ھاكىمىيەتكە قارشى تۇرغۇچىلارنى باستۇرۇش ئۈچۈن ئىشغالىيەتچىلەر ھەرقانداق بېسىم ئىشلىتىشتىن يانمايدۇ.

مَضْبَأٌ ج مَضَابِئُ: يوشۇرۇنىدىغان جاي.

مَضْبَاةٌ: كۆمەچ نان.

مُضِبٌّ: تۇمانلىق.

مَضْبَطَةٌ ج مَضَابِطُ: سۆھبەت خاتىرىسى، كېلىشىمنامە.

مَضْبَطَةُ مَجْلِسٍ: يىغىن خاتىرىسى.

مَضْبُوطٌ: چەكلەنگەن، مەنئى قىلىنغان، توغرا، سەممىي، نازۇك، پۇختا، مەھكەم.

غَيْرُ مَضْبُوطٍ: قائىدىسىز، خاتا، چۈشىنىكسىز.

مَضْبُوطَاتٌ: ماددىي ئىسپات، ماددىي دەلىل.

مَضْبُوطَاتُ مَجْلِسٍ: سۆھبەت خاتىرىسى.

الْعُلُومُ الْمَضْبُوطَةُ: نازۇك پەنلەر.

سَاعَتِي مَضْبُوطَةٌ جِدًّا: مېنىڭ سائىتىم ناھايىتى توغرا.

مُضْجِرٌ ج مَضَاجِرُ وَمَضَاجِيرُ: زېرىكتۈرگۈچى، بىئارام قىلغۇچى.

مَضْجَعٌ ج مَضَاجِعُ: كارىۋات، تۆشەك، ئۇخلاش ئۆيى، ياتاق ئۆي.

مَضْجَعُ الثَّعْلَبِ: تۈلكە ئۇۋىسى.

مَضْجَعُ الْغَيْثِ: يامغۇرلۇق جاي.

﴿فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ﴾ ‹قرآن›: سىلەر سەركەشلىك قىلىشىدىن قورقىدىغان ئاياللارغا نەسىھەت قىلىڭلار (بۇ ئۈنۈم بەرمىسە) بىر تۆشەكتە ياتماڭلار.

أَقَضَّ الْهَمُّ مَضْجَعَهُ: غەم ئۇنىڭ ئۇيقۇسىنى

قاچۇردى.

مُضْحِكٌ ج مُضْحِكَاتٌ: كۈلدۈرگۈچى، قىزىقچى، ھەزىلكەش.

رِوَايَةٌ مُضْحِكَةٌ: كومېدىيە، كۈلدۈرگە.

مَضْحَكَةٌ ج مَضَاحِكُ: كۈلكىلىك گەپ، كۈلدۈرگە.

أَصْبَحَ مَضْحَكَةً لِكُلِّ مَنْ هَبَّ وَدَبَّ: ھەممىنىڭ كۈلكىسىگە قالدى.

مُضْحِكَاتٌ: قىزىقارلىق گەپ ـ سۆزلەر، كۈلدۈرگە.

مِضَخَّةٌ ج مِضَخَّاتٌ: تۇمانلاشتۇرغۇچى، ئوپرىسكۇال.

مِضَخَّةُ الْحَرَائِقِ: ئوت ئۆچۈرۈش ناسوسى.

مِضَخَّةُ مَاءٍ: سۇ چىقىرىش ماشىنىسى.

أَشْرَفَ عَلَى مِضَخَّةِ الْمَاءِ: سۇ چىقىرىش ماشىنىسى باشقۇردى.

مِضَخَّةُ بِنْزِينٍ: بېنزىن چىقىرىش ماشىنىسى.

مُضَخِّمٌ ج مُضَخِّمَاتٌ: چوڭايتقۇچى، يوغىناتقۇچى، كېڭەيتكۈچى.

مُضَخِّمُ الصَّوْتِ: مىكروفون.

مَضَرَ يَمْضُرُ مَضْرًا يَمْضَرُ وَمَضِرَ يَمْضَرُ مَضْرًا وَمَضَرًا وَمُضُوْرًا اللَّبَنُ: سۈت ئېچىپ قالدى.

مَضِرٌ: ئاچچىق ـ چۈچۈك.

مِضْرَابٌ ج مَضَارِبُ: كالتەك، تاياق؛ قاتتىق ئۇرغۇچى، تولا ئۇرغۇچى؛ زەخمەك.

مِضْرَبٌ مَضَارِبُ: پالاق؛ چوڭ چېدىر.

مِضْرَبُ التِّنِّسِ: تېننىس؛ راكېتا.

مِضْرَبُ فُسْطَاطٍ: لاگېر، چېدىر، بارگاھ.

مِضْرَبُ الْكُرَةِ: توپ ئۇرۇش پالىقى.

مَضْرِبُ الْأُرْزِ: گۈرۈچ ئاقلايدىغان يەر.

كَانَ مَضْرِبَ الْمَثَلِ: داڭلىق ئۈلگە بولدى، داڭدار نەمۇنە بولدى.

مَضْرِبٌ ج مَضَارِبُ: ئۇرۇش جايى؛ ئۇرۇش ۋاقتى؛ قىلىچنىڭ بىسى.

مُضْرِبٌ: ئىش تاشلىغۇچى، بازار تاشلىغۇچى.

مِضْرَجٌ ج مَضَارِجُ: كونا كىيىم؛ قىينچىلىق.

مُضِرٌّ: زىيان قىلغۇچى، زىيانلىق.

مُضَرَّبٌ: تىكىلگەن.

مُضَرَّبَةٌ: پاختىلىق كىيىم؛ يوتقان ـ كۆرپە.

مَضَرَّةٌ ج مَضَارٌّ: زىيان، زىيانلىق.

عَرَفَ الْإِنْسَانُ مَضَارَّ الْحَرْبِ وَلَمْ يَتَجَنَّبْهَا: ئىنسانلار ئۇرۇشنىڭ زىيىنىنى بىلىپ تۇرۇپ ئۇنىڭدىن ساقلانمىدى.

مُضَرَّجُ الْيَدَيْنِ بِعَمَلِتِهِ: جىنايەت ئۈستىدىكى جىنايەتچى، جىنايەت قىلىۋاتقان جىنايەتچى.

فَخَرَّ مُضَرَّجًا بِدَمِهِ: لەختە ـ لەختە قان ئىچىدە قالدى.

ضُبِطَ وَيَدَاهُ مُضَرَّجَتَانِ بِالدَّمِ: تۇتۇلغاندا ئۇنىڭ ئىككى قولى قانغا بويالغانىدى.

مَضْرُوْبٌ: ئۇرۇلغۇچى، سوقۇلغۇچى.

مَضْرُوْجَةٌ مِنَ الْعُيُوْنِ: چوڭ چىرايلىق كۆز.

مَضْرُوْرٌ: زىيانغا ئۇچرىغان.

مَضَّ يَمُضّ مَضًّا وَمَضِيْضًا وَمَضَضًا وَمَضَاضَةً: ئاغرىدى، قاتتىق ئاغرىدى.

مَضَّ يَمُضّ مَضًّا وَمَضِيْضًا: ئاغرىدى، قاتتىق ئاغرىدى، دەرد قىلدى.

مَضَّ مِنَ الشَّيْءِ: ئازابلاندى، ئازاب چەكتى، دەرد ـ ئەلەم تارتتى.

مَضَّتْهُ الْهُمُوْمُ وَالْأَحْزَانُ: ئۇنى غەم ـ قايغۇ بېسىۋالدى.

مَضٌّ: ئازاب ـ ئوقۇبەت، قاتتىق ئاغرىق، دەرد ـ ئەلەم.

مَضَضٌ: ئازاب، ئازاب ـ ئوقۇبەت، دەرد ـ ئەلەم، قايغۇ ـ ھەسرەت.

عَلَى مَضَضٍ: يىرگىنچلىك، ئاران، زورمۇزور.

قَاسَى مَضَضَ الْمَجَاعَةِ: ئاچلىقنىڭ دەردىنى تارتتى.

فَعَلْتُ هَذَا الْأَمْرَ عَلَى مَضَضٍ: مەن بۇ ئىشنى

زورمۇزور قىلدىم.

مَضَّرَ يُمَضِّرُ تَمْضِيرًا: مۇزەر قەبىلىسىگە نىسبەت بەردى.

مَضَّى يُمَضِّي تَمْضِيَةً الْأَمْرَ: ئىشنى تۈگەتتى، ئىشقا ئاشۇردى.

مَضَّى الْوَقْتَ: ۋاقىتنى ئۆتكۈزدى.

مُضْطَئِلٌّ: ئورۇق.

مُضْطَجَعٌ: كارىۋات، تۆشەك ، ئورۇن-كۆرپە.

مُضْطَرِبٌ: قالايمىقان بولغۇچى، ھاياجانلانغۇچى؛ ئەنسىرىگۈچى؛ چايقالغۇچى.

مُضْطَرٌّ: مەجبۇرلانغۇچى؛ موھتاج بولغۇچى، بېشىغا كۈن چۈشكەن ئادەم.

مُضْطَرٌّ إِلَى كَذَا: ھاجەتمەن.

﴿أَمَّن يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ﴾ ‹قرآن›: بېشىغا كۈن چۈشكەن ئادەم دۇئا قىلسا (ئۇنىڭ دۇئاسىنى) ئىجابەت قىلىدىغان، ئۇنىڭ بېشىغا كەلگەن ئېغىرچىلىقنى كۆتۈرۈۋېتىدىغان كىم؟

مُضْطَرِمٌ: يانغۇچى، كۆيگۈچى.

مُضْطَرِمَةٌ فِيهِ النَّارُ: ئوت كەتتى.

مُضْطَلِعٌ: ھۆددىسىدىن چىققۇچى، قولىدىن كەلگۈچى.

مُضْطَهِدٌ: ئەزگۈچى، زۇلۇم قىلغۇچى؛ زىيانكەشلىك قىلغۇچى.

مُضْطَهَدٌ: خورلانغان، ئېزىلگەن، زىيانكەشلىككە ئۇچرىغان.

الشُّعُوبُ الْمُضْطَهَدَةُ: ئېزىلگەن خەلقلەر.

مُضَعَّفٌ: ھەسسىلەپ ئاشۇرۇلغان.

مَضَغَ يَمْضَغُ مَضْغًا الطَّعَامَ: چاينىدى.

مَضَغَ الْكَلَامَ: تىلنى چايناپ سۆزلىدى، دۇدۇقلىدى.

مَضَغَ الصَّمْتَ: سۈكۈت قىلدى، جىم تۇرۇۋالدى.

مَضَغَ الْحِقْدَ: ئۆچمەنلىك قىلدى، ئاداۋەت ساقلىدى، غوم ساقلىدى.

هُوَ يَمْضَغُ لَحْمَ أَخِيهِ: ئۇ قېرىندىشىنىڭ غەيۋىتىنى قىلدۇ.

مَضْغٌ: چاينىماق، چايناش.

مُضْغَةٌ ج مُضَغٌ وَمُضَاغَةٌ: سېغىز كەمپۈت، چاينىلىدىغان نەرسە؛ بىر لوقما گۆش، بىر لوقما تائام.

﴿فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا﴾ ‹قرآن›: ئاندىن بىر پارچە گۆشنى سۆڭەككە ئايلاندۇردۇق.

مُضْغَةٌ سَائِغَةٌ: گالدىن راۋان ئۆتىدىغان يېمەكلىك.

مُضْغَةٌ طَيِّبَةٌ: مەززىلىك يېمەكلىك.

مُضَغُ الْأُمُورِ: ئەھمىيەتسىز مەسىلىلەر.

هُوَ مُضْغَةٌ فِي أَفْوَاهِ النَّاسِ: ئۇ كىشىلەرگە سۆز-چۆچەك بولۇپ بەردى.

مِضْغَطٌ ج مَضَاغِطُ: بارومېتىر، مانومېتىر.

مَضْغَطٌ ج مَضَاغِطُ: ئويمانلىق.

مَضْغُوطٌ: بېسىلغان، سىقىلغان، قىسىلغان، پرېسلانغان.

مُضَفَّرٌ: ئۆرۈلگەن، ئېشىلگەن، توقۇلغان.

مَضْفُورٌ: ئۆرۈلگەن، توقۇلغان، ئېشىلگەن.

مُضْلِعٌ: ھۆددىسىدىن چىققۇچى، قولىدىن كەلگۈچى.

مُضِلٌّ: ئازدۇرغۇچى، خاتا يولغا باشلىغۇچى، ساختىپەز؛ سەراپ، ئېزىتقۇ.

﴿وَمَن يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن مُّضِلٍّ﴾ ‹قرآن›: ئاللاھ ھىدايەت قىلغان ئادەمنى ھېچ ئازدۇرغۇچى بولمايدۇ.

مَضَلَّةٌ ج مَضَلَّاتٌ وَمَضَالُّ: خاتا يول.

مُضَلَّعٌ ج مُضَلَّعَاتٌ: قوۋۇرغىلۇق.

مُطَلَّعٌ خُمَاسِيٌّ: بەش تەرەپلىك.

مَاجٌ مُضَلَّعٌ: دولقۇنسىمان تاختا تۆمۈر.

الْمُضَلَّعُ الْمُنْتَظِمُ: پاراللېل تۆت تەرەپلىك.

مُضَلَّعٌ مِنَ الثِّيَابِ: يوللۇق رەخت.

مُضَلِّلٌ: ئازدۇرغۇچى، خاتا يولغا باشلىغۇچى؛ ساختىپەز؛ سەراپ، ئىزىتقۇ.

رِوَايَةٌ مُضَلِّلَةٌ: بولمىغۇر گەپ، يالغان گەپ.

مِضْمَارٌ ج مَضَامِيرُ: بەيگە مەيدانى، مۇسابىقە مەيدانى.

مُضْمَحِلٌّ: يوقالغۇچى، تۈگىگۈچى، غايىب بولغۇچى.

مُضْمَرٌ: مەزمۇنلۇق، مەنىلىك؛ يوشۇرۇنغان، مەنىسى يوشۇرۇن؛ ئۆز-ئۆزىدىن مەلۇم؛ ئىما-ئىشارەت.

مَضْمَضَ يُمَضْمِضُ مَضْمَضَةً الْمَاءَ فِي فَمِهِ: ئېغىز چايقىدى.

مَضْمَضَ الثَّوْبَ: كىيىمنى يۇدى.

مَا مَضْمَضَ عَيْنَهُ بِنَوْمٍ: كۆز يۇممىدى، ئۇخلىمىدى.

مَضْمَضَةٌ: چايقىماق، ئېغىز چايقىماق، ئېغىزغا سۇ ئالماق.

مُضَمَّدَةٌ ج مُضَمَّدَاتٌ: تېڭىقلىق قويىدىغان داكا.

مَضْمُومٌ: پېش قوشۇلغان.

مَضْمُونٌ: كاپالەت قىلىنغان، ھۆددە قىلىنغان؛ ئىشەنچلىك، راستچىل.

مَضْمُونٌ ج مَضَامِينُ: مەزمۇن، مەنە.

«مَضَامِينُهَا أَغْلَى وَأَرْفَعُ قِيْمَةً إِذَا كَسَدَتْ سُوْقُ الْمَعَانِي وَعَزَّتْ» ئەدەبىياتنىڭ بازىرى كاساتلىشىپ، قەدىرسىز بولۇپ قالغاندىمۇ، بۇ شېئىرلار مەزمۇن جەھەتتىن ناھايىتى يۈكسەك قىممەتكە ئىگە.

الشَّكْلُ وَالْمَضْمُونُ: شەكىل ۋە مەزمۇن.

مَضْمُونُ الْكِتَابِ: كىتابنىڭ مەزمۇنى.

مَضْمُونُ الْكَلَامِ: سۆزنىڭ مەنىسى.

مَضَنَّةٌ / مَضِنَّةٌ ج مَضَانٌّ: ئەتىۋارلىق نەرسە.

مُضْنًى: ئورۇق، ماجالى قالمىغان.

مُضَهَّبٌ: پارچىلانغان.

لَحْمٌ مُضَهَّبٌ: قىيما قىلىنغان گۆش.

مُضُوٌّ: ئۆتمەك، ئۆتۈپ كەتمەك.

مَضَى يَمْضِي مُضِيًّا: كەتتى، ئۆتۈپ كەتتى، ئۆتتى.

مَضَى فِي كَذَا: داۋاملاشتى.

مَضَى سَبِيْلَهُ أَوْ لِسَبِيْلِهِ: ئۆلدى، ۋاپات بولدى، ئالەمدىن ئۆتتى.

مَضَى فِي الْأَمْرِ: ئىشقا ئاشۇردى.

فِيْمَا مَضَى: ئۆتكەندە، ئۆتمۈشتە.

«مَضَى عَلَى الْحَادِثِ وَقْتٌ طَوِيْلٌ»: ۋەقەگە ئۇزاق زامان بولدى.

مَضَى وَقْتُهُ أَوْ أَوَانُهُ: ۋاقتى ئۆتكەن، كونىراپ قالغان.

مَضَى يَمْضِمَضَاءَ السَّيْفُ: قىلىچ ئۆتكۈر بولدى، ئىتتىك بولدى.

مَضَى الشَّخْصُ عَلَى الْبَيْعِ: سودىنى پۈتتۈردى.

مَضَى فُلَانٌ فِي سَبِيْلِهِ: پالانى يولىغا راۋان بولدى.

«وَامْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ»: سىلەر بۇيرۇلغان يەرگىچە ئالغا قاراپ مېڭىۋېرىڭلار.

عَلَيْنَا أَنْ نَمْضِيَ بِالثَّوْرَةِ حَتَّى النِّهَايَةِ: ئىنقىلابنى ئاخىرغىچە ئېلىپ بېرىشىمىز لازىم.

مَضَى لَهُ عَلَى تِلْكَ الْحَالَةِ ثَلَاثُوْنَ سَنَةً: ئۇنىڭ بۇ ھالغا ئوتتۇز يىل بولدى.

مِضْيَاعٌ: ئىسراپخور، بەتخەج، بۇزۇپ چاچقۇچى.

مِضْيَافٌ: مېھماندوست.

مُضِيءٌ: يورۇتقۇچى، نۇر چاچقۇچى، نۇرلۇق.

الْإِعْلَانُ الْمُضِيءُ: ئېلان چىراغ.

غَازَاتٌ مُضِيْئَةٌ: يورۇقلۇق تارقاتقۇچى گاز.

مَضِيرٌ: ئاچچىق-چۈچۈك.

مَضِيْضٌ: ئازاب-ئوقۇبەت، كۈلپەت، جەبىر-زۇلۇم.

مَضْيَعَةٌ ج مَضَايِعُ: بىكار قىلىۋەتمەك، سەل قارىماق، زايە قىلىۋەتمەك.

تَجَنَّبِ الْإِغْتِيَابَ فَلَيْسَ فِيهِ سِوَى مَضْيَعَةِ الْوَقْتِ وَالْجُهْدِ وَرَاحَةِ الْبَالِ: غەيۋەت قىلىشتىن ساقلان، غەيۋەت قىلىش ۋاقىتنى، كۈچنى، كۆڭۈل ئارامىنى زايە قىلىشتىن باشقا نەرسە ئەمەس.

مَضِيفٌ. مَضْيَفَةٌ ج مَضَايِفُ: مېھمانخانا، قوبۇلخانا.

مُضِيفٌ ج مُضِيفُونَ م مُضِيفَةٌ ج مُضِيفَاتٌ: ساھىبخان.

مُضِيفَةُ الطَّائِرَاتِ: ئايروپىلاندىكى ئايال كۈتكۈچى.

مَضِيقٌ ج مَضَايِقُ: تار كوچا، تار يول، چىغىر يول؛ بوغۇز، دېڭىز بوغۇزى.

مُضِيٌّ: ئۆتمەك، ئۆتۈپ كەتمەك.

مُضِيّ مُدَّةٍ طَوِيلَةٍ: ئۇزاق ۋاقىت ئۆتۈپ كەتمەك.

بَعْدَ مُضِيّ يَوْمَيْنِ: ئىككى كۈندىن كېيىن.

مُضِيّ الْوَقْتِ أَوِ الْمُدَّةِ: مۇددىتى ئۆتۈپ كەتمەك، ۋاقتى ئۆتۈپ كەتمەك.

مُضَيِّعٌ: ئىسراپخور، زايە قىلغۇچى، ھالاك قىلغۇچى.

مَطَا يَمْطُو مَطْوًا: چوڭ قەدەم تاشلىدى، چوڭ قەدەم بىلەن ئىلگىرىلىدى.

مُطَابِقٌ: مۇۋاپىق، مۇناسىپ، ماس، ئۇيغۇن.

مُطَابَقَةٌ: مۇۋاپىق بولۇش، ئۇيغۇن بولۇش، مۇناسىپ بولۇش، ماس، لايىق.

مُطَابَقَةُ الْحِسَابَاتِ: ھېساباتنىڭ بالانس بولۇشى.

مَطَاحٌ. مَطَاحَةٌ ج مَطَاوِحُ: خەتەرلىك يول.

مَطَادٌ ج مَطَاوِدُ: خەتەرلىك يول، خەتەرلىك جاي.

مَطَادَةٌ ج مَطَاوِدُ: چۆل.

مَطَارٌ ج مَطَارَاتٌ: ئايرودروم، ئايروپورت.

مَطَارٌ مَدَنِيٌّ: خەلق ئايروپورتى.

مَطَارٌ عَسْكَرِيٌّ: ھەربىي ئايرودروم.

مُطَارَدَةٌ: ئەگىشىپ ماڭماق، ئىزىدىن ماڭماق، يېپىشقا چۈشمەك.

مُطَارِدَةٌ ج مُطَارِدَاتٌ: ئىز قوغلىغۇچى ئايروپىلان.

مُطَاعٌ: ئىتائەت قىلىنغۇچى.

﴿مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ﴾ «قرآن»: پەرىشتىلەر ئاللاھقا ئىتائەت قىلغۇچىدۇر، بۇ يەردە (يەنى ئاسماندا) ئۇ ئىشەنچلىكتۇر.

مَطَافٌ: تاۋاپ قىلىنىدىغان جاي، تاۋاپگاھ، كەئبىنىڭ ئەتراپى.

إِنْتَهَى بِهِ الْمَطَافُ إِلَى كَذَا: ئاخىرى ... غا يېتىپ باردى.

خَاتِمَةُ الْمَطَافِ: ئاخىرى، تۈگەنچىسى.

فِي نِهَايَةِ الْمَطَافِ: ئىشنىڭ ئاخىرى.

مُطَاقٌ: چىدىغىلى بولىدىغان.

غَيْرُ مُطَاقٍ: چىدىغىلى بولمايدىغان، چىدىغۇسىز.

مُطَالِبٌ: تەلەپ قىلغۇچى، ئىلتىماس قىلغۇچى.

مُطَالَبَةٌ ج مُطَالَبَاتٌ: تەلەپ قىلماق، ھوقۇق تەلەپ قىلماق.

مِطَالَةٌ: تۆمۈرچىلىك.

مُطَالِعٌ: ئوقۇغۇچى، مۇتالىئە قىلغۇچى.

مُطَالَعَةٌ: ئۆگەنمەك، ئوقۇماق.

قَاعَةُ الْمُطَالَعَةِ: قىرائەتخانا.

كُنْتُ أَمْسِ فِي قَاعَةِ الْمُطَالَعَةِ: مەن تۈنۈگۈن قىرائەتخانىدا ئىدىم.

مُطَاوِعٌ: ئىتائەت قىلغۇچى، بويسۇنغۇچى.

مُطَاوَلَةٌ: ئارقىغا سوزماق، كېچىكتۈرمەك.

مَطَايِبُ: خۇش پۇراق نەرسىلەر، ياخشى نەرسىلەر.

مُطَأْطِئٌ: پەسەيگۈچى، پەسىيۋاتقان.

مُطَأْطِئُ الرَّأْسِ: بېشى چۈشۈپ كەتكەن، بېشىنى ساڭگىلاتقان.

مَطَبٌّ ج مَطَبَّاتٌ: ئويمان يەر، ئازگال، ئورەك.

مُطَيِّبٌ: دوختۇر، تېۋىپ.

مُطَبَّعٌ: بېقىلغان، كۆندۈرۈلگەن، تەربىيىلەنگەن.

مُطَبَّلُ الْأَرْضِ: سۇغا قانغان يەر.

مِطْبَخٌ: ئوچاق.

مَطْبَخٌ ج مَطَابِخُ: ئاشخانا.

مَطْبَعٌ. مَطْبَعَةٌ ج مَطَابِعُ: باسمىخانا.

مَطْبَعَةٌ حَجَرِيَّةٌ: تاش باسما، تاش مەتبەئە.

مِطْبَعَةٌ ج مَطَابِعُ: بېسىش ماشىنىسى.

مَطْبَعِيٌّ: باسما، باسمىنىڭ، باسمىخانىنىڭ.

خَطَأٌ مَطْبَعِيٌّ: باسما خاتالىقى.

غَلْطَةٌ مَطْبَعِيَّةٌ: مەتبە خاتالىقى.

قَامَ بِتَصْحِيحِ الْأَخْطَاءِ الْمَطْبَعِيَّةِ: باسما خاتالىقىنى تۈزەتتى.

مُطْبِقٌ: يەر ئاستى تۈرمىسى، زىندان؛ ياپقۇچ.

جَهْلٌ مُطْبِقٌ: مۇتلەق ھېچ نەرسە بىلمەيدىغان.

صَمْتٌ مُطْبِقٌ: جىمجىت، ئۈن-تىنسىز.

جُنُونٌ مُطْبِقٌ: قىپقىزىل ساراڭلىق.

هُدُوءٌ مُطْبِقٌ: تىپتىنچ.

مَطْبَقَةٌ ج مَطْبَقَاتٌ: قاچا-قۇچا ئىشكاپى.

مَطْبَقِيَّةٌ ج مَطْبَقِيَّاتٌ: قاچا-قۇچا ئىشكاپى.

مَطْبُوخٌ: پىشۇرۇلغان، قورۇلغان، پىششىق؛ پىلانلانغان، تەرتىپكە سېلىنغان.

مَطْبُوعٌ ج مَطْبُوعَاتٌ: بېسىلغان؛ جەدۋەل، سخېما.

مَطْبُوعٌ ج مَطْبُوعُونَ: تۇغما، تەبىئىي.

مَطْبُوعٌ عَلَى كَذَا: تەبىئىي، تۇغما.

شَاعِرٌ مَطْبُوعٌ: تۇغما شائىر.

فَنَّانٌ مَطْبُوعٌ: تۇغما گۈزەل سەنئەتچى.

مَطْبُوعَاتٌ: باسما بۇيۇملار، نەشر بۇيۇملىرى.

مُرَاقِبُ الْمَطْبُوعَاتِ: نەشر بۇيۇملار نازارەتچىسى.

قَانُونُ الْمَطْبُوعَاتِ: نەشر بۇيۇملىرى قانۇنى.

مَطْبُوعَاتٌ دَوْرِيَّةٌ: مەۋسۇملۇق ژۇرنال.

مَطْبُوقٌ: تاقالغان، ئېتىلگەن، يېپىلغان؛ چەكلەنگەن.

مِطَثَّةٌ ج مَطَاثٌّ: چەمبەر، دۈگىلەك.

مُطَجَّنٌ: تاۋىدا پىشۇرۇلغان، قورۇلغان.

مِطْحَانٌ ج مَطَاحِينُ: تۈگۈلۈۋالىدىغان زەھەرلىك يىلان.

مِطْحَنٌ ج مَطَاحِنُ: تۈگمەن.

مَطْحَنَةٌ ج مَطَاحِنُ: تۈگمەن، ئۇن زاۋۇتى.

مَطْحُومٌ: تولدۇرۇلغان.

مَطَرَ يَمْطُرُ مَطْرًا وَمَطَرًا: يامغۇر ياغدى، يامغۇر چۈشتى؛ ئالدى.

«ذَهَبَ وَلَا أَدْرِي مَنْ مَطَرَ بِهِ»: ئۇ كەتتى، ئۇنى كىمنىڭ ئالغانلىقىنى ئۇقمايمەن.

مَطَرَ يَمْطُرُ مُطُورًا الْحِصَانُ: ئايغىر چاپتى، ئۇچقاندەك يۈگۈردى.

مَطَرٌ ج أَمْطَارٌ: يامغۇر.

قَطْرَةُ الْمَطَرِ: يامغۇر تامچىسى.

مِقْيَاسُ الْمَطَرِ: يامغۇر ئۆلچىگۈچ، پىلۇۋئومېتىر.

مَطِرٌ: يامغۇرلۇق.

مِطْرَابٌ ج مِطْرَابَةٌ: چەكسىز خۇشال بولغۇچى؛ روھلۇق.

مِطْرَانٌ / مَطْرَانٌ ج مَطَارِينُ وَمَطَارِنَةٌ: ئارخىيېپىسكوپ، پېرىماس، پاترىئارخ (خرىستىئان ۋە كاتولىك چېركاۋىدىكى يۇقىرى دەرىجىلىك روھانى).

مُطْرِبٌ ج مُطْرِبُونَ: خۇشال بولغۇچى، شادلاندۇرغۇچى؛ ناخشىچى.

صَوْتٌ مُطْرِبٌ: يېقىملىق ئاۋاز. مۇڭلۇق كۈي.

هَذَا مُطْرِبٌ مَشْهُورٌ: بۇ داڭلىق ناخشىچى.

لِهَذَا الْمُغَنِّي صَوْتٌ مُطْرِبٌ: بۇ ناخشىچىنىڭ ئاۋازى مۇڭلۇق.

آلَاتٌ مُطْرِبَةٌ: چالغۇ ئەسۋابلىرى.

مُطَرْبَشٌ: قىزىل بۆكلۈك.

مَطْرَةٌ وَمَطَرَةٌ ج مَطَرَاتٌ: ئۆتكۈنچى يامغۇر.

مَطْرَحٌ ج مَطَارِحُ: تاشلايدىغان جاي؛ يىراق جاي.

مِطْرَحٌ ج مَطَارِحُ: ئەدىيال، سېلىنچا.

مِطْرَحَةٌ ط مَطَارِحُ: رېپىدە، نان ياقىدىغان يەك.

مِطْرَدٌ ج مَطَارِدُ: قىسقا نەيزە.

مُطَّرِدٌ: ئىزچىل ئۆزگەرمەس؛ داۋاملىق، ئۈزۈلۈكسىز، ئومۇمەن.

مُطَّرِدُ النَّسَقِ: بىر قېلىپقا چۈشۈرگۈچى.

قَاعِدَةٌ مُطَّرِدَةٌ: نىزام، ئومۇمىي پرىنسىپ.

مُطَرِّزٌ: كەشتىچى، گۈل چەككۈچى.

مُطَرَّزٌ: كەشتىلەنگەن، گۈل چېكىلگەن.

مُطَرِّشٌ: قەي قىلدۇرغۇچى دورا.

مُطْرِفٌ ج مَطَارِفُ: كۈللۈك تاۋار تون.

مِطْرَقٌ . مِطْرَقَةٌ ج مَطَارِقُ: بولقا، بازغان.

الْمِنْجَلُ وَالْمِطْرَقُ: ئورغاق ۋە بولقا.

مِطْرَقَةُ الْبَابِ: دەرۋازىنىڭ ھالقىسى.

مَطْرُوحٌ: تاشلىۋېتىلگەن.

مَطْرُوحٌ فِي الْحِسَابِ: كېمەيتىلگەن.

مَطْرُودٌ: قوغلانغان، ھەيدەلگەن، تاشلىۋېتىلگەن؛ قاچقۇن.

مَطْرُوقٌ: يېيىلغان، سوقۇلغان، پروكاتلانغان، كونا يول، تونۇش ماشىنسى.

مَوْضُوعٌ مَطْرُوقٌ: بۇرۇن توختالغان ماۋزۇ.

مَطْرُوقِيَّةٌ: سوزۇلۇشچان.

مَطَرِيَّةٌ: يامغۇر كۆنلۈكى، كۆنلۈك، يامغۇرلۇق.

مَطَّ يَمُطُّ مَطًّا الشَّيْءَ: سوزدى، ئۇزارتتى.

مَطَّ الْكَاتِبُ الْحَرْفَ: كاتىپ ھەرپنى سوزدى.

مَطَّ خَدَّهُ: غادايدى.

مَطَّاطٌ: رېزىنكە (پىششىق) كاۋچۇك (خام).

تِلْكَ الْمِنْطَقَةُ غَنِيَّةٌ بِالْمَطَّاطِ: بۇ رايون كاۋچۇققا باي.

زُنْبُرُكٌ مَطَّاطٌ: پۇرژىنا، رېسور (ماشىنىلاردا).

مُطَّلِعٌ ج مُطَّلِعُونَ: بىلىملىك، ئالىم، مۇتەخەسسىس؛ بىلگۈچى، تونۇغۇچى؛ كۆرگۈچى.

﴿قَالَ هَلْ أَنْتُمْ مُطَّلِعُونَ﴾ «قۇرئان»: ئۇ (بۇرادەرلىرىگە) سىلەر ئۇنى (دوستۇمنى) كۆرەمسىلەر؟ دېدى.

لَمْ يَكُنْ مُطَّلِعًا عَلَى مَا يَفْعَلُهُ إِبْنُهُ: ئۇ ئوغلىنىڭ نېمە ئىش قىلغانلىقىدىن خەۋەرسىز ئىدى.

مِنَ الْأَوْسَاطِ الْمُطَّلِعَةِ: مەلۇماتلىقلار جۈملىسىدىن.

مُطَّوِّعٌ ج مُطَّوِّعُونَ: ياخشى ئەمەللەرنى ئارتۇق قىلغۇچى.

﴿الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ﴾ «قۇرئان»: (مۇناپىقلار) مۇئمىنلەرنىڭ ئىچىدىكى مەردلىك بىلەن (كۆپ) سەدىقە قىلغۇچىلارنى ئەيىبلەيدۇ.

الْمُطَّوِّعَةُ: پىدائىي.

مَطَعَ يَمْطَعُ مُطُوعًا فِي الْأَرْضِ: ئۇزاپ كەتتى.

مَطَعَ الشَّيْءَ: چىشىنىڭ ئۇچى بىلەن چىشلىدى.

مَطَعَ فُلَانٌ: قېچىپ كەتتى، تىكىۋەتتى.

مِطْعَامٌ ج مَطَاعِمُ: مېھماندوست.

كَرِيمًا مِطْعَامًا: مېھماندوست، مەرد ئادەم.

مِطْعَانٌ ج مَطَاعِينُ: ئاغزىغا كەلگەننى بوغۇزىغا يۇتمايدىغان، زەھەرخەندە، ئاغزى يامان.

مُطْعَمٌ: ئۇلانغان.

مَطْعَمٌ ج مَطَاعِمُ: تاماقخانا، ئاشخانا.

مَطْعَمٌ شَعْبِيٌّ: خەلق ئاشخانىسى.

مَطْعَمٌ جَامِعِيٌّ: ئۇنىۋېرسىتېت تاماقخانىسى.

صَاحِبُ الْمَطْعَمِ: ئاشخانا خوجايىنى.

مِطْعَمٌ ج مِطْعَمَةٌ: كۆكۈللۈك يېمەك، ئاچ بۆرىدەك يېمەك.

مِطْعَنٌ: سانجىلغان جاي، پىچاق ئۇرۇلغان جاي.

مَطْعُومٌ ج مَطَاعِيمُ: يېمەكلىك، ئوزۇق ـ تۈلۈك؛ ئۇلانغان؛ چېچەك ۋاكسىنىسى.

مَطْفُوٌّ: سانجىلغان، پىچاق سىپلىنغان؛ ۋابا كېسىلىگە دۇچار بولغان.

كَلَامٌ مَطْعُونٌ فِيهِ: رەت قىلغىلى بولىدىغان سۆز، يۈز تىرەپ تۇرالمايدىغان سۆز.

مِطْفَايَةٌ ج مَطَافِئُ: ئوت ئۆچۈرگۈچ، ئوت ئۆچۈرۈش ئەسۋابى.

فِرْقَةُ الْمَطَافِئِ: ئوت ئۆچۈرگۈچىلەر، ئوت ئۆچۈرۈش ئەترىتى.

رِجَالُ الْمَطَافِئِ: ئوت ئۆچۈرگۈچى خادىملار.

مُطْفَأٌ: ئۆچكەن، ئۆچۈپ قالغان.

مِطْفَأَةٌ: ئوت ئۆچۈرگۈچ، ئوت ئۆچۈرۈش ئەسۋابى.

مِطْفَأَةُ الْحَرَائِقِ: ئوت ئۆچۈرۈش ماشىنىسى.

مُطْفِئٌ: ئوت ئۆچۈرگۈچى.

مُطْفِئُ الرَّضْفِ: بالا - قازا، بالايىئاپەت، ئوڭۇشسىزلىق، كۈلپەت.

مُطْفِئُ الْجَمْرِ: ئەڭ سوغۇق كۈن، (2- ئاينىڭ 28- ، 29- كۈنلىرى).

مَطْفَحَةٌ: تور.

مِطْفَحَةٌ: چويلا.

مُطَفِّفٌ ج مُطَفِّفُونَ: كەم ئۆلچىگۈچى.

﴿ وَيْلٌ لِلْمُطَفِّفِينَ الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ﴾ «قرآن»: (ئۆلچەمدە ۋە تارازىدا) كەم بەرگۈچىلەرگە ۋاي! ئۇلار كىشىلەردىن ئۆلچەپ ئالغان چاغدا تولۇق ئالىدۇ.

مُطْفِلٌ: باللىق ئايال.

اِمْرَأَةٌ مُطْفِلٌ لَيْسَ لَهَا مُعِينٌ: يار - يۆلەكسىز باللىق ئايال.

مَطْفِيٌّ: ئۆچكەن، ئۆچۈرۈلگەن.

مَطَلَ يَمْطُلُ مَطْلًا: سوزدى.

مَطَلَ الْحَدِيدَ: تۆمۈرنى سوقتى، تۆمۈر تاۋلىدى.

مَطَلَ بِحَقِّهِ: ئۇنىڭ ھەققىنى قايتۇرۇشنى كەينىگە سۈردى، كېچىكتۈردى، ئارقىغا سوزدى.

مَطْلٌ: كەينىگە سۈرمەك، كېچىكتۈرمەك.

«مَطْلُ الْغَنِيِّ ظُلْمٌ» «حديث»: باي ئادەمنىڭ قەرزنى ئارقىغا سوزۇپ ۋاقتىدا بەرمەسلىكى زۇلۇم سالغانلىق بولىدۇ.

مَطْلُ الْمَعَادِنِ: سوقماق، تاۋلىماق.

يَقْبَلُ الْمَطْلَ: سوققىلى (بازغانلىغىلى، تاۋلىغىلى) بولىدىغان، سوزۇلۇشچانلىققا (كېڭىيىشچانلىققا) ئىگە.

بِلَا مَطْلٍ: قىلچە كېچىكتۈرمەستىن، قىلچە ئارقىغا تارتماي (سۈرمەي).

مِطْلَاءٌ ج مَطَالِي: پەسلىك، ئويمانلىق، چوڭقۇرلۇق.

مِطْلَاقٌ ج مَطَالِيقُ: تولا خوتۇن قويۇۋېتىدىغان، تولا ئاجرىشىدىغان.

مِزْوَاجٌ مِطْلَاقٌ: تولا خوتۇن ئېلىپ ئاجرىشىدىغان، خوتۇنباز.

مَطْلَبٌ ج مَطَالِبُ: مەقسەت، غەرەز، غايە.

لَيْسَ لِي أَيَّ مَطْلَبٍ: مېنىڭ ھېچ تەلىپىم يوق.

الْحُرِّيَّةُ مَطْلَبٌ مِنْ مَطَالِبِ النَّاسِ: ئەركىنلىك كىشىلەر تەلەپ قىلىدىغان بىر غايە.

مُطَلْسَمٌ: تۇمار قىلىنغان، سېھىرلەنگەن.

مَطْلَعٌ ج مَطَالِعُ: شوتا، پەلەمپەي؛ مۇقەددىمە، كىرىش سۆز؛ قۇياش ۋە يۇلتۇزلارنىڭ چىقىدىغان جايى.

مَطْلَعُ الْفَجْرِ: تاڭ نۇرى، تاڭ يورۇماق.

﴿سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ﴾ «قرآن»: (شۇ كېچە تاڭ يورۇغانغا قەدەر پۈتۈنلەي تىنچ-ئامانلىقتىن ئىبارەتتۇر.

مَطْلَعُ النَّهْضَةِ: گۈللىنىش، دەسلەپكى مەزگىللەردە.

مَطْلَعُ الْقَصِيدَةِ: قەسىدىنىڭ دەسلەپكى بېيىتى.

مَطْلَعُ الشَّمْسِ السَّاعَةُ السَّادِسَةُ صَبَاحًا: كۈن ئەتىگەن سائەت ئالتە بىلەن چىقىدۇ.

مَطْلِعٌ ج مَطَالِعُ: كۈن چىقىدىغان جاي، كۈن چىقىدىغان تەرەپ.

لِلشَّمْسِ مَطَالِعُ وَمَغَارِبُ: قۇياشنىڭ چىقىدىغان ۋە پاتىدىغان جايلىرى بولىدۇ.

﴿حَتَّى إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ﴾ ‹قرآن›: زۇلقەرنەيىن كۈنچىقىش تەرەپكە بارغاندا.

مُطْلَقٌ: مۇتلەق، چەكلىمىگە ئۇچرىمايدىغان، ئەركىن؛ ئومۇمىي، ئورتاق؛ مۇكەممەل، تولۇق.

مُطْلَقُ السَّرَاحِ: ئەركىن، ھۆر، ئازاد.

الْحُكْمُ الْمُطْلَقُ: ھاكىممۇتلەقلىق، مۇستەبىتلىك.

مُطْلَقًا: ھەرگىز، ئەبەدىي، مۇتلەق.

يَتَمَتَّعُ بِسُلْطَةٍ مُطْلَقَةٍ: چەكسىز ئەركىنلىككە ئىگە.

حَصَلَ عَلَى أَغْلَبِيَّةٍ مُطْلَقَةٍ: مۇتلەق كۆپ ئاۋازغا ئېرىشتى.

الْحَقِيقَةُ الْمُطْلَقَةُ: مۇتلەق ھەقىقەت.

الْفِكْرُ الْمُطْلَقُ: مۇتلەق ئىدىيە.

مُطِلٌّ عَلَى: باشقۇرغۇچى؛ ئېگىزدىن قارىغۇچى؛ نازارەتچى.

مُطَلٌّ: مەنزىرە، كۆرۈنۈش؛ پېشايۋان، بالكون.

مِطَلَّةٌ: قىسقا زىيارەت، قىسقا مۇددەتلىك زىيارەت.

مُطَلَّقَةٌ ج مُطَلَّقَاتٌ: تالاق قىلىنغان ئايال، قويۇۋېتىلگەن ئايال.

﴿وَلِلْمُطَلَّقَاتِ مَتَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ﴾ ‹قرآن›: تالاق قىلىنغان ئاياللارغا قائىدە بويىچە نەپىقە بېرىش لازىم، (ئۇ) تەقۋادارلارنىڭ ئۆتەشكە تېگىشلىك مەجبۇرىيىتىدۇر.

مُطَلًّى: ئېغىر كېسەل؛ ئۆمۈرلۈك قامالغان.

مِطْلَمَةٌ: نوغۇچ.

مَطْلُوبٌ ج مَطَالِيبُ: تەلەپ قىلىنغان، ئىزدەلگەن، ئۈمىد قىلىنغۇچى، زۆرۈر، ئۆتەشكە تېگىشلىك.

مَطْلُوبٌ مِنْهُ: قەرزدار.

هُوَ مَطْلُوبٌ عَلَى التِّلِيفُونِ: ئۇنى تېلېفوندا چاقىرىۋاتىدۇ.

مَطْلُوبَاتُ التَّاجِرِ: سودىگەرنىڭ قەرزلىرى.

مِطْلًى ج مَطَالٍ: پەسلىك، ئويمانلىق، چوڭقۇرلۇق.

مَطْلِيٌّ: بويالغان، سىرلانغان، مايلىق.

مِطْمَارٌ ج مَطَامِيرُ: قۇرۇلۇش ئۈچۈن تارتىلغان تانا، ئاسما قارا.

هُوَ عَلَى مِطْمَارِ أَبِيهِ: ئۇ دادىسىغا قۇيۇپ قويغاندەك ئوخشاش.

مِطْمَاعٌ: تەمەخور، ئاچ كۆز، نەپسانىيەتچى.

مُطْمَئِنٌّ: خاتىرجەم، كۆڭلى توق، تەمكىن؛ يۈرەكلىك؛ بىخەتەر.

﴿إِلاَّ مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالإِيمَانِ﴾ ‹قرآن›: قەلبى ئىمان بىلەن مۇستەھكەم تۇرسىمۇ مەجبۇرلاش ئاستىدا (ئاغزىدىلا) ئىمان ئېيتقانىدىن يانغانلىقىنى بىلدۈرگەنلەر بۇنىڭدىن مۇستەسنا.

مُطْمَئِنَّةٌ: خاتىرجەم بولغۇچى.

أَرْضٌ مُطْمَئِنَّةٌ: پەسلىك، پەس يەر، چوڭقۇرلۇق.

مَطْمَحٌ ج مَطَامِحُ: نىشان؛ قارار، مۇددىئا.

رَجُلٌ ذُو مَطَامِحَ عَالِيَةٍ: يۈكسەك، غايىلىك ئادەم.

مِطْمَرٌ: قۇرۇلۇش ئۈچۈن تارتىلغان تانا، ئاسما قارا.

مِطْمَعٌ ج مَطَامِعُ: كىشىنى ئاچ كۆزلۈككە سالىدىغان نەرسە، قىزىقتۇرىدىغان نەرسە، تەمە قىلىنىدىغان نەرسە، ئاچ كۆزلۈك.

الْمَطَامِعُ الاِسْتِعْمَارِيَّةُ: جاھانگىرلىكنىڭ ياۋۇز

نىيىتى.

مَطْمَعَةٌ: يەمچۈك.

مَطْمُورٌ: كۆمۈلگەن، يېپىلغان، دەپنە قىلىنغان.

أَنَابِيبُ مَطْمُورَةٌ فِي التُّرْبَةِ: يەرگە كۆمۈلگەن تۇرۇبا.

مَطْمُورَةٌ ج مَطَامِيرُ: ئورا، گەمە، يەر ئاستى ئىسكىلات، يەر ئاستى تۈرمە.

مَطْمُوسٌ: ئۆچۈرۈلگەن، كور.

مِطْنَابٌ ج مَطَانِيبُ: چوڭ، بۈيۈك.

جَيْشٌ مِطْنَابٌ: زور قوشۇن.

مِطْنَبٌ ج مَطَانِبُ: مورە، سۈزگۈچ.

مُطْنِبٌ: مەدداھ، باشقىلارنى مەدھىيىلەپ ئۇچۇرغۇچى.

مِطْنَزَةٌ ج مَطَانِزُ: كىرەكسىز ئادەم، تاشلاندۇق نەرسە.

مَطْهَرٌ: كۆيدۈرۈش ئورنى (كاتولىك دىنىدىكىلەرنىڭ قارىشىچە جەننەتكە كىرىشتىن بۇرۇن گۇناھكارلارنىڭ روھىنى پاكلايدىغان ئاتالمىش جاي).

مَطْهَرَةٌ ج مَطَاهِرُ: يۇيۇنۇش ئۆيى، يۇيۇنۇش قاچىسى ۋە ئەسۋابلىرى، تازىلىق ئۆيى.

السِّوَاكُ مَطْهَرَةٌ لِلْفَمِ: مىسۋاك ئېغىز تازىلايدۇ.

مُطَهِّرٌ ج مُطَهِّرَاتٌ: تازىلىغۇچى، پاكلىغۇچى، ھۆللىگۈچ، نەملىگۈچ، دېزىنفېكسىيە دورىلىرى، سۇننەتچى، خەتنىچى.

نَظَّفَ الطَّبِيبُ الْجُرْحَ بِمُطَهِّرٍ: دوختۇر جاراھەتنى دېزىنفېكسىيە قىلىپ تازىلىدى.

﴿وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِينَ﴾ ‹قرآن›: ئاللاھ (ئىچكى ۋە تاشقى جەھەتتىن) پاك بولغۇچىلارنى دوست تۇتىدۇ.

السِّوَاكُ مُطَهِّرٌ لِلْفَمِ: مىسۋاك ئېغىزنى پاك قىلىدۇ.

مُطَهَّرٌ: پاك، پاكلانغان.

﴿فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ لَّا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ﴾ ‹قرآن›: قۇرئان كىتابتا (يەنى لەۋھۇلمەھپۇزدا) ساقلانغاندۇر، ئۇنى پەقەت پاك بولغانلارلا تۇتىدۇ.

مُطَهِّرَةٌ: يۇقىرى بېسىملىق دېزىنفېكسىيە قازىنى.

مُطَهِّرَاتٌ: دېزىنفېكسىيە قىلىش ئۇسۇللىرى، ئەسۋاب، دورا قاتارلىقلار.

مُطَهَّمٌ: سېمىز؛ ئورۇق؛ چىرايلىق.

جَوَادٌ مُطَهَّمٌ: چىرايلىق ئات.

مَطْهًى ج مَطَاهٍ: ئاشخانا.

مِطْوَاةٌ ج مَطَاوٍ: قەلەمتىراش، بەكە.

مِطْوَاحٌ ج مَطَاوِيحُ: تاياق.

مِطْوَاعٌ ج مَطَاوِيعُ: بويسۇنغۇچى، ئىتائەتچان.

مَطْوَلٌ: ئارقىغا سوزغۇچى، كېچىكتۈرگۈچى، سۆرەلمە، ئەزمىلىك قىلغۇچى.

مُطَوَّشٌ: ئاختا، پىچىۋېتىلگەن.

مُطَوِّفٌ ج مُطَوِّفُونَ: تاۋاپ قىلغۇچى، ھەج قىلغۇچى، دەلىل.

مُطَوَّقٌ: قورشالغان.

مُطَوَّقٌ بِالْبَحْرِ: دېڭىز بىلەن قورشالغان.

الْحَمَامُ الْمُطَوَّقُ: پاختەك.

مُطَوَّلٌ: ناھايىتى ئۇزۇن، زېرىكەرلىك، پەلىپەتىش، سوزۇلغان، تەپسىلىي، ئەتراپلىق، مۇكەممەل.

مِطْوًى ج مَطَاوٍ: قەلەمتىراش، بەكە.

مَطْوِيٌّ ج مَطْوِيَّاتٌ: قاتلىنىدىغان، پۈكلىنىدىغان.

خَيْمَةٌ مَطْوِيَّةٌ: قاتلىنىدىغان چېدىر.

﴿وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ﴾ ‹قرآن›: ئاسمانلار ئاللاھنىڭ ئوڭ قولىدا قاتلىنىپ تۇرىدۇ.

مِطْيَافٌ ج مَطَايِيفُ: نۇر بۆلگۈچ ئەينەك.

مِطْيَافٌ رَسَّامٌ: ئۆزلۈكىدىن خاتىرىلەش، نۇر بۆلگۈچ ئەسۋاب.

مَطْيَبَةٌ ج مَطَايِبُ: خۇش پۇراقلىق جاي.

مِطْيَرٌ: يامغۇرلۇق.

مُطِيعٌ: ئىتائەت قىلغۇچى، بويسۇنغۇچى.

مَطِيلٌ: سوزۇلۇشچانلىق، ئېگىلىشچانلىق، سوزۇلۇشچانلىققا ئىگە.

مَطِيلَةٌ ج مَطَائِلُ: قاگالتىر، تۈۋنىكە؛ تۆمۈر پارچىسى.

مَطْيُوزٌ: شاللاق؛ تاققا ـ تۇققا.

مُطَيِّبٌ ج مُطَيِّبُونَ: خۇشبۇي، خۇش پۇراق.

مَطِيَّةٌ ج مَطَايَا وَمَطِيٌّ: ئات ـ ئۇلاغ، ئىش هايۋانلىرى.

إِتَّخَذَ مَطِيَّةً لِبُلُوغِ أَغْرَاضِهِ: ئۇنى مەقسىتىگە يېتىشنىڭ ۋاستىسى قىلىۋالدى.

الثَّبَاتُ مَطِيَّةُ النَّجَاحِ: چىدام غەلىبىنىڭ كۆندۈرگەن ئۇلىغىدۇر.

مُظَاهَرَةٌ ج مُظَاهَرَاتٌ: ياردەملەشمەك؛ ئارقا تىرەك بولماق؛ نامايىش.

مُظَاهَرَةٌ سِلْمِيَّةٌ: تىنچلىق نامايىشى، تىنچ نامايىش قىلماق.

مُظَاهَرَةٌ مُسَلَّحَةٌ: قوراللىق نامايىش.

سَارَتْ مُظَاهَرَةٌ كَبِيرَةٌ فِي شَوَارِعِ الْمَدِينَةِ إِحْتِجَاجًا عَلَى قَرَارِ الْحُكُومَةِ: هۆكۈمەتنىڭ قارارىغا نارازىلىق بىلدۈرۈش يۈزىسىدىن شەھەر كوچىلىرىدا كەڭ كۆلەملىك نامايىش يۈز بەردى.

مَظْبَأَةٌ ج مَظَابِئُ: كىيىك كۆپ جاي.

مَظَرَّةٌ ج مَظَارٌّ: چاقماق تېشى.

مَظْرُوفٌ ج مَظَارِيفُ: پېچەتلەنگەن، چاپلانغان، ئېتىلگەن.

بَعَثْتُ بِالرِّسَالَةِ مَظْرُوفَةً: خەتنى كونۋېرت ئېغىزىنى چاپلاپ ئەۋەتتىم.

مِظْعَانٌ: سىلىق ماڭىدىغان ئات ياكى تۆگە.

مُظْعَةٌ: ئوت ـ چۆپ قالدۇقى.

مِظْفَارٌ: غالىب، يېڭىلمەس.

مُظَفِّرٌ ج مُظَفِّرُونَ: غالىب، يەڭگۈچى، غەلىبە قىلغۇچى، زەپەر قۇچقۇچى.

عَادَ جَيْشٌ مُظَفِّرًا: قوشۇن غەلىبە بىلەن قايتتى.

مُظَفَّرٌ ج مُظَفَّرُونَ: غالىب، يەڭگۈچى، غەلىبە قىلغۇچى، زەپەر قۇچقۇچى.

عَادَ جَيْشُنَا مُظَفَّرًا: بىزنىڭ قوشۇن غەلىبە بىلەن قايتتى.

مُظِلٌّ: سايىلىك، كۆلەڭگە.

مِظَلَّةٌ ج مَظَالٌّ وَمِظَلَّاتٌ: كۈنلۈك، زونتىك.

مِظَلَّةٌ وَاقِيَةٌ: پاراشۇت.

مِظَلَّةُ النَّجَاةِ: پاراشۇت.

لَا أُفَكِّرُ فِي شِرَاءِ الْمِظَلَّةِ إِلَّا عِنْدَمَا تَمْطُرُ السَّمَاءُ: يامغۇر ياغقان چاغدىلا كۈنلۈك سېتىۋېلىشنى ئويلايمەن.

نَشَرَ أَحْمَدُ مِظَلَّتَهُ لِيَتَّقِيَ الْمَطَرَ: ئەھمەد يامغۇردىن پاناھلىنىش ئۈچۈن يامغۇرلۇقنى يايدى.

مُظَلِّلٌ: سايە، كۆلەڭگە.

مُظَلِّمٌ: قاپقاراڭغۇ.

مِظَلِّيٌّ ج مِظَلِّيُّونَ: پاراشۇتچى.

جُنْدِيٌّ الْمِظَلِّيُّ: پاراشۇتچى قىسىم.

فِرْقَةُ الْمِظَلِّيِّينَ: پاراشۇتچىلار ئەترىتى.

مُظْلِمٌ: قاراڭغۇلۇق، زۇلمەتلىك.

﴿كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطَعاً مِّنَ اللَّيْلِ مُظْلِماً﴾ «قرآن»: ئۇلارنىڭ يۈزلىرى گويا قاراڭغۇ كېچىنىڭ پارچىسى بىلەن ئورالغاندەك قارىيىپ كېتىدۇ.

شَعْرٌ مُظْلِمٌ: قاپقارا چاچ.

يَوْمٌ مُظْلِمٌ: نەس باسقان كۈن.

زَاوِيَةٌ مُظْلِمَةٌ: قاراڭغۇ بۇلۇڭ ـ پۇچقاق.

مَظْلِمَةٌ ج مَظَالِمُ: ئادالەتسىزلىك، ناھەقچىلىك.

إِحْتَمَلَ الْمَظَالِمَ بِصَبْرٍ: زۇلۇمغا چىدىدى.

مَظْلُومٌ ج مَظْلُومَاتٌ وَمَظَالِمُ: زۇلۇم قىلىنغۇچى

ئىزلىگۈچى.

﴿وَمَن قُتِلَ مَظْلُوماً فَقَدْ جَعَلْنَا لِوَلِيِّهِ سُلْطَاناً﴾ «قۇرئان»: كىمكى ناھەق ئۆلتۈرۈلىدىكەن (قاتىلدىن قىساس ئېلىش ياكى دىيەت ئېلىش، ياكى كەچۈرۈم قىلىش) ھوقۇقىنى ئۆلتۈرۈلگۈچىنىڭ ئىگىسىنىڭ قولىدا قىلدۇق.

مَظْمَأٌ ج مَظَامِئُ: قاغجىراپ كەتكەن يەر، قۇرغاق يەر.

مِظْمَاءٌ ج مَظَامِئُ: قاتتىق ئۇسساپ كەتكەن، قاغجىراپ كەتكەن.

مَظِنَّةٌ ج مَظَانٌّ: شەك، گۇمان، شۇبھە.

بَحَثْتُ عَنِ الْكِتَابِ الْمَفْقُودِ فِي مَظَانِّهِ فَلَمْ أَجِدْهُ: يىتكەن كىتابنى گۇمانلىق جايلاردىن ئىزدەپ تاپالمىدىم.

مِظَنَّةٌ ج مَظَانٌّ: بېشارەت؛ ئالامەت، بەلگە، ئوبيېكت، نىشان، لايىق.

إِنَّهُ مِظَنَّةٌ لِلْخَيْرِ: ئۇ ياخشى دەپ قارىلىدۇ.

مَظْنُونٌ: گۇمانلانغان، تەسەۋۋۇر قىلىنغان.

مَظْهَرٌ ج مَظَاهِرُ: تاشقى كۆرۈنۈشى، مەنزىرە؛ بىلدۈرمەك، كۆرسەتمەك.

مَظَاهِرُ الْحَيَاةِ: تۇرمۇش ھادىسىلىرى.

مَظَاهِرُ الْإِكْبَارِ وَالْإِجْلَالِ: ھۆرمەت بىلدۈرمەك.

لَا تَزَالُ هَذِهِ الْبِنَايَةُ الْقَدِيمَةُ تَحْتَفِظُ بِمَظْهَرِهَا الْأَصْلِيِّ: بۇ قەدىمىي بىنا ئۆزىنىڭ ئەسلىي قىياپىتىنى ساقلاپ كەلمەكتە.

إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ أَنْ تَعْرِفَ مِنْ مَظْهَرِهِ الْعَادِيِّ أَنَّهُ كَبِيرُ الْمُهَنْدِسِينَ فِي مَصْنَعِنَا: ئۇنىڭ ئاددىي سىرتقى قىياپىتىگە قاراپ زاۋۇتىمىزنىڭ باش ئىنژېنېرى ئىكەنلىكىنى بىلەلمەيسەن.

مَخْدُوعٌ بِالْمَظَاهِرِ الْجَوْفَاءِ: قۇرۇق كۆرۈنۈشلەر (مەنزىرىلەر) بىلەن ئالدانغان.

مَظْهَرِيٌّ: كۆرۈنۈشلۈك، سىرتقى كۆرۈنۈشنىڭ؛ ھادىسىلىك، ھادىسىنىڭ؛ ئوبرازلىق.

مَظْهَرِيَّةٌ: ھادىسە، ئەھۋال؛ تەسەۋۋۇر.

مِظْوَاةٌ: ياسىمەن گۈللۈك.

مِظْيَاةٌ: ياسىمەن گۈللۈك.

مَعَ: بىرگە، بىللە.

مَعَ الصَّبَاحِ: ئەتىگەندە، سەھەردە.

مَعَ الْوَقْتِ: بىر ۋاقىتتا، بىرلا ۋاقىتتا.

مَعَ أَنَّ: ... غا قارىماي.

مَعَ ذَلِكَ: شۇنىڭ بىلەن بىللە.

مَعًا: تەڭلا، بىر ۋاقىتتا، بىللە، بىرگە، بىرلىكتە، بىلەن بىللە.

الْحَقُّ مَعَكَ: سېنىڭ توغرا، سېنىڭ ھەق.

أَنَا مَعَهُ: مەن ئۇنىڭغا قوشۇلىمەن.

مَعَ كَوْنِهِ غَنِيًّا: ئۇ باي تۇرۇپ.

مَعَهُ كِتَابٌ: ئۇنىڭدا بىر كىتاب بار.

أَتَى مَعَ الصَّبَاحِ: ئەتىگەندىلا كەلدى.

مَعَ الْقِصَّةِ: شۇنىڭ بىلەن بىللە، گەپنىڭ قىسقىسى.

فَعَلَ ذَلِكَ مَعَ تَحْذِيرِي إِيَّاهُ: مېنىڭ ئاگاھلاندۇرۇشۇمغا قارىماي بۇ ئىشنى قىلدى.

مَا زَالَتْ صِحَّتُهُ جَيِّدَةً جِدًّا مَعَ أَنَّهُ قَدْ بَلَغَ السَّبْعِينَ: ئۇ يەتمىشكە كىرگەن تۇرۇقلۇق سالامەتلىكى ھېلىمۇ ناھايىتى ياخشى.

مَعِي بِصُحْبَتِي: مەن بىلەن بىللە.

مَعَا يَمْعُو مُعَاءَ السِّنَّوْرِ: مۈشۈك مىياڭلىدى.

مِعَاءٌ ج أَمْعِيَةٌ: ئۈچەي.

مَعَابٌ. مَعَابَةٌ ج مَعَايِبُ: ئەيىب، كەمچىلىك، نۇقسان، ئىللەت، قۇسۇر.

أُنْظُرْ إِلَى مَعَايِبِكَ قَبْلَ أَنْ تَتَحَدَّثَ عَنْ مَعَايِبِ النَّاسِ: كىشىلەرنىڭ ئەيىبىنى كۆرمەي ئالدى بىلەن ئۆزۈڭنىڭ ئەيىبىنى كۆر.

مُعَاتَبَةٌ: ئەيىبلىمەك، تەرگەش.

مَعَاثٌ: يول، مەسلەك، ئىمكانىيەت.

مَعَادٌ ج مَعَاوِدُ: قايتىدىغان جاي، مەقسەت، مۇددىئا، نىشان.

الْمَعَادُ الْآخِرَةُ: ئاخىرەت، ئۇ دۇنيا.

﴿إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ إِلَى مَعَادٍ﴾ ‹قرآن›: ساڭا قۇرئاننى پەرز قىلغان زات سېنى ئەلۋەتتە قايتىدىغان يەرگە قايتۇرىدۇ.

مُعَادَاةٌ: دۈشمەنلەشمەك، ئۆچلەشمەك.

مُعَادِلٌ: تەڭ، باراۋەر، تەڭتۇتەڭ، ئۇدۇلمۇئۇدۇل.

مُعَادَلَةٌ ج مُعَادَلَاتٌ: تەڭلەشمەك، ئوخشىشىپ كەتمەك، باراۋەرلەشمەك.

مُعَادَلَةٌ جَبْرِيَّةٌ أَوْ حِسَابِيَّةٌ: ھېسابات تەڭپۇڭلاشاق.

مُعَادٍ: دۈشمەن، دۈشمەنلەشكۈچى، قارشى.

مُعَادٍ لِلْعَرَبِ: ئەرەبلەرگە قارشى.

مَعَاذٌ ج مَعَاوِذُ: يەسلى، بېقىۋېلىش ئورنى، پاناھ جاي.

﴿قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ﴾ ‹قرآن›: يۇسۇپ «خۇدا پاناھ بەرسۇن! ئۇ (يەنى ئېرىڭ) ھەقىقەتەن مېنىڭ خوجايىنىمدۇر، ئۇ مېنى ياخشى كۈتتى»، دېدى.

إِنَّ اللهَ مَعَاذُ مَنْ عَاذَ بِهِ: پاناھلىق تىلەيدىغان كىشى ئۈچۈن ئاللاھ پاناھگاھدۇر.

مَعَاذَةٌ ج مَعَاذَاتٌ: تۇمار، تىلتۇمار، ئەپسۇن.

مُعَارٌ: ئارىيەت ئېلىنغان نەرسە، ئۆتنە ئېلىنغان نەرسە.

مُعَارِضٌ: قارشى تۇرغۇچى، قارشىلىق كۆرسەتكۈچى، توسالغۇ.

مُعَارَضَةٌ: قارشى تۇرماق، قارشىلىق كۆرسەتمەك، دۈشمەنلەشمەك.

مُعَارَضَةٌ (فِي الْبَرْلَمَانِ): ئۆكتىچىلەر پارتىيىسى.

مُعَارَضَةٌ (فِي الْقَضَاءِ): شىكايەتنامە.

حِزْبُ الْمُعَارَضَةِ: قارىمۇقارشى پارتىيە.

لَقِيَ هَذَا الْاِقْتِرَاحُ مُعَارَضَةً شَدِيْدَةً مِنْ جَانِبِ الْجُمْهُوْرِ: بۇ پىكىر ئاممىا تەرىپىدىن قاتتىق قارشىلىققا ئۇچرىدى.

مُعَارَكَةٌ: ئېلىشماق، جەڭ قىلىشماق.

مَعَاشٌ ج مَعَاشَاتٌ: تۇرمۇش ۋاسىتىلىرى، ئىش ھەققى، مائاش، تەمىنات، نەپىقە پۇلى.

مَعَاشُ التَّقَاعُدِ: پېنسىيە پۇلى.

أَرْبَابُ الْمَعَاشَاتِ: مائاشلىق خادىملار.

﴿وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا﴾ ‹قرآن›: كۈندۈزنى تىرىكچىلىك قىلىدىغان (ۋاقىت) قىلدۇق.

أُحِيْلَ عَلَى الْمَعَاشِ: پېنسىيىگە چىقتى.

الْمَعَاشُ وَالْمَعَادُ: بۇ دۇنيا ۋە ئۇ دۇنيا.

مُعَاشَرَةٌ: سۆھبەتلەشمەك، ئالاقىلەشمەك، باردى-كەلدى قىلماق، بىللە ئۆتمەك.

مُعَاصِرٌ: زامانىۋى، ھازىرقى زامان.

مُعَاطِيٌّ: سېخىي، مەرد، قولى ئوچۇق.

مُعَافًى: ساغلام، ساغلاملىق، سالامەتلىك، قۇتۇلدۇرۇلغان، پاك، گۇناھسىز.

زَالَ مَرَضُهُ وَأَصْبَحَ مُعَافًى: كېسىلى ساقىيىپ سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلدى.

مُعَاقِبٌ: جازالىغۇچى، قىساس ئالغۇچى، تۆۋەنلەتكۈچى، ئەگىشىپ كەلگۈچى.

مُعَاقَبٌ: جازالانغان، جازاغا تارتىلغان، چېكىندۈرۈلگەن.

الْأَعْمَالُ الْمُعَاقَبُ عَلَيْهَا قَانُوْنًا: جازاغا تارتىلىشقا تېگىشلىك ئىشلار.

مُعَاقَبَةٌ: جازالىماق، قىساس ئالماق، چارە كۆرمەك.

مُعَاقِدٌ: توختام تۈزگۈچى، كېلىشىم تۈزگۈچى، قېتىشىپ قالغان، ئۇيۇپ قالغان.

مَعَاكٌ: پاناھگاھ.

مُعَاكِسٌ: قارىمۇقارشىلاشقۇچى، زىتلاشقۇچى، كىرىپىت شەكىللىك.

هُجُوْمٌ مُعَاكِسٌ: قايتۇرما ھۇجۇم.

خَشَبٌ مُعَاكِسٌ: پەنەركە.

مَطْلَبٌ مُعَاكِسٌ: قارشى ئەرز، نارازىلىق ئەرزى.

مَضَيْتُ فِي طَرِيْقِي وَمَضَى صَدِيْقِيْ فِي طَرِيْقٍ مُعَاكِسٍ:
مەن ئۆز يولۇمدا ماڭدىم، دوستۇم قارىمۇقارشى يولدا ماڭدى.

مُعَاكَسَةٌ: قارشى تۇرماق؛ ئەكس تەسىر.

مُعَالِجٌ: دوختۇر، تېۋىپ.

مَعَالَجَةٌ: داۋالىماق، ئىلاج قىلماق؛ تۈزەتمەك.

الْمَعَالَجَةُ الْكَهْرِبَائِيَّةُ: توك بىلەن داۋالىماق.

الْمَعَامِعُ: جەڭ، ئۇرۇش، سوقۇش، پارتىيىلەر ئوتتۇرىسىدىكى ئىختىلاپ.

مُعَامَلَةٌ ج مُعَامَلَاتٌ: مۇئامىلە قىلماق، مۇناسىۋەت قىلماق، ئالاقە قىلىشماق، مۇئامىلە، مۇناسىۋەت.

شَهَادَةُ الْمُعَامَلَةِ: گۇۋاھنامە، شاھادەتنامە.

مُعَامَلَةٌ تَفْضِيْلِيَّةٌ: قولايلىق يارىتىپ بېرىش مۇئامىلىسى.

حُسْنُ الْمُعَامَلَةِ: مۇئامىلىسى ياخشى.

سُوْءُ الْمُعَامَلَةِ: مۇئامىلىسى ناچار.

مُعَانِدٌ: جاھىل، تەرسا، تەتۈر.

مُعَانَدَةٌ: قارشى تۇرماق، قارشىلىق كۆرسەتمەك، جاھىللىق قىلماق.

مُعَانَقَةٌ: قۇچاقلاشماق، قۇچاقلىشىپ كۆرۈشمەك.

مُعَاهِدٌ: كېلىشىم تۈزگۈچى، ئىتتىپاق تۈزگۈچى.

مُعَاهَدَةٌ ج مُعَاهَدَاتٌ: كېلىشىم، شەرتنامە، توختام، ئىتتىپاق، بىرلەشمە.

مُعَاهَدَةُ الصُّلْحِ: سۈلھى شەرتنامىسى، ئۇرۇش توختىتىش كېلىشىمى.

مُعَاهَدَةُ التَّحَالُفِ: ئىتتىپاقداشلىق كېلىشىمى.

مُعَاهَدَةُ التِّجَارَةِ: سودا كېلىشىمى.

الْمُعَاهَدَةُ الثُّنَائِيَّةُ: ئىككى تەرەپ كېلىشىمى.

مُعَاهَدَةُ عَدَمِ الْاِعْتِدَاءِ: ئۆزئارا تاجاۋۇز قىلىشماسلىق كېلىشىمى.

مُعَاهَدَةُ سَلَامٍ: تىنچلىق كېلىشىمى.

مُعَاهَدَةٌ غَيْرُ مُتَكَافِئَةٍ: تەڭسىز شەرتنامە.

مُعَاوَمَةٌ: يىللىق توختام تۈزۈشمەك.

مُعَاوِنٌ ج مُعَاوِنُوْنَ: ياردەمچى، مۇئاۋىن، ئورۇنباسار.

مُهَنْدِسٌ مُعَاوِنٌ: ياردەمچى ئىنژېنېر.

مُعَاوِنُ رَئِيْسِ أَرْكَانِ الْحَرْبِ الْعَامَّةِ: مۇئاۋىن باش شتاب باشلىقى.

مُعَاوِنُ الْمُدِيْرِ: مۇئاۋىن مۇدىر.

مُعَاوِنُ السَّائِقِ: ياردەمچى شوپۇر.

مُعَاوِنُ الْكُلِّيَّةِ: مۇئاۋىن فاكۇلتېت باشلىقى.

مُعَاوَنَةٌ: ياردەملەشمەك، ھەمكارلاشماق.

مُعَاوِيَةٌ: قانجۇق ئىت؛ كۈچۈك.

أَبُوْ مُعَاوِيَةَ: قاپلان.

مُعَابَدَةٌ: ھېيتلىماق، بايرامنى تەبرىكلىمەك.

مَعَايِرُ: ئەيىب، ئىللەت، خاتالىق.

مُعَايَرَةٌ: ئۆلچەم سىستېمىسىنى بېكىتىپ كەلتۈرمەك.

مُعَايِنٌ: گۇۋاھچى، شاھىت، ئۆز كۆزى بىلەن كۆرگۈچى، تەكشۈرگۈچى.

مُعَايَنَةٌ: كۆز بىلەن كۆرمەك، كۆزدىن كۆچۈرمەك، تەكشۈرمەك.

مُعَبَّدٌ: ياسالغان يول؛ ھۆرمەتلىك؛ قوزۇق؛ چۆل.

طَرِيْقٌ مُعَبَّدٌ: تۈز يول، كەڭ يول.

«تَسِيْرُ الْمَرْكَبَاتُ فِي شَوَارِعَ مُعَبَّدَةٍ»: قاتناش قوراللىرى كەڭ كوچىلاردا قاتنىماقتا.

لَيْسَتْ طَرِيْقَةُ التَّقَدُّمِ مُمَهَّدَةً مُعَبَّدَةً: ئالغا بېسىش يولى تۈپتۈز بولمايدۇ.

مُعَبَّدَةٌ: سىرلانغان كېمە.

مَعْبَثٌ ج مَعَابِثُ: كۆڭۈل ئېچىش مەيدانى.

مَعْبَدٌ ج مَعَابِدُ: ئىبادەتخانا، چېركاۋ، بۇتخانا.

فِي هَذِهِ الْمَدِينَةِ كَثِيرٌ مِنَ الْمَعَابِدِ: بۇ شەھەردە نۇرغۇن ئىبادەتخانىلار بار.

مَعْبَرٌ ج مَعَابِرُ: كېچىك، كېمىگە چىقىپ، چۈشىدىغان كۆۋرۈك تاختا.

هَذَا الْجِسْرُ هُوَ الْمَعْبَرُ الْوَحِيدُ لِلْقَرْيَةِ: بۇ يېزىغا ئۆتىدىغان بىردىنبىر كۆۋرۈك.

مُعَبْقَبٌ: كۆپتۈرۈلگەن.

مِعْبَلَةٌ ج مَعَابِلُ: يا ئوقىنىڭ ئۇچى، كۆرسەتكۈچ، ئىستىرېلكا.

مَعْبُودٌ: مەبۇد، ئىلاھ، بۇت.

«اللّٰهُ هُوَ الْمَعْبُودُ بِحَقٍّ»: ھەقىقىي مەبۇد ئاللاھدۇر.

مَعْبُودَةٌ: مەبۇدە، ئايال ئىلاھ (ئەپسانىلەردىكى).

مُعْتَادٌ: ئادەتلەنگەن.

كَالْمُعْتَادِ: ئادەتتىكىدەك.

مُعْتَادٌ عَلَى الْأَجْرَامِ: ئادەتلەنگەن جىنايەتچى.

هَذِهِ هِيَ الْحِيَلُ الَّتِي يَسْتَعْمِلُهَا مُعْتَادًا: بۇ ئىشلىتىپ ئادەتلىنىپ كەتكەن ئۇسۇل.

مِعْتَامٌ: سۆرەلمە، سۆرەم پالاس.

مُعْتَبَرٌ: مۆتىۋەر، ھۆرمەتكە سازاۋەر.

مُعْتَرٌّ: نامرات، قوپال، يوغان.

مُعْتَرٌّ مِنَ الرِّجَالِ: قوپال، يوغان ئادەم، كېلەڭسىز ئادەم.

مُعَتَّقَةٌ: ئازاد قىلىنغان، كونا، قەدىمىي.

خَمْرٌ مُعَتَّقَةٌ: كۈچلۈك ھاراق، ئىسىل ھاراق.

مُعْتِمٌ: قاراڭغۇ، قاراڭغۇلۇق.

مُعَتَّهٌ: مەتۇه، ئەخمەق.

مُعْتَدٌّ بِنَفْسِهِ: ئۆزىگە تەمەننا قويغۇچى، ئۆز بېشىمچى.

مُعْتَدَّةٌ: ئىددەتلىك ئايال، ھازىدار ئايال.

مُعْتَدِلٌ ج مُعْتَدِلُونَ: تۈز، ئوتتۇرا ھال، مۆتىدىل.

الْمِنْطَقَةُ الْمُعْتَدِلَةُ: مۆتىدىل بەلۋاغ.

جِسْمٌ مُعْتَدِلٌ: ئوتتۇرا بوي.

جَوٌّ مُعْتَدِلٌ: نورمال ھاۋا.

فِي فَصْلِ الرَّبِيعِ يَكُونُ الْجَوُّ مُعْتَدِلًا: باھاردا ھاۋا مۆتىدىل بولىدۇ.

مُعْتَدٍ: تاجاۋۇز قىلغۇچى، ھەددىدىن ئاشقۇچى.

﴿ومَا يُكَذِّبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ﴾ «قرآن»: ئۇنى پەقەت ھەددىدىن ئاشقان، ئىنتايىن گۇناھكار ئادەملا ئىنكار قىلىدۇ.

دَوْلَةٌ مُعْتَدِيَةٌ: تاجاۋۇزچى دۆلەت.

مُعْتَدِلَةٌ: ئىسسىق.

أَيَّامٌ مُعْتَدِلَةٌ: ئىسسىق كۈنلەر.

مُعْتَرٌّ: ئۆزلۈكىدىن ياخشىلىققا ئېرىشكۈچى، كەمبەغەل، پېقىر.

﴿وَأَطْعِمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ﴾ «قرآن»: قانائەتچان موھتاجلارغا ۋە سائىللارغا بېرىڭلار.

مُفْتَرِضٌ: قارشى تۇرغۇچى، توسالغۇ بولغۇچى.

مُعْتَرِضَةٌ: قارشى تۇرغۇچى، توسالغۇ بولغۇچى.

عِبَارَةٌ مُعْتَرِضَةٌ: قىستۇرما سۆز.

جُمْلَةٌ مُعْتَرِضَةٌ: قىستۇرما جۈملە.

مُعْتَرَكٌ ج مُعْتَرَكَاتٌ: جەڭ مەيدانى، جەڭگاھ، فرونت.

تَنَاثَرَتْ جُثَثُ الْقَتْلَى فِي الْمُعْتَرَكِ: جەڭ مەيدانىدا ئۆلۈكلەرنىڭ جەسەتلىرى چېچىلىپ كەتتى.

شَقَّ طَرِيقَهُ بِصُعُوبَةٍ فِي مُعْتَرَكِ الْحَيَاةِ: ھايات جەڭگاھىدا تەسلىكتە يول تېپىپ ماڭدى.

مُعْتَزٌّ: پەخىرلىنەرلىك، ئىپتىخارلانغان، چەكسىز خۇشاللىق.

مُعْتَزِلٌ: ئايرىلغۇچى، چەتنىگۈچى (خىزمەتتىن چېكىنگۈچى).

الْمُعْتَزِلَةُ: مۇئتەزىلە مەزھىپى.

مُعْتَزِلِيٌّ: مۇئتەزىلە مەزھىپىدىكى ئادەم.

مُعْتَصِبٌ: ئىش تاشلىغۇچى، دەرس تاشلىغۇچى.

مُعْتَفٍ: ئۆچــــۈرۈلگەن، تـــۈگىتىلگەن، بىكـــار قىلىنغان.

مُعْتِقٌ: ئازاد قىلغۇچى؛ تەھرىرلىگۈچى .

مُعْتَقٌ: ئازاد قىلىنغان.

مُعْتَقَدٌ ج مُعْتَقَدَاتٌ: قائىـدە، ئەقىـدە، مەسىلەك، ئېتىقاد، ئىشەنچ.

تَخْتَلِفُ الشُّعُوبُ فِي مُعْتَقَدَاتِهَا: مىللەتلەرنىــڭ ئېتىقادى ئوخشىمايدۇ.

مُعْتَقَلٌ ج مُعْتَقَلُونَ: مەھبۇس.

أُفْرِجَ عَنْ جَمِيعِ الْمُعْتَقَلِينَ: بــارلىق مەھبۇســلار قويۇپ بېرىلدى.

مُعْتَقَلٌ ج مُعْتَقَلَاتٌ: جـــازا لاگېـــرى، تـــۈرمە، گۇندىخانا.

أُدْخِلَ الْمُتَّهَمُ الْمُعْتَقَلَ: جىنــايەت گۇمانــدارى تۈرمىگە تاشلاندى.

مُعْتَكِفٌ: ئىبتىكاپتــا ئولتۇرغــۇچى، خىلــۋەتتە بولغۇچى.

مُعْتَلٌّ: ئاغرىق، ئەيىبناك.

مُعْتَلُّ الصِّحَّةِ: سـالامەتلىكى ناچـار؛ مورفولـوگىيە قائىدىسـىدە ھەرپى ئىللەت بار كەلىمە.

مُعْتِمٌ: قاراڭغۇ، قاراڭغۇلۇق.

مُعْتَمِدٌ: تايانغۇچى، يۆلەنگۈچى.

مُعْتَمِدٌ عَلَى: ... غا تايىنىپ.

مُعْتَمَدٌ ج مُعْتَمَدُونَ: تايانغــــان، يــــۆلەنگەن، ئىشەنچلىك.

مُعْتَمَدٌ سِيَاسِيٌّ: باش ئەلچى.

لِلْمُنَظَّمَةِ مُعْتَمَدٌ فِي كُلِّ بَلَدٍ: تەشـكىلاتنىڭ ھەربىر دۆلەتتە ۋەكىلى بار.

تَوْقِيعُهُ مُعْتَمَدٌ: ئۇنىڭ ئىمزاسى ئىشەنچلىك.

مُعْتَمَدِيَّةٌ ج مُعْتَمَدِيَّاتٌ: ۋاكالەتخانــا، ۋەكىللىــك سالاھىيەت.

مُعْتَنِقٌ: ۋاستىلىك، ۋاستە.

مُعْتَنٍ: كۆڭۈل بۆلگـۈچى، كۆيۈنگـۈچى، دىققەت قىلغۇچى.

مَعْتُوقٌ: ئازاد، ئازاد قىلىنغان.

مَعْتُوهٌ ج مَعَاتِيهُ: مەتـۇ، ئەخـمەق، گـالۋاڭ، بىغەرەز.

«لَا يَفْعَلُ هَذَا إِلَّا مَعْتُوهٌ»: بـۇنى پەقەت ئەقىلسىز ئادەملا قىلىدۇ.

مُعْثِرٌ: بەختسىز، بىچارە، سەرگەردان.

مَعْثُوثٌ: كۈيە چۈشكەن.

مَعْثُونٌ: ئىس ئۈتۈپ قالغان تاماق.

مَعَجَ يَمْعَجُ مَعْجًا الْبَحْرُ: دېڭىــز دولقۇنلىـدى، ئۆركەشلىدى.

مِعْجَازٌ ج مَعَاجِيزُ: يول، ئاجىز ئادەم.

مِعْجَالٌ ج مَعَاجِيلُ: تېز، چاپسان.

إِمْرَأَةٌ مِعْجَالٌ: ئاي كۈنىدىن بۇرۇن تۇغۇپ قويغان ئايال.

مَعَاجِيلُ الطُّرُقِ: قىسقا يول.

مُعْجِبٌ: قىزىقتۇرغۇچى، ھەيران قالدۇرغۇچى.

مُعْجِبٌ بِهِ: كـۆز - كـۆز قىلغـۇچى، ماختانچاق، مەغرۇر.

مُعْجِبٌ بِذَاتِهِ: ھاكاۋۇر، چوڭچى، مەنمەنچى.

مُعَجَّلٌ: ئارقىغا تارتىپ بولمايدىغان، كېچىكتۈرۈپ بولمايدىغان؛ نەق.

مُعَجَّلُ الصَّدَاقِ: نەق مەھرە.

الْمُعَجَّلُ مِنْ ثَمَنِ السَّيَّارَةِ أَلْفُ دِينَارٍ وَالْمُؤَجَّلُ أَلْفَانِ: ماشــىنىنىڭ ئالــدىن بېرىلگىنـى مىـڭ تىـللا، كېيىن بېرىدىغىنى ئىككى مىڭ تىللا.

جَلْسَةٌ مُعَجَّلَةٌ: جىددىي يىغىن.

أَهْدَافٌ مُعَجَّلَةٌ: مۇھىم ۋەزىپە.

مُعَجَّنَاتٌ: خېمىردىن بولغان يېمەكلىكلەر.

مِعْجَرٌ: باش ياغلىق، رومال.

مُعْجِزٌ: ئەقىــل يەتمەيــدىغان، چۈشــىنىپ

بولمايدىغان.

اَلْكَلَامُ الْمُعْجِزُ: ئاجايىپ سۆزلەر.

﴿وَمَن لَّا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ﴾ «قرآن»: كىمكى ئاللاھنا (ئىمان ئېيتىشقا) دەۋەت قىلغۇچىنىڭ (يەنى رەسۇلۇللاھنىڭ) دەۋىتىنى قوبۇل قىلمىسا، ئازابتىن قېچىپ قۇتۇلالمايدۇ.

مُعْجِزَةٌ ج مُعْجِزَاتٌ: مۆجىزە، ئىنسانلارنىڭ قولىدىن كەلمەيدىغان ئالاھىدە ئىش.

يُعَدّ اِخْتِرَاقُ الْفَضَاءِ إِحْدَى مُعْجِزَاتِ الْعَصْرِ الْحَدِيْثِ: ئالەم بوشلۇقىنى بۆسۈپ ئۆتۈش ھازىرقى زامان مۆجىزىلىرىنىڭ بىرى.

مِعْجَلٌ ج مَعَاجِلُ: تېزلىكنى ئۆلچىگۈچ.

مُعْجَمٌ: تۇتۇق، مۇجمەل، چۈشىنىكسىز.

مُعْجَمٌ ج مُعْجَمَاتٌ وَمَعَاجِمُ: لۇغەت، سۆزلۈك.

حَرْفٌ مُعْجَمٌ: چېكىتلىك ھەرپ.

حُرُوْفُ الْمُعْجَمِ: ئېلىپبە.

«اِتَّقُوا اللهَ فِي هَذِهِ الْمُعْجَمَةِ فَارْكَبُوْهَا صَالِحَةً» «حديث»: تىلسىز بۇ ھايۋانلار ھەققىدە ئاللاھتىن قورقۇڭلار، ئۇنى سەمرىتىپ مىنىڭلار.

مِعْجَنٌ . مِعْجَنَةٌ ج مَعَاجِنُ: خېمىر يۇغۇرىدىغان داس، تەڭنە.

مَعْجُوْنٌ: خېمىر قىلىنغان، يۇغۇرۇلغان، چەيلەنگەن.

مَعْجُوْنٌ ج مَعَاجِنُ: شىرنە، شېكەر قىيامى، مەجۇن.

مَعْجُوْنُ الْأَسْنَانِ: چىش پاستىسى.

مَعْجُوْنُ طَمَاطِمَ: پەمىدۇر قىيامى.

مَعْجُوْنَةٌ ج مَعْجُوْنَاتٌ: زاماسكا.

مَعَدَ يَمْعَدُ مَعْدًا وَمُعُوْدًا الدَّلْوَ: قۇدۇقتىن سوغىنى تارتىپ چىقاردى.

مَعِدَ يَمْعَدُ مَعَدًا: ئاشقازىنى ئاغرىپ قالدى.

مَعِدَ الشَّيْءُ: نەرسە بۇزۇلدى.

مُعِدَ: ئاشقازان ئاغرىقىغا دۇچار بولدى.

مِعْدَادٌ: ھېسابلاش ئەسۋابى، چوت.

مَعِدَةٌ. مِعْدَةٌ ج مِعَدٌ: ئاشقازان، مەيدە.

مَرَضُ الْمَعِدَةِ: ئاشقازان ئاغرىقى.

اِلْتِهَابُ الْمَعِدَةِ: ئاشقازان ياللۇغى.

مُعَدٌّ ج مُعَدَّاتٌ: قورال، سايمان، ئۈسكۈنە، جاھاز، ئەسۋاب.

مُعَدّ التَّعْلِيْمِ: دەرسلىك، ئوقۇتۇش ماتېرىيالى.

مُعَدّ الْحَرْبِ: ھەربىي بۇيۇم، قورال-ياراغ.

مُعَدَّاتٌ: قوللىنىشقا تەييارلانغان نەرسىلەر.

مُعَدَّاتٌ زِرَاعِيَّةٌ: يېزا ئىگىلىك ئەشيالىرى.

مُعَدَّاتٌ عَسْكَرِيَّةٌ: ھەربىي ئەشيالار.

مَعَدَّاوِيّ ج مَعَدَّاوِيَّةٌ: كېمىچى.

مُعَدَّدٌ: تەييارلانغان.

بَغْلٌ مُعَدَّدٌ: ئېگەرلەنگەن قېچىر.

مُعَدِّدَةٌ ج مُعَدِّدَاتٌ: ھازا ئاچقۇچى.

مُعَدَّلٌ ج مُعَدَّلَاتٌ: ئوڭشالغان، تۈزىتىلگەن، توغرىلانغان، ئۆزگەرتىلگەن؛ نورمال، ئوتتۇرا ھال.

الْمُعَدَّلُ الْوَسَطِيّ: ئوتتۇرىچە سەۋىيىسى.

مُعَدَّلُ الْإِنْتَاجِ: ئوتتۇرىچە ئىشلەپچىقىرىش.

مُعَدَّلَاتُ الْبَيْتِ: ئۆينىڭ بۇلۇڭ - بۇچقاقلىرى.

مُعَدِّنٌ: كانچى، مېتاللىبوۋېد.

مُعَدّ: تەييار، تەييارلانغان.

مُعَدِّيَةٌ ج مُعَدِّيَاتٌ: ئىككى قىرغاق ئارىسىدا قاتنايدىغان كىچىك كېمە.

مِعْدَكَةٌ: يۇڭ ساۋايدىغان چوقى.

مُعْدِمٌ ج مُعْدِمُوْنَ: كەمبەغەل، نامرات.

لَمْ يَسْتَطِعْ إِنْهَاءَ دِرَاسَتِهِ لِأَنَّهُ كَانَ مُعْدِمًا: ئۇنىڭ قولى قىسقا بولغانلىقى ئۈچۈن ئوقۇشىنى

تاماملىيالمىدى.

مَعْدِنٌ ج مَعَادِنُ: كان؛ ئەسلىي مەنبە؛ ئورگانىك ماددا، مەدەن.

مَعَادِنٌ فَلَزِّيَّةٌ: مېتال.

«فُلَانٌ مَعْدِنُ الْخَيْرِ وَمَعْدِنُ الْكَرَمِ»: پالانى ياخشىلىقنىڭ ۋە مەردلىكنىڭ كانىدۇر.

مَعْدِنٌ ثَمِينٌ: قىممەتلىك مەدەن.

مَعْدِنٌ نَفِيسٌ: نەپىس مەدەن.

الْمَعَادِنُ الْحَدِيدِيَّةُ: رەڭسىز مېتال.

الْمَعَادِنُ غَيْرُ الْحَدِيدِيَّةِ: رەڭلىك مېتال.

عِلْمُ الْمَعَادِنِ: مىنېرالوگىيە.

عِلْمُ إِسْتِخْرَاجِ الْمَعَادِنِ: مېتاللۇرگىيە.

مَعْدِنِيٌّ: مېتاللىنىڭ، مېتالدىن بولغان، مىنېراللىنىڭ.

زَيْتٌ مَعْدِنِيٌّ: مىنېراللى ماي.

مَاءٌ مَعْدِنِيٌّ: مىنېراللى سۇ.

مِلْحٌ مَعْدِنِيٌّ: مىنېراللى تۇز.

مِخْصِبَاتٌ مَعْدِنِيَّةٌ: مىنېرال ئوغۇت.

اَلْمَمْلَكَةُ الْمَعْدِنِيَّةُ: مىنېرال دۇنياسى.

مَعْدُودٌ ج مَعْدُودُونَ م مَعْدُودَةٌ ج مَعْدُودَاتٌ: سانالغان، ھېسابلانغان.

فِي أَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍ: بىرقانچە كۈن ئىچىدە.

سَاعَاتٌ مَعْدُودَاتٌ: ساناقلىق ۋاقىتلار.

الْأَيَّامُ الْمَعْدُودَاتُ: تەشرىق كۈنلىرى.

﴿وَاذْكُرُوا اللّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ﴾ ‹قرآن›: ساناقلىق كۈنلەردە (يەنى تەشرىق كۈنلىرىدە) ئاللاھنى ياد ئېتىڭلار؛ (يەنى نامازلىرىڭلارنىڭ ئاخىرىدا تەكبىر ئېيتىڭلار).

مَعْدُومٌ: يوقالغان، غەيرىي مەۋجۇت.

مَعْدُومُ الْقِيمَةِ: قىممىتى يوق.

فَقِيرٌ مَعْدُومٌ: كۆك نامرات، ھېچ نەرسىسى يوق نامرات.

الْجَرِيمَةُ مَعْدُومَةٌ فِي الْمُجْتَمَعِ الْفَاضِلِ وَالْمُجْتَمَعُ الْفَاضِلُ مَعْدُومٌ فِي هَذَا الْعَالَمِ: جىنايەت پەزىلەتلىك جەمئىيەتتە بولمايدۇ، پەزىلەتلىك جەمئىيەت بۇ دۇنيادا تېپىلمايدۇ.

مُعْدٍ: يۇقتۇرغۇچى، كېسەل تارقاتقۇچى.

مَعْدًى: ئۆتمەك.

مَالَكَ عَنْهُ مَعْدًى: ئۇنىڭدىن ئۆتۈپ كېتەلمەيسەن.

مُعْدِيَةٌ ج مَعَادٍ: كېچىك كېمە.

مَعِدِيٌّ: ئاشقازاننىڭ.

الْعَصِيرُ الْمَعِدِيّ: ئاشقازان سۇيۇقلۇقى.

«قُرْحَةٌ مَعِدِيَّةٌ»: ئاشقازان يارىسى.

أَمْرَاضٍ مَعِدِيَّةٌ: ئاشقازان ئاغرىقى.

مِعْذَجٌ: كۆنلەمچى، ئاياللىنى قورۇغۇچى؛ ئەخلاقى بۇزۇق، تاپا قىلغۇچى.

مُعَذِّبٌ ج مُعَذِّبُونَ: ئازابلىغۇچى، قىينىغۇچى.

﴿وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ رَسُولاً﴾ ‹قرآن›: پەيغەمبەر ئەۋەتمەي تۇرۇپ (ھېچ ئادەمنى) جازالىغىنىمىز يوق.

مُعَذَّبٌ: ئازابلانغۇچى، قىينالغۇچى.

﴿فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهاً آخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ﴾ ‹قرآن›: ئاللاھدىن باشقا ھېچ ئىلاھقا ئىبادەت قىلمىغىن. ئۇنداق قىلساڭ، ئازاب قىلىنغۇچىلاردىن بولۇپ قالىسەن.

مُعَذِّرٌ ج مُعَذِّرُونَ: ئۆزرە ئېيتقۇچى، ئۆزرە بايان قىلغۇچى.

﴿وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ﴾ ‹قرآن›: ئەئرابلاردىن ئۆزرە بايان قىلغۇچىلار (جىهادقا چىقماسلىققا) رۇخسەت سوراپ كەلدى.

مَعْذِرَةٌ ج مَعَاذِرُ وَمَعَاذِيرُ: ئۆزرە، بانا، ھۆججەت، كەچۈرۈش، ئەپۇ قىلىش.

﴿بَلِ الْإِنسَانُ عَلَى نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ وَلَوْ أَلْقَى مَعَاذِيرَهُ﴾ ‹قرآن›: بەلكى ئىنسان ئۆزىگە ئۆزى

گۇۋاھدۇر، ئۇ ئۆزىنى ئاقلاش ئۈچۈن قانچە ئۆزرە ئېيتقان تەقدىردىمۇ . . .

آرْجُوْ أَنْ تَقْبَلَ مَعْذِرَتِي: ئۆزرەمنى قوبۇل قىلىشىڭنى ئۈمىد قىلىمەن.

مَعْذُورٌ: چۈشىنىشكە بولىدىغان، ئۆزرىلىك.

مَعِرَ يَمْعَرُ مَعَرًا الشَّعْرُ أَوِ الرِّيْشُ: چاچ شالاڭلاپ قالدى.

مَعْرَاةٌ ج مَعَارٍ: بەدەننىڭ ئوچۇق قالغان قىسمى، يالىڭاچ.

مِعْرَاجٌ ج مَعَارِجُ: شوتا، پەلەمپەي.

لَيْلَةُ الْمِعْرَاجِ: مىئراج كېچىسى.

الْمِعْرَاجُ: مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ ئاسمانغا چىقىپ روھىي ئالەم بىلەن تونۇشۇپ قايتقانلىقى.

﴿مِنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ﴾ «قرآن»: ئۇ (ئازاب) ئاسمان شوتىلىرىنىڭ ئىگىسى ئاللاھ تەرىپىدىن بولغان.

مُعْرَبٌ: ئىزاھلانغان، تەھلىل قىلىنغان.

الإِسْمُ الْمُعْرَبُ: ئۆزگىرىشچان ئىسىم.

مُعَرْبِدٌ: جېداكەش، مۇتتەھەم، زوراۋان، لۈكچەك، توپىلاڭچى.

مُعَرْبَسٌ: قالايمىقان، تەرتىپسىز.

مَعْرَجٌ ج مَعَارِجُ: شوتا، پەلەمپەي.

مُعَرِّبٌ: ئەرەبچىگە تەرجىمە قىلغۇچى، ئەرەبچىلەشتۈرگۈچى.

مُعَرَّبٌ ج مُعَرَّبَاتٌ: ئەرەبچىگە تەرجىمە قىلىنغان، ئەرەبچىلەشتۈرۈلگەن.

مَعَرَّةٌ ج مَعَرَّاتٌ: شەرمەندىلىك، خورلۇق، رەسۋاچىلىق، گۇناھ، نۇقسان.

﴿فَتُصِيبَكُم مِّنْهُم مَّعَرَّةٌ بِغَيْرِ عِلْمٍ﴾ «قرآن»: سىلەر بىلمەستىن ئۇلارنى ئۆلتۈرۈپ قويۇش بىلەن گۇناھقا گىرىپتار بولۇشۇڭلارنىڭ خەۋپى بولمىسا ئىدى.

مُعَرَّجٌ: يوللۇق، سىزىقلىق؛ ئۇششاق تومۇرلۇق.

مُعَرِّشٌ: ياماشقۇچى.

نَبَاتٌ مُعَرِّشٌ: ياماشقۇچى ئۆسۈملۈك.

مُعَرَّصٌ: پاھىشىخانا خوجايىنى، سولامچى.

مُعَرِّقٌ: تەر تۆككۈچى، تولا تەرلەيدىغان، تەرلەتكۈچى.

مُعَرَّقٌ: جۇدەڭ، ئورۇق.

مُعَرَّمٌ: غادىيىۋالغان، مەنمەنچى؛ دۆۋە.

مُعَرًّى: يالىڭاچ، كىيىمسىز، ئوپئوچۇق، ئېچىۋېتىلگەن، ئاشكارا.

مِعْرَسٌ: خوتۇنباز، ئېشەكچى.

مَعْرِضٌ: نەرسىنى بايان قىلىش ئورنى.

قُلْتُ كَذَا فِي مَعْرِضِ حَدِيْثِي عَنْهُ: ئۇ توغرۇلۇق سۆزلەش جەريانىدا شۇنداق دېدىم.

مَعْرَضٌ ـ مِعْرَضٌ ج مَعَارِضُ: كۆرگەزمىخانا.

الْمَعْرَضُ الْمُتَنَقِّلُ: سەييارە كۆرگەزمە.

الْمَعْرِضُ الصِّنَاعِيّ: سانائەت كۆرگەزمىسى.

عَشَرَاتُ الآلَافِ مِنَ النَّاسِ تَزُوْرُ كُلَّ يَوْمٍ مَعْرَضَ الآثَارِ الْمُسْتَخْرَجَةِ حَدِيْثًا: ھەر كۈنى ئون مىڭلىغان كىشىلەر يېڭىلا قېزىپ چىقىرىلغان مەدەنىي يادىكارلىقلار كۆرگەزمىسىنى كۆرمەكتە.

مَا أَكْثَرَ النَّاسُ الَّذِيْنَ اِشْتَرَكُوْا فِي الْمَعْرَضِ التِّجَارِيّ: سودا يەرمەنكىسىگە قاتناشقان كىشىلەر نېمىدېگەن كۆپ.

مُعْرِضٌ ج مُعْرِضُوْنَ: يۈز ئۆرۈگۈچى، چەتنىگۈچى.

﴿وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ﴾ «قرآن»: ئۇلار بىھۇدە سۆز، بىھۇدە ئىشتىن يىراق بولغۇچىلاردۇر.

مَعْرِفَةٌ ج مَعَارِفُ: ئىلىم-بىلىم، ئىلىم ـ مەرىپەت، تونۇش.

مَعْرِفَةٌ مُبَاشِرَةٌ: بىۋاسىتە بىلىش.

يَعْرِفُ حَقَّ الْمَعْرِفَةِ: ئۇنى ئوبدان تونۇيدۇ.

مَعْرِفَتِي بِهِ تَرْجِعُ إِلَى عِشْرِيْنَ سَنَةً: مېنىڭ ئۇنىڭ بىلەن تونۇشۇشۇم يىگىرمە يىلغا باردۇ.

نَظَرِيَّةُ الْمَعْرِفَةِ: بىلىش نەزەرىيىسى، گېئولوگىيە.

وَزَارَةُ الْمَعَارِفِ: مائارىپ مىنىستىرلىقى.

مَعَارِفُ الْوَجْهِ: چىراي، ئەپتى.

دَائِرَةُ مَعَارِفٍ: قامۇس، ئېنسىكلوپېدىيە.

مَعَارِفُ الشَّخْصِ: كىشىنىڭ تونۇشلىرى.

هَذَا الرَّجُلُ مِنْ مَعَارِفِيْ: بۇ ئادەم مېنىڭ تونۇشلىرىمدىندۇر.

مَعْرَكٌ . مَعْرَكَةٌ ج مَعَارِكُ: جەڭ مەيدانى، جەڭگاھ، فرونت.

مَعْرَكَةٌ: جەڭ، ئۇرۇش.

مَعْرَكَةٌ حَامِيَةٌ: قاتتىق ئۇرۇش، قانلىق جەڭ.

خَاضَ الْجَيْشُ مَعَارِكَ كَثِيْرَةً: قوشۇن نۇرغۇن جەڭلەرنى ئېلىپ باردى.

مَعْرَكَةٌ كَلَامِيَّةٌ: بەس-مۇنازىرە.

مَعْرَكَةٌ اِنْتِخَابِيَّةٌ: سايلام ھەرىكىتى.

مَعْرُوْشٌ ج مَعْرُوْشَاتٌ: باراڭ قىلىنغان، بىدىش قىلىنغان.

﴿وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَّعْرُوشَاتٍ وَغَيْرَ مَعْرُوشَاتٍ﴾ ‹قۇرئان›: ئاللاھ بىدىشلىك ۋە بىدىشسىز باغلارنى بەرپا قىلدى.

مَعْرُوْضٌ (لِلْبَيعِ): كۆرگەزمىگە قويۇلغان، ئۆلگىگە قويۇلغان.

مَعْرُوْضٌ ج مَعْرُوْضَاتٌ: ئىلتىماسنامە، ئەرزنامە.

مَعْرُوْضَاتٌ: كۆرگەزمە بۇيۇملىرى، مۇراجىئەتنامە.

يُمْكِنُكَ أَنْ تَرَى مِنَ الْمَعْرُوْضَاتِ اِنَّ الصِّنَاعَةَ فِي هَذِهِ الدَّوْلَةِ تَطَوَّرَتْ بِسُرْعَةٍ: كۆرگەزمىگە قويۇلغان بۇيۇملاردىن بۇ دۆلەتنىڭ سانائەت تەرەققىياتىنىڭ تېز بولۇۋاتقانلىقىنى كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇ.

مَعْرُوْفٌ م مَعْرُوْفَةٌ: مەلۇم، مەلۇملۇق، مەشھۇر، مەرھەمەت، ياخشىلىق، ئېھسان.

نَاكِرُ الْمَعْرُوْفِ: ياخشىلىقنى بىلمەيدىغان، تۇزكور.

لَنْ أَنْسَى مَعْرُوْفَكَ: ياخشىلىقىڭنى ھەرگىز ئۇنتۇمايمەن.

آمِرٌ بِالْمَعْرُوْفِ: ياخشىلىققا بۇيرۇغۇچى، ۋەز-نەسىھەت قىلغۇچى.

صَاحِبُ الْمَعْرُوْفِ: ساخاۋەتچى، ۋاپادار، شەپقەتچى، ياخشى ئادەم.

مَعْرُوْفٌ أَنَّكَ مَشْغُوْلٌ كُلَّ يَوْمٍ: سېنىڭ ھەر كۈنى ئالدىراش ئىكەنلىكىڭ ھەممىگە مەلۇم.

﴿يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنكَرِ﴾ ‹قۇرئان›: ئۇلار ياخشى ئىشلارنى قىلىشقا بۇيرۇيدۇ، يامان ئىشلاردىن توسىدۇ.

الْعِلْمُ مَعْرُوْفَةٌ فَوَائِدُهُ: ئىلىمنىڭ پايدىسى ھەممىگە تونۇشلۇق.

مَعْرُوْقٌ: جۇدەڭ، ئورۇق.

مَعْرًى ج مَعَارٍ: بەدەننىڭ ئوچۇق قالغان قىسمى.

مَعَزَ يَمْعَزُ مَعْزًا: مۇبالىغە قىلدى، چوڭچىلىق قىلدى؛ چوڭايتىپ كۆرسەتتى، كۆپتۈردى، ئاشۇردى.

مَعِزَ يَمْعَزُ مَعْزًا الْمَكَانُ: جاي قىتىپ كەتتى.

مَعْزٌ: ئۆچكە.

مِعْزَابَةٌ: بويتاق ئادەم، ئۇزۇن زامان بويتاق ئۆتۈپ ئۆيلىنىشنى ئويلىمايدىغان ئادەم.

مِعْزَازٌ: قاتتىق ئاغرىق.

مِعْزَافٌ: چالغۇ ئەسۋابلىرى.

مِعْزَالٌ ج مَعَازِيْلُ: قورالسىز، قولىدا تۆمۈرنىڭ پۇچىقىمۇ يوق ئادەم، يالغۇزلۇقتا قوي باقىدىغان ئادەم، مۇستەبىت.

مِعْزَبَةٌ ج مَعَازِبُ: دىبدەك، چۆرە؛ ئەرنىڭ ئايالى.

مُعِزٌّ: كۆچەيتكۈچى، كۆچلەندۈرگۈچى، كۆيۈنگۈچى.

مُعِزٌّ: تەسەللى بەرگۈچى، تەزىيە بەرگۈچى.

اَلْمُعِزُّ: ئاللاھنىڭ گۈزەل ئىسىملىرىدىن بولۇپ ناھايىتى كۆيۈنگۈچى، خالىغان كىشىنى ئەزىز قىلغۇچى دېگەن مەنىدە.

مُعَزَّبَةٌ: ئەرنىڭ ئايالى.

مُعَزِّمٌ: ئەپسۇنكەش.

مِعْزَفٌ ج مَعَازِفُ: تارلىق چالغۇ ئەسۋابى، چىلتار.

مِعْزَفَةٌ ج مَعَازِفُ: چىلتار، چالغۇ ئەسۋابى.

مِعْزَقٌ م مِعْزَقَةٌ ج مَعَازِقُ: پالتا، كەتمەن، ئوتىغۇچ.

مَعْزِلٌ ج مَعَازِلُ: ئايرىم جاي، خىلۋەت جاي.

﴿وَنَادَى نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يَا بُنَيَّ ارْكَبْ مَّعَنَا﴾ ‹قرآن›: نۇھ كېمە مىنگەشتىن بۇرۇن ئۆزىدىن يىراقتا تۇرغان ئوغلىنى ئى ئوغلۇم بىز بىلەن بىللە كېمىگە چىققىن دەپ توۋلىدى.

بِمَعْزِلٍ عَنْ كَذَا: ئۇنىڭدىن يىراق، ئۇنىڭدىن چەتتىنگەن.

هُوَ بِمَعْزِلٍ عَنِ الْحَقِّ: ئۇ ھەقىقەتتىن چەتتىنگەن.

مَعْزُوزَةٌ: مول يامغۇر ياغقان جاي، ئاپەت، بەختسىزلىك.

مَعْزُوفَةٌ ج مَعْزُوفَاتٌ: تەككەش قىلىنغان مۇزىكا تەككەش قىلىپ ئىيتىلغان ناخشا.

مَعْزُوْلٌ ج مَعْزُوْلُوْنَ: مەنئى قىلىنغان، توسۇلغان، يىراقلاشتۇرۇلغان.

﴿إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُولُونَ﴾ ‹قرآن›: شۈبھىسىزكى ئۇلار (يەنى شەيتانلار) (ئوغرىلىقچە) تىڭشاشتىن مەنئى قىلىنغاندۇر.

قُوَّاتُ الْعَدُوِّ الْمُتَفَرِّقَةُ الْمَعْزُوْلَةُ: تارقاق، تايانچسىز دۈشمەن كۈچلىرى.

مَعْزُوْمٌ ج مَعَازِمُ: مېھمان، تەكلىپ قىلىنغۇچى.

مَعْزًى ج مَعَازٍ: تەزىيە بىلدۈرىدىغان جاي.

مَعْزِيٌّ: ئۆچكىنىڭ.

مَعَسَ يَمْعَسُ مَعْسًا الشَّيْءَ: باستى، يانجىدى، ئەزدى، چىگدىدى، پىروكاتلىدى.

مِعْسَاءٌ: بويىغا يەتكەن قىز.

مُعْسِرٌ: كەمبەغەل، نامرات.

مُعْسِرٌ فِي التِّجَارَةِ: ۋەيران بولغان تىجارەتچى.

«مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُنَجِّيَهُ اللهُ مِنْ كُرَبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلْيُنَفِّسْ عَنْ مُعْسِرٍ أَوْ يَضَعْ عَنْهُ» ‹حديث›: ئاللاھنىڭ قىيامەتنىڭ ئېغىرچىلىقلىرىدىن ئۆزىنى نىجات تاپقۇزۇشىدىن خۇشاللىناي، دېگەن ئادەم قىيىنچىلىقى بار كىشىدىكى قەرزنى ئېلىشنىڭ مۆھلىتىنى ئۇزارتىپ بەرسۇن ياكى قەرزنى ئۇنىڭدىن كۆتۈرۈۋەتسۇن.

مُعَسَّلٌ: ھەسەل ئارىلاشتۇرۇلغان، ھەسەل قوشۇلغان.

مُعَسْكَرٌ ج مُعَسْكَرَاتٌ: ھەربىي لاگېر، گازارما.

مُعَسْكَرُ الْإِعْتِقَالِ: جازا لاگېرى.

مُعَسْكَرُ الْإِشْتِرَاكِيَّةِ: سوتسىيالىزم لاگېرى.

مُعَسْكَرُ أَسْرَى الْحَرْبِ: ئۇرۇش ئەسىرلىرى لاگېرى.

مَعْسَلَةٌ ج مَعَاسِلُ: ھەرە ئۇۋىسى.

مُعَسْلَطٌ: قالايمىقان سۆز، مالىماتاڭ سۆز.

مَعْسُوْرٌ: كەمبەغەل، نامرات.

مَعْسُوْلٌ: ھەسەل ئارىلاشتۇرۇلغان، ھەسەل قوشۇلغان.

كَلَامٌ مَعْسُوْلٌ: شېرىن سۆز، ياغلىما سۆز.

لِسَانٌ مَعْسُوْلٌ: شېرىن زەبان.

مِعْشَابٌ ج مَعَاشِبُ: ئوت، چۆپلۈك، ئوتلاق.

مِعْشَارٌ: ئوندىن بىر 10/1

﴿وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَمَا بَلَغُوا مِعْشَارَ مَا آتَيْنَاهُمْ﴾ ‹قرآن›: ئۇلاردىن ئىلگىرى ئۆتكەنلەر (ھەقنى) ئىنكار قىلغان، ئۇلار (يەنى مەككە كۇپپارلىرى) ئۇلار (يەنى ئىلگىرىكىلەر) ئېرىشكەن كۈچ-قۇۋۋەتنىڭ ئوندىن بىرىگىمۇ ئېرىشمىگەن.

مُغْشِبٌ: ئوت ـ چۆپلۈك، ئوتلاق.

مَعْشَرٌ: ئوندىن ـ ئوندىن.

جَاءَ الْقَوْمُ مَعْشَرًا: قوۋم ئوندىن ـ ئوندىن كەلدى.

مَعْشَرٌ ج مَعَاشِرُ: جامائە، بىر توپ، بىر گۇرۇھ.

﴿يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالإِنسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ﴾ ‹قرآن›: ئى جىنلار ۋە ئىنسانلار جامائەسى! سىلەرگە ئۆز ئىچىڭلاردىن، پەيغەمبەرلەر كەلمىدىمۇ؟

«أَغْصَانُهَا انْتُجِبَتْ مِنْ مَعْشَرٍ غُرَرٍ أَفَاضِلَ عُلَمَاءِ الْعَصْرِ أَعْلَامِ»: ئىسلام جەمئىيىتىنىڭ ئەزالىرى دەۋرىمىزدىكى بىر تۈركۈم كۆزگە كۆرۈنگەن پازىل ئۆلىمالاردىن سايلاپ چىقىلدى.

مَعْشُوقٌ: مەشۇق، مەھبۇب، سۆيگۈ.

مِعْصَارٌ ج مَعَاصِرُ: جۇۋاز، سىقىش ماشىنىسى.

مِعْصَالٌ ج مَعَاصِيلُ: ئىلمەك ياغاچ.

مِعْصَدٌ ج مَعَاصِدُ: چۆمۈچ.

مَعْصِرٌ ج مَعَاصِرُ: جۇۋاز.

مُعْصِرَاتٌ: سىققۇچى؛ بۇلۇت.

﴿وَأَنزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا﴾ ‹قرآن›: بۇلۇتلاردىن مول يامغۇر ياغدۇرۇپ بەردۇق.

مِعْصَرَةٌ ج مَعَاصِرُ وَمَعَاصِيرُ: جۇۋاز، قىسىش ماشىنىسى.

مُعَصَّبٌ: بىنتلانغان، داكا بىلەن تېڭىلغان.

مِعْصَلٌ: قەرز سۈيلەشتە قاتتىق ئادەم.

مِعْصَمٌ ج مَعَاصِمُ: بىغىش.

سَاعَةُ مِعْصَمٍ: قول سائىتى.

مَعْصُوبٌ: بىنتلانغان، داكا بىلەن تېڭىلغان.

مَعْصُودٌ: ئەگرى كەتكەن.

مَعْصُومٌ: ساقلانغان، قوغدالغان، پاك، گۇناھسىز، مەسۇم.

وَالْمَرْأُ غَيْرُ مَعْصُومٍ: كەمچىلىكسىز ئادەم بولمايدۇ.

مَعْصِيَةٌ: ئاسىيلىق قىلماق، خىلاپلىق قىلماق، ئىسيان كۆتۈرمەك.

«لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ» ‹حديث›: مەخلۇققا ئىتائەت قىلىش يۈزىسىدىن ئاللاھقا ئاسىيلىق قىلىشقا بولمايدۇ.

مَعْصِيَةٌ ج مَعَاصٍ: گۇناھ، جىنايەت.

﴿إِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَتَنَاجَوْا بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ﴾ ‹قرآن›: سىلەر پىچىرلاشساڭلار گۇناھ، زۇلۇم ۋە پەيغەمبەرنىڭ ئەمرىگە خىلاپلىق قىلىش توغرىسىدا پىچىرلاشماڭلار.

مَعِضَ يَمْعَضُ مَعَضًا مِنَ الْأَمْرِ: ئىشتىن ئاچچىقلاندى، ئىشتىن تويۇپ كەتتى.

مِعْضَادٌ ج مَعَاضِيدُ: بىلەزۈك، سۆڭەك، دەرەخ قاتارلىقلارنى چاپىدىغان چوڭ پىچاق.

مُعْضِدٌ: ياردەم بەرگۈچى، مەدەت بەرگۈچى.

مُعْضِلٌ: قىيىن، تەس، مۇرەككەپ، چۈشىنىكسىز.

مُعْضِلَةٌ ج مُعْضِلَاتٌ: قىيىن مەسىلە، مۇشكۈلچىلىك.

أَوْقَعْتَ نَفْسَكَ فِي مُعْضِلَةٍ: ئۆزۈڭنى قىيىن ئەھۋالغا قالدۇردۇڭ.

مَعْضُوبٌ: ئەيىبناك، ئاجىز.

مَعْضُوضٌ: چىشلەنگەن، چىشلەپ تارتىلغان.

مَعَطَ يَمْعَطُ مَعْطًا الرِّيْشَ: پەينى يۇلدى.

مَعَطَهُ بِحَقِّهِ: ئۇنىڭ ھەققىنى بەرمىدى.

مَعَطَ السَّيْفَ مِنْ قِرَابِهِ: قىلىچىنى غىلاپتىن سۇغۇرۇپ ئالدى.

مَعِطَ يَمْعَطُ مَعْطًا الذِّئْبُ: بۆرە تۈك تاشلىدى.

مَعِطٌ: تۈكى چۈشۈپ كەتكەن.

رَأْسٌ مَعِطٌ: تاقىر باش.

مِعْطَاءٌ ج مَعَاطٍ: سېخى، مەرد.

رَجُلٌ مِعْطَاءٌ: مەرد ئادەم.

أَرْضٌ مِعْطَاءٌ: مول ھوسۇللۇق يەر، ئۈنۈملۈك يەر.

مِعْطَارٌ م مِعْطَارَةٌ: خۇش پۇراقلىق، خۇشبۇي.

مِعْطَالٌ: زىبـۇزىننەت تاقىمايدىغان ئايال؛ بىكار تەلەپ.

مَعْطَسٌ / مَعْطِسٌ ج مَعَاطِسُ: بۇرۇن.

مَعْطَشَةٌ ج مَعَاطِشُ: قاقاس يەر، قاغجىراپ كەتكەن يەر.

مُعَطَّبٌ: ۋەيران بولغان، ھالاك بولغان.

مُعَطَّرٌ: ئەتىر چېچىلغان، خۇش پۇراق ئىستىمال قىلىنغان.

مُعَطَّسٌ: بويسۇندۇرۇلغان، يېڭىلگەن.

مُعَطِّلَةٌ: ئاللاھنىڭ سۈپەتلىرىنى ئىنكار قىلىدىغان كالامشۇناسلار ياكى پەيلاسوپلار.

مُعَطَّلٌ: ئىشسىز، بىكارچى؛ پېچەتلەنگەن.

مُعَطَّلُ الْأَرْضِ: بوش يەر؛ خام يەر.

مُعَطَّلَةٌ: تاشلاندۇق، كېرەكسىز.

﴿وَبِئْرٍ مُعَطَّلَةٍ وَقَصْرٍ مَشِيدٍ﴾ «قرآن»: نۇرغۇن تاشلاندۇق قۇدۇقلار ۋە ئېگىز ئىمارەتلەر.

مُعَطَّنٌ: تاشلانغان، ئەيلەنگەن؛ (تېرە).

مِعْطَفٌ ج مَعَاطِفُ: پەلتو، تون.

مِعْطَفُ الْمَطَرِ: يامغۇرلۇق كىيىم، پلاش.

مِعْطِفٌ ج مَعَاطِفُ: بويۇن.

مَعْطِنٌ . مَعْطَنٌ ج مَعَاطِنُ: تۆگە قوتىنى؛ سۇ بويىدىكى ھاۋلىق جاي.

مَعْطُوبٌ: ۋەيران بولغان، ھالاك بولغان.

مَعْطُوفٌ (فِي النَّحْوِ): باغلانغۇچى، ئۇلانغۇچى.

مُعْطٍ: تەقدىم قىلغۇچى، ھەدىيە قىلغۇچى.

مُعْطَيَاتٌ: ماددىي بايلىقلار، خام ئەشيا، ماتېرىياللار.

مُعْطَيَاتٌ تَارِيخِيَّةٌ: تارىخىي ماتېرىياللار.

مُعَظَّمٌ ج مُعَظَّمُونَ: ئۇلۇغلانغان، ھۆرمەتلەنگەن.

الْمَلِكُ الْمُعَظَّمُ: ھۆرمەتلىك پادىشاھ.

مُعْظَمٌ ج مَعَاظِمُ: مۇھىم، زور، زور كۆپچىلىك، كۆپىنچىسى، ئاساسىي قىسىم.

مُعْظَمُهُمْ: ئۇلارنىڭ كۆپىنچىسى.

لَقَدْ فُقِدَتْ مُعْظَمُ الْمَخْطُوطَاتِ الْأَصْلِيَّةِ لِهَذِهِ الْكُتُبِ: بۇ كىتابنىڭ ئەسلىي قوليازمىسىنىڭ تولىسى يوقالغان.

حَضَرَ مُعْظَمُ الطُّلَّابِ: ئوقۇغۇچىلارنىڭ كۆپ قىسمى ھازىر بولدى.

يَمْضِي مُعْظَمَ وَقْتِهِ فِي الْمَكْتَبَةِ: ئۇنىڭ كۆپ ۋاقتى كىتابخانىدا ئۆتىدۇ.

مَعَّازٌ: ئۆچكە باققۇچى، ئۆچكە ئىگىسى.

مِعْفَجٌ: مەتۇ، دۆت.

مِعْفَجَةٌ: تاياق، توقماق.

مُعْفًى: كەچۈرۈم قىلىنغان.

هُوَ مُعْفًى مِنَ الْخِدْمَةِ الْعَسْكَرِيَّةِ بِسَبَبِ مَرَضِهِ: ئۇ كېسەل سەۋەبى بىلەن ھەربىي خىزمەت ئۆتەشتىن كەچۈرۈم قىلىندى.

مُعْفًى مِنَ الضَّرِيبَةِ: باجدىن كەچۈرۈم قىلىندى.

مَعْقِدٌ ج مَعَاقِدُ: تۈگۈن، چىگىك؛ ئۆگە.

مُعَقْرَبٌ: ئەگرى-بۈگرى.

مُعَقِّبٌ: ئوبزورچى، كۆزدىن كەچۈرگۈچى.

﴿وَاللَّهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِ﴾ «قرآن»: ئاللاھ خالىغانچە ھۆكۈم قىلىدۇ، ئاللاھنىڭ ھۆكۈمىگە ھېچ كىشى قارشى تۇرالمايدۇ.

مُعَقَّبٌ: يېقىندىن ئەگەشكەن.

مُعَقِّبَاتٌ: نۆۋەتچى.

﴿لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِّن بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ﴾ «قرآن»: ھەربىر ئادەمنىڭ ئالدى-كەينىدە ئاللاھنىڭ ئەمرى بويىچە ئۇنى قوغدايدىغان نۆۋەتچى پەرىشتىلەر بار.

مُعَقَّدٌ: چىگىلگەن، چىگىكلىك، تۈگۈنلۈك، مۇرەككەپ.

كَلَامٌ مُعَقَّدٌ: چىگىش سۆز.

مُشْكِلَةٌ مُعَقَّدَةٌ: مۇرەككەپ مەسىلە.

هَذِهِ مُشْكِلَةٌ مُعَقَّدَةٌ لِذَا عَلَيْكَ أَنْ تُعَالِجَهَا بِحَذَرٍ: بۇ مۇرەككەپ مەسىلە، شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇنى ئېھتىياتچانلىق بىلەن بىر تەرەپ قىلىشىڭ كېرەك.

الْمَسْئَلَةُ مُعَقَّدَةٌ مَابِالْيَدِ حِيْلَةٌ: مەسىلە مۇرەككەپ بولۇپ ھەل قىلىشنىڭ چارىسى يوق.

مُعَقَّفٌ: ئېگىلگەن.

مُعَقَّفَانِ. مُعَقَّفَتَانِ: كىچىك تىرناق، { }.

مُعَقِّمٌ: باكتېرىيە يوقاتقۇچى دورىلار، مىكروپسىزلاندۇرغۇچى.

مُعَقَّمٌ: دېزىنفېكسىيە قىلىنغان.

مَعْقِلٌ ج مَعَاقِلُ: زەمبەرەك سۇپىسى، قورغان، قەلئە، ئىستىھكام.

إِنْسَحَبَ الثُّوَّارُ إِلَى مَعْقِلِهِمِ الْحَصِيْنِ فِي الْجَبَلِ: قوزغىلاڭچىلار تاغدىكى پۇختا قورغىنىغا چېكىندى.

مَعْقُودٌ: چىگىلگەن، باغلانغان؛ ئىمزالانغان، چەمبەر شەكىللىك، ئەگمە شەكىللىك.

مَعْقُودُ اللِّسَانِ: كېكەچ، تىلى باغلانغان.

«الْآمَالُ مَعْقُودَةٌ عَلَيْهِ»: ئارزۇلار ئۇنىڭغا باغلىق.

مَعْقُورٌ: چىشلەنگەن، يارىلاندۇرۇلغان.

مَعْقُوفٌ: قىڭغىر، ئېگىلگەن.

أَصْبَحَ شَيْخًا كَبِيْرًا مَعْقُوفَ الْقَامَةِ: ئۇ بېلى مۈكچىيىپ قالغان بوۋايغا ئايلاندى.

مَعْقُولٌ ج مَعْقُولَاتٌ: مۇۋاپىق، ئەقىلگە سىغىدىغان، ئورۇنلۇق، چۈشىنىشلىك.

شِبْهُ مَعْقُولٍ: يوللۇق، ھەقلىق، ھەققانىي.

غَيْرُ مَعْقُولٍ: نامۇۋاپىق، ئەقىلگە سىغمايدىغان.

عِلْمُ الْمَعْقُولَاتِ: مېتافىزىكا.

مَعَكَ يَمْعَكُ مَعْكًا الشَّيْءَ: سۈركىدى، سىلىدى، ئۇۋۇلىدى، ئىشقىلىدى، سۈۋىدى.

مُعَكَّرٌ: دۇغ، لاتقا، لاي.

مُعْكَنٌ: روھسىز، مىجەزى يوق.

مَعْكُودٌ: ئۆيگە بېكىنىۋالغۇچى.

مَعْكُوسٌ: ئاغدۇرۇلغان، تەتۈر ئۆرۈلگەن، ئەكس ئەتتۈرۈلگەن.

جَاءَ هَذَا نَتَائِجَ مَعْكُوسٍ: بۇ ئەكس ئاقىۋەت ئېلىپ كەلدى.

مَعْكُوشٌ: قالايمىقان، چۇۋۇلۇپ كەتكەن، مالىماتاڭ.

مَعْكُوفٌ: توختىتىپ قويۇلغان، توسۇپ قويۇلغان.

﴿وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيَ مَعْكُوفاً أَنْ يَبْلُغَ مَحِلَّهُ﴾ «قرآن»: سىلەرنى مەسجىدى ھەرەمدىن ۋە تۇتۇپ تۇرۇلغان قۇربانلىقنىڭ ئۆز جايىغا يېتىشىدىن توسۇدى.

مَعْلَاةٌ ج مَعَالٍ (مَعَالِي): تۆھپە، ئۇتۇق، نەتىجە، ئېسىل، مىنىستىرغا قارىتا قوللىنىلىدىغان ھۆرمەت سۆزى.

صَاحِبُ الْمَعَالِي: ئالىيلىرى، جانابلىرى.

مَعَالِي الْأُمُوْرِ: شان-شەرەپلىك ئىشلار.

مَعَالِي الْوَزِيْرِ: مىنىستىر جانابلىرى.

مِعْلَاقٌ ج مَعَالِيقُ: تانا، قوزۇق، ئىلمەك؛ تىل قابىلىيىتى؛ جېدەلخور ئادەم.

مِعْلَفٌ ج مَعَالِفُ: ئوقۇر.

مَعْلِفٌ ج مَعَالِفُ: ئېغىل، قوتان.

مِعْلَقَةٌ: قوشۇق.

مُعَلٌّ: كېسەل، ساقسىز؛ ئەيىبناك، ئىللەتلىك.

مُعَلَّبٌ: كونسېرۋا.

لُحُوْمٌ مُعَلَّبَةٌ: كونسېرۋا قىلىنغان گۆش.

أَطْعِمَةٌ مُعَلَّبَةٌ: كونسېرۋا يېمەكلىكلەر.

مُعَلَّقٌ ج مُعَلَّقَاتٌ: ئېسىلغان، ئېسىپ قويۇلغان، ساڭگىلاپ تۇرغان، مۇئەللەق.

مُعَلَّقٌ فِي الْمَحْكَمَةِ: تورۇپ قالغان ئەنزە.

جِسْرٌ مُعَلَّقٌ: ئاسما كۆۋرۈك.

مُعَلَّقٌ بِكَذَا: شۇنىڭغا تايىنىپ، شۇنىڭغا باغلىق.

مُعَلَّـقٌ عَلَيْـهِ: ئۇنىڭغـــا باھـــا بېـــرىلگەن، شەرھلەنگەن.

مُعَلَّقَةٌ ج مُعَلَّقَاتٌ: ئاسما شېئىر.

الْمُعَلَّقَـاتُ الـسَّبْعُ: جـــاھىلىيەت دەۋرىـــدىكى ئەرەبلەرنـــىڭ يـــۇقىرى باھالىنىـــپ كەئـــبىگە ئېسىپ قويۇلغان داڭلىق يەتتە قەسىدىسى.

إِمْرَأَةٌ مُعَلَّقَةٌ: ئېرى ھەم قويۇۋەتمەي، ھەم ياخشى ئۆتمەي ئېسىپ قويغان ئايال.

﴿فَلاَ تَمِيلُوا كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ﴾ ‹قرآن›: شۇنىڭ ئۈچۈن بىرىگە پۈتۈنلەي مايىل بولۇپ، ئىككىنچىسىنى (ئېرى باردەكمۇ ئەمەس، يوقتەكمۇ ئەمەس) ئېسىپ قويۇلغان ئايالدەك تاشلاپ قويماڭلار.

أَمَامَهُمْ سَبُّورَةٌ مُعَلَّقَةٌ عَلَى الْحَائِطِ: ئۇلارنىڭ ئالدىدا تامغا ئېسقلىق دوسكا تۇراتتى.

مُعَلِّمٌ ج مُعَلِّمُونَ: ئوقۇتقۇچى، مۇئەللىم، ئۇستاز.

مُعَلِّمٌ خَاصٌّ: خۇسۇســـي ئوقۇتقـــۇچى، ئـــائىلە ئوقۇتقۇچىسى.

الْمُعَلِّمُ الْأَوَّلُ: ئارستو.

الْمُعَلِّمُ الثَّانِي: ئەبۇ نەسرى فارابى.

كُلِّيَّةُ الْمُعَلِّمِينَ: پېداگوگىكا فاكۇلتېتى.

مَدْرَسَةُ الْمُعَلِّمِينَ: سفەن مەكتەپ، پېداگوگىكا.

مَدْرَسَةُ الْمُعَلِّمَاتِ: قىزلار پېداگوگىكا مەكتىپى.

إِتِّحَادُ الْمُعَلِّمِينَ: ئوقۇتقۇچىلار ئۇيۇشمىسى.

مُعَلَّمٌ: بەلـــگە قويۇلغـــان، تامغـــا بېـــسىلغان، ئوقۇغان، تەربىيىلەنگەن، ئۆگىتىلگەن.

﴿وَقَالُوا مُعَلَّمٌ مَجْنُونٌ﴾ ‹قرآن›: ئاندىن ئۇلار ئۇ ئۆگىتىلگەندۇر، مەجنۇندۇر دېدى.

مُعَلِّمَةٌ ج مُعَلِّمَاتٌ: ئايال ئوقۇتقۇچى، خانىم.

مُعَلِّي: ئېگىز، يۇكسەك، بۈيۈك، ئالىي.

مَعْلَمٌ ج مَعَالِمُ: يول كۆرسەتكۈچ، يول بەلگىسى.

مَعَالِمُ الْمَدِينَةِ: شـــەھەرنىڭ قىيـــاپىتى، شـــەھەر كۆرۈنۈشلىرى.

هُنَـاكَ مَعْلَـمٌ فِـي مُفْتَـرَقِ الطَّـرُقِ كُتِبَ عَلَيْهِ «خَفِّفِ السُّرْعَةَ»: ئـۇ جايـدىكى ئاچا يولـدا (ئاستا مېڭىڭ) دەپ يېزىلغان يول بەلگىسى بار.

مَعْلَمَةٌ: قاموس، ئېنسىكلوپېدىيە.

مَعْلُوفٌ: بورداڭغان، سەمرىتىلگەن.

مَعْلُولٌ: كېسەل، ساقسىز، ئەيىبناك، ئىللەتلىك.

مَعْلُومٌ ج مَعْلُومَاتٌ: مەلـــۇم، مەشـــھۇر، ھەممـــە بىلىدىغان، مەلۇملۇق.

﴿مَجْمُوعُـونَ إِلَـى مِيقَـاتِ يَـوْمٍ مَعْلُـومٍ﴾ ‹قـرآن›: ئىلگىـــرىكىلەر ۋە كېيىـــنكىلەر مەلـــۇم كۈننىـــڭ مـــۇئەييەن ۋاقتىـــدا (يەنـــى قىيـــامەتتە) توپلىنىدۇ.

مَعْلُومَاتٌ: مەلۇمات، ئاخبارات، ماتېرىيال.

﴿الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ﴾ ‹قرآن›: ھەج ۋاقتى مەلۇم بىرقانچە ئايدۇر (يەنى شەۋۋال، زۇلقەئدە ئايلىرى ۋە زۇلھەججە ئېيىنىڭ ئون كۈنىدۇر).

مَعْلُومِيَّةٌ: ئىلىم، بىلىم.

مِعْمَارٌ: قۇرۇلـــۇش ئۇســـتىســـى، قۇرۇلـــۇش مۇتەخەسسىسى.

مِعْمَارٌ مُهَنْدِسٌ: قۇرۇلۇش ئىنژېنېرى.

هَنْدَسَةُ الْمِعْمَارِ / فَنُّ الْمِعْمَارِ: قۇرۇلۇش سەنئىتى، بىناكارلىق ئىلمى، ئارخىتېكتونىكا.

مِعْمَارِيٌّ ج مِعْمَارِيُّونَ: قۇرۇلـــۇش ئۇستىســـى، قۇرۇلۇش مۇتەخەسسىسى.

مَعْمَعَ يُمَعْمِعُ مَعْمَعَةً الْقَوْمُ: قوۋم قاتتىق ئۇرۇشتى.

مَعْمَعَانٌ: قاتتىق ئىسسىق، تومۇز.

مَعْمَعَانُ الصَّيْفِ: يازنىڭ قاتتىق ئىسسىقى.

مَعْمَعَانُ الشِّتَاءِ: قىشنىڭ قاتتىق سوغۇقى.

مَعْمَعَانُ الزَّوْبَعَةِ: قاتتىق بوران-چاپقۇن.

مَعْمَعَةٌ ج مَعَامِعُ: ئوتنىڭ يانغان ئاۋازى، ئوتنىڭ

كۆيگەن ئاۋازى، كۆيۈپ چاراسلىغان ئاۋاز، قاتتىق ئىسسىق، تومۇز، جەڭنىڭ شاۋقۇن-سۈرەنلىرى.

مُعَمْعِيٌّ ج مُعَمْعِيُّوْنَ: يۇملاق تاۋۇز ئادەم.

مَعْمَلٌ ج مَعَامِلُ: زاۋۇت، فابرىكا، كارخانا، تەجرىبىخانا.

مَعْمَلٌ لِصُنْعِ الْأَسْلِحَةِ: قورال-ياراغ زاۋۇتى.

مَعْمَلٌ كِيْمِيَاوِيٌّ: خىمىيە زاۋۇتى، لابوراتورىيە.

مُعَمِّرٌ: ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرگۈچى.

نَبَاتٌ مُعَمِّرٌ: كۆپ يىللىق ئۆسۈملۈك.

مُعَمَّرٌ ج مُعَمَّرُوْنَ: ياشانغان، ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرگەن، ئۆمۈر چولپىنى.

مِنَ الْمُعَمَّرِيْنَ مَنْ عَاشَ مِئَةً وَعِشْرِيْنَ سَنَةً أَوْ أَكْثَرَ: ئۆمۈر چولپانلىرىدىن بىر يۈز يىگىرمە ياكى ئۇنىڭدىن ئۇزۇن ياشىغانلار بار.

﴿وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُعَمَّرٍ وَلَا يُنْقَصُ مِنْ عُمُرِهِ إِلَّا فِي كِتَابٍ﴾ «قۇرئان»: ھەرقانداق ئادەمنىڭ ئۆمرىنىڭ ئۇزۇن ياكى قىسقا بولۇشى لەۋھۇلمەھپۇزدا يېزىلغان.

مُعَمَّمٌ: سەللىلىك، سەللە كىيگەن.

مُعَمًّى ج مُعَمَّيَاتٌ: ياپتا گەپ، تېپىشماق، مۇئەمما.

مَعْمُوْرٌ: ئاۋاتلاشقان، گۈللەنگەن، ئاھالىلىك جاي.

الْمَعْمُوْرُ: دۇنيا، ئالەم.

﴿وَالْبَيْتِ الْمَعْمُوْرِ﴾ «قۇرئان»: بەيتۇلمەئمۇر بىلەن قەسەمكى.

مَعْمُوْرَةٌ: بىنالىق قورۇ، ئاھالىلىك قورۇ؛ ئالەم؛ يەر شارى.

مَعْمُوْلٌ: ياسالغان، ئىشلەنگەن، پۈتكەن.

مَعْمُوْلٌ بِهِ: ھەممە قوبۇل قىلغان، ھەممە قوللىنىدىغان.

مَعَنَ يَمْعَنُ مَعْنًا: يامغۇر توختىماي يېغىپ يەرنى قاندۇردى.

مَعَنَ الشَّخْصُ بِالْحَقِّ: ھەقىقەتنى ئېتىراپ قىلدى.

مَعْنَوِيٌّ: مەنىۋى، غايىۋى، ئابستراكت، يوشۇرۇن.

مَادِيًّا وَمَعْنَوِيًّا: ماددىي ۋە مەنىۋى جەھەتتىن.

فُلَانٌ يَهِمُّهُ التَّقْدِيْرُ الْمَعْنَوِيّ أَكْثَرَ مِنَ الْمُكَافَأَةِ الْمَادِيَّةِ: پالانى ماددىي مۇكاپاتتىن مەنىۋى تەقدىرلەشنى مۇھىم بىلىدۇ.

دَعْمٌ مَعْنَوِيٌّ: مەنىۋى جەھەتتىن قوللاش.

شَخْصٌ مَعْنَوِيٌّ: ئابستراكت ئادەم.

مَعْنَوِيَّةٌ: روھ، روھىي ھالەت، مەنىۋى.

الرُّوْحُ الْمَعْنَوِيَّةُ: جەڭگىۋارلىق روھ، ئىنتىزام.

مَعْنَوِيَّاتٌ: روھىيەت، غەيرەت.

مَعْنَوِيَّاتُ الْجَيْشِ عَالِيَةٌ: قوشۇننىڭ غەيرىتى ئۇستۇن.

مَعْنًى ج مَعَانٍ: مەزمۇن، مەنە.

بِكُلِّ مَعْنَى الْكَلِمَةِ / بِالْمَعْنَى الصَّحِيْحِ: ئىسمى-جىسمىغا لايىق، توغرىسى.

ذُوْ مَعْنًى: مەزمۇنغا ئىگە، مەنىلىك.

مَعَانِي الْإِنْسَانِ: ئىنساننىڭ ئەخلاقى، ئادىتى.

عِلْمُ الْمَعَانِي: ئەرەب تىلى ئىستىلىستىكىسىنىڭ بىرىنچى قىسمى.

شَخْصٌ حَسَنُ الْمَعَانِي: ئەخلاقلىق ئادەم.

مَعْهَدٌ ج مَعَاهِدُ: جەمئىيەت، ئىلمىي جەمئىيەت؛ بىرلەشمە؛ ئىنستىتۇت؛ ئورگان.

مَعْهَدُ الدِّرَاسَاتِ الْاِقْتِصَادِيَّةِ: ئىقتىسادىي تەتقىقات ئىنستىتۇتى.

مَعْهَدُ الْبُحُوْثِ: تەتقىقات ئورنى.

مَعْهَدُ الْمُعَلِّمِيْنَ: پېداگوگىكا ئىنستىتۇتى.

لَقَدْ عُيِّنَ رَئِيْسًا لِمَعْهَدِ الْأَبْحَاثِ: ئۇ تەتقىقات ئورنىنىڭ باشلىقلىقىغا سايلاندى.

مَعْهُوْدٌ: مەلۇم، چۈشىنىشلىك، مەشھۇر، ئاتاقلىق.

مَعْهُوْدٌ إِلَيْهِ بِكَذَا: ئۇنىڭغا ھاۋالە قىلىنغان،

تاپشۇرۇلغان.

مِعْوَانٌ ج مَعَاوِنُ: ياردەمچى، قابىلىيەتلىك ياردەمچى.

كَانَ كَرِيْمًا مِعْوَانًا: ئۇ كۆپ ياردەم قىلىدىغان مەرد ئىدى.

مُعْوِزٌ ج مُعْوِزُوْنَ: كەمبەغەل، ھاجەتمەن.

مِعْوَلٌ ج مَعَاوِلُ: جوتۇ، مىتىن.

لَا تَكُنْ مِعْوَلًا لِلْهَدْمِ فِي أَيْدِي هَؤُلَاءِ الْأَشْرَارِ: بۇ يامانلارنىڭ قولىدا سەن بۇزغۇنچىلىق قورالى بولما.

مَعُوْنَةٌ ج مَعُوْنَاتٌ: ياردەملەشمەك، ياردەم بەرمەك، ياردەم، ياردەم پۇل.

قَدَّمَتِ الدَّوْلَةُ مَعُوْنَاتٍ لِلْمُتَضَرِّرِيْنَ مِنَ الْفَيَضَانِ: دۆلەت كەلكۈن ئاپىتىگە ئۇچرىغانلارغا ياردەم بەردى.

مَعُوْهٌ: ئاپەتكە ئۇچرىغان.

مُعْوَجٌّ: ئەگرى، ئەگرى-بۈگرى، توقاي.

سِرْ فِي الطَّرِيْقِ الصَّحِيْحِ لَا الْمُعْوَجِّ: سەن ئەگرى يولدا ئەمەس، توغرا يولدا ماڭ.

كُلُّ طَرِيْقٍ لَمْ تُقَوِّمْهَا حُجَّةٌ فَتِلْكَ طَرِيْقَةٌ مُعْوَجَّةٌ: ھەربىر يول دەلىل-ئىسپات بىلەن كۈچلەنمىسە ئۇ بىر تۈيۈق يولدۇر.

مُعَوَّدٌ: ئادەتلەنگەن.

مُعَوِّذٌ: پاناھلىق تىلىگۈچى.

الْمُعَوِّذَتَانِ: سۈرە فەلەق بىلەن سۈرە ناس.

مُعَوِّقٌ ج مُعَوِّقُوْنَ: توسقۇنلۇق قىلغۇچى، توسالغۇ.

﴿قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوِّقِيْنَ مِنْكُمْ﴾ «قرآن»: ئاللاھ ئىچىڭلاردىكى باشقىلارنى (جىھادتىن) توسۇغۇچىلارنى ئوبدان بىلىدۇ.

مُعَوِّقَاتٌ: توسالغۇ، توسۇق، پۇتلىكاشاڭ.

مُعَوَّلٌ: ئۈمىد، ئارزۇ، تايانچ.

مِعَوِيٌّ: ئۈچەيگە مۇناسىۋەتلىك.

حُمَّى مِعَوِيَّةٌ: كېزىك، تەپ.

نَزْلَةٌ مِعَوِيَّةٌ: ئۈچەي ياللۇغى.

دِيْدَانٌ مِعَوِيَّةٌ: مەددە قۇرت.

مِعًى ج أَمْعَاءٌ: ئۈچەي.

الْمِعَى الْإِثْنَى عَشَرِيّ: ئون ئىككى بارماق ئۈچەي.

الْمِعَى الْأَعْوَرُ: سوقۇر ئۈچەي.

الْمِعَى الدَّقِيْقُ: ئىنچىكە ئۈچەي.

الْمِعَى الْغَلِيْظُ: توم ئۈچەي.

جُزْءٌ مِنَ الْمِعَى الْغَلِيْظِ: بوغماق ئۈچەي.

الْمِعَى الصَّائِمُ: ئاچچىق ئۈچەي.

الْمِعَى اللَّفَائِفِيّ أَوْ اللَّفِيفِي: ياناپاش ئۈچەي.

«الْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مِعًى وَاحِدٍ» «حديث»: مۇئمىن ئادەم بىر ئۈچەيگە يەيدۇ (يەنى تاماققا ئاچ كۆزلۈك قىلمايدۇ).

مُعْيٍ: چارچىغۇچى، ھارغۇچى.

مِعْيَارٌ ج مَعَايِيْرُ: ئۆلچەم (باھالاش ۋە ھۆكۈم قىلىش جەھەتتىكى).

يُخْتَارُ مُدِيْرُ الْأَقْسَامِ حَسَبَ مَعَايِيْرٍ مُعَيَّنَةٍ: فاكۇلتېت باشلىقلىرى بەلگىلىك ئۆلچەم بويىچە تاللىنىدۇ.

مَعِيْبٌ: كەمچىلىك، نۇقسان، ئەيىبناك.

هَذَا تَصَرُّفٌ مَعِيبٌ: بۇ قاملاشمىغان ھەرىكەت.

مُعِيْبٌ: نومۇسسىز، ئۇياتسىز.

مُعِيْدٌ ج مُعِيْدُوْنَ: ياردەمچى مۇئەللىم؛ تەجرىبە خادىمى، ئاسسىستېنت.

كَانَ مُعِيْدًا وَهُوَ الْآنَ مُدَرِّسٌ: ئۇ ياردەمچى ئوقۇتقۇچى ئىدى، ھازىر رەسمىي ئوقۇتقۇچى بولدى.

مُعِيْرٌ: قەرز بەرگۈچى، ئۆتنە بەرگۈچى، ئارىيەت بەرگۈچى.

مَعِيْزٌ ج أَمْعُزٌ: ئۆچكە.

مَعِيْشَةٌ ج مَعَايِشُ: تۇرمۇش، تۇرمۇش

ۋاستىلىرى؛ ئىش ھەققى، مائاش، مەئىشەت.
﴿نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُم مَّعِيشَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾
‹قۇرئان›: بىز ئۇلارنىڭ ھاياتى دۇنيادىكى
رىزقىنى ئۇلارنىڭ ئارىسىدا تەقسىم قىلدۇق.
مَعِيشِيٌّ: تۇرمۇشنىڭ، تۇرمۇشقا ئائىت.
اَلْمُسْتَوَى الْمَعِيشِيّ: تۇرمۇش سەۋىيىسى.
نَفَقَاتٌ مَعِيشِيَّةٌ: تۇرمۇش راسخوتى.
مَعِيفٌ: زېرىككەرلىك.
مُعِيلٌ لِلْعَائِلَةِ: ئائىلىنى باققۇچى.
مَعِينٌ: بۇلاق سۈيى؛ ئېقىن سۇ، كۆز تەگكەن،
يامان كۆز تەگكەن.
﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْراً فَمَن يَأْتِيكُم بِمَاءٍ
مَّعِينٍ﴾ ‹قۇرئان›: (ئۇلارغا) «ئېيتىپ
بېقىڭلارچۇ؟ (سۈيۈڭلار يەر ئاستىغا) سىڭىپ
كەتسە، سىلەرگە كىم ئېقىن سۇ كەلتۈرۈپ
بېرىدۇ» دېگىن.
مُعِينٌ: ياردەمچى، ياردەم بەرگۈچى.
مَعْيُوبٌ: كەمچىلىك، نۇقسان، ئەيىبلىك، پالەچ،
بېيەرۋالىق، ئەيىبناك.
مَعْيُونٌ: بۇلاق سۈيى؛ كۆز تەگكەن.
مَعْيُوةٌ: ئايەتكە ئۇچرىغان.
مَعِيَّةٌ: ھەمراھ بولماق، بىللە بولماق.
فِي مَعِيَّتِهِ: ئۇنىڭ ھەمراھلىقىدا.
مُعَيِّلٌ: كۆپ بالىلىق، جان سانى كۆپ.
مُعَيَّلٌ: بالا-چاقىلىق، بالا-چاقىسى كۆپ بولۇپ
يۈكى ئېغىر.
مُعَيَّنٌ ج مُعَيَّنَاتٌ: مۇئەييەن، تەيىنلەنگەن،
بەلگىلەنگەن، مەخسۇس، قارار قىلىنغان.
فِي وَقْتٍ مُعَيَّنٍ: بەلگىلەنگەن ۋاقىت ئىچىدە.
مُغَابَنَةٌ: سودىدا زىيان تارتماق.
مُغَادَرَةٌ: تەرك ئەتمەك، قالدۇرۇۋەتمەك.
لَقَدْ حَدَّدَ مَوْعِدَ الْمُغَادَرَةِ: يولغا چىقىش ۋاقتىنى
بەلگىلىدى.
مَغَارٌ ج مَغَارَاتٌ: غار، ئۆڭكۈر.
مَغَارَةٌ ج مَغَارَاتٌ وَمَغَاوِرُ: غار، ئۆڭكۈر.
كَانَ الْإِنْسَانُ الْقَدِيمُ يَسْكُنُ فِي الْمَغَاوِرِ: قەدىمكى
ئىنسانلار ئۆڭكۈرلەردە ئولتۇراتتى.
مُغَازِلٌ: سۆزلەشكۈچى، يېقىنلىق قىلغۇچى.
مُغَازِلُ النِّسَاءِ: ئاياللارنى قوغلاشقۇچى، ئىشقىۋاز .
مُغَازِلِيٌّ: يىپ ساتقۇچى.
مَغَاصٌ ج مَغَاصَاتٌ وَمَغَاوِصُ: سۇغا چۆشۈش جايى.
مَغَاصُ اللُّؤْلُؤِ: مەرۋايىت ئېلىش ئورنى.
مُغَاضِبٌ: خاپا بولغۇچى، غەزەپلەنگۈچى.
﴿وَذَا النُّونِ إِذ ذَّهَبَ مُغَاضِباً﴾ ‹قۇرئان›: يۇنۇسنىڭ
(قىسسىسىنى بايان قىلغىن) ئۆز ۋاقتىدا ئۇ
(قوۋمىنىڭ ئىمان ئېيتمىغانلىقىدىن) خاپا
بولۇپ (شەھىرىدىن) چىقىپ كەتكەنىدى.
مُغَاضَةٌ: قاش ئېتىشماق، كۆز قىسىشماق، كۆز
تاشلىماق، قاش - كۆزىنى ئويناتماق.
مُغَافَصَةٌ: تۇيۇقسىز ھۇجۇم قىلماق.
أَخَذَ الشَّيْءَ مُغَافَصَةً: نەرسىنى تۇيۇقسىزلا
ئېلىۋالدى.
مُغَالَاةٌ: چەكتىن ئاشۇرۇۋەتمەك، مۇبالىغە
قىلماق، جاھىللىق، تەرسالىق، باھانىڭ
ئۆرلەپ كېتىشى.
مُغَالَبَةٌ: ئېلىشماس، كۈرەش قىلىشماق،
رىقابەتلەشمەك.
مُغَالَطَةٌ ج مُغَالَطَاتٌ: يالغان ئىسپات،
ساختىپەزلىك.
مُغَالَطَةٌ كَلَامِيَّةٌ: سۆز خاتالىقى.
مُغَالَطَةٌ مَنْطِقِيَّةٌ: لوگىكا خاتالىقى.
مُغَامِرٌ: تەۋەككۈلچى، ئاۋانتيۇرىست.
مُغَامَرَةٌ ج مُغَامَرَاتٌ: تەۋەككۈلچىلىك، قاراملىق.
مُغَايِرٌ: پەرقلىق، ئوخشىمايدىغان.

هَذَا مُغَايِرٌ لِلْحَقِيْقَةِ: بۇ ھەقىقەتكە قارىمۇقارشىدۇر.

مُغَايَرَةٌ: پەرق، ئايرىماق، پەرقلەندۇرمەك.

مُغَايَطَةٌ: جېدەل-ماجىرا، دەتالاش.

مَغَبَّةٌ: ئاقىۋەت، نەتىجە.

سُوْءُ الْمَغَبَّةِ: يامان ئاقىۋەت.

لِهَذَ الْأَمْرِ مَغَبَّةٌ سَيِّئَةٌ: بۇ ئىشنىڭ ئاقىۋىتى يامان.

مُغَبَّرٌ: توپا باسقان، چاڭلىنىپ كەتكەن.

مَغْبُوْطٌ: بەختلىك، تەلەيلىك، ئامەتلىك.

مَغْبُوْنٌ: ئالدانغان، زىيان تارتقان.

«الْأَمْنُ وَالْعَافِيَةُ نِعْمَتَانِ مَغْبُوْنٌ فِيْهِمَا كَثِيْرٌ مِنَ النَّاسِ»: ‹حديث› خاتىرجەملىك ۋە تەن ساغلاملىق ئىككى نېمەت بولۇپ نۇرغۇن كىشىلەر ئۇنىڭ قەدرىگە يەتمەيدۇ.

رَجَعَ بِصَفْقَةِ الْمَغْبُوْنِ: ئۈمىدسىز قايتتى.

مُغْتَابٌ: گەپ توشۇغۇچى، غەيۋەتخور.

مُغْتَاظٌ: ئاچچىقلانغۇچى، غەزەپلەنگۈچى.

مُغْتَبِطٌ: قانائەتلىنەرلىك، رازىمەنلىك، شاد-خۇراملىق.

مُغْتَرِبٌ: ياقا-يۇرتلۇق، مۇساپىر، غېرىب.

مُغْتَرٌّ: ئالدانغان.

مُغْتَسَلٌ ج مُغْتَسَلَاتٌ: يۇيۇنۇش ئۆيى.

هَذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ: بۇ يۇيۇنسىمۇ بولىدىغان، ئىچسىمۇ بولىدىغان سوغۇق سۇدۇر.

مُغْتَصِبٌ: بۇلاڭچى، قاراقچى.

مُغْتَصَبٌ: بۇلانغان، مەجبۇرىي تارتىۋېلىنغان.

فَالضَّعِيْفُ مُغْتَصَبٌ حَقُّهُ: ئاجىزنىڭ ھەققى باشقىلار تەرىپىدىن ئىگەللىۋېلىنىدۇ.

مُغْتَمٌّ: قايغۇلۇق، غەمكىن؛ تۇتۇق، غۇۋا.

مَغْثُوْثٌ: سارالڭ، ئېلىشىپ قالغان؛ غەمكىن.

مِغْدَادٌ: ئاچچىقى يامان، نېرۋا.

مُغْدِقٌ: مول؛ كەڭ-كۇشادە.

مَغْدُوْرٌ: ئالدانغان.

مَغْدًى: ئەتىگەندە يولغا چىقىدىغان جاي، سەھەر تۇرىدىغان ئورۇن.

مُغَذٍّ: ئوزۇقلاندۇرغۇچى، غىزالاندۇرغۇچى.

مَغَرَ يَمْغَرُ مَغْرًا الشَّيْءَ: نەرسىنى ئېغىر رەڭ بىلەن بويىدى.

مَغَرَ فِي الْبِلَادِ: تېز چاپتى، ئالدىراش ماڭدى.

مَغْرٌ: جىگەر رەڭ، ئېغىر رەڭ، قوڭۇر رەڭ.

مِغْرَاةٌ: يېلىم قاچىسى.

مَغْرِبٌ ج مَغَارِبُ: غەرب، غەرب تەرەپ.

مَغْرِبُ الشَّمْسِ: كۈن پاتقان جاي، كۈن ئولتۇرىدىغان جاي.

بَعْدَ الْمَغْرِبِ: كۈن ئولتۇرغاندىن كېيىن.

«وَصَلْتُ بَعْدَ الْمَغْرِبِ»: شامدىن كېيىن باردىم.

بِلَادُ الْمَغْرِبِ: ماراكەش.

الْمَغْرِبُ: كەچقۇرۇن، گۇگۇم ۋاقتى.

صَلَاةُ الْمَغْرِبِ: نامازشام.

فِي مَغَارِبِ الْأَرْضِ وَمَشَارِقِهَا: پۈتۈن دۇنيادا، مەغرىبتىن مەشرىققىچە.

﴿وَلِلّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيْنَمَا تُوَلُّواْ فَثَمَّ وَجْهُ اللّهِ﴾ ‹قرآن›: مەشرىقمۇ مەغرىبمۇ ئاللاھنىڭدۇر، قايسى تەرەپكە يۈزلەنسەڭلارمۇ ئۇ ئاللاھنىڭ تەرىپىدۇر.

مُغَرْبَلٌ: تاسقالغان، تازىلانغان.

مَغْرِبِيٌّ ج مَغَارِبَةٌ: ماراكەشلىك.

مُغْرَةٌ: گىل (بوياققا ئىشلىتىلىدۇ)، جىگەر رەڭ، ئېغىر رەڭ، قوڭۇر رەڭ.

مُغَرَّبٌ: پالانغان، سۈرگۈن قىلىنغان.

مُغَرِّدٌ: سايرىغۇچى.

طَائِرٌ مُغَرِّدٌ: سايرىغۇچى قۇش.

مَغْرِزٌ: نەرسىنىڭ تۈۋى.

مَغْرِسٌ ج مَغَارِسُ: كۆچەتزارلىق، كۆچەتلىك، ئورمانلىق.

«وَضَعَ النَّبْتَةَ فِي مَغْرِسِهَا»: كۆچەتنى ئۆز جايىغا تىكتى.

مُغْرِضٌ ج مُغْرِضُونَ: شەخسىيەتچى، نەپسانىيەتچى.

هَذَا رَجُلٌ مُغْرِضٌ فَلَا نَسْتَمِعُ إِلَيْهِ: بۇ شەخسىيەتچى ئادەم، ئۇنىڭ گېپىگە قۇلاق سالمايمىز.

أَصْدَرَ أَحْكَامًا مُغْرِضَةً: غەرەزلىك ھۆكۈم چىقاردى.

أَقَامَ مَعَهُ عَلَاقَةً مُغْرِضَةً: ئۇنىڭ بىلەن مەقسەتلىك ئالاقە باغلىدى.

مِغْرَفَةٌ ج مَغَارِفُ: چۆمۈچ، ساپلىق، قوشۇق.

مُغْرَقٌ ج مُغْرَقُونَ: غەرق قىلىنغۇچى.

﴿وَاتْرُكِ الْبَحْرَ رَهْواً إِنَّهُمْ جُنْدٌ مُغْرَقُونَ﴾ «قۇرئان»: دېڭىزنى تىپتىنچ (يەنى سەن ئۆتۈپ بولغاندىن كېيىن قۇرۇق ھالىتى بويىچە) قويغىن، ئۇلار ھەقىقەتەن غەرق قىلىنغۇچى قوشۇندۇر.

مَغْرَمٌ ج مَغَارِمُ: زىيان.

﴿فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ﴾ «قۇرئان»: شۇ زىياندىن (ئۇلارغا) ئېغىر يۈك ئارتىلىپ قېلىپ (ئىمان ئېيتمامدۇ؟).

«السَّكِينَةُ مَغْنَمٌ وَتَرْكُهَا مَغْرَمٌ» «حديث»: تەمكىنلىك پايدىلىقتۇر، ئالدىراڭغۇلۇق زىيانلىقتۇر.

مُغْرَمٌ ج مُغْرَمُونَ: ئاشىق، كۆيۈپ قالغۇچى، ئىنتايىن قىزىققۇچى.

مُغْرَمٌ بِفَتَاةٍ: قىزغا كۆيۈپ قالغان.

«كَانَ مُغْرَمًا بِالرِّيفِ فَقَضَى حَيَاتَهُ فِيهِ»: ئۇ يېزىغا ئامراق بولۇپ تۇرمۇشىنى شۇ يەردە ئۆتكۈزدى.

مَغْرُورٌ ج مَغْرُورُونَ: ئالدانغان، قايمۇقتۇرۇلغان، مەغرۇر.

«كَرِهَهُ أَصْحَابُهُ لِأَنَّهُ كَانَ مَغْرُورًا»: ئۇ ھاكاۋۇر بولغانلىقتىن دوستلىرى ئۇنى ياقتۇرمىدى.

مَغْرُوسٌ: تىكىلگەن كۆچەت.

مَغْرُوسَاتٌ: ئورمان، ئورمانزارلىق، كۆچەتلىك.

مُغْرٍ (مُغْرِي): رىغبەتلەندۈرگۈچى، ۋەسۋەسىگە سالغۇچى، ئىغۋاگەر، ئۆزىگە تارتقۇچى، قىزىقتۇرغۇچى.

مُغْرٍ ج مُغْرِيَاتٌ: ئېزىتقۇ، ئالدامچى.

مَغْزَلٌ ج مَغَازِلُ: ئۇرچۇق، يىڭ، مۇكا، يىپ ئېگىرىش فابرىكىسى.

مِغْزَلَةٌ: چاقلىق يىپ ئېگىرىش ماشىنىسى.

مَغْزُولٌ ج مَغْزُولَاتٌ: ئېشىلگەن، ئېگىرىلگەن، توقۇلغان، پىلىك.

مَغْزًى ج مَغَازٍ: مەنە، ئەھمىيەت، مەزمۇن، مەقسەت.

ذُو مَغْزًى: چوڭقۇر مەنىلىك.

«لَمْ أَفْهَمْ مَغْزَى كَلَامِكَ»: سۆزۈڭنىڭ مەزمۇنىنى چۈشىنەلمىدىم.

كَلِمَاتٌ عَمِيدِ الْمَعْهَدِ ذَاتُ مَغْزًى كَبِيرٍ تَدْعُو الْمَرْءَ إِلَى التَّفْكِيرِ الْعَمِيقِ: ئىنستىتۇت مۇدىرىنىڭ سۆزلىرى ناھايىتى مەزمۇنلۇق بولۇپ كىشىنى چوڭقۇر ئويلاندۇرىدۇ.

مُغْسِلٌ: مېيىت يۇغۇچى.

مِغْسَلٌ: داس، جاۋۇر؛ كۆل.

مَغْسِلٌ ج مَغَاسِلُ وَمَغَاسِيلُ: يۇيۇنۇش ئورنى، مۇنچا، سەراپ.

مَغْسَلَةٌ ج مَغَاسِلُ: كىر يۇيۇش ئورنى.

«أَرْسَلَ ثِيَابَهُ الْوَسِخَةَ إِلَى الْمَغْسَلَةِ»: كىيىملىرىنى كىرخانىغا ئەۋەتتى.

الْمِغْشَمُ: ئىرادىلىك باتۇر.

مَغْشُوشٌ: ئالدانغان، ئالدام خالتىغا چۈشكەن، يالغان، ساختا.

«لَقَدْ غَشَّكَ وَأَنْتَ مَغْشُوشٌ»: سېنى ئالدىدى، سەن ئالدام خالتىغا چۈشتۈڭ.

ذَهَبٌ مَغْشُوشٌ: ساختا ئالتۇن.

بِضَاعَةٌ مَغْشُوشَةٌ: ساختا مال.

مَغْشِيٌّ عَلَيْهِ: ھوشىدىن كەتكەن، ئايلىنىپ كەتكەن.

﴿يَنظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ﴾ ‹قرآن›: مۇناپىقلار ساڭا ئايلىنىپ كەتكەن ئادەمدەك قارايدۇ.

مَغِصَهُ يَمْغَصُ مَغْصًا الطَّعَامُ: تاماق ئۇنىڭ قورسىقىنى ئاغرىتىپ قويدى.

مَغْصٌ . مَغَصٌ: قورساق ئاغرىماق.

مَغْصٌ كُلْوِيٌّ: بۆرەك ئاغرىقى.

مَغَضَّةٌ ج مَغَاضٌّ: تۆۋەنلىك، پەسلىك، پېتەرسىزلىك، خارلىق.

مُغَضَّنٌ: پۈرلەشكەن، قورۇلغان.

مُغَضَّنَةٌ: ئاق خالات، ئاق كىيىم.

مَغْضُوبٌ عَلَيْهِ: غەزەپكە ئۇچرىغان.

﴿أَنعَمتَ عَلَيهِمْ غَيرِ المَغضُوبِ عَلَيهِمْ وَلاَ الضَّالِّينَ﴾ ‹قرآن›: غەزەپىڭگە يولۇققانلارنىڭ ۋە ئازغانلارنىڭ يولىغا ئەمەس، سەن ئىنئام قىلغانلارنىڭ يولىغا باشلىغىن.

مَغَطَ يَمْغَطُ مَغْطًا الشَّيْءَ: نەرسىنى سوزدى.

«مَغَطَ الْجَزَّارُ الْمُصْرَانَ»: قاساپ ئۈچەينى تارتتى.

مَغْطَسَ يُمَغْطِسُ مَغْطَسَةً: ماگنىتلاشتى، ماگنىتلاشتۇردى.

مُغْطِسٌ: مۇنچا.

مِغْطَسٌ ج مَغَاطِسُ: يۇيۇنۇش كۆلى، ۋاننا.

مُغَطًّى م مُغَطَّاةٌ: پۈركەلگەن، قاپلانغان.

«أَرْضٌ مُغَطَّاةٌ بِالزُّهُورِ»: گۈل-چېچەككە ئورالغان يەر.

جِبَالٌ مُغَطَّاةٌ بِالْجَلِيدِ وَالثَّلْجِ: قار-مۇز بىلەن قاپلانغان تاغلار.

مَغَّرَ يُمَغِّرُ تَمْغِيرًا الثَّوْبَ: رەختنى بىغىر رەڭگە بويىدى.

مِغْفَرٌ . مِغْفَرَةٌ ج مَغَافِرُ: دۇبۇلغا، ساۋۇت، تۆمۈر كىيىم، تۆمۈر قالپاق.

مَغْفِرَةٌ: كەچۈرمەك، ئەپۇ قىلماق، مەغپىرەت قىلماق.

﴿قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّن صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أَذًى﴾ ‹قرآن›: ياخشى سۆز قىلىش ۋە كەچۈرۈش كەينىدىن ئەزىيەت يەتكۈزىدىغان سەدىقىدىن ئەۋزەلدۇر.

مُغَفَّلٌ ج مُغَفَّلُونَ: گول، دۆت، ھوشى يوق، ھاماقەت.

كَانَ مُغَفَّلًا فَوَقَعَ فِي شَرَكِ بَعْضِ الْأَشْرَارِ: ئۇ گول بولغانلىقتىن بەزى يامان ئادەملەرنىڭ ئالدام خالتىسىغا چۈشۈپ كەتتى.

مُغْفَلٌ: ئىمزاسىز.

رِسَالَةٌ مُغْفَلَةٌ: ئىمزاسىز خەت.

شِرْكَةٌ مُغْفَلَةٌ: ھەسسىدارلىق شىركەت.

مَغْفُورٌ: كەچۈرۈم قىلىنغان، كەڭچىلىككە ئېرىشكەن.

حَجٌّ مَبْرُورٌ وَذَنْبٌ مَغْفُورٌ: قوبۇل بولغان ھەج، كەچۈرۈم قىلىنغان گۇناھ (ھەج قىلغۇچىغا قىلىنىدىغان دۇئا).

جَلَالَةُ الْمَغْفُورِ لَهُ الْمَلِكُ فُلَانٌ: مەرھۇم پالانى پادىشاھ جانابلىرى (ۋاپات بولغان كاتتا ئادەملەرنىڭ ئالدىدا قوللىنىدىغان سۆز).

مِغْلَاقٌ ج مَغَالِيقُ: دەم، تاقاق، قۇلۇپ.

كُسِرَ مِغْلَاقُ الْبَابِ: ئىشىكنىڭ قۇلۇپى چېقىلدى.

مُغْلَطَةٌ ج مَغَالِطُ: خاتالىق، خاتا قاراش، سەپسەتە.

مُغْلَقٌ ج مُغْلَقَاتٌ: ئېتىك، تاقاق، سولاق؛ مۇغلەق، چۈشىنىكسىز.

بَابٌ مُغْلَقٌ: ئېتىكلىك ئىشىك.

دَكَاكِينُ مُغْلَقَةٌ: تاقاق دۇكان.

عِيَادَةُ الطَّبِيبِ مُغْلَقَةُ الْيَوْمَ: دوختۇرنىڭ كېسەل كۆرۈش بۆلۈمى بۈگۈن ئېتىك ئىكەن.

مُغْلَقَاتُ النَّفْسِ: ئىچكى سىر، مەخپىيەتلىك.

مِغْلَقٌ ج مَغَالِقُ: قۇلۇپ.

مُغِلٌّ: دۆشمەنلەشكۈچى، ئۆچ-ئاداۋەت ساقلىغۇچى، دارامەتكە ئېرىشكۈچى، ھوسۇل ئالغۇچى.

مُغَلَّفٌ: كونۇۋېرتقا سېلىنغان، پېچەتلەنگەن.

أُرِيدُ شِرَاءَ عِدَّةِ مُغَلَّفَاتٍ: بىرقانچە لىپاپ سېتىۋالماقچىمەن.

مُغَلَّلٌ: كويزا سېلىنغان، تاقاق سېلىنغان.

مَغْلُوبٌ: مەغلۇپ بولغۇچى، يېڭىلگۈچى.

مَغْلُوبٌ عَلَى أَمْرِهِ: ئاجىز، كۈچسىز، دەرمانسىز.

﴿فَدَعَا رَبَّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ فَانْتَصِرْ﴾ ‹قرآن›: ئۇ پەرۋەردىگارىغا: «ھەقىقەتەن مەن بوزەك قىلىندىم، ياردەم قىلغىن»، دەپ دۇئا قىلدى.

مَغْلُوطٌ: خاتا، خاتالىق، ناتوغرا.

مَغْلُولٌ: ئۇسسۇز، چاڭقاپ كەتكەن؛ تاقاق سېلىنغان، كىشەن سېلىنغان؛ دۆشمەنلىك، ئۆچمەنلىك، ئاداۋەت.

مَغْلُولُ الْأَيْدِي: كويزا سېلىنغان.

«صَاحِبُ الدَّيْنِ مَغْلُولٌ فِي قَبْرِهِ لَا يَفُكُّهُ إِلَّا قَضَاءُ دَيْنِهِ» ‹حديث›: قەرزدار ئادەم تاكى قەرزنى ئادا قىلغانغا قەدەر قەبرىدە باغلاقلىق تۇرىدۇ.

مُغْلًى: قاينىغان.

الْمَاءُ الْمُغْلَى: قايناق سۇ.

يَفُورُ الْمَاءُ الْمُغْلَى فِي الْإِبْرِيقِ: قايناق سۇ چەينەكتە تاشماقتا.

غَسَلَ الْأَكْوَابَ بِالْمَاءِ الْمُغْلَى: ئىستاكانلارنى قايناق سۇ بىلەن يۇدى.

مَغْلِيٌّ: قاينىتىلغان جاي.

مَغْمَزٌ ج مَغَامِزُ: ئەيىب، نۇقسان.

«مَا فِيهِ مَغْمَزٌ لِغَامِزٍ»: ئەيىب ئىزدىگۈچىگە ئۇنىڭدا ئەيىب تېپىلمايدۇ.

مَغْمَطَ يُمَغْمِطُ مَغْمَطَةً: ماگنىتلاشتى، ماگنىتلاشتۇردى.

مَغْمَغَ يُمَغْمِغُ مَغْمَغَةً الشَّيْءَ: نەرسىنى ئارىلاشتۇردى.

مُغِمٌّ: قاتتىق ئىسسىق، قايغۇرغۇچى، غەمكىن؛ بۇلۇتلۇق.

مُغَمَّضٌ: پېچەتلەنگەن، قۇلۇپلانغان.

مَغْمُورٌ: نام-ئاتاقسىز.

مَغْمُورٌ بِالْمَاءِ: سۇ بېسىپ كەتكەن.

مَغْمُورٌ بِالدَّيْنِ: قەرزگە بوغۇلغان.

شَاعِرٌ مَغْمُورٌ: نامسىز شائىر.

مَغْمُوصٌ: كىشىلەر كۆزگە ئىلمايدىغان.

مَغْمُومٌ: قايغۇلۇق، مەيۇس، غەمكىن؛ تۇتۇق، غۇۋا.

إِنِّي مَغْمُومٌ جِدًّا: مەن ناھايىتى غەمكىن.

مَغْمِيٌّ عَلَيْهِ: ھوشىدىن كەتكەن.

مِغْنَاجٌ: ئەركە-نايناق.

مِغْنَاطِيسٌ: ماگنىت، ماگنىتلىق جىسىم.

مَغْنَطَ يُمَغْنِطُ مَغْنَطَةً: ماگنىتلاشتى، ماگنىتلاشتۇردى.

مَغْنَطَةٌ: ماگنىتلاشماق، ماگنىتلاشتۇرماق.

مَغْنَطِيسٌ: ماگنىت، ماگنىتلىق جىسىم؛ ماگنىتلىق، ماگنىت كۈچى.

مَغْنَطِيسٌ كَهْرَبِيٌّ: ئېلېكتىر ماگنىتى، ئېلېكترو ماگنىتىزم.

عِلْمُ الْمَغْنَطِيسِ: ماگنىتىزم.

مَغْنَطِيسِيٌّ: ماگنىتلىق، ماگنىتنىڭ.

إِضْطِرَابٌ مَغْنَطِيسِيٌّ: ماگنىت بورىنى.

إِنْحِرَافٌ مَغْنَطِيْسِيٌّ: ماگنىت ئېغىش بورىنى.

إِبْرَةُ الإِنْحِرَافِ الْمَغْنَطِيْسِيِّ: ماگنىت قىيسىق بۇلۇڭى.

الْقُطْبُ الْمَغْنَطِيْسِيّ: ماگنىت قۇتۇپى.

جَذْبٌ مَغْنَطِيْسِيٌّ: ماگنىتنىڭ تارتىش كۈچى، ماگنىتلىق تارتىش كۈچى.

حَقْلٌ مَغْنَطِيْسِيٌّ: ماگنىت مەيدانى.

سَيَّالٌ مَغْنَطِيْسِيٌّ: ماگنىت ئېقىمى، ماگنىتلىق ئاقار جىسىم.

تَنْوِيْمٌ مَغْنَطِيْسِيٌّ: گىپنوزلۇق.

تَقَارُبٌ مَغْنَطِيْسِيٌّ: ماگنىت ئىندۇكسىيىسى.

مِقْيَاسُ الْمَغْنَطِيْسِيّ: ماگنىت ئۆلچىگۈچ، ماگنومېتىر.

مَجَالٌ مَغْنَطِيْسِيٌّ: ماگنىتلىق مەيدان.

مَغْنَطِيْسِيَّةٌ: ماگنىتلىق.

إِبْرَةٌ مَغْنَطِيْسِيَّةٌ: ماگنىتلىق يىڭنە، ماگنىتلىق ئىستىرېلكا .

زَوْبَعَةٌ مَغْنَطِيْسِيَّةٌ: ماگنىت بورىنى.

لَهُ قُوَّةٌ مَغْنَطِيْسِيَّةٌ فِي عَيْنَيْهِ: ئۇنىڭ ئىككى كۆزى جەزبىلىك.

مَغْنَمٌ ج مَغَانِمُ: ئولجا، غەنىيمەت، ھەربىي ئولجا، پايدا، مەنپەئەت.

﴿وَعَدَكُمُ اللّٰهُ مَغَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا﴾ «قرآن»: ئاللاھ سىلەر ئالىدىغان نۇرغۇن غەنىيمەتلەرنى سىلەرگە ۋەدە قىلدى.

مُغَنٍّ (الْمُغَنِّي) ج مُغَنُّوْنَ م مُغَنِّيَةٌ ج مُغَنِّيَاتٌ: ناخشىچى، غەزەلچى.

«كَانَ زِرْيَابٌ مِنْ أَشْهَرِ الْمُغَنِّيِيْنَ»: زەرىياب مەشھۇر ناخشىچى ئىدى.

مَغْنُوْطٌ: غەمكىن، غەمناك.

مُغْنٍ: بىھاجەت قىلغۇچى.

﴿فَهَلْ أَنتُم مُّغْنُونَ عَنَّا نَصِيباً مِّنَ النَّارِ﴾ «قرآن»: بىزدىن دوزاخ ئازابىدىن بىر قىسمىنى ئېلىپ تاشلىيالامسىلەر؟

مَغْنًى ج مَغَانٍ: تۇرار جاي، داچا، شەھەر سىرتىدىكى دەم ئېلىش ئورنى.

مَا لَهُ عَنْهُ مَغْنًى: ئۇنىڭدىن بىھاجەت بولالمايدۇ.

مَغْنِيْسِيَا: ماگنىي (mg).

مَغْوَاةٌ ج مَغَاوٍ: خەتەرلىك يەر.

مِغْوَارٌ ج مَغَاوِيْرُ: تاجاۋۇزچى، ھۇجۇم قىلغۇچى؛ دادىل، جۈرئەتلىك.

فَرَسٌ مِغْوَارٌ: تۇلپار، يۈگۈرۈك ئات.

كَانَ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيْدِ قَائِدًا مِغْوَارًا: خالىد ئىبنى ۋەلىد باتۇر قوماندان ئىدى.

مَغُوْثَةٌ ج مَغَاوِثُ: ياردەم، ئىئانە.

مِغْوَلٌ: خەنجەر، شەمشەر.

مِغْيَارٌ: كۆنلەمچى؛ قىزغىن.

مَغِيْبٌ: غەرب، غەرب تەرەپ، كۈن پېتىش.

مَغِيْبُ الشَّمْسِ: كۈن ئولتۇرماق، كۈن پېتىپ كەتمەك؛ كۈن پېتىش ۋاقتى.

مُغِيْبٌ . مُغِيْبَةٌ: ئېرىدىن ئايرىلىپ يالغۇز تۇرىدىغان ئايال، ئېرى باشقا جايدا بولۇپ يالغۇز قالغان ئايال.

مُغِيْثٌ: ياردەم بەرگۈچى، قۇتقۇزغۇچى.

الْمُغِيْثُ: ئاللاھنىڭ گۈزەل ئىسىملىرىدىن بولۇپ قۇتقۇزغۇچى، ئاللاھ دېگەن مەنىدە.

مُغِيْرٌ: باسقۇن قىلغۇچى.

﴿فَالْمُغِيرَاتِ صُبْحاً﴾ «قرآن»: ئەتىگەندە (دۈشمەن ئۈستىگە) باستۇرۇپ كىرگۈچى ئاتلار بىلەن قەسەم.

مَغِيْصٌ: قورساق ئاغرىماق.

مَغِيْضٌ ج مَغَايِضُ: ئازگال، سۇ سىڭىپ كېتىدىغان يەر.

مَغِيْظٌ: ئاچچىقلانغۇچى، غەزەپلەنگۈچى.

مُغِيلَانٌ: ئەرەب يىلمى دەرىخى.

مُغَيِّبٌ ج مُغَيِّبَاتٌ: ھوشسىزلاندۇرغۇچى.

عَقَّارٌ مُغَيِّبٌ: ھوشسىزلاندۇرۇش دورىسى، ناركوز قىلىش دورىسى.

مُغَيِّرٌ: ئۆزگەرتكۈچى.

مُفَاجِئٌ: كۇتۇلمىگەن، ئويلانمىغان، تاسادىپىيلىق.

مُفَاجَأَةٌ ج مُفَاجَآتٌ: ئۇشتۇمتۇت ھۇجۇم، تۇيۇقسىز زەربە.

كَانَ إِنْتِصَارُهُ مُفَاجَأَةً لَنَا جَمِيعًا: ئۇلارنىڭ غەلىبىسى ھەممىمىزگە تاسادىپىي تۇيۇلدى.

الْأَيَّامُ مَلِيئَةٌ بِالْمُفَاجَآتِ: كۈنلەر تاسادىپىيلىقلار بىلەن تولغان.

مُفَادٌ: مەنە، مەزمۇن، پايدىلىنىدىغان نەرسە.

مُفَادُ الْكَلَامِ: سۆزنىڭ مەزمۇنى.

أُذِيعَ خَبَرٌ مَفَادُهُ وُجُودُ أَزْمَةٍ سِيَاسِيَّةٍ بَيْنَ الْبَلَدَيْنِ: ئىككى دۆلەت ئارىسىدا سىياسىي كرىزىس پەيدا بولغانلىق مەزمۇنىدا خەۋەر تارقالدى.

مُفَادَاةٌ: ئەسىر ئالماشتۇرماق.

أَبْطَالُ الْمُفَادَاةِ وَالتَّفَانِي: پىداكار قەھرىمانلار.

مُفَارَقَةٌ ج مُفَارَقَاتٌ: ئايرىلماق، خوشلاشماق، پەرق، پەرقلىق، ئايرىمىلىق.

مِنْ مُفَارَقَاتِهِ أَنَّهُ يَدْعُو إِلَى سُلُوكٍ وَيُمَارِسُ عَكْسَهُ: بىر ئىشنى تەشەببۇس قىلىپ، ئۇنىڭ ئەكسىنى قىلىدىغان قارىمۇقارشى مىجەزلىك ئادەم.

مَفَازَةٌ ج مَفَازَاتٌ وَمَفَاوِزُ: چۆل، دالا، جەزىرە، باياۋان.

﴿فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ﴾ «قۇرئان»: كىشىلەرنى ھەرگىز ئازابىدىن قۇتۇلدۇ، دەپ گۇمان قىلمىغىن!

«يَحْمِلُ الْمُسَافِرُونَ فِي الْمَفَاوِزِ كَمِّيَّاتٍ كَبِيرَةً مِنَ الْمَاءِ»: يولۇچىلار دالىدا جىق سۇ ئېلىۋالىدۇ.

مُفَاضَلَةٌ: تاللىماق، ئۇستۇنلۇك، ئەۋزەللىك.

مُفَاعِلٌ ج مُفَاعِلَاتٌ: رېئاكتور، ئاتوم قازىنى.

مُفَاعِلَاتٌ ذَرِّيَّةٌ: ئاتوم قازىنى.

إِسْتِخْدَامُ الْمُفَاعَلَاتِ النَّوَوِيَّةِ لِلْأَغْرَاضِ السِّلْمِيَّةِ: ئاتوم ئېنېرگىيىسىنى تىنچلىق مەقسەت ئۈچۈن ئىشلىتىش.

مُفَاوِضٌ: سۆھبەتلەشكۈچى، كېڭەشكۈچى.

مُفَاوَضَةٌ ج مُفَاوَضَاتٌ: سۆھبەتلىشىش.

إِسْتَمَرَّتِ الْمُفَاوَضَاتُ بَيْنَ الْوَفْدَيْنِ عِدَّةَ سَاعَاتٍ: ئىككى ئۆمەك ئوتتۇرىسىدا سۆھبەت بىرقانچە سائەت داۋاملاشتى.

مَفْأَدٌ. مِفْأَدَةٌ. مِفْأَدٌ ج مَفَائِدُ وَمَفَايِيدُ: زىخ، كۆسەي، لاخشىگىر.

مَفْأَرَةٌ: چاشقانلىق جاي.

مَفْؤُودٌ: يۈرەك ئاغرىقىغا گىرىپتار بولغان ئادەم؛ يۈرەكسىز، قورقۇنچاق؛ كاۋاپ قىلىنغان.

مِفْتَاحٌ ج مَفَاتِيحُ: ئاچقۇچ، كىلىت، ئىلغۇچ، ئۆزچاپ.

﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ﴾ «قۇرئان»: غەيبنىڭ خەزىنىلىرى ئاللاھنىڭ دەرگاھىدىدۇر.

«لِكُلِّ شَيْءٍ مِفْتَاحٌ وَمِفْتَاحُ الْجَنَّةِ حُبُّ الْمَسَاكِينِ وَالْفُقَرَاءِ» «ھەدىس»: ھەربىر نەرسىنىڭ ئاچقۇچى بولىدۇ، جەننەتنىڭ ئاچقۇچى پېقىر ۋە مىسكىنلەرنى دوست تۇتۇشتىن ئىبارەت.

مِفْتَاحٌ كَهْرَبَائِيٌّ: كونوپكا.

مُفْتَتَحٌ: باشلانغان، مۇقەددىمە.

مُفَتِّحٌ: ئىشتىھانى ئېچىش دورىسى.

مُفَتَّحٌ: ئەقىللىق، زېرەك، زېھنى ئۆتكۈر، ئېچىۋېتىلگەن.

لَيْسَتِ الزَّهْرَةُ مُفَتَّحَةً: چېچەك ئېچىلمىغان.

﴿جَنَّاتِ عَدْنٍ مُفَتَّحَةً لَهُمُ الْأَبْوَابُ﴾ «قۇرئان»: ئۇ تۇرالغۇ بولغان جەننەتلەردىن ئىبارەت

بولوپ، ئۇلارغا ئۇنىڭ دەرۋازىلىرى ئوچۇقتۇر.

مُفَتِّشٌ ج مُفَتِّشُونَ: تەكشۈرگۈچى، كۆزدىن كەچۈرگۈچى، چارلىغۇچى، نازارەت قىلغۇچى، مۇپەتتىش.

مُفَتِّشٌ عَامٌ: باش تەپتىش ئەمەلدارى.

مُفَتِّشٌ ثَانٍ: مۇئاۋىن تەپتىش ئەمەلدارى.

مُفَتِّشُ التَّذَاكِرِ: بىلەت تەكشۈرگۈچى.

كَتَبَ الْمُفَتِّشُ تَقْرِيرًا يَمْدَحُ فِيهِ سَيْرَالْعَمَلِ: تەكشۈرگۈچى دوكلات يېزىپ ئىشنىڭ يۈرۈشىنى ماختىدى.

مُفَتَّلٌ: ئېشىلگەن، توقۇلغان، ئېگىرىلگەن.

مَفْتَحٌ ج مَفَاتِحُ: ئامبار، ئىسكىلات، ئىشكاپ، خەزىنە، يەر ئاستى بايلىقى.

صِرْتُ بِفَضْلِ الْقِرَاءَةِ مَفْتَحَ الْعَقْلِ: كۆپ ئوقۇشنىڭ پەزىلىتى بىلەن ئەقلىم ئېچىلدى.

مُفْتَخِرٌ: پەخىر قىلغۇچى، كۆرەڭلىگۈچى.

مُفْتَرِسٌ: يىرتقۇچ، ياۋۇز.

حَيَوَانٌ مُفْتَرِسٌ: يىرتقۇچ هايۋان، گۆشخور هايۋان.

«النَّمِرُ مِنَ الْحَيَوَانَاتِ الْمُفْتَرِسَةِ»: شىر يىرتقۇچ هايۋانلاردىندۇر.

مُفْتَرَقُ الطُّرُقِ: ئاچال، توت كوچا ئېغىزى، دوقمۇش.

تَقِفُ الْأُمَّةُ الْعَرَبِيَّةُ فِي مُفْتَرَقِ الطُّرُقِ: ئەرەب مىللىتى توت كوچا ئېغىزىدا تۇرماقتا.

مُفْتَرٍ: تۆهمەتخور، پىتنىخور، يالغانچى.

﴿إِنَّمَا أَنتَ مُفْتَرٍ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ «قۇرئان»: ئۇلار: (ئى مۇهەممەد) سەن (ئاللاهغا) يالغان چاپلىدىڭ دەيدۇ. ئۇنداق ئەمەس، ئۇلارنىڭ تولىسى (ئاللاهنىڭ هېكمىتىنى) ئۇقمايدۇ.

مُفْتَرَيَاتٌ: تۆهمەت، پىتنە، ئىغۋا.

﴿فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوَرٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرَيَاتٍ﴾ «قۇرئان»: (پاساھەت ۋە بالاغەت جەھەتتە) قۇرئاندىكىگە ئوخشايدىغان ئون سۈرىنى ئىجاد قىلىپ بېقىڭلار.

مُفْتَعَلٌ م مُفْتَعَلَةٌ: ساختا، ئويدۇرما، سۈنئىي.

أَزْمَةٌ مُفْتَعَلَةٌ: سۈنئىي كرىزىس.

مَفْتُوحٌ: ئوچۇق، ئېچىۋېتىلگەن؛ ئىشغال قىلىنغان.

بِالْمَفْتُوحِ: ئوچۇق-ئاشكارا، ئوچۇقتىن-ئوچۇق.

سِيَاسَةُ الْبَابِ الْمَفْتُوحِ: ئىشىكنى ئېچىۋېتىش سىياسىتى.

يَدُهُ مَفْتُوحَةٌ: ئۇنىڭ قولى ئوچۇق، كەڭ قول.

شَهِيَّتِي مَفْتُوحَةٌ: ئىشتىهايىم ناهايىتى ياخشى.

مَفْتُوقٌ: يىرىلغان، دەز كەتكەن.

مَفْتُولٌ ج مَفَاتِيلُ: ئېشىلگەن، توقۇلغان.

سِلْكٌ مَفْتُولٌ: كابىل.

مَفْتُولُ الْعَضَلَاتِ: مۇسكۇللىرى كۈچلۈك.

مَفْتُونٌ: ئالدانغان، ئازغان، سەۋداي.

﴿فَسَتُبْصِرُ وَيُبْصِرُونَ بِأَيِّكُمُ الْمَفْتُونُ﴾ «قۇرئان»: كەلگۈسىدە قايسىڭلارنىڭ مەجنۇن ئىكەنلىكىنى سەن كۆرىسەن، ئۇلارمۇ كۆرىدۇ.

مُفْتٍ (الْمُفْتِي) ج مُفْتُونَ: پەتىۋا بەرگۈچى، مۇپتى.

سَمَاحَةُ الْمُفْتِي: مۇپتى هەزرەتلىرى.

مُفْجِعٌ: كىشىنى ئېچىندۇرغۇچى، ئازابقا سالغۇچى.

غَيَّرَتْ هَذِهِ الْحَادِثَةُ الْمُفْجِعَةُ مَجْرَى حَيَاتِهِ: بۇ پاجىئەلىك ۋەقە ئۇنىڭ هايات يولىنى ئۆزگەرتىۋەتتى.

مُفْحِمٌ: جىم تۇرغۇچى، مۆرىمەس.

جَوَابٌ مُفْحِمٌ: كەسكىن جاۋاب.

مَفْحَمَةٌ ج مَفَاحِمُ: كۆمۈرلۈك جاي.

مُفَخَّخَةٌ: قىلتاق قۇرۇلغان.

عُثِرَ عَلَى سَيَّارَةٍ مُفَخَّخَةٍ قُرْبَ السَّفَارَةِ الْأَمْرِيكِيَّةِ: ئامېرىكا كونسۇلخانىسى يېنىدىن پارتلاتقۇچ ئورنىتىلغان ماشىنا تېپىلدى.

مُفَخَّمٌ: ھۆرمەتلىك، قەدىرلىك.

مَفْخَرٌ. مَفْخَرَةٌ ج مَفَاخِرُ: پەخىرلىنىدىغان نەرسە.

تُرَاثُنَا الْحَضَارِيّ الْقَدِيمُ الزَّاهِي مَفْخَرَةٌ لَنَا: پارلاق قەدىمىي مەدەنىي مىراسلىرىمىز بىزنىڭ پەخىرىمىزدۇر.

الْمُفَدَّى: پۇقرالار جان تىكىپ قوغدايدىغان ئالىيجاناب زات ياكى ۋەتەن.

مَفْدِيٌّ: فىدىيە بېرىپ قايتۇرۇۋېلىنغان؛ سۆيۈملۈك، قەدىرلىك، ئالىيجاناب.

مِفْرَاضٌ ج مَفَارِضُ: قىسقۇچ، ئامبۇر.

مُفْرِحٌ: كىشىنى خۇشال قىلغۇچى، شادلاندۇرغۇچى، روھلاندۇرغۇچى.

مَفْرَخٌ ج مَفَارِخُ: چۈجە چىقىرىش زاۋۇتى.

مُفْرَدٌ ج مُفْرَدَاتٌ: يالغۇز، تەنھا، ئايرىم.

بِمُفْرَدِهِ: ئۆز ئالدىغا، مۇستەقىل.

لَيْسَ لِـ «نِسَاءٌ» مُفْرَدٌ مِنْ لَفْظِهَا: نىسا دېگەن سۆزنىڭ ئۆز لەۋزىدىن باشقا بىرلىك شەكلى يوق.

عَمِلَ بِمُفْرَدِهِ: يالغۇز ئىشلىدى.

مُفْرَدَاتٌ: تاق سۆزلەر، يەككە سۆزلەر.

يَحْتَوِي هَذَا الْكِتَابُ عَلَى مُفْرَدَاتٍ صَعْبَةٍ: بۇ كىتاب قىيىن يەككە سۆزلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان.

مُفْرَدَاتِيٌّ: يالغۇز، تەنھا، يەككە - يېگانە .

مُفْرَدَةٌ ج مُفْرَدَاتٌ: دورا ئۆسۈملۈكى.

الْأَرْقَامُ الْمُفْرَدَةُ: تاق سانلار.

مَفَرٌّ: قاچىدىغان جاي، قېچىش يولى، چىقىش ئېغىزى.

لَا مَفَرَّ مِنْهُ: ئۇنىڭدىن قېچىپ قۇتۇلغىلى بولمايدۇ.

﴿يَقُولُ الْإِنسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفَرُّ﴾ «قرآن»: ئىنسان بۇ كۈندە «قاچىدىغان جاي قەيەردە؟» دەيدۇ.

مُفَرِّطٌ: ئىسراپخور، ھەددىدىن ئاشۇرۇۋەتكۈچى.

مُفَرَّغٌ: بوش، قۇرۇق، بىكار.

مُفَرِّقٌ: پوچتالىيون، خەت توشۇغۇچى.

مُفَرَّقٌ: بۆلۈنگەن، پارچە.

الْبَيْعُ بِالْمُفَرَّقِ: پارچە سېتىش.

تَاجِرُ الْمُفَرَّقِ: پارچە سېتىش سودىگىرى.

مُفَرَّمٌ: پارچىلانغان، قىيما قىلىنغان.

مُفْرَزَاتٌ: ئاجراتمىلار.

مُفْرَزَاتٌ دَاخِلِيَّةٌ: ئىچكى ئاجراتمىلار.

مَفْرَزَةٌ ج مَفَارِزُ: توپ، بۆلۈك.

تَقُومُ مَفْرَزَةٌ مِنَ الْجَيْشِ بِحِرَاسَةِ الْحُدُودِ: بىر توپ ئەسكەر چېگرانى قوغدىماقتا.

مِفْرَشٌ ج مَفَارِشُ: كىرلىك، ئەدىيال.

مِفْرَشُ السَّرْجِ: ئىگەر يوپۇقى.

إِشْتَرَيْتُ مِفْرَشًا جَمِيلًا لِلْمَائِدَةِ: چىرايلىق ئۈستەل داستىخىنى سېتىۋالدىم.

مُفْرِطٌ: ھەددىدىن ئاشۇرۇۋەتكۈچى.

مُفْرَطٌ: ئۇنتۇلۇپ كەتكەن، تاشلىنىپ كەتكەن.

مُفَرْطَحٌ: تۈز، تەكشى، كەڭ.

رَغِيفٌ مُفَرْطَحٌ: چوڭ نان.

رَأْسٌ مُفَرْطَحٌ: يوغان باش.

مِفْرَعٌ ج مَفَارِعُ: تۈزگۈچى، سالاكەر، ياراشتۇرغۇچى، مۇرەسسەچى.

مُفْرَغٌ: قۇيۇپ ياسالغان، ياسالما.

حَلْقَةٌ مُفْرَغَةٌ: قۇيما ھالقا.

مَفْرِقٌ. مَفْرِقَةٌ ج مَفَارِقُ: پاسىل، چېگرا .

مَفْرِقٌ مِنَ الْمِيَاهِ: سۇ بۆلگۈچ.

مَفْرِقٌ بِالطُّرُقِ: ئاچال.

مُفَرْقَعَاتٌ: پارتلاتقۇچ، پارتلاتقۇچى ماددىلار.

جُرِحَتْ يَدُهُ وَهُوَ يُطْلِقُ الْمُفَرْقَعَاتِ: ئۇنىڭ قولى پوجاڭزا ئېتىپ يارىلاندى.

سُمِعَتْ أَصْوَاتُ الْمُفَرْقَعَاتِ مِنْ مَسَافَةٍ بَعِيدَةٍ: پارتلاتقۇچلارنىڭ ئاۋازى يىراق جايلاردىن

ئاتالاندى.

مِفْرَمَةٌ ج مَفَارِمُ: قىيما قىلىش ماشىنىسى.

مَفْرُوزٌ: تاللانغان، ئايرىلغان، خىللانغان.

مَفْرُوشٌ: يېيىلغان، سېلىنغان، جاھازلانغان، رەتلەنگەن.

مَفْرُوشٌ بِالْبُسُطِ: گىلەم سېلىنغان.

مَفْرُوشَاتٌ: ئۆي بىساتلىرى.

اَلْمَنْزِلُ فَخْمٌ وَلَكِنَّ مَفْرُوشَاتِهِ قَدِيْمَةٌ: ئۆي ھەشەمەتلىك، لېكىن ئۆيىنىڭ جاھازلىرى كونا.

مَفْرُوضٌ: مەجبۇرلەنگەن، تەسەۋۋۇر قىلىنغان، پەرەز قىلىنغان؛ بەلگىلەنگەن.

﴿لَأَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيباً مَفْرُوضاً﴾ «قۇرئان»: مەن ئەلۋەتتە سېنىڭ بەندىلىرىڭدىن مۇئەييەن ساندىكىلىرىنى ئېگىلەيمەن.

مَفْرُوكٌ: ئۇۋۇلانغان، سۈركەلگەن؛ ئەۋرىشىم، يۇمشاق، يۇمران.

مَفْرُوكَةٌ: ئاتالغا ئوخشايدىغان بىر خىل تاتلىق تاماق، تاتلىق يېمەكلىكلەر.

مَفْرُومٌ: پارچىلانغان، چانالغان.

لَحْمٌ مَفْرُومٌ: قىيما قىلىنغان گۆش.

مُفْزِعٌ: قورقۇتقۇچى، تەھدىت سالغۇچى.

مَفْزَعٌ . مَفْزَعَةٌ: پاناھلىنىدىغان جاي، پاناھگاھ.

مُفْسِدٌ ج مُفْسِدُوْنَ: بۇزغۇنچى، ئىغۋاگەر.

﴿وَلاَ تَعْثَوْا فِي الأَرْضِ مُفْسِدِينَ﴾ «قۇرئان»: يەر يۈزىدە بۇزغۇنچىلىق قىلماڭلار.

مَفْسَدَةٌ ج مَفَاسِدُ: سۇيىقەست؛ يامان قىلىق، بۇزۇق ھەرىكەت؛ پىتنە پاسات.

اَلْفَرَاغُ مَفْسَدَةٌ لِلشَّبَابِ: بىكارچىلىق ياشلارنى يولدىن چىقىرىدۇ.

مُفَسِّرٌ: چۈشەندۈرگۈچى، ئىزاھلىغۇچى، تەپسىر قىلغۇچى، تەپسىراتچى؛ مۇپەسسىر.

مُفَسِّرُ الْقُرْآنِ: قۇرئاننى تەپسىر قىلغۇچى.

مَفْسُوْءٌ: دوگغاق، دۇمچەك.

مَفْسُوْخٌ: بۇزۇلغان، بىكار قىلىنغان، ئەمەلدىن قالدۇرۇلغان.

مَفْشُوشٌ: ساختا، جا، ھىيلە قىلىنغان.

تُصَادَرُ السِّلَعُ الْمَفْشُوْشَةُ إِدَارِيًّا دُوْنَ مُقَابِلٍ: ساختا ماللار ھېچقانداق بەدەلسىز مۇسادىرە قىلىنىدۇ.

مُفْصِحٌ: ئېنىق، روشەن.

يَوْمٌ مُفْصِحٌ: ئوچۇق كۈن.

مِفْصَدٌ ج مَفَاصِدُ: ئاناتومىيە پىچىقى.

طَهِّرِ الْمِفْصَدَ قَبْلَ اِسْتِعْمَالِهِ: ئوپېراتسىيە پىچىقىنى ئىشلىتىشتىن بۇرۇن دېزىنفېكسىيە قىلغىن.

مُفَصَّصٌ: بۆلۈنگەن، پارچىلانغان.

مُفَصَّلٌ: تەپسىلىي بايان قىلىنغان، ئوچۇق ئىزاھلانغان، مۇپەسسەل.

مُفَصَّلاً: تەپسىلىي، ئەتراپلىق، مۇكەممەل.

﴿وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلاً﴾ «قۇرئان»: ئاللاھ سىلەرگە روشەن كىتاب نازىل قىلدى.

اَلْمُفَصَّلُ: قۇرئان كەرىمنىڭ ئەڭ ئاخىرقى يەتتىدىن بىر قىسمى، ھەپتىيەك.

مَفْصِلٌ ج مَفَاصِلُ: ئۇگە، بېغىش، بوغۇم.

دَاءُ الْمَفَاصِلِ: رېماتىزىم.

اِلْتِهَابُ الْمَفَاصِلِ: بوغۇم ياللۇغى.

مِفْصَلَةٌ: زەنجىر، ئىلغۇچ.

مَفْصِلِيٌّ: بوغۇملۇق، ئۇگىنىلىك.

اَلْمَفْصِلِيَّاتُ: بوغۇم ئاياغلىقلار.

مَفْصُوْلٌ: ئايرىلغان، بۆلۈنگەن، پارچىلانغان.

مِفْضَالٌ: مەرد، قولى كەڭ، سېخىي، پەزىلەتلىك.

رَجُلٌ مِفْضَالٌ: پەزىلەتلىك كىشى.

مُفَضَّضٌ: كۈمۈش يالىتىلغان، كۈمۈشتىن ھەل بېرىلگەن.

مُفَضَّلٌ: تاللانغان، خىللانغان، ئەلا ئارتۇق.

مِفْضَلٌ: مەرد، قولى كەڭ، سېخىي، پەزىلەتلىك.

مِفْضَلَةٌ ج مَفَاضِلُ: ئۆي ئىچىدە كىيىدىغان كىيىم، ئادەتتىكى كىيىم.

مِفْضَلَاتٌ: كاناپ رەختتىن ئىشلەنگەن كىيىم-كېچەكلەر.

مِفْضَلَانِيٌّ: كاناپ رەخت مەھسۇلاتلىرى سودىگىرى.

مَفْضُوحٌ: رەسۋا، شەرمەندە، ئۆيىلاتلىق، ئاشكارىلانغان.

مَفْضُولٌ: قېپقالغان، ئېشىپ قالغان.

الْفَاضِلُ وَالْمَفْضُولُ: ياخشى - يامان، يۇقىرى تۆۋەن.

مَفْطُومٌ: ئەمچەكتىن ئايرىلغان.

مُفْظِعٌ: قورقۇنچلۇق، ۋەھىمىلىك، يىرگىنچلىك.

مُفْعَمٌ: لىقمۇلىق تولدۇرۇلغان.

هُوَ رَجُلٌ مُفْعَمٌ بِالنَّشَاطِ وَالْحَيَوِيَّةِ: ئۇ تولۇپ تاشقان روھقا ئىگە ئادەم.

مَفْعُوصٌ: قىسىلغان، سىقىلغان، چىڭىدالغان، پرىسلانغان.

مَفْعُولٌ ج مَفْعُولُونَ: تەسىر، ئۈنۈم، نەتىجە؛ قىلىنغان، ئورۇنلانغان، بېجىرىلگەن.

﴿وَكَانَ أَمْرُ اللهِ مَفْعُولاً﴾ «قرآن»: ئاللاھنىڭ ھۆكۈمى ئىجرا قىلىنىدۇ.

هَذَا الدَّوَاءُ لَهُ مَفْعُولٌ قَوِيٌّ: بۇ دورىنىڭ ئۈنۈمى كۈچلۈك.

جَوَازُ السَّفَرِ سَارِي الْمَفْعُولِ: پاسپورت كۈچكە ئىگە.

مَفْعُولٌ بِهِ (فِي النَّحْوِ): تولدۇرغۇچىسى.

مَفْعُولٌ لَهُ (فِي النَّحْوِ): سەۋەب، نەتىجە تولدۇرغۇچىسى.

مَفْعُولٌ فِيهِ (فِي النحو): ئورۇن، ۋاقىت تولدۇرغۇچى.

مَفْعُولٌ مَعَهُ (في النحو): بىللە تولدۇرغۇچىسى، ئورۇن، رەۋىش تولدۇرغۇچىسى.

مَفْعُولٌ مُطْلَقٌ (فِي النَّحْوِ): مۇتلەق تولدۇرغۇچىسى، مەنىداش تولدۇرغۇچىسى.

إِسْمُ الْمَفْعُولِ (فِي الصَّرْفِ): ئېنىقسىز ئىسىم.

سَارِي الْمَفْعُولِ: قانۇنلۇق، كۈچكە ئىگە.

عَقْدٌ سَارِي الْمَفْعُولِ: قانۇنلۇق توختام.

مِفْقَلَةٌ ج مَفَاقِلُ: چاپچا.

مَفْقُودٌ: يوقاپ كەتكەن، يىتىپ كەتكەن.

مَفْقُورٌ: ئومۇرتقا كېسىلگە گىرىپتار بولغان.

مِفَكٌّ ج مِفَكَّاتٌ: ئەتۋىركە.

مُفَكِّرٌ ج مُفَكِّرُونَ: پەيلاسوپ، مۇتەپەككۇر، پىكىر قىلالايدىغان، زىيالىي، ئەقلىي ئەمگەك بىلەن شۇغۇللانغۇچى.

مُفَكِّرُو الْبِلَادِ: دۆلەتنىڭ ئەقىللار كىشىلىرى.

مُفَكِّرَةٌ ج مُفَكِّرَاتٌ: خاتىرە دەپتەر.

مُفَكِّرَةٌ جَيْبٍ: يانچۇق دەپتىرى، خاتىرە دەپتىرى.

مُفَكِّرَةٌ يَوْمِيَّةٌ: كۈندىلىك خاتىرە.

سَأَكْتُبُ عُنْوَانَكَ فِي مُفَكِّرَتِي: ئادرېسىڭنى خاتىرە دەپتىرىمگە يېزىۋالاي.

مَفْكُوكٌ: ئايرىۋېتىلگەن. بۆلۈۋېتىلگەن، ئاجرالغان.

مُفْلِحٌ ج مُفْلِحُونَ: مۇۋەپپەقىيەت قازانغۇچى، نىجات تاپقۇچى.

﴿وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ «قرآن»: ئۆز نەپسىنىڭ بېخىللىقىدىن ساقلانغۇچىلار مەقسەتكە ئېرىشكۈچىلەردۇر.

مُفْلِسٌ ج مُفْلِسُونَ وَمَفَالِيسُ: ۋەيران بولغۇچى، قەرز تۆلەشكە ئاجىزلىق قىلغۇچى ئادەم، نامراد.

مُفَلْطَحٌ: ياپىلاقلانغان، يېيىلغان.

مُفَلْفَلٌ: قارىمۇچ سېلىنغان.

مُفْلِقٌ: مەشھۇر، ئاتاقلىق، تالانتلىق.

شَاعِرٌ مُفْلِقٌ: تالانتلىق شائىر.

مُفَلَّجُ الْأَسْنَانِ: كوماك، ئوتتورا چىشى چوشۇپ كەتكەن ئادەم.

مُفَلَّسٌ: ۋەيران قىلىنغان.

مَفْلُوجٌ ج مَفَالِيجُ: پالەچ ئادەم.

مَفْلُوقٌ: يېرىلغان، پارچىلانغان، تىلىنغان.

مِفَنٌّ: كەشپىياتچى، ئىجادىيەتچى.

مَفْهُومٌ: چۈشەندۈرۈلگەن، چۈشىنىشلىك.

مَفْهُومٌ ضِمْنًا: مەزمۇنلۇق، مەنىلىك، ئۆزلۈكىدىن مەلۇم.

غَيْرُ مَفْهُومٍ: چۈشىنىكسىز، چۈشىنەلگىلى بولمايدىغان.

مَفْهُومٌ ج مَفَاهِيمُ: چۈشەنچە، كۆزقاراش، ئۇقۇم.

اَلْمَفْهُومُ عَنِ الْعَالَمِ: دۇنياقارىشى.

هُنَاكَ إِخْتِلَافٌ بَيْنَ الشُّعُوبِ حَوْلَ مَفْهُومِ الْكَرَمِ: مەردلىك ئۇقۇمى ھەققىدە مىللەتلەر ئارىسىدا ئوخشاشماسلىق بار.

مُفَوَّضٌ ج مُفَوَّضُونَ: ھوقۇقلۇق، ھاۋالە قىلىنغان.

اَلْوَزِيرُ الْمُفَوَّضُ: تولۇق ھوقۇقلۇق ۋەكىل.

مُفَوَّضٌ سَامٍ: يۇقىرى دەرىجىلىك ۋەكىل.

مُفَوَّضٌ سِيَاسِيٌّ: سىياسىي يېتەكچى.

مُفَوَّضِيَّةٌ ج مُفَوَّضِيَّاتٌ: ئەلچىخانا.

ثَوْبٌ مُفَوَّفٌ: نېپىز رەخت، ئاق يوللۇق گۈللۈك رەخت.

مُفَوَّقٌ: ئۈستۈن، ئارتۇق.

مُفَوَّهٌ ج مُفَوَّهُونَ: پاساھەتلىك، ناتىق، سۆزمەن.

مُفَوَّةٌ: خۇش پۇراق دورا ـ دەرمەك.

نَصَحَهُ الطَّبِيبُ بِالْإِمْتِنَاعِ عَنْ أَكْلِ الطَّعَامِ الْمُفَوَّهِ: دوختۇر ئۇنىڭغا دورا ـ دەرمەك قوشۇلغان تاماقنى يېمەسلىكنى نەسىھەت قىلدى.

مُفِيدٌ: پايدا بېرىدىغان، پايدىلىق.

كِتَابٌ مُفِيدٌ: پايدىلىق كىتاب.

مَفِيضٌ: چىقىش يولى، چىقىش ئېغىزى.

مُقَابِلٌ: ئالدىدا، ئۇدۇلىدا، بەدەل، قىممەتداش، ئۇچراشقۇچى.

فِي مُقَابِلِ ذَلِكَ: بۇنىڭ ئورنىدا.

بِلَا مُقَابِلٍ: ھەقسىز، بەدەلسىز.

«قَامَ بِعَمَلٍ دُوْنَ مُقَابِلٍ»: ھەقسىز ئىشلىدى.

لَا أُرِيْدُ حَتَّى تُعْطِيَنِي دُوْنَ مُقَابِلٍ: بىكارغا بەرگىن دېمەكچى ئەمەسمەن.

اَلْمَدْرَسَةُ مُقَابِلَ الْحَدِيقَةِ: مەكتەپ باغچىنىڭ ئۇدۇلىدا.

فَازَتْ فِرْقَةُ «أ» بِنَتِيْجَةِ هَدَفَيْنِ مُقَابِلَ هَدَفٍ وَاحِدٍ: «ئا» گۇرۇپپىسى بىرگە قارشى ئىككى نەتىجە بىلەن ئۇتۇپ چىقتى.

كَانَتْ نَتِيْجَةُ الْمُبَارَاةِ ثَلَاثَةَ أَهْدَافٍ مُقَابِلَ هَدَفَيْنِ: مۇسابىقىنىڭ نەتىجىسى ئىككىگە قارشى ئۈچ بولدى.

مُقَابَلَةٌ: ئۇچراشماق، مۇلاقات بولماق، سېلىشتۇرماق، تەكشۈرمەك.

عِلْمُ الْجَبْرِ وَالْمُقَابَلَةِ: ئالگېبرا.

تَشْرِيعُ الْمُقَابَلَةِ: ھايۋاناتلار ئاناتومىيىسى.

لَهُ مُقَابَلَةٌ مَعَ الْوَزِيرِ: ئۇ مىنىستىر بىلەن ئۇچراشتى.

«حَظِيَ بِمُقَابَلَةِ الرَّئِيسِ»: ئۇ رەئىس بىلەن كۆرۈشۈش شەرىپىگە ئېرىشتى.

مُقَاتِلٌ ج مُقَاتِلُونَ: جەڭچى، ئەسكەر.

غَادَرَ الْمُقَاتِلُونَ الْعَاصِمَةَ: جەڭچىلەر پايتەختتىن ئايرىلدى.

هَاجَمَتِ الطَّائِرَاتُ الْمُقَاتِلَةُ السُّفُنَ الْحَرْبِيَّةَ: كۆرەشچى ئايروپىلانلار ھەربىي پاراخوتلارغا ھۇجۇم قىلدى.

مُقَاتَلَةٌ: ئۇرۇشماق، جەڭ قىلىشماق.

وَحْدَةٌ مُقَاتِلَةٌ: ئۇرۇش قىلغۇچى قوشۇن.

وَحَدَاتٌ غَيْرُ مُقَاتِلَةٍ: زاپاس قوشۇن.

طَائِرَةٌ مُقَاتِلَةٌ: جەڭ ئايروپىلانى.

مُقَارِبٌ: ئوتتۇرا ئېقىم، ئوتتۇرا دەرىجە، ئاددىي، ئادەتتىكى، ئومۇمىي.

مُقَارَنٌ: سېلىشتۇرۇلغان.

«الْأَدَبُ الْمُقَارَنُ»: سېلىشتۇرما ئەدەبىيات.

مُقَارَنَةٌ: سېلىشتۇرماق، تەڭلەشتۈرمەك.

بِالْمُقَارَنَةِ مَعَ كَذَا: شۇنىڭ بىلەن سېلىشتۇرغاندا.

مَقَاسٌ ج مَقَاسَاتٌ: مۇساپە، ئۆلچەم، ئۇزۇن-قىسقىلىق، چوڭ-كىچىكلىك، رازمېر، ئېغىرلىق.

مَقَاسُ الْمَرْكَبِ: پاراخوتنىڭ تونناژى.

مَقَاسُ الْبَدْلَةِ: تونىنىڭ چوڭ - كىچىكلىكى.

مَقَاسُ الْحِذَاءِ: ئاياغنىڭ رازمېرى.

مُقَاسَاةٌ: ئازاب تارتماق، ئەلەم چەكمەك.

مُقَاسِمٌ: شېرىكلەشكۈچى، ئورتاقلاشقۇچى.

مُقَاسَمَةٌ: ئورتاق بەھرىمەن بولماق، ئورتاق بۆلۈشمەك، ھەمكارلاشماق، ئورتاقلاشماق.

مُقَاصَّةٌ: تۆلەتتۈۋالماق، تولدۇرۇۋالماق، قارشى ئەرز قىلماق، سېلىشتۇرماق، ئۆدۈل قىلىشماق.

مُقَاضَاةٌ: ئەرز، دەۋا، شىكايەت.

مُقَاطَعَةٌ: مۇناسىۋەتنى ئۈزمەك، تاشلىۋەتمەك.

مُقَاطَعَةٌ ج مُقَاطَعَاتٌ: ئۆلكە، رايون.

مَقَالٌ. مَقَالَةٌ ج مَقَالَاتٌ: ماقالە، ئەسەر، ئىلمىي ماقالە.

مَقَالَةٌ إِفْتِتَاحِيَّةٌ: باش ماقالە.

«مَقَالٌ عَمِيقٌ»: تەتقىقات ماقالىسى.

«مَقَالٌ نَقْدِيٌّ»: تەنقىدىي ماقالە.

«مَقَالَةٌ عِلْمِيَّةٌ»: ئىلمىي ماقالە.

«مَقَالَةُ الطَّالِبِ مُمْتَازَةٌ»: ئوقۇغۇچىنىڭ ماقالىسى مۇنەۋۋەر ماقالىدۇر.

مَقَامٌ: ئورۇن، جاي، دەرىجە؛ باسقۇچ؛ ئاھاڭ، مۇزىكىدا ئاساسىي كۈي.

مَقَامٌ ج مَقَامَاتٌ: ماقام، دەرىجە، مەرتىۋە؛ ھۆرمەت، ماكان، ئۇلۇغلۇق.

صَاحِبُ الْمَقَامِ الْجَلِيلِ: ۋەزىر ئالىيلىرى.

مَقَامُ إِبْرَاهِيمَ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ بِمَكَّةَ: ماقامى ئىبراھىم مەككىدىكى مەسجىدى ھەرەمدە.

فُلَانٌ ذُو مَقَامٍ فِي قَوْمِهِ: پالانىنىڭ قوۋمى ئىچىدە ئورنى بار.

لِكُلِّ مَقَامٍ مَقَالٌ: ھەربىر سورۇننىڭ ئۆزىگە لايىق گېپى بار.

مُقَامٌ: جايلاشقان، ئورۇنلاشقان، جايلاشقان ئورنى، جايلاشقان ۋاقىت.

إِسْتَمَرَّ مُقَامُهُ بِالْمَغْرِبِ شَهْرًا: ماراكەشتە بىر ئاي تۇردى.

مُقَامُ فُلَانٍ بِالْعَاصِمَةِ: پالانىنىڭ پايتەختتىكى تۇرالغۇسى.

مَقَامَةٌ ج مَقَامَاتٌ: دائىرە، ساھە، سورۇن، قاپىيىلىك سۆزلەر بىلەن يېزىلغان قىسقا ھېكايە .

الْمَقَامَاتُ التِّجَارِيَّةُ: سودا ساھەسىدىكىلەر.

الْمَقَامَاتُ السِّيَاسِيَّةُ: سىياسىي ساھەدىكىلەر.

«مَقَامَاتُ الْحَرِيرِيِّ»: ھەرىرىنىڭ قاپىيىلىك سۆزلەر بىلەن يېزىلغان قىسقا ھېكايىلىرى.

مُقَامِرٌ ج مُقَامِرُونَ: قىمارۋاز، دو تىككۈچى.

«مُقَامِرٌ بِحَيَاتِهِ»: ھاياتىنى دوغا تىككۈچى.

مُقَامَرَةٌ: قىمار ئويناماق.

مُقَاوَضَةٌ: (تاۋار) ئالماشتۇرماق، تېگىشمەك.

مُقَاوِلٌ ج مُقَاوِلُونَ: كۆتۈرىگە ئالغۇچى، ھۆددىگە ئالغۇچى.

«مُقَاوِلُ بِنَاءٍ»: قۇرۇلۇش ھۆددىگىرى.

مُقَاوَلَةٌ ج مُقَاوَلَاتٌ: مۇنازىرە، تالاش-تارتىش، دەتالاش.

مُقَاوِمٌ ج مُقَاوِمُونَ: قارشى تۇرغۇچى،

قارشىلاشقۇچى، قارىمۇقارشى، دۈشمەنلەشكۈچى.

مُقَاوَمَةٌ ج مُقَاوَمَاتٌ: قارشىلاشماق، زىتلاشماق.

مُقَاوَمَةُ الْإِسْتِعْمَارِ: مۇستەملىكىچىلىككە قارشى تۇرۇش.

«مُقَاوَمَةٌ شَعْبِيَّةٌ»: مىللىي قارشىلىق كۆرسىتىش.

مُقَاوَمَةُ الْحَرْبِ غَيْرِ الْعَادِلَةِ: ئادالەتسىز ئۇرۇشلارغا قارشى تۇرۇش.

مُقَايَسَةٌ ج مُقَايَسَاتٌ: ئۆلچەم، پەرەز قىلماق، قىياس قىلماق.

مُقَايَضَةٌ ج مُقَايَضَاتٌ: (مال) ئالماشتۇرماق، تېگىشمەك.

مِقْبَاسٌ: ئوت، چوغ.

مُقَبَّبٌ: گۈمبەزلىك، گۈمبەز شەكىللىك؛ دوك، دۈمچەك.

مُقَبَّعٌ ج مُقَبَّعُونَ: شىلەپىلىك.

خَرَجَ مُقَبَّعًا يَوْمَ الْبَرْدِ: سوغۇق كۈندە شىلەپىلىك چىقتى.

مُقَبِّلَاتٌ: دورا-دەرمەكلەر.

التَّوَابِلُ وَالْمُقَبِّلَاتُ: خىلمۇخىل دورا-دەرمەكلەر.

مُقَبِّنٌ: كىرچى.

مَقْبَرَةٌ ج مَقَابِرُ: قەبرىستانلىق، شېھىتگاھ.

﴿أَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ﴾ «قرآن»: تاكى قەبرىلەرنى زىيارەت قىلغىنىڭلارغا قەدەر، (پۇل-مال، بالىلار بىلەن) پەخىرلىنىمەك سىلەرنى غەپلەتتە قالدۇردى.

مِقْبَسٌ ج مَقَابِسُ: لاخشىگىر.

مُقْبَسٌ: ئوت، چوغ.

مِقْبَضٌ مِقْبَضَةٌ ج مَقَابِضُ: تۇتقۇچ، ساپاق، دەستە.

مِقْبَضُ السِّكِّينِ: پىچاق دەستىسى.

مِقْبَضُ الْعُجُوزِ: ھاسا.

مُقْبِلٌ ج مُقْبِلُونَ: كەلگۈسى، كېلەچەك، كېلىدىغان، كېيىنكى.

«مُقْبِلٌ مِنَ الْخَارِجِ»: سىرتتىن كەلگۈچى.

«فِي الشَّهْرِ الْمُقْبِلِ»: كېلەركى ئايدا.

«فِي الْعَامِ الْمُقْبِلِ»: كېلەركى يىلى.

مَقْبُوحٌ: يىراق قىلىنغۇچى.

«وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ هُم مِّنَ الْمَقْبُوحِينَ»: قىيامەت كۈنى ئۇلار ئاللاھنىڭ رەھمىتىدىن يىراق قىلىنغۇچىلار.

مَقْبُوضٌ: تاپشۇرۇۋېلىنغان.

مَقْبُوضٌ عَلَيْهِ: قولغا ئېلىنغان.

مَالٌ مَقْبُوضٌ: تاپشۇرۇۋېلىنغان مال.

﴿وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهَانٌ مَّقْبُوضَةٌ﴾ «قرآن»: خەت يازىدىغان ئادەمنى تاپالمىساڭلار گۆرۈگە قويىدىغان نەرسىنى تاپشۇرساڭلار بولىدۇ.

مَقْبُولٌ: قوبۇل قىلىنغان، تاپشۇرۇۋېلىنغان، ئەقىلگە مۇۋاپىق، تورۇنلۇق.

عَمَلٌ مَقْبُولٌ: يارامىلىق ئەمەل.

غَيْرُ مَقْبُولٍ: قوبۇل قىلىشقا بولمايدىغان.

نَجَحَ الطَّالِبُ بِتَقْدِيرِ مَقْبُولٍ: ئوقۇغۇچى ئىمتىھاندا لاياقەتلىك بولدى.

مَقْبِيٌّ: ئەگمە، ئەگمە شەكىللىك، گۈمبەز شەكىللىك.

مَقَتَ يَمْقُتُ مَقْتًا وَمَقُتَ يَمْقُتُ مَقَاتَةً الرَّجُلَ: نەپرەتلەندى، يىرگەندى، بىزار بولدى، قاتتىق نەپرەتلەندى، قاتتىق يىرگەندى، قاتتىق ئۆچمەنلىك قىلدى.

مَقْتٌ: يامان كۆرمەك، ئۆچ كۆرمەك، غەزەپلەنمەك.

﴿لَمَقْتُ اللَّهِ أَكْبَرُ مِن مَّقْتِكُمْ أَنفُسَكُمْ﴾ «قرآن»: ئاللاھنىڭ (دۇنيادا) سىلەرگە بولغان غەزىپى، سىلەرنىڭ (ئاخىرەتتە) بىر - بىرىڭلارغا بولغان غەزىپىڭلاردىن ئېشىپ چۈشىدۇ.

«الْمَقْتُ: جاھىلىيەت دەۋرىدە ئاتىسى ئۆلسە،

ئۆگەي ئاپىسنى ئېلىش، كىيىن ئىسلام دىنى بۇنى چەكلىگەن.

مُقْتَبِسٌ: چوغ.

مُقْتَبَلٌ: باشلىنىش.

«مُقْتَبَلُ النَّهَارِ»: كۈندۈزنىڭ باشلىنىشى.

«مُقْتَبَلُ الشَّبَابِ»: كىچىك تولغان چاغ، ياشلىق باھارى.

فِي مُقْتَبَلِ الْعُمْرِ: ياش ۋاقتىدا، قىران ۋاقتىدا.

مُقْتِرٌ ج مُقْتِرُوْنَ: بېخىل، پىخسىق.

مُقَتَّلٌ: تەجرىبە قىلىنغان.

مُقْتَتَلٌ: ئۇرۇش مەيدانى.

مُقْتَحِمٌ: كىرگۈچى(چوڭ ئىشقا ئۆزىنى) ئۇرغۇچى.

﴿هَذَا فَوْجٌ مُقْتَحِمٌ مَعَكُمْ﴾ ‹قرآن›: بۇ جامائە سىلەر بىلەن بىرگە كىرگۈچىدۇر.

مُقْتَدِرٌ: كۈچلۈك، قابىلىيەتلىك، ئىقتىدارلىق؛ باي.

رَجُلٌ مُقْتَدِرُ الطَّوْلِ: ئوتتۇرا بويلۇق ئادەم.

﴿وَكَانَ اللّٰهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقْتَدِراً﴾ ‹قرآن›: ئاللاھ ھەر نەرسىگە قادىردۇر.

مُقْتَدٍ: ئەگەشكۈچى، ئىقتىدا قىلغۇچى.

﴿وَإِنَّا عَلَى آثَارِهِم مُّقْتَدُونَ﴾ ‹قرآن›: بىز ئۇلارنىڭ ئىزلىرىدىن ماڭىمىز.

مُقْتِرٌ: بېخىل، پىخسىق، كەمبەغەل.

﴿وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدَرُهُ﴾ ‹قرآن›: كەمبەغەل ئۆز ھالىغا يارىشا قائىدە بويىچە بەرسۇن.

مُقْتَرَحٌ ج مُقْتَرَحَاتٌ: تەكلىپ.

مُقْتَرِضٌ: قەرز ئالغۇچى، ئارىيەت ئالغۇچى.

مُقْتَرِفٌ: جىنايەتچى، قانۇنغا خىلاپلىق قىلغۇچى.

﴿وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُواْ مَا هُم مُّقْتَرِفُونَ﴾ ‹قرآن›: ئۇلار ئۇنىڭدىن خۇرسەن بولسۇن ۋە ئۇلار قىلىۋاتقان گۇناھلارنى بۇلارمۇ قىلسۇن دەپ ۋەسۋەسە قىلىدۇ.

مُقْتَرِنٌ: توي قىلغان، ئۆيلەنگەن.

﴿أَوْ جَاءَ مَعَهُ الْمَلَائِكَةُ مُقْتَرِنِينَ﴾ ‹قرآن›: ياكى نېمىشقا (ئۇنىڭ راستلىقىغا گۇۋاھلىق بېرىش ئۈچۈن) ئۇنىڭ بىلەن بىللە پەرىشتىلەر ھەمراھ بولۇپ كەلمىدى.

مُقْتَسِمٌ ج مُقْتَسِمُوْنَ: بۆلگۈچى، پارچىلىغۇچى، تەقسىم قىلغۇچى.

﴿كَمَا أَنزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ﴾ ‹قرآن›: پارچىلىۋەتكۈچىلەرگە (يەنى يەھۇدىيلار ۋە ناسارالارغا تەۋرات بىلەن ئىنجىلنى) نازىل قىلغاندەك (ساڭا سۈرە فاتىھە بىلەن ئۇلۇغ قۇرئاننى نازىل قىلدۇق).

مُقْتَصِدٌ: ئوتتۇرا يول تۇتقۇچى، ئىقتىساد قىلغۇچى.

﴿مِنْهُمْ أُمَّةٌ مُقْتَصِدَةٌ﴾ ‹قرآن›: ئۇلاردىن بىر جامائە (يەنى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا ئىمان ئېيتقانلار) توغرا يولدىدۇر.

مُقْتَصِدٌ ج مُقْتَصِدُوْنَ: مالىيەگە مەسئۇل بولغۇچى.

مُقْتَصَرٌ: قىسقا، قىسقىچە، يىغىنچاق، ئاددىي، ئاددىي ۋە ئېنىق.

مُقْتَضَبٌ: كېسىلگەن شاخ، قىسقا سۆز، تەييارلىقسىز سۆزلىگەن سۆز.

مُقْتَضًى: لازىم، زۆرۈر.

بِمُقْتَضَى كَذَا / عَلَى مُقْتَضَى كَذَا: تەلەپكە ئاساسەن.

بِمُقْتَضَى شَرِيْعَتِنَا: بىزنىڭ قانۇنىمىزغا ئاساسەن.

بِمُقْتَضَى الْحَالِ: ئەھۋالغا قاراپ.

بِمُقْتَضَى الْعَقْلِ: ئەقىلگە مۇۋاپىق.

مُقْتَضَيَاتٌ: جىددىي تەلەپ، جىددىي ئېھتىياج.

مُقْتَطَفٌ ج مُقْتَطَفَاتٌ: تاللانما، ئۈزۈندە.

«مُقْتَطَفَاتٌ مِنَ الشِّعْرِ الْقَدِيْمِ»: كلاسسىك شېئىردىن تاللانما.

مَقْتَلٌ ج مَقَاتِلُ: جەڭ مەيدانى، فرونت.

أَصَابَ مِنْهُ الْمَقْتَلَ: ئۆلـدىغان جايىغا تۇردى.

مَقْتَلَةٌ ج مَقْتَلَاتٌ: جەڭگـاھ، جەڭ مەيـدانى، ئۇرۇش، قىرغىنچىلىق.

كَانَتْ بِبِلَادِ الرُّومِ مَقْتَلَةٌ عَظِيمَةٌ: رۇم شـەھەرلىرىدە چوڭ قىرغىنچىلىق بولغان.

مُقْتَنٍ: ئېرىشكۈچى، قولغا كەلتۈرگۈچى.

مُقْتَنًى ج مُقْتَنَيَاتٌ: ئىگىلىۋېلىنغـان، قولغـا كىرگۈزۈۋېلىنغان.

مُقْتَنًى بِالْحَرَامِ: ھارام يول بىلەن ئېلىۋېلىنغان.

مَقْثَأَةٌ: تەرخەمەكلىك.

مِقَثَّةٌ: پالاق، توپ پالىقى.

مَقْثُوَةٌ ج مَقَاثِئُ: تەرخەمەكلىك.

مِقْحَامٌ ج مَقَاحِيمُ: قارام، تەۋەككۈلچى.

مُقْحَمٌ: ئاجىز.

«رَأْيٌ مُقْحَمٌ»: ماقامغا چۈشمەيدىغان پىكىر.

«كَلِمَةٌ مُقْحَمَةٌ»: ئاقا ـ تۇقا سۆز.

مَقْحُوطٌ: قۇرغاقچىلىق، قەھەتچىلىك.

مِقْدَارٌ ج مَقَادِيرُ: مىقدار؛ سەۋىيە؛ ئۆلچەم.

بِمِقْدَارٍ مَّا: مەلۇم مىقداردا، مەلۇم دەرىجىدە.

﴿وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ﴾ ‹قرآن›: ئاللاھنىـڭ دەرگاھىدا ھەممە نەرسە ئۆلچەملىكتۇر.

يَعْمَلُ بِمِقْدَارٍ: ئۇ ئۆلچەملىك ئىشلەيدۇ.

مِقْدَامٌ ج مَقَادِيمُ: باتۇر، قەھرىمان.

مِقْدَحَةٌ ج مَقَادِحُ: ئـىستانوك، پـولات تاختـاي، چاقماق.

مُقَدَّدٌ ج مُقَدَّدَاتٌ: قۇرۇتۇلغـان، سـۈرلەنگەن، قاقلانغان.

اللَّحْمُ الْمُقَدَّدُ: قاقلانغان گۆش.

مُقَدِّرٌ: باھالىغۇچى.

مُقَدِّرُ الْمَسَافَةِ: مۇسـاپە ئـۆلچەش ئەسـۋابى، تېلېمېتىر.

مُقَدِّرُ السُّوءِ: ئۈمىدسىز، چۈشكۈن.

مُقَدَّرٌ ج مُقَدَّرَاتٌ: تەقدىر قىلىنغان، بەلگىلەنگەن، بېكىتىلگەن.

«قَضَاءٌ مُقَدَّرٌ»: بەلگىلەنـگەن قـازا، پۈتۈلـۈپ كەتكەن قازا.

مُقَدَّرَاتٌ: قىممەتلىـك بۇيـۇملار، ئەتىۋارلىـق بۇيۇملار.

أَعَدَّتْ إِدَارَةُ التَّخْطِيطِ مُقَدَّرَاتِ الْمِيزَانِيَّةِ: پىـلان كـومىتېتى، خـام چـوت تەسـەۋۋۇرنى تەييارلىدى.

مُقَدَّسٌ ج مُقَدَّسَاتٌ: پاك، مۇقەددەس، ئۇلۇغ.

الْبَيْتُ الْمُقَدَّسُ: بەيتۇلمۇقەددەس.

﴿إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى﴾ ‹قرآن›: ئـۆز ۋاقتىدا مۇسانى پەرۋەردىگارى «تۇۋا» نـاملىق مۇقەددەس ۋادىدا (مۇنداق دەپ) چاقىردى.

الْكِتَابُ الْمُقَدَّسُ: ناسارالارنىڭ قارىشىچە ئىنجىل، يەھۇدىيلارنىڭ قارىشىچە تەۋرات.

الْأَرْضُ الْمُقَدَّسَةُ: پەلەستىن.

﴿يَا قَوْمِ ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ﴾ ‹قرآن›: ئـى قـوۋمىم! ئـاللاھ سـىلەرگە تەقدىر قىلغان (يەنى سىلەرنى كىرىشكە ئەمر قىلغـان) مـۇقەددەس زېمىنغـا (يەنـى بەيتۇلمۇقەددەسكە) كىرىڭلار.

مُقَدِّمٌ: تەقدىم قىلغۇچى.

مُقَدِّمُ الطَّلَبِ: ئىلتىماس قىلغۇچى.

«مُقَدِّمُ الْبَرَامِجِ التِّلْفِزِيَّةِ»: تېلېـۋىزىيە پروگراممىلىرىنى ئاڭلاتقۇچى، دىكتور.

الْمُقَدِّمُ: ئاللاھنىـڭ گـۈزەل ئىـسىملىرىدىن بولـۇپ شـەيئىلەرنى جـاي ـ جايىغـا قويغـۇچى ئـاللاھ دېگەن مەنىدە.

مُقَدَّمٌ ج مُقَدَّمُونَ: ئىلگىرىكـى، ئىلگىـرى سۈرۈلگەن، ئالدىن بېرىلگەن، مۇقەددەم.

مُقَدَّمُ السَّفِينَةِ: كېمىنىڭ تۇمشۇقى.

«مُقَدَّمُ الْجَمَاعَةِ»: جامائەتنىڭ ئالدى.

«مُقَدَّمُ ثَمَنِ السَّيَّارَةِ»: ماشىنا سېتىۋېلىش زاكالەت پۇلى.

مُقَدَّمًا: ئاۋۋال، ئالدىدا، ئالدى بىلەن.

«لَكَ الشُّكْرُ مُقَدَّمًا»: ئالدى بىلەن ساڭا رەھمەت ئوقۇيمەن.

مُقَدِّمَةٌ / مُقَدَّمَةٌ ج مُقَدِّمَاتٌ / مُقَدَّمَاتٌ: ئالدىنقى قىسىم، ئالدى تەرەپ، باش تەرەپ.

مُقَدِّمَةُ الْجَيْشِ: ئاۋانگارت قىسىم.

مُقَدِّمَةُ الْكِتَابِ: كىرىش سۆز، مۇقەددىمە.

مُقَدِّمَةٌ مَنْطِقِيَّةٌ: مەنتىقىي ئاساس.

الْمُقَدِّمَةُ وَالنَّتِيجَةُ: ئاساس ۋە يەكۈن.

مَقْدِرَةٌ: كۈچ، قابىلىيەت، يوشۇرۇن كۈچ.

«مَقْدِرَةٌ مَالِيَّةٌ»: مالىيە كۈچى، ئىقتىسادىي كۈچ.

«مَقْدِرَةٌ شِرَائِيَّةٌ»: سېتىۋېلىش كۈچى.

مَقْدِسٌ ج مَقَادِسُ: مۇقەددەس جاي.

بَيْتُ الْمَقْدِسِ: ئېروسالىم.

مَقْدِمٌ: يېتىپ كەلمەك، كېلىدىغان جاي.

مَقْدَمٌ: يېتىپ كېلىدىغان ۋاقىت.

مُقْدِمٌ ج مَقَادِيمُ: ئىلگىرى، ئىلگىرى سۈرۈلگەن، ئالدىن بېرىلگەن.

مَقْدُورٌ ج مَقَادِيرُ: تەقدىر قىلىنغان، بەلگىلەنگەن، بېكىتىلگەن.

قَضَاءٌ مَقْدُورٌ: بېكىتىلگەن قازا.

فِي مَقْدُورِهِ أَنْ يَفْعَلَ كَذَا: ئۇ شۇنداق قىلالايدۇ.

﴿وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَراً مَقْدُوراً﴾ ‹قرآن›: ئاللاھنىڭ ئەمرى ئەزەلدىنلا بېكىتىلىپ كەتكەن (ئۆزگەرمەس) ھۆكۈمدۇر.

مِقْذَافٌ: پالاق، (قېيىقنىڭ پالىقى).

مُقْذٍ: چاققان، تېتىك.

مُقْذِعَاتٌ: ھاقارەتلىك سۆز، قەبىھ سۆز.

مُقْذِعٌ: ھاقارەتلىگۈچى، ئاھانەت قىلغۇچى.

كَلِمَاتٌ مُقْذِعَةٌ: ھاقارەتلىك سۆزلەر.

مُقْذِعَاتٌ: ھاقارەتلىك سۆزلەر.

مِقْذَفٌ ج مَقَاذِفُ: پالاق، (قېيىقنىڭ پالىقى).

مَقْذُوفٌ ج مَقْذُوفَاتٌ وَمَقَاذِيفُ: ئېتىلىۋېتىلگەن، تاشلىۋېتىلگەن.

حِجَارَةٌ مَقْذُوفَةٌ مِنْ أَعْلَى الْجَبَلِ: تاغ ئۈستىدىن ئېتىلغان تاش.

مَقْذُوفَاتٌ: بومبا.

مَقْذُوفَاتِ الْمَدَافِعِ: زەمبىرەك ئوقى.

مَقَرَ يَمْقُرُ مَقْرًا السَّمَكَةَ الْمَالِحَةَ: تۇزلانغان بېلىقنى سىركىگە چىلىدى.

مَقَرَ عُنُقَهُ: گەردىنىگە تاياق بىلەن ئۇرۇپ سۆڭىكىنى سۇندۇرۇۋەتتى.

مَقِرَ يَمْقَرُ مَقْرًا الشَّيْءُ: نەرسە ئاچچىق-چۈچۈك بولدى.

مِقْرَاءٌ ج مَقَارٍ: مېھماندوست.

مِقْرَأٌ: كىتاب-ژۇرنال جازىسى.

مُقْرِئُ الْقُرْآنِ: قۇرئاننى ياد ئوقۇغۇچى، ھاپىز؛ قۇرئان يادلاتقۇچى.

مَقْرَأٌ. مَقْرَأَةٌ ج مَقَارِئُ: مېھراب، مەسجىدتە قۇرئان ئوقۇيدىغان جاي.

مَقْرَبٌ ج مَقَارِبُ. مَقْرَبَةٌ: تۇدۇل يول، قىسقا يول، يېقىن يول؛ ئەڭ ئەپچىل چارە، ئەڭ ياخشى تەدبىر.

مَقْرَبَةٌ: تۇغقان، تۇغقانچىلىق مۇناسىۋەت.

﴿يَتِيماً ذَا مَقْرَبَةٍ أَوْ مِسْكِيناً ذَا مَتْرَبَةٍ﴾ ‹قرآن›: (داۋان ئېشىش) تۇغقانچىلىقى بولغان يېتىمگە ياكى خار مىسكىنگە تاماق بەرمەكتۇر.

مَقْرُبَةٌ. مَقْرَبَةٌ. مَقْرِبَةٌ: يېقىن.

قَرْيَتُهُ عَلَى مَقْرَبَةٍ مِنَ الْبَحْرِ: ئۇلارنىڭ يېزىسى دېڭىزغا يېقىن.

تَقَعُ رَوْضَةُ الْأَطْفَالِ عَلَى مَقْرَبَةٍ مِنَ الْمَصْنَعِ وَهَذَا أَمْرٌ

مُرِيحٌ لِذَوِيهِمْ: بالىلار يەسلىسى زاۋۇتنىڭ يېنىغا جايلاشقان، بۇ ئۇلارنىڭ ئاتا ـ ئانىلىرىغا قولايلىق.

مَقَرٌّ ج مَقَارٌّ: تۇرالغۇ جاي، ئورۇن.

مَقَرّ الْحُكُومَة: ھۆكۈمەت بىناسى.

مَقَرّ السَّلْطَة: پايتەخت.

مَقَرّ الْوَظِيفَة: مۇلازىمەت پونكىتى.

الْمَقَرّ الْأَخِير: قەبرە، گۆر.

«مَقَرّ الرَّئِيسِ»: رەئىس ئىشخانىسى.

مَقَرّ الْقِيَادَة: قوماندانلىق شتابى.

مُقِرٌّ: ئىقرار قىلغۇچى، ئېتىراپ قىلغۇچى، دوكلات قىلغۇچى.

مُقَرَّبٌ ج مُقَرَّبُونَ: يېقىن.

«مُقَرَّبُ الْمُدِيرِ»: مۇدىرنىڭ يېقىنى.

مُقَرِّحٌ: جاراھەتلەنگەن، يارىدار.

مُقَرِّرٌ: ئىقرار قىلغۇچى، ئېتىراپ قىلغۇچى، دوكلات قىلغۇچى.

«مُقَرِّرُ اللَّجْنَة»: ھەيئەتنىڭ كاتىپى.

«مُقَرِّرُ الْمُؤْتَمَر»: يىغىننىڭ كاتىپى.

إِجْتَمَعَ مُقَرِّرُو اللِّجَانِ مَعَ الْمُدِيرِ الْعَامّ: كومىتېتلارنىڭ كاتىپلىرى، باش مۇدىر بىلەن يىغىن ئاچتى.

مُقَرَّرٌ: تۇراقلىق، مۇقىم.

«أَمْرٌ مُقَرَّرٌ»: پىلانلانغان ئىش.

«مِنْهَاجٌ مُقَرَّرٌ»: ماقۇللانغان پىلان.

«فِي الْمَوْعِدِ الْمُقَرَّرِ»: بەلگىلەنگەن ۋاقىتتا.

مُقَرَّرَاتٌ: قارار، ھاجەت، تەلەپ، زۆرۈرىيەت.

حَقِيقَةٌ مُقَرَّرَةٌ: پولاتتەك پاكىت.

أَسْعَارٌ مُقَرَّرَةٌ: مۇقىم باھا.

«حَقِيقَةٌ مُقَرَّرَةٌ»: ئېتىراپ قىلىنغان ھەقىقەت.

«الْأَغْرَاضُ الْمُقَرَّرَةُ»: پروگرامما ـــــــ، دەرس پروگراممىسى.

مُقَرَّنٌ ج مُقَرَّنُونَ: باغلانغان، چىگىلگەن.

﴿وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ﴾ (قۇرئان): ئۇ كۈندە گۇناھكارلارنى زەنجىرلەر بىلەن بىر ـ بىرىگە چېتىپ باغلانغان ھالدا كۆرىسەن.

مُقْرَمٌ: پەس، پەسكەش.

رَجُلٌ مُقْرَمٌ: ئەرزىمەس ئادەم، نەسىبىنىڭ تايىنى يوق ئادەم.

مِقْرَضٌ ج مَقَارِضُ: قايچا.

«مِقْرَضُ الْأَظَافِرِ»: تىرناقئالغۇچ.

مِقْرَضُ التَّذَاكِرِ: بېلەت كېسىش قايچىسى.

مِقْرَضُ الصُّوفِ: شوشاڭ، يۇڭ قىرقىش قايچىسى.

مُقْرِضٌ ج مُقْرِضُونَ: قەرز بەرگۈچى، ئارىيەت بەرگۈچى.

مِقْرَعَةٌ ج مَقَارِعُ: قامچا.

مِقْرَعَةُ الْبَابِ: ئىشىكنىڭ ھالقىسى.

مُقْرِفٌ ج مُقْرِفُونَ: پەس، ناچار، چاكىنا.

رَجُلٌ مُقْرِفٌ: چاكىنا ئادەم.

وَجْهٌ مُقْرِفٌ: سەت، كۆرۈمسىز.

مِقْرَنٌ: بويۇنتۇرۇق.

مُقَرْنَصٌ: تاغ شەكىللىك كۈنلۈك، قۇرۇلۇش بېزىكى.

مَقْرُوءٌ: كىتاب، ئوقۇش كىتابى، ئېنىق، روشەن، چۈشىنىشلىك.

غَيْرُ مَقْرُوءٍ: تۇتۇق، ئوقۇغىلى بولمايدىغان.

مَقْرُورٌ: سوغۇق.

رَجُلٌ مَقْرُورٌ: سوغۇق تېگىپ قالغان ئادەم.

مَقْرُونٌ: باغلانغان، ئۇلانغان.

مَقْرُونُ الْحَاجِبَيْنِ: قوشما قاش.

مِقْرًى ج مَقَارٍ: مېھماندوست.

مَقْرِيٌّ: كىتاب، ئوقۇش كىتابى؛ ئېنىق، ئوچۇق، روشەن.

مِقْزَحَةٌ: ئاچچىقسۇ، ماي قاتارلىقلار قۇتىسى.

مُقَسِّمٌ: بۆلگۈچى، تەقسىم قىلغۇچى.

﴿فَالْمُقَسِّمَاتِ أَمْراً﴾ ‹قرآن›: ئىشنى (يەنى بەندىلەر ئارىسىدا رىزىقلارنى، يۇرتلار ئارىسىدا يامغۇرلارنى) تەقسىم قىلغۇچى پەرىشتىلەر بىلەن قەسەم.

مُقَسَّمٌ: بۆلۈنگەن، تەقسىم قىلىنغان.

مُقْسِطٌ ج مُقْسِطُوْنَ: ئادىل، توغرا، ھەققانىي.

اَلْمُقْسِطُ: ئاللاھنىڭ گۈزەل ئىسىملىرىدىن بولۇپ ھەممىنى ئادىللىق بىلەن بىر تەرەپ قىلغۇچى ئاللاھ دېگەن مەنىدە.

﴿إِنَّ اللّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ﴾ ‹قرآن›: ئاللاھ ھەقىقەتەن ئادىللارنى دوست تۇتىدۇ.

«إِنَّ الْمُقْسِطِيْنَ عِنْدَ اللهِ عَلَى مَنَابِرِ مِنْ نُوْرٍ» ‹حديث›: شۈبھىسىزكى، ئادىل ھۆكۈمرانلار ئاللاھنىڭ دەرگاھىدا نۇردىن بولغان مۇنبەرلەردە ئولتۇرىدۇ.

مَقْسُوْمٌ: بۆلۈنگەن، بۆلۈنگەن سان، تەقسىم قىلىنغان.

﴿لِكُلِّ بَابٍ مِّنْهُمْ جُزْءٌ مَّقْسُومٌ﴾ ‹قرآن›: ئۇلارنىڭ ھەربىرىدىن كىرىدىغان مۇئەييەن بىر بۆلۈك (ئادەم) بار.

مِقْشَرَةٌ ج مَقَاشِرُ: مېۋە ئاقلايدىغان پىچاق.

مِقَشَّةٌ ج مِقَشَّاتٌ: سۈپۈرگە.

مُقَشَّرٌ: ئاقلانغان، پوستى تازىلانغان.

مِقْشَطٌ ج مَقَاشِطُ: قىرغۇچ، قىرىش ئەسۋابى، سۈيۈش ئەسۋابى.

مُقْشَعِرٌّ ج مُقْشَعِرُّوْنَ وَقَشَاعِرُ: تىترىگۈچى.

مَقْشُوْرٌ: ئاقلانغان، پوستى سۈيۈۋېتىلگەن.

مَقْصَبَةٌ ج مَقَاصِبُ: قومۇشلۇق.

أَرْضٌ مَقْصَبَةٌ: قومۇشلۇق يەر.

مَقْصَدٌ ج مَقَاصِدُ: غەرەز، مەقسەت؛ ئىرادە.

إِلَى مَكَّةَ مَقْصَدِيْ: بارىدىغان جايىم مەككە.

مَقْصِدٌ ج مَقَاصِدُ: نىشان، ئاخىرقى نۇقتا، كۆزلەنگەن يەر.

مِقَصٌّ ج مِقَصَّاتٌ وَمَقَاصّ: قايچا.

مُقَصَّبٌ: كالۇۋۇتۇن يالىتىلغان.

«فُسْتَانٌ مُقَصَّبٌ»: كالۇۋۇتۇن بىلەن تىكىلگەن كۆڭلەك.

مُقَصِّرٌ: قىسقارتقۇچى، كېمەيتكۈچى، پەرۋاسىزلىق قىلغۇچى، كېچىككۈچى.

﴿لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِن شَاء اللَّهُ آمِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُؤُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ﴾ ‹قرآن›: خۇدا خالىسا (دۈشمەنلەردىن ئەمىن بولغان)، (بەزىلىرىڭلار) باشلىرىڭلارنى چۈشۈرگەن ۋە (بەزىلىرىڭلار) قىرقىغان ھالدا قورقماي چوقۇم مەسجىدى ھەرەمگە كىرىسىلەر.

مَقْصَفٌ ج مَقَاصِفُ: بوفېت (بېكەت قاتارلىق جايلاردىكى تاماقخانا).

يَتَرَدَّدُ السَّيَّاحُ عَلَى الْمَقَاصِفِ فِي اللَّيْلِ: ساياھەتچىلەر كېچىدە بوفېتلارغا كىرىپ تۇرىدۇ.

مِقْصَلٌ: ئۆتتىك، تېز، ئۆتكۈر.

مِقْصَلَةٌ: كاللا ئالىدىغان قىلىچ، پالتا.

مَقْصُوْدٌ: مەقسەت، نىشان، غايە.

غَيْرُ مَقْصُوْدٍ: مەقسەتسىز.

اَلْغَرَضُ الْمَقْصُوْدُ: كۆزلىگەن مەقسەت، ئارزۇ-ئارمان.

مَقْصُوْدِي مُسَاعِدَتُكَ: مېنىڭ مەقسىتىم ساڭا ياردەم بېرىش.

مَقْصُوْرَةٌ ج مَقَاصِيرُ: ھۇجرا، بۆلمە، ياتاق، خانە، ئۆي.

«مَقْصُوْرَةُ مَلَابِسِ التَّمْثِيْلِ»: ئارتىسنىڭ گىرىمخانىسى.

«مَقْصُوْرَةُ الْحَرِيْمِ»: ھەرەمخانا.

مَقْصُوْرَةُ الْإِمَامِ فِي الْجَامِعِ: ئىمامنىڭ مەسجىدتىكى

هۆجرىسى.

مَقْصُورَةٌ ج مَقْصُورَاتٌ: مەستۇرە، ئېپپەتلىك.

﴿حُورٌ مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ﴾ ‹قرآن›: ئۇلار (جەننەتنىڭ) چېدىرلىرىدا مەستۇرە هۆرلەردۇر.

مَقْصُورَةٌ مِنَ الشِّعْرِ: ئەلىپ مەقسۇرىلىك شېئىر.

مَقْصُوصٌ: قىرقىلغان، كېسىلگەن.

مَقْصُوصَةٌ: كەپكۇر، چويلا.

مِقْضَبٌ ج مَقَاضِبُ: چوڭ قايچا، دەرەخ پۇتاش قايچىسى.

مَقْضَمٌ: غاجاپ يېيىشكە بولىدىغان.

مَقْضِيٌّ: ئورۇندالغان، بېجىرىلگەن، ئىجرا قىلىنغان، قارار.

مَقْضِيٌّ عَلَيْهِ: ئۇنىڭغا جىنايەت بېكىتىلگەن.

﴿وَكَانَ أَمْراً مَقْضِيّاً﴾ ‹قرآن›: تەقدىر قىلىنىپ بولغان ئىش ئىدى.

«مَقْضِيٌّ عَلَيْهِ بِغَرَامَةٍ مَالِيَّةٍ»: ئۇنىڭغا جەرىمانە قويۇلدى.

مِقْطَرٌ . مِقْطَرَةٌ ج مَقَاطِرُ: ئىسرىقدان.

مُقَطَّرٌ: چەككىلەنگەن، تازىلانغان.

مُقَطَّعٌ: كېسىلگەن، توغرالغان، ئۈزۈلگەن، پارچىلانغان، پىرىلغان.

مُقَطَّعَاتٌ مِنَ الشِّعْرِ: شېئىرىي پارچىلار.

مَقْطَعٌ ج مَقَاطِعُ: كېسىك، كېسىۋېتىلگەن جاي، بوغۇم.

مَقْطَعُ الطُّرُقِ وَالْخُطُوطِ: تۆت كوچا ئېغىزى، ئاچال.

مِقْطَعٌ ج مَقَاطِعُ: كېسىش سايمىنى.

«مِقْطَعُ السِّيْجَارِ»: تاماكا قالدۇقى.

مَقْطَفٌ ج مَقَاطِفُ: مېۋە تېرىدىغان سېۋەت.

مِقْطَفٌ ج مَقَاطِفُ: ئورغاق، مېۋە كېسىدىغان قايچا.

مَقْطَمٌ: ئالاھىدىلىك، خۇسۇسىيەت؛ تەم، پۇراق.

مِقْطَمٌ ج مَقَاطِمُ: تىرناق، چاڭگال، (بۇركۇتنىڭ).

مَقْطَنَةٌ: كېۋەزلىك.

مَقْطُورَةٌ ج مَقْطُورَاتٌ: ۋاگون؛ پاھىشە ئايال.

مَقْطُوعٌ: كېسىۋېتىلگەن، ئۈزۈۋېتىلگەن.

رَجُلٌ مَقْطُوعٌ: ئۇرۇق-تۇغقىنى يوق ئادەم.

مَقْطُوعٌ بِهِ: ئۈمىدسىزلەنگەن.

﴿أَنَّ دَابِرَ هَؤُلَاءِ مَقْطُوعٌ مُصْبِحِينَ﴾ ‹قرآن›: سەھەردە بۇلار (يەنى لۇتنىڭ قوۋمى)نىڭ يىلتىزى قۇرۇتۇلىدۇ، (يەنى تەلتۆكۈس هالاك قىلىنىدۇ).

مَقْطُوعَةٌ ج مَقْطُوعَاتٌ: ئۈزۈۋېتىلگەن، چەكلەنگەن.

﴿وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ﴾ ‹قرآن›: سائادەتمەن كىشىلەر تۈگىمەيدىغان ۋە چەكلەنمەيدىغان مېۋىلەردىن بەھرىمەن بولىدۇ.

مَقَعَ يَمْقَعُ مَقْعًا الشَّرَابَ: شارابنى بەھوزۇر ئىچتى، راسا ئىچتى، بولۇشىغا ئىچتى.

مَقَعَ الْفَصِيلُ أُمَّهُ: بوتىلاق ئانىسىنى قاتتىق ئەمدى.

مَقْعَدٌ ج مَقَاعِدُ: ئولتۇرىدىغان جاي، دىۋان، ساپا.

﴿فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُقْتَدِرٍ﴾ ‹قرآن›: قۇدرەتلىك ئاللاھنىڭ دەرگاھىدا كۆڭۈلدىكىدەك جايدا بولىدۇ.

مَقْعَدٌ مُرِيحٌ: يۇمشاق ئورۇندۇق.

وَصَلَ إِلَى مَقَاعِدِ الْحُكْمِ: هاكىمىيەتكە ئېرىشتى.

لِلْحِزْبِ الْفُلَانِيِّ خَمْسَةُ مَقَاعِدَ فِي الْبَرْلَمَانِ: پالانى پارتىيە پارلامېنتتا بەش ئورۇنغا ئىگە.

مُقْعَدٌ ج مُقْعَدُونَ: ماڭالمايدىغان كېسەل، ئولتۇرۇپ قالغان كېسەل.

«جَمْعِيَّةُ رِعَايَةِ الْمُقْعَدِينَ»: مېيىپلارغا خەيرخاھلىق قىلىش جەمئىيىتى.

مَقْعَدَةٌ ج مَقَاعِدُ: كاسسا، قۇيرۇق، ساغرا، مەقئەت.

مُقْعَرٌ: چوڭقۇر، تېرەن.

مُقْفِرٌ: چۆللۈك، قاقاسلىق.

مُقَفَّعٌ ج مُقَفَّعُونَ: قورۇلۇپ قالغان، يىغىلىپ قالغان.

مُقَفًّى: قاپىيىلىك، قاپىيىداش.

شِعْرٌ مُقَفًّى: قاپىيىلىك شېئىر.

مُقْفَلٌ: قۇلۇپلانغان، تاقالغان.

«بَابٌ مُقْفَلٌ»: تاقاقلىق ئىشىك، سولاقلىق ئىشىك.

مُقْفَلُ الْيَدَيْنِ: پىخسىق، بېخىل.

جَامِعَةٌ مُقْفَلَةٌ: تاقالغان ئۇنىۋېرسىتېت.

مَقَّتَ يُمَقِّتُ تَمْقِيتًا الرَّجُلَ: قاتتىق يىرگەندى، قاتتىق ئۆچ كۆردى.

مَقَّتَهُ: نەپرەتلەندۈردى، بىزار قىلدى، يىرگەندۈردى.

مَقَلَ يَمْقُلُ مَقْلًا: كۆردى، كۆزەتتى، قارىدى.

مَقَلَ الشَّيْءَ: نەرسىنى سۇغا چۆكۈردى.

مَقَلَ فِي الْمَاءِ: سۇغا سەكرىدى.

مِقْلَاةٌ ج مَقَالٍ: ساپلىق، قازان.

مِقْلَاتٌ ج مَقَالِيتُ: بالىسى تۇرماس ئايال.

مِقْلَادٌ ج مَقَالِيدُ: ئاچقۇچ.

﴿لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ «قۇرئان»: ئاسمانلارنىڭ ۋە زېمىننىڭ ئاچقۇچلىرى ئاللاھنىڭ ئىلكىدىدۇر.

مَقَالِيدُ الْأُمُورِ: ھاكىمىيەت، باشقۇرۇش ھوقۇقى، ئەمەل.

مَقَالِيدُ الرِّئَاسَةِ: ھوقۇق، ھوقۇق دائىرىسى.

«سُلِّمَتْ إِلَيْهِ مَقَالِيدُ الْحُكْمِ»: ھاكىمىيەت ئۇنىڭغا تاپشۇرۇلدى.

مِقْلَاعٌ ج مَقَالِيعُ: رەگەتكە، مانجانىق.

مِقْلَاقٌ: ئەنسىرىگەك.

«رَجُلٌ مِقْلَاقٌ»: ئەنسىرىگەك ئادەم.

مِقْلَامٌ ج مَقَالِيمُ: قايچا.

مِقْلَبٌ ج مَقَالِبُ: كەتمەن، ئوتىغۇچ؛ ھىيلە-مىكىر، ساختىپەزلىك.

مِقْلَبٌ فِي الْفَلَكِ: يۇلتۇزنىڭ مېرىدىئاندىن ئۆتۈشى.

مُقْلَةٌ ج مُقَلٌ: كۆز.

مُقْلَةُ الْعَيْنِ: كۆز ئالمىسى.

مِقْلَدٌ ج مَقَالِدُ: ئاچقۇچ.

مَقْلَعُ الْحِجَارَةِ ج مَقَالِعُ: تاش كانى، تاش قومۇرىدىغان جاي.

مُقْلِقٌ ج مُقْلِقَاتٌ: بىئارام قىلغۇچى، تەشۋىشلەندۈرگۈچى.

«حَدَثٌ مُقْلِقٌ»: كىشىنى ئەنسىرىتىدىغان ۋەقە.

«مُقْلِقَاتُ الْحَيَاةِ»: ھاياتلىقنىڭ تەشۋىشلىرى.

إِشَاعَاتٌ مُقْلِقَةٌ: كىشىنى تەمتىرىتىپ قويىدىغان يالغان-ياۋىداق گەپلەر.

مُقَلْقِلٌ: تۇراقسىز، تەۋرەنگۈچى.

مُقِلٌّ: كەمبەغەل، نامرات، يوقسۇل.

مُقَلِّدٌ ج مُقَلِّدُونَ: دورىغۇچى، ئەگەشكۈچى، تەقلىد قىلغۇچى.

كَثُرَ الْمُقَلِّدُونَ فِي الْأَدَبِ: ئەدەبىياتتا دوراپچىلار كۆپىيىپ كەتتى.

«مُعْظَمُ فُقَهَائِنَا مُقَلِّدُونَ لَا مُجْتَهِدُونَ»: فىقھشۇناسلىرىمىزنىڭ كۆپىنچىسى ئىجتىھات قىلغۇچىلار ئەمەس، بەلكى تەقلىد قىلغۇچىلار.

مُقْلِمٌ: كەسكۈچى، قىرقىغۇچى.

مُقَلِّمَةُ الْأَظْفَارِ: تىرناقئالغۇچ.

مُقَلَّمٌ: كېسىلگەن، پۇتالغان.

مُقْلًى: قورۇلغان، پىشۇرۇلغان، قورۇما.

مِقْلَمَةٌ / مَقْلَمَةٌ ج مَقَالِمُ وَمِقْلَمَاتٌ: قەلەمدان.

مَقْلُوبٌ: ئۆرۈۋېتىلگەن، ئاستىن-ئۈستۈن

قىلىنغان، ئالماشتۇرۇلغان، ئۆزگەرتىلگەن.

شَخْصٌ مَقْلُوبٌ: يۈرەك كېسىلى بولغان ئادەم.

كَلَامٌ مَقْلُوبٌ: ئۆزگەرتىۋېتىلگەن سۆز.

لَا تَضَعْ هَذَا الصَّنْدُوقَ مَقْلُوبًا لِأَنَّ فِيهِ أَدْوِيَةً سَائِلَةً: بۇ ساندۇققا سۇيۇق دورىلار قاچىلانغانلىقى ئۈچۈن ئۇنى دۈم قويما.

مَقْلُوذٌ: ئېپلەنگەن، ئېگىرىلگەن.

مَقْلُوعٌ: ئاقسىل كېسىلى بىلەن ئۆلگەن.

«شَاةٌ مَقْلُوعَةٌ»: ئاقسىل كېسىلى بىلەن ئۆلگەن قوي.

مَقْلُومٌ: كېسىلگەن، پۇتالغان.

مَقْلُوٌّ: قورۇلغان، پىشۇرۇلغان، قورۇما.

مِقْلًى: سايلىق، قازان.

مَقْلِيٌّ: قورۇلغان، پىشۇرۇلغان، قورۇما.

مُقْمِرٌ: ئايدىڭ.

اَللَّيْلَةُ الْمُقْمِرَةُ: ئايدىڭ كېچە.

هَذِهِ اللَّيْلَةُ تَكُونُ مُقْمِرَةً: بۇ كېچە ئايدىڭ بولىدۇ.

مَقْمَرٌ. مَقْمَرَةٌ ج مَقَامِرُ: قىمارخانا، ئاۋكا.

مِقْمَعَةٌ ج مَقَامِعُ: توقماق.

﴿وَلَهُم مَّقَامِعُ مِنْ حَدِيدٍ﴾ «قرآن»: ئۇلار تۆمۈر توقماقلار بىلەن ئۇرۇلىدۇ.

مُقَمَّطٌ: تېڭىلغان، باغلانغان، زاكىلانغان.

مُقَمَّلٌ: پىتلىق.

مُقَنْبِلٌ: توپ ئاتىدىغان قورال.

«مِدْفَعٌ مُقَنْبِلٌ»: زەمبىرەك.

«طَائِرَةٌ مُقَنْبِلَةٌ»: بومباردىمانچى ئايروپىلان.

مُقَنْطَرٌ: ئەگمە شەكىللىك بىنا.

مُقَنْطَرَةٌ: بايلىق.

اَلْقَنَاطِرُ الْمُقَنْطَرَةُ: ھەددى-ھېسابسىز بايلىق.

مَقْنَعٌ ج مَقَانِعُ: ئادىل، ئىشەنچلىك، قانائەتلىنەرلىك، رازى قىلارلىق.

مُقْنِعٌ: كىشىنى رازى قىلىدىغان، قانائەتلەندۈرىدىغان.

«كَلَامٌ مُقْنِعٌ»: قانائەتلىنەرلىك سۆز.

مِثْلُ هَذَا التَّحْلِيلِ مُقْنِعٌ جِدًّا: مۇنداق تەھلىل قانائەتلەندۈرۈش كۈچىگە ئىگە.

﴿مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي رُءُوسِهِمْ﴾ «قرآن»: (بۇ كۈندە) ئۇلار باشلىرىنى كۆتۈرۈپ ئالغا قاراپ چاپىدۇ.

مُقَنْفِشٌ فِي اللِّبَاسِ: كىيىم-كېچەكلىرى رەتسىز.

مُقَنَّعٌ ج مُقَنَّعُونَ: پەردىلەنگەن، نىقابلانغان.

«لِصٌّ مُقَنَّعٌ»: نىقابلىق ئوغرى.

«كَلَامٌ مُقَنَّعٌ»: ياپتا سۆز.

مُقَنِّنٌ ج مُقَنِّنُونَ: قانۇن چىقارغۇچى، قانۇن تۈزگۈچى.

مَجْلِسُ الدَّوْلَةِ هُوَ الْمُقَنِّنُ الْأَوَّلُ: دۆلەت سوۋېتى تۇنجى قانۇن چىقارغۇچى.

مُقَنَّنٌ: قانۇنلۇق، قانۇنلاشقان.

سِيَاقَةُ السَّيَّارَاتِ مُقَنَّنَةٌ: ماشىنا ھەيدەش قانۇنلۇقتۇر.

مَقْنُودٌ: ناۋات سىپلىنغان.

رَجُلٌ مَقْنُودُ الْكَلَامِ: شېرىن سۆزلۈك ئادەم.

مَقْهُورٌ: بويسۇندۇرۇلغان، يېڭىلگەن، مەجبۇرلانغان، غەمكىن.

«جَيْشٌ مَقْهُورٌ»: يېڭىلگەن قوشۇن.

«اِمْرَأَةٌ مَقْهُورَةٌ»: غەمكىن ئايال.

مَقْهًى ج مَقَاهٍ: قەھۋەخانا.

يَلْتَقُونَ فِي الْمَقْهَى كُلَّ مَسَاءٍ: ئۇلار ھەر كۈنى كەچتە قەھۋەخانىدا ئۇچرىشىدۇ.

مِقْوَدٌ ج مَقَاوِدُ: چۇلۋۇر، تىزگىن.

مِقْوَدُ السَّيَّارَةِ: ماشىنىنىڭ رولى.

«مِقْوَدُ الْجَمَلِ»: تۆگىنىڭ چۇلۋۇرى.

مِقْوَدٌ: باش ئەگكۈچى، بويسۇنغۇچى.

مِقْوَسٌ ج مَقَاوِسُ: باشلىنىش نۇقتىسى، چىقىش نۇقتىسى (بەيگىدىكى).

مَقُوْلٌ ج مَقُوْلَاتٌ: دېيىلگەن، سۆزلەنگەن.

اَلْمَقُوْلَاتُ الْعَشَرَةُ: ئون چوڭ كاتېگورىيە.

مِقْوَلٌ: تىل.

مِقْوَمٌ: ساپاق، تۇتقۇچ، ساپ.

مِقْوَمُ الْمِحْرَاثِ: ساپاننىڭ تۇتقۇچى.

مُقَوَّرٌ: ئويۇلغان، ئويۇپ ئېلىنغان؛ ئاسفالتلانغان.

ثَوْبٌ مُقَوَّرٌ: كەڭ ياقىلىق-كىيىم، پەرىجە.

مُقَوَّسٌ: ئەگمە.

«سَقْفٌ مُقَوَّسٌ»: ئەگمەشىپ، كېمىر ئۆي.

مُقَوَّلَةٌ: تەكرارلانغان سۆز.

مُقَوِّمٌ ج مُقَوِّمُوْنَ: باھالىغۇچى، باھا قويغۇچى؛ تۈزەتكۈچى.

مُقَوَّمٌ: باھالانغان، باھا بېرىلگەن.

مُقَوِّمٌ ج مُقَوِّمَاتٌ: كومپونانتور، توغرىلىغۇچ.

مُقَوِّمَاتٌ: مۇرەككەپ ئامىل، قۇرۇلما.

مُقَوِّمَاتُ الْحَيَاةِ: تۇرمۇش ۋاستىلىرى.

مُقَوِّمَاتٌ أَسَاسِيَّةٌ: ئاساسىي شەرت.

مُقَوِّمَاتُ الْحَرْبِ: ئۇرۇشنىڭ ئاساسىي ئامىلى.

مُقَوَّمَاتٌ: نەپىس نەرسىلەر، قىممەتلىك نەرسىلەر.

مُقَوٍّ: كۈچەيتكۈچى، قوزغاتقۇچى، جانلاندۇرغۇچى، قۇۋۋەت بەرگۈچى.

مُقَوٍّ لِلْقَلْبِ: يۈرەكنى كۈچەيتكۈچى دورا؛ ئىلھام بەرگۈچى.

مُقَوِّيُ الصَّوْتِ: مىكروفون.

مُقَوًّى: كۈچەيتىلگەن، مۇستەھكەملەنگەن.

وَرَقٌ مُقَوًّى: قېلىن قەغەز، قاتتىق قەغەز.

مُقَوِّيَاتٌ: روھلاندۇرغۇچى دورىلار.

مُقْوٍ م مُقْوِيَةٌ: كۈچلۈك.

﴿نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذْكِرَةً وَمَتَاعاً لِّلْمُقْوِينَ﴾ «قۇرئان»: ئۇنى بىز ئىبرەت ۋە يولۇچىلار پايدىلىنىدىغان نەرسە قىلدۇق.

مِقْيَاسٌ ج مَقَايِيْسُ: ئۆلچەم، ئۆلچىگۈچ، مىقدار، سان.

مِقْيَاسُ الْحَرَارَةِ: تېرمومېتىر.

مِقْيَاسُ الزَّوَايَا: بۇلۇڭ ئۆلچىگۈچ.

مِقْيَاسُ السُّرْعَةِ: سپيرومېتىر، سۈرئەت سائىتى.

مَقَايِيْسُ إِخْتِبَارِ الْمُرَشَّحِيْنَ هِيَ كَذَا: نامزاتلارنى سىناشنىڭ ئۆلچىمى مۇنداق.

مَقَايِيْسُ الْحَجْمِ: چوڭ-كىچىكلىك ئۆلچىمى.

مَقِيْتٌ: ئۆچ كۆرۈلگەن، يامان كۆرۈلگەن، زېرىكەرلىك، ئورۇق.

مُقِيْتٌ: غىزالاندۇرغۇچى؛ مۇھاپىزەت قىلغۇچى، ئىقتىدارلىق.

﴿وَكَانَ اللّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّقِيْتاً﴾ «قۇرئان»: ئاللاھ ھەممە ئىشقا قادىردۇر.

مَقِيْظٌ ج مَقَايِظُ: قاتتىق ئىسسىقتا تۇرىدىغان جاي.

مَقِيْلٌ: چۈشلۈك ئۇيقۇ، چۈشلۈك ئۇيقۇ ئورنى.

مُقِيْمٌ ج مُقِيْمُوْنَ: تۇرغۇچى، ئورۇنلاشقۇچى، ماكانلاشقۇچى، مۇستەھكەم، مەڭگۈ، ئەبەدىي.

مُقِيْمُ الْحُجَّةِ: ھۆججەت كۆرسەتكۈچى.

مُقِيْمٌ بِوَاجِبَاتِهِ: ۋەزىپە ئۆتىگۈچى.

مُقِيْمُ الصَّلَاةِ: ناماز ئۆتىگۈچى.

مُقِيْءٌ ج مُقِيْئَاتٌ: قەي قىلدۇرۇش دورىسى.

اَلْجَوْزُ الْمُقِيْءُ: كۈچۈلا ئۇرۇقى.

مَنْظَرٌ مُقِيْءٌ: كىشىنىڭ كۆڭلىنى ئېلىشتۇرىدىغان كۆرۈنۈش.

رَائِحَةٌ مُقِيْئَةٌ: كۆڭۈلنى ئاينىتىدىغان پۇراق.

مُقَيِّحٌ: يىرىڭلاتقۇچى.

مُقَيَّدٌ ج مُقَيَّدَاتٌ: كىشەنلەنگەن، باغلانغان؛ تىزىملانغان، خاتىرىلەنگەن.

كَبْشٌ مُقَيَّدٌ: باغلانغان قوچقار.

مَوْلُوْدٌ مُقَيَّدٌ بِالْبَلَدِيَّةِ: شەھەرگە نوپۇسقا ئالدۇرۇلغان بوۋاق.

عَقْدٌ مُقَيَّدٌ بِشُرُوطٍ: شەرتلىك توختام.

مُقَيِّنَةٌ: گىرىمچى ئايال، ھۆسن تۈزىگۈچى ئايال.

مَكَا يَمْكُو مَكْوًا وَمُكَاءً: ئىسقىرتتى.

مُكَابِدٌ: جاپاكەش، مۇشەققەت چەككۈچى، قىيىنچىلىقتا ئۇچرىغۇچى.

مُكَابَدَةٌ: يولۇقماق، ئۇچرىماق، چىدىماق.

مُكَابِرٌ: تەرسا، جاھىل، چوڭچى.

مُكَابَرَةٌ: تەرسالىق، جاھىللىق، مۇنازىرە، بەس-مۇنازىرە.

مُكَاتَبٌ: مەلۇم پۇل تۆلەش بەدىلىگە ئازاد بولۇش ئۈچۈن خوجايىنى بىلەن توختام تۈزۈشكەن قۇل.

مُكَاتَبَةٌ: خەت يېزىشماق، خەۋەرلەشمەك.

مَكَادٌ . مَكَادَةٌ: ئويلىماق، رازى بولماق.

«لَا مَهَمَّ لِي وَلَا مَكَادَةَ»: مەن ئويلىمايمەن، رازى بولمايمەن.

مُكَارٍ ج مُكَارِيُونَ: ئىجارىگە بەرگۈچى، ئىشەكچى .

«يَعْمَلُ مُكَارِيًا فِي الْقَرْيَةِ»: ئۇ يېزىدا كىراكەشلىك قىلىدۇ.

مُكَاشِرٌ: يېقىن قوشنا، تام قوشنا.

مُكَافَاةٌ: مۇكاپات، ھەق.

مُكَافَئَةٌ ج مُكَافَئَاتٌ: مۇكاپات، ھەق؛ مىننەتدارلىق بىلدۈرمەك، رەھمەت ئېيتماق.

مُكَافَئَةٌ عَنْ: جاۋاب قايتۇرماق.

«مُنِحَ مُكَافَأَةً مُقَابِلَ عَمَلِهِ»: ئۇنىڭ ئىشىغا قارىتا مۇكاپات بېرىلدى.

صَرْفُ مُكَافَأَةٍ تَشْجِيعِيَّةٍ: ئىلھاملاندۇرۇش مۇكاپاتى بېرىش.

مُكَافَئَاتُ الْخُبَرَاءِ الشَّهْرِيَّةِ: مۇتەخەسسىسلەرنىڭ ئايلىق مۇكاپاتى.

مُكَافِيءٌ: مۇكاپاتلىغۇچى، ھەق بەرگۈچى؛ ئوخشاش، تەڭ-باراۋەر.

مُكَافِحٌ: كۈرەش قىلغۇچى، جەڭچى.

مُكَافَحَةٌ ج مُكَافَحَاتٌ: كۈرەش قىلماق، ئېلىشماق، سوقۇش، جەڭ.

مُكَافَحَةُ الْغِشِّ: خىيانەتچىلىككە قارشى تۇرۇش.

مُكَافَحَةُ الْأُمِّيَّةِ: ساۋاتسىزلىققا قارشى كۈرەش قىلىش.

مُكَافَحَةُ الشُّعُوبِ ضِدَّ الْإِسْتِعْمَارِ: خەلقنىڭ جاھانگىرلىككە قارشى كۈرەش قىلىشى.

«هُوَ مِنَ الْمُكَافِحِينَ الْمُخْلِصِينَ»: ئۇ سادىق جەڭچىلەردىندۇر.

مُكَالَمَةٌ ج مُكَالَمَاتٌ: سۆزلەشمەك، سۆھبەتلەشمەك.

«تَلَقَّى مُكَالَمَاتٍ هَاتِفِيَّةً كَثِيرَةً»: نۇرغۇن تېلېفونلارنى ئالدى.

مَكَانٌ ج أَمْكِنَةٌ وَأَمَاكِنُ: ئورۇن جاي، ماكان، بوشلۇق؛ مەۋقە.

مَكَانُ الْإِجْتِمَاعِ: يىغىن ئورنى.

«لَا يَسْتَقِرّ فِي مَكَانٍ»: بىر جايدا تۇرالمايدۇ.

مَكَانُ الْحَادِثِ: ۋەقە يۈز بەرگەن جاي.

«أَخْلَى مَكَانَهُ»: ئورۇن بوشىتىپ بەردى.

«هُوَ رَفِيعُ الْمَكَانِ»: ئۇنىڭ ئورنى يۇقىرى.

﴿وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا﴾ «قرآن»: ئۇنى بىز يۇقىرى ئورۇنغا كۆتۈردۇق.

«هَذَا الْمَوْضُوعُ مِنَ الْأَهَمِّيَّةِ بِمَكَانٍ»: بۇ ماۋزۇ ناھايىتى مۇھىم.

«هُوَ مِنَ الشَّجَاعَةِ بِمَكَانٍ»: ئۇ ناھايىتى باتۇر.

فِي مَكَانٍ: ئورنىغا، ئورنىدا، ۋاكالىتەن.

«وَضَعَهُ فِي مَكَانٍ أَمِينٍ»: ئۇنى ئىشەنچلىك بىر يەردە قويدى.

«يَحْتَلُّ مَكَانًا مَرْمُوقًا فِي الدَّوْلَةِ»: ئۇ دۆلەتنىڭ كۆزگە كۆرۈنگەن ئادىمى.

مَكَانٌ عُمُومِيٌّ: ئاممىۋى سورۇن، جامائەت ئورۇنلىرى.

«إِنَّ هَذَا مِنَ الْغَرَابَةِ بِمَكَانٍ»: بۇ تولىمۇ غەلىتىلىك، بۇ تولىمۇ قىزىقارلىق.

«يَقُودُ السَّائِقُ سَيَّارَتَهُ إِلَى مَكَانِ الْعَمَلِ»: شوپۇر ماشىنىسىنى ئىش ئورنىغا ھەيدەپ بارىدۇ.

مَكَانَةٌ ج مَكَانَاتٌ: ئورۇن، دەرىجە؛ ئابرۇي، نوپۇز؛ تەسىر.

ذُو مَكَانَةٍ: ھوقۇقلا ئىگە، ئابرۇيلۇق، نوپۇزلۇق، تەسىر كۈچى بار.

«عَالِمٌ ذُو مَكَانَةٍ رَفِيعَةٍ»: يۇقىرى دەرىجىلىك ئالىم.

﴿وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَى مَكَانَتِهِمْ﴾ «قرآن»: ئەگەر بىز خالىساق ئۇلارنى ئۆيلىرىدىلا سۈرىتىنى مۇبەددەل قىلىۋېتەتتۇق.

مَكَانَةُ الصَّدَارَةِ مِنَ الْمَجْلِسِ: تۆر.

مُكَانَفَةٌ: ياردەم بەرمەك، ياردەملەشمەك.

مَكَبُّ الْخَيْطِ ج مَكَبَّاتٌ وَمَكَابُّ: يىپ غالتىكى، غالتەك يىپ، ماشىنا يىپى، چاق، (يىپ ئېگىرىدىغان).

مُكِبٌّ: دۈم چۈشكۈچى.

﴿أَفَمَنْ يَمْشِي مُكِبًّا عَلَى وَجْهِهِ أَهْدَى﴾ «قرآن»: زادى قايسى ئادەم يول تاپالايدۇ؟ بېشىنى ساڭگىلىتىپ ماڭغان ئادەممۇ؟

مُكَبَّبٌ: تۈرمەللەنگەن.

مِكَبَّةٌ ج مِكَبَّاتٌ: ياپقۇچ، تۇۋاق، قاپقاق، ئېغىز، قېلىپ، ئۆگزە.

مُكَبِّرٌ ج مُكَبِّرَاتٌ: چوڭايتقۇچى، زورايتقۇچى، ئۇلۇغلىغۇچى.

مُكَبِّرُ الصَّوْتِ: مىكروفون.

نَظَّارَةٌ مُكَبِّرَةٌ: لوپا ئەينەك.

مُكَبَّرٌ: چوڭايتىلغان.

صُورَةٌ مُكَبَّرَةٌ: چوڭايتىلغان سۈرەت.

«قَدِّمِ الْمَوْضُوعَ فِي صُورَةٍ مُكَبَّرَةٍ»: ماۋزۇ مۇبالىغە قىلىنغان ھالدا ئوتتۇرىغا قويۇلدى.

مُكَبِّسٌ ج مُكَبِّسُونَ: ئۇۋۇلاش كەسپى بىلەن شۇغۇللانغۇچى.

مُكَبَّسٌ: بېسىلغان، سىقىلغان، پرېسلانغان.

مُكَبَّسَاتٌ: كونسېرۋا يېمەكلىكلەر.

مُكَبَّلٌ: باغلانغان، كىشەنلەنگەن.

مِكْبَحٌ ج مَكَابِحُ: تورمۇز.

«رَاقَبَ السَّائِقُ مَكَابِحَ سَيَّارَتِهِ»: شوپۇر ماشىنىنىڭ تورمۇزىنى كۆزدىن كەچۈردى.

مِكْبَسٌ ج مَكَابِسُ: پرېسلاش ماشىنىسى.

«هُوَ مَكْبُوتُ الْعَوَاطِفِ»: ئۇ ھېسسىياتىنى بېسىۋالغان.

مَكْبُوسٌ: بېسىلغان، تۇزلاپ بېسىپ قويۇلغان؛ سىقىلغان، پرېسلانغان.

مَكْبُوسَاتٌ: كونسېرۋا يېمەكلىكلەر.

مِكْتَابٌ: خەت بېسىش ماشىنىسى.

مُكْتَئِبٌ ج مُكْتَئِبُونَ: غەمكىن، قايغۇلۇق، كۆڭلى يېرىم.

«ظَلَّ حَزِينًا مُكْتَئِبًا بَعْدَ وَفَاةِ أُمِّهِ»: ئانىسىنىڭ ۋاپاتىدىن كېيىن قايغۇ-ھەسرەتكە چۆكۈپ كەتتى.

مَكْتَبٌ ج مَكَاتِبُ: مەكتەپ، ئىشخانا، باشقارما؛ ئىدارە؛ يېزىق ئۈستىلى.

مَكْتَبُ الْبَرِيدِ: پوچتا ئىدارىسى، پوچتىخانا.

مَكْتَبُ الْمُحَامِي: ئادۋوكات ئىشخانىسى.

مَكْتَبُ الإِسْتِعْلاَمَاتِ: خەۋەرلىشىش بۆلۈمى.

مَكْتَبُ أَمَانَةِ السِّرِّ: كاتىبات باشقارمىسى.

مَكْتَبُ الأَشْرَافِ عَلَى الشُّؤُونِ الْعَامَّةِ: خوجىلىق بۆلۈم.

مَكْتَبُ التَّعْلِيمِ وَالْبُحُوثِ: ئوقۇتۇش ۋە تەتقىقات بۆلۈمى.

الْمَكْتَبُ السِّيَاسِيُّ: سىياسىي بيۇرو.

مَكْتَبُ التَّدْرِيسِ: ئوقۇتۇش كافېدراسى.

«غُرْفَةُ مَكْتَبَةِ الْأُسْتَاذِ فِي بَيْتِهِ»: ئۇستازنىڭ كۈتۈپخانا بۆلمىسى ئۆيىدە.

«الْمُصْحَفُ عَلَى مَكْتَبِي»: قۇرئان مېنىڭ ئىشخانامدا.

مَكْتَبَةٌ ج مَكْتَبَاتٌ: كۈتۈپخانا، كىتابخانا، كىتاب دۇكىنى.

«أَسْهَمَ بِتَآلِيفِهِ فِي إِثْرَاءِ الْمَكْتَبَةِ الْعَرَبِيَّةِ»: ئۇ ئۆز ئەسەرلىرى بىلەن ئەرەب كۈتۈپخانىلىرىنى بېيىتىشقا ھەسسە قوشتى.

مَكْتَبَةٌ وَطَنِيَّةٌ: مىللىي كۈتۈپخانا.

مُكَتَّفٌ: قولى ئارقىسىغا باغلانغان.

مُكْتَرِثٌ: غەمخورلۇق قىلغۇچى، كۆيۈنگۈچى.

غَيْرُ مُكْتَرِثٍ: لايغەزەل، بىپەرۋا.

إِنَّهُ غَيْرُ مُكْتَرِثٍ بِنَصَائِحِ أَبَوَيْهِ: ئۇ ئاتا-ئانىسىنىڭ نەسىھەتلىرىگە پەرۋا قىلمايدۇ.

مُكْتَسَبٌ: نەتىجە.

مُكْتَسَبَاتٌ: نەتىجە.

مُكْتَسَبَاتُ الْعِلْمِ: ئىلمىي نەتىجە.

مُكْتَشِفٌ: كەشپىياتچى.

مُكْتَظٌّ: تولۇپ كەتكەن.

مُكْتَفٍ: مەمنۇن بولغۇچى، رازى بولغۇچى.

مِكْتَلٌ ج مَكَاتِلُ م مِكْتَلَةٌ: سېۋەت.

مُكْتَنِزٌ: چىڭ سىمىز.

عَضَلَاتُ الرِّيَاضِيِّ مُكْتَنِزَةٌ: تەنھەرىكەتچىنىڭ مۇسكۇللىرى چىڭدۇر.

مَكْتُوبٌ: يېزىلغان، پۈتۈلۈپ كەتكەن، بەلگىلىنىپ كەتكەن.

مَكْتُوبٌ عَلَيْهِ أَنْ يَنْجُوَ مِنْ هَذَا الْحَادِثِ: ئۇنىڭ بۇ ھادىسىدىن قۇتۇلۇشى پېشانىسىگە پۈتۈلۈپ كەتكەن.

«الْمَكْتُوبُ عَلَى الْجَبِينِ لَا بُدَّ أَنْ تَرَاهُ الْعَيْنُ»: پېشانىسىگە پۈتۈلگەننى كۆرمەي ئامال يوق.

مَكْتُوبٌ ج مَكَاتِيبُ: خەت، خەت-چەك، سالام خەت، ئالاقە، مەكتۇپ.

مَكْتُوبُ التَّوْصِيَةِ: تونۇشتۇرۇش خېتى.

بَعَثَ إِلَيْهَا بِمَكَاتِيبَ عَاطِفِيَّةٍ: ئۇنىڭغا مۇھەببەت خەتلىرى ئەۋەتتى.

مَكْتُوفٌ ج مَكْتُوفُونَ: باغلانغان.

لَنْ يَظَلَّ مَكْتُوفَ الْيَدَيْنِ: ئۇ ھامان ھېچ نەرسە قىلالمايدۇ.

مَكْتُومٌ: يوشۇرۇنغان، يېپىلغان، مۆكۈنگەن.

صَوْتٌ مَكْتُومٌ: يوشۇرۇن ئاۋاز.

مُكْتَوٍ: داغلانغان، كۆيدۈرۈلگەن، قاقلانغان، تامغا بېسىلغان، ئەن سېلىنغان.

مَكَثَ يَمْكُثُ مَكْثًا / مِكْثًا / مُكْثًا وَمَكَثًا وَمُكُوثًا وَمُكْثَانًا وَمِكِّيثَى وَمِكِّيثَاءَ بِالْمَكَانِ: ئولتۇراقلاشتى، ماكانلاشتى، ماكان تۇتتى، تۇرۇپ قالدى، تۇردى.

﴿فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ﴾ ‹قرآن›: ئۇزاق ئۆتمەي ھۆپۇپ كەلدى.

مَكَثَ فِي الْخَارِجِ سَنَوَاتٍ: چەتتە بىرقانچە يىل تۇرۇپ قالدى.

«مَكَثَ يَتَرَقَّبُهُ مُدَّةَ سَاعَتَيْنِ»: ئۇنى ئىككى سائەت كۈتۈپ تۇردى.

مِكْثَارٌ: جاۋىلدىماق، ۋات-ۋات، كوت-كوت، گېپى تولا، ۋالاقتەگكۈر.

مُكَثِّفٌ ج مُكَثِّفَاتٌ: كوندېنساتور (توك ساقلايدىغان ئەسۋاب).

مُكَثِّفٌ ثَابِتٌ: تۇراقلىق كوندېنساتور.

مُكَثِّفٌ مُتَغَيِّرٌ: تۇراقسىز كوندېنساتور.

مُكَثَّفٌ: زىچلاشقان، قويۇقلاشقان، توپلاشقان.

دُرُوسٌ صَيْفِيَّةٌ مُكَثَّفَةٌ: زىچ ئورۇنلاشتۇرۇلغان يازلىق دەرسلەر.

جَوٌّ عِلْمِيٌّ مُكَثَّفٌ: قويۇق ئىلمىي كەيپىيات.

مُكْثِرٌ: باي، پۇلى جىق، مالدار؛ كېپى تولا، ۋات-ۋات.

مِكْحَالٌ ج مَكَاحِلُ: سۈرمە تارتىدىغان ئەسۋاب، سۈرمە قەلىمى.

مِكْحَلٌ: سۈرمە تارتىدىغان ئەسۋاب.

مُكْحَلَةٌ ج مَكَاحِلُ: سۈرمە قۇتىسى.

مَكْدَامٌ: شىغىل، ئۇششاق تاش.

مُكَدِّرٌ: بىزار قىلىدىغان، زېرىكتۈرىدىغان.

مُكَدَّرٌ: خاپىلىق، پاراكەندە.

مُكَدَّسٌ: دۆۋىلەنگەن، توپلانغان.

«هَلْ يَنْفَعُكَ الْمَالُ الْمُكَدَّسُ»: توپلىغان ماللىرىڭ ساڭا ئەسقاتامدۇ.

مَكْدُوْدٌ ج مَكْدُوْدُوْنَ: چارچاپ ھالى قالمىغان.

عَامِلٌ مَكْدُوْدٌ: جاپاكەش ئىشچى.

مَكَرَ يَمْكُرُ مَكْرًا الرَّجُلَ وَبِهِ: ئالدىدى، ساختىپەزلىك قىلدى، كۆز بوياmچىلىق قىلدى، گوللىدى.

مَكَرَ بِشَرِيْكِهِ: شېرىكىنى ئالدىدى.

مَكَرَ اللهُ الْعَاصِيَ وَبِهِ: ئاللاھ گۇناھكارنى جازالىدى.

﴿وَمَكَرُواْ وَمَكَرَ اللّهُ وَاللّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ﴾ ‹قرآن›: ئۇلار مىكىر ئىشلەتتى، ئاللاھ ئۇلارنىڭ مىكرىنى بەربات قىلدى، ئاللاھ مىكىر قىلغۇچىلارنىڭ جازاسىنى ئوبدان بەرگۈچىدۇر.

مَكْرٌ: ئالدامچىلىق، ساختىپەزلىك، كۆز بويامچىلىق، قۇۋلۇق، مەككارلىق، ھىيلە-مىكىرلىك، مۇغەمبەرلىك.

مَكْرَةٌ: تەدبىر، ئامال، چارە، چارە-تەدبىر، ۋاستە، ئۇسۇل؛ ھىيلە-نەيرەڭ.

مِكَرٌّ: باتۇرانە ھۇجۇم قىلغۇچى.

فَرَسٌ مِكَرٌّ: چاپقۇر ئات، ھارماس ئات.

مُكَرَّرٌ: قايتىلانغان، تەكرارلانغان، پاكىزلانغان.

نَفْطٌ مُكَرَّرٌ: چەككىلەنگەن نېفىت.

مُكَرَّسٌ: تەقدىم قىلىنغان، بېرىلگەن، بېغىشلانغان.

مُكَرَّمٌ مُكَرَّمُوْنَ: ئابرۇيلۇق، شۆھرەتلىك، ھۆرمەتكە سازاۋەر.

ضَيْفٌ مُكَرَّمٌ: ئېزىز مېھمان.

مَكَّةُ الْمُكَرَّمَةُ: شانلىق مەككە، شەرەپلىك مەككە.

مِكْرَصٌ ج مَكَارِصُ: سوت چېلىكى.

مَكْرُمٌ ومَكْرُمَةٌ ج مَكَارِمُ: ئۇتۇق، نەتىجە، تۆھپە، ئېسىللىك.

أَرْضٌ مَكْرُمَةٌ: مۇنبەت يەر.

«إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأُتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ» ‹حديث›: مەن گۈزەل ئەخلاقلارنى ئومۇملاشتۇرۇش ئۈچۈن پەيغەمبەر قىلىپ ئەۋەتىلدىم.

مُكْرِمٌ: ھۆرمەتلىگۈچى، قەدىرلىگۈچى.

مُكْرَمٌ: ھۆرمەتلىك، قەدىرلىك.

مُكْرَهٌ ج مُكْرَهُوْنَ: مەجبۇرلانغان، زورلانغان.

مِكْرُوْبٌ ج مِكْرُوْبَاتٌ: مىكروب، باكتېرىيە.

مَكْرُوْبٌ ج مَكْرُوْبُوْنَ: ئىچى سىقىلغان، غەم-قايغۇلۇق، غەمكىن.

هُوَ مَكْرُوْبٌ مُنْذُ وَفَاةِ أُمِّهِ: ئۇ ئانىسى ۋاپات بولغاندىن بۇيان غەمكىن.

مَكْرُوْنَةٌ: تەييار چۆپ.

مَكْرُوْهٌ ج مَكْرُوْهُوْنَ: زېرىكىشلىك، يىرگىنچلىك، قەبىھ، رەزىل؛ كۆلپەت، مۇشەققەت، مەكرۇ.

وَقَاكَ اللهُ كُلَّ مَكْرُوْهٍ: ئاللاھ سىنى ھەممە كۆلپەتتىن ساقلىسۇن.

شَمّ الطِّيِّبِ فِي رَمَضَانَ مَكْرُوْهٌ: رامزاندا خۇش پۇراق نەرسىلەرنى پۇراش مەكرۇ.

رِجَالٌ مَكْرُوْهُوْنَ: يېقىمسىز ئادەملەر.

مَكْرُوْهَةٌ: قىيىن، تەس، مۇشەققەت؛ كۆلپەت، ئازاب-ئوقۇبەت.

مُكْرٍ: ئىجارىگە بەرگۈچى، كىراغا بەرگۈچى.

مُكْرِي: ئىجارىگە بېرىلگەن، ئىجارىگە ئېلىنغان، يالللاپ ئېلىنغان.

مَكَسَ يَمْكِسُ مَكْسًا: كەم بولدى، كېمەيدى.

مَكَسَهُ: ئۇنى خارلىدى، ئەزدى.

مَكَسَ الشَّخْصُ الضَّرِيبَةَ: باج ئالدى، باج يىغدى.

مَكَسَ فِي الْبَيْعِ: سودىلاشتى، باھا تالاشتى.

مَكْسٌ ج مُكُوسٌ: ئۆتۈش بېجى، قاتناش بېجى، چېگرادىن ئۆتۈش بېجى، شەھەرگە كىرىش بېجى.

دَارُ الْمُكُوسِ: باجخانا، باج ئېلىش ئورنى، باج ئىدارىسى.

مِكْسَالٌ: ھورۇن، بوشاڭ، ياللاۋ.

مَكْسَبٌ ج مَكَاسِبُ: ھوسۇل، مەنپەئەت، پايدا، تاپاۋەت.

إِنَّهُ لَا يَهْتَمُّ أَبَدًا بِالْمَكَاسِبِ الشَّخْصِيَّةِ: ئۇ ھەرگىزمۇ شەخسىي پايدا-زىيان بىلەن ھېسابلىشىپ ئولتۇرمايدۇ.

«لَا يَعْلَمُ حُدُودَ مَكَاسِبِهِ»: ئۆزىنىڭ ئېرىشكەن نەتىجىلىرىنىڭ چېكىنى ئۇقمايدۇ.

«مَكَاسِبُ الدَّوْلَةِ يَجِبُ الْمُحَافَظَةُ عَلَيْهَا»: دۆلەت مەنپەئەتىنى قوغداش لازىم.

مِكْسَحَةٌ: سۈپۈرگە.

مُكَسَّحَةٌ: غالتەك ھارۋا، قول ھارۋا.

مُكَسِّرٌ: سۇندۇرغۇچى، پاچاقلىغۇچى، ۋەيران قىلغۇچى، تارمار قىلغۇچى.

مُكَسِّرُ الْإِضْرَابِ: ئىشچىلار ئاسىيسى، ئىشچىلار خائىنى، ئىش تاشلاشنى بىكار قىلغۇچى.

مُكَسَّرٌ: چېقىلغان، پاچاقلانغان، سۇندۇرۇلغان، ۋەيران بولغان، تارمار قىلىنغان.

مُكَسَّرَاتٌ: بادام، ياڭاق قاتارلىق چېقىپ يەيدىغان قۇرۇق مېۋىلەر.

مَكْسُورٌ: چېقىلغان، سۇندۇرۇلغان، ئۈشۈلگان، مەغلۇپ بولغان.

مَكْسُورُ الْخَاطِرِ / مَكْسُورُ الْقَلْبِ: غەمكىن، بىچارە، سولغۇن، چۈشكۈن، ئەلەملىك، ھەسرەتلىك، دەردلىك.

مَكْسُوفٌ: تۇتۇلغان، كۈن تۇتۇلۇش، ئۇياتچان، نومۇسچان.

مَكْسُوٌّ: يېپىلغان، قاپلانغان.

مِكْشَاحٌ: پالتا.

مِكْشَطٌ ومِكْشَطَةٌ: قىرغۇچ، بەلچە.

مَكْشُوفٌ: ئېچىۋېتىلگەن، ئوچۇق، يالىڭاچ.

مَكْشُوفُ الرَّأْسِ: يالاڭباش.

مَكَانٌ مَكْشُوفٌ: ئۈستى ئوچۇق جاي.

عَلَى الْمَكْشُوفِ: ئوچۇقتىن-ئوچۇق.

مَكْظُومٌ: غەمكىن، غەمناك.

مُكَعْبَرٌ: تۈگۈنلۈك، بوغۇملۇق، ئۆگىلىك.

مُكَعَّبٌ ج مُكَعَّبَاتٌ: كۇب.

مِتْرٌ مُكَعَّبٌ: كۇب مېتىر.

مُكَعَّبُ الشَّكْلِ: كۇب شەكىللىك.

مُكَفَّفُ الْأَصَابِعِ: ئۈزۈش پەردىلىك، ئۈزۈش پەردىسى بار (ئۆردەك قاتارلىق ھايۋانلارنىڭ بارماقلىرىنى بىر-بىرىگە تۇتاشتۇرۇپ تۇرىدىغان نېپىز پەردە).

مُكَفَّنٌ: كېپەنلەنگەن، كېپەن كىيگۈزۈلگەن.

مُكْفَهِرٌّ: قاراڭغۇ، زۇلمەت، غەمكىن، مەيۇس، قاپىقى تۈرۈك، مۇستەھكەم تاغ.

سَحَابٌ أَسْوَدُ مُكْفَهِرٌّ: قويۇق بۇلۇت.

وَجْهٌ مُكْفَهِرٌّ: سۈرۈن چىراي.

عَامٌ مُكْفَهِرٌّ: قورغاقچىلىق يىل.

مَكْفُوفٌ ج مَكَافِيفُ: ئەما، قارىغۇ.

جَمْعِيَّةُ الْمَكْفُوفِينَ: ئەمالار جەمئىيىتى.

مَكْفُولٌ ج مَكْفُولُونَ: كاپالەتلىك قىلىنغان، ھۆددە قىلىنغان، كېپىل قىلىنغان.

«هُوَ مَكْفُوْلٌ عِنْدَ عَمِّهِ»: ئۇ تاغىسىنىڭ تەربىيىسىدىدۇر.

أَمْوَالٌ مَكْفُوْلَةٌ: ھۆددە قىلىنغان ماللار.

مَكْفُوْنٌ: كېپەنلەنگەن.

مَكَّ يَمُكُّ مَكًّا: شورىدى، سۈمۈردى، چەكتى، ئىچىگە تارتتى، شۈمىدى.

مَكَّارٌ: مەككار، ھىيلىگەر، ئالدامچى، ساختىپەز.

مَكَّاسٌ: باجگىر، باجچى.

مَكَّاوِيٌّ: مەككىنىڭ، مەككىلىك.

مَكَّسَ يُمَكِّسُ تَمْكِيْسًا: كەم بولدى، كېمەيتتى.

مَكَّسَ فِي الْبَيْعِ: سودىلاشتى، باھا تالاشتى.

مَكَّسَ الشَّخْصَ الضَّرِيْبَةَ: باج يىغدى.

مَكَّسَةٌ: ئۆنى ئەزدى، زۇلۇم قىلدى.

مَكَّنَ يُمَكِّنُ تَمْكِيْنًا: مۇستەھكەملىدى، كۈچەيتتى، چىڭىتتى، پۇختىلىدى، ئۆستۈردى؛ ئىمكانىيەت يارىتىپ بەردى، مۇمكىنچىلىك بەردى.

﴿إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ﴾ «قۇرئان»: ئۇنىڭغا بىز زېمىندا ھەقىقەتەن كۈچ-قۇدرەت ئاتا قىلدۇق.

«مَكَّنَهُ مِنَ التَّصَرُّفِ فِي شُؤُوْنِهِ»: ئۇنىڭ ئۆز ئىشلىرىنى قىلىشىغا ئىمكانىيەت يارىتىپ بەردى.

مَكُّوْكٌ ج مَكَاكِيْكُ: جام، رومكا؛ قەدەھ، بىر يېرىم سا (ئۆلچەم بىرلىكى) سىغىدىغان كەمچەن.

مَكُّوْكُ الْفَضَاءِ: يەر شارى كېمىسى.

مَكِّيٌّ: مەككىلىك، مەككىنىڭ.

مَكْلَبَةٌ: ئىت كۆپ جاي.

مُكَلِّبٌ ج مُكَلِّبُوْنَ: ئىت ئۆگەتكۈچى، ئىت كۆندۈرگۈچى.

مُكَلَّبٌ ج مُكَلَّبُوْنَ: ئىشكەل سېلىنغان.

مُكَلَّفٌ ج مُكَلَّفُوْنَ: مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئالغۇچى، جاۋابكار بولغۇچى، بالاغەتكە يەتكەن.

مُكَلَّفٌ شَرْعًا: شەرئەتتە بالاغەتكە يېتىپ شەرئەت ئەھكاملىرىنى ئۈستىگە ئېلىشقا تېگىشلىك بولغان ئادەم.

مُكَلَّفٌ بِالْأَعْمَالِ الْقُنْصُلِيَّةِ: ئورۇنباسار كونسۇل.

مُكَلَّفٌ بِشُؤُوْنِ السَّفَارَةِ: ئورۇنباسار كونسۇل.

مُكَلَّلٌ: تاج كىيدۈرۈلگەن.

مَكْلُوْبٌ ج مَكْلُبُوْنَ: غالجىر كېسەللىكىگە مۇپتىلا بولغان.

رَجُلٌ مَكْلُوْبٌ: غالجىر كېسىلى بولغان ئادەم.

مَكْلُوْمٌ: يارىلانغان، يارىدار، مەجرۇھ.

مَكْمَأَةٌ: موگۇلۇق.

مِكَمَّةٌ: ئېغىزدۇرۇق، جۇجەي

مُكَمَّلٌ: تاماملانغان، تۈگىگەن، تولۇقلانغان، مۇكەممەل.

مُكَمَّمٌ: ئېغىزدۇرۇق سېلىنغان، يۈگەن سېلىنغان، نوقتا سېلىنغان.

مَكْمَنٌ ج مَكَامِنُ: يوشۇرۇنىدىغان جاي، پىستىرما قويۇلغان جاي.

الْمَكَامِنُ ضِدَّ الْغَارَاتِ الْجَوِّيَّةِ: ھاۋا ھۇجۇمىغا قارشى يوشۇرۇنىدىغان جاي.

مَكْمُوْمٌ: ئېغىزدۇرۇق سېلىنغان، يۈگەن سېلىنغان، نوقتا سېلىنغان.

مَكُنَ يَمْكُنُ مَكَانَةً: قاۋۇل بولدى، كۈچلۈك بولدى، مۇستەھكەم بولدى، پۇختا بولدى، چىڭ بولدى، نوپۇزغا ئىگە بولدى، ئىناۋەتلىك بولدى.

مَكُنَ عِنْدَ النَّاسِ: خەلق ئارىسىدا قەدىر-قىممىتى يۇقىرى بولدى.

مُكْنَةٌ ومِكْنَةٌ: قابىلىيەت، ئىقتىدار، كۈچ-قۇۋۋەت.

مَكِنَةٌ ج مَكِنَاتٌ وَمَكَائِنُ: ماشىنا، مېخانىزم،

ئىستانوك.

مَكِنَةُ الْخِيَاطَةِ: تىكىش ماشىنىسى.

مَكِنَةُ قَصِّ الشَّعْرِ: چاچ ئېلىش ماشىنىسى، ساتىراشلىق ماشىنىسى.

مَكِنَةُ الْعَرْضِ: كىنو قويۇش ئاپپاراتى.

مَكِنَةُ الطِّحْنِ: تۈگمەن، ئۇن تارتىش ماشىنىسى.

مَكِنَةُ الطِّبَاعَةِ: بېسىش ماشىنىسى.

مِكْنَسَةٌ ج مَكَانِسُ: سۈپۈرگە.

مِكْنَسَةٌ كَهْرَبَائِيَّةٌ: چاڭ-توزان سۈمۈرگۈچ.

مِكْنِكَا: مېخانىكا.

مِكْنِكِيٌّ: مېخانىكىلىق، مېخانىزملىق؛ مېخانىزاتور، مېخانىكا ئىشچىسى.

رَجُلٌ مُكَنَّفُ اللِّحْيَةِ: بومبا ساقال ئادەم.

مَكْنُوزٌ: توپلانغان، جۇغلانغان، ساقلانغان.

مَكْنُونٌ ج مَكْنُونَاتٌ: يوشۇرۇن، مەخپىي.

مَكْنُونَاتُ النَّفْسِ: ئىچكى سىر، مەخپىيەتچىلىك.

﴿كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ﴾ ‹قۇرئان›: سەدەپنىڭ ئىچىدىكى گۆھەرگە ئوخشايدىغان.

مَالٌ مَكْنُونٌ: يوشۇرۇن مال.

«أَظْهَرَ مَكْنُونَ نَفْسِهِ»: سىرىنى ئاشكارىلىدى، كۆڭلىدىكىنى دېدى.

مُكَهْرَبٌ: زەرەتلەنگەن، توك قاچىلانغان؛ ئېلېكترلەشكەن.

مِكْوَاةٌ ج مَكْوِيَّاتٌ وَمَكَاوٍ: دەزمال، داغمال.

مِكْوَاةُ الشَّعْرِ: چاچ بۇدۇرلىگۈچ.

مَكْوَرٌ: مەككار، ھىيلىگەر، ئالدامچى.

مِكْوَرٌ وَمِكْوَرَةٌ: سەللە، رومال، ياغلىق.

مِكْوَسٌ ج مَكَاوِسُ: ئىسكىنە.

مُكَوَّرُ الرَّأْسِ: ئۇزۇن باش، سوقا باش.

مُكَوِّنٌ: ياراتقۇچى، كەشپىياتچى، بەرپا قىلغۇچى، قۇرغۇچى.

مُكَوَّنٌ: تۈزۈلگەن، شەكىللەنگەن، كەشىپ قىلىنغان.

«اَلْبِيئَةُ وَالْوِرَاثَةُ مِنْ أَهَمِّ الْمَكَوِّنَاتِ فِي بِنَاءِ شَخْصِيَّةِ الْإِنْسَانِ»: مۇھىت ۋە ئىرسىيەت بولسا ئىنسان ساپا قۇرۇلۇشىدىكى ئەڭ مۇھىم بولغان تەركىبلىرىدىندۇر.

مَكْوِيٌّ: داغلانغان، كۆيدۈرۈلگەن، قاقلانغان، تامغا بېسىلغان، ئەن سېلىنغان.

مِكْيَاجٌ: ياسانماق.

«مِكْيَاجُ النِّسَاءِ»: ئاياللارنىڭ ياسىنىشى.

مِكْيَاجٌ (فِي التَّمْثِيلِ): (تىياتىردا) رولنىڭ تەلپىيى بويىچە چىراينى ئۆزگەرتىش.

مِكْيَالٌ ج مَكَايِيلُ: ئۆلچەم قاچىسى، ئۆلچەم (تەخمىنەن 18 لىترغا تەڭ).

﴿وَلاَ تَنْقُصُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ﴾ ‹قۇرئان›: ئۆلچەم ۋە تارازىدا كەم بەرمەڭلار.

مَكِيدَةٌ ج مَكَايِدُ: ھىيلە ئىشلەتمەك، قەست قىلماق، زىيانكەشلىك قىلماق، ھىيلە-نەيرەڭ، سۇيىقەست.

مَكَايِدُ الْحَرْبِ: ئۇرۇشنىڭ ھىيلە-نەيرەڭلىرى.

مَكَايِدُ الْحَاسِدِيْنَ: ھەسەتخورلارنىڭ ئالدامچىلىقلىرى.

مِكْيَلٌ: ئۆلچەم قاچىسى.

مَكِينٌ ج مُكَنَاءُ: قەيسەر، قەتئىي، سۇباتلىق، مەتانەتلىك، چىڭ، مۇستەھكەم، پۇختا، مەزمۇت، كۈچلۈك، قۇدرەتلىك، نوپۇزلۇق، ئىناۋەتلىك، ئابرۇيلۇق، يۈزلۈك، ئورنى بار.

﴿إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ﴾ ‹قۇرئان›: سەن بۈگۈن بىزنىڭ ئالدىمىزدا ھەقىقەتەن مەرتىۋىلىك، ئىشەنچلىك ئادەمسەن.

مَكِينَةٌ: ئاستا، سۈس.

مُكَيِّسَاتِيٌّ ج مُكَيِّسَاتِيَّةٌ: ئۇۋۇلاپ قويغۇچى.

مُكَيِّفٌ ج مُكَيِّفَاتٌ: تەڭشىگۈچ.

مُكَيِّفُ الْهَوَاءِ: هاۋا تەڭشىگۈچ.

بَيْتٌ مُكَيَّفٌ: هاۋاسى تەڭشەلگەن ئۆي.

الْمُكَيِّفَاتُ: هوشسىزلاندۇرغۇچى نەرسىلەر، مەست قىلغۇچى نەرسىلەر.

مُلًّا ج أَمْلَاءٌ: بوش يەر، بىكار يەر، چۆل-جەزىرە، باياۋان.

مُلَاءَةٌ ج مُلَاءٌ: يوپكا، ئاياللارنىڭ بىر خىل ئۇززۇن چاپىنى؛ قاتتىق زۇكام.

مَلَائِكِيٌّ: پەرىشتىنىڭ، پەرىشتىگە ئائىت.

مُلَائِمٌ: مۇناسىپ، ئۇيغۇن، باب، ماس، لايىق.

غَيْرُ مُلَائِمٍ: مۇناسىپ ئەمەس، لايىق ئەمەس، ئۇيغۇن ئەمەس، نامۇۋاپىق.

تَصَرُّفٌ مُلَائِمٌ لِتَعْلِيمَاتِ الْمُدِيرِ: مۇدىرنىڭ كۆرسەتمىلىرىگە ئۇيغۇن ھەرىكەت.

مُلَاءَمَةٌ: ئۇيغۇن كەلمەك، ماس كەلمەك، مۇناسىپ كەلمەك، مۇۋاپىق كەلمەك، باب كەلمەك، لايىق كەلمەك.

آرَاءٌ مُلَائِمَةٌ: مۇۋاپىق پىكىرلەر.

هَذِهِ الْغُرْفَةُ أَكْثَرُ مَلَاءَمَةً لِي: بۇ خانا ماڭا تېخىمۇ ماس كېلىدۇ.

مُلَابٌ: خۇشبۇي، خۇش پۇراق.

مُلَابَسَةٌ ج مُلَابَسَاتٌ: شارائىت، ۋەزىيەت، ئالاقىدار ئىشلار.

تُحِيطُ بِالْقَضِيَّةِ مُلَابَسَاتٌ يَجِبُ تَوْضِيحُهَا: مەسىلىنى ئېنىقلاشقا تېگىشلىك نۇرغۇن مۇناسىۋەتلىك ئىشلار بار.

مُلَاتِبٌ: ئەسكى كىيىم.

مَلَاحَةٌ: گۈزەل بولماق، چىرايلىق بولماق.

مِلَاحَةٌ: دېڭىز قاتنىشى، دېڭىزچىلىق، سۇ ترانسپورتى، پاراخوتچىلىق.

الْمِلَاحَةُ الْجَوِّيَّةُ: ئاۋىئاتسىيە.

صَالِحٌ لِلْمِلَاحَةِ: دېڭىز قاتنىشىغا مۇۋاپىق.

مَلَاحِدَةٌ: دەھرىيلەر، خۇداسىزلار، دىنسىزلار.

مُلَاحِظٌ: ئوبزورچى، كۆزدىن كەچۈرگۈچى، كۆزەتكۈچى، نازارەتچى.

مُلَاحِظُ التَّشْغِيلِ: ئىش نازارەتچىسى.

حَضَرُوا الْاِجْتِمَاعَ بِصِفَتِهِمْ مُلَاحِظِينَ لَا حَقَّ لَهُمْ فِي التَّصْوِيتِ: ئۇلار يىغىنغا كۆزدىن كەچۈرگۈچى سۈپىتىدە قاتناشقان بولۇپ، ئاۋاز بېرىش ھوقۇقى يوق.

مُلَاحَظٌ: مۇلاھىزە قىلىنغان، كۆزدىن كۆچۈرۈلگەن، دىققەت قىلىشقا ئەرزىيدىغان.

مِنَ الْمُلَاحَظِ أَنَّ الْمَوْضُوعَ كَانَ صَعْبًا: ماۋزۇنىڭ قىيىن ئىكەنلىكى دىققەت قىلىشقا ئەرزىيدۇ.

مُلَاحَظَةٌ: كۆزەتمەك، تەكشۈرمەك، باشقۇرماق.

مُلَاحَظَةٌ بِدِقَّةٍ: ئىنچىكىلىك بىلەن كۆزەتمەك.

مُلَاحَظَةٌ ج مُلَاحَظَاتٌ: ئوبزور، تەھرىر سۆزى، تەھرىر ئىلاۋىسى، باھا، تەقرىز، كۆزقاراش، نۇقتىئىنەزەر.

وَجَّهَ مُلَاحَظَةً جَوْهَرِيَّةً: ماھىيەتلىك پىكىر يۈرگۈزدى.

مُلَاحَظَاتُ النَّاقِدِ عَلَى الْكِتَابِ: ئوبزورچىنىڭ كىتابقا قارىتا باھاسى.

«مُلَاحَظَاتُ الْوَزِيرِ عَلَى التَّقْرِيرِ»: مىنىستىرنىڭ دوكلاتقا قارىتا كۆزقارىشى.

مُلَاحَقَةٌ ج مُلَاحَقَاتٌ: قوغلاش، قوغلاپ يەتمەك.

مُلَاحَقَةُ الصَّيَّادِ لِلسِّبَاعِ: ئوۋچىنىڭ يىرتقۇچ ھايۋانىنى قوغلىشى.

مُلَاحِكٌ: تار يول.

مَلَاذٌ ج مَلَاوِذُ: پاناھگاھ، پاناھلىنىدىغان جاي، قورغان.

«الْجَبَلُ مَلَاذُ الثُّوَّارِ»: تاغ قوزغىلاڭچىلارنىڭ قورغىنى.

«بِالْعِمَارَةِ مَلَاذٌ ضِدَّ الْغَارَاتِ الْجَوِّيَّةِ»: ئىمارەتتە ھاۋا

ھۆججۇملىرىغا قارشى پاناھگاھ بار.

مَلاَرِيَا: نەم، تىنچىق ھاۋا.

حُمَّى الْمَلاَرِيَا: بەزگەك.

أَرْضٌ مَلاَزَةٌ: بادامليق، بادام چىقىدىغان يەر.

مُلاَزِقٌ: يېقىن، چاپلىشىپ تۇرغان.

جَارٌ مُلاَزِقٌ: يان قوشنا.

مُلاَزِمٌ: داۋاملىق ئايرىلماي بىللە بولىدىغان، مۇلازىم، خىزمەتچى، ئەگەشكۈچى.

«مُلاَزِمٌ لِلصَّوْمِ»: داۋاملىق روزا تۇتىدىغان.

«مُلاَزِمٌ لِصَدِيقِهِ»: دوستىدىن ئايرىلمايدىغان.

مُلاَزِمُ بَيْتِهِ: ئۆيىدە تۇرىدىغان، ئۆيىدىن ئايرىلمايدىغان.

مُلاَزِمُ الصَّمْتِ: سۈكۈت قىلغۇچى، جىم تۇرغۇچى.

مُلاَزِمُ الْفِرَاشِ: ياتاقتىن ئايرىلمايدىغان.

مُلاَزَمَةٌ: يۆلەنمەك، تايانماق، يېقىنماق؛ تەۋە بولماق؛ مۇناسىۋەت، باغلىنىش، ئالاقە قىلماق؛ ئەگەشمەك، بىللە بولماق؛ داۋاملاشتۇرماق؛ چىڭ تۇتماق.

مَلاَسَةٌ: سىلىقلىق.

مُلاَشَاةٌ: تۈگەشتۈرمەك، يوقاتماق، يوقالماق.

مُلاَصِقٌ: تۇتاش، چاپلاشقان.

«بَيْتُ فُلاَنٍ مُلاَصِقٌ لِبَيْتِي»: پالانىنىڭ ئۆيى مېنىڭ ئۆيۈمگە تۇتاش.

مُلاَصَقَةٌ: يېقىنلاشماق، چاپلاشماق، ئارىلاشماق.

مِلاَطٌ ج مُلُطٌ: سېغىز لاي.

مُلاَطَفَةٌ: ياخشى مۇئامىلە قىلماق، مۇلايىم بولماق.

«مُلاَطَفَةُ الْيَتَامَى»: يېتىملەرگە ياخشى مۇئامىلە قىلماق.

مُلاَطَفَةٌ ج مُلاَطَفَاتٌ: كۆيۈمچانلىق، رەھىمدىللىك، مۇلايىملىق.

مُلاَعِبٌ: سەيلە ھەمراھى، ئويۇن شېرىكى.

مُلاَقَاةٌ: ئۇچراشماق، كۆرۈشمەك، مۇلاقات بولماق.

مِلاَكٌ: ھۆكۈمەت ئەمەلدارى.

أُدْخِلَ فُلاَنٌ فِي مِلاَكِ الْحُكُومَةِ: پالانى ھۆكۈمەتتە ۋەزىپە ئۆتىدى.

مِلاَكٌ وَحْدَتِنَا كَامِلٌ: ئىدارىمىزنىڭ شتاتى تولۇق.

مِلاَكُ الأَمْرِ: ئاساسلىق بۆلىكى، مۇھىم قىسمى، باش يېتەكلىگۈچى.

مِلاَكُ الطَّرِيقِ: چوڭ يول، يولنىڭ ئوتتۇرىسى.

رَكِبَ مِلاَكَ الطَّرِيقِ: يولنىڭ ئوتتۇرىسىدا ماڭدى.

مِلاَكُ الطِّينِ: سۇيۇق لاي.

مَلاَكٌ ج مَلاَئِكَةٌ: پەرىشتە.

مُلاَكِمٌ: مۇشتلاشچى، بوكسچى.

«مُحَمَّدُ عَلِيٌّ مُلاَكِمٌ شَهِيرٌ»: مۇھەممەد ئەلى مەشھۇر بوكسچى.

مُلاَكَمَةٌ: مۇشتلاشماق، بوكسچىلىق.

مَلاَلٌ . مَلاَلَةٌ: زېرىكمەك، مالال بولماق.

مُلاَلٌ: بەل ئاغرىقى، بەدەن قىزىغاندا چىققان تەر، سۆڭەكتىكى قىزىتما.

مَلاَمٌ . مَلاَمَةٌ ج مَلاَوِمُ: كايىش، ئەيىبلەش، مالامەت قىلىش.

مُلاَمَسَةٌ: تېگىشىپ كېتىشمەك، تۇتۇشماق، سىلاشماق، ئۇچراشماق، يېقىنلاشماق، ئارىلاشماق.

مُلاَوِصٌ: مەككار، مۇغەمبەر، كاززاپ، ئالدامچى، ساختىپەز.

الْمَلاَوِي: ئەگرى يول، چىغىر يول.

مَلأَ يَمْلأُ مَلأً وَمَلأَةً: توشقۇزدى، تولدۇردى.

مَلأَ الإِنَاءَ بِالْمَاءِ: قاچىنى سۇ بىلەن تولدۇردى.

مَلأَ زُنْبُرُكَ السَّاعَةِ: سائەتنى بۇرىدى.

مَلأَهُ عَلَى الأَمْرِ: يار-يۆلەك بولدى، ياردەم بەردى، ياردەم قىلدى.

مَلأَ عَيْنَيْهِ: كۆزنى قاماشتۇردى، كۆزگە چىرايلىق كۆرۈندى.

مَلَأَ الْكَأْسَ مَاءً: قاچىنى سۇغا تولدۇردى.

كَلِمَةٌ تَمْلَأُ الْفَمَ: ئېغىزغا ئالغىلى بولمايدىغان سەتچىلىك.

مَلَأَ إِسْتِمَارَةً: جەدۋەلنى تولدۇردى.

مَلَأَ الْبِطَاقَةَ: باغاق يازدى.

يَجِبُ أَنْ أَمْلَأَ سَاعَتِي: سائىتىمنى بۇرۇۋېلىشىم كېرەك.

مَلِئَ يَمْلَأُ مَلْأً: تولدى، توشتى.

مِلْءٌ: قاچىلىماق، تولدۇرماق.

مِلْءُ الْإِنَاءِ: بىر قاچا، لىمۇلىق بىر قاچا.

مِلْءُ فَمٍ: ئېغىز توشقۇدەك.

مِلْءُ مِلْعَقَةٍ: بىر قوشۇق، قوشۇق توشقۇدەك.

مِلْءُ الْكَفِّ: بىر چاڭگال.

مِلْءُ بَطْنِهِ: قورسىقى تويغۇدەك.

أَكَلَ مِلْءَ بَطْنِهِ: قورسىقى تويغۇدەك يېدى.

يَنَامُ مِلْءَ جَفْنِهِ: قانغۇدەك ئۇخلايدۇ.

صَرَخَ بِمِلْءِ فَمِهِ: ئاۋازىنىڭ بارىچە ۋارقىرىدى.

جَرَى مِلْأَ سَاقَيْهِ: جېنىنىڭ بارىچە يۈگۈردى.

تَنَفَّسَ الْهَوَاءَ مِلْأَ رِئَتَيْهِ: چوڭقۇر نەپەس ئالدى.

يُرْجَى مِلْءُ هَذِهِ الْقَسِيمَةِ بِدِقَّةٍ تَامَّةٍ: بۇ كارتوچكىنى ناھايىتى ئېنچىكىلىك بىلەن تولدۇرۇش ئۈمىد قىلىنىدۇ.

قَالَ بِصَوْتٍ مِلْؤُهُ الشَّفَقَةُ: ناھايىتى كۆيۈنۈپ ئېيتتى.

لِيَ مِلْءُ الْحُرِّيَّةِ فِي إِنْجَازِ هَذَا الْمَشْرُوعِ: بۇ پىلاننى ئورۇنلاشتا مەن تامامەن ئەركىن.

مَلَأٌ ج أَمْلَاءٌ: ئامما، كۆپچىلىك، جامائەت، ئەخلاق.

عَلَى الْمَلَأِ: ئامما ئالدىدا.

أَعْلَنَ عَلَى مَلَأِ الْعَالَمِ: پۈتۈن دۇنيا خەلقى ئالدىدا جاكارلىدى.

خَطَبَ فِي مَلَأٍ مِنَ النَّاسِ: جامائەت ئالدىدا سۆزلىدى.

صَرَّحَ بِالْمَوْضُوعِ عَلَى رُؤُسِ الْمَلَأِ: ماۋزۇ ئۈستىدە ئاشكارا توختالدى.

عَلَى الْمَلَأِ / أَمَامَ الْمَلَأِ: ئامما ئالدىدا، جامائەت ئالدىدا، كۆپچىلىكنىڭ ئالدىدا.

الْمَلَأُ الْأَشْرَافُ: ئاقسۆڭەكلەر، يۇقىرى دەرىجىلىكلەر، ئەربابلار، مەشھۇر زاتلار، مەرتىۋىلىكلەر.

الْمَلَأُ الْأَعْلَى: روھانىي ئالەم، ئالەمىي ئەرۋاھ.

مَلَأُ السَّرِيرِ: ئەدىيال، كىرلىك.

مَلْآنُ: تولۇق، توشقان، پىتەرلىك.

مَلْآنُ الْجِسْمِ: سېمىز، سېمىزلىك.

مُلَبَّدٌ م مُلَبَّدَةٌ: چاپلاشقان؛ يامالغان.

تُصْبِحُ رِمَالُ الصَّحْرَاءِ مُلَبَّدَةً بَعْدَ إِنْهَمَارِ الْمَطَرِ: چوڭ يامغۇردىن كېيىن سەھرا قۇملىرى ھۆللىشىپ كەتتى.

مُلَبَّسٌ ج مُلَبَّسَاتٌ: قەنت-گېزەك (ئىچىگە مېغىز ئېلىنىپ تېشى شېكەر بىلەن قاپلانغان تاتلىق يېمەكلىك).

«يُحِبُّ الْأَطْفَالُ أَكْلَ الْمُلَبَّسَاتِ»: باللار قەنت-گېزەكلەرنى ياخشى كۆرىدۇ.

مَلْبَسٌ ج مَلَابِسُ: كىيىم.

«مَلَابِسُ دَاخِلِيَّةٌ»: ئىچ كىيىملەر.

مَلْبَسُ الْوِقَايَةِ: قوغدىنىش كىيىمى.

مَحَلُّ بَيْعِ الْمَلَابِسِ: كىيىم-كېچەك سېتىش دۇكىنى.

حُجْرَةُ الْمَلَابِسِ: كىيىم ئالماشتۇرۇش ئۆيى.

مَلَابِسُ تَحْتَانِيَّةٌ: ئىچ كىيىم.

صِنَاعَةُ الْمَلَابِسِ: كىيىم-كېچەك سانائىتى.

الْمَلَابِسُ الْجَاهِزَةُ: تەييار كىيىم-كېچەكلەر.

فِي خَزَانَةِ الْمَلَابِسِ هَذِهِ رَفَّانِ: بۇ كىيىم ئىشكاپى ئىككى قەۋەتلىك.

مِلْبَنٌ ج مَلَابِنُ: سۈت تۇڭى، سۈت قاچىسى، سۈت سۈزگۈچ، كىسەك قېلىپى.

مَلْبَنَةٌ ج مَلَابِنُ: سۈت ئىشلەپچىقىرىش زاۋۇتى، سۈتچىلىك كارخانىسى ؛ سۈت فېرمىسى.

مِلْبَنَةٌ ج مَلَابِنُ: سۈت ساپلىقى، سۈت قوشۇقى.

مَلْبُوسٌ ج مَلْبُوسَاتٌ: كىيىم-كېچەك.

مَلْبُوكٌ: قالايمىقان، مالىماتالاڭ، تەرتىپسىز، پاراكەندە.

مَلَتَ يَمْلُتُ / يَمْلِتُ مَلْتًا الشَّيْءَ: نەرسىنى مىدىرلاتتى، ھەرىكەتلەندۈردى، تىترەتتى.

مُلْتَاثٌ: مۇرەككەپ، چىگىش، قالايمىقان، مۇجمەل، تۇتۇق.

حَائِطٌ مُلْتَاثٌ بِالْقُطْرَانِ: قارىماي بىلەن بۇلغانغان تام.

هُوَ مُلْتَاثُ الْعَقْلِ: ئەقلىدىن ئاداشقان.

مُلْتَئِمٌ: قوشۇلغۇچى، ئۇچراشقۇچى، يېپىشقۇچى؛ يامالغان، ئوڭشالغان.

مُلْتَبِسٌ: چىگىشلەشكەن، چىگىش.

«كَلَامٌ مُلْتَبِسٌ يُثِيرُ الشَّكَّ»: گۇمان قوزغايدىغان چىگىش گەپ.

مُلْتَبَكٌ: قالايمىقان، مالىماتاڭ، پاراكەندە، باش-ئايىغى يوق.

مُلْتَثٌّ: لاتىنلىشىپ كەتكەن.

مُلْتَجِئٌ: پاناھ تەلەپ قىلغۇچى، يوشۇرۇنغۇچى.

مُلْتَجِئٌ سِيَاسِيٌّ: سىياسىي مۇھاجىر، سىياسىي باشپاناھ تەلەپ قىلغۇچى، سىياسىي قاچقۇن.

مُلْتَجِفَةٌ: كۆمتۈرۈلۈپ كەتكەن قۇدۇق.

مُلْتَحِفٌ ج مُلْتَحِفُونَ: يېپىنغان، يۆركەنگەن.

«مُلْتَحِفٌ بِعَبَاءَةٍ مِنْ شِدَّةِ الْبَرْدِ»: سوغۇقنىڭ قاتتىقلىقىدىن تون يېپىنىۋالغان.

مُلْتَحِفَةٌ: يۆركىنىۋالغۇچى.

مُلْتَحِمٌ: ئۇلانغان، چاپلاشقان.

يَدٌ صِنَاعِيَّةٌ مُلْتَحِمَةٌ بِالْمِرْفَقِ: جەينەككە ئۇلانغان سۈنئىي قول.

مُلْتَحَمَةُ الْعَيْنِ: بىرىكتۈرگۈچى، پەردە (كۆزنىڭ).

مُلْتَحٍ: ساقاللىق.

مُلْتَحٍ بِلِحْيَةٍ سَوْدَاءَ: قارا ساقاللىق.

مُلْتَزِمٌ: ھۆددىگەر، كۆتۈرە ئالغۇچى؛ ئالاھىدە ھوقۇققا ئىگە ئەرباب، ئالاھىدە ئىمتىيازغا ئىگە خادىم، پەۋقۇلئاددە ھوقۇققا ئىگە جاناب.

مُلْتَزِمٌ بِاحْتِرَامِ أَوْقَاتِ الْعَمَلِ: ئىش ۋاقتىغا رىئايە قىلغۇچى.

مُلْتَزَمٌ: زورلانغان، مەجبۇر قىلىنغان، ئامالسىز، ئىلاجسىز؛ مەسئۇل، جاۋابكار.

مُلْتَطَمٌ: نامايىشچىلار ئۇچرىشىدىغان يەر.

«مُلْتَطَمُ الْأَمْوَاجِ»: دولقۇنلار يىغىلىدىغان جاي، ئۆركەش.

مُلْتَفِتٌ: دىققەت قىلغۇچى، كۆڭۈل بۆلگۈچى.

غَيْرُ مُلْتَفِتٍ: سەل قارىغۇچى، بىپەرۋا.

مُلْتَفٌّ: ئورالغان، يۆگەلگەن، تۇرۇلگەن.

أَشْجَارٌ مُلْتَفَّةٌ بِالْحَدِيقَةِ: باغنى قورشاپ تۇرغان دەرەخلەر.

الْمُلْتَفُّونَ حَوْلَ الْقَائِدِ: قوماندانىنىڭ ئەتراپىدىكىلەر.

مُلْتَقِطٌ: تېپىۋالغۇچى، تىرىۋالغۇچى.

مُلْتَقِطُ الصَّوْتِ: ئاۋاز قوبۇللىغۇچ.

جِهَازُ الرَّادِيُو مُلْتَقِطٌ لِلصَّوْتِ: رادىئو ئۈسكۈنىسى ئاۋاز قوبۇللىغۇچتۇر.

مُلْتَقَطٌ: تېپىۋېلىنغان نەرسە، تېپىۋالغان نەرسە.

مُلْتَقًى ج مُلْتَقَيَاتٌ: مەجلىسخانا، يىغىن مەيدانى، يىغىلىدىغان يەر، ئۇچرىشىش ئورنى.

إِلَى الْمُلْتَقَى: خەير خوش، خوش يەنە كۆرۈشەرمىز.

مُلْتَقَى الطُّرُقَاتِ: ئاچال، دوقمۇش.

مُلْتَقَى الْأَصْدِقَاءِ: دوستلار ئۇچرىشىدىغان جاي.

مُلْتَقَى حَوْلَ الْمُعْجَمِ الْعَرَبِيِّ: ئەرەب تىلى لۇغىتى توغرىسىدا مۇھاكىمە يىغىنى.

مُلْتَقَيَاتُ الْأَنْهَارِ: دەريالارنىڭ قوشۇلىدىغان جايى.

مُلْتَمِسٌ: ئىلتىماس قىلغۇچى، تەلەپ قىلغۇچى.

مُلْتَمِسٌ ج مُلْتَمِسَاتٌ: تەلەپ، تەلەپ قىلىنىدىغان.

«مُلْتَمَسُهُ أَنْ يُصْبِحَ مُوَظَّفًا بِوِزَارَةِ الصِّحَّةِ»: ئۇنىڭ تەلەپ قىلىدىغىنى سەھىيە مىنىستىرلىقىدا خىزمەت قىلىش.

قَدَّمَ مُلْتَمَسًا لِلْإِفْرَاجِ عَنْهُ: قويۇپ بېرىلىشىنى تەلەپ قىلىپ ئىلتىماس سۇندى.

مُلْتَمَسٌ ج مُلْتَمَسُونَ: قايتا قاراپ چىقىلىۋاتقان ئەيىبلەنگۈچى.

مُلْتَهِبٌ: يالقۇنلۇق، قىزغىن، ئەڭ ئەۋجىگە چىققان، يالقۇنجاۋاتقان، كۆيۈۋاتقان، يېنىۋاتقان، ئوت ئالىدىغان، ياللۇغلانغان.

«حَطَبٌ مُلْتَهِبٌ»: كۆيۈۋاتقان ئوتۇن.

«سَائِلٌ مُلْتَهِبٌ»: ئوت ئالىدىغان سۇيۇقلۇق.

«مَوَادٌّ مُلْتَهِبَةٌ»: ئوت ئالىدىغان ماددىلار.

كَلِمَاتٌ مُلْتَهِبَةٌ: قىزغىن سۆزلەر.

«حَنْجَرَةٌ مُلْتَهِبَةٌ»: ياللۇغلانغان كېكىردەك.

«مَفَاصِلُ مُلْتَهِبَةٌ»: ياللۇغلانغان ئۇگىلەر.

مُلْتَوٍ: ئەگرى، ئەگرى-بۈگرى، ئەگرى-توقاي، قىيسىق.

مَلَثَ يَمْلُثُ مَلْثًا الشَّيْءَ: نەرسىنى ئارىلاشتۇردى.

مَلَثَهُ: ئۇنى ئاستا ئۇرۇپ قويدى.

مَلَثَهُ بِكَلَامٍ: ئۇنى يالغان ۋەدە بىلەن ئالدىدى.

مَلَثٌ: كېچىنىڭ ئەۋۋىلىدىكى قاراڭغۇلۇق.

مُلَثِّمٌ: ئېغىز-بۇرنىنى شارپا بىلەن ئورىۋالغۇچى.

مَلِجَ / مَلَجَ يَمْلَجُ مَلْجًا الطِّفْلُ أُمَّهُ: بالا ئانىسىنى ئەمدى، شۈمۈردى، شورىدى.

مَلْجَأٌ ج مَلَاجِئُ: پاناھ جاي، يوشۇرۇنىدىغان جاي، مەخپىي جاي، قاچىدىغان جاي.

﴿مَا لَكُم مِّن مَّلْجَإٍ يَوْمَئِذٍ﴾ «قۇرئان»: ئۇ كۈندە سىلەرگە قاچىدىغان جاي تېپىلمايدۇ.

«مَلْجَأُ الْيَتَامَى»: دارىلئىتام.

«مَلَاجِئُ الْعَجَزَةِ»: دارىلئاجىزىن.

مَلْجَأٌ ضِدَّ الْغَارَاتِ الْجَوِّيَّةِ: ھاۋا ھۇجۇمىغا قارشى پاناھلىنىدىغان جاي.

مِلْجَاجٌ: جاھىل، تەرسا، كاج.

مُلْجَمٌ: يۈگەنلىك، يۈگەن سېلىنغان.

مَلْجُومٌ: يۈگەنلىك، نوختىلىق.

مَلَحَ يُمْلِحُ / يَمْلَحُ وَمَلُحَ يَمْلُحُ مُلُوحَةً وَمَلَاحَةً وَمُلُوحًا الْمَاءُ: سۇ تۇزلۇق بولۇپ قالدى، ئىششقارلاشتى، شورلاشتى.

مَلُحَ يَمْلُحُ مَلَاحَةً وَمُلُوحَةً: گۈزەل بولدى، چىرايلىق بولدى، كۆركەم بولدى.

مِلْحٌ ج مِلَاحٌ: تۇز.

مِلْحُ الطَّعَامِ: ئاش تۇزى.

﴿هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَائِغٌ شَرَابُهُ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ﴾ «قۇرئان»: بۇنىڭ (يەنى دەريانىڭ) سۈيى تاتلىق، تەملىك بولۇپ (گالدىن) سىلىق ئۆتىدۇ، بۇ (يەنى دېڭىز) ناھايىتى ئاچچىق تۇزلۇق.

مِلْحُ الْبَارُودِ: كالىي سېلىتراسى.

مِلْحٌ جَبَلِيٌّ: ئاش تۇز.

مِلْحَاحٌ ج مِلْحَاحُونَ: سورىغاق، تولا سورايدىغان، تەكرار تەلەپ قىلغۇچى.

سَحَابٌ مِلْحَاحٌ: يامغۇرلۇق بۇلۇت.

مُلْحَةٌ ج مُلَحٌ: مەشھۇر سۆز، ھېكمەتلىك سۆز، تەمسىل، كىنايە، قىزىق گەپ، كۆپكۆك.

مِلْحَةٌ: شەرتنامە، توختام، كېلىشىم، پۈتۈم، مۆھۈرخەت، ئىتتىپاق، بىرلەشمە، ئىتتىپاقداش.

مُلِحٌّ ج مُلِحّوْنَ: جىددىي ئېھتىياج.

مُلِحٌّ: قەتئىي تەلەپ قىلىدىغان، ئىچكىرلەپ سورايدىغان.

جَوَابٌ مُلِحٌّ: قەتئىي جاۋاب.

حَاجَةٌ مُلِحَّةٌ: جىددىي ھاجەت.

قَضِيَّةٌ مُلِحَّةٌ: جىددىي مەسىلە.

مُلَحِّنٌ: مۇزىكانت، مۇزىكا ئىشلىگۈچى.

رِيَاضُ السِّنْبَاطِي مُلَحِّنُ كَثِيْرٍ مِنْ أَغَانِي أُمِّ كُلْثُوم: ئۇممى گۇلسۇمنىڭ ناخشىلىرىنىڭ تولىسىنىڭ مۇزىكىسىنى رىياز سۇنباتى ئىشلىگەن.

مُلَحِّنَةٌ: ئوپېرا.

مُلْحِدٌ ج مُلْحِدُوْنَ وَمَلَاحِدَةٌ: كۇپپار، دىنسىز، دەھرىي.

مَادِّيٌّ مُلْحِدٌ: ماتېرىيالىست.

مَلْحَزٌ ج مَلَاحِزُ: تار يول، چىغىر يول.

مَلْحَصٌ: پاناھگاھ.

مَلْحَظٌ: كۆزدە تۇتىدىغان نۇقتا، كۆزدىتىش پونكىتى، تەكشۈرۈلىدىغان جاي.

مِلْحَفٌ. مِلْحَفَةٌ ج مَلَاحِفُ: يۇركەنچە، پالاش، يېپىنچا؛ ئەديال، كىرلىك.

مُلْحَقٌ ج مُلْحَقَاتٌ: قوشۇمچە، تولۇقلىما، قوشۇلغان، كۆپەيتىلگەن، قارمىقىدىكى، قاراشلىق، شۆبە.

مُلْحَقُ الْكِتَابِ وَالْجَرِيْدَةِ: قوشۇمچە سان، قوشۇمچە كىتاب.

مُلْحَقٌ ج مُلْحَقُوْنَ فِي سَفَارَةٍ سِيَاسِيَّةٍ: ئەلچىخانا، تولۇق ھوقۇقلۇق مەخسۇس خادىم، مەخسۇس ۋەكىل.

مُلْحَقٌ عَسْكَرِيٌّ: ئوفىتسېر، ھەربىي ئەمەلدار.

مُلْحَقٌ تِجَارِيٌّ: سودا ئىشلىرى ۋەكىلى.

إِمْتِحَانٌ (فَحْصٌ) مُلْحَقٌ: قايتا ئىمتىھان.

مُلْحَقٌ ج مَلَاحِقُ: قايتا ئىمتىھان، تەكرار ئىمتىھان، ئاسرانـدى ئوغۇل.

أُسْتَاذٌ مُلْحَقٌ بِالْمَرْكَزِ الثَّقَافِيِّ: مەدەنىيەت مەركىزىدىكى تەكلىپ قىلىنغان پروفېسسور.

مُلْحَقٌ صُحُفِيٌّ: ئاخبارات ئەمەلدارى.

الْمُلْحَقُ الثَّقَافِيُّ الْأُسْبُوْعِيُّ: ھەپتىلىك مەدەنىيەت قوشۇمچە سان.

مُلْحَقَاتٌ: قارمىقىدىكى (قاراشلىق) دۆلەتلەر، تەۋەلىكىدىكى دۆلەت.

مُلْحَقَاتُ الْمُعَاهَدَةِ: توختامنىڭ قوشۇمچىسى.

مُلَحْلَحٌ: يېتەكچى، باشلىق، ئاقساقال، يولباشچى، سەردار، قوماندان، قەھرىمان، باتۇر.

مَلْحَمَةٌ ج مَلَاحِمُ: جەڭ، تۇرۇش، قىرغىنچىلىق، قانلىق جەڭ، داستان، باللادا، ئېپىك پوئېما، تارىخىي داستان.

مَلْحَمَةٌ مُوْسِيْقِيَّةٌ: سىمفونىيە.

مَلْحَمَةُ الْأَلْيَاذَةِ عِنْدَ الْإِغْرِيْقِ: يۇنانىنىڭ ھومروس تارىخىي داستانى.

أَدَبُ الْمَلَاحِمِ: داستانچىلىق.

مَلْحَمِيٌّ: داستان پوئېماغا مەنسۇپ.

شِعْرٌ مَلْحَمِيٌّ: پوئېما ، داستان.

مَوَاقِفُ مَلْحَمِيَّةٌ: جەڭ مەيدانى.

مَلْحَمِيُّوْنَ: داستان يازغۇچىلار.

هُوْمِيْرُسُ مِنَ الْمَلْحَمِيِّيْنَ: ھومروس داستان يازغۇچىلاردىن ئىدى.

مَلْحُوْسٌ: يالانغان، يالاپ قويۇلغان.

«طَعَامٌ مَلْحُوْسٌ»: يالانغان تائام.

مَلْحُوظٌ ج مَلْحُوظُوْنَ: مۆتىۋەر، قەدىرلىك.

رَجُلٌ مَلْحُوْظُ الْجَانِبِ: كۆزگە كۆرۈنگەن ئادەم، مۆتىۋەر ئادەم.

مَلْحُوْظٌ: كۆزگە چېلىقىدىغان.

مَلْحُوْنٌ: گرامماتىكا خاتالىقى بار سۆز.

الْمَلْحُوْنُ: ئاۋام تىلى بىلەن يېزىلغان شېئىر.

مِلْحِيٌّ: تۇزلۇق، تۇزنىڭ.

مَلَخَ يَمْلَخُ مَلْخًا: يۇلدى، سۇغاردى، تارتتى.

مَلَخَ الطَّعَامُ: يېمەكلىك بۇزۇلۇپ قالدى.

مَلَخَ فُلَانٌ: باش ئەگدى، بويسۇندى، مەغلۇپ بولدى.

مُلَخْبَطَةٌ: قالايمىقان.

إِنَّ هَذِهِ الْمَخْطُوطَةَ مُلَخْبَطَةٌ: بۇ مالماتاڭ يېزىلغان قولىيازما.

مُلَخَّبٌ: كاچاتلانغان.

مُلَخَّصٌ ج مُلَخَّصَاتٌ: قىسقىچە، ئاددىي، ئىخچام، يىغىنچاق، قىسقا، جەۋھەر، قىسقارتىلمىسى، مېغىز، خۇلاسە، مېغىزلىق، ماھىيەت، ئاساسىي ماھىيەت.

مُلَخَّصُ الْكَلَامِ: قىسقىچە مەزمۇن، ئومۇمىي چۈشەنچە، ئومۇمىي بايان مۇھىم مەزمۇن، ھاسىل كالام؛ تېزىس.

مُلَخَّصُ الدَّرْسِ: دەرسنىڭ قىسقارتىلمىسى.

مُلَخَّصَاتُ الْكُتُبِ: كىتابلارنىڭ قىسقارتىلمىسى.

مَلَدَ يَمْلَدُ مَلْدًا الشَّيْءَ: نەرسىنى سوزدى.

مَلِدَ يَمْلَدُ مَلَدًا الْغُصْنُ: شاخ لىڭشىدى، ئىرغاڭلىدى.

مَلَدٌ ج أَمْلَادٌ: يۇمران شاخ.

مِلْدَامٌ ج مَلَادِيمُ: ئۇچكە چاقىدىغان تاش.

مُلَدَّنٌ: يۇمشاق، يۇمشىتىلغان.

خُبْزٌ مُلَدَّنٌ: يۇمشاق نان.

مِلْدَسٌ ج مَلَادِسُ: ھاۋانچا.

مِلْدَمٌ: دۆت، كالۋا، ئەخمەق، نادان، قاپاقۋاش.

أُمّ مِلْدَمٍ: قىزىتمىلىق كېسەللىكلەر.

مَلَذَ يَمْلُذُ مَلْذًا: يالغان ئېيتتى.

مَلَذَهُ: ئۇنىڭغا نەيزە سانجىدى، ئۇنى چىرايلىق سۆز بىلەن مەمنۇن قىلدى.

مَلَذَ الْفَرَسُ: ئات چاپتى.

مَلَذَّةٌ ج مَلَذَّاتٌ وَمَلَاذُّ: شەھۋانىي نەپس، جىنسىي تەلەپ، ئىشتىھا، ئارزۇ، شەھۋەت.

«مَلَذَّاتٌ فَانِيَةٌ»: داۋامى يوق لەززەت.

مِلْذَمٌ ج مَلَاذِمُ: قەھرىمان، باتۇر؛ بۆرە.

رَجُلٌ مِلْذَمٌ: مەپتۇن بولغان ئادەم.

مِلَزٌّ: ئۇرۇشقاق ئاداۋەتچى قاتتىق.

مِلْزَمٌ مِلْزَمَةٌ ج مَلَازِمُ: ئامبۇر، ئىسكەنجە.

مَلْزَمَةٌ ج مَلَازِمُ: فورمات، (باسمىچىلىقتىكى) سەككىز بەت ياكى 16 بەت ياكى 32 بەتلىك بىر بولاق قەغەز.

مَلْزُوزٌ: پۇختا، مەھكەم، زىچ، چىڭىتىلغان.

صُفُوفٌ مَلْزُوزَةٌ: زىچ رەت.

مَلْزُومٌ: زورلانغان، مەجبۇر قىلىنغان، ئامالسىز ئىلاجسىز، مەسئۇل، جاۋابكار.

مَلْزُومِيَّةٌ: جاۋابكارلىق، مەجبۇرىيەت، بۇرچ، ۋەزىپە، مەسئۇلىيەت.

مَلِسَ يَمْلَسُ وَمَلُسَ يَمْلُسُ مُلُوسَةً وَمَلَاسَةً: سىلىق بولدى، تەكشى بولدى.

مَلَسَ يَمْلُسُ مَلْسًا الشَّيْءَ: يولدى، سۇغۇردى، چىقاردى، سۆرىدى، تۇتتى، يىرتتى.

مَلَسَ فُلَانٌ: تېز كەتتى، تىكىۋەتتى.

مَلَسَ الْإِبِلَ: تۆگىنى قاتتىق ھەيدىدى.

مَلَسَ الرَّجُلَ بِلِسَانِهِ: شېرىن گەپلەر بىلەن ئالدىدى.

مَلَسٌ ج مُلُوسٌ وَأَمْلَاسٌ: تۈز يەر.

مَلَسُ الظَّلَامِ: گۇگۇم ۋاقتى.

مَلِسٌ: سىلىق، تەكشى، پارقىراق، تۈز.

مَلْسُوعٌ: چېقىۋېلىنغان.

مَلْسُونٌ ج مَلْسُونُونَ: كاززاپ، تىلى باشقا دىلى باشقا.

مَلَسَى: يۈگۈرۈك تۆگە.

رَجُلٌ مَلَسَى: تۇرالغۇسىز ئادەم، ئەھدىگە ۋاپا

قىلمايدىغان ئادەم.

مَلَشَ يَمْلُشُ / يَمْلِشُ مَلْشًا الشَّيْءَ: نەرسىنى قولى بىلەن ماتىلىدى.

مَلِصَ يَمْلَصُ مَلَصًا الشَّيْءُ مِنْ يَدِهِ: نەرسە قولىدىن سىيرىلىپ چۈشۈپ كەتتى.

مَلِصَتِ السَّمَكَةُ مِنْ يَدِ الصَّيَّادِ: بېلىقچىنىڭ قولىدىن بېلىق سىيرىلىپ چۈشۈپ كەتتى.

مَلِصَ السَّارِقُ: ئوغرى ئارقىغا قاراپ قاچتى.

مَلِصٌ: سىلىق، پارقىراق، يالتىراق؛ تېز، تەكشى؛ تېييلغاق.

مِلْصَافٌ: يالتىراق، نۇرلۇق ئەينەك.

مَلَصَّةٌ: ئوغرى كۆپ جاي.

مُلْصَقٌ: يېپىشتۇرۇلغان، چاپلاشتۇرلغان.

مَلَطَ يَمْلُطُ مَلْطًا الْحَائِطَ: تامنى سۇۋىدى.

مَلَطَ الشَّعْرَ: چاچنى ئالدى، چۈشۈردى.

مَلَطَتْهُ أُمُّهُ: ئانىسى ئۇنى ئېيى تۇشماي تۇغۇپ قويدى.

مِلْطٌ ج أَمْلَاطٌ وَمُلُوطٌ: قولى ئەگرى ئادەم، ئوغرى، نەسەبىنىڭ تايىنى يوق.

خِلْطٌ مِلْطٌ: قالايمىقان، تەرتىپسىز، مالىماتالڭ، بىسەرەمجان.

مِلْطَاسٌ ج مَلَاطِيسُ: بولقا، بازغان.

مِلْطَاطٌ: يارغۇنچاق، كىچىك تۈگمەن، تاغ ئېتىكى، ۋادىنىڭ گىرۋىكى، دېڭىز قىرغىقى، قورۇنىڭ سەيناسى.

مُلَطِّخٌ ج مُلَطَّخُونَ م مُلَطِّخَةٌ: پاسكىنا قىلىنغان، بۇلغانغان.

مُلَطَّخَةٌ بِالْعَارِ: نومۇسقا قالغان.

مُلَطِّفٌ: يېنىكلەتكۈچى، پەسەيتكۈچى.

«دَوَاءٌ مُلَطِّفٌ»: (كېسەلنى) پەسەيتىدىغان دورا.

مَلْطِمٌ / مَلْطَمٌ ج مَلَاطِمُ: مەڭز.

مَلْطَمُ الْبَحْرِ: دېڭىزنىڭ دولقۇن پەسىيىدىغان جايى.

مَلَعَ يَمْلَعُ مَلْعًا وَمَلَعَانًا أُمَّهُ: ئانىسىنى ئەمدى.

مَلَعَ الدَّابَّةُ: ئۇلاغ تېز ماڭدى.

مَلْعَبٌ ج مَلَاعِبُ: تەنھەرىكەت مەيدانى.

«مَلْعَبُ سِبَاقِ الْخَيْلِ»: ئات بەيگە مەيدانى.

«مَلَاعِبُ الْمَعَاهِدِ الثَّانَوِيَّةِ»: تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ ئىنستىتوتلار تەنھەرىكەت مەيدانلىرى.

مَلْعَبُ التَّنْسِ: تانسا مەيدانى.

مَلْعَبُ الْكُرَةِ وَاسِعٌ: ۋاسكېتبول مەيدانى كەڭ.

مَلَاعِبُ الْجِنِّ: سىرلىق ئوردا، تىلسىمات.

تَرَكْتُهُ فِي مَلَاعِبِ الْجِنِّ: ئۇنى تاپقىلى بولمايدىغان جايغا قويدۇم.

مُلْعَبَةٌ: ئويۇنچۇق.

مِلْعَقَةٌ ج مَلَاعِقُ: قوشۇق.

مَلَاعِقُ الشَّايِ: چاي قوشۇقى.

مَلْعَنَةٌ ج مَلَاعِنُ: لەنەتكە قالىدىغان قىلىق.

«إِتَّقُوا الْمَلَاعِنَ الثَّلَاثَ» ،ھەدىس،: لەنەتكە قالىدىغان ئۈچ قىلىقتىن ساقلىنىڭلار (يولنىڭ ئوتتۇرىسىغا، ياكى دەرەخ سايىسىگە ياكى ئۆستەڭ، دەريا بويىغا) ھاجەت قىلىش.

لَحْمٌ مَلْعُوسٌ: پىشمىغان قىزىل گۆش.

مَلْعُونٌ ج مَلَاعِينُ: قارغىش تەگكۈر، مەلئۇن.

مِلَغٌ ج مِلَاغٌ: ئەخمەق، ھاياسىز؛ خۇشامەتچى.

مُلْغَزٌ: سىرلىق، چۈشەنگىلى بولمايدىغان، تۇتۇق، مۇجمەل، غۇۋا، يوشۇرۇن ، تېپىشماق.

طَرْدٌ مُلَغَّمٌ: مىنا ئورنىتىلغان پوسۇلكا.

مَلْغَمٌ ج مَلَاغِمُ: ئېغىز-بۇرۇن ۋە ئۇنىڭ ئەتراپى.

قَبَّلَ مَلَاغِمَهُ: ئېغىز-بۇرۇنلىرىغا سۆيۈپ كەتتى.

مُلْغًى: بىكار قىلىنغان، ئەمەلدىن قالدۇرۇلغان، ئېلىپ تاشلانغان.

قَرَارٌ مُلْغًى: ئەمەلدىن قالدۇرۇلغان قارار.

إِجْتِمَاعٌ مُلْغًى: ئەمەلدىن قالدۇرۇلغان يىغىن.

مِلْفَافٌ: كىران.

مُلْفِتٌ: كىشىنىڭ دىققىتىنى تارتىدىغان.

«لِبَاسٌ مُلْفِتٌ لِلنَّظَرِ»: كىشىنىڭ دىققىتىنى تارتىدىغان كىيىم.

مِلْفَعَةٌ ج مَلَافِعُ: پۈتۈن بەدەننى يۆگەپ تۇرىدىغان سىرتقى كىيىم.

مِلَفٌّ ج مِلَفَّاتٌ: بوغچا، خالتا، تىگمىق، يوتقان، ئەديال؛ ۋىنتا، بۇرما.

أَوْرَاقٌ مِلَفَّةٌ: ئارخىپ، خەت ئىلاقە خالتىسى، ئارخىپ قىپى.

مِلَفٌّ لِخِدْمَةٍ: ئانكېت، تەرجىمىھال جەدۋىلى.

حَفِظَ الْوَثَائِقَ فِي الْمِلَفَّاتِ: ئارخىپلارنى ئارخىپ خالتىسىدا ساقلىدى.

مِلَفُّ الْقَضِيَّةِ الْفُلَانِيَّةِ: پالانى مەسىلىنىڭ ئارخىپى.

مُلَفَّقٌ: ياغلىما سۆز، ئويدۇرما سۆز.

هَذَا الْخَبَرُ مُلَفَّقٌ لَا آسَاسَ لَهُ مِنَ الصِّحَّةِ: بۇ ئويدۇرما سۆز بولۇپ ھېچقانداق ئاساسى يوق.

مَلْفُوحٌ: كۆيۈپ كۆمۈرگە ئايلانغان، قاقلانغان، قورۇتۇلغان.

مَلْفُوظٌ: پۈركەلگەن، چاچرىتىلغان، تۆكتۈرۈلگەن، ئېغىزدىن چىقىرىلغان؛ تەلەپپۇز قىلىنغان، ئوقۇلغان، سۆزلەنگەن.

كَلَامٌ مَلْفُوظٌ: ئېيتىلغان سۆز.

نَوَاةٌ مَلْفُوظَةٌ: تۈكۈرۈۋېتىلگەن ئۇرۇق.

مَلْفُوفٌ: ئورالغان، يۆگەلگەن، تۈرۈلگەن؛ كاللەكبەسەي، كاپۇستا.

رَأْسُ هَذَا الْجَرِيحِ مَلْفُوفٌ بِالضِّمَادِ: بۇ مەجرۇھنىڭ بېشى داكا بىلەن تېڭىلغان.

مَلَقَ يَمْلُقُ مَلْقًا الشَّيْءَ: نەرسىنى يۇمشاتتى، ئۆچۈرۈۋەتتى، يۇدى.

مَلَقَهُ بِالْعَصَا: ئۇنى كالتەكلىدى.

مَلَقَ أُمَّهُ: ئانىسىنى ئەمدى.

مَلِقَ يَمْلَقُ مَلَقًا: خۇشامەت قىلماق، تەخسىكەشلىك قىلدى، رايىغا باقتى، ياللاقچىلىق قىلدى، ياخشىچاق بولدى.

مَلَقٌ: خۇشامەت قىلماق، تەخسىكەشلىك قىلماق.

مَلِقٌ: تەخسىكەش، ياللاقچى، خۇشامەتچى.

مِلْقَاطٌ ج مَلَاقِيطُ: موچىن، قىسقۇچ.

مُلْقِحٌ ج مُلْقِحُونَ مِنَ الرِّجَالِ: بالىلىق بولۇش ئىقتىدارىغا ئىگە ئەر.

مِلْقَطٌ ج مَلَاقِطُ: قىسقۇچ، ئامبۇر.

مِلْقَطُ النَّارِ: لاخشىگىر.

مُلَقَّبٌ ج مُلَقَّبُونَ: لەقەم قويۇلغان، ھۆرمەتلەش ياكى كەمسىتىش بىلەن نام بېرىلگەن.

طَهَ حُسَيْنُ مُلَقَّبٌ بِعَمِيدِ الْأَدَبِ الْعَرَبِيِّ: تاھاھۇسەيىنگە ئەرەب ئەدەبىياتىنىڭ پېشۋاسى دەپ نام بېرىلگەن.

مُلَقَّحٌ: چاڭلاشتۇرۇلغان، ئۇرۇقلاندۇرۇلغان.

مُلَقَّحٌ ضِدَّ الْأَمْرَاضِ الْمُعْدِيَةِ: يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرگە قارشى سېلىنغان ۋاكسىنا.

شَجَرَةٌ مُلَقَّحَةٌ: چاڭلاشتۇرۇلغان دەرەخ.

بَقَرَةٌ مُلَقَّحَةٌ: ئۇرۇقلاندۇرۇلغان ئىنەك.

مَلْقُوطٌ ج مَلَاقِيطُ: تېپىۋالغان نەرسە، تېرىۋالغان نەرسە.

مَلْقًى: ئۇچرىشىش جايى، كۆرۈشۈش جايى.

مَلْقَى الطُّرُقِ: تۆت كوچا ئېغىزى.

مُلْقًى: تاشلانغان، ئېتىلغان، تاشلىۋېتىلگەن، چۆرۈۋېتىلگەن.

مُلْقَى الْكُنَاسَاتِ: ئەخلەت ساندۇقى.

مَلَكَ يَمْلِكُ مُلْكًا وَمَلَكَةً وَمَمْلُكَةً الشَّيْءَ: نەرسىنى ئىگىلىدى، ئىگە بولدى، قولغا ئالدى.

﴿إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ﴾ ‹قۇرئان›: مەن ھەقىقەتەن ئۇلارغا (يەنى سەبە ئاھالىسىگە) بىر ئايالنىڭ (يەنى بىلقىسنىڭ) پادىشاھلىق

قىلىۋاتقانلىقىنى كۆردۇم.

مَلَكَ شَيْئاً بِصُورَةٍ غَيْرِ شَرْعِيٍّ: قانۇنسىز يول بىلەن نەرسە ئىگىلىدى.

مَلَكَ عَلَى: باشقۇردى، ئىدارە قىلدى، ھۆكۈمرانلىق قىلدى؛ ئۆزىنى تۇتۇۋالدى.

مَلَكَ نَفْسَهُ أَوْ حَوَاسَّهُ: ئۆزىنى تۇتتى، ئۆز نەپسىدىن كەچتى، ئۆزىنى تۇتۇۋالدى.

مِلْكٌ ج أَمْلَاكٌ وَمُلُوكٌ: مال-مۈلۈك، تەئەللۇق، ئىگىدارچىلىق؛ ئىگىدارچىلىق ھوقۇقى.

﴿مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلْكِنَا﴾ «قرآن»: ساڭا بەرگەن ۋەدىگە ئۆزلۈكىمىزدىن خىلاپلىق قىلغىنىمىز يوق.

مِلْكٌ مَنْقُولٌ: كۆچمە مۈلۈك.

مِلْكٌ ثَابِتٌ: كۆچمەس مۈلۈك.

مِلْكٌ مُشَاعٌ: ئاممىۋى ئىگىدارچىلىق ھوقۇقى.

صَاحِبُ الْمِلْكِ: ئىگىدارچىلىق قىلغۇچى، مۈلۈك ئىگىسى، مۈلۈكدار.

عَوَائِدُ الْأَمْلَاكِ: مال-مۈلۈك بېجى.

مَلِكٌ وَمَلْكٌ ج مُلُوكٌ وَأَمْلَاكٌ: پادىشاھ، خان، شاھ، ئەمىر.

الْمَلِكُ: ئاللاھنىڭ گۈزەل ئىسىملىرىدىن بولۇپ پادىشاھى مۇتلەق دېگەن مەنىدە.

﴿فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ﴾ «قرآن»: ئاللاھ ئۈستۈندۇر، ھەق پادىشاھدۇر.

مَلِكُ الْغَابَةِ: يولۋاس.

مَلِكُ الْمَمْلَكَةِ الْعَرَبِيَّةِ السَّعُودِيَّةِ: سەئۇدىي ئەرەبىستاننىڭ پادىشاھى.

حَبُّ الْمُلُوكِ: ئىنەكپىتى.

دَاءُ الْمُلُوكِ: يەللىك بوغۇم ئاغرىقى.

مَلَكٌ ج مَلَائِكَةٌ: پەرىشتە.

مُلْكٌ: ھۆكۈمران، ھاكىمىيەت؛ پادىشاھلىق، خانىدانلىق.

مَلِكَةٌ ج مَلِكَاتٌ: خانىش، پادىشاھنىڭ خوتۇنى، مەلىكە، ئايال پادىشاھ.

مَلِكَةُ النَّحْلِ: ئانا ھەرە، ھەرە پادىشاھى.

مَلَكَةٌ ج مَلَكَاتٌ: ئالاھىدە سۈپەت، ئالاھىدىلىك، مەلەكە؛ بىۋاسىتە سېزىم، سەلىقە؛ ئادەت؛ قابىلىيەت.

مِلْكَمَةٌ ج مَلَاكِمُ: بوكسچىلىق پەلىيى.

مَلَكُوتٌ: پادىشاھلىق؛ ئىمپېراتورلۇق، سەلتەنەت.

﴿أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ «قرآن»: ئۇلار ئاسمانلارنىڭ ۋە زېمىننىڭ سەلتەنىتى ئۈستىدە پىكىر يۈرگۈزمەمدۇ؟

مِلْكِيٌّ: مال-مۈلۈكنىڭ، مال-مۈلۈك جەھەتتە، ئىگىدارلىق ھوقۇقىنىڭ.

مَلَكِيٌّ: پەرىشتىنىڭ، پەرىشتىگە ئائىت.

مَلِكِيٌّ: پادىشاھنىڭ، پادىشاھقا ئائىت.

نِظَامٌ مَلِكِيٌّ: پادىشاھلىق تۈزۈم.

أَمْرٌ مَلِكِيٌّ: شاھانە پەرمان، ئەمر-پەرمان، بۇيرۇق، شاھ پەرمانى.

مُسْتَشَارٌ مَلِكِيٌّ: ئوردا مەسلىھەتچىسى.

مُوَظَّفٌ مَلِكِيٌّ: ئوردا ئەمەلدارى.

الْقَصْرُ الْمَلِكِيُّ: پادىشاھنىڭ سارىيى، پادىشاھنىڭ ئوردىسى.

مِلْكِيَّةٌ: ئىگىدارچىلىق ھوقۇقى؛ مۈلۈكچىلىك.

الْمِلْكِيَّةُ الْعَامَّةُ: دۆلەت ئىگىدارچىلىقى.

مِلْكِيَّةٌ خَاصَّةٌ: شەخسىي مۈلۈكچىلىك ھوقۇقى.

بِيَدِيْ عَقْدُ مِلْكِيَّةِ هَذِهِ الْأَرْضِ: بۇ يەرنىڭ ئىگىدارچىلىق توختامى مېنىڭ ئىلكىمدە.

مِلْكِيَّةٌ مُشْتَرَكَةٌ: ئورتاق ئىگىدارچىلىق ھوقۇقى.

حُكُومَةٌ مَلِكِيَّةٌ: پادىشاھلىق ھۆكۈمەت.

الْأُسْرَةُ الْمَلِكِيَّةُ: خان جەمەتى.

مَلَابِسُ مَلِكِيَّةٌ: شاھانە تون.

مَلِكِيَّةٌ وِرَاثِيَّةٌ: تەختى مىراسخورلۇق تۈزۈمى.

مَلِكِيَّةٌ: خانلىق تۈزۈم، پادىشاھلىق تۈزۈم، مونارخىيە، مونارخىيىلىك تۈزۈم.

مَلَّ يَمَلُّ / يَمَلُّ مَلًّا: زېرىكتى، ئىچى پۇشتى، تىت-تىت بولدى.

مَلَّ الثَّوْبَ: كىيىمنى يوغان-يوغان تىكتى، شىردى.

مَلَّ يَمَلّ مَلًّا وَمَلاَلًا وَمَلَّةً وَمَلاَلَةً الشَّيْءَ وَمِنْهُ: يامان كۆردى، ئۆچمەنلىك قىلدى، نارازى بولدى، بىزار بولدى، جانغا تەگدى، زېرىكتۈردى، بىزار قىلدى.

رَجُلٌ لاَ يَمَلّ: هارماس ئادەم.

«خُذُوْا مِنَ الْعَمَلِ مَا تُطِيْقُوْنَ فَإِنَّ اللهَ لاَ يَمَلّ حَتَّى تَمَلُّوْا» ‹حديث›: تائەت، ئىبادەتلەردىن تاقەت قىلالايدىغانلىرىڭلارنى قىلىڭلار، چۈنكى سىلەرگە مالال كەلمىگۈچە ئاللاھقا مالال كەلمەيدۇ.

لَقَدْ مَلَلْتُ مِنَ السَّفَرِ بِالْقِطَارِ فَأَنَا لَمْ أَبْرَحْهُ طِوَالَ نَهَارَيْنِ وَلَيْلَتَيْنِ: پويىزدا ئىككى كېچە-كۈندۈز مېڭىپ پويىزدا مېڭىشقا تويدۇم.

مَلٌّ: تىت-تىت بولماق، ئىچى تىتىلداشماق، مالال بولماق، بىزار بولماق، زېرىكمەك، چارچىماق.

مَلَلٌ: زېرىكمەك، مالال بولماق.

مَلاَّحٌ: ماتروس، دېڭىزچى، پاراخوت خىزمەتچىسى؛ پورت يول باشلىغۇچىسى؛ تۇزچى، تۇز ساتقۇچى.

مَلاَّحَةٌ: تۇز كانى، تۇز ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسى، تۇزخانا، تۇز كۆلى، تۇز چىقىدىغان كۆل، تۇز ماكانى، تۇز قاچىسى.

مُلاَّحِيٌّ: ئاق ئۈزۈم، ئاق ئۈزۈن ئۈزۈم، موناقى ئۈزۈم، بىجاقىي ئۈزۈم.

مَلاَّسَةٌ: تىرنا، سۆرەم.

مَلاَّقٌ: تەخسىكەش، يالاقچى، خۇشامەتچى.

مَلاَّقَةٌ: سۆرەم، تىرنا.

مَلاَلَةٌ: سەۋرسىز، چۇس، قىزىققان.

مَلاَّ يُمَلِّئُ تَمْلِئَةً: تولدۇردى، قاچىلىدى، تولدۇرۇۋەتتى.

مُلَّةٌ ج مُلَلٌ: تۇلۇمەك، زىغ-زىغ سالماق.

مُلَّةُ السَّرِيْرِ: تۆشەك ئاستىغا قويۇلىدىغان كارىۋات ئۈستىدىكى تاختا.

مَلَّةٌ: رايى يېنىپ كەتمەك، زېرىكمەك؛ قىزىغان چاغدا چىقىدىغان تەر، چوغ، ئىسسىق كۈل.

خُبْزُ الْمَلَّةِ: كۆمەچ نان.

مِلَّةٌ ج مِلَلٌ: دىنىي ئەقىدە، دىنىي قائىدە؛ مۇراسىم؛ شەرىئەت.

الْمِلَّةُ السَّمْحَاءُ: كەڭ دىن، ئىسلام دىنى.

مَلَّحَ يُمَلِّحُ تَمْلِيْحًا: تۇز سالدى، تۇز قوشتى، تۇزلىدى.

مَلَّحَ السَّمَكَ: بېلىقنى تۇزلىدى.

مَلَّدَ يُمَلِّدُ تَمْلِيْدًا الْجِلْدَ: تېرىنى ئەيلىدى.

مَلَّسَ يُمَلِّسُ تَمْلِيْسًا الشَّيْءَ: تەكشىلىدى، تۈزلىدى، سىلىقلىدى.

مَلَّسَ الرُّخَامَ: مەرمەر تاشنى سىلىقلىدى.

مَلَّطَ يُمَلِّطُ تَمْلِيْطًا الْحَائِطَ: تامنى سۇۋىدى.

مَلَّقَ يُمَلِّقُ تَمْلِيْقًا: تۈزلىدى، سىلىقلىدى.

مَلَّكَ يُمَلِّكُ تَمْلِيْكًا: تەقدىم قىلدى، ھەدىيە قىلدى، سوغا قىلدى، ئۆتۈنۈپ بەردى؛ پادىشاھ قىلدى.

مَلَّكَهُ أَرْضًا: ئۇنى زېمىنغا ئىگە قىلدى.

مَلَّلَ يُمَلِّلُ تَمْلِيْلاً: ئۇياق-بۇياققا ئۆرۈدى، ئۆرۈپ-چۆرۈدى.

مَلَّى يُمَلِّي تَمْلِيَةً: سوزدى، ئۇزارتتى، ئۇزۇن قىلدى.

مُلِّي: كۆمەچ نان.

مِلِّيمٌ ج مِلِّيمَاتٌ: مىللىم (بىر پۇڭ ـ مىسسىرنىڭ پۇلى).

«اَلْجُنَيْهُ الْمِصْرِيّ يُسَاوِيْ أَلْفَ مِلِّيمٍ»: مىسسىرنىڭ بىر جۇنەي پۇلى مىڭ مىللىمغا تەڭ.

مِلِّيٌّ: مىللىي، گۇرۇھنىڭ، ئېقىمنىڭ، مەزھەپنىڭ، خەلقنىڭ.

مَلْمَحٌ ج مَلَامِحُ: چىراي، قىياپەت، تاشقى كۆرۈنۈش.

مُنْذُ تَحْسِينِ الْأَعْمَالِ الْإِدَارِيَّةِ طَرَأَتْ عَلَى هَذَا الْمَصْنَعِ مَلَامِحُ جَدِيدَةٌ: باشقۇرۇش ئىشلىرى ياخشىلانغاندىن كېيىن بۇ زاۋۇتنىڭ قىياپىتى يېڭىلاندى.

هَذِهِ الْبِنْتُ لَهَا مَلَامِحُ أُمِّهَا: بۇ قىزنىڭ چىرايى ئانىسىغا ئوخشايدۇ.

مَلْمَسٌ: تېگىش، تۇتىدىغان جاي، تۇتماق، سىلىماق.

مَلْمَسُ الْحَشَرَاتِ ج مَلَامِسُ: ھاشاراتلارنىڭ سەزگۈ ئەزاسى.

مَلْمَسِيٌّ: تېگىش، (سىزىمغا ئائىت).

مَلْمَلَ يُمَلْمِلُ مَلْمَلَةً: ئالدىرىدى، تېز بولدى، ئىتتىك ماڭدى.

مَلْمَلَةٌ: بىئارام قىلدى، تەشۋىشلەندۈردى، تىت-تىت قىلدى.

مُلَمْلَمَةُ الْفِيلِ: پىل تۇمشۇقى، خارتۇم.

مِلَمٌّ: تىرنا، سۆرەم.

مُلِمٌّ ج مُلِمُّونَ: بىلگۈچى، بىلىدىغان.

«فُلَانٌ مُلِمٌّ بِفَنِّ الطَّبْخِ»: پالانى تاشپەزلىك ھۈنىرىنى بىلىدۇ.

مُلِمَّةٌ ج مُلِمَّاتٌ: قاتتىق مۇسىبەت.

مُلَمَّعٌ: پارقىراق، پالتىراق، نۇرلۇق، چاقناپ تۇرىدىغان؛ كۆللۈك؛ ئالىبۇلىماچ.

«قُمَاشٌ مُلَمَّعٌ»: كۆللۈك رەخت.

«حِصَانٌ مُلَمَّعٌ»: ئالا ئات.

خَدٌّ مُلَمَّعٌ: نۇرلۇق يۈز.

مَلْمُوسٌ ج مَلْمُوسَاتٌ: تۇتۇپ بىلىنىدىغان، تېگىپ كەتكەن، سىلانغان، تۇتۇلغان، سۈركەلگەن، ئۇچراشقان، دوقۇرۇشقان.

مَلْمُوسَاتٌ: سەزگىلى بولىدىغان نەرسىلەر.

مَلْمُومٌ: ساراڭ بولۇپ قالغان، ئېلىشىپ قالغان، ئەقلىدىن ئادىشىپ قالغان، توپلانغان، يىغىلغان، جەمئىي.

مَلَنْخُولِيَا: خامۇشلۇق كېسىلى، مالىخولىيا، سەۋدا.

مَلْهَاةٌ: كومېدىيە، قىزىق ئويۇن، كۈلكىلىك ئويۇن، كۈلدۈرگە.

مَلْهَاةٌ بِاللُّغَةِ الْعَامِّيَّةِ: ئاۋام تىلى بىلەن يېزىلغان كومېدىيە.

مُلْهِمٌ: ئىلھام بەرگۈچى، ۋەھيى قىلغۇچى، بېشارەت بەرگۈچى، رىغبەتلەندۈرگۈچى، يول كۆرسەتكۈچى.

مُلْهَمٌ: ئىلھامى كەلگەن.

«شَاعِرٌ مُلْهَمٌ»: ئىلھامى تاشقان شائىر.

«رَسَّامَةٌ مُلْهَمَةٌ»: ئىلھامى تاشقان ئايال رەسسام.

مُلَهَّقٌ: ئاق رەڭلىك.

رَأْيٌ مَلَهْوَجٌ: پىشمىغان پىكىر.

مَلْهُوفٌ: ھەسرەت چەككەن، قايغۇرغان، ئاھ ئۇرغان، غەمكىن.

«مَلْهُوفٌ عَلَى جَمْعِ الْمَالِ»: مال يىغىشقا بەك ھېرىس.

«إِمْرَأَةٌ مَلْهُوفَةٌ لِفَقْدِ وَلَدِهَا»: بالىسىنىڭ ئۆلگىنىگە ھەسرەت چەككەن ئايال.

مِلْهًى ج مَلَاهٍ: ئويۇنچۇق، چالغۇ ئەسۋابى.

مَلْهًى ج مَلَاهٍ ئويۇنخانا، كۆڭۈل ئېچىش سورۇنى، تاماشا قىلىدىغان جاي.

«مَلْهًى لَيْلِيّ»: كېچىلىك كۆڭۈل ئېچىش سورۇنى.

«مَلْهَى الصِّغَارِ فِي الْحَدِيقَةِ»: باغچىدىكى بالىلار ئوينايدىغان يەر.

مُلْهِيهِ: تاماشا قىلىدىغان، ئىچ پۇشۇقىنى چىقىرىدىغان، كۆڭۈل ئاچىدىغان.

مَلْوٌ: تېز ماڭماق، يۈگۈرمەك.

الْمَلَوَانِ: كېچە بىلەن كۈندۈز.

مَلْوَةٌ ج مَلَوَاتٌ: مەلۋە (قوش ئۆلچەم بىرلىكى بولۇپ) ئىككى قەدەم ياكى 4.125 لىترغا تەڭ.

مُلْوَحَةٌ: تۇزلۇق، تۇزلانغان.

مِلْوَذَةٌ ج مَلَاوِذُ: پاناھلىنىدىغان جاي، پاناھگاھ.

مِلْوَقٌ ج مَلَاوِقُ: دورا قوشۇقى.

مُلُوكِيٌّ: پادىشاھنىڭ، خاننىڭ، شاھنىڭ، پادىشاھلىق، خانلىق، شاھلىق، خان جەمەتىنىڭ، خانغا تەۋە.

مَلُولٌ . مَلُولَةٌ: سەۋرسىز، چۇس، قىزىققان، چىچىلغاق، زېرىككۈچى، ئىچى پۇشقۇچى.

مَلُومٌ: خاتالىق ئۆتكۈزگەن، مالامەت قىلىنغۇچى، ئەيىبلەنگۈچى.

مُلَوَّثٌ: بۇلغانغان.

«ثَوْبٌ مُلَوَّثٌ بِالْحِبْرِ»: سىياھ بىلەن بۇلغانغان كىيىم.

«هَوَاءٌ مُلَوَّثٌ»: بۇلغانغان ھاۋا.

«أَنْهَارٌ مُلَوَّثَةٌ»: بۇلغانغان دەريالار.

مُلَوَّنٌ: رەڭلىك، بوياقلىق، سىرلاقلىق، بويالغان، رەڭ بېرىلگەن.

لِبَاسٌ مُلَوَّنٌ: رەڭدار كىيىم، گۈللۈك كىيىم.

تَلْفَزَةٌ مُلَوَّنَةٌ: رەڭلىك تېلېۋىزىيە.

مِلْوًى ج مَلَاوٍ: كۈلۈچ.

مَلْوِيَّةُ الطَّبْلَةِ: دۇمباق چوكىسى.

مَلْوِيٌّ: ئەگرى، ئەگرى-بۈگرى، ئەگرى-توقاي، سىڭايان، قىيسىق.

مَلِيءٌ ج مِلَاءٌ وَأَمْلِئَاءُ: باي، ھاللىق، توق، پاراۋان، باياشات.

لَقَدْ أَصْبَحَ عَمَلُهُ مُؤَخَّرًا مَلِيئًا بِالْمُشْكِلَاتِ لِذَلِكَ فَإِنَّهُ يَمُرّ بِأَوْقَاتٍ عَصِيبَةٍ: ئۇنىڭ خىزمىتى يېقىندىن بۇيان نۇرغۇن قىيىنچىلىقلارغا دۇچ كېلىپ ئۇنىڭ كۈنى تەس بولماقتا.

مِلْيَارٌ ج مِلْيَارَاتٌ: مىليارد.

صَاحِبُ الْمِلْيَارَاتِ: مىلياردېر.

«زَادَ سُكَّانُ الصِّينِ عَلَى مِلْيَارِ نَسَمَةٍ»: جۇڭگونىڭ نوپۇسى بىر مىلياردتىن ئۇشۇق.

مَلِيحٌ م مَلِيحَةٌ ج مِلَاحٌ وَأَمْلَاحٌ: چىرايلىق، گۈزەل.

مَلِيحٌ مِنَ السَّمَكِ: تۇزلانغان بېلىق.

قَدِيدٌ مَلِيحٌ: تۇزلاپ قۇرۇتۇلغان گۆش.

فَتَاةٌ مَلِيحَةٌ: گۈزەل قىز.

مَلِيخٌ: تەمسىز، تېتىقسىز، لەززەتسىز، مەززىسىز، ئاجىز.

مَلِيخٌ مِنَ الطَّعَامِ: بۇزۇلغان يېمەكلىك.

مَلِيصٌ: تېيىلغاق، سىلىق، چۈشۈرۈۋېتىلگەن بالا.

مَلِيطٌ ج مُلْطٌ: تاقىر باش، پاينەك باش.

مَلِيكٌ ج مُلَكَاءُ: پادىشاھ، خوجايىن، مۈلۈكدار.

مَلِيلٌ: كىشىنى زېرىكتۈرىدىغان، بىزار قىلىدىغان، زېرىكەرلىك.

مَلِيمٌ: خاتالاشقان، خاتالىق ئۆتكۈزگۈچى، ئەيىبلەشكە تېگىشلىك.

مُلِينٌ: يۇمشاتقۇچى، كۆندۈرگۈچى، ئىچ ئاتەت قىلدۇرغۇچى، سۈرگە.

مَلِيٌّ: ئۇزۇن زامان، ئۇزۇن ۋاقىت.

﴿وَاهْجُرْنِي مَلِيًّا﴾ ‹قرآن›: ئۇزاق زامان مەندىن يىراق تۇرغىن.

مَلِيٌّ ج أَمْلِيَاءُ: باي، ھاللىق، توق، پاراۋان.

مُلَيِّنٌ: يۇمشاتقۇچى، كۆندۈرگۈچى، ئىچ ئاتەت قىلدۇرغۇچى، باش ئەگدۈرگۈچى، سۈرگە.

زَيْتُ الْخِرْوَعِ مِنَ الْمُلَيِّنَاتِ: ئابدىمىلىك يېغى - سۈرگە دورىسىدۇر.

مَمَاتٌ: ئۆلۈم، مامات.

مُمَاتٌ: ئەمەلدىن قالغان، بىكار قىلىنغان؛ كونىراپ قالغان، تاشلىۋېتىلگەن، ئىستېمالدىن قالغان(سۆز).

مُمَاثِلٌ: ئوخشاپ كېتىدىغان، ئوخشاش، بىر خىل، بىردەك، مۇۋاپىق، مۇناسىپ، لايىق.

«مُذَكِّرَةٌ مُمَاثِلَةٌ»: دىپلوماتىك نوتا.

مُمَاحِكٌ: ئۇرۇشقاق، جېدەلخور، مۇنازىرىچى.

مَمَادِحُ: ماختىنىدىغان ئىشلار، نەتىجە، ئۆنۈم، تۆھپە.

مُمَاذِقٌ: ساختىپەز، كاززاپ، يالغانچى.

مُمَارِسٌ: پۇختا، تەجرىبىلىك، تەدبىرلىك، شۇغۇللانغۇچى، مەلىكىلىك.

طَبِيبٌ مُمَارِسٌ: پراكتىكانت دوختۇر.

مُمَارَسَةٌ: شۇغۇللانماق، ھەپىلەشمەك.

مُمَارَسَةُ التِّجَارَةِ: سودا بىلەن شۇغۇللىنىش.

الْمُمَارَسَةُ الْإِجْتِمَاعِيَّةُ: ئىجتىمائىي ئەمەلىيەت.

مُمَارَسَةُ الْأَعْمَالِ الشِّرِّيْرَةِ: ئەسكىلىك بىلەن شۇغۇللانماق.

الْمُمَارَسَةُ الْعَمَلِيَّةُ: خىزمەت ئەمەلىيىتى، ئەمەلىي مەشىق.

بِالْمُمَارَسَةِ: ئەمەلىيەت ئارقىلىق.

بَيْعٌ بِالْمُمَارَسَةِ: كېلىشىم باھادا سېتىپ بېرىش.

أَخَذَ الشَّيْءَ بِالْمُمَارَسَةِ: كېلىشىم باھادا ئالدى.

مُمَازَحَةٌ: چاقچاقلاشماق، ئويناشماق.

مَا أَلْطَفَ مُمَازَحَةَ جَدِّي: بوۋامنىڭ چاقچىقى نېمىدېگەن يۇمۇرلۇق.

مُمَاسٌّ (فِي الْهِنْدَسَةِ): كەسمە سىزىق، تانگېنس.

مُمَاسَّةٌ: تۇتماق، تەگمەك؛ سارائلىق.

مُمَاطِلٌ: ئارقىغا سوزغۇچى، كېچىكتۈرگۈچى.

مُمَاطَلَةٌ:كەينىگە سۈرمەك، كېچىكتۈرمەك.

خَاصَّةُ الْمُمَاطَلَةِ: سوزۇلۇشچانلىق، كېڭىيىشچانلىق.

مَمَالٌّ: يانتۇلۇق، يانتۇلۇق دەرىجىسى.

مُمَالَأَةٌ: يان باسماق، تەرىپىنى ئالماق؛ ھەۋەس قىلماق، مەيلى بولماق، ئامراق بولماق.

مُمَالِئٌ: يان باسقۇچى، تەرىپىنى ئالغۇچى، ھەۋەس قىلغۇچى.

مُمَانَعَةٌ: قارشى تۇرماق، قارشىلىق قىلماق، قارشىلاشماق، باش تارتماق، نارازىلىق بىلدۈرمەك.

مُمْتَازٌ: ئەلا، مۇنەۋۋەر، ئالاھىدە ياخشى، باشقىلاردىن ئارتۇق، ئىمتىيازلىق.

اَلْوَضْعُ مُمْتَازٌ: ۋەزىيەت ناھايىتى ياخشى.

«عَدَدٌ مُمْتَازٌ مِنَ الْمَجَلَّةِ»: ژۇرنالنىڭ ئالاھىدە سانى.

مُعَلِّمٌ مُمْتَازٌ: ئالاھىدە ئوقۇتقۇچى.

نَالَ دَرَجَةً عِلْمِيَّةً مُمْتَازَةً: يۇقىرى ئىلمىي ئۇنۋانغا ئېرىشتى.

مُمْتَثِلٌ: بويسۇنغۇچى، ئىتائەت قىلغۇچى، ئىتائەتچان، تەسلىم بولغۇچى، باش ئەگكۈچى، ئەگەشكۈچى.

مُمْتَحِنٌ: ئىمتىھان ئالغۇچى، سىناق قىلغۇچى.

«أَتَى الْمُمْتَحِنُوْنَ مِنَ الْعَاصِمَةِ»: ئىمتىھان ئالغۇچىلار پايتەختتىن كەلدى.

عَقَدَتْ لَجْنَةُ الْمُمْتَحِنِيْنَ اِجْتِمَاعًا خِتَامِيًّا: ئىمتىھان ئالغۇچىلار ھەيئىتى خۇلاسە يىغىنى ئاچتى.

مُمْتَحَنٌ: ئىمتىھاندىن ئۆتكەن، سىنالغان، تەجرىبە قىلىنغان.

صَدِيْقٌ مُمْتَحَنٌ: سىناقتىن ئۆتكەن دوست.

مُمْتَدٌّ: كېڭەيتىلگەن، ئۇزارتىلغان، سوزۇلغان.

مُمْتَزَجٌ: (بىرىكمە دورا) ئارىلاشما، ئارىلاشما

ماددا، بىرىكمە ماددا.

مُمْتَصٌّ: سۈمۈرۈلۈشچانلىق..

مُمْتَطٍ: مىنگۈچى، ئۇلاغلىق.

مُمْتِعٌ: مەنپەئەتلىك، كىشىنى زوقلاندۇرىدىغان، كىشىنى مەپتۇن قىلىدىغان، قىزىق، قىزىقارلىق.

سَفَرٌ مُمْتِعٌ: كۆڭۈللۈك سەپەر.

أَقْوَالٌ مُمْتِعَةٌ: قىزىقارلىق پاراڭلار.

كَانَتِ الرِّحْلَةُ مُمْتِعَةً جِدًّا: سەپەر ناھايىتى مەنىلىك بولدى.

رُكُوبُ الدَّرَّاجَةِ رِيَاضَةٌ مُمْتِعَةٌ: ۋېلسىپىت مىنىش مەنىلىك بەدەن چېنىقتۇرۇشتۇر.

مُمْتَعِضٌ: غەزەپلەنگۈچى، ئاچچىقلانغۇچى.

كَانَ مُمْتَعِضًا مِنْ تَصَرُّفَاتِ صَدِيقِهِ: ئۇ دوستىنىڭ قىلىقلىرىدىن غەزەپلەندى.

مُمْتَقِعٌ: ئۆڭۈپ كەتكەن، رەڭگى ئۆزگىرىپ كەتكەن، ئەسلىي رەڭگىنى يوقاتقان، تاتارغان.

مُمْتَلِئٌ: توشقۇ، تولۇق، تولغان.

مُمْتَلِئُ الْجِسْمِ: سېمىز.

«**حَدِيقَةٌ مُمْتَلِئَةٌ بِالْمُتَنَزِّهِينَ**»: سەيلە قىلغۇچىلار بىلەن تولغان باغچە.

مُمْتَلِئُ الشَّفَتَيْنِ: دورداي كالپۇك.

مُمْتَلِئُ الْخَدَّيْنِ: ئىككى مەڭزى گۆشلۈك.

مُمْتَلَكٌ ج مُمْتَلَكَاتٌ: مال - مۈلۈك، بايلىق، كاپىتال، مەبلەغ.

الْمُمْتَلَكَاتُ الْعَامَّةُ: ئامىمىنىڭ مال - مۈلكى.

مُمْتَنِعٌ: توسۇلغان، چەكلەنگەن.

مُمْتَنٌّ: كۆپ مىننەتدارلىق بىلدۈرگۈچى، كۆپ تەشەككۈر ئېيتقۇچى.

أَنَا مُمْتَنٌّ لَكُمْ جِدًّا: مەن سىلەردىن تولىمۇ مىننەتدار.

مُمْتَهِنٌ: خار، ئەرزىمەس، ھاقارەتلەنگەن.

مُمْتَهَنٌ: دائىم ئىشلىتىلىدىغان، كونا، كونىراپ قالغان، كەمسىتىلگەن.

مُمَثِّلٌ: ۋاكالىتەن باشقۇرغۇچى، ۋاكالەتچى، ۋەكىل، گۇماشتا، ۋەكىللىك قىلغۇچى؛ ئارتىس، ئىجرا قىلغۇچى، ئورۇنلىغۇچى، رولچى.

مُمَثِّلٌ سِيَاسِيٌّ: ئەلچى.

مُمَثِّلٌ هَزْلِيٌّ: كومېدىيە ئارتىسى.

مُمَثِّلٌ تِجَارِيٌّ: سودا ۋەكىلى.

مُمَثِّلَةٌ: ئايال ئارتىس.

«**مُمَثِّلُوا الشَّعْبِ**»: خەلق ۋەكىللىرى.

«**مُمَثِّلُوا الدَّوْلَةِ فِي الْخَارِجِ**»: دۆلەتنىڭ چەت ئەلدىكى ئەلچىلىرى.

مَمْجُوجٌ: تاشلىۋېتىلگەن، چۈرۈۋېتىلگەن، ئېتىپ تاشلانغان، ۋاز كەچكەن، تۆكۈۋرۈپ تاشلانغان.

مِمْحَاةٌ: ئۆچۈرگۈچ، سۈرتكۈچ.

مَمْحَقَةٌ: ھالاك بولماق، زىيانغا ئۇچرىماق، زىيانكار.

«**الْحِلْفُ مَنْفَقَةٌ لِلسِّلْعَةِ مَمْحَقَةٌ لِلْكَسْبِ**» «حديث»: «يالغان قەسەم مالنىڭ بازىرىنى چىقىرىدۇ، بەرىكىتىنى كەتكۈزىدۇ».

مُمْحِلٌ: قاقاس، قاقاسلىق، قۇرغاق، قۇرغاقچىلىق، مۇنازىرىلەشكۈچى.

مَمْحُوْنٌ: قىيىنچىلىققا دۇچار بولغۇچى.

مِمْخَضَةٌ ج مَمَاخِضُ: تۇلۇم، قايماق ئايرىش سايمىنى.

مَمْدُودٌ: كېڭەيتىلگەن، قانات يايدۇرۇلغان، ئۇزارتىلغان، سوزۇلغان، يېيىلغان، كېرىلگەن، كۆپ.

﴿**وَجَعَلْتُ لَهُ مَالاً مَمْدُوداً**﴾ «قرآن»: ئۇنىڭغا نۇرغۇن

مال بەردىم.

حَبْلٌ مَمْدُودٌ: ئۇزۇن ئارغامچا.

مِمْرَاحٌ: شوخ، تېتىك، جانلىق، ھەرىكەتچان؛ يىغلاڭغۇ كۆز.

مِمْرَاضٌ: ئاغرىقچان، كېسەلچان.

مِمْرَحٌ: شوخ، تېتىك، جانلىق، ھەرىكەتچان؛ يىغلاڭغۇ كۆز.

مَمَرٌّ ج مَمَرَّاتٌ وَ مَمَارّ: كاردور، ئايۋان، چىغىر يول، كىرىش- چىقىش ئېغىزى.

«مَمَرّ الرَّاجِلِيْنَ»: پىيادىلەر يولى.

«مَمَرٌّ سُفْلِيٌّ»: ئاستى ئۆتۈش يولى.

«الْمَمَرّ الْجَوِّيّ لِلطَّائِرَاتِ»: ئاۋىئاتسىيە يولى، ھاۋا يولى.

عَلَى مَمَرِّ الْعُصُوْرِ: ئەسىرلەر بويىي، زامان- زاماندىن.

مُمَرَّدٌ: سىلىقلانغان، تەكشىلەنگەن، ياسالغان.

﴿إِنَّهُ صَرْحٌ مُمَرَّدٌ مِّنْ قَوَارِيرَ﴾ «قۇرئان»: «شۈبھىسىزكى، ئۇ ئەينەكتىن ياسالغان سارايدۇر».

مُمَرِّض ج مُمَرِّضُونَ م مُمَرِّضَةٌ ج مُمَرِّضَاتٌ: سېستىرا.

الْمُمَرِّضَةُ تُسَاعِدُ الطَّبِيْبَ فِي عِلَاجِ الْمَرْضَى: سېستىرا قىز كېسەللەرنى داۋالاشتا دوختۇرغا ياردەملىشىدۇ.

مُمَرَّغٌ: مىلەنگەن، سۇركەلگەن.

لِمَاذَا أَصْبَحَ جَسَدُكَ مُمَرَّغًا بِالتُّرَابِ: بەدىنىڭ نېمىشقا توپىغا مىلىنىپ كەتتى.

مُمَرِّنٌ: تەلىم بەرگۈچى، مەشىق قىلدۇرغۇچى، چېنىقتۇرغۇچى، مەشقاۋۇل.

«مُمَرِّنٌ رِيَاضِيٌّ»: ترېنېر.

مُمَرَّنٌ: چېنىققان، ئىش كۆرگەن، ئىش بىلىدىغان، تەجرىبىلىك، تەدبىرلىك.

مَمْرُوْرٌ: ئۆتىلىك، ئۆت سۇيۇقلۇقىنىڭ، ئۆت

تېمپېرامېنت، چوس، تېرىككەك، قىنى قىزىق، ئاچچىقى يامان.

مَمْرُوْضٌ: كېسەل بولۇپ قالغان، ئاغرىپ قالغان.

مُمَزَّقٌ: پارچە، يىرتىق، تىتىلىپ كەتكەن.

ثوب مُمَزَّقٌ: كونا كىيىم.

مَمْزُوْجٌ: (بىرىكمە دورا) ئارىلاشما، ئارىلاشما ماددا، بىرىكمە ماددا.

مِمْسَحَةٌ ج مِمْسَحَاتٌ وَمَمَاسِحُ: پول يۇغۇچ، سۈرتكۈچ، دەسمال، يۇغۇچ.

مُمْسِكٌ: بېخىل، پىخسىق، پىششىق، چىڭ تۇتقۇچى، ئىقتىسادچىل.

مَمْسُوْخٌ: شەكلى ئۆزگەرگەن، بۇزۇپ كۆرسىتىلگەن، شەكلى بۇزۇلغان، ھالىتى ئۆزگىرىپ كەتكەن، بۇرمىلانغان، مېيىپ، مەجرۇھ، يىرگىنچلىك، رەزىل، سەت، كۆرۈمسىز، بەتبەشىرە.

فَرَسٌ مَمْسُوْخٌ: ئورۇق ئات.

مَمْسُوْسٌ: ئۇچراشقان، تېگىپ كەتكەن، يېقىنلاشقان، ئارىلاشقان؛ ساراڭ، تەلۋە، سەۋدايى.

مُمْسَى: كېچە، تۈن، كەچقۇرۇن، كەچ، ئاخشام، گۇگۇم، زاۋال، قاش قارايغان چاغ.

مِمْشَقَةٌ ج مَمَاشِقُ: تارغاق، چوتكا، سۈزگۈچ (باش تارايدىغان).

مَمْشُوْطٌ: تارالغان.

مَمْشُوْقٌ م مَمْشُوْقَةٌ: ئېگىز بويلۇق، زىلۋا بويلۇق.

قَدٌّ مَمْشُوْقٌ: زىلۋا بوي.

إِمْرَأَةٌ مَمْشُوْقَةٌ: غۇنچە بوي ئايال.

مَمْشًى ج مَمَاشٍ: پىيادىلەر يولى، ياقا يول، ئۆتۈشمە يول، چىغىر يول، كاردور؛ خالاق يولى.

مَمْشَى السَّيَّارَاتِ: ماشىنا يولى.

مَمْشَى الْمُتَنَزِّهِينَ: ساياھەتچىلەر يولى.

مِمَصٌّ ج مِمَصَّاتٌ: ئېمىزگۇ، شوراش (سۈمۈرۈش) تۇرۇبىسى، غاڭزا.

مِمَصّ سِيفُونِيّ: سىفون نەيچىسى (فىزىكىلىق ئاتالغۇ).

مَمْصُوصٌ: شورالغان، سۈمۈرۈلگەن، چېكىلگەن، تارتىلغان، ئېمىلگەن، ئىچىلگەن؛ جۇدەڭ، ئورۇق.

مُمْضٍ: ئىمزا قويغۇچى، قول قويغۇچى.

مُمْضًى: ئىمزا قويۇلغان، قول قويۇلغان.

مِمْطَرٌ وَمِمْطَرَةٌ ط مَمَاطِرُ: يامغۇرلۇق چاپان، پلاش.

مُمْطِرٌ: يامغۇرلۇق.

مِمْطَلٌ ج مَمَاطِلُ: ئوغرى، قاراقچى، بۇلاڭچى، بولقا.

مَمْطُولٌ: بازغانلانغان، سوقۇلغان، تاۋلانغان، كېچىكتۈرۈلگەن، ئارقىغا تارتىلغان، ئۇزارتىلغان،

مَمْطُولِيَّةٌ: سوزۇلۇشچانلىق، كېڭىيىشچانلىق، ئېلاستىكىلىق، ئەۋرىشىملىك.

مَمْعُودٌ ج مَمْعُودُونَ: ئاشقازىنى ئاغرىغان ئادەم.

مُمَغْطَسٌ: ماگنىتلاشقان.

إِبْرَةٌ مُمَغْطَسَةٌ تَتَّجِهُ إِلَى الشِّمَالِ: كومپاسنىڭ يىڭنىسى شىمالنى كۆرسىتىپ تۇرماقتا.

مُمَغْنَطٌ: ماگنىتلاشقان.

مَمْقُوطٌ: ئۆچ كۆرۈلگەن، يامان كۆرۈلگەن.

مُمْكِنٌ: مۇمكىن، ئىمكانىيەت؛ مۇمكىنچىلىك، ئېھتىمال، تەسەۋۋۇر قىلغىلى بولىدىغان.

مِنَ الْمُمْكِنِ: ئېھتىمال، بەلكى.

غَيْرُ مُمْكِنٍ: .. مۇمكىن ئەمەس، بولمايدۇ.

مِنَ الْمُمْكِنِ أَنْ :. مۇمكىنكى، ئىمكانىيەت باركى، قىلغىلى بولىدىغان.

فِي أَقْرَبِ وَقْتٍ مُمْكِنٍ: مۇمكىنقەدەر، ئەڭ قىسقا ۋاقىت ئىچىدە.

مُمْكِنَاتٌ: . مۇمكىنچىلىك، ئىمكان، ئىمكانىيەت.

مِمْلَاقٌ: تەخسىكەش، يالاقچى، خۇشامەتچى.

مَمْلَحَةٌ: تۇز كانى، تۇز ئىشلەپچىقىرىش كارخانىسى، تۇز كۆلى، تۇز قاچىسى.

مِمْلَسَةٌ: تىرنا، سۆرەم.

مِمْلَقٌ . مِمْلَقَةٌ: سۆرەم، تىرنا.

مَمْلَكَةٌ ج مَمَالِكُ: پادىشاھلىق دۆلەت، مەملىكەت

«الْمَمْلَكَةُ الْمَغْرِبِيَّةُ»: ماراكەش پادىشاھلىقى.

«الْمَمْلَكَةُ الْعَرَبِيَّةُ السُّعُودِيَّةُ»: سەئۇدى ئەرەبىستانى پادىشاھلىقى.

مَمْلَكَةُ الْحَيَوَانَاتِ: ھايۋاناتلار دۇنياسى.

مَمْلَكَةُ النَّبَاتِ: ئۆسۈملۈكلەر دۇنياسى.

مَمْلَكَةُ الطُّيُورِ: قۇشلار دۇنياسى.

مُمِلٌّ: كىشىنى زېرىكتۈرىدىغان، كىشىنى بىزار قىلىدىغان.

مُمِلٌّ جِدًّا: ناھايىتى زېرىكەرلىك.

مُمَلَّحٌ: تۇزلانغان، تۇزغا چىلانغان.

مَمْلُوءٌ: توشقۇق، توشقۇزۇلغان، تولغان.

مَمْلُوحٌ: تۇزلانغان.

مَمْلُوكٌ: ئىگىلىۋېلىنغان، قولغا ئېلىۋېلىنغان.

مَمْلُوكٌ ج مَمَالِيكُ: قۇل.

لَا وُجُودَ لِلْمَمْلُوكِ فِي الْعَصْرِ الْحَاضِرِ: ھازىرقى ئەسىردە قۇل مەۋجۇت ئەمەس.

مَمْلُولٌ: زېرىكىشلىك، زېرىكتۈرىدىغان، كۆڭۈلسىز.

مَمْلُوٌّ: توشقۇق، توشقۇزۇلغان، تولغان.

مَمُوتٌ: پىلنىڭ ئەجدادلىرى.

مَمْنُوعٌ: چەكلەنگەن، مەنئى قىلىنغان، توسۇلغان.

مَمْنُوعُ التَّدْخِينِ: تاماكا چېكىشكە بولمايدۇ.

بَضَائِعُ مَمْنُوعَةٌ: چەكلەنگەن ماللار.

مَمْنُوعُ الدُّخُولِ لِمَنْ لَيْسَ لَهُ عَمَلٌ: ئىشى يوق

ئادەمنىڭ كىرىشىگە بولمايدۇ.

مُرُوْرُ السَّيَّارَاتِ مَمْنُوعٌ هُنَا: بۇ يەردىن ماشىنا ئۆتۈشكە بولمايدۇ.

مَمْنُوْعَاتٌ: ئەتكەس ماللار.

مَمْنُوْنٌ: ئۈزۈلگەن، كېسىلگەن، ئاجىز؛ كۆچلۈك، مىننەتدار.

أَنَا مَمْنُوْنٌ لِمُسَاعَدَتِكَ:مەن سىزنىڭ ياردىمىڭىزدىن مىننەتدار.

﴿فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ﴾ «قۇرئان»: «ئۇلارغا ئۈزۈلمەس ئەجىر بېرىلىدۇ».

مَمْنُوْنِيَّةٌ: مىننەتدار بولماق، تەشەككۇر ئېيتماق، مىننەتدارلىق بىلدۈرمەك، رەھمەت ئېيتماق.

قَبِلْتُ دَعْوَتَكَ بِكُلِّ مَمْنُوْنِيَّةٍ:چاقىرىقىڭىزنى تەشەككۇر بىلدۈرۈش بىلەن قوبۇل قىلدىم.

مُمَهَّدٌ: سېلىنغان، ياتقۇزۇلغان، يېيىلغان، تەييارلانغان، سەرەمجانلاشتۇرۇلغان.

«فِرَاشٌ مُمَهَّدٌ»: سېلىنغان تۆشەك.

«طَرِيْقٌ مُمَهَّدَةٌ»: تۈزلەنگەن يول.

مِمْوَاجٌ: كىموغراف (ئىچكى ئەزالارنىڭ ھەرىكىتىنى خاتىرىلەش ئەسۋابى).

مُمَوِّلٌ: باجگىر، باجچى، باج تۆلىگۈچى؛ مەبلەغ بىلەن تەمىنلىگۈچى.

مُمَوَّلٌ: كاپىتالىست، پۇلدار.

مُمَوَّهٌ: ھەل بېرىلگەن.

مُمِيْتٌ: ئۆلتۈرىدىغان، جاننى ئالىدىغان، جاندىن جۇدا قىلىدىغان، ئۆلۈمگە ئېلىپ بارىدىغان.

سُمٌّ مُمِيْتٌ: جاننى ئالىدىغان زەھەر.

مَرَضٌ مُمِيْتٌ: جان ئالىدىغان كېسەل.

خَطِيئَةٌ مُمِيْتَةٌ: ئۆلۈمگە ئېلىپ بارىدىغان گۇناھ.

مُمَيِّزٌ: ناھايىتى روشەن، ناھايىتى ئېنىق، كۆرۈنەرلىك، ئەلا.

مُمَيِّزٌ:پەرقلەندۈرگۈچى، ئايرىغۇچى، ئالاھىدە، ئەقىللىق، ئىدراكلىق.

صِفَةٌ مُمَيِّزَةٌ: ئالاھىدە سۈپەت، خۇسۇسىيەت.

مَنْ: سوئال ئىسمى بولۇپ «كىم» دېگەننى بىلدۈرىدۇ. مەسىلەن:

مَنْ أَنْتَ: سەن كىم؟

مَنْ: ... غان، ... گۇچى دېگەن مەنىلەرنى بىلدۈرىدۇ.

مَنْ يَزْرَعْ يَحْصُدْ: تېرىغان ئورار.

مَنْ يَخْدِمِ الشَّعْبَ يَحْتَرِمْهُ الشَّعْبُ: خەلققە خىزمەت قىلغۇچىنى خەلق ھۆرمەتلەيدۇ.

مِنْ (حَرْفُ جَرٍّ): ئالدى قوشۇلغۇچى بولۇپ تۆۋەندىكى بىرقانچە خىل ئۇسۇلدا ئىشلىتىلىدۇ:

1) إِبْتِدَاءُ الْغَايَةِ: باشلىنىش نۇقتىسىنى بىلدۈرىدۇ.

مەسىلەن: سَافَرْتُ مِنَ الْقَاهِرَةِ: مەن قاھىرەدىن باشلاپ يولغا چىقتىم.

جِئْتُ مِنْ إِسْكَنْدِرِيَّةَ: مەن ئىسكەندەرىيەدىن كەلدىم.

مِنْ أَوَّلِهِ إِلَى آخِرِهِ: باشتىن-ئاخىر، باشتىن-ئاياغ.

مِنَ الْبِدَايَةِ إِلَى النِّهَايَةِ: باشتىن-ئاخىرغىچە، باشتىن-ئاخىر، باشتىن-ئاياغ.

مِنْ فَوْقٍ . مِنْ عَلَى: يۇقىرىدىن، ئۈستىدىن، تۆپىدىن.

مَرِضَ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ: ئۇ جۈمە كۈنىدىن تارتىپ (بېرى) كېسەل بولۇپ قالدى.

مِنَ الْآنَ: بۈگۈندىن كېيىن، ھازىردىن باشلاپ.

مِنْ أَيَّامٍ: بىرقانچە كۈندىن بۇيان.

جَاءَ مِنْ سَاعَتِهِ: ئۇ ناھايىتى تېزلا يېتىپ كەلدى، ئۆز ۋاقتىدا كەلدى.

2) لِلتَّبْعِيضِ: قىسمەنلىكنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن كېلىدۇ. مەسىلەن: هُوَ وَاحِدٌ مِنْهُمْ: ئۇ ئۇلارنىڭ ئارىسىدىكى بىرى.

مِنَ الْمَعْلُومِ أَنَّ: ھەممىگە مەلۇمكى، ھەممىگە ئايانكى.

مِنَ الْغَرِيْبِ أَنَّ: ئەجەبلىنەرلىكى شۇكى، قىزىقارلىقى شۇكى، غەلىتە يېرى شۇكى.

فَمِنْ دَوَاعِي الْأَسْفِ أَنَّ: ئەپسۇسلىنارلىقى شۇكى.

مِمَّا يُؤْسَفُ لَهُ أَنَّ: ئەپسۇسلىنارلىقى شۇكى، ناھايىتى ئەپسۇسكى.

وَمِمَّا هُوَ جَدِيْرٌ بِالذِّكْرِ أَنَّ: تىلغا ئېلىشقا ئەرزىيدىغىنى شۇكى.

«وَمِنْهُمْ مَنْ أَحْسَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ أَسَاءَ»: ئۇلاردىن ياخشى قىلغانلارمۇ بار، يامانلىق قىلغانلارمۇ بار.

3) بَيَانُ الْجِنْسِ: تۈرنى كۆرسىتىش ئۈچۈن كېلىدۇ. مەسىلەن: بَاحَثْتُهُ فِي شَتَّى الْمَوَاضِعِ مِنْ أَدَبِيَّةٍ وَسِيَاسِيَّةٍ: مەن ئۇنىڭ بىلەن تۈرلۈك ماۋزۇلاردا جۈملىدىن ئەدەبىي، سىياسىي ماۋزۇلاردا كېڭەشتىم.

(مَا): دىن كېيىن كۆپىنچە تۈرنى بىلدۈرىدۇ. مەسىلەن: أَشْكُرُ لَهُ مَا بَذَلَهُ مِنَ الْمُسَاعَدَةِ: مەن ئۇنىڭ ياردىمىگە تەشەككۈر ئېيتىمەن.

4) تَعْلِيْلٌ: سەۋەبىنى كۆرسىتىدۇ. مەسىلەن: مِنْ كَثْرَةِ الْمَلَّاحِيْنَ غُرِقَتِ السَّفِيْنَةُ: كېمىچى كۆپ بولسا كېمە غەرق بولىدۇ.

5) تَفْضِيْلٌ: سېلىشتۇرۇشنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن كېلىدۇ. مەسىلەن: هُوَ أَفْضَلُ مِنِّي: ئۇ ماڭا قارىغاندا ئۈستۈن ئورۇندا تۇرىدۇ، ئۇ مەندىن ئەۋزەلرەك.

6) للفَصْلِ: پەرقنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن كېلىپ، كۆپىنچە ھاللاردا ئىككى خىل زىددىيەتلىك شەيئىنىڭ ئارىسىنى ئايرىيدۇ. يَعْلَمُ جَمَاهِيْرُ الشَّعْبِ الصَّوَابَ مِنَ الْخَطَأِ وَالْخَيْرَ مِنَ الشَّرِّ: خەلق ئاممىسى ھەق بىلەن ناھەقنى، ياخشى بىلەن يامانني ئوبدان پەرق ئېتەلەيدۇ.

7) لِلْبَدَلِ: ئورۇن ئالمىشىشنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن كېلىدۇ. أَرَضِيْتَ بِالْمَالِ مِنَ الشَّرَفِ: ئەجەبا سەن شان-شەرەپتىن كۆرە پۇل-مالنى ياخشى كۆرەمسەن؟

8) لِلزَّائِدَةِ: قوشۇمچە بولۇپ ئىنكار ۋە سوراق قوشۇمچىلىرىدىن كېيىن كېلىپ ئىنتوناتسىيىنى كۈچەيتىش ئۈچۈن كېلىدۇ. مَا مِنْ قُوَّةٍ فِي الْعَالَمِ تَسْتَطِيْعُ عَرْقَلَةَ تَقَدُّمِنَا: دۇنيادا بىزنىڭ ئىلگىرىلىشىمىزنى توسۇيالايدىغان ھېچقانداق كۈچ يوق.

هَلْ مِنْ رَيْبٍ فِي أَنْ؟: بۇنىڭدا گۇمان بارمۇ؟ ئەجەبا بۇنىڭدا شەك بارمۇ؟

يَا لَهُ مِنْ قَوْلٍ جَمِيْلٍ: بۇ نېمىدېگەن چىرايلىق گەپ-ھە!

لَا تَظْلَمْ مِنْ أَحَدٍ: ھېچكىمنى بوزەك قىلماڭ!

مَنَا يَمْنُوْ مَنْوًا: سىناق قىلدى، تەجرىبە قىلدى، ئىمتىھان ئالدى.

مَنَا ج أَمْنَاءُ وَأَمْنٍ وَمُنِّي: مەن (ئېغىرلىق ئۆلچەم بىرلىكى بولۇپ ئىككى قاداقچا تەڭ).

مَنَابٌ: ئورۇن، قايتماق، ئالماشتۇرۇپ ئىشلىتىلىدىغان ماتېرىيال.

«قَامَ مَنَابَ الْقَاضِي»: قازى (سوتچى)نىڭ ئورنىغا ئولتۇردى، قازىنىڭ ئورنىدا تۇردى.

مَنَاةٌ: مەنات (قەدىمكى ئەرەبلەرنىڭ بۇتىنىڭ نامى).

مُنَاجَاةٌ: مۇڭدىشىش، سىردىشىش، قاچىدىغان جاي.

مُنَاجَزَةٌ: ئېلىشماق، تۇتۇشماق، ئۆلتۈرۈشمەك.

مَنَاحَةٌ: يىغا-زار قىلماق، ئۆكسۈپ يىغلىماق.

«كُنَّا فِي مَنَاحَةِ فُلَانٍ»: پالانىنىڭ ھازىسىدا بولدۇق.

مَنَاحَةٌ ج مَنَاحَاتٌ وَمَنَاوِحُ: ھازا ئاچىدىغان ئاياللار، ھازىدار ئاياللار.

مُنَاحَرَةٌ: جېدەللەشمەك.

مُنَاخٌ: تۆگە ياتىدىغان يەر؛ تۇرالغۇ؛ ھاۋا رايى، ھاۋا كىلىماتى.

هَذَا مُنَاخُ سُوْءٍ: كىشىگە ياقمايدىغان جاي، يامان ھاۋا.

مُنَاخُ الْبِلَادِ حَارٌّ رَطْبٌ: يۇرتنىڭ ھاۋا كىلىماتى نەم ئىسسىق.

هَيَّأَ الْمُنَاخَ الْمُلَائِمَ:كەيپىيات ھازىرلىدى.

مُنَادَاةٌ: يىغىندا بىللە ئولتۇرماق؛ چاقىرماق، تونۇلماق.

مُنَادٍ (الْمُنَادَى): چاقىرغۇچى، جاكارچى، نىدا قىلغۇچى.

﴿رَبَّنَا إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِياً يُنَادِي لِلإِيمَانِ﴾ «قرآن»: پەرۋەردىگارىمىز! بىز ھەقىقەتەن بىر چاقىرغۇچىنىڭ ئىمانغا چاقىرغانلىقىنى ئاڭلىدۇق.

مَنَارٌ ج مَنَاوِرُ: شامدان؛ يول كۆرسەتكۈچ بەلگە، ياسىل، چېگرا بەلگىسى.

مَنَارَةٌ ج مَنَاوِرُ وَمَنَائِرُ: مۇنار، ماياك، مەشئەل.

مَنَارَةُ الْمَسْجِدِ: مەسجىد مۇنارى، ئەزانخانا.

«مَنَارَةُ الْإِسْكَنْدَرِيَّةِ»: ئىسكەندەرىيە مۇنارى.

«مَنَارَةُ الْحُرِّيَّةِ»: ئەركىنلىك مۇنارى.

مُنَازِعٌ ج مُنَازِعُوْنَ: تالاشقۇچى، تالاش-تارتىش قىلغۇچى، جېدەللەشكۈچى.

«هُوَ مِنَ الْمُنَازِعِيْنَ فِي كُلِّ اِجْتِمَاعٍ»: ئۇ ھەر يىغىندا تالاش- تارتىش قىلىشقۇچىلاردىن.

لَيْسَ مِنْ مُنَازِعٍ فِي كَذَا: بۇنىڭدا ھېچقانداق شەك يوق.

مُنَازَعَةٌ: تالاشماق، تالاش-تارتىش قىلماق.

مُنَازَعَةٌ ج مُنَازَعَاتٌ: جېدەللىشىش، دەۋالىشىش.

«مُنَازَعَاتٌ قَضَائِيَّةٌ»: سوتلىشىش.

مُنَازَلَةٌ: ئۇرۇشۇش ئۈچۈن يۈزلىشىش.

مُنَاسِبٌ: مۇناسىپ، مۇۋاپىق.

«جَاءَ فِي الْوَقْتِ الْمُنَاسِبِ»: مۇۋاپىق ۋاقىتتا كەلدى.

«الْجَوّ الْيَوْمَ مُنَاسِبٌ»: بۈگۈن ھاۋا مۆتىدىل.

عَالِجْ مَرَضَكَ فِي الْوَقْتِ الْمُنَاسِبِ: كېسىلىڭنى ئۆز ۋاقتىدا داۋالات.

مُنَاسَبَةٌ: ئۇيغۇنلاشماق، مۇۋاپىقلاشماق، ماسلاشماق.

مُنَاسَبَةٌ ج مُنَاسَبَاتٌ: مۇناسىۋەت، پۇرسەت.

«ذَكَرَ هَذَا الْمَوْضُوْعَ فِي مُنَاسِبَاتٍ عَدِيْدَةٍ»: بۇ تېمىنى بىرقانچە سورۇندا دەپ ئۆتتى.

عَلَيْنَا أَنْ نَزُوْرَ جَارَنَا بِمُنَاسَبَةِ نُزُوْلِهِ بِجَوَارِنَا: يېڭى قوشنىمىزنى كۆچۈپ كېلىش مۇناسىۋىتى بىلەن يوقلىشىمىز كېرەك.

مَنَاصٌ: پاناھگاھ، قاچىدىغان يەر، قاچىدىغان ۋاقىت.

«لَا مَنَاصَ مِنْ دَفْعِ الدَّيْنِ»: قەرزنى بەرمەي ئامال يوق.

﴿وَلَاتَ حِيْنَ مَنَاصٍ﴾ «قرآن»: ھالبۇكى، (بۇ) قاچىدىغان ۋاقىت ئەمەس.

مُنَاصَرَةٌ: ياردەملەشمەك، ھەمكارلاشماق.

مُنَاضِلٌ ج مُنَاضِلُوْنَ: كۈرەش قىلغۇچى، جەڭچى.

«مُنَاضِلُوْنَ فَلَسْطِيْنِيُّوْنَ»: پەلەستىنلىك جەڭچىلەر.

مَنَاط: ئاسىدىغان يەر.

«مَنَاطُ السَّيْفِ»: قىلىچ ئاسىدىغان يەر.

مَنَاطُ الثُّرَيَّا: يۇقىرى مەرتىۋىلىك، ئېسىل.

هُوَ مِنِّي مَنَاطَ الثُّرَيَّا: ئۇ مەندىن بەك يىراق.

«مَنَاطُ الْحُكْمِ بِتَحْرِيْمِ الْخَمْرِ هُوَ الْإِسْكَارُ»: ھاراقنى ھارام قىلىشتىكى سەۋەب ئۇنىڭ مەست قىلغانلىقىدىندۇر.

مُناطَحَةٌ ج مُناطَحَاتٌ: ئۈسۈشمەك.

«مُنَاطَحَةُ الأَكْبَاشِ»: قوچقارلارنىڭ ئۈسۈشۈشى.

مُنَاظِرَةٌ: ئوخشىغۇچى، رىقابەتچى.

مُنَاظَرَةٌ ج مناظَرَات: ئوخشىشماق، ئوخشاشماق، مۇنازىرە، مۇنازىرىلەشمەك.

مَنَاعَةٌ: ئىممۇنىتېتلىق، مۇستەھكەملىك، چىڭلىق، پۇختىلىق.

مُنَاغَاةٌ: يېقىملىق سۆز، سەممىي سۆھبەت، يېقىملىق سايرىماق، تاماشا قىلماق، چاقچاق قىلماق، ئەخمەق قىلماق.

مُنَافِذٌ: جېدەلچى.

خَصْمٌ مُنَافِذٌ مُشَاكِسٌ: جېدەلخور، كاج دەۋاگەر.

مُنَافَسَةٌ: مۇسابىقىلەشمەك، بەسلەشمەك.

مُنَافِقٌ ج مُنَافِقُونَ: مۇناپىق، ئىككى يۈزلىمچى، ساختىپەز.

﴿إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرْكِ الأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ﴾ «قرآن»: مۇناپىقلار چوقۇم دوزاخنىڭ ئەڭ ئاستىنقى قەۋىتىگە (يەنى قەئرىگە) تاشلىنىدۇ.

مُنَافَقَةٌ: ساختىپەزلىك، ئىككى يۈزلىمىلىك، مۇناپىقلىق، ياسالمىلىق.

مُنَافٍ (الْمُنَافِي): قارشى، قارشىلاشقۇچى، قارىمۇقارشى، زىت.

«أَقْوَالٌ مُنَافِيَةٌ لِلْحَقِيقَةِ»: ھەقىقەتكە زىت گەپ-سۆزلەر.

عَمَلٌ مُنَافٍ لِلأَخْلَاقِ: ئەخلاققا قارشى ئىش.

مُنَافٍ لِلْعَقْلِ: ئەقىلگە سىغمايدىغان.

مُنَاقَشَةٌ: جاڭجاللاشماق، تالاش-تارتىش قىلماق، مۇزاكىرە قىلماق،

«مَازَالَ الْمَوْضُوعُ تَحْتَ الْمُنَاقَشَةِ»: تېما ھېلىمۇ مۇھاكىمە قىلىنىۋاتىدۇ.

مُنَاقَشَةٌ ج مُنَاقَشَاتٌ: مۇزاكىرە، مۇنازىرە، مۇھاكىمە، ھېسابلىشىش.

«مُنَاقَشَةُ الْمَوْضُوعِ مِنْ كُلِّ جَوَانِبِهِ»: تېمىنى ئەتراپلىق قاراپ چىقىش.

«مُنَاقَشَةُ الْمِيزَانِيَّةِ»: بىيۇدژىتنى قاراپ چىقىش (خام چوت لايىھىسىگە قاراپ چىقىش).

مُنَاقَصَةٌ ج مُنَاقَصَاتٌ: خېرىدار بولماق، خېرىدار چاقىرماق.

مُنَاقِضٌ: قارىمۇقارشى، ئەكسىچە، زىت.

مُنَاقَضَةٌ ج مُنَاقَضَاتٌ: قارشىلىق قىلماق، قارشى تۇرماق، زىتلاشماق.

مُنَاكَرَةٌ: ئالدامچىلىق قىلماق؛ ئۇرۇشماق.

مَنَالٌ: ئېرىشمەك، قولغا كەلتۈرمەك.

قَرِيبُ الْمَنَالِ: ئاسان ئېرىشىدىغان، ئاسان قولغا كېلىدىغان.

صَعْبُ الْمَنَالِ: ئېرىشمەك تەس.

بَعِيدُ الْمَنَالِ: ئېرىشىش قىيىن.

مَنَامٌ ج مَنَامَاتٌ: ئۇيقۇ، چۈش، ئۇخلايدىغان يەر، ياتاق.

«رَأَى فِي مَنَامِهِ كَذَا»: ئۇ چۈشىدە شۇنداق كۆردى.

﴿يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانظُرْ مَاذَا تَرَى﴾ «قرآن»: «ئى ئوغلۇم! مەن سېنى بوغۇزلاپ قۇربانلىق قىلىشقا (ئەمر قىلىنىپ) چۈشەپتىمەن، ئويلاپ باققىن! سېنىڭ قانداق پىكرىڭ بار؟»

«ذَهَبْتُ إِلَى مَنَامِهَا مُبَكِّرًا»: ئۇنىڭ ياتىقىغا بۇرۇنلا باردىم.

«مَنَامُهُ فِي الصَّيْفِ فَوْقَ سَطْحِ الدَّارِ»: يازدا ئۇنىڭ ئۇخلايدىغان يېرى قورۇ ئۆگزىسىدە.

مَنَامَةٌ ج مَنَامَاتٌ: ياتاق ئۆي؛ ئۇخلاش كىيىمى، كېچىلىك كىيىم، قەبرە.

مُنَاوِئٌ: رىقابەتچى، رەقىب، قارشى تەرەپ.

مُنَاوَأَةٌ: مۇسابىقىلەشمەك، قارشىلاشماق.

مُنَاوَبَةٌ: نۆۋەتلەشمەك، ئالماشماق، نۆۋەتلىشىش.

مُنَاوَبَةٌ زِرَاعِيَّةٌ: نۆۋەتلەشتۈرۈپ تېرىماق.

مُنَاوَبَةٌ / بِالْمُنَاوَبَةِ: تەرتىپ بويىچە، نۆۋەت بىلەن.

مُنَاوَرَةٌ: تىللاشماق؛ مانېۋىر ئۆتكۈزمەك.

مُنَاوَرَةٌ ج مُنَاوَرَاتٌ: مانېۋىر.

«مُنَاوَرَاتٌ حَرْبِيَّةٌ»: ھەربىي مانېۋىر.

«مُنَاوَرَاتٌ سِيَاسِيَّةٌ»: سىياسىي رەڭۋازلىقلار، جەڭگى-جېدەللەر.

مُنَاوَشَةٌ: ئارىلاشماق، توقۇنۇشماق، كۈچ سىناشماق.

مُنَاوَشَةٌ ج مُنَاوَشَاتٌ: توقۇنۇش، كۈچ سىنىشىش.

«مُنَاوَشَةٌ كَلَامِيَّةٌ»: سۆز توقۇنۇشىشى.

«مُنَاوَشَةٌ حَرْبِيَّةٌ»: قوراللىق توقۇنۇشلار.

مُنَاوَلَةٌ: بەرمەك، تاپشۇرۇپ بەرمەك.

مَنْأًى: يىراقلىق.

كَانَ بِمَنْأًى عَنْ هَذَا الْمَوْضُوعِ: بۇ ماۋزۇ بىلەن ئالاقىسى يوق ئىدى.

مِنْبَاضٌ ج مَنَابِيضُ: تومۇر سوقۇشىنى خاتىرىلىگۈچ.

مُنَبِّهٌ: ئاگاھلاندۇرغۇچى، ئۇقتۇرغۇچى؛ ئويغاتقۇچى، قوزغاتقۇچى؛ ئىلھاملاندۇرغۇچى.

«مُنَبِّهٌ لِلْأَعْصَابِ»: نېرۋىلارنى قوزغايدىغان.

الْمُنَبِّهُ: قوڭغۇراقلىق سائەت.

مُنَبِّهَاتٌ: قوزغاتقۇچى دورىلار.

مَنْبِتٌ ج مَنَابِتُ: ئۆسىدىغان جاي، يېتىلىدىغان جاي، مەنبە، ئەسلى، كېلىپ چىقىش مەنبەسى، باشلىنىشى.

مَنْبِتُ الْعُشْبِ: ئوت-چۆپ ئۆسىدىغان يەر، تەبىئىي ئوتلاق.

مَنْبِتُ الشَّعْرِ: چاچ ئۆسىدىغان جاي.

مِنْبَرٌ ج مَنَابِرُ: مۇنبەر، سەھنە.

«صَعِدَ الْإِمَامُ الْمِنْبَرَ يَوْمَ الْجُمْعَةِ»: جۈمە كۈنى ئىمام مۇنبەرگە چىقتى.

نَظَّمَ النَّادِي الثَّقَافِيّ مِنْبَرًا حُرًّا حَوْلَ مَشَاغِلِ الشَّبَابِ: مەدەنىيەت كۇلۇبى ياشلار كەسپى توغرىسىدا ئەركىن مۇنبەر ئۇيۇشتۇردى.

مُنْبَسِطٌ: كەڭ، تۈپتۈز، خۇشھال، تەكشى.

مَنْبِضٌ ج مَنَابِضُ: تومۇر سوقىدىغان جاي.

جَسَّ الطَّبِيبُ مَنْبَضَهُ: دوختۇر ئۇنىڭ تومۇرىنى تۇتتى.

مُنْبَطِحٌ: ئۈگدۈسىغا ياتقۇچى.

مَنْبَعٌ ج مَنَابِعُ: مەنبە، بۇلاق، باشلانغان يەر.

«مَغْرِبٌ مَنْبَعُ الْحَضَارَةِ وَالْعِرِ فَانِ وَالْعِلْمِ مَوْطِنُ الْأَعْلَامِ»: ماراكەش ھازارەت ۋە ئىلىم - مەرىپەت بۇلىقى، مەشھۇر شەخسلەرنىڭ ۋەتىنى.

«مَنْبَعُ نِفْطٍ»: نېفىت مەنبەسى، نېفىت قۇدۇقى.

«مكة المكرمة مَنْبَعُ الوحي»: ئۇلۇغ مەككە مۇكەررەمە ۋەھىي باشلانغان يەر.

«مَنْبَعُ النَّهْرِ»: دەريا باشلانغان يەر.

إِنَّ الْوَحْدَةَ هِيَ مَنْبَعُ الْقُوَّةِ وَضَمَانُ النَّجَاحِ: ئىتتىپاقلىق كۈچنىڭ مەنبەسى ۋە غەلىبىنىڭ كاپالىتى.

مَنْبُوذٌ: تاشلىۋېتىلگەن، تاشلاندۇق بالا، (ھارامزادە).

«أَصْبَحَ الْمُنَافِقُ مَنْبُوذًا لَدَى أَقْرَانِهِ»: مۇناپىق تەڭتۇشلىرى ئالدىدا تاشلىنىپ قالدى.

مَنْبُوشٌ: ئېچىلغان، ئاشكارىلانغان، كولانغان، قېزىلغان.

مِنْتَاشٌ ج مَنَاتِيشُ: موچىن.

مِنْتَاقٌ: موچىن.

مُنْتَأًى: يىراق يەر، ئۇزاق جاي.

مُنْتَبِهٌ ج مُنْتَبِهُونَ: ئويغاق، سەگەك، ھوشيار، سەزگۈر؛ ئېتىبار؛ ئېھتىيات قىلغۇچى.

«تِلْمِيذٌ مُنْتَبِهٌ»: جانلىق ئوقۇغۇچى.

كُنْ مُنْتَبِهًا عِنْدَ تَنَقُّلِ الْأَرْقَامِ: سانلارنى كۆچۈرگەن

چېنىقىدا ئالاھىدە دىققەت قىل.

مُنْتَجٌ ج مُنْتَجَاتٌ: مەھسۇلات.

«مُنْتَجَاتٌ زِرَاعِيَّةٌ»: يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى.

«مُنْتَجَاتٌ نَمَطِيَّةٌ»: ئۆلچەملىك مەھسۇلاتلار.

«مُنْتَجَاتُ النِّفْطِ»: نېفىت مەھسۇلاتلىرى.

«مُنْتَجَاتٌ صِنَاعِيَّةٌ»: سانائەت مەھسۇلاتلىرى.

مُنْتَجَاتٌ مُصَنَّعَةٌ: سانائەت مەھسۇلاتلىرى.

مُنْتِجٌ ج مُنْتِجُونَ: ئىشلەپچىقارغۇچى.

«الدُّوَلُ الْمُنْتِجَةُ لِلنِّفْطِ»: نېفىت ئىشلەپچىقارغۇچى دۆلەتلەر.

جُهُودٌ مُنْتِجَةٌ: ئۈنۈملۈك تىرىشچانلىقلار.

مُنْتَجَعٌ ج مُنْتَجَعَاتٌ: سۇ ۋە ئوت-چۆپلۈك يەر.

مُنْتَحِرٌ: ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالغۇچى.

مُنْتَخِبٌ ج مُنْتَخِبُونَ: سايلىغۇچى.

«اِتَّجَهَ إِلَى صَنَادِيقِ الْاِقْتِرَاعِ مُنْتَخِبُونَ وَمُنْتَخِبَاتٌ»: سايلام ساندۇقلىرىغا ئەر-ئايال سايلىغۇچىلار يۈزلەندى.

مُنْتَخَبٌ ج مُنْتَخَبُونَ: سايلانغۇچى؛ تاللانما.

«كَثُرَ مُنْتَخَبُو حِزْبِ الْاِسْتِقْلَالِ»: ئىستىقلال پارتىيىسىنىڭ سايلىغۇچىلىرى كۆپ بولدى.

«مُنْتَخَبَاتٌ أَدَبِيَّةٌ»: ئەدەبىي تاللانمىلار.

«مُنْتَخَبُ الْفَرِيقِ الْقَوْمِيِّ»: مىللىي كوماندا.

«الْمُنْتَخَبُ السُّعُودِيُّ فِي كُرَةِ الْقَدَمِ»: سەئۇدى پۇتبول كوماندىسى.

«الْمُنْتَخَبَاتُ الْعَالَمِيَّةُ فِي كُرَةِ السَّلَّةِ»: دۇنيا ۋاسكېتبول كوماندىلىرى.

مُنْتَدِبٌ: چاقىرغۇچى، بەلگىلىگۈچى.

مُنْتَدَبٌ ج مُنْتَدَبُونَ: تەكلىپ قىلىنغان.

«الْمُنْتَدَبُونَ لِحَلِّ النِّزَاعِ»: تالاش-تارتىشنى ھەل قىلىش ئۈچۈن تەكلىپ قىلىنغانلار.

«دَوْلَةٌ مُنْتَدَبَةٌ لِمُرَاقَبَةِ الْحُدُودِ»: چېگرالارنى نازارەت قىلىش ئۈچۈن تەكلىپ قىلىنغان دۆلەت.

مُنْتَدًى ج مُنْتَدَاتٌ: يىغىن، ئولتۇرۇش.

«يَلْتَقِي بِرِفَاقِهِ فِي مُنْتَدَى الْأَحَدِ»: يولداشلىرى بىلەن يەكشەنبىلىك ئولتۇرۇشتا ئۇچرىشىدۇ.

مُنْتَزَهٌ: تاماشا قىلىدىغان يەر، سەيلىگاھ، سەيلە-ساياھەت ئورنى.

مُنْتَسِبٌ ج مُنْتَسِبُونَ: تەۋە؛ ئۈنىۋېرسىتېت سىرتىدىن ئوقۇيدىغان ئوقۇغۇچى.

«طَالِبٌ مُنْتَسِبٌ إِلَى كُلِّيَّةِ الزِّرَاعَةِ»: يېزا ئىگىلىك فاكۇلتېتىغا تەۋە ئوقۇغۇچى.

«تَقْبَلُ الْكُلِّيَّاتُ النَّظَرِيَّةُ آلَافًا مِنَ الْمُنْتَسِبِينَ كُلَّ عَامٍ»: نەزەرىيە فاكۇلتېتلىرى سىرتتىن ئوقۇيدىغانلاردىن ھەر يىلى مىڭلىغان ئوقۇغۇچىلارنى قوبۇل قىلىدۇ.

مُنْتَصِرٌ: زەپەر قۇچقۇچى، غەلىبە قىلغۇچى.

مُنْتَصَفٌ: نەرسىنىڭ ئوتتۇرىسى، نىسپىي.

«مُنْتَصَفُ الطَّرِيقِ»: يولنىڭ ئوتتۇرىسى.

«مُنْتَصَفُ النَّهَارِ»: چۈش ۋاقتى.

«مُنْتَصَفُ السَّاعَةِ الثَّانِيَةِ»: سائەت ئىككى يېرىم.

«مُنْتَصَفُ الْعَامِ»: يىلنىڭ يېرىمى.

حَتَّى مُنْتَصَفِ اللَّيْلِ كَانَ الثَّلْجُ لَا يَزَالُ يَسْقُطُ: قار يېرىم كېچىگىچە توختىماي يېغىۋاتاتتى.

مُنْتَظِمٌ: رەتلىك، تەرتىپلىك، سىستېمىلىق.

«دِرَاسَةٌ مُنْتَظِمَةُ الْأَجْزَاءِ»: سىستېمىلىق ئۆگىنىش.

مُنْتَفِعٌ ج مُنْتَفِعُونَ: پايدىلانغۇچى.

«مُنْتَفِعٌ بِغَلَّةِ هَذَا الْأَرْضِ»: بۇ يەرنىڭ مەھسۇلاتىدىن پايدىلانغۇچى.

«مُنْتَفِعٌ بِحُقُوقِهِ»: ئۆز ھوقۇقىدىن پايدىلانغۇچى.

مُنْتَقِدٌ ج مُنْتَقِدُونَ: تەيىبلىگۈچى، باھالىغۇچى، ئوبزورچى، تەنقىدلىگۈچى.

مُنْتَقِمٌ: ئىنتىقام ئالغۇچى، ئۆچ ئالغۇچى، ئاداۋەت ساقلىغۇچى، قىساسكار.

مُنْتَكِسٌ: ساقايغان، ساقايغۇچى.

مَتَنٌ ج مَتَائِنُ: سېپسىق پۇرايدىغان يەر.

مُنْتِنٌ: سېپسىق پۇراق.

«مَكَانٌ مُنْتِنٌ»: سېپسىق يەر.

«مَادَّةٌ كِيمِيَاوِيَّةٌ مُنْتِنَةٌ»: پۇرايدىغان خىمىيىلىك ماتېرىيال.

مُنْتَهِبٌ: تالانغان، بۇلانغان.

مُنْتَهٍ: تاماملانغان، ئورۇندالغان، ئۆتۈپ كەتكەن، تولۇق، پۈتۈنلەي، مۇتلەق، مۇكەممەل.

مُنْتَهَى: غايە، ئاخىرقى چەك، ئاخىرقى تۇچكا.

«مُنْتَهَى خَطِّ الْحَافِلَةِ»: ئاپتوبۇس يولىنىڭ ئاخىرقى بېكىتى.

بِمُنْتَهَى الْبَسَاطَةِ: ناھايىتى ئاددىي.

بِمُنْتَهَى الْعِنَايَةِ: دىققەت بىلەن.

فِي مُنْتَهَى الْجَوْدَةِ: ناھايىتى ياخشى.

فِي مُنْتَهَى الْيَقْظَةِ: ئىنتايىن سەزگۈر.

فِي مُنْتَهَى السَّخَافَةِ: ناھايىتى كۈلكىلىك.

﴿عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى﴾ «قرآن»: سىدرەتۇلمۇنتەھا (دەرىخىنىڭ) يېنىدا.

«بَلَغَ الْأَمْرُ مُنْتَهَاهُ»: ئىش ئاخىرىغا يەتتى.

«كَلَامٌ فِي مُنْتَهَى الْوُضُوحِ»: ئىنتايىن ئوچۇق گەپ.

مَنْتُوجٌ ج مَنْتُوجَاتٌ: مەھسۇلات.

«الْمَنْتُوجَاتُ الزِّرَاعِيَّةُ»: يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى.

«مَنْتُوجَاتٌ صِنَاعِيَّةٌ»: سانائەت مەھسۇلاتلىرى.

مَنْتُوفٌ: يۇلۇنغان موي.

مِنَثٌّ: پىتنىخور، سۆز - چۆچەك تارقاتقۇچى.

مُنْثَلِمُ الصِّيتِ: ئابرۇيى تۆكۈلگەن.

مَنْثُورٌ: چېچىلغان، تارقالغان.

﴿فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُوراً﴾ «قرآن»: ئۇنى ئۇچۇپ يۈرگەن توزاندەك قىلىۋېتىمىز.

شِعْرٌ مَنْثُورٌ: چاچما شېئىر.

مَنْجَاةٌ ج مَنَاجٍ (الْمَنَاجِي): نىجاتلىق يولى، قاچىدىغان جاي، قۇتۇلۇش يولى.

الصِّدْقُ مَنْجَاةٌ: راستچىللىق قۇتۇلۇش يولىدۇر.

مَنْجَةٌ ج مَنْجَاتٌ: مانگو - ئىسسىق جايلاردا بولىدىغان بىر خىل مېۋە.

تَكْثُرُ الْمَنْجَةُ فِيْ مِصْرَ: مانگو دەرىخى مىسىردا كۆپ بولىدۇ.

مُنَجِّمٌ ج مُنَجِّمُونَ: ئاسترونوم، مۇنەججىم، قۇرئەنداز، پالچى.

مَنَجٌّ: قۇتقۇزغۇچى.

مِنْجَدَةٌ ج مَنَاجِدُ: كامالەك، رەگەتكە.

مُنْجَذِبٌ: سەۋدايى، ساراڭ، خۇدىنى يوقاتقان، مەجنۇن، مەپتۇن قىلىنغان.

مَنْجَرٌ / مَنْجَرَةٌ ج مَنَاجِرُ: ياغاچچىلىق كارخانىسى، ياغاچچىلىق زاۋۇتى.

مِنْجَرٌ ج مَنَاجِرُ: رەندە.

مُنْجِزٌ: پۈتتۈرگۈچى، تاماملىغۇچى.

الْحُرُّ مُنْجِزٌ وَعْدَهُ: ھۆر ئادەم ۋەدىسىگە ئەمەل قىلىدۇ.

مُنْجَزَاتٌ: مۆۋەپپەقىيەتلەر، ئۇتۇقلار، نەتىجىلەر، مېۋىلەر.

مَنْجَعٌ: ئوتلاق.

مَنْجَعٌ صِحِّيٌّ: دەم ئېلىش ئۆيى، ساناتورىيە.

مِنْجَلٌ ج مَنَاجِلُ: ئورغاق.

مِنْجَلَةٌ ج مَنَاجِلُ: ئىسكەنجە، قىسقۇچ، ئامبۇر.

مَنْجَمٌ ج مَنَاجِمُ: مەنبە، ئەسلى، كېلىپ چىقىشى؛ چىقىش يولى، كان.

«لَيْسَ لَهُ مِنْ هَذَا الْأَمْرِ مَنْجَمٌ»: بۇ ئىشتا ئۇنىڭغا چىقىش يولى يوق.

«مَنْجَمُ الْفَحْمِ»: كۆمۈر كان.

«مَنَاجِمُ الْحَدِيدِ»: تۆمۈر رۇدا كانلىرى.

«شِرْكَةُ الْمَنَاجِمِ»: كان شىركىتى.

حَفْرُ الْمَنَاجِمِ: كان ئاچماق.

مِنْجَمٌ: جىڭ چوكىسى، تارازا چوكىسى.

مَنْجَنِيقٌ ج مَجَانِقُ وَمَجَانِيقُ مَنْجَنِيقَاتٌ: قونداقلىق زەمبىرەك، قونداقلىق كۈپ، مانجاناق، قونداقلىق ئوقيا (ميخانىكىلىق كۈچ بىلەن ئېتىلىدىغان بىر خىل قەدىمكى قورال (ئوقيا).

مَنْجُورٌ: چىغرىق، غالتەك قۇدۇقتىن سۇ تارتىدىغان بول.

مَنْجًى ج مَنَاجٍ (الْمَنَاجِي): قۇتۇلىدىغان يەر؛ ئېگىز يەر، دۆڭلۈك.

مَنَحَ يَمْنَحُ مَنْحًا الشَّيْءَ: بەردى، ئاتا قىلدى، بەخش ئەتتى.

مَنَحَهُ جَائِزَةً: ئۇنى مۇكاپاتلىدى.

مَنَحَهُ وِسَامًا: ئۇنىڭغا مېدال تەقدىم قىلدى.

مَنَحَهُ مُهْلَةً: ئۇنىڭغا مۆھلەت بەردى.

قَرَّرَتِ الْمَدْرَسَةُ أَنْ تَمْنَحَ أَحْسَنَ تِلْمِيذٍ فِي كُلِّ صَفٍّ مِنَ الصُّفُوفِ جَائِزَةً ثَمِينَةً: مەكتەپ ھەربىر سىنىپتىكى ئەڭ ياخشى ئوقۇغۇچىغا قىممەتلىك مۇكاپات بېرىشنى قارار قىلدى.

مَنْحٌ: تەقدىم قىلماق، ھەدىيە قىلماق، بەرمەك.

مِنْحَاتٌ ج مَنَاحِيتُ: قىرىش پىچىقى، ئىسكىنە، ھەيكەلتىراشلىق پىچىقى، كەسكۈچ، قەلەم، ئويمىكارلىق تىغى.

مُنْحَازٌ: بىر تەرەپكە يان بېسىش.

الدُّوَلُ غَيْرُ الْمُنْحَازَةِ: بىتەرەپ دۆلەتلەر.

مِنْحَةٌ ج مِنَحٌ: سوۋغا، سوۋغات، تارتۇق، ھەدىيە، ئېنئام.

مِنْحَةٌ دِرَاسِيَّةٌ: ئوقۇش ياردەم پۇلى.

مِنْحَةُ الْإِنْتَاجِ: ئىشلەپچىقىرىش مۇكاپات پۇلى.

مِنْحَةُ التَّصْدِيرِ: ئېكسپورت مۇكاپات ياردەم پۇلى.

إِسْتَلَمَ مِنْحَتَهُ الدِّرَاسِيَّةَ: ئوقۇش ياردەم پۇلىنى ئالدى.

مُنْحَدِرٌ: يانتۇلۇق.

مُنْحَدَرٌ ج مُنْحَدَرَاتٌ: يانتۇلۇق، يانتۇ، تۆپىلىك، قاپتال.

مَنْحَرٌ ج مَنَاحِرُ: بوغۇز، بوغۇزلايدىغان يەر، قۇشخانا.

مَنْحَرُ الْجَمَلِ: تۆگىنىڭ بوغۇزلايدىغان يېرى.

مُنْحَرِفٌ: يولدىن چىقىپ كەتكۈچى، تايتىن چىقىپ كەتكەن، بۇرۇلۇپ كەتكەن، قىڭغىر، قىيسىق.

مُنْحَرِفُ الْمِزَاجِ: مىجەزىنىڭ ئۆزگىرىشى.

مُنْحَرِفُ الصِّحَّةِ: ساقسىزلىق.

مُنْحَرِفُ الْأَخْلَاقِ: ئەخلاقى ناچار.

مَنْحَلَةٌ ج مَنَاحِلُ: ھەسەل ھەرىسى باقىدىغان يەر، ئومارتا.

مُنْحَلٌّ: ئاجرالغان، ئايرىلغان، چۈشكۈنلەشكەن، ئاجىزلاشقان، زاۋالغا يۈزلەنگەن، يىمىرىلگەن.

مُجْتَمَعٌ مُنْحَلٌّ: چېچىلاڭغۇ جەمئىيەت.

شَخْصٌ مُنْحَلٌّ: بەت ئەخلاق ئادەم، بەتقىلىق ئادەم.

مُنْحَنٍ: ئەگرى.

مَنْحُوتٌ: ئويۇلغان، چېپىلغان، تۈزلەنگەن، قىرىلغان.

مَنْحُورٌ: بوغۇزلانغان، ئۆلتۈرۈلگەن، كۆكرەكنىڭ ئۈستى تەرىپى.

تَنْمُو فِي الْمَنْحُورَاتِ أَشْجَارٌ مُتَفَاوِتَةُ الطُّولِ: تاغ باغرىدا ئېگىز-پەس دەرەخلەر ئۆسىدۇ.

مَنْحُوسٌ ج مَنْحُوسَاتٌ: پالاكەتچىلىككە قالغان، نەس باسقان، بىتەلەي، بەختسىز.

مَنْحُولٌ: ئويدۇرما، ئويدۇرۇپ چىقىرىلغان، توقۇلما.

مَنْحًى ج مَنَاحٍ (الْمَنَاحِي): يۆنىلىش، يۈزلىنىش،

ساھە، يول.

«مَنْحَاةُ الْأَخْلَاقِيّ»: ئۇنىڭ ئەخلاقىي يۈزلىنىشى.

«مَنْحَاةُ الْأَدَبِيّ»: ئۇنىڭ ئەدەبىي يۈزلىنىشى.

مَنَاحِي الْحَيَاةِ: تۇرمۇش يوللىرى.

مَنْخَرٌ / مَنْخِرٌ ج مَنَاخِرُ: بۇرۇن، تۇمشۇق، خارتۇم.

مُنْخَفِضٌ: تۆۋەن، پەس.

مُنْخَفِضٌ جَوِّيٌّ: ھاۋاسى تۆۋەن جاي.

مُنْخَفَضٌ ج مُنْخَفَضَاتٌ: ئويمان، ۋادا، چوڭقۇرلۇق.

مُنْخَفَضٌ أَرْضِيٌّ: ئويمانلىق، ئويمان يەر.

مُنْخَفِضَاتٌ: ئويمانلىقلار.

مُنْخُلٌ ج مَنَاخِلُ: ئەلگەك، غەلۋىر.

مَنْخُورٌ: چىرىپ كەتكەن، خوراپ كەتكەن، كۆيە يەپ كەتكەن.

مَنْخُولِيَا: خامۇشلۇق كېسىلى، مالىخولىيا.

مِنْدَاصٌ ج مَنَادِيصُ: ئالقاپ.

رَجُلٌ مِنْدَاصٌ: ئالقاپ ئادەم.

إِمْرَأَةٌ مِنْدَاصٌ: شاللاق ئايال.

مِنْدَخٌ: يوزى قېلىن، نومۇسسىز.

مُنْدَّخٌ: يوزى قېلىن، نومۇسسىز.

مُنْدَرَجَاتٌ: مەزمۇن، مۇندەرىجە.

مِنْدَفٌ. مِنْدَفَةٌ ج مَنَادِفُ: پاختا ئاتىدىغان سايمان(دۈكان).

مَنْدَلٌ: خۇشبۇي ياغاچ.

مَنْدَمٌ: نادامەت، پۇشايمان.

مُنْدَمِجٌ: ئىرلەشكەن، بىرىككەن، ئىخچام، يىغىنچاق.

مُنْدَمِقٌ: كىرىش ئېغىزى، يول.

مَنْدُوبٌ: ياخشىلىقلىرى ئېيتىلغان، ماتەم تۇتۇلغۇچى، تەزىيە بىلدۈرۈلگۈچى، مۇستەھەب، ياخشى ئىش.

مَنْدُوبٌ ج مَنْدُوبُونَ: ئەلچى، ۋەكىل.

«مَنْدُوبٌ خَاصٌّ»: خاس ئەلچى.

«مَنْدُوبٌ تِجَارِيّ»: سودا ۋەكىلى.

مَنْدُوبٌ سَامٍ: يۇقىرى دەرىجىلىك ۋەكىل.

مَنْدُوبٌ فَوْقَ الْعَادَةِ: ئالاھىدە باش ۋەكىل.

مَنْدُوبُ الْجَرِيْدَةِ: گېزىتخانا مۇخبىرى.

حَضَرَ إِحْتِفَالَاتِ الْعِيدِ الْوَطَنِيِّ بِصِفَتِهِ مَنْدُوبًا: ئۇ ۋەكىل بولۇش سۈپىتىدە دۆلەت بايرىمىنى تەبرىكلەش يىغىنىغا قاتناشتى.

الْمَنْدُوبُونَ مُنْتَظِرُونَ فِي الْمَطَارِ: ۋەكىللەر ئايرودرومدا كۈتۈپ تۇرماقتا.

الْمَنْدُوبُونَ مُفَوَّضُونَ عَنْ دُوَلِهِ: تولۇق ھوقۇقلۇق باش ئەلچىلەر.

مَنْدُوحَةٌ: ئىمكانىيەت، كەڭ.

أَرْضٌ مَنْدُوحَةٌ: كەڭ زېمىن.

لَا مَنْدُوحَةَ لَكَ عَنْ هَذَا الْأَمْرِ: بۇ ئىشتا سېنىڭ تاللاش ئىمكانىيىتىڭ يوق.

هَذِهِ الْمَعْلُوْمَاتُ لَا مَنْدُوحَةَ لَهُ عَنْهَا: بۇ ماتېرىياللار ئۇنىڭ ئۈچۈن كەم بولسا بولمايدۇ.

مِنْدِيْلٌ ج مَنَادِيلُ: لۆڭگە، ياغلىق؛ چۈمبەل.

مِنْدِيْلُ الرَّأْسِ: باش ياغلىقى.

«يَمْخُطُ التِّلْمِيذُ النَّظِيْفُ فِي مِنْدِيْلِهِ»: پاكىز ئوقۇغۇچى ياغلىق بىلەن بۇرنىنى ئېرتىپ تۇرىدۇ.

مُنْذُ: .... دىن بۇيان، .... دىن تارتىپ، .... نىڭ مابەينىدە، .... دىن، .... تىن.

مُنْذُ ذَالِكَ الْوَقْتِ: شۇنىڭدىن بۇيان، شۇنىڭدىن تارتىپ.

مَا زَالَ يَدْرُسُ مُنْذُ هُوَ فَتًى: ئۇ يىگىتلىك ۋاقتىلىرىدىن تارتىپلا ئۆگىنىش بىلەن بولدى.

مَا خَرَجَ مِنَ الْبَيْتِ مُنْذُ نَزَلَ الْمَطَرُ: ئۇ يامغۇر ياغقاندىن بۇيان ئۆيدىن چىقمىدى.

مُنْذِرٌ ج مُنْذِرُونَ: ئاگاھلاندۇرغۇچى، قورقۇتقۇچى.

﴿إِنَّمَا أَنتَ مُنذِرٌ...﴾ ‹قرآن›: «سەن پەقەت بىر ئاگاھلاندۇرغۇچى».

أَبُو مُنْذِرٍ: خوراز.

مُنْذَهِلٌ: قىيىن ئەھۋالدا قالغۇچى، ئىلاجسىز قالغۇچى، چارىسىز قالغۇچى.

مِنْزَاحٌ: يىراق سەپەرگە تولا چىقىدىغان ئادەم.

مِنَزٌّ: ھەرىكەتچان، بوشوك.

رَجُلٌ مِنَزٌّ: ھەرىكەتچان ئادەم.

مَنْزِلٌ ج مَنَازِلُ: مەنزىل، چۈشىدىغان يەر، ئۆي، خانە، قورۇ.

«أَنْزَلَهُ مَنْزِلًا حَسَنًا»: ئۇنى ياخشى ئۆيگە چۈشۈردى.

«مَنَازِلُ اللَّهْوِ وَاللَّعِبِ»: ئويۇنخانىلار.

«أَنْزِلُوا النَّاسَ مَنَازِلَهُمْ» ‹حديث›: «كىشىلەرگە ئۆز لايىقىدا مۇئامىلە قىلىڭلار».

«صَاحِبُ هَذَا الْمَنْزِلِ فُلَانٌ»: بۇ قورۇنىڭ ئىگىسى پالانى.

«أَهْلُ هَذَا الْمَنْزِلِ أَجَانِبُ»: بۇ قورۇدىكىلەر چەت ئەللىكلەر.

«مَنَازِلُ الْقَمَرِ»: ئاينىڭ ئوربىتىلىرى.

مُنْزَلٌ: ۋەھيى قىلىنغان، نازىل قىلىنغان.

مَنْزِلَةٌ ج مَنَازِلُ: ئورۇن، مەرتىۋە، ئىلمىي ئورۇن، دەرىجە، ۋەزىپە.

«لَهُ مَنْزِلَةٌ عِنْدَ رَئِيسِهِ»: ئۇنىڭ باشلىقى ئالدىدا ئورنى بار.

«فُلَانٌ رَفِيعُ الْمَنْزِلَةِ فِي الْمُجْتَمَعِ»: پالانى جەمئىيەتتە يۇقىرى مەرتىۋىگە ئىگە.

مُنْزَلَقٌ: تەكشى ئۆي، سىلىق جاي، غىلتاك يەر.

مَنْزِلِيٌّ: ئائىلىۋى، ئائىلىلىك.

«عَمَلٌ مَنْزِلِيٌّ»: ئۆي خىزمىتى، ئائىلە ئىشى.

«أَدَوَاتٌ مَنْزِلِيَّةٌ»: ئائىلە سايمانلىرى.

«دِرَاسَةٌ مَنْزِلِيَّةٌ»: خەت ئارقىلىق ئوقۇش.

مِنْسَأَةٌ: ھاسا.

﴿مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنسَأَتَهُ﴾ ‹قرآن›: «سۇلەيماننىڭ ئۆلگەنلىكىدىن جىنلارنى پەقەت ئۇنىڭ ھاسىسىنى يېگەن قۇرتلار خەۋەر قىلدى».

مِنْسَجٌ ج مَنَاسِجُ: رەخت توقۇش ماشىنىسى.

مِنْسَجٌ آلِيٌّ: رەخت توقۇش ئىستانوكى.

مُنْسَجِمٌ: پىكىر ۋە يۆنىلىشتە بىرلىككە كەلگۈچى، ماس، راۋان، رەتلىك، تەكشى، مۇۋاپىق، ئۇيغۇن.

مِنْسَرٌ: قۇش تۇمشۇقى.

مُنْسَرِحٌ: ئەركىن، ھۆر، چەكلىمىگە ئۇچرىمىغان، بىر خىل، بىردەك، تەپتەكشى.

مُنْسَرِحُ الْقَامَةِ: قەددى-قامەتلىك.

مُنَسِّقٌ ج مُنَسِّقُونَ: تەرتىپكە سالغۇچى، تىزغۇچى، رەتلىگۈچى.

«عُيِّنَ مُنَسِّقًا لِلَّجْنَةِ الْمُعْجَمِ»: ئۇ لۇغەت تۈزۈش كومىتېتىغا يېتەكچىلىك قىلغۇچى قىلىپ بەلگىلەندى.

مِنْسَغٌ: شىمال شامىلى.

مِنْسَفٌ ج مَنَاسِفُ: غەلۋىر، ئۆتكەمە، ئەگلەك.

مِنْسَفَةٌ ج مَنَاسِفُ: غەلۋىر؛ بىنا ئۆرۈش ماشىنىسى.

مَنْسِكٌ / مَنْسَكٌ ج مَنَاسِكُ: شەرىئەت، قۇربانلىق قىلىدىغان جاي، زاھىتلىق يولى.

﴿لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنسَكاً هُمْ نَاسِكُوهُ﴾ ‹قرآن›: ھەر ئۈممەت ئۈچۈن بىر شەرىئەت بېكىتتۇق، ئۇلار شۇ شەرىئەتكە ئەمەل قىلىدۇ.

مَنَاسِكُ الْحَجِّ: ھەج ئىبادەتلىرى، ھەج پائالىيەتلىرى.

﴿فَإِذَا قَضَيْتُم مَّنَاسِكَكُمْ فَاذْكُرُواْ اللّهَ﴾ ‹قرآن›: سىلەر ھەجگە ئائىت ئىبادەتلەرنى ئادا قىلغاندىن كېيىن ئاللاھنى ياد ئېتىڭلار.

مُنْسَكِبٌ: تۆكۈلگەن، قويۇلغان، سىپىلگەن.

مُنْسَلِخٌ: تېرە تاشلىغان، قاسراق تاشلىغان، تۈك تاشلىغان.

مَنْسِمٌ: تۆگە تاپىنى.

مَنْسُوبٌ: مەنسۇپ، مۇناسىۋەتلىك؛ سىلىشتۇرما.

مَنْسُوجٌ ج مَنْسُوجَاتٌ: توقۇلما، رەخت، گەزلىمە.

«مَنْسُوجَاتٌ قُطْنِيَّةٌ»: پاختا توقۇلمىلار.

«مَنْسُوجَاتٌ مُسْتَوْرَدَةٌ»: ئىمپورت قىلىنغان رەختلەر.

هَذَا الْمَصْنَعُ يُنْتِجُ الْمَنْسُوجَاتِ الْقُطْنِيَّةَ بِمَقَادِيرَ هَائِلَةٍ: بۇ زاۋۇت پاختا توقۇلما مەھسۇلاتلىرىنى زور تۈركۈملەپ ئىشلەپ چىقارماقتا.

مَنْسُوخٌ: بىكار قىلىنغان، ئەمەلدىن قالدۇرۇلغان، ئۆچۈرۈلگەن، تەقلىد قىلىپ ياسالغان، مەنسۇخ قىلىنغان.

مِنْشَارٌ ج مَنَاشِيرُ: ھەرە.

«مِنْشَارٌ مَعَادِنٌ»:تۆمۈر كېسىدىغان ھەرە.

«مِنْشَارٌ يَدَوِيٌّ»: قول ھەرىسى.

«مِنْشَارٌ كَهْرَبَائِيٌّ»: توك ھەرىسى.

مَنْشَأٌ: تۇغۇلۇپ ئۆسكەن جاي، تېگى-تەكتى، سەۋەب؛ مەنبە، ئەسلى، يىلتىزى، كېلىپ چىقىشى.

«مَنْشَؤُهُ مَدِينَةُ الْجَزَائِرِ»: ئۇ ئالجىر شەھىرىدە تۇغۇلۇپ ئۆسكەن.

مَا مَنْشَأُ هَذَا الْإِضْطِرَابِ: بۇ قالايمىقانچىلىقنىڭ سەۋەبى نېمە؟

مُنْشِئٌ: ئاساس سالغۇچى، قۇرغۇچى، تەسىس قىلغۇچى، ئۇلنى تىكلىگۈچى، ياراتقۇچى، ئىجاد قىلغۇچى، كەشىپ قىلغۇچى، تۈزگۈچى؛ مۇھەررىر؛ يازغۇچى، ئاپتور.

مُنْشَأَةٌ ج مُنْشَآتٌ: ئىدارە، ئورگان، كارخانا، شىركەت، مۇئەسسەسە، ئاپپارات، قۇرۇلما.

مُنْشِدٌ ج مُنْشِدُونَ: ناخشىچى، قوشاقچى، غەزەلخان، دېكلاماتسىيە قىلغۇچى.

مَنْشَرٌ ج مَنَاشِرُ: كىيىم يايىدىغان يەر.

«نَشَرَ الثَّوْبَ فِي الْمَنْشَرِ»: كىيىمنى كىيىم يايىدىغان يەرگە يايدى.

مَنْشَرَةٌ ج مَنْشَرَاتٌ وَمَنَاشِرُ: شالچىلىق زاۋۇتى.

مُنْشَرِحٌ: خۇشال، شاد.

أَقْبَلْتُ عَلَى مَدْرَسَتِي وَأَنَا مُنْشَرِحُ الصَّدْرِ: مەن مەكتەپكە خۇشال-خۇرام ھالدا ماڭدىم.

مِنَشَّةٌ ج مِنَشَّاتٌ: چىۋىن قورۇيدىغان پالاق.

مُنَشَّرٌ م مُنَشَّرَةٌ: يېيىلغان، تارقىتىلغان، نەشر قىلىنغان.

«ثِيَابٌ مُنَشَّرَةٌ»: يېيىلغان كىيىملەر.

«كُتُبٌ مُنَشَّرَةٌ»: نەشر قىلىنغان كىتابلار.

مُنَشِّطٌ: روھلاندۇرغۇچى، تېتىكلەندۈرگۈچى.

«دَوَاءٌ مُنَشِّطٌ»: روھلاندۇرۇش دورىسى.

مُنَشًّى: پاتلانغان، كراخماللانغان.

مُنَشِّي: پاتلىغۇچى، كراخماللىغۇچى.

مَنْشَطٌ: پائالىيەت مەيدانى.

مِنْشَعٌ . مِنْشَعَةٌ ج مَنَاشِعُ: ناسۇال قۇتىسى.

مُنْشَعِبٌ: تارماق، شۆبە.

مِنْشَغٌ وَمِنْشَغَةٌ ج مَنَاشِغُ: ناسۇال قۇتىسى.

مِنْشَفَةٌ ج مَنَاشِفُ: لۆڭگە.

مَنْشُودٌ: تەلەپ قىلىنغان، ئارزۇ قىلىنغان.

«هَدَفٌ مَنْشُودٌ»: كۆزلەنگەن نىشان.

«غَايَةٌ مَنْشُودَةٌ»: ئىزدەلگەن غايە.

مَنْشُورٌ ج مَنْشُورَاتٌ وَمَنَاشِيرُ: ئۇقتۇرۇش، تەشۋىق ۋەرەقىسى.

«مَنْشُورٌ مِنْ وَزَارَةِ التَّرْبِيَّةِ وَالتَّعْلِيمِ»: مائارىپ مىنىستىرلىقىنىڭ ئۇقتۇرۇشى.

مِنْصَالٌ ج مَنَاصِيلُ: ھاۋانچا تېشى.

مَنْصِبٌ ج مَنَاصِبُ: مەرتىۋە، مەنسەپ، ۋەزىپە، خىزمەت ئورنى، ئەمەل، ئەسلى، تېگى.

لَهُ مَنْصِبٌ: ئۇ مەرتىۋىلىك ئادەم.

إِسْتَقَالَ مِنْ مَنْصِبِهِ: ۋەزىپىسىدىن ئىستىپا بەردى.

مَنْصِبُ صِدْقٍ: ماھىيىتى ياخشى.

«مَنْصِبُ الْقَضَاءِ»: قازىلىق (سوتچىلىق) مەنسىپى.

«هُوَ مِنْ أَرْبَابِ الْمَنَاصِبِ»: ئۇ ئەمەلدارلاردىن.

مِنْصَبٌ ج مَنَاصِبُ: تۆمۈر ئوچاق.

مُنْصَرَفٌ: ئىشىك ئالدى، يول، چارە، ئامال، ئېكسپورت، باشلىنىش نۇقتىسى، چىقىش جايى.

لَيْسَ لَنَا عَنْهُ مُنْصَرَفٌ: بىز ئۇنىڭدىن قۇتۇلالمىدۇق، بۇنىڭدىن ئايرىلالمايمىز.

مُنْصَرِمٌ: ئۆتكەن، ئۆتكەنكى.

الْعَامُ الْمُنْصَرِمُ: ئۆتكەن يىل.

حَبْلٌ مُنْصَرِمٌ: ئۈزۈلگەن ئارغامچا.

زَارَنَا فِي الشَّهْرِ الْمُنْصَرِمِ: ئۆتكەن ئايدا بىزنى يوقلىدى.

مَوَدَّةٌ مُنْصَرِمَةٌ: ئۈزۈلگەن دوستلۇق.

مِنَصَّةٌ ج مَنَاصٌّ وَمَنَصَّاتٌ: مۇنبەر، سەھنە.

مِنَصَّةُ الْقَضَاءِ: سوت مۇنبىرى.

مِنَصَّةُ الْخُطْبَةِ: خۇتبە مۇنبىرى.

مِنَصَّةُ الدَّرْسِ: دەرس مۇنبىرى.

وُضِعَ فُلَانٌ عَلَى الْمِنَصَّةِ: پالانى مەيدانغا تارتىپ چىقىرىلدى، رەسۋا بولدى.

سَعَى وَوَصَلَ إِلَى مِنَصَّةِ الْحُكْمِ: ھاكىمىيەتنى قولغا ئالدى.

مُنْصِفٌ: تەڭ بۆلگۈچى، تەكشى بۆلگۈچى.

رَجُلٌ مُنَصِّفٌ: سەللىلىك ئادەم.

مُنْصِفٌ: ئادىل، ھەققانىي، خالىس، ئىنساپلىق.

مُنْصُلٌ ج مَنَاصِلُ: قىلىچ.

مَنْصُوبٌ: تىكلەنگەن، ئۆرە.

«خَيْمَةٌ مَنْصُوبَةٌ»: تىكلەنگەن چېدىر.

مَنْصُورٌ ج مَنْصُورُونَ م مَنْصُورَةٌ: زەپەر قۇچقۇچى؛ غەلىبە قىلغۇچى، يەڭگۈچى.

﴿فَلَا يُسْرِفْ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُوراً﴾ «قرآن»: «ئۇ كىشى قىساس ئېلىشتا چەكتىن چىقىپ كەتمىسۇن. (ناھەق ئۆلتۈرۈلگۈچىنىڭ ئىگىسىگە ئاللاھ ھەقىقەتەن مەدەتكاردۇر)».

مَنْصُوصٌ: بەلگىلەنگەن.

مِنْضَاجٌ ج مَنَاضِيجُ: زىق.

مِنْضَحَةٌ ج مَنَاضِحُ: سۇ سېپىدىغان سايمان، سۇ سەپكۈچ.

مِنْضَخَةٌ ج مَنَاضِخُ: سۇ چاچقۇچ، سۇ پۈركىگۈچ.

مِنْضَدَةٌ ج مَنَاضِدُ: ئۈستەل، شىرە، كىچىك ئۈستەل، كىچىك شىرە.

مِنْضَدَةُ كُتُبٍ: كىتاب تەكچىسى.

سَيَكُوْنُ الْعِشَاءُ جَاهِزاً بَعْدَ قَلِيلٍ فَلْنَرْفَعْ هَذِهِ الْأَشْيَاءَ مِنَ الْمِنْضَدَةِ: بىرئازدىن كېيىن كەچلىك تاماق تەييار بولىدۇ، ئۈستەلدىكى نەرسىلەرنى ئېلىۋېتەيلى.

مُنَضِّدٌ ج مُنَضِّدُوْنَ: نابورچىك، مەتبە ھەرپلىرىنى تىزغۇچى.

مُنْطَادٌ مَنَاطِيدُ وَمَطَاوِدُ: ھاۋا كېمىسى، دىرىژابىل، ئېگىز.

مِنْطَبٌ وَمِنْطَبَةٌ ج مَنَاطِبُ: سۈزگۈچ.

مَنْطَبَةٌ ج مَنَاطِبُ: مەتۇ، گالۋاك، ئەخمەق.

مُنْطَرِحٌ: تاشلىۋېتىلگەن.

مَنْطِقٌ: سۆزلىمەك؛ گەپ-سۆز، تىل، لوگىكا.

«مَنْطِقُهُ حَسَنٌ»: ئۇنىڭ گېپى چىرايلىق.

﴿عُلِّمْنَا مَنطِقَ الطَّيْرِ﴾ «قرآن»: «بىزگە قۇشلارنىڭ تىلى تەلىم بېرىلدى».

مِنْطَقٌ. مِنْطَقَةٌ ج مَنَاطِقُ: كەمەر.

مِنْطَقَةٌ / مَنْطِقَةٌ ج مَنَاطِقُ: رايون، جاي، يەر.

«مِنطَقَةُ الْبَحْرِ الْمُتَوَسِّطِ»: ئوتتۇرا دېڭىز رايونى.

«الْمِنْطَقَةُ الْأِسْتِوَائِيَّةُ»: ئېكۋاتور رايونى.

«الْمِنْطَقَةُ الْقُطْبِيَّةُ»: قۇتۇپ رايونى.

«مِنْطَقَةٌ مُحْتَلَّةٌ»: ئىشغال قىلىنغان رايون.

«مِنْطَقَةُ النِّفْطِ»: نېفىت رايونى، نېفىتلىك.

«مِنْطَقَةُ الْحُدُودِ»: چېگرا رايونى.

«مِنْطَقَةٌ حَرْبِيَّةٌ»: ئۇرۇش رايونى.

«مِنْطَقَةُ التِّجَارَةِ الْحُرَّةِ»: ئەركىن سودا رايونى.

«مِنْطَقَةُ نُفُوذٍ»: تەسىر دائىرىسى.

«مِنْطَقَةٌ مُحَرَّمَةٌ»: چەكلەنگەن رايون.

مِنْطَقَةٌ مَمْنُوعَةٌ: قوغدىنىش رايونى، چەكلەنگەن رايون.

مِنْطَقَةٌ عَسْكَرِيَّةٌ: ھەربىي رايون.

مِنْطَقَةٌ إِنْتِدَابِيَّةٌ: ۋاكالىتەن باشقۇرۇلىدىغان رايون.

مِنْطَقَةُ النَّجَاةِ: (سۇدىن) قۇتۇلدۇرۇش بالونى.

الْمِنْطَقَةُ الْحَارَّةُ الْإِسْتِوَائِيَّةُ: ئىسسىق بەلۋاغ، تروپىك بەلۋاغ.

مِنْطَقِيٌّ: بەلۋاغسىمان، رايون خاراكتېرلىك.

مَنْطِقِيٌّ: لوگىكىلىق، لوگىك، لوگىكا.

مَنْطِقِيَّةٌ: ئەقىلگە مۇۋاپىق.

مَنْطُوقٌ: ئىبارە، جۈملە، سۆز-ئىبارە.

مِنْظَارٌ ج مَنَاظِيرُ: ئەينەك، مىكروسكوپ، تېلېسكوپ.

«مِنْظَارٌ فَلَكِيٌّ»: ئاسترونومىيە تېلېسكوپى.

مَنْظَرٌ ج مَنَاظِرُ: كۆرۈنۈش، كۆزىتىش ئورنى.

«مَنْظَرٌ عَامٌّ لِلْمَدِينَةِ»: شەھەرنىڭ ئومۇمىي كۆرۈنۈشى.

«مَنَاظِرُ طَبِيعِيَّةٌ»: تەبىئىي كۆرۈنۈشلەر.

بَعْدَ أَنْ شَاهَدْتُ هَذَا الْمَنْظَرَ الْمُؤَثِّرَ لَمْ أَسْتَطِعْ أَنْ أَحْبِسَ دُمُوعِي: بۇ تەسىرلىك كۆرۈنۈشنى كۆرگەندىن كېيىن كۆز يېشىمنى توختىتالماي قالدىم.

مَنَاظِرُ خَارِجِيَّةٌ: تاشقى كۆرۈنۈشلەر.

«صَعِدَ الْجُنْدِيُّ إِلَى الْمَنْظَرِ لِيَرْصُدَ حَرَكَاتِ الْعَدُوِّ»: ئەسكەر دۈشمەن ھەرىكەتلىرىنى كۆزىتىش ئۈچۈن كۆزىتىش ئورنىغا چىقتى.

مَنْظَرَةٌ ج مَنَاظِرُ: كۆرۈنۈش، مەنزىرە، راۋاق، مېھمانخانا.

«مَنْظَرَةٌ جَمِيلَةٌ تَرْتَاحُ فِيهَا النَّفْسُ»: كىشى راھەتلىنىدىغان گۈزەل مەنزىرە.

«فِي الْحَدِيقَةِ الْعُمُومِيَّةِ مَنْظَرَةٌ»: ئاممىۋى باغچىدا راۋاق بار.

مُنَظِّفٌ ج مُنَظِّفَاتٌ: سوپۇن قاتارلىق تازىلاش بۇيۇملىرى.

مُنَظِّمٌ ج مُنَظِّمُونَ: تىزغۇچى، رەتلىگۈچى، تەشكىللىگۈچى، ئۇيۇشتۇرغۇچى، تۈزگۈچى، تەرتىپكە سالغۇچى.

«مُنَظِّمُ حَفَلَاتٍ»: يىغىنلارنى ئۇيۇشتۇرغۇچى.

مُنَظَّمٌ: رەتلىك، تەرتىپلىك.

«إِجْتِمَاعٌ مُنَظَّمٌ»: تەرتىپلىك يىغىن.

«غُرْفَةٌ مُنَظَّمَةٌ»: رەتلىك ھۇجرا.

«جَيْشٌ مُنَظَّمٌ»: مۇنتىزىم ئارمىيە.

«شَبَابٌ غَيْرُ مُنَظَّمٍ»: تەشكىلسىز ياشلار.

مُنَظَّمَةٌ ج مُنَظَّمَاتٌ: تەشكىلات.

«مُنَظَّمَةُ الشَّبَابِ»: ياشلار تەشكىلاتى.

«مُنَظَّمَةُ الْأُمَمِ الْمُتَّحِدَةِ»: بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى.

«مُنَظَّمَةُ الْوَحْدَةِ الْإِفْرِيقِيَّةِ»: ئافرىقا بىرلىكى تەشكىلاتى.

«مُنَظَّمَةُ التَّحْرِيرِ الْفَلَسْطِينِيَّةِ»: پەلەستىن ئازادلىق تەشكىلاتى.

«مُنَظَّمَةُ الْعَرَبِيَّةِ لِلتَّرْبِيَّةِ وَالثَّقَافَةِ وَالْعُلُومِ»: ئەرەب مائارىپ، مەدەنىيەت ۋە ئىلىم-پەن تەشكىلاتى.

«مُنَظَّمَةُ الْعَمَلِ الدَّوْلِيَّةِ»: خەلقئارا ئەمگەك تەشكىلاتى.

«مُنَظَّمَةُ الصِّحَّةِ الْعَالَمِيَّةِ»: دۇنيا سەھىيە تەشكىلاتى.

«مُنَظَّمَةُ الأَقْطَارِ الْمُصَدِّرَةِ لِلنِّفْطِ»: نېفىت ئېكسپورت قىلغۇچى دۆلەتلەر.

«مُنَظَّمَةُ الأَقْطَارِ الْعَرَبِيَّةِ الْمُصَدِّرَةِ لِلنِّفْطِ»: نېفىت ئېكسپورت قىلىدىغان ئەرەب دۆلەتلىرى بىرلەشمىسى.

مُنَظَّمَةٌ دُوَلِيَّةٌ: خەلقئارا تەشكىلات.

مِنْطَقَةٌ ج مَنَاطِقُ: تازىلىغۇچ، كىرئالغۇ.

مَنْظُورٌ: قارالغان، كۆرۈلگەن، قاراشقا بولىدىغان، كۆرگىلى بولىدىغان؛ ئۈمىدلىك، ئارزۇلۇق، ئۈمىد بىلەن قارىلىدىغان.

«سَيِّدٌ مَنْظُورٌ»: ئۈمىدلىك خوجايىن.

طِفْلٌ مَنْظُورٌ: كۆز تەگكەن بوۋاق.

«سَيَّارَةٌ مَنْظُورَةٌ»: كۆركەم ماشىنا.

مَنْظُومٌ: تىزىلغان، تىزىق، رەتلىك، شېئىر.

«عِقْدٌ مَنْظُومٌ»: تىزىق مارجان.

«أَجَادَ الْمَنْظُومَ وَالْمَنْثُورَ»: شېئىرىي ۋە نەسرىي ئەسەرلەرنى ئىجاد قىلدى.

مَنْظُومَةٌ ج مَنْظُومَاتٌ: قەسىدە (شېئىر).

«مَنْظُومَةُ اِبْنِ مَالِكٍ فِي النَّحْوِ»: ئىبنى مالىكنىڭ نەھۋى (سىنتاكسىس)دىكى مەنزۇمەسى.

مَنَعَ يَمْنَعُ مَنْعًا: توستى، چەكلىدى، مەنئى قىلدى.

مَنَعَ اللهُ الْخَمْرَ: ئاللاھ هاراقنى چەكلىدى.

مَنَعَهُ مِنْ حَقِّهِ: ئۇنىڭ ھەققىنى بەرمىدى.

مَنُعَ يَمْنُعُ مَنَاعَةً وَمَنَاعًا الشَّخْصُ: ساغلام بولدى، قاۋۇل بولدى، كۈچلۈك بولدى.

مَنُعَ الشَّيْءُ: ئېرىشىش قىيىن بولدى.

مَنْعٌ: مەنئى قىلماق، توسۇماق، چەكلىمەك، ئالدىنى ئالماق.

مَنْعُ الإِنْتِشَارِ النَّوَوِيِّ: يادرو كېڭىيىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش.

مَنْعَاةٌ ج مَنَاعٍ: ئۆلۈم خەۋىرى.

مِنْعَامٌ: كۆپ سەدىقە قىلغۇچى، ساخاۋەتچى.

مِنْعَبٌ. مِنْعِبٌ: ۋارقىراپ-جارقىرايدىغان ئەخمەق، تېز ماڭىدىغان تۆگە، يورغا ئات.

مَنَعَةٌ. مِنْعَةٌ: كۈچ- قۇۋۋەت، نوپۇز.

هُوَ فِي مَنَعَةٍ: ئۇ نوپۇزلۇق، ئۇ كۈچلۈك.

مُنْعَرَجٌ ج مُنْعَرَجَاتٌ: ئەگرى-بۈگرى، ئەگرى - توقاي (يول قاتارلىقلارنىڭ).

مُنْعَرَجُ الطَّرِيقِ: يولنىڭ بۇرۇلۇش جايى.

مُنْعَرَجُ الْوَادِي: ئويمانلىقنىڭ ئەگرى-توقاي جايلىرى، ئېگىز-پەس جايلىرى.

مُنْعِشٌ: ئېتىكلەشتۈرىدىغان، روھلاندۇرىدىغان، جانلاندۇرىدىغان، ئىلھاملاندۇرىدىغان، كىشىنى رىغبەتلەندۈرىدىغان.

«دَوَاءٌ مُنْعِشٌ»: ئېتىكلەشتۈرىدىغان دورا، روھلاندۇرۇش دورىسى.

كَلاَمٌ مُنْعِشٌ: ئىلھامبەخش گەپ-سۆزلەر.

طَقْسٌ مُنْعِشٌ: ئوچۇق هاۋا.

مُنْعِشَاتٌ: چاي ۋە ناشتىلىق.

مُنْعَطَفٌ ج مُنْعَطَفَاتٌ: ئېگىلگەن، قىڭغايغان، ئەگرى، قىڭغىر، كوچا، تار كوچا، بۇرۇلۇش نۇقتىسى.

اِخْتَفَى عِنْدَ مُنْعَطَفِ الطَّرِيقِ: يولنىڭ بۇرۇلۇش نۇقتىسىدا غايىب بولدى.

تَجْتَازُ الأُمَّةُ الْعَرَبِيَّةُ مُنْعَطَفًا خَطَرًا: ئەرەب مىللىتى جىددىي بۇرۇلۇش نۇقتىسىنى باشتىن كەچۈرمەكتە.

مُنَعَّمٌ ج مُنَعَّمُونَ: سىلىق، باياشات.

فَلاَّحٌ مُنَعَّمٌ: باياشات دېھقان.

كَلاَمٌ مُنَعَّمٌ: سىلىق گەپ.

مُنْعَكِسٌ: ئاغدۇرۇلغان، تەتۈر ئۆرۈلگەن، ئەكس ئەتتۈرۈلگەن.

الْفِعْلُ الْمُنْعَكِسُ: ئەكس تەسىر.

الْأَفْعَالُ الْمُنْعَكِسَةُ الشَّرْطِيَّةُ: شەرتلىك رېفلېكس.

مُنْعِمٌ: شاپائەتچى، خەير - ئېھسان قىلغۇچى، ساۋابلىق ئىش قىلغۇچى.

الْمُنْعِمُ: ئاللاھنىڭ گۈزەل ئىسىملىرىدىن بولۇپ، نېمەت بەرگۈچى، باياشات قىلغۇچى دېمەكتۇر.

مِنْعَمٌ ج مَنَاعِمُ: سۆيۈرگە.

مَنْعَمٌ. مَنْعَمَةٌ ج مَنَاعِمُ: قاقاس يەر.

مَنْعُوتٌ: سۈپەتلەنگەن، تەسۋىرلەنگەن.

مَنْعُوتٌ بِالْكَرَمِ وَالسَّخَاءِ: مەردلىك بىلەن سۈپەتلەنگەن.

مَنْعًى ج مَنَاعٍ (الْمَنَاعِي): ئۆلۈم خەۋىرى.

«أَتَانَا مَنْعَاهُ صَبِيحَةَ هَذَا الْيَوْمِ»: ئۇنىڭ ئۆلۈم خەۋىرى بىزگە بۈگۈن ئەتىگەن يېتىپ كەلدى.

مُنَغِّصَاتٌ: كۆڭۈلسىزلىكلەر.

«لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ عَلَى مُوَاجَهَةِ مُنَغِّصَاتِ الْحَيَاةِ»: دۇچ كەلگەن ھاياتنىڭ كۆڭۈلسىزلىكلىرىگە ئۇنىڭ ھېچ ئامالى يوق.

مِنْفَاخٌ ج مَنَافِيخُ: ناسوس.

«الْمِنْفَاخُ الْكَهْرَبَائِيّ لِعَجَلَاتِ السَّيَّارَاتِ»: ئېلېكترونلۇق ناسوس.

مِنْفَاصٌ: كۈلگۈنچەك؛ سىيگەك.

مُنْفَجِرَاتٌ: پارتلاتقۇچ ماددىلار.

مَنْفَذٌ ج مَنَافِذُ: ئۆتىدىغان يەر، چىقىش يولى، تۆشۈك، سۈزگۈچ، ئۆتكۈر.

«مَنْفَذٌ هَوَائِيٌّ»: ھاۋا ئۆتۈشىدىغان يەر.

«مَنْفَذٌ بَحْرِيٌّ»: دېڭىزنىڭ ئۆتىدىغان يېرى.

«مَنَافِذُ الْمِيَاهِ»: سۇ ئۆتىدىغان يەرلەر.

لَا مَنْفَذَ لَهُ مِنْ هَذِهِ الْأَزْمَةِ: ئۇنىڭ بۇ كرىزىستىن چىقىش يولى يوق.

مُنْفَرِجٌ: كەڭ، كەڭ - كۇشادە.

مُنْفَرِدٌ: ئايرىم، يالغۇز، يەككە، ئايرىلىپ كەتكۈچى.

مُنْفَرِدًا: ئۆز ئالدىغا، تەنھا.

مُحَادَثَةٌ مُنْفَرِدَةٌ: ئايرىم سۆزلىشىش.

مُنْفَصِلٌ: ئايرىلغان، بۆلۈنگەن، ئاجرالغان.

مِنْفَضٌ: ئەلگەك، غەلۋىر، ئۆتكەمە.

مَنْفَضَةٌ ج مَنَافِضُ: كۈلدان.

مِنْفَضَةٌ ج مَنَافِضُ: بىساتلارنى قاقىدىغان سايمان، چاڭ - توزان سۈمۈرگۈچ.

مِنْفَضَةُ رِيشٍ: پەي قاققۇچ.

مُنْفَطِرٌ: يېرىلغان، يېرىق، چاك.

﴿السَّمَاءُ مُنْفَطِرٌ بِهِ﴾ «قۇرئان»: ئۇ كۈننىڭ دەھشىتىدىن ئاسمان يېرىلىدۇ.

مَنْفَعَةٌ ج مَنَافِعُ: پايدا، مەنپەئەت.

«مَنَافِعُ عَامَّةٌ أَوْ عُمُومِيَّةٌ»: جامائەت پاراۋانلىقى، كوللېكتىپ پاراۋانلىق.

مَنَافِعُ الْغُرْفَةِ: ئۆي جاھازلىرى..

الْمَنْفَعَةُ الْإِقْتِصَادِيَّةُ: ئىقتىسادىي پاراۋانلىق.

﴿وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ﴾ «قۇرئان»: ئۇلاردا سىلەر ئۈچۈن نۇرغۇن مەنپەئەتلەر بار، ئۇلارنىڭ گۆشىنى يەيسىلەر.

مَنْفَعِيٌّ ج مَنْفَعِيُّونَ: مەنپەئەتپەرەس.

مُنَفَّهٌ: چارچىغان، چارچاپ كەتكەن.

جَمَلٌ مُنَفَّهٌ: ھالسىرىغان تۆگە.

مُنْفَكٌّ: ئايرىلغۇچى، يېشىلگۈچى.

﴿مُنْفَكِّينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ﴾ «قۇرئان»: ئۇلارغا روشەن دەلىل كەلگەنگە قەدەر كۇفرىدىن ئايرىلغۇچى بولمىدى.

مُنْفَنَفٌ: ئازراق ئىشىشغان ئىششىق.

مَنْفُوخٌ ج مَنْفُوخُونَ: سېمىز.

رَجُلٌ مَنْفُوخٌ: سېمىز ئادەم.

مَنْفُوخٌ: يەل توشتۇرۇلغان، پۈۋلەنگەن.

«كُرَةٌ مَنْفُوخَةٌ»: يەل توشتۇرۇلغان توپ، يەلى بار توپ.

«رِئَةٌ مَنْفُوخَةٌ»: پۈۋلەنگەن ئۆپكە.

مَنْفُوسٌ ج مَنْفُوسُونَ: تۇغۇلغان؛ كۆز تەگكەن.

شَيْءٌ مَنْفُوسٌ: نەپىس نەرسە.

مَنْفُوطٌ: قولى قاپىرىپ قالغان ئادەم.

مَنْفُوَّةٌ: قورقۇنچاق، تورخۇ يۈرەك.

مَنْفًى ج مَنَافٍ (الْمَنَافِي): سۈرگۈن.

«قَضَى مُدَّةً فِي الْمَنْفَى»: بىر مۇددەتنى سۈرگۈندە ئۆتكۈزدى.

مَنْفِيٌّ: تاشلىۋېتىلگەن، چۆرۈۋېتىلگەن؛ قوغلانغان، ھەيدىۋېتىلگەن، پاناھلانغان؛ سەلبىي.

مُنْقَادٌ: باش ئەگكۈچى، بويسۇنغۇچى.

مِنْقَارٌ ج مَنَاقِيرُ: قۇش تۇمشۇقى، ئويمىچىلىق پىچقى.

مِنْقَاشٌ: ئىسكىنە، ئويۇش پىچقى، كەسكۈچ، قەلەم، ئويمىكارلىق تىغى.

مِنْقَاشٌ ج مَنَاقِيشُ: موچىن.

مِنْقَافٌ ج مَنَاقِفُ: قۇشنىڭ تۇمشۇقى.

مَنْقَبَةٌ ج مَنَاقِبُ: تاغ يولى؛ تام؛ ياخشى ئىش، ياخشىلىق، خىسلەت.

«مَنَاقِبُ الْأَوْلِيَاءِ»: ئەۋلىيالارنىڭ خىسلەتلىرى.

مِنْقَبَةٌ: ئۆشكە، بۇرغا.

مُنْقَبِضٌ ج مُنْقَبِضُونَ: تارايغان، قورۇلغان، يىغىلىپ قالغان، پۈرلىشىپ قالغان..

مُنْقَبِضُ الصَّدْرِ: دەرد-ئەلەملىك، روھى چۈشكۈن، يۈرىكى سىقىلغان.

مُنْقِذٌ ج مُنْقِذُونَ: قۇتقۇزغۇچى.

«زَعِيمٌ مُنْقِذٌ لِلْبِلَادِ»: ۋەتەننى قۇتقۇزغۇچى داھىي.

مُنْقَرِضٌ: مۇنقەرز بولغۇچى، ھالاك بولغۇچى، يوقالغۇچى، ۋەيران بولغۇچى.

مَنْقَصَةٌ ج مَنَاقِصُ: يېتەرسىزلىك، قۇسۇر، ئەيىب، نۇقسان، ئىللەت.

مُنْقَطِعٌ: ئۈزۈلۈپ قالغان، توختاپ قالغان.

غَيْرُ مُنْقَطِعٍ: ئۈزۈلۈكسىز، توختىماي، داۋاملىق.

«مُنْقَطِعُ النَّظِيرِ»: مىسلىسىز، تەڭدىشى يوق.

مُنْقَطِعُ النَّظِيرِ فِي التَّارِيخِ: تارىختا كۆرۈلۈپ باقمىغان.

«مُنْقَطِعٌ عَنِ الْعَالَمِ»: جاھاندىن بىخەۋەر.

«حَبْلٌ مُنْقَطِعٌ»: چۈۋۈلۈپ كەتكەن ئارغامچا.

مُنْقَعِرٌ: قومۇرۇپ تاشلىۋېتىلگەن.

﴿كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ مُنْقَعِرٍ﴾ «قرآن»: گويا ئۇلار قومۇرۇۋېتىلگەن خورما كۆتەكلىرىدەك ياتاتتى.

مُنَقِّبٌ: چارلىغۇچى، تەكشۈرگۈچى، ئارخېئولوگ.

مُنَقَّحٌ: تەھرىرلەنگەن، تۈزىتىلگەن.

«دَسْتُورٌ مُنَقَّحٌ»: تۈزىتىلگەن ئاساسىي قانۇن.

«طَبْعَةٌ مُنَقَّحَةٌ لِكِتَابٍ»: كىتابنىڭ تۈزىتىلگەن نۇسخىسى.

«مَقَالَةٌ مُنَقَّحَةٌ»: تەھرىرلەنگەن ماقالە.

مُنَقَّطٌ: داغ، ئىز، ئالچىپار، چېكىت قويۇلغان.

مُنْقَلَبٌ: ئۆزگەرتىلگەن يەر، تار بۇلۇڭ سىزىقى، ئۆزگىچە، تروپىك بەلۋاغ.

مُنْقَلَبٌ شَتَوِيٌّ: جەنۇبىي تروپىك سىزىقى.

مُنْقَلِبٌ صَيْفِيٌّ: شىمالىي تروپىك سىزىقى.

جَوٌّ مُنْقَلِبٌ: ئۆزگىرىشچان ھاۋا.

مِنْقَلَةٌ ج مَنَاقِلُ: توشۇش، قاتناش قورالى، (گېئومېترىيىدە) بۇلۇڭلارنى ئۆلچەش قورالى.

مَنْقُوطٌ: داغ، ئىز، ئالا بالداق، ئالچىپار، چېكىت قويۇلغان.

كِتَابٌ مَنْقُوطٌ: ھەرىكە قويۇلغان خەت.

الفَصْلَةُ الْمَنْقُوطَةُ: چېكىتلىك پەش (؛).

مَنْقُولٌ: يۆتكەلگەن، توشۇلغان، تەرجىمە قىلىنغان، كۆچۈرۈلگەن.

«نَصٌّ مَنْقُولٌ عَنِ الْفَارِسِيَّةِ»: پارسچىدىن تەرجىمە قىلىنغان تېكىست.

الْمَنْقُولُ: ھەدىس ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش رىۋايەت ياكى ئاڭلاش يولى بىلەن كەلگەن ئەسەر.

مَنْقُولٌ ج مَنْقُولَاتٌ: توشۇشقا بولىدىغان مال ـ مۈلۈكلەر.

مَنْقُولَاتِ الْمَنْزِلِ: ئۆي جاھازلىرى، ئائىلە سايمانلىرى.

مَنْكِبٌ ج مَنَاكِبُ: مۈرە، دولا، يان تەرەپ، گىرۋەك، ئېگىز يەر، تۆپىلىك.

هَزَّ مَنْكِبَهُ لِكَذَا: شۇنىڭغا خۇش بولدى.

«هُوَ مَنْكِبُ قَبِيلَتِهِ»: ئۇ قەبىلىسىنىڭ ئاقساقلى، قوۋمىنىڭ ئاقساقلى.

﴿هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذَلُولاً فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا﴾ «قرآن»: ئاللاھ سىلەرگە زېمىننى مېڭىشقا ئاسان قىلدى، زېمىننىڭ ئەتراپىدا مېڭىڭلار.

مُنْكَبٌّ ج مُنْكَبُّونَ: ۋۇجۇدى بىلەن بېرىلگۈچى.

مُنْكَبٌّ عَلَى دِرَاسَتِهِ رَغْمَ الصُّعُوبَاتِ: قىيىنچىلىققا قارىماي ئۆگىنىشكە پۈتۈن ۋۇجۇدى بىلەن بېرىلگۈچى.

مُنْكَرٌ وَنَكِيرٌ: ئۆلگەن كىشىدىن قەبرىدە سوئال ـ سوراق قىلىدىغان ئىككى پەرىشتە.

مُنْكَرٌ ج مُنْكَرَاتٌ: يامانلىق، يامان سۆز ـ ھەرىكەت.

﴿وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾ «قرآن»: ئاللاھ قەبىھ سۆز ـ ھەرىكەتلەردىن، يامان ئىشلاردىن توسىدۇ.

«النَّمِيمَةُ مِنَ الْمُنْكَرَاتِ»: سۇخەنچىلىك، يامان ئىشلار قاتارىغا كىرىدۇ.

مُنْكَسِرٌ: بۇزۇلغان، ۋەيران بولغان، سۇنغان، بۇزغۇچى، سۇندۇرغۇچى، يىرتقۇچى، چاك، يىرتىق، سۇنۇق، بۇزۇق.

خَطٌّ مُنْكَسِرٌ: سۇنۇق سىزىق، بۇزۇلغان يول.

مُنْكَسِرُ الْبَالِ: كۆڭلى سۇنۇق، قايغۇلۇق، روھسىز، ئەلەملىك.

مُنْكَسِفٌ: تۇتۇلغان (ئاي، كۈن).

مُنْكِسٌ: تۆۋەن سېلىنغان.

خَرَجَ مِنْ عِنْدِهِ مُنَكِّسَ الرَّأْسِ: ئۇنىڭ يېنىدىن بېشىنى تۆۋەن سالغان ھالدا چىقتى.

مُنَكَّلٌ: نېكىللانغان، نېكىل ياللىتىلغان.

مَنْكُوبٌ ج مَنْكُوبُونَ: ئاپەتكە ئۇچرىغان، بېشىغا مۇسىبەت كەلگەن.

«هُوَ مَنْكُوبٌ بِوَفَاةِ صَدِيقِهِ»: ئۇ دوستىنىڭ ۋاپاتى بىلەن مۇسىبەتكە ئۇچرىغۇچىدۇر.

«أَعَانَ الصَّلِيبُ الْأَحْمَرُ مَنْكُوبِي الزِّلْزَالِ»: قىزىل كرېست جەمئىيىتى يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغانلارغا ياردەم بەردى.

مَنْكُودٌ ج مَنَاكِيدُ: بەختسىز.

«مَنَاكِيدُ الْحَظِّ»: بەختسىزلەر.

مَنْكُوسٌ: تەتۈر ئايلانغان، ئاغدۇرۇلغان، ئۈستى ـ تەتۈر قىلىنغان.

الْمَنْكُوسُ مِنَ الْأَوْلَادِ: تەتۈر تۇغۇلغان بالا.

مَنْكُوفٌ ج مَنْكُوفُونَ: كالا چېچىكىگە گىرىپتار بولغان.

مِنْمَاصٌ ج مَنَامِيصُ: قىسقۇچ، موچىن.

مُنَمَّرٌ م مُنَمَّرَةٌ: ئالىچىپار.

«بُرْدَةٌ مُنَمَّرَةٌ»: ئالىچىپار تون.

مُنَمَّشٌ: سەپكۈنلۈك، سەپكۈنى بار.

«جِلْدٌ مُنَمَّشٌ»: ئالىچىپار تېرە.

«لِبَاسٌ مُنَمَّشٌ»: بېزەلگەن كىيىم.

مُنَمَّقٌ م مُنَمَّقَةٌ: بېزەلگەن، زىننەتلەنگەن،

ياسالغان.

ثَوْبٌ مُنَمَّقٌ: گۈللۈك رەخت.

مَكَانٌ مُنَمَّقٌ: زىننەتلەنگەن جاي.

مُنَمْنَمٌ: بېزەلگەن، كەشتىلەنگەن.

«مُصْحَفٌ مُنَمْنَمٌ»: بېزەلگەن كىتاب.

«ثَوْبٌ مُنَمْنَمٌ»: كەشتىلەنگەن كىيىم.

مُنَمْنَمَةٌ ج مُنَمْنَمَاتٌ: قىستۇرما رەسىم، قىستۇرما خەرىتە.

«الْمُنَمْنَمَاتُ الْفَارِسِيَّةُ»: پارسچە كىچىك سۈرەتلەر.

مَنَّ يَمُنُّ مَنًّا الرَّجُلَ: ئاجىزلاشتۇردى، زەئىپلەشتۈردى، چارچىتىۋەتتى.

مَنَّ الْحَبْلَ: ئارغامچىنى ئۈزدى، ئۈزۈۋەتتى، كەستى.

مَنَّ يَمُنُّ مَنًّا وَمِنَّةً عَلَيْهِ: مىننەت قىلدى.

مَنَّ يَمُنُّ مَنًّا وَمِنِّيْنَى عَلَيْهِ بِكَذَا: ئىنئام قىلدى، ئېھسان قىلدى، ئېتىبار قىلدى.

مَنَّ اللهُ عَلَى عِبَادِهِ: ئاللاھ بەندىلىرىگە مەرھەمەت قىلدى.

مَنٌّ: مىننەت قىلماق، پەش قىلماق.

﴿لاَ تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُم بِالْمَنِّ وَالأذَى﴾ «قۇرئان»: بەرگەن سەدىقەڭلارنى مىننەت قىلىش ۋە ئەزىيەت يەتكۈزۈش بىلەن بىكار قىلىۋەتمەڭلار.

مَنَّانٌ: مىننەت قىلغۇچى، كۆپ مەرھەمەت قىلغۇچى.

الْمَنَّانُ: ئاللاھنىڭ گۈزەل ئىسىملىرىدىن بولۇپ، كۆپ ئىنئام قىلغۇچى دېگەن مەنىدە.

مِنَّةٌ ج مِنَنٌ: ئېھسان، ئىنئام، مەرھەمەت، پەزلىكەرەم.

الْمِنَّةُ تَهْدِمُ الصَّنِيْعَةَ: مىننەت قىلىش، قىلغان ياخشىلىقنى بىكارغا چىقىرىۋېتىدۇ.

مَنَّى يُمَنِّي تَمْنِيَةً الشَّخْصَ الشَّيْءَ وَبِهِ: ئۈمىدلەندۈردى، ئۈمىد قىلدى، ئۈمىدۋار بولدى.

مَنَّى الدَّمَ: قان قىلدى، قان چىقاردى.

مَنَّى الرَّجُلُ: ئەر كىشى ئانانىزم قىلدى.

مَنَّى نَفْسَهُ بِالأَمَانِي وَالآمَالِ: ئۆزىگە تەسەللى بەردى، كۆڭلىنى تىنچىتتى.

مِنْهَاجٌ: يول، ئاممىۋى يول، ئۇسۇل، ئۇسلۇب، ئىستىل، پىلان.

مِنْهَاجُ التَّعْلِيْمِ: ئوقۇتۇش پىلانى.

﴿لِكُلٍّ جَعَلْنَا مِنكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجاً﴾ «قۇرئان»: (ئى ئۈممەتلەر!) سىلەرنىڭ ھەربىرىڭلارغا بىر خىل شەرىئەت ۋە ئوچۇق يول تەيىن قىلدۇق.

مِنْهَاجِيٌّ: پىلانلىق.

الاقْتِصَادُ الْمِنْهَاجِيُّ: پىلانلىق ئىگىلىك.

مِنْهَبٌ: يۈگۈرۈك ئات.

مَنْهَجٌ ج مَنَاهِجُ: يول، ئاممىۋى يول؛ ئۇسۇل، ئۇسلۇب؛ ئىستىل؛ پىلان، لايىھە؛ چارە-تەدبىر.

«مَنْهَجُ الْبَحْثِ»: تەتقىقات پىلانى.

«مَنْهَجُ الدِّرَاسَةِ»: ئۆگىنىش پىلانى.

«مَنَاهِجُ التَّعْلِيْمِ»: ئوقۇتۇش پروگراممىلىرى.

الْمَنْهَجُ الْعِلْمِيّ: ئىلمىي ئۇسلۇب، ئىلمىي تەتقىقات پىلانى.

إدَارَةُ الْمَنَاهِجِ: پىلان كومىتېتى.

مَنْهَلٌ ج مَنَاهِلُ: سۇ ئىچىدىغان يەر، بۇلاق، كىچىك، مەنبە.

«أَخَذَ دَوَابَّهُ إِلَى الْمَنْهَلِ»: ئۇلاغلىرىنى سۇ ئىچىدىغان يەرگە ئېلىپ باردى.

أَخَذَ مِنْ مَنَاهِلِ الْعِلْمِ: ئىلىم مەنبەلىرىدىن ئالدى.

مُنْهَمِرٌ: قۇيۇلغان، تۆكۈلگەن.

﴿فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُّنْهَمِرٍ﴾ «قۇرئان»:

ئاسمانىنىڭ دەرۋازىلىرىنى قۇيۇلۇپ ياغقۇچى يامغۇر بىلەن ئېچىۋەتتۇق.

مُنْهَمِكٌ ج مُنْهَمِكُونَ: غەرق بولغۇچى، بېرىلىپ كەتكۈچى، بېشىچە كىرىپ كەتكۈچى.

مُنْهَمِكٌ فِي كَذَا: بېرىلىپ كەتكۈچى، بېرىلىپلا كەتكۈچى.

مُنْهَمِكٌ فِي فِلَاحَةِ الْأَرْضِ: دېھقانچىلىققا بېرىلىپ كەتكۈچى.

أَنَّهُ صَامِتٌ وَمُنْهَمِكٌ فِي الْقِرَاءَةِ: ئۇ بىر ئېغىز سۆزمۇ قىلماي بېرىلىپ ئوقۇماقتا.

الْبِنْتُ مُنْهَمِكَةٌ فِي تَرْتِيبِ الْمَنْزِلِ: قىز ئۆينى رەتلەشكە بېرىلىپ كەتتى.

مَنْهُوبٌ: بۇلانغان، تالانغان، جەددىي تەلەپ قىلىنغان.

مَنْهُوشٌ ج مَنْهُوشُونَ: ئورۇق، يەڭگىل.

مَنْهُوكٌ ج مَنْهُوكُونَ: بەك ھارغان، بەك چارچىغان، ھالسىزلانغان، ماغدۇرسىزلانغان.

«رَجَعَ إِلَى الْمَنْزِلِ مَنْهُوكَ الْقُوَى»: ئۆيىگە بەك چارچىغان ھالدا قايتتى.

مَنْهُومٌ ج مَنْهُومُونَ: بېرىلگەن، ھەۋەسكار، ئاچ كۆز.

«مَنْهُومَانِ لَا يَشْبَعَانِ طَالِبُ عِلْمٍ وَطَالِبُ دُنْيَا» ‹حديث›: تويمايدىغان ئىككى تۈرلۈك ئادەم بار: ئىلىم تەلەپ قىلغۇچى ۋە مال-دۇنيا تويلىغۇچى.

مَنْهِيٌّ عَنْهُ: مەنئى قىلىنغان، توسۇلغان، چەكلەنگەن.

مِنْوَاعٌ: ئۇسلۇب، شەكىل، ئۇسۇل

مِنْوَالٌ: ئۇسۇل، ئۇسلۇب، ۋاستە، مېتود، شەكىل، ئەندىزە، مىسال، ئۈرنەك، پاسون، فورما، قىياپەت، تىپ.

عَلَى مِنْوَالِهِ: ئۇنىڭدەك، ئۇنىڭغا ئوخشاش.

عَلَى هَذَا الْمِنْوَالِ: شۇنداق قىلىپ، بۇنىڭغا ئاساسەن.

مِنْوَالُكَ أَلَّا تَفْعَلَ كَذَا: شۇنداق قىلماسلىقىڭ كېرەك.

مِنْوَالٌ ج مَنَاوِلُ: رەخت توقۇش ئىستانوكى، دەستىگاھ؛ كېمە كىراسى.

نَسَجَ عَلَى مِنْوَالِهِ: ئۇنىڭغا ئوخشاش توقۇدى.

هم عَلَى مِنْوَالٍ وَاحِد: ئۇلارنىڭ مىجەز-خاراكتېرى ئوخشاش.

مِنْوَأَةٌ: ھاۋا رايى خاتىرىلىگۈچ، ھاۋا رايى خاتىرىلەش ئەسۋابى.

مِنْوَئِيٌّ: ھاۋا رايىنىڭ، ھاۋا رايىغا ئائىت.

مَنْوَرٌ ج مَنَاوِرُ: تۈڭلۈك، دېرىزە.

مَنُوطٌ: كۆكسى ياكى بوغۇزى ئىششىغان؛ مۇناسىۋەتلىك، ئالاقىدار.

«بَعِيرٌ مَنُوطٌ»: باغلاغلىق تۆگە.

«حَلُّ الْمُشْكِلَةِ مَنُوطٌ بِكَ»: قىيىنچىلىقنى ھەل قىلىش ساڭا باغلىق.

هُوَ مَنُوطٌ بِالْقَوْمِ: ئۇ ياقا يۇرتلۇق.

مِنْوَلٌ: رەخت توقۇش ئىستانوكى، دەستىگاھ؛ كېمە كىرا ھەققى.

مَنُولِيَا: ماكلونىيە (چوڭ ۋە خۇشبۇي گۈللۈك، دائىم يېشىل تۇرىدىغان، زىننەت ئۈچۈن ئۆستۈرۈلىدىغان ئۆسۈملۈك).

مَنُومَةٌ: ئۇخلىتىدىغان، ھوشسىزلاندۇرۇش دورىسى.

مَنُومِتْرٌ: سۇيۇقلۇق مانومېتىرى (پار قازاندىكى گاز ياكى سۇيۇقلۇقنىڭ بېسىمىنى ئۆلچەيدىغان ئەسۋاب)

مَنُونٌ: كۆپ مىننەتدارلىق بىلدۈرگۈچى، كۆپ تەشەككۈر ئېيتقۇچى، كۆپ رەھمەت ئېيتقۇچى؛ ئۆلۈم، ھالاكەت.

إِغْتَالَتْهُ الْمَنُوْنُ: ئۇ ئۆلدى، ئۇ ھالاك بولدى.

رَيْبُ الْمَنُوْنِ: بالايىئاپەت، كۈلپەت، بەختسىزلىك، بالا ـ قازا، ئاپەت، ھالاكەت.

﴿نَتَرَبَّصُ بِهِ رَيْبَ الْمَنُونِ﴾ «قرآن»: بىز ئۇنىڭ زامانىنىڭ ھادىسىلىرىگە يولۇقۇشىنى كۈتىمىز.

رَجُلٌ مَنُوْنٌ: مىننەتخور ئادەم.

أَدْرَكَتْهُ الْمَنُوْنُ: ئۇ ئۆلدى.

مُنَوِّبٌ ج مُنَوِّبُوْنَ: ۋەكىل قىلغۇچى، ۋەكىل بەلگىلىگۈچى.

«دَافَعَ الْمُحَامِيْ عَنْ مُنَوِّبِهِ»: ئادۋوكات ئۆز ۋەكىل قىلغۇچىسىنى قوغدىدى.

مُنَوِّرٌ ـ مُنَوَّرَةٌ: يورۇتۇلغان، چاقنىغان، ئوچۇق، روشەن، يارقىن، مۇنەۋۋەر.

الْمَدِيْنَةُ الْمُنَوَّرَةُ: مەدىنە مۇنەۋۋەر.

مُنَوَّعٌ ج مُنَوَّعَاتٌ: تۈرلۈك، خىلمۇخىل.

«طَعَامٌ مُنَوَّعٌ»: تۈرلۈك تائام.

«الْمُنَوَّعَاتُ الْغِنَائِيَّةُ»: ھەر خىل ناخشىلار.

مُنَوِّمٌ: ئۇخلىتىدىغان، ئۇخلاتقۇچى، ھوشسىزلاندۇرغۇچى.

«دَوَاءٌ مُنَوِّمٌ»: ئۇخلىتىدىغان دورا.

«حُبُوْبٌ مُنَوِّمَةٌ»: ئۇخلىتىدىغان تابلېتكا دورىلار.

مُنَوَّهٌ بِهِ: چۇشەندۇرۇلگەن، ئىزاھلانغان، شەرھلەنگەن، تىلغا ئېلىنغان.

مَنَوِيٌّ: مەنىيلىك، ئىسپېرمىلىق.

الْحَبْلُ الْمَنَوِيّ: ئىسپېرمىن.

الْحُوَيْوِيْنُ الْمَنَوِيّ: ئۇرۇق، ئىسپېرما توزوئىد، ئىسپېرما، مەنىي.

السَّائِلُ الْمَنَوِيّ: مەنىي، سپېرما

اَلْغُدَّةُ الْمَنَوِيَّةُ: ئۇرۇق خالتىسى.

مَنَى يَمْنِي مَنْيًا: سىناق قىلدى، تەجرىبە قىلدى، سىناپ كۆردى، ئىمتىھان ئالدى.

مُنِيَ بِكَذَا: ئۇچرىدى، دۇچ كەلدى، دۇچار قىلىندى.

مُنِيَ لِكَذَا: ئوڭۇشلۇق بولدى، ئوڭايلا ئېرىشتى.

مَنَى اللهُ لَكَ الْخَيْرَ: ئاللاھ ساڭا ياخشىلىقنى پۈتسۇن.

مَنَى اللهُ الشَّخْصَ بِكَذَا: ئاللاھ پالاننى سىنىدى.

مُنِيَ بِخَسَائِرَ فَادِحَةٍ: ئېغىر زىيان تارتتى.

مُنِيَتْ جُهُوْدُهُ بِالْفَشَلِ: ئۇنىڭ تىرىشچانلىقلىرى بىكار كەتتى.

مِنًى: ئىسپېرما؛ مىنا (مەككىدىكى).

مُنِيْبٌ: قايتقۇچى، يانغۇچى.

مُنِيْبٌ إِلَى: تەۋبە قىلغۇچى، پۇشايمان قىلغۇچى.

الْمُنِيْبُ: مول يامغۇر، يېشىل ئوت.

مُنْيَةٌ ج مُنًى: ئۈمىد، ئارزۇ، تىلەك، ئىستەك.

مُنِيْرٌ: نۇر چاچقۇچى، نۇر تارقاتقۇچى، يورۇتقۇچى، نۇرلۇق، ئوچۇق.

«جِسْمٌ مُنِيْرٌ»: يورۇتقۇچى جىسىم، يالتىراق جىسىم.

«وَجْهُ الْفَتَاةِ مُنِيْرٌ»: خۇش چىراي قىز.

رَأْيٌ مُنِيْرٌ: ئوچۇق پىكىر.

صَوَارِخٌ مُنِيْرَةٌ: يورۇتقۇچى راكېتا.

أَجْوِبَةٌ مُنِيْرَةٌ: روشەن ئوچۇق جاۋابلار.

مَنِيْعٌ ج مُنَعَاءُ: مۇستەھكەم، تەۋرەنمەس، پۇختا، قاتتىق، چىڭ، مەزمۇت، كۈچلۈك، قۇدرەتلىك، قەيسەر، قاۋۇل، يېڭىلمەس.

حِصْنٌ مَنِيْعٌ: مۇستەھكەم قورغان.

جَيْشٌ مَنِيْعٌ: غالىب ئارمىيە، غالىب قوشۇن، يېڭىلمەس قوشۇن.

رَجُلٌ مَنِيْعُ الْجَانِبِ: قاۋۇل ئادەم.

مُنِيْفٌ: كۆركەم، ھەيۋەتلىك، ئۇلۇغوار، چىرايلىق.

مُنِيْلٌ: ئېرىشلگەن نەرسە.

مَنِيْمٌ ج مَنَائِمُ: رېلىس، يول، ئىز.

مَنِيٌّ: مەنىي، ئىسپېرما.

مَنِيَّةٌ ج مَنَايَا: ئۆلۈم، ھالاكەت.

وَافَتْهُ الْمَنِيَّةُ: ئۇ ئۆلدى.

رَسُولُ الْمَنَايَا: ئۆلۈم ئەلچىسى.

مُنَيِّلٌ: نىل رەڭدە بويالغان.

«قُمَاشٌ مُنَيَّلٌ»: نىل رەڭدە بويالغان رەخت.

مَهْ / مَهٍ: توختا، توختىغىنا.

مَهَا يَمْهُو مَهْوًا الرَّجُلَ: قاتتىق ئۇردى، قاتتىق دۇمبالىدى.

مَهَابَةٌ: قورقماق، چۆچۈمەك، ھۆرمەتلىمەك، بويسۇنماق.

مَهَاةٌ ج مَهًا وَمَهَوَاتٌ وَمَهَيَاتٌ: ياۋا كالا، ياۋا قوتاز؛ خروستال.

مُهَاتَرَةٌ ج مُهَاتَرَاتٌ: تالاش-تارتىش قىلىشماق، تاكاللاشماق.

«مُهَاتَرَاتٌ حِزْبِيَّةٌ»: پارتىيىۋى تالاش-تارتىشلار.

مَهَاجٌ: دۇڭكاتىل، موتور.

مُهَاجِرٌ ج مُهَاجِرُونَ: مۇھاجىر، كۆچمەن، ھىجرەت قىلغۇچى.

الْمُهَاجِرُ: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن مەككىدىن مەدىنىگە ھىجرەت قىلغۇچى ئادەم.

﴿لَقَدْ تَابَ اللهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالأَنصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ﴾ «قرآن»: ئاللاھ ھەققەتەن پەيغەمبەرنىڭ ۋە ئۇنىڭغا قىيىنچىلىق پەيتىدە ئەگەشكەن مۇھاجىرلار ۋە ئەنسارلارنىڭ تەۋبىسىنى قوبۇل قىلدى.

الْمُهَاجِرُ: سەت گەپ، قەبىھ سۆز.

«لَا يَتَكَلَّمُ إِلَّا بِالْمُهَاجِرِ»: ئۇ پەقەت سەت گەپنىلا قىلىدۇ.

الطُّيُورُ الْمُهَاجِرَةُ: پەسىل قۇشلىرى.

مُهَاجِمٌ: ھۇجۇمچى، زەربە بەرگۈچى.

مُهَاجَمَةٌ: ھۇجۇم قىلماق، زەربە بەرمەك.

مِهَادٌ ج مُهُدٌ وَمُهُدٌ وَأَمْهِدَةٌ: كارىۋات، كات، ئورۇن-كۆرپە، تۆشەك، يوتقان-كۆرپە؛ پەس يەر، دېڭىزنىڭ قەئرى.

﴿أَلَمْ نَجْعَلِ الأَرْضَ مِهَاداً﴾ «قرآن»: زېمىننى بىسات قىلمىدۇقمۇ؟

مِهَادَاتٌ: خۇشامەت قىلماق، تەخسىكەشلىك قىلماق.

مُهَادَنَةٌ: سۈلھى تۈزۈشمەك.

مَهَارَةٌ ج مَهَارَاتٌ: ئىقتىدار، قابىلىيەت، ماھىرلىق، ئۇستىلىق، ئەپچىللىك.

مَهَارَةٌ يَدَوِيَّةٌ: قولنىڭ ئەپچىللىكى.

أَدَّى مُهِمَّتَهُ بِمَهَارَةٍ: ۋەزىپىسىنى چاققانلىق بىلەن ئورۇنلىدى.

بِمَهَارَةٍ: ئۇستىلىق بىلەن.

الْمَهَارَةُ تَنْشَأُ مِنَ الْمُمَارَسَةِ: ماھارەت مەشىقتىن كېلىدۇ.

الْمَهَارَاتُ اللُّغَوِيَّةُ: تىل جەھەتتە چېنىقىش.

إِكْتِسَابُ الْمَهَارَاتِ اللَّازِمَةِ لِهَذَا الْعَمَلِ: بۇ ئىشنىڭ ھۆددىسىدىن چىقىش ئۈچۈن مەلىكىلىك بولۇش.

مُهَارَشَةٌ: جېدەللەشمەك، دەتالاش قىلماق.

مُهَانٌ: خار، ئەرزىمەس، ھاقارەتلەنگەن.

﴿وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَاناً﴾ «قرآن»: ئۇ ئازاب ئىچىدە خارلانغان ھالدا قالىدۇ.

مَهَانَةٌ: شەرمەندىلىك، رەسۋاچىلىق، رەزىللىك، خارلىق.

مُهَانَفَةٌ: مەسخىرە قىلماق، مازاق قىلماق.

مَهَبٌّ ج مَهَابُّ الرِّيحِ: شامال چىقىدىغان تەرەپ، شامالنىڭ يۆنىلىشى.

لَا تَجْلِسْ فِي مَهَبِّ الرِّيحِ: شامال ئىغىزىدا ئولتۇرما.

كُرَيْشَةٌ فِي مَهَبِّ الرِّيحِ: شامال ئىغىزىدىكى پەيگە ئوخشاش.

مَهْبِطٌ ج مَهَابِطُ: چۈشىدىغان جاي.

مَهْبِطُ الطَّائِرَةِ: ئايرودروم.

مُنْذُ مَطْلِعِ الصُّبْحِ حَتَّى مَهْبِطِ اللَّيْلِ: سەھەردىن كەچكىچە.

مَهْبِطُ النَّهْرِ: دەريانىڭ قۇيۇلىدىغان جايى.

مَكَّةُ مَهْبِطُ الْوَحْيِ: مەككە مۇكەررەمە ۋەھيى چۈشكەن جاي.

مُهْبِطٌ: چۈشۈرگۈچى، پەسەيتكۈچى.

مُهْبِطُ الْحَرَارَةِ: قىزىتما قايتۇرۇش دورىسى.

مَهْبَطَةٌ: شار، پاراشوت.

مِهْبَطَةٌ ج مَهَابِطُ: پاراشوت.

مِهْبَلٌ: يىنىك، يەڭگىل.

مَهْبِلٌ ج مَهَابِلُ: ئورەك، تاغ شامىلى؛ جىنسىي يول.

«غِشَاءُ الْمَهْبِلِ»: جىنسىي يول پەردىسى.

مَهْبِلِيٌّ: جىنسىي يولنىڭ، جىنسىي يولغا ئائىت.

«اِلْتِهَابٌ مَهْبِلِيٌّ»: جىنسىي يول ياللۇغى.

مَهْبُوتٌ: قورقۇنچاق، توخۇ يۈرەك.

مَهْبُوطٌ: ئورۇق، ياداڭغۇ، جۇدەڭ.

مُهْتَاجٌ: تەسىرلەنگەن، ھاياجانلانغان.

مُهْتَدٍ ج مُهْتَدُوْنَ: توغرا يولدا ماڭغۇچى، ھىدايەت تاپقۇچى، ئىسلام دىنىغا كىرگۈچى.

﴿فَمِنْهُم مُهْتَدٍ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ﴾ «قۇرئان»: ئۇلاردىن ھىدايەت تاپقانلىرى بار ۋە ئۇلارنىڭ نۇرغۇنى ئاللاھنىڭ ئىتائىتىدىن چىققۇچىلاردۇر.

«كَثُرَ عَدَدُ الْمُهْتَدِيْنَ فِي إِفْرِيْقِيَا»: ئافرىقىدا ئىسلام دىنىغا كىرگۈچىلەرنىڭ سانى كۆپەيدى.

مُهْتَرٌ: ئالجىغان، بىلجىرلىغان.

مُهْتَرِئٌ: پىشقان، پىشۇرۇلغان، پىشىپ كەتكەن.

مُهْتَزٌ: مىدىرلىغان، لىڭشىغان.

«أَصْوَاتٌ مُهْتَزَّةٌ»: تىترەپ چىققان ئاۋازلار، تۇراقسىز ئاۋازلار.

مُهْتَزٌّ ج مُهْتَزُّوْنَ: تەسىرلەنگەن، قالايمىقانلاشقان، تىترىگەن.

هُوَ مُهْتَزٌّ مِنْ مَظَاهِرِ الْبُؤْسِ: ئۇ ئازاب-ئوقۇبەت كۆرۈنۈشىدىن تەسىرلەنگەن.

مُهْتَصِرٌ: شىر، يولۋاس.

مُهْتَمٌّ ج مُهْتَمُّوْنَ: كۆڭۈل بۆلگۈچى، غەمخورلۇق قىلغۇچى.

مُهْتَمٌّ لَهُ: قايغۇرغۇچى.

مُعَلِّمٌ مُهْتَمٌّ بِتَلَامِيْذِهِ: ئوقۇغۇچىلىرىغا كۆڭۈل بۆلىدىغان ئوقۇتقۇچى.

مُهْتَمٌّ لِفَقْدِ صَدِيْقِهِ: دوستىدىن ئايرىلغانلىقىدىن غەمكىن.

مَهَجَ يَمْهَجُ مَهْجًا الشَّخْصُ: رەڭگىرويى ياخشى بولدى.

مَهَجَ الْمَرِيْضُ: ئاغرىق ساقىيىشقا قاراپ ماڭدى.

مَهَجَ الْوَلَدُ أُمَّهُ: بالا ئانىسىنى ئەمدى.

مُهْجَةٌ ج مُهَجٌ وَمُهَجَاتٌ: يۈرەك قېنى، روھ، جان، ھەر نەرسىنىڭ ياخشىسى.

خَرَجَتْ مُهْجَتُهُ: ئۇنىڭ جېنى چىقتى.

مَهْجَرٌ ج مَهَاجِرُ: كۆچىدىغان جاي.

أَهْلُ الْمَهْجَرِ: جەنۇبىي ئامېرىكا بىلەن شىمالىي ئامېرىكىدا جايلىشىپ قالغان كۆچمەن ئەرەبلەر.

«جُبْرَانُ مِنْ أُدَبَاءِ الْمَهْجَرِ»: جۇبران ئامېرىكىدا جايلىشىپ قالغان ئەرەب كۆچمەنلىرىدىن.

«مَهَاجِرُ الْعَرَبِ فِي أُوْرُوْبَا وَأَمْرِيْكَا»: ئەرەبلەرنىڭ كۆچىدىغان جايلىرى ياۋروپا بىلەن ئامېرىكا.

مَهْجَعٌ ج مَهَاجِعُ: ياتاق ئۆي.

يَجِبُ أَنْ يَكُوْنَ الْمَهْجَعُ مُرَتَّبًا وَنَظِيْفًا فَلَا تُقَلِّبْهُ رَأْسًا عَلَى عَقِبٍ: ياتاق رەتلىك ۋە پاكىز بولۇش كېرەك، ئۇنى قالايمىقانلاشتۇرۇۋەتمە.

مِهْجَعٌ ج مَهَاجِعُ: گول ئادەم، ئەخمەق.

مَهْجُورٌ: تاشلانغان، تاشلىۋېتىلگەن.

مَهْجُورٌ لِقِدَمِهِ: قۇرۇق گەپ، كونا مۇقام.

مَهْجُورٌ مِنَ الْكَلَامِ: ئىستېمالدىن قالغان سۆزلەر.

«أَرْضٌ مَهْجُورَةٌ»: تاشلىۋېتىلگەن زېمىن.

مَهْجُوٌّ: مەسخىرە قىلىنغان، ھەجۋىي قىلىنغان.

مَهَدَ يَمْهَدُ مَهْدًا: يايدى، يېيىتتى، ياتقۇزدى.

مَهَدَ لَهُ عُذْرَهُ: ئۆزنى كېچىكتۈردى.

مَهْدٌ ج مُهُودٌ: بۆشۈك، كىچىك بالا كارىۋىتى.

مَهْدُ الْحَضَارَةِ: مەدەنىيەت بۆشۈكى.

«مَهْدُ الْحَضَارَةِ مَوْطِنُ الْعُلَمَاءِ وَالْ فُضَلَاءِ وَالأَمْجَادِ وَالزُّهَّادِ»: (ئوتتۇرا ئاسىيا) مەدەنىيەت بۆشۈكى، ئۇ يەردىن ئۆلىمالار، پازىللار، ئالىيجاناب كىشىلەر ۋە زاھىتلار ئىنتايىن كۆپ چىققان.

مِنَ الْمَهْدِ إِلَى اللَّحْدِ: بۆشۈكتىن تارتىپ تۆشۈككىچە، ئۆمۈرۋايەت.

﴿الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الأَرْضَ مَهْداً﴾ «قرآن»: ئۇ زېمىننى سىلەرگە بىسات قىلىپ بەردى.

قَضَى عَلَى الشَّرِّ فِي مَهْدِهِ: ئاپەتنى ئۆز ئۇۋىسىدىلا ئۆجۈقتۇردى، ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئالدى.

مِهْدَاءٌ: قولى كەڭ، كۆپ سوۋغا بەرگۈچى.

مَهْدَأَةٌ ج مَهَادِئُ: ھالەت.

مُهَدِّئٌ ج مُهَدِّئَاتٌ: تىنچلاندۇرغۇچى.

«دَوَاءٌ مُهَدِّئٌ لِلأَعْصَابِ» (فِي الطِّبِّ): نېرۋىنى تىنچلاندۇرغۇچى دورا.

مُهَدَّبٌ: كىرپىكلىك.

مِهَدَّةٌ: مېتىن، تاش چوقۇش سايمىنى.

مُهَدِّدٌ: تەھدىت سالغۇچى، قورقۇتقۇچى.

مُهَدَّدٌ: قورقۇتۇلغان، تەھدىتكە ئۇچرىغان، تەھدىت سېلىنغان.

مُهَدَّمٌ: ئاجىز؛ بۇزۇلغان، ۋەيران قىلىنغان.

مَهْدُودٌ: بۇزۇلغان، ھالسىرىغان.

رَجُلٌ مَهْدُودُ الْقُوَى: ئاجىزلاپ كەتكەن ئادەم.

«دَارٌ مَهْدُودَةٌ»: بۇزۇلغان قورۇ.

مَهْدُورٌ: بىكار كەتكەن، ئىسراپ قىلىنغان.

مَهْدُورُ الشَّرَفِ: ئابرۇيى تۆكۈلگەن.

دَمٌ مَهْدُورٌ: ناھەق تۆلتۈرۈلگەن.

مَهْدُومٌ: بۇزۇلغان، خاراب بولغان.

مَهْدِيٌّ: يېتەكلەنگەن، توغرا يولغا باشلانغان؛ توغرا يولدا ماڭغۇچى، ھىدايەت تاپقۇچى.

مِهْذَارٌ ج مَهَاذِيرُ: ۋالاقتەككۈر.

الْمِكْثَارُ مِهْذَارٌ: كۆپ سۆزلەيدىغان ئادەم ۋالاقتەككۈر كېلىدۇ.

مُهَذِّبٌ: تەربىيىلىگۈچى، ئوقۇتقۇچى، ئۇستاز، مۇئەللىم.

مُهَذَّبٌ ج مُهَذَّبُونَ م مُهَذَّبَةٌ ج مُهَذَّبَاتٌ: تەربىيىلەنگەن؛ ئەدەپلىك، ئوگشالغان، تۈزىتىلگەن، ئەخلاقلىق.

«شَابٌّ مُهَذَّبٌ»: تەربىيىلىك يىگىت، ئەخلاقلىق يىگىت.

الشَّابُّ الْمُهَذَّبُ هُوَ الَّذِي لَا يَعْتَدِي عَلَى أَحَدٍ: ئەخلاقلىق يىگىت ھېچ ئادەمگە چېقىلمايدۇ.

التِّلْمِيذُ الْمُهَذَّبُ هُوَ الَّذِيْ يُطِيْعُ أَبَوَاهُ: ئەخلاقلىق ئوقۇغۇچى ئاتا-ئانىسىغا ئىتائەت قىلىدۇ.

«كَلَامٌ مُهَذَّبٌ»: ساغلام گەپ.

«شِعْرٌ مُهَذَّبٌ»: ئېۋەنىسىز شېئىر.

مَهَرَ يَمْهُرُ / يَمْهَرُ مَهْرًا وَمُهُورًا وَمَهَارًا وَمَهَارَةً الشَّيْءَ وَفِيْهِ وَبِهِ: پىششىق بولدى، پۇختا بولدى، مەلىكىلىك بولدى، ئۇستا بولدى، ماھىر بولدى.

مَهَرَ الْخِطَابَ وَالصَّكَّ: ئىمزا قويدى، قول قويدى.

مَهَرَ فِي صِنَاعَةِ الْجِلْدِ: تېرە ئىشلەشتە ماھىر بولدى.

مَهَرَ فِي نَظْمِ الْمَدِيْحِ: مەدھىيە شېئىرى يېزىشتا ئۇستا بولدى.

مَهَر يَمْهَرُ مَهْرًا الْمَرْأَةَ: ئايالغا مەھرى بەردى.

مَهْرٌ ج مُهُورٌ: ئايالنىڭ مەھرى، ئايالغا بېرىلىدىغان تويلۇق مەھرى.

«أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ وَمَهْرِ الْبَغِيِّ وَحُلْوَانِ الْكَاهِنِ» «حديث»: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئىتنىڭ پۇلىنى، پاھىشىدىن كەلگەن پۇلنى ۋە پالچىلىقتىن كەلگەن پۇلنى يېيىشنى مەنئى قىلدى.

مُهْرٌ ج مُهُورٌ: تامغا، مۆھۈر.

مُهْرٌ ج مِهَارٌ وَأَمْهَارٌ وَمِهَارَةٌ: تاي، ئاتنىڭ بالىسى.

مَهَرَاجَا: ھىندىستان ئەمىرلىرىنىڭ لەقىمى.

مِهْرَاسٌ ج مَهَارِسُ: ھاۋانچا.

مُهْرَاقٌ: تۆكۈلگەن، قويۇلغان، ئاققۇزۇلغان.

مَهْرَبٌ ج مَهَارِبُ: قاچىدىغان جاي، پاناھلىنىدىغان جاي، پاناھگاھ؛ چىقىش يولى؛ چارە، ئامال؛ ئېھتىيات ئىشىكى.

الْجَبَلُ مَهْرَبُ الثُّوَّارِ: تاغ قوزغىلاڭچىلار پاناھلىنىدىغان جاي.

أَمْرٌ لَا مَهْرَبَ مِنْهُ: قېچىپ قۇتۇلغىلى بولمايدىغان ئىش.

مُهْرَةٌ ج مُهَرٌ وَمُهَرَاتٌ: بايتال، چىشى تاي.

مَهْرَجَانٌ ج مَهْرَجَانَاتٌ: بايرام، بىرلەشمە كۆڭۈل ئېچىش، بايرام ياكى خاتىرىلەش چوڭ يىغىنى، ئىرانلىقلارنىڭ كۈزدە ئۆتكۈزىدىغان بىر خىل بايرىمى.

مَهْرَجَانُ شَبَابِ الْعَالَمِ: دۇنيا ياشلار بايرىمى.

الْمَهْرَجَانُ الرِّيَاضِيُّ: تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى، ئىسپورت مۇسابىقىسى.

مَهْرَجَانُ الْأَزْهَارِ: گۈل بايرىمى.

مَهْرَجَانُ السِّينَمَا: كىنو فېستىۋالى.

«مَهْرَجَانُ اِبْنِ سِينَا»: ئىبنى سىنانى خاتىرىلەش يىغىنى.

الْمِهْرَجَانُ الدَّوْلِيُّ لِلسِّينَمَا: خەلقئارالىق كىنو بايرىمى.

«أَلْمِهْرَجَانَاتُ الْعَالَمِيَّةُ لِلْمُوسِيقَا»: خەلقئارالىق مۇزىكا بايرىمى.

مُهَرِّبٌ ج مُهَرِّبُونَ: ئەتكەس مال سودىگىرى.

مُهَرِّبُ الْمُخَدِّرَاتِ: زەھەرلىك چېكىملىكلەر ئەتكەسچىسى.

مُهَرَّبٌ ج مُهَرَّبَاتٌ: ئەتكەس مال، ئەتكەسچىلىك قىلىنغان.

تُصَادِرُ مَصَالِحُ الْجَمَارِكِ الْمُهَرَّبَاتِ: تاموژنا ئىدارىلىرى ئەتكەس ماللارنى مۇسادىرە قىلىدۇ.

مُهَرَّبَاتٌ: ئەتكەس ماللار.

مُهَرَّةٌ: يولۋاس.

مُهَرِّجٌ ج مُهَرِّجُونَ: ھەيبار، قىزىقچى، ھەزىلكەش، پاراكەندىچىلىك سالغۇچى.

كَثُرَ الْمُهَرِّجُونَ فِي الْمَلَاعِبِ الرِّيَاضِيَّةِ: تەنھەرىكەت مەيدانلىرىدا پاراكەندىچىلىك تۇغدۇرغۇچىلار كۆپەيدى.

«مُهَرِّجُ السِّرْكِ مَحْبُوبٌ مِنَ الْأَطْفَالِ»: كۈلدۈرگە ئارتىسنى كىچىك بالىلار ياخشى كۆرىدۇ.

مُهْرَقٌ ج مَهَارِقُ: خەت يېزىلغان تېرە.

مُهْرَقٌ: ئاققان، تۆكۈلگەن، قۇيۇلغان؛ قەغەز.

مِيَاهٌ مُهْرَقَةٌ: تۆكۈلگەن سۇلار.

مُهْرَقَانٌ: دېڭىز ساھىلى، دېڭىزنىڭ گىرۋىكى.

مَهْرُوسٌ: يانجىلغان، ئېزىلگەن.

مُهَرْوِلٌ ج مُهَرْوِلُونَ: سوكۇلدىغۇچى، سوكۇلداپ ماڭغۇچى.

مَهْرِيَّةٌ ج مَهَارَى وَمَهَارِيُّ: يۈگۈرۈك تۆگە.

مَهْزَأَةٌ: مەسخىرە قىلىش.

مِهَزٌّ: بۆشۈك.

مَهْزَلَةٌ ج مَهَازِلُ: كۈلكىلىك ئويۇن، كۈلدۈرگە،

كومپيديه.

مَهْزُوزٌ: تەۋرەپ قالغان، ھەرىكەتلىنىۋاتقان.

مُهْزُولٌ ج مَهَازِلُ: ئورۇق، جۈدەڭ.

مَهْزُومٌ: مەغلۇپ بولغان، يېڭىلگەن.

﴿جُنْدٌ مَّا هُنَالِكَ مَهْزُومٌ مِّنَ الْأَحْزَابِ﴾ «قۇرئان»: ئۇلار (رەسۇلۇللاھقا قارشى) جامائەلەردىن ئۇيۇشقان، مەغلۇپ قىلىنغان قوشۇندۇر.

مُهَشَّمٌ: سۇنغان، چېقىلغان.

زُجَاجٌ مُهَشَّمٌ: سۇنۇق ئەينەك.

«مَنَازِلُ مُهَشَّمَةٌ مِنْ أَثَرِ الزِّلْزَالِ»: يەر تەۋرەش بىلەن بۇزۇلۇپ كەتكەن ئۆيلەر.

مَهْشُوزٌ: ئۆپكە ئاغرىقى بولغان تۆگە.

مِهْصَارٌ: شىر، يولۋاس.

مِهْصَرٌ: شىر، يولۋاس.

مِهْصِيرٌ: شىر، يولۋاس.

مَهْضُومٌ: ھەزىم بولغان، سىڭگەن.

طَعَامٌ مَهْضُومٌ: سىڭىشلىك تاماق.

مُهْطِعٌ: يۈگۈرگۈچى؛ خارلىقتا تۇرغۇچى.

﴿مُّهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ﴾ «قۇرئان»: ئۇلار چاقىرغۇچىنىڭ ئالدىغا بويۇنلىرىنى سوزغان ھالدا يۈگۈرەيدۇ.

مِهَفَّةٌ: پەي سۈپۈرگۈچ.

مُهَفَّكٌ: چۈۋالچاق.

مُهَفْهَفٌ م مُهَفْهَفَةٌ: غۇنچە بوي؛ نازۇك؛ شالاڭ، نېپىز.

مُهَفْهَفَةٌ: سۇزۇك، شالاڭ؛ تىنىق.

مَهْفُوتٌ: ئالاقزادە بولۇپ كەتكەن، ھودۇقۇپ كەتكەن، قېيىن ئەھۋالدا قالغان.

مَهْفُوفٌ: ئەخمەق، دۆت؛ قورقۇنچاق، يۈرەكسىز.

مَهَقَ يَمْهَقُ مَهَقًا الشَّخْصُ: يۈگۈردى، چاپتى.

مَهَقَ الْفَصِيلَ: تويغۇزدى.

مَهِقَ يَمْهَقُ مَهَقًا: ئاقىرىپ كەتتى، ئاپئاق بولدى.

مَهَكَ يَمْهَكُ مَهْكًا الشَّيْءَ: يانجىدى، سوقتى، تالقانلىدى، ئەزدى، مىجىدى، ئۇۋۇلىدى.

مَهَكَ فِي السَّيْرِ: تېز ماڭدى.

مَهْكَةُ الشَّبَابِ: ياشلىق باھارى.

مَهْكَرٌ، مَهْكَرَةٌ: ھەيران قالارلىق، ئەجەبلىنەرلىك.

مَا فِيهِ مَهْكَرٌ وَمَهْكَرَةٌ: ئۇنىڭ ھەيران قالغۇچىلىكى يوق.

مَهَلَ يَمْهَلُ مَهْلًا وَمُهْلَةً فِي الْعَمَلِ: ئالدىرىمىدى، ئاستا قىلدى، ئاستا-ئاستا قىلدى.

مَهْلٌ، مَهَلٌ: ئاستا، ئالدىرىماي.

عَلَى مَهْلٍ، عَلَى مَهْلِكَ، مَهْلًا: ئاستا! ئاستىراق! ئالدىرىماي! مۇناسىپ پەيتتە.

مُهْلٌ: ئېرىتىلگەن مېتال، داغلانغان ماينىڭ دۇغى، يېرىڭ.

﴿وَإِن يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ﴾ «قۇرئان»: ئۇلار سۇ تەلەپ قىلسا ئۇلارغا مەدەن ئېرىتمىسىگە ئوخشاش يۈزلەرنى كۆيدۈرۈۋېتىدىغان (ناھايىتى قىزىق) سۇ بېرىلىدۇ.

مُهْلَةٌ ج مُهَلٌ: بەلگىلەنگەن مۇددەت، مۆھلەت.

أَعْطِنِي مُهْلَةً كَيْ أُفَكِّرَ: ماڭا ئازراق ۋاقىت بەرگىن، ئويلىنىۋالاي.

أَعْطَاهُ مُهْلَةً لِإِرْجَاعِ الدَّيْنِ: ئۇنىڭغا قەرز قايتۇرۇشقا مۆھلەت بەردى.

مُهْلِكٌ: ھالاك قىلغۇچى، يوقاتقۇچى، ۋەيران قىلغۇچى، ئۆلتۈرگۈچى، خەتەرلىك، قورقۇنچلۇق.

مَهْلَكَةٌ ج مَهَالِكُ: ھالاكەتلىك جاي، خەۋپلىك جاي.

الْحُرُوبُ مَهَالِكُ: جەڭ ھالاكەتلىك جايدۇر.

مُهَلِّلٌ: ھىلال ئاي شەكىللىك، ياي شەكىللىك.

مُهَلْهَلٌ: شالاڭ، نېپىز، يۇپقا.

«ثَوْبٌ مُهَلْهَلٌ»: يىرتىق كىيىم.
كَلَامٌ مُهَلْهَلٌ: پەلىپەتىش سۆز.
شِعْرٌ مُهَلْهَلٌ: چۇۋالچاق شېئىر.
مَهْلُوبٌ: كېسىلگەن، قىرقىلغان، ئۈزۈلگەن.
مَهْلُوبُ الذَّنَبِ: قۇيرۇقى كېسىك.
مَهْلُوسٌ: ئۆپكە سىلىگە دۇچار بولغان.
مَهْمَا: شەرت قوشۇمچىسى بولۇپ، نېمە، قايسى، قانداق، قانداقلا بولمىسۇن، قانداق بولۇشىدىن قەتئىينەزەر دېگەنلەرنى بىلدۈرىدۇ.
مَهْمَا تَفْعَلْ أَفْعَلْ: سەن نېمە قىلساڭ مەنمۇ شۇنى قىلىمەن.
مَهْمَا يَكُنْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ: ... قانداقلا بولمىسۇن، ئاخىر.
مَهْمَا كَانَتِ الْفَائِدَةُ: قانداق پايدا بولۇشىدىن قەتئىينەزەر.
مَهْمَا كَانَ الْأَمْرُ: قانداقلا بولمىسۇن، قانداق بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، نېمىلا دېگەنبىلەن، نېمىلا بولسۇن.
مَهْمَا يَزُرْنِي أُكْرِمْهُ: ئۇ مېنى يوقلىسا مەن ئۇنى ھۆرمەتلەيمەن.
يَجِبُ إِحْتِرَامُ كُلِّ عَمَلٍ مَهْمَا يَكُنْ شَأْنُهُ: ھەرقانداق كەسىپ ئەھلىنى كەسىپىنىڭ قانداق بولۇشىدىن قەتئىينەزەر ھۆرمەتلەش كېرەك.
مَهْمَا قُلْتَ فَلَنْ أُوَافِقَ عَلَى كُلِّ حَالٍ: نېمىلا دېمىگىن مەن ھەرگىز قوشۇلمايمەن.
﴿وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِن آيَةٍ لِّتَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ﴾ ‹قرآن›: ئۇلار (يەنى پىرئەۋن قەۋمى) «كۆزىمىزنى باغلاش ئۈچۈن ھەرقانداق مۆجىزە كەلتۈرسەڭمۇ بىز ساڭا ھەرگىز ئىشەنمەيمىز»، دېدى.
سَأَفْعَلُ هَذَا مَهْمَا يَكُنْ مِنَ الْأَمْرِ: قانداق بولمىسۇن بۇ ئىشنى مەن قىلىمەن.
مِهْمَادٌ ج مَهَامِدُ: ئاۋاز پەسەيتكۈچ.
مِهْمَارٌ ج مَهَامِرُ: ۋالاقتەككۈر، كوت-كوت.
مِهْمَازٌ ج مَهَامِيزُ: غەيۋەتخور، پىتنىخور، ئىغۋاگەر، سۆخەنچى.
«مِهْمَازُ النَّارِ»: تۆمۈر كۆسەي.
مِهْمَزٌ ج مَهَامِزُ: غەيۋەتخور، پىتنىخور، ئىغۋاگەر، سۆخەنچى، شىپورا (چەۋەندازلار ئاتنى دېۋىتىش ئۈچۈن ئۆتۈكىگە بېكىتىۋالغان تۆمۈر).
مُهْمِلٌ: بېپەرۋا، بىخەستە.
مُهْمِلٌ دُرُوسَهُ: دەرسلىرىگە كۆڭۈل بۆلمەيدىغان.
مُهْمِلَةٌ لِتَحْسِينِ خَطِّهَا: خېتىنى ياخشىلاشقا كۆڭۈل بۆلمەيدىغان ئايال.
مُهْمَلٌ ج مُهْمَلُونَ: تاشلىۋېتىلگەن.
مُهْمَلُ الْهَيْئَةِ: كۆرۈمسىز.
مُهْمَلُ التَّارِيخِ: يىل-ئاي كۈنلىرى ئىزاھلانمىغان.
مُهْمَلُ التَّوْقِيعِ: ئىمزاسىز، ئىسمى يېزىلمىغان.
أَرْضٌ مُهْمَلَةٌ: تاشلاندۇق يەر.
كَمِيَّةٌ مُهْمَلَةٌ: قىممىتى يوق، ئەرزىمەس.
مُهْمَلَاتٌ: تاشلاندۇق نەرسىلەر.
سَلَّةُ الْمُهْمَلَاتِ: ئەخلەت سېۋىتى.
وَضَعَ الرِّسَالَةَ فِي سَلَّةِ الْمُهْمَلَاتِ: خەت-چەكلەرنى ئەخلەت ساندۇقىغا تاشلىۋەتتى.
مُهَمْلِجٌ: يورغا ئات.
مُهِمٌّ ج مَهَامُّ: مۇھىم، جىددىي، چوڭ.
مَوْضُوعُ التَّعْلِيمِ مُهِمٌّ: تەلىم-تەربىيە ماۋزۇسى مۇھىمدۇر.
نَجَحَ فِي الْمَهَامِّ الَّتِي أُنْتُدِبَ لَهَا: تەيىنلەنگەن ۋەزىپىلەردە مۇۋەپپەقىيەت قازاندى.
مُهِمَّةٌ ج مُهِمَّاتٌ: ۋەزىپە.
كُلِّفَ بِمُهِمَّةِ الْمُدِيرِ: مۇدىرلىق ۋەزىپىسىگە

تەيىنلەندى.

مُهِمَّةُ الْمُعَلِّمِ شَرِيفَةٌ: ئوقۇتقۇچىلىق شەرەپلىكتۇر.

الْمُهِمَّاتُ الْمَوْكُولَةُ إِلَيْهِ: ئۇنىڭغا تاپشۇرۇلغان ۋەزىپىلەر.

مُمَهَّدٌ: چارچىغان، ھارغان.

مَهْمَهَ يُمَهْمِهُ مَهْمَهَةً: توسۇدى، چەكلىدى.

مَهْمَهَ فُلَانًا: ... توختىغىنا! ـ دېدى، ... قويغىنا! ـ دېدى.

مَهْمَهٌ ج مَهَامِهُ: قاقاس چۆل، قاقاس دالا.

مَهَامِهُ التَّفْكِيرِ: پىكىر قىلىش دائىرىسى، تەپەككۇر قىلىش دائىرىسى.

مَهْمُوسٌ مِنَ الْكَلَامِ: پىچىرلانغان سۆز، مەخپىي سۆز.

مَهْمُولٌ: تاشلىۋېتىلگەن.

مَهْمُومٌ: غەمكىن، مەيۇس.

مَهَنَ يَمْهَنُ مَهْنًا وَمَهْنَةً وَمِهْنَةً: خىزمەت قىلدى، مۇلازىمەت قىلدى، ئىشلىدى، كەسىپ قىلدى.

مَهُنَ يَمْهُنُ مَهَانَةً: پەسكەش بولدى، رەزىل بولدى، ئاجىز بولدى.

مِهْنَةٌ ج مِهَنٌ: كەسىپ، ئىش، ۋەزىپە، خىزمەت.

مِهْنَةٌ حُرَّةٌ: ئەركىن كەسىپ.

مِهْنَةٌ شَرِيفَةٌ: ئالىيجاناب كەسىپ.

مِهْنَةٌ يَدَوِيَّةٌ: قول سانائەت، قول ھۈنىرى.

الْمُحَامَاةُ مِهْنَةٌ حُرَّةٌ: ئادۋوكاتلىق ئەركىن كەسىپتۇر.

مِهْنَةُ الْحِيَاكَةِ: توقۇمىچىلىق كەسپى.

نَجَحَ فِي مِهْنَتِهِ: كەسپىدە مۇۋەپپەقىيەت قازاندى.

كُلُّ مِهْنَةٍ تُخَرِّجُ إِخْتِصَاصِيِّهَا: ھەربىر كەسىپ ئۆز ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۈرىدۇ.

مُهَنْدِسٌ ج مُهَنْدِسُونَ: ئىنژېنېر، تېخنىك.

مُهَنْدِسُ رَيٍّ: سۇ ئىشلىرى ئىنژېنېرى.

مُهَنْدِسٌ رِيَاضِيٌّ: گېئومېتىرىيە ئىنژېنېرى.

الْمُهَنْدِسُ الزِّرَاعِيُّ: ئاگرونوم، دېھقانچىلىق مۇتەخەسسىسى.

الْمُهَنْدِسُ الْكَهْرَبَائِيُّ: ئېلېكتر تېخنىكى.

مُهَنْدِسٌ مِعْمَارِيٌّ: قۇرۇلۇش ئىنژېنېرى.

سِلَاحُ الْمُهَنْدِسِينَ: ساپيور.

مَدْرَسَةُ الْمُهَنْدِسِينَ: تېخنىك مەكتىپى.

مُهَنْدَمٌ: نەپىس، كېلىشكەن، كۆركەم، سۆلەتلىك؛ ئاقلانغان، يونۇلغان.

مُهَنِّئٌ ج مُهَنِّئُونَ: بەخت تىلىگۈچى، مۇبارەكلىگۈچى.

أَتَاهُ مُهَنِّئُونَ وَمُهَنِّئَاتٌ كَثِيرُونَ: ئۇنىڭغا ئەر-ئايال نۇرغۇن تەبرىكلىگۈچىلەر كەلدى.

إِسْتَقْبَلَ سُمُوُّ الْأَمِيرِ وُفُودَ الْمُهَنِّئِينَ بِالْعِيدِ: ئەمىر ئالىيلىرى ھېيت مۇناسىۋىتى بىلەن كەلگەن تەبرىكلىگۈچى ئۆمەكلەرنى كۈتۈۋالدى.

مُهَنَّدٌ: ھىندىستاندا ئىشلەنگەن.

مِهَنِيٌّ: كەسىپىنىڭ، كەسىپلىك، مىھنەتلىك، كەسپىي.

تَدْرِيبٌ مِهَنِيٌّ: كەسپىي تەربىيىلەش، كەسپىي مەشىق.

تَوْجِيهٌ مِهَنِيٌّ: كەسپىي كۆرسەتمە.

تَعْلِيمٌ مِهَنِيٌّ: كەسپىي مائارىپ.

إِقْبَالُ الشَّبَابِ عَلَى التَّعْلِيمِ الْمِهَنِيِّ: ياشلارنىڭ كەسپىي مائارىپقا يۈزلىنىشى.

نِقَابَةٌ مِهَنِيَّةٌ: ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى.

مَهَّدَ يُمَهِّدُ تَمْهِيدًا: يايدى، يايغۇزدى، يېيىتتى.

مَهَّدَ الْأَمْرَ: ئورۇنلاشتۇردى، سەرەمجانلاشتۇردى، جايلاشتۇردى، تەييارلىدى.

مَهَّدَ الْفِرَاشَ: تۆشەكنى سالدى.

مَهَّدَ الطَّرِيقَ: يولنى تۈزلىدى.

مَهَّدَ لَهُ عُذْرَهُ: ئۇنىڭ ئۆزرىسىنى قوبۇل قىلدى، ئەھۋالنى ھېسابقا ئالدى، كەڭ قورساقلىق

قىلدى.

مَهَّكَ يُمَهِّكُ تَمْهِيكًا الشَّيْءَ: يانجىدى، سىوقتى، ئەزدى.

مَهَّلَ يُمَهِّلُ تَمْهِيلًا: كېچىكتۈردى، ئارقىغا سۈردى، ۋاقىت بەردى، كېچىكتۈرۈشكە ئۇنىدى.

مَهَّلَ تَسْلِيمَ الدَّيْنِ: قەرز قايتۇرۇشقا مۆھلەت بەردى.

مَهِّلَهُ: ئۇنىڭغا ئالدىرىمىغىن دېدى.

مَهُوَ يَمْهُوُ مَهَاوَةً اللَّبَنُ: سۈت سۇيۇق بولدى.

مَهُوٌ: خرۇستال ؛ شالاڭ، سۇيۇق، مەرۋايىت.

مَهْوَاةٌ ج مَهَاوٍ: ھاۋا، ئاتموسفېرا، ئاسمان بوشلۇقى.

مِهْوَاةٌ: ھاۋا ئۆتۈشۈش بوشلۇقى.

مَهُوبٌ: ھەيۋەتلىك، سۈرلۈك، ھۆرمەتلىك.

مَهُولٌ: قورقۇنچلۇق، ۋەھىمىلىك.

مَهْوُوسٌ: سەۋدايى، ئېلىشىپ قالغان.

مُهَوَّسٌ: سارالڭ، ئېلىشىپ قالغان.

مُهَوِّشٌ ج مُهَوِّشُونَ: پاراكەندىچىلىك تۇغدۇرغۇچى.

الْمُهَوِّشُونَ فِي الْحَفَلَاتِ الْعُمُومِيَّةِ: ئاممىۋى سورۇنلاردا پاراكەندىچىلىك تۇغدۇرغۇچىلار.

مَهْوًى: ھاۋا، ئاتموسفېرا، ئاسمان بوشلۇقى.

بِئْرٌ بَعِيدَةُ الْمَهْوَى: چوڭقۇر قۇدۇق.

صَارَ مَهْوَى الْأَفْئِدَةِ: ھېسداشلىققا ئېرىشتى.

مِهْيَاصٌ: خۇشال، شاد ـ خۇرام.

مَهِيبٌ: ھەيۋەتلىك، سۈرلۈك، ھۆرمەتلىك.

ضَابِطٌ مَهِيبٌ: سۈرلۈك ئوفىتسېر.

مِشْيَةٌ مَهِيبَةٌ: ھەيۋەتلىك مېڭىش.

مَهِيضٌ: سۇندۇرۇلغان، قايرىلغان.

مَهِيضُ الْجَنَاحِ: قانىتى قايرىلغان.

مَهْيَعٌ ج مَهَايِعُ: داغدام يول.

مَهِيلٌ: قورقۇنچلۇق جاي، سىيرىلىپ چۈشكەن قۇم.

﴿وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيباً مَّهِيلاً﴾ «قرآن»: تاغلار بىر دۆۋە تارقاق قۇمغا ئايلىنىدۇ.

مُهَيْمِنٌ ج مُهَيْمِنُونَ: باشقۇرغۇچى، ھۆكۈمرانلىق قىلغۇچى، ئىگىدارلىق قىلغۇچى، تىزگىنلىگۈچى.

مُهَيْمِنٌ عَلَى أَمْلَاكِ إِخْوَتِهِ: قېرىنداشلىرىنىڭ مال ـ مۈلكىگە ئىگىدارچىلىق قىلغۇچى.

الْمُهَيْمِنُ: ئاللاھتائالانىڭ گۈزەل ئىسىملىرىدىن بولۇپ، ھەممىنى كونترول قىلىپ تۇرغۇچى، باشقۇرغۇچى دېگەن مەنىدە.

﴿الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ﴾ «قرآن»: ئاللاھ پادىشاھدۇر، پاكتۇر، سالامەتلىك بېغىشلىغۇچىدۇر، ئەمىن قىلغۇچىدۇر، ھەممىنى كۆزىتىپ تۇرغۇچىدۇر.

مَهِينٌ ج مُهَنَاءُ: خار، ئەرزىمەس، ھاقارەتلەنگەن.

﴿وَلَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ مَّهِينٍ﴾ «قرآن»: قەسەمخور، پەس ئادەم (يەنى ئېبنى مۇغىرە)گە ئىتائەت قىلمىغىن.

مُهِينٌ: ھاقارەتلىك، ئاھانەتلىك، خارلىغۇچى، ئۇۋياتقا قالدۇرغۇچى.

﴿وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ﴾ «قرآن»: بىز ئىسرائىل ئەۋلادىنى خار قىلغۇچى ئازابتىن قۇتقۇزدۇق.

مُهَيُومٌ: سەۋدايى، ئاشىقى بىقارار، چاڭقاپ كەتكەن.

مُهَيِّئٌ: تەييارلىغۇچى، ھازىرلىغۇچى.

مُهَيَّأٌ: تەييارلانغان، ھازىرلانغان.

عُدْتُ إِلَى بَيْتِي فَوَجَدْتُ الطَّعَامَ مُهَيَّأً: مەن ئۆيگە قايتىپ تاماقنىڭ تەييار بولغانلىقىنى كۆردۈم.

مُهَيِّجٌ ج مُهَيِّجُونَ: قوزغاتقۇچى، ھەرىكەتلەندۈرگۈچى. ئالتۇپىلاڭ كۆتۈرگۈچى؛ ياللۇغلاندۇرغۇچى.

مُهَيِّجُ الْعُمَّالِ: ئىشچىلارنى قوزغىغۇچى.

عَقَارٌ مُهَيِّجٌ: قوزغاتقۇچى دورا.

مُوَاءَمَةٌ: ماس، مۇۋاپىق، مۇناسىپ، ماس كەلمەك، مۇۋاپىق كەلمەك.

مُوَاجَهَةٌ: يۈزمۇ يۈز، روبىرو بولماق، يۈز تۇرانە بولماق.

مُوَاجَهَةُ الْخُصُومِ: دۈشمەنلەرگە روبىرو بولماق.

مُوَاخَاةٌ: دوستلاشماق، قېرىنداش بولۇشماق.

مُوَارَبَةٌ: ئالدامچىلىق، ئالدامچىلىق قىلماق، ساختىپەزلىك.

قَالَ كَلَامَهُ بِدُونِ مُوَارَبَةٍ: ساختىلىق قىلماي سۆزلىدى.

أَبْوَابٌ مُوَارَبَةٌ: ئوچۇق-ئاشكارا.

مُوَازَاةٌ: تەڭمۇتەڭ.

مُوَازِنٌ: ئوخشاش، تەڭ، باراۋەر، تەڭشىگۈچ.

مُوَازَنَةٌ: تەڭپۇڭلۇق، تەكشىلىك، سېلىشتۇرۇش.

مُوَازٍ: تەڭ، تەڭداش.

مُوَاصَفَةٌ ج مُوَاصَفَاتٌ: چۈشەندۈرۈش، ئۆلچەم، تىزىملىك، ھېسابات تالونى.

أَعْطَى الطَّبِيبُ مُوَاصَفَةَ الْعِلَاجِ لِلْمَرِيضِ: دوختۇر كېسەلگە چۈشەندۈرۈشنامىسىنى بەردى.

مُوَاصَفَةُ السِّلْعِ: تاۋار ئۆلچىمى.

بَيْعُ الْمُوَاصَفَةِ: قەرەللىك مال سودىسى.

مُوَاصَفَةٌ عَالَمِيَّةٌ: خەلقئارالىق ئۆلچەم.

مُوَاصَفَاتُ بِنَاءِ الْعِمَارَاتِ: قۇرۇلۇشنىڭ ھېسابات تالونلىرى.

مُوَاصَلَةٌ ج مُوَاصَلَاتٌ: مۇناسىۋەتلەشمەك، تۇتاشماق، ئۇلاشماق، داۋاملىق، ئۈزلۈكسىز.

وَزَارَةُ الْمُوَاصَلَاتِ: قاتناش مىنىستىرلىكى.

إِدَارَةُ الْمُوَاصَلَاتِ السِّلْكِيَّةِ وَاللَّاسِلْكِيَّةِ: سىملىق ۋە سىمسىز تېلېگراف ئىدارىسى.

إِزْدِحَامُ الْمُوَاصَلَاتِ: قاتناش قىستاڭچىلىقى.

الْمُوَاصَلَاتُ الْجَوِّيَّةُ: ئاۋىئاتسىيە.

طُرُقُ الْمُوَاصَلَاتِ: قاتناش قۇرالىرى، قاتناش ۋاستىلىرى.

مُوَاطَأَةٌ: قوشۇلماق.

مُوَاطِنٌ ج مُوَاطِنُونَ: يۇرتداش، بىر يۇرتلۇق، ۋەتەنداش.

أَيُّهَا الْمُوَاطِنُونَ الأَحْرَارُ: ئەركىن ۋەتەنداشلار.

مُوَاظِبٌ: داۋاملاشتۇرغۇچى، ھەمىشە قىلغۇچى.

مُوَافَاةٌ: كەلمەك، يېتىپ كەلمەك، ئۇشتۇمتۇت كەلمەك.

طَلَبَ الْوَزِيرُ مُوَافَاتَهُ بِالْمِلَفِّ: مىنىستىر ئۇنىڭ ئارخىپىنى ئېلىپ كېلىشىنى تەلەپ قىلدى.

مُوَافِقٌ: مۇۋاپىق، مۇناسىپ، يارامىلىق، ئۇيغۇنلۇق، قوشۇلغۇچى.

مُوَافِقٌ عَلَى الْقَرَارِ: قارارغا قوشۇلغۇچى.

النُّوَّابُ الْمُوَافِقُونَ عَلَى قَانُونِ الْمِيزَانِيَّةِ: ھۆكۈمەت خام چوتىنى ماقۇللىغۇچى ۋەكىللەر.

مُوَافَقَةٌ: قوشۇلماق، ماقۇل بولماق، قوبول قىلماق.

مُوَاقَعَةٌ: جىنسىي ئالاقە قىلماق، جىنسىي مۇناسىۋەت.

مَوَاقِيتُ: ۋاقىت جەدۋىلى.

مُوَاكِلٌ: قابىلىيەتسىز، ئىقتىدارسىز.

مُوَالَاةٌ: دوستلاشماق، ياردەم بەرمەك، ئەگەشمەك، داۋاملاشتۇرماق.

مُوَالٍ: قوللىغۇچى، ياردەمچى، ھىمايە قىلغۇچى، ئەگەشكۈچى.

مُوَالٍ لِلْقَانُونِ: قانۇنغا بويسۇنغۇچى.

مَوْئِلٌ ج مَوَائِلُ: پاناھگاھ، ئازگال، كېلىپ چىقىشى.

﴿لَنْ يَجِدُوا مِن دُونِهِ مَوْئِلاً﴾ ‹قرآن›: ئۇلار ئاللاھدىن بۆلەك ھېچ پاناھگاھ تاپالمايدۇ.

مَوْأَلَةٌ: پاناھگاھ، چىقىش يولى.

مَوْؤُودَةٌ: تىرىك كۆمۈۋېتىلگەن قىز.

﴿وَإِذَا الْمَوْؤُودَةُ سُئِلَتْ بِأَيِّ ذَنبٍ قُتِلَتْ﴾ ‹قۇرئان›: تىرىك كۆمۈۋېتىلگەن قىزدىن سەن قايسى گۇناھ بىلەن كۆمۈلدۈڭ؟ — دەپ سورالغان چاغدا.

مَوْبِقٌ ج مَوَابِقُ: ھالاكەتلىك جاي، تۈرمە، تۇسما، زىندان.

﴿وَجَعَلْنَا بَيْنَهُم مَّوْبِقاً﴾ ‹قۇرئان›: بىز ئۇلارنىڭ ئارىسىدا (ئۇلار ئۆتەلمەيدىغان) ھالاكەتلىك جاينى پەيدا قىلدۇق.

مُوْبِقَةٌ ج مُوْبِقَاتٌ: جىنايەت، گۇناھ، ئەيىب، خاتالىق، رەزىل ھەرىكەت. ئىپلاس قىلىق؛ ھالاك قىلىدىغان.

مَوْبِلٌ: تۇقماق، كالتەك.

مَوْبُوْءٌ: يۇقۇملانغان، ۋابا كېسەللىكىگە دۇچار بولغان.

وَسَطٌ مَوْبُوْءٌ بِالْغَازَاتِ السَّامَّةِ: زەھەرلىك گاز بىلەن بۇلغانغان مۇھىت.

مَوْتٌ: ئۆلمەك، ۋاپات بولماق، ئۆلتۈرمەك، قورقۇنچ، غەم-قايغۇ.

مَوْتٌ أَبْيَضُ: تەبىئىي ئۆلۈم، ئوشتۇمتۇت ئۆلۈم.

الْمَوْتُ الأَحْمَرُ: قىرغىنچىلىق.

مَوْتٌ أَسْوَدُ: دارغا ئېسىپ ئۆلتۈرمەك، بوغۇپ ئۆلتۈرمەك.

مَوْتٌ زُؤَامٌ: قورقۇنچلۇق ئۆلۈم.

آخِرُ الْحَيَاةِ الْمَوْتُ: ھاياتنىڭ ئاخىرى ئۆلۈمدۇر.

صَحْوَةُ الْمَوْتِ: كۆز يېتىش ئالدىدىكى ئەكس نۇر، ئۆلۈم ئالدىدىكى جانلىنىشقا ياكى كونا شەيئىنىڭ يوقىلىش ئالدىدىكى ۋاقىتلىق گۈللىنىش ھادىسىسىگە تەمسىل قىلىنىدۇ.

نِسْبَةُ الْمَوْتِ: ئۆلۈش نىسبىتى.

مُوْتَانٌ . مَوَتَانٌ: ئۆلۈم، بوز يەر.

إِشْتَرِ مِنَ الْمَوْتَانِ وَلاَ تَشْتَرِ مِنَ الْحَيَوَانِ: چارۋا قىلغاندىن كۆرە قاقاس بولسىمۇ يەر سېتىۋال.

مَوْتَانُ الْفُؤَادِ: دۆت، گال.

مَوْتَةٌ ج مَوْتَاتٌ: ئۆلۈم ھالىتى، ئۆلۈمنىڭ تۈرى.

مَوْتَمَةٌ ج مَوَاتِمُ: تۈرلۈك.

مَوْتُوْرٌ: دىلى ئاغرىغان، دىلى ئازار يېگەن، دەردمەن.

مُوْتُوْرٌ: موتسىكلىت.

يَسِيْرُ الْمُوْتُوْرُ بِسُرْعَةٍ فَائِقَةٍ فِي الشَّوَارِعِ: موتسىكلىت كوچىلاردا تېز سۈرئەتتە چاپىدۇ.

مُوَثِّقٌ: گۇۋاھچى، شاھىت.

مُوْثِقٌ ج مَوَاثِقُ وَمَيَاثِقُ: شەرتنامە، توختام، كېلىشىم.

مَوْثُوْقٌ بِهِ: ئىشەنچلىك.

رِجَالٌ مَوْثُوْقٌ بِهِ: ئىشەنچلىك ئادەملەر.

الْمَصَادِرُ الْمَوْثُوْقَةُ بِهَا: ئىشەنچلىك مەنبەلەر.

هَذَا خَبَرٌ مِنْ مَصْدَرٍ مَوْثُوْقٍ بِهِ: بۇ ئىشەنچلىك مەنبەدىن ئېلىنغان خەۋەر.

دَابَّةٌ مَوْثُوْقَةٌ: باغلاپ قويۇلغان ھايۋان.

مَوْجٌ ج أَمْوَاجٌ: دولقۇن، مەۋج، ئۆركەش.

﴿وَجَاءهُمُ الْمَوْجُ مِن كُلِّ مَكَانٍ﴾ ‹قۇرئان›: ئۇلار تەرەپ-تەرەپتىن كۆتۈرۈلۈۋاتقان دېڭىز دولقۇنلىرى ئىچىدە قالدۇ.

الأَمْوَاجُ الصَّوْتِيَّةُ: ئاۋاز دولقۇنلىرى.

مَوْجِبٌ ج مَوَاجِبُ: ئۆلۈم، ھالاكەت.

مُوْجِبٌ ج مُوْجِبَاتٌ: سەۋەب، ئاساس، غەرەز، تەقەززا قىلغۇچى.

بِمُوْجِبِ: بويىچە، بىنائەن، ئاساسەن.

عَمَلٌ مُوْجِبٌ لِلتَّوْبِيْخِ: ئەيىبلىنىشكە تېگىشلىك ھەرىكەت.

مُوْجِبَاتُ الْغُسْلِ: غۇسۇل پەرز بولىدىغان ئىشلار.

لَيْسَ هُنَالِكَ مُوْجِبٌ لِغَضَبِكَ: ئاچچىقلىنىشىڭنىڭ

ئورنى يوق.

بِمُوْجِبِ كَذَا: .... ئاساسەن، .... بويىچە.

بِمُوْجِبِ الْقَانُوْنِ: قانون بويىچە.

مُوْجَبٌ: مۇسبەت ئېلېكتر، مۇسبەت زەرەت.

قُطْبٌ مُوْجَبٌ: مۇسبەت قۇتۇپ.

مُوْجَبٌ (عَنِ الْكَلَامِ): بولۇشلۇق جۈملە، ئىجابىي تەرەپ.

مُوْجَبَةٌ: ھۆكۈم، جۈملە.

مُوْجِبَةٌ ج مُوْجِبَاتٌ: دوزاخقا كىرىشكە سەۋەب بولىدىغان چوڭ گۇناھلار.

مَوْجَةٌ ج مَوْجَاتٌ: بىر دولقۇن، دولقۇن.

مَوْجَةٌ قَصِيْرَةٌ: قىسقا دولقۇن.

مَوْجَةٌ مُتَوَسِّطَةٌ: ئوتتۇرا دولقۇن.

مَوْجَةٌ طَوِيْلَةٌ: ئۇزۇن دولقۇن.

مَوْجَةُ الشَّبَابِ: ياشلىق چاغلار، ياشلىق باھارى، قىران ۋاقتى.

مُوَجِّهٌ ج مُوَجِّهُوْنَ: رولچى، يېتەكچى.

مُوَجَّهٌ: ئەۋەتىلگەن، يوللانغان.

خِطَابٌ مُوَجَّهٌ إِلَى رَئِيْسِ الدَّوْلَةِ: دۆلەت رەئىسىگە يوللانغان خەت.

إِقْتِصَادٌ مُوَجَّهٌ: پىلانلىق ئىگىلىك.

مُوْجِدٌ: ياراتقۇچى، كەشپىياتچى، ئىجادىيەتچى.

مُوْجِدُ الْكَائِنَاتِ: كائىناتنى ياراتقۇچى ئاللاھ.

مَوْجِدَةٌ: ئۆچمەنلىك، ئاداۋەت.

مُوْجَزٌ ج مَوَاجِزُ: يىغىنچاق، قىسقا، ئىخچام.

أَرْدَفَ بَحْثَهُ بِمُوْجَزٍ فِيْهِ مَا قَلَّ وَدَلَّ: ئىلمىي ماقالىسىنى مەزمۇنلۇق ئىخچام رەۋىشتە خۇلاسىلىدى.

«تُقَدِّمُ الْإِذَاعَةُ مَوَاجِزَ لِلْأَخْبَارِ كُلَّ سَاعَةٍ»: رادىئو ھەر سائەتتە قىسقا خەۋەرلەرنى ئاڭلىتىپ تۇرىدۇ.

مُوْجِعٌ: ئازاب، ئازابلىق، ئەلەملىك.

مَوْجِلُ الْمَاءِ ج مَآجِلُ: سازلىق، پاتقاقلىق.

مَوْجُوْدٌ: مەۋجۇت، ھازىر بار بولغان، كەشىپ قىلىنغان، پەيدا بولغان.

مَوْجُوْدٌ فِي الْيَدِ: ھازىر قولدا بار، نەق بار.

مَوْجُوْدٌ فِي الْمَتْجَرِ: زاپاس مال، ساقلانغان مال.

لَا يَزَالُ التَّمْيِيْزُ الْعُنْصُرِيّ مَوْجُوْدًا فِي بَعْضِ الْأَمَاكِنِ فِي الْعَالَمِ: دۇنيانىڭ بەزى جايلىرىدا ئىرقىي ئايرىمىچىلىق يەنىلا مەۋجۇت.

الْمَوْجُوْدَاتُ: دۇنيادا بار شەيئىلەر، كائىناتتىكى بار نەرسىلەر.

مَوْجُوْعٌ: ئاغرىق، كېسەل.

الضِّرْسُ الْمَوْجُوْعُ: ئاغرىق چىش.

مُوَحِّدٌ ج مُوَحِّدُوْنَ: بىرلىككە كەلتۈرگۈچى، بىر مەنبەچىلىك تەرەپدارى، ئاللاھنى بىر دەپ بىلگۈچى.

مُوَحَّدٌ: بىرلىككە كەلتۈرۈلگەن، بىرلەشتۈرۈلگەن، ئىتتىپاقلاشتۇرۇلغان.

مُوَحَّفٌ: ئاجىز، ئورۇق.

جَمَلٌ مُوَحَّفٌ: ئورۇق تۆگە.

مُوْحِشٌ: چۆل، جەزىرە، قايغۇلۇق، غەمكىن.

مَوْحِفٌ ج مَوَاحِفُ: تۆگە چۆكتۈرىدىغان جاي.

مُوْحِلٌ: پاتقاقلىق.

مُوْحًى بِهِ: ۋەھيى قىلىنغان، بېشارەت بېرىلگەن، ئىلھام بېرىلگەن.

مَوَدَّةٌ: دوستلۇق، ئاغىنىدارچىلىق، مۇھەببەت.

أَوَاصِرُ الْمَوَدَّةِ: دوستلۇق مۇناسىۋىتى.

﴿وَجَعَلَ بَيْنَكُم مَوَدَّةً وَرَحْمَةً﴾ «قۇرئان»: ئاراڭلاردا مېھىر - مۇھەببەت ئورناتقانلىقى.

مُوَدِّعٌ: ھاۋالە قىلغۇچى، ئامانەت قويغۇچى، ئۇزاتقۇچى.

الْمُوْدَعُ لَدَيْهِ: ئامبارچى، ساقلىغۇچى، ھاۋالە قىلىنغۇچى.

مُوْدٍ م مُوْدِيَةٌ: ھالاك بولغۇچى؛ يولۋاس؛ ئىنئام

قىلغۇچى.

مَوْرِدٌ ج مَوَارِدُ: مەنبە، بۇلاق، بايلىق، كېچىك، كىرىم.

مَوْرِدُ الْمَاءِ: سۇ مەنبەسى.

مَوَارِدُ بَشَرِيَّةٌ وَمَادِيَّةٌ: ئادەم ۋە ماددىي بايلىقلار.

مَوَارِدُ طَبِيعِيَّةٌ: تەبىئىي بايلىقلار.

مَوَارِدُ الْخَامَاتِ: خام ئەشيا مەنبەلىرى.

مَوَارِدٌ مَالِيَّةٌ: مالىيە مەنبەسى.

مَوْرِدَةٌ: سۇ مەنبەسى، سۇ يولى، داغدام يول، خەتەرلىك جاي، كىرىم.

مُـوَرِّثٌ: مىراس قالدۇرغۇچى، ۋارىسلىق قىلدۇرغۇچى.

مُوَرَّثٌ: ۋارىسلىق قىلىنغۇچى.

مُوَرِّثَةٌ ج مُوَرِّثَاتٌ: ئىرسىيەت، ئىرسىي، گېن.

مُوَرِّدٌ: كۆتۈرە ئالغۇچى، ھۆددىگەر.

مُوَرَّدٌ: قىزىل گۈل رەڭلىك.

مُوَرَّسٌ: زەرچىۋە بىلەن بويالغان.

مُوَرَّطٌ: قىيىن ئەھۋالغا دۇچار بولۇپ قالغان.

مُوَرِّقٌ: قەغەز ساتقۇچى.

مُوَرَّمٌ: ئىششىپ قالغان، ئۆسمە.

مُوْرِقٌ: يوپۇرماقلىق.

أَشْجَارُهَا مُوْرِقَةٌ: دەرەخلىرى ياراقسان.

الْأَشْجَارُ مُوْرِقَةٌ أَغْصَانُهَا: دەرەخلەرنىڭ شاخلىرى يوپۇرماقلىق.

مُوَرْنَبٌ: توشقانلىق جاي.

مَوْرُوبٌ: قىڭغىر.

مَوْرُوثٌ: ۋارىسلىق قىلىنغۇچى.

مَوْرُوطٌ: قىيىن ئەھۋالغا چۈشۈپ قالغان.

مَوْرُوٌّ: ئۆپكىسى ئىششىپ قالغان ئادەم.

مَوْرِيٌّ: ئۆپكىسى ئىششىپ قالغان ئادەم.

مَوْزٌ: بانان.

مَوْزَةٌ ج مَوْزَاتٌ: بىر تال بانان.

مُوَزِّعُ الْبَرِيدِ: پوچتىكەش.

مُوْزُوْرٌ: گۇناھكار، جىنايەت گۇماندارى.

مَـوْزُوْنٌ: تەكشى، تەكپۈك، ئۆلچەنگەن، قاپىيىلىك.

كَلَامٌ مَوْزُوْنٌ: قاپىيىلىك سۆز، چوڭقۇر پىكىر قىلىنغان سۆز.

﴿وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْزُونٍ﴾ «قرآن»: يەر يۈزىدە ھەر خىل تەكشى ئۆلچەملىك ئۆسۈملۈكلەرنى ئۆستۈردۇق.

مُوْسِرٌ: باي، پۇلدار.

مُوَسِّعَةُ الْحِذَاءِ: ئاياغ كېيىم قېلىپى.

مُوْسِعٌ: باي، پۇلدار.

﴿عَلَى الْمُوسِعِ قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدَرُهُ﴾ «قرآن»: باي ئۆز ھالىغا يارىشا، كەمبەغەلمۇ ئۆز ھالىغا يارىشا.

مَوْسِمٌ ج مَوَاسِمُ: پەسىل، مەزگىل، مەۋسۇم، بەرمەنگە.

مَوْسِمُ الْحَصَادِ: يىغىم ۋاقتى.

مَوْسِمُ الْحَجِّ: ھەج مەۋسۇمى.

مَوْسِمِيٌّ: مەۋسۇملۇق، پەسىللىك، پەسىل خاراكتېرلىك.

مُوَسْوَسٌ: مالىخولىيا كېسەللىكىگە دۇچار بولغۇچى.

مَوْسُوْعَةٌ ج مَوْسُوْعَاتٌ: قامۇس، ئېنسىكلوپېدىيە.

مَوْسُوْعَةٌ لُغَوِيَّةٌ: لۇغەت خەزىنىسى.

الْمَوْسُوْعَةُ الْإِسْلَامِيَّةُ: ئىسلام ئېنسىكلوپېدىيىسى.

مَوْسُوْعِيٌّ: ئېنسىكلوپېدىيىلىك.

مُؤَلِّفٌ مَوْسُوْعِيٌّ: بىلىم دائىرىسى ناھايىتى كەڭ مۇئەللىپ.

مَوْسُوْقٌ: قاچىلانغان، يۈكلەنگەن.

مَوْسُوْمٌ: تامغا بېسىلغان، ئەن سېلىنغان، بەلگە قويۇلغان.

مُوْسَى ج مَوَاسِي: ئۇستىرا.

كُلّ وَزِيْرٍ مُوْسَى إِلَّا وَزِيْرَ مُوْسَى: ھارۇن ئەلەيھىسسالامدىن باشقا ھەممە ۋەزىر ئۇستىرىدۇر.

مُوْسَى الْأَمْنِ: بىخەتەرلىك ئۇستىرىسى.

مُوْسِيْقَار: مۇزىكانت، مۇزىكىشۇناس.

مُوْسِيْقَى ج مُوْسِيْقَاتٌ: مۇزىكا.

مُوْسِيْقِيٌّ: مۇزىكانت، مۇزىكىشۇناس.

مُؤَلِّفُ الْمُوْسِيْقِيِّ: مۇزىكا ئىجادچىسى، كومپوزىتور.

مُوْسِيْقِيَّةٌ: مۇزىكا خاراكتېرلىك.

آلَةٌ مُوْسِيْقِيَّةٌ: چالغۇ ئەسۋابى.

مُوَشَّحٌ ج مُوَشَّحَاتٌ: چاچما شېئىرغا ئوخشايدىغان قاپىيە بىلەن چەكلەنمەيدىغان، بىر خىل شېئىر شەكلى بولۇپ، بۇنى ئەندۇلۇس (ئىسپانىيە) ئەرەب ئەدىبلىرى ئۆز زامانىسىدا، ئىجاد قىلغان.

مُوَشَّحٌ مُوْسِيْقِيٌّ: باشلىنىش مۇزىكىسى.

مُوَشَّحَةٌ ج مُوَشَّحَاتٌ: مۇۋەششەھ شەكلىدە يېزىلغان قەسىدە.

مُوَشَّى: بېزەلگەن، زىننەتلەنگەن، كەشتىلەنگەن.

فُسْتَانٌ مُوَشَّى بِالْفِضَّةِ: كۈمۈش بىلەن كەشتىلەنگەن ئاياللچە كۆڭلەك.

مَشْوُرٌ ج مَوَاشِرُ: پىرامىدا، ئۈچ قىرلىق ئەينەك.

مُوْصَدٌ: سولانغان، قۇلۇپلانغان.

مُوَصِّلٌ: تۇتاشتۇرغۇچى، ئۇلىغۇچى، ئالاقە باغلىغۇچى، ئېلىپ كەلگۈچى.

مُوَصِّلٌ (فِي عِلْمِ الطَّبِيْعَةِ): ئۆتكۈزگۈچ جىسىم.

مُوَصِّلٌ رَدِيْءٌ: ئۆتكۈزمەس جىسىم.

شِبْهُ مُوَصِّلٍ: يېرىم ئۆتكۈزۈش جىسىم.

مُوَصٍّ: ۋەسىيەت قالدۇرغۇچى.

مُوْصِلٌ: تۇتاشتۇرغۇچى، ئۇلىغۇچى، باغلىغۇچى، ئېلىپ كەلگۈچى، ئېلىپ بارغۇچى.

مَوْصِلٌ ج مَوَاصِلُ: ئۇلانغان جاي، بىرلەشكەن جاي، ئۇگە، بوغۇم.

مَوْصِلُ الذِّرَاعِ بِالْكَتِفِ: بىلەك بىلەن مۈرىنىڭ تۇتاشقان جايى.

مَوْصُوْفٌ: سۈپەتلەنگەن، تەسۋىرلەنگەن.

الْإِسْمُ الْمَوْصُوْفُ: سۈپەتلەنگۈچى ئىسىم.

مَوْصُوْلٌ: باغلانغان، ئۇلانغان، تۇتاشقان، بىرلەشكەن.

الْإِسْمُ الْمَوْصُوْلُ: باغلىغۇچى ئىسىم.

أَيَّامٌ مَوْصُوْلَةٌ: تۇتاش كۈنلەر.

مُوْصٍ: ۋەسىيەت قالدۇرغۇچى.

﴿فَمَنْ خَافَ مِن مُّوصٍ جَنَفاً أَوْ إِثْماً﴾ «قرآن»: كىمكى ۋەسىيەت قىلغۇچىنىڭ سەۋەنلىكى ياكى قەستەن ناتوغرا قىلغانلىقىنى بىلىپ ...

مُوْصًى بِهِ: ۋەسىيەت قىلىپ قالدۇرۇلغان مىراس.

مُوْصًى إِلَيْهِ: مىراسنى ۋەسىيەت قىلىپ قالدۇرغۇچى ئادەم.

مُوْصًى عَلَيْهِ: خاتىرىلەنگەن، زاكاز قىلىنغان.

رِسَالَةٌ مُوْصًى عَلَيْهَا: زاكاز خەت.

مُوْضَةٌ: پاسون، فورما، ياڭزا، شەكىل، مودېل، ئۈلگە، نەمۇنە.

مُوَضَّحٌ: چۈشەندۈرۈلگەن، ئىزاھلانغان.

مُوَضَّحٌ بِعَالِيْهِ: يۇقىرىدا بايان قىلىنغاندەك.

مَوْضَعٌ / مَوْضِعٌ ج مَوَاضِعُ: ئورۇن، جاي، ماكان.

وَضْعُ الْإِحْسَانِ فِي غَيْرِ مَوْضِعِهِ ظُلْمٌ: ئۆز جايىدا قىلىنمىغان ياخشىلىق زۇلۇم ھېسابلىنىدۇ.

هَذَا الْكَلَامُ فِي مَوْضِعِهِ: بۇ جايىدا بولغان سۆز.

كَانَ مَوْضِعَ حَفَاوَةٍ وَتَقْدِيْرٍ: قارشى ئېلىندى.

هِيَ مَوْضِعُ أَعْجَابِ الْجَمِيْعِ: ئۇنى ھەممە ئالقىشلىدى.

الْمَوْضِعُ الْجُغْرَافِيّ: جۇغراپىيىلىك ئورۇن.

مَوْضِعُ الْجَدَلِ: دەتالاشنىڭ تېمىسى.

مَوَاضِعُ الضَّعْفِ: ئاجىزلىق نۇقتىلىرى.

﴿يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَن مَّوَاضِعِهِ﴾ ‹قرآن›: كىتابنىڭ (يەنى تەۋراتنىڭ) سۆزنى ئۆزگەرتىۋېتىدىغانلارمۇ بار.

مَوْضِعِيٌّ: جايىلىق، ئورۇنلۇق، قىسمەن.

تَخْدِيرٌ مَوضِعِيٌّ: يېرىم مەست قىلماق.

مَوْضُوعٌ م مَوْضُوعَةٌ ج مَوْضُوعَاتٌ وَمَوَاضِيعُ: قويۇلىدىغان، ئورنىتىلغان، بېكىتىلگەن؛ توقۇپ چىقىرىلغان، مەسىلە، ماۋزۇ.

طَرَقَ الْمَوْضُوعَ بِدِقَّةٍ: ماۋزۇ ئۈستىدە ئىنچىكىلىك بىلەن توختالدى.

هَذَا الْكَلَامُ فِي صُلْبِ الْمَوْضُوعِ: بۇ سۆز ماۋزۇنىڭ ئاساسىي قىسمى.

فِهْرِسُ الْمَوْضُوعَاتِ: مۇندەرىجە.

﴿وَأَكْوَابٌ مَّوْضُوعَةٌ﴾ ‹قرآن›: قاتار تىزىلغان قەدەھلەر بار.

مَوْضُوعِيٌّ: ئوبيېكتىپ.

رَأْيٌ مَوْضُوعِيٌّ: ئوبيېكتىپ پىكىر.

حَلَّ الْوَضْعَ تَحْلِيْلًا مَوْضُوعِيًّا: ئەھۋالنى ئوبيېكتىپ تەھلىل قىلدى.

مَوْضُوعِيَّةٌ: ئوبيېكتىپلىق، ئوبيېكتىۋىزملىق.

مَوْضُونَةٌ: توقۇلغان.

سُرُرٌ مَوْضُونَةٌ: (ئالتۇندىن) توقۇلغان تەختلەر .

﴿عَلَى سُرُرٍ مَّوْضُونَةٍ﴾ ‹قرآن›: ئۇلار (ئالتۇندىن) توقۇلغان تەختلەر ئۈستىگە.

مَوْطَأٌ ج مَوَاطِئُ وَمَوْطِئٌ: باسقۇچ، پېدال، پۇت ئىزى.

لَيْسَ فِي السَّاحَةِ مَوْطِئٌ لِلْقَدَمِ: مەيداندا قەدەم ئىزى يوق.

﴿وَلاَ يَطَؤُونَ مَوْطِئاً يَغِيظُ الْكُفَّارَ﴾ ‹قرآن›: ئۇلارنىڭ كاپىرلارنى خاپىلىققا سالىدىغان ھەربىر قەدىمى.

مَوْطِنٌ ج مَوَاطِنُ: تۇرالغۇ جاي، يۇرت، تۇغۇلغان يەر، ۋەتەن.

مَوْطِنُ الضَّعْفِ: ئاجىزلىق نۇقتا.

وَضَعَ يَدَهُ عَلَى مَوْطِنِ الدَّاءِ: قولىنى ئاغرىغان جايغا قويدى.

مَوْطِنُ الْحَيَوَانِ: ھايۋاناتلار ماكانى.

مَوْطِنُ الْفَحْمِ الْحَجَرِيِّ: كۆمۈرلۈك، تاش كۆمۈر كانى.

مَوَاطِنُ الْإِنْسَانِ: يۇرتداش، ۋەتەنداش.

حُقُوقُ الْمَوَاطِنِ: گراژدانلىق ھوقۇقى.

﴿لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ﴾ ‹قرآن›: ئاللاھ سىلەرگە نۇرغۇن جەڭ مەيدانلىرىدا ھەقىقەتەن ياردەم بەردى.

مَوْطُوءٌ: دەسسەلگەن، چەيلەنگەن.

مُوَظَّفٌ: خىزمەتچى، تەيىنلەنگەن، ۋەزىپىگە قويۇلغان.

مُوَظَّفُ حُكُومَةٍ: دۆلەت خادىمى.

نِقَابَةُ الْمُوَظَّفِيْنَ: خىزمەتچىلەر ئۇيۇشمىسى .

الْمُوَظَّفُ الْمُخْلِصُ نَاجِحٌ: سەممىي خىزمەتچى مۇۋەپپەقىيەت قازانغۇچىدۇر.

مَوْعِدٌ ـ مَوْعِدَةٌ ج مَوَاعِدُ: ۋەدە، توختام، ۋەدە قىلىنغان جاي، ۋەدە قىلىنغان ۋاقىت.

كَانَ عَلَى الْمَوْعِدِ: ۋەدە قىلىپ قويغان.

حَضَرَ قَبْلَ الْمَوْعِدِ: ۋەدىلەشكەن ۋاقىتتىن بۇرۇن كەلدى.

﴿بَلْ زَعَمْتُمْ أَلَّن نَّجْعَلَ لَكُم مَّوْعِداً﴾ ‹قرآن›: بەلكى سىلەر سىلەرگە ۋەدە قىلىنغان چاغنى بېكىتمەيدۇ دەپ ئويلىغانسىلەر (يەنى ئۆلگەندىن كېيىن تىرىلىش، ھېساب بېرىش، جازاغا تارتىلىش يوق دەپ ئويلىغانسىلەر).

وَفَى بِمَوْعِدِهِ: ۋەدىسىگە ئەمەل قىلدى، ۋەدىسىدە تۇردى.

مُوْعِز: ئېسكه سالغۇچى، يوشۇرۇن بىلدۈرگۈچى.

مَوْعَزٌ بِهِ: تاپشۇرۇلغان، بۇيرۇلغان، كۆرسىتىلگەن.

«تَوْصِيَةٌ مُوْعَزٌ بِهَا»: كۆرسىتىلگەن تاپشۇرۇق.

مَوْعِظَةٌ ج مَوَاعِظُ: نەسىھەت، ۋەز-نەسىھەت.

﴿أُدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ﴾ ‹قرآن›: پەرۋەردىگارىڭنىڭ يولىغا (يەنى ئىسلام دىنىغا) ھېكمەتلىك ئۇسلۇبتا ياخشى ۋەز-نەسىھەت بىلەن دەۋەت قىلغىن.

مُوْعَثٌ: قىيىن، تەس.

مَوْعُودٌ: ۋەدىلەشكەن، ۋەدە قىلىنغان.

الْيَوْمُ الْمَوْعُودُ: قىيامەت كۈنى.

جَائِزَةٌ مَوْعُودَةٌ: ۋەدە قىلىنغان مۇكاپات.

مَوْعُوكٌ: ساقسىز، كېسەل.

مُوْغِلٌ ج مُوْغِلُوْنَ: تۈپيۈقسىز كىرگۈچى، ئىتتىلىپ كىرگۈچى، ئىچكىرىلەپ كىرگۈچى، يىراق.

هُمْ مُوْغِلُوْنَ فِي الْجِبَالِ: ئۇلار تاغقا ئىچكىرىلەپ كىرگۈچىلەر.

مُوْفَدٌ ج مُوْفَدُوْنَ: ۋەكىل، ھۆكۈمەت ياكى بىر سىياسىي تەشكىلاتتىن ئەۋەتىلگەن ئادەم.

فُلَانٌ مُوْفَدٌ مِنْ قِبَلِ الْمُدِيرِ الْعَامِّ لِلْمُنَظَّمَةِ: پالانى مۇئەسسەسە باش مۇدىر تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن ۋەكىل.

مُوَفَّقٌ: ئوڭۇشلۇق، كۆڭۈلدىكىدەك.

غَيْرُ مُوَفَّقٍ: ئوڭۇشسىز.

مُوَفًّى: تولۇق، ئاخىرى.

يَتَقَاضَى الْعَامِلُ أُجْرَتَهُ مُوَفًّى فِي كُلِّ أُسْبُوْعٍ: ئىشچى ئىش ھەققىنى ھەر ھەپتىنىڭ ئاخىرىدا تولۇق ئالىدۇ.

﴿وَإِنَّا لَمُوَفُّوهُمْ نَصِيبَهُمْ غَيْرَ مَنْقُوصٍ﴾ ‹قرآن›: بىز ئۇلارنىڭ (ئازابتىن) تېگىشلىك نېسىۋىسىنى چوقۇم كېمەيتمەي بېرىمىز.

مُوَفَّى الشَّهْرِ: ئاي ئاخىرى.

مُوَفَّى هَذَا الْعَامِ: مۇشۇ يىلنىڭ ئاخىرى.

مَوْفُوْرٌ: كۆپ، مول، يېتەرلىك، تولۇق.

رَجُلٌ مَوْفُوْرُ الْكَرَامَةِ: ھۆرمەتلىك ئادەم.

﴿فَـإِنَّ جَهَـنَّمَ جَـزَاؤُكُمْ جَـزَاءً مَّوْفُـوراً﴾ ‹قـرآن›: (جەھەننەم ساڭا ۋە ئۇلارغا) بېرىلگەن تولۇق جازادۇر.

مُوْقٌ ج أَمْوَاقٌ: كالاچ، ياش يوللىرى (كۆزنىڭ)، قاناتلىق چۈمۈلە، توپا-چاڭ.

مُوْقُ الْعَيْنِ: كۆزنىڭ قۇيرۇقى، كۆز بۇرجىكى.

مُوْقِـتٌ ج مَوَاقِيْـتُ: بەلگىلىـك، مۇددەتلىـك، قەرەللىك، بەلگىلەنگەن ۋاقىت.

مُوْقِدٌ ج مَوَاقِدُ: ئوچاق، مەش، پېچ.

مُوْقِدُ الْغَازِ: گاز ئوچاق.

مَوَاقِدُ كَهْرَبَائِيَّةٌ: توك ئوچاق، توك مەش.

مُوْقَدَةٌ: ياندۇرۇلغان.

﴿نَارُ اللَّهِ الْمُوقَدَةُ الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئِدَةِ﴾ ‹قرآن›: ئۇ ئاللاھنىڭ ياندۇرغان ئوتىدۇركى (ئۇنىڭ ئەلەمى) يۈرەكلەرگە يېتىپ بارىدۇ.

مَوْقِعٌ ج مَوَاقِعُ: ئورۇن ، مەيدان، ئىش ئورنى.

مَوْقِعُ الْحَرْبِ: ئۇرۇش مەيدانى، فرونت، جەڭگاھ.

وَقَعَ الشَّيْءُ مَوْقِعَهُ: ئۆز ئورنىغا چۈشتى، جايىدا بولدى.

عَلَى الْمَـرْءِ أَلَّا يَتْـرُكَ مَوْقِـعَ عَمَلِـهِ دُوْنَ أَنْ يَأْخُـذَ إِذْنًـا: كىشى رۇخسەتسىز ئىش ئورنىدىن ئايرىلماسلىقى كېرەك.

هَـذِهِ الْجَزِيْـرَةُ لَيْسَـتْ كَبِيْـرَةً وَلَكِـنْ مَوْقِعُهَـا الْجُغْرَافِـي جَعَلَهَـا ذَاتَ أَهْمِيَـةٍ كَبِيْـرَةٍ: بـۇ ئـارال چـوڭ بولمىسىمۇ لېكىن ئۇنىڭ جۇغراپىيىلىك ئورنى ئىنتايىن مۇھىم.

﴿فَلَا أُقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ﴾ ‹قرآن›: يۇلتۇزلارنىڭ جايلىرى بىلەن قەسەم قىلىمەن.

مَوْقِعَةٌ / مَوْقِعَةٌ ج مَوَاقِعُ: چۈشۈش جايى، ئۇرۇش

توقۇنۇشى.

مَوْقَعَةُ الطَّائِرِ: قۇش ئۇۋىسى، قۇش قونىدىغان جاي.

رَبِحَ الْقَائِدُ مَوْقَعَةً ذَاتَ شَأْنٍ: قوماندان ئالاھىدە ئۇرۇش غەلىبىسىنى قولغا كەلتۈردى.

مَوْقِفٌ ج مَوَاقِفُ: ئورۇن، ھالەت، ئەھۋال، مەيدان، پوزىتسىيە، بېكەت، ئىستانسا.

مَوْقِفُ السَّيَّارَاتِ: ماشىنا بېكىتى.

الْمَوْقِفُ السِّيَاسِيّ: سىياسىي مەيدان، سىياسىي پوزىتسىيە.

مَوْقِفٌ عُمُومِيٌّ لِلدَّرَّاجَاتِ: ۋېلسىپىت قويىدىغان ئورۇن.

الْحَمَاسَةُ وَحْدَهَا لَا تَكْفِي فَلَا بُدَّ مِنْ مَوْقِفٍ عِلْمِيٍّ أَيْضًا: يالغۇز قىزغىنلىقلا كۇپايە قىلمايدۇ، يەنە ئىلمىي پوزىتسىيە بولۇشى كېرەك.

مَوْقِفٌ مُحْرِجٌ: قىيىن ھالەت.

مَوْقِفٌ وُدِّيٌّ: دوستانە پوزىتسىيە.

هَذَا هُوَ الْمَوْقِفُ الصَّحِيحُ الْوَحِيدُ الْقَائِمُ عَلَى الْمَبْدَأِ: ئۇ بىردىنبىر توغرا پرىنسىپال مەيدان.

مَوْقِفُ الدِّفَاعِ عَنِ الذَّاتِ: ئۆزىنى قوغداش مەيدانى.

لَقَدْ طَرَأَ تَحَسُّنٌ مَلْحُوظٌ عَلَى مَوْقِفِهِ تِجَاهَ الزَّبَائِنِ: ئۇنىڭ خېرىدارلارغا تۇتقان پوزىتسىيىسىدە كۆرۈنەرلىك ياخشىلىنىش بولدى.

إِتَّخَذَ مَوْقِفًا مِنْ كَذَا: قارار قوبۇل قىلدى.

مَوَاقِفُ عَدَائِيَّةٌ: دۈشمەنلىك پوزىتسىيە.

مَوَاقِفُ مُؤَثِّرَةٌ: تەسىرلىك كۆرۈنۈشلەر.

مُوَقِّتٌ: ۋاقىتقا رىئايە قىلغۇچى.

مُوَقَّتٌ: ۋاقىتلىق.

مُوَقَّتًا: ۋاقىتلىق، ۋاقىتنچە.

حُكُومَةٌ مُوَقَّتَةٌ: ۋاقىتلىق ھۆكۈمەت.

مُوَقَّرٌ ج مُوَقَّرُونَ: تەمكىن، ۋەزمىن، تەجرىبىلىك، پىشقان.

عَالِمٌ مُوَقَّرٌ: تەمكىن ئالىم، پىشقان ئالىم.

مُوَقِّعٌ: ئىمزا قويغۇچى، قول قويغۇچى.

مُوَقَّعٌ عَلَيْهِ: ئىمزا قويۇلغان.

مُوقِنٌ: ئىشەنگۈچى، جەزم قىلغۇچى.

مَوْقُوتٌ: ۋاقىتلىق، بەلگىلىك مۇددەت.

﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا﴾ ‹قرآن›: شۈبھىسىزكى، ناماز مۇئمىنلەرگە ۋاقتى بەلگىلەنگەن پەرز قىلىندى.

قُنْبُلَةٌ مَوْقُوتَةٌ: مۇددەتلىك پارتلايدىغان بومبا.

مَوْقُودٌ: يانغان، كۆيگەن، يورۇغان.

مَوْقُوذٌ: ئۆلەي دەپ قالغان كېسەل.

مَوْقُوذَةٌ: توقماق بىلەن ئۇرۇپ ئۆلتۈرۈلگەن قوي.

﴿وَمَا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ﴾ ‹قرآن›: ئاللاھدىن غەيرىنىڭ (يەنى بۇتلارنىڭ) نامى تىلغا ئېلىنىپ بوغۇزلانغان ھايۋان، بوغۇپ ئۆلتۈرۈلگەن ھايۋان، ئۇرۇپ ئۆلتۈرۈلگەن ھايۋان، ھارام قىلىندى.

مَوْقُوفٌ ج مَوْقُوفُونَ: توختىتىلغان، چەكلەنگەن، ۋەخپە قىلىنغان.

أَرْضٌ مَوْقُوفَةٌ عَلَى جَامِعِ الْقَرْيَةِ: يۇرت جامەسىگە قىلىنغان ۋەخپە.

الْمَسْأَلَةُ مَوْقُوفَةٌ عَلَى مُوَافَقَتِهِ: مەسىلە ئۇنىڭ قوشۇلۇشىغا باغلىق.

﴿وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ﴾ ‹قرآن›: ئەگەر زالىملارنىڭ پەرۋەردىگارىنىڭ دەرگاھىدا توختىتىپ قويۇلغان چاغدىكى ئەھۋالىنى كۆرسەڭ ئىدىڭ.

مَوْكِبٌ ج مَوَاكِبُ: رەت، قاتار، سەپ، توپ، جامائە.

مَوْكِبُ الْجِنَازَةِ: مېيىت ئۇزىتىش جامائەسى.

مَوْكِبُ الْعُرْسِ: توي جامائىتى.

الْمَوْكِبُ الرِّئَاسِيّ: ھۆرمەت قاراۋۇلى.

مَوْكِبٌ هُمَايُونٌ: شاھلارغا خاس ئەسكەرلەر گورۇھى.

«يَا لَهُ مِنْ مَنْظَرٍ شَاهَدْتُهُ مِنْ جَمَالِ وَجَلاَلِ الْمَوْكِبِ»: مەن كۆرگەن شاھانە كۆرۈنۈش نېمىدېگەن قالتىس، ھە!

مُوَكِّلٌ: ھاۋالە قىلغۇچى، تاپشۇرغۇچى.

مُوَكِّلٌ عَلَى اللهِ: ئاللاھغا تەۋەككۇل قىلغۇچى.

مَوْكِنٌ . مَوْكِنَةٌ: ئۇۋا، چاڭگا.

مَوْكُولٌ: تاپشۇرۇلغان، ۋەكىل قىلىنغان، ھاۋالە قىلىنغان.

مَوْلِجٌ ج مَوَالِجُ: كىرىش ئېغىزى.

مَوْلِدٌ: تۇغۇلۇش، دۇنياغا كېلىش.

«بِسَمَ الزَّمَانُ بِمَوْلِدِ الْمُخْتَارِ وَالْكَوْنُ أَشْرَقَ لَيْلُهُ كَنَهَارٍ»: ئاللاھ تاللىغان زات (مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام)نىڭ دۇنياغا كېلىشى بىلەن زامان كۈلۈمسىرىدى، كائىنات يورۇپ، زۇلمەت كېچىلەر يوپيورۇق كۈندۈزلەرگە ئايلاندى.

مَوْلِدٌ ج مَوَالِدُ: تۇغۇلغان جاي، تۇغۇلغان ۋاقىت.

لُغَةُ الْمَوْلِدِ: يەرلىك تىل.

مُولِّصٌ ج مَوَالِصُ: دولقۇن توسمىسى، دامبا.

مُولَعٌ ج مُولَعُونَ: مەپتۇن بولغۇچى، ھەۋەس قىلغۇچى.

مُولَعٌ بِالْمُوسِيقَى الْعَتِيقَةِ: كلاسسىك مۇزىكا ھەۋەسكارى.

مُوَلِّدٌ: تۇغۇت دوختۇرى.

مُوَلَّدٌ ج مُوَلَّدُونَ: شالغۇت، پىرىۋوتكا.

مُوَلِّدَةٌ ج مُوَلِّدَاتٌ: ئاكۇشېر، تۇغۇت ئانىسى.

مُوَلِّدَاتٌ كَهْرَبَائِيَّةٌ: توك چىقىرىش سايمىنى، دىنام.

بَيِّنَةٌ مُوَلَّدَةٌ: شۇبھىلىك، گۇمانلىق.

مَوْلُودٌ ج مَوَالِيدُ: بوۋاق، گۆدەك، تۇغۇلغان.

﴿وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ﴾ ‹قرآن›: ئاتىلار ئانىلارنى قائىدە بويىچە يېمەك-ئىچمەك ۋە كىيىم-كېچەك بىلەن تەمىنلەپ تۇرۇشى كېرەك.

هِيَ مِنْ مَوَالِيدِ سَنَةِ كَذَا: ئۇ پالانى يىلى تۇغۇلغان.

مَوْلَوِيٌّ: خوجايىنغا مەنسۇپ، ھۆكۈمرانغا مەنسۇپ، زاھىت، چوڭ ئالىم.

مَوْلَوِيَّةٌ: ئەسلى تەسەۋۋۇپتىن بىر پىرقە بولۇپ جالالىدىن رومىيغا نىسبەت بېرىلىدۇ، مۇشۇ پىرقىلەر بېشىغا كىيىدىغان ئۇزۇن يۇڭ كۇلاھ.

مَوْلًى ج مَوَالٍ: ئىگە، خوجايىن، شەپقەتچى، شاپائەتچى، شېرىك، دوست؛ ئوغۇل، جىيەن، تاغا، كۈيئوغۇل، مېھمان، قوشنا، ئازاد قىلىنغان قۇل.

الْمَوْلَى عَزَّ وَجَلَّ: خۇدا، تەڭرى، ئاللاھ.

﴿نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ﴾ ‹قرآن›: ئاللاھ نېمىدېگەن ياخشى مەدەتكار، نېمىدېگەن ياخشى ياردەمچى!

مُومٌ: سېرىق موم.

مُومُ الْحَائِكِ: چاق (يىپ ئېگىرىدىغان).

مُومَأٌ إِلَيْهِ: ئىشارەت قىلىنغان.

مُومِسٌ . مُومِسَةٌ ج مُومِسَاتٌ: پاھىشە ئايال، جالاپ.

مُومُوقٌ: سۆيۈملۈك، قەدىردان.

مُومِيَا . مُومِيَاءُ ج مُومِيَاوَاتٌ . مُومِيَّةٌ ج مُومِيَّاتٌ: مومىيا.

مُونَةٌ ج مُوَنٌ: ئوزۇق-تۈلۈك، ئاشلىق، يېمەكلىك، تەمىنات.

بَيْتُ الْمُونَةِ: ئامبار، قازناق.

مَوْهِبَةٌ ج مَوَاهِبُ: تالانت.

الْمَوَاهِبُ الْفِطْرِيَّةُ: تۇغما قابىلىيەت، تەبىئىي قابىلىيەت.

الشِّعْرُ مَوْهِبَةٌ: شېئىر يېزىش بىر خىل تالانت.

لَهُ مَوَاهِبُ مُمْتَازَةٌ فِي الرِّيَاضِيَّاتِ: ئۇنىڭ

ماتېماتىكىدا ئالاھىدە قابىلىيىتى بار.

مُوْهِنٌ: ئاجىزلاشتۇرغۇچى، مەغلۇپ قىلغۇچى.

﴿وَأَنَّ اللّٰهَ مُوهِنُ كَيْدِ الْكَافِرِينَ﴾ ‹قۇرئان›: ئـاللاھ كاپىرلارنىڭ ھىيلىسىنى چوقۇم مەغلۇپ قىلغۇچىدۇر.

مَوْهُوبٌ: تەقدىم قىلىنغان، سوۋغا قىلىنغان.

مَوْهُوبٌ ج مَوْهُوبُونَ: تالانتلىق.

كَاتِبٌ مَوْهُوبٌ: تالانتلىق يازغۇچى.

شَاعِرٌ مَوْهُوبٌ: تالانتلىق شائىر.

رَسَّامَاتٌ مَوْهُوبَاتٌ: ئىستىداتلىق رەسساملار.

مَوْهُومٌ: خىيالىي، ئەپسانە، مەۋھۇم.

مَوَّانٌ ج مَوَّانَةٌ: ئوزۇق-تۈلۈك يىغقۇچى، ئوزۇق-تۈلۈك بىلەن تەمىنلىگۈچى.

مَوَّتَ يُمَوِّتُ تَمْوِيتًا: ئۆلتۈردى، ئۆلۈم جازاسى بەردى.

مَوَّتَ نَفْسَهُ: ئۆزىنى ئۆلتۈرىۋالدى، ئۆلۈۋالدى.

مَوَّتَتِ الدَّوَابّ: چارۋىلار كۆپلەپ ئۆلۈپ كەتتى.

مَوَّلَ يُمَوِّلُ تَمْوِيلًا: مال بەردى، مال بىلەن تەمىنلىدى.

مَوَّلَ الْمَشْرُوعَ: پىلانغا ئىقتىسادىي ياردەم بەردى.

مَوَّهَ يُمَوِّهُ تَمْوِيهًا الْمَوْضِعَ: جاي سۇلۇق بولدى.

مَوَّهَ الشَّيْءَ: نەرسىگە ئالتۇن يالاتتى.

مَوَّهَ الْحَقَّ: ھەقىقە ساختىنى ئېلىشتۇردى، راستقا يالغاننى ئارىلاشتۇردى.

مَوَّهَ عَلَيْهِ الْخَبَرَ: يالغان خەۋەر يەتكۈزدى.

مِيْتٌ: يىرا، سەھرا، كەنت، يىرا-قىشلاق.

مَيْتٌ ج أَمْوَاتٌ وَمَوْتَى وَمَيْتُونَ م مَيْتَةٌ ج مَيْتَاتٌ: جەسەت، مۇردا، ئۆلۈك، مېيىت، تاپ.

دَجَاجَةٌ مَيْتَةٌ: ئۆزى ئۆلۈپ قالغان توخۇ.

﴿حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ﴾ ‹قۇرئان›: سىلەرگە ئۆزى ئۆلۈپ قالغان ھايۋان، قان ۋە چوشقا گۆشى ھارام قىلىندى.

مَيَاعَةٌ: ئاقماق، ئاقچىلىماق.

مُيَاوَمَةٌ: كۈن بويىچە ھەق ھېسابلىماق، كۈنلۈك ئىشلىمەك، مەدىكارچىلىق قىلماق.

عُمَّالُ الْمُيَاوَمَةِ: كۈنلۈك ئىشچى، كۈنلۈكچى، مەدىكار.

مَيْئُوسٌ: ئۈمىدسىزلەنگەن.

مَرَضٌ مَيْئُوسٌ: داۋالىغىلى بولمايدىغان كېسەل، ساقايماس كېسەل.

«مُسْتَقْبَلٌ مَيْئُوسٌ مِنْهُ»: ئىستىقبالى يوق، ئىستىقبالدىن ئۈمىد ئۈزگەن.

«إِعَانَةٌ مَيْؤُوسٌ مِنْهَا»: ئۈمىد يوق ياردەم.

مِيْبَلٌ: توقماق، كالتەك.

مِيْتَافِيزِيّ: مېتافىزىكىلىق.

مِيْتَافِيزِيَّةٌ: مېتافىزىكا.

مِيْتَةٌ: ئۆلۈم ھالىتى، ئۆلۈمنىڭ تۈرى.

مَاتَ فُلَانٌ مِيْتَةً رَضِيَّةً: ئاسان ئۆلدى.

الصَّدَقَةُ تَمْنَعُ مِيْتَةَ السُّوءِ: سەدىقە كىشىنى يامان ئۆلۈمدىن ساقلايدۇ.

مُيَتَّمٌ: يېتىم بالا.

مَيْتَمٌ: يېتىم - يېسىرلار ساناتورىيىسى.

أَرْضٌ مِيْثَاءُ: يۇمشاق يەر.

مِيْثَاقٌ ج مَوَاثِيقُ وَمَيَاثِيقُ: شەرتنامە، ئەھدىنامە، كېلىشىم، قانۇنلار توپلىمى.

مِيْثَاقُ عَدَمِ الْإِعْتِدَاءِ: ئۆزئارا تاجاۋۇز قىلىشماسلىق شەرتنامىسى.

مِيْثَاقُ السَّلَامِ: تىنچلىق ئەھدىنامىسى.

مِيْثَاقُ جَمْعِيَّةِ الْأُمَمِ: خەلقئارا بىرلەشمە نىزامنامىسى.

مِيْثَاقُ هَيْئَةِ الْأُمَمِ الْمُتَّحِدَةِ: بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ نىزامنامىسى.

﴿وَأَخَذْنَا مِنْهُم مِّيثَاقاً غَلِيظاً﴾ ‹قۇرئان›: ئۇلاردىن مەھكەم ئەھدە ئالدۇق.

مِيثَاةٌ ج مَوَاثِيءُ: ياغاچ، توقماق.

مِيثَبٌ ج مَوَاثِبُ وَمَيَاثِبُ: ئولتۇرغۇچى، ئېگىز جاي، تۈزلەڭ يەر، ئېرىق، ئۆستەڭ.

مِيثَرَةٌ ج مَوَاثِرُ وَمَيَاثِرُ: ياستۇق، تەكيە.

مِيثُولُوجِيَا: رىۋايەت، ئەپسانە، چۆچەك، ئويدۇرما، سەپسەتە.

مَيْجٌ: قاناتلىق بېلىق، ئۇچار بېلىق.

مِيجَارٌ: توپ كالتىكى؛ تاياق، ساپ.

مِيجَرٌ: دورا قاتارلىقلارنى ئېغىزغا قۇيۇپ ئىچكۈزۈپ قويىدىغان ئەسۋاب.

مِيجَرَةُ الدَّوَابِّ: ھايۋانلارغا دورا ئىچكۈزۈلىدىغان ئەسۋاب.

مِيحَارٌ: ساپ، ئۇچى ئەگرى تاياق.

مَيْدٌ: تەۋرىنىمەك، ئىرغاڭلىماق، چايقالماق، تۇراقسىزلىق؛ لېكىن.

«أَنَا أَفْصَحُ الْعَرَبِ مَيْدَ أَنِّي مِنْ قُرَيْشٍ وَنَشَأْتُ فِي بَنِي سَعْدِ ابْنِ بَكْرٍ» ‹حديث›: مەن ئەرەبلەر ئىچىدە ئەڭ پاساھەتلىكى، شۇنىسى باركى، مەن قۇرەيش قەبىلىسىدىن چىقىپ سەئىد ئىبنى بەكرى ئايمىقىدا ئۆستۈم.

مَيْدَاءُ الشَّيْءِ: نەرسىنىڭ غايىسى، چەك - چېگرىسى.

هَذَا مَيْدَاءُ ذَالِكَ: بۇ ئۇنىڭ ئۇدۇلىدا.

مَيْدَاعَةٌ ج مَوَادِعُ: شالداما، پەرتۇق، كونا كىيىم.

مِيدَالِيَةٌ ج مِيدَالِيَاتٌ: مېدال، ئىزناك، بەلگە.

مَيَدَانٌ: تەۋرىنىمەك، ئىرغاڭلىماق، پۇلاڭلىماق، تۇراقسىزلىق، لىڭشىماق، چايقالماق، مەدىرلىماق.

مَيْدَانٌ / مِيدَانٌ ج مَيَادِينُ: مەيدان، بوشلۇق، بوش يەر، بىكار جاي، دائىرە.

مَيْدَانُ الْحَرْبِ: جەڭ مەيدانى، فرونت، ئۇرۇش مەيدانى.

مَيْدَانُ السِّبَاقِ: ئات بەيگىسى مەيدانى.

مَيْدَانُ الْمُسَابَقَاتِ: تەنتەربىيە مەيدانى.

مَيْدَانُ السِّيَاسَةِ: سىياسىي سەھنە.

مَيْدَانُ ألآيِّ: پارات، كۆرەك.

فِي مَيْدَانِ الثَّقَافَةِ: مەدەنىيەت ساھەسىدە.

مَيْدَانُ الشُّهَدَاءِ: قۇربانلار خاتىرە مەيدانى.

مَيْدَانِيٌّ: نەق مەيدان.

تَحْقِيقٌ مَيْدَانِيٌّ: نەق مەيدان تەكشۈرۈشى.

مِيدَةٌ: تاماق ئۈستىلى، شىرە؛ داستىخان.

مِيدَعٌ . مِيدَعَةٌ: پەرتۇق، شالداما، كونا كىيىم.

كَلَامٌ مِيدَعٌ: كىشىنى رەنجىتىدىغان سۆز.

مَيْرٌ . مِيرَةٌ: تەمىنات، ئاشلىق، ئوزۇق-تۈلۈك، يېمەكلىك.

مِيرَاثٌ ج مَوَارِثُ: مىراس.

﴿وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ﴾ ‹قرآن›: ئاسمانلار ۋە يەرنىڭ مىراسى ئاللاھنىڭدۇر.

مِيرَالَايٌ ج مِيرَالَايَاتٌ: شاگشياۋ (ھەربىي ئۇنۋان)، پولكوۋنىك.

مَيْرُوقٌ: قۇرۇپ سولىشىپ كەتكەن، قۇرۇپ سولىشىش ئاپىتىگە ئۇچرىغان؛ سېرىقلىق كېسەللىكىگە دۇچار بولغان، ھال كېسىلىگە ئۇچرىغان.

مِيرِي: ھۆكۈمەتنىڭ، ئومۇمنىڭ، دۆلەتنىڭ، جامائەتنىڭ، ئاممىۋى.

مِيزَابٌ ج مَيَازِبُ: تۇرۇبا، نو.

مِيزَانٌ: ئادىل، ئادىللىق، ئادالەت.

مِيزَانٌ ج مَوَازِينُ: تارازا، جىڭ، گىر، ئۆلچەم.

مِيزَانُ ثِقْلِ الْهَوَاءِ: بارومېتىر (ھاۋا بېسىمىنى ئۆلچەيدىغان ئەسۋاب).

مِيزَانُ حَرَارَةٍ: تېرمومېتىر، گرادۇس.

﴿ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ ﴾ ‹قرآن›: ئۆلچەمنى ۋە تارازىنى توغرا قىلىڭلار.

مِيزَانِيَّةٌ ج مِيزَانِيَّاتٌ: قەرز ئېلىنغان، بېرىلگەن هېساباتنى سېلىشتۇرۇش جەدۋىلى، بالانس جەدۋىلى، خام چوت.

مِيزَانِيَّةٌ مَالِيَّةٌ: خام چوت، بيۇدژېت.

أَبْوَابُ الْمِيزَانِيَّةِ: خام چوت تۈرلىرى.

مِيزَةٌ ج مِيزَاتٌ: خۇسۇسىيەت، ئالاھىدىلىك.

عَلَى الْمُتَرْجِمِ أَنْ يَنْتَبِهَ لِمِيزَاتِ اللُّغَتَيْنِ: تەرجىمان ئىككى تىلنىڭ ئالاھىدىلىكلىرىگە دىققەت قىلىشى كېرەك.

مِيسَانٌ: مۈگدىگۈچى، ئۇيقۇ باسقۇچى، تەمكىنلىكىدىن ئۇيقۇ باسقاندەك كۆرۈنىدىغان ئادەم.

مَيْسِرٌ: قىمار.

﴿ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ ﴾ ‹قۇرئان›: ئۇلار سەندىن هاراق ۋە قىمار توغرىسىدا سورىشىدۇ، سەن ئۇلارغا: بۇنىڭ هەر ئىككىلىسىدە چوڭ گۇناھ ... بار دېگىن.

مَيْسَرَةٌ: ئاسانلىق، بايلىق.

﴿فَنَظِرَةٌ إِلَى مَيْسَرَةٍ﴾ ‹قۇرئان›: ئۇنىڭ هالى ياخشىلانغۇچە كۈتۈڭلار.

مَيْسَرَةٌ ج مَيَاسِرُ: سول تەرەپ.

مَيْسَرَةُ الْجَيْشِ: سول قانات قوشۇن.

مُيَسَّرٌ: ئوڭۇشلۇق، تەييارلانغان، باي.

مِيسَمٌ ج مَيَاسِمُ: دەزمال، داغمال؛ ئىز، ئەسەر.

مَيْسُورٌ ج مَيَاسِيرُ: ئوڭۇشلۇق، ئاسان.

مِيشَارٌ: ھەرە.

مِيشَاقٌ ج مَوَاشِيقُ وَمَيَاشِيقُ: ئاچقۇچنىڭ چىشى.

مِيضَانَةٌ ج مَوَاضِينُ وَمَيَاضِينُ: قوش ساپاقلىق سېۋەت.

مِيضَأَةٌ ج مِيضَاءَةٌ: يۇيۇنۇش ئۆيى، تاھارەت ئالىدىغان جاي.

مِيضَأَةُ الْمَسْجِدِ: مەسجىدنىڭ تاھارەت ئالىدىغان جايى.

مِيضَنَةٌ ج مَوَاضِنُ: چىبىتا، قاپ.

مِيطَدَةٌ: خالىڭ، يەر چىڭداش كۆتىكى.

مِيظَبٌ ج مَوَاظِبُ وَمَيَاظِيبُ: ياپىلاق كەلگەن يۇملاق تاش.

مَيْعٌ. مَيْعَةٌ: ئاقماق، تاماق، تامچىلىماق.

مَيْعَةُ الشَّبَابِ: ياشلىقنىڭ دەسلەپكى چاغلىرى.

مِيعَادٌ ج مَوَاعِدُ: ۋەدىلەشكەن جاي، ۋەدىلەشكەن ۋاقىت.

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ﴾ ‹قۇرئان›: ئاللاھ ۋەدىسىگە ئەلۋەتتە خىلاپلىق قىلمايدۇ.

مِيعَادُ الْأَصْدِقَاءِ: دوستلارنىڭ ۋەدىلەشكەن جايى ياكى ۋاقتى.

زَارَهُ مِنْ غَيْرِ مِيعَادٍ: ئۇنى ۋاقىتسىز يوقلىدى.

صَدَرَتِ الْجَرِيدَةُ فِي مَوَاعِيدِهَا: گېزىت ئۆز ۋاقتىدا چىقتى.

مَوَاعِيدُ عُرْقُوبٍ: يالغان ۋەدە.

مَوَاعِيدُ الْمَرْأَةِ: ئايالنىڭ ھەيز كۆرۈش ۋاقتى.

مِيعَاسٌ ج مَوَاعِيسُ: كۆچمە قۇم.

مَيْعَانٌ: سۇيۇقلۇق هالەت.

مِيغَرٌ ج مَوَاغِرُ وَمَيَاغِرُ: ۋەدىلەشكەن ۋاقىت.

مِيفَاضٌ: يۈگۈرگەك.

نَاقَةٌ مِيفَاضٌ: يۈگۈرۈك تۆگە.

مَيْفَعَةٌ: ئېگىزلىك، تۆپىلىك.

مَيْقًى: دۆڭلۈك، تونۇر يايقۇچى، خۇمدان.

مِيقَابٌ ج مَوَاقِبُ وَمَيَاقِبُ: پىيەنچۈك.

مِيقَاتٌ ج مَوَاقِيتُ: بەلگىلىك، مۇددەتلىك، ۋاقىتلىق، بەلگىلەنگەن ۋاقىت، بەلگىلەنگەن جاي.

مَوَاقِيتُ الْحَجِّ: ھەج قىلىش ۋاقىتلىرى.

مَوَاقِيتُ الْحَاجِّ: ھەج قىلغۇچىنىڭ ئېھرام باغلايدىغان جايلىرى.

﴿ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الأَهِلَّةِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ ﴾ ‹قرآن›: (ئى مۇھەممەد!) سەندىن يېڭى چىققان ئاي توغرۇلۇق سورىشىدۇ، (ئۇلارغا) ئېيتقىنكى «ئۇ كىشىلەرنىڭ (تىرىكچىلىك، سودا ـ سېتىق ۋە مۇئامىلە قاتارلىق) ئىشلىرىنىڭ ۋە ھەجنىڭ ۋاقىتلىرىنى ھېسابلاش ئۈچۈندۇر».

مِيقَاتِيٌّ: ۋاقىت ھېسابلىغۇچى.

مِيقَانٌ: گول ئادەم، ئاڭلىغانىلا ئىشىنىدىغان ئادەم.

مِيقَبٌ ج مَوَاقِبُ وَمَيَاقِبُ: قولۇلە قېپى.

مِيقَعَةٌ ج مَوَاقِعُ: چۈشۈش ئورنى؛ بىلەي.

مِيكْرُوبٌ: باكتېرىيە، مىكروب، مىكرو ئورگانىزم.

مِيكْرُوسْكُوبٌ: مىكروسكوپ.

مِيكَعَةٌ ج مِيكَعٌ: ساپان، سۆگەك.

مِيكَعَةُ الْمِحْرَاثِ: ساپان چىشى.

مِيلَ يَمِيلُ مَيْلًا: قىڭغايدى، قىيسايدى.

مَيْلٌ: ئەگرى، قىڭغىر، سىڭايان، يۈزلىنىش، بىر تەرەپكە ئېغىش، مايىل بولۇش.

مِيلٌ ج أَمْيَالٌ: كۆز تاياقچىسى (كۆزگە دورا تېمىتىدىغان).

مِيلُ الْجَرَّاحِ: ئۈلچىگۈچ؛ مۇساپە كۆرسەتكۈچ، تەخمىنەن 1609 مېترغا تەڭ.

مِيلٌ بَحْرِيٌّ: دېڭىز مىلى (1852 مېترغا تەڭ).

مِيلَادٌ ج مَوَالِيدُ: تۇغۇلغان ۋاقىت.

عِيدُ الْمِيلَادِ: مىلاد بايرىمى.

شَهَادَةُ الْمِيلَادِ: تۇغۇلۇش گۇۋاھنامىسى.

مِيلَادِيٌّ: مىلاد، مىلادىيە.

سَنَةٌ مِيلَادِيَّةٌ: مىلادىيە يىلى، شەمسىيە يىلى (بۇ 365 كۈن ۋە بىرقانچە سائەت بولىدۇ).

مُيَمَّنٌ: بەختلىك، تەلەيلىك.

مُيَمَّنُ الطَّائِرِ: قۇتلۇق، مۇبارەك.

مَيْمَنَةٌ ج مَيَامِنُ: ئوڭ، ئوڭ تەرەپ.

مَيْمَنَةُ الْجَيْشِ: ئوڭ قانات قوشۇن.

«اِبْدَأْنَ بِمَيَامِنِهَا وَمَوَاضِعِ الْوُضُوْءِ مِنْهَا» ‹حديث›: «سىلەر ئۇنىڭ ئوڭ تەرىپىدىن باشلاپ يۇيۇڭلار، تاھارەت ئېلىشنىڭ تەرتىپى بويىچە ئېلىپ بېرىلسۇن».

«إِذَا لَبِسْتُمْ وَإِذَا تَوَضَّأْتُمْ فَابْدَؤُوْا بِمَيَامِنِكُمْ» ‹حديث›: «سىلەر كىيىم كىيگەندە، تاھارەت ئالغاندا ئوڭ تەرەپتىن باشلاڭلار».

مَيْمُوْنٌ: مۇبارەك، بەرىكەتلىك، تەلەيلىك.

مَيْمُوْنُ الطَّائِرِ: قۇتلۇق، مۇبارەك.

سِرْ عَلَى الطَّائِرِ الْمَيْمُوْنِ: ئاق يول بولسۇن.

مَوْلُوْدٌ مَيْمُوْنٌ: بەختلىك بوۋاق.

سَفَرٌ مَيْمُوْنٌ: قۇتلۇق سەپەر.

سَافَرَ عَلَى الطَّائِرِ الْمَيْمُوْنِ: ئايروپىلان بىلەن سەپەر قىلدى.

مَيْنٌ ج مُيُوْنٌ: يالغان، يالغان ـ ياۋىداق سۆز.

مِيْنَاءٌ ج مَوَانٍ وَمَوَانِئُ: پىرىستان، پورت، سىر، سائەتنىڭ ماگنىتلىق يۈزى.

طَلَى الشَّيْءَ بِالْمِيْنَاءِ: سىرلىدى.

مِيْنَاءُ السَّاعَةِ: سائەتنىڭ يۈزى.

مِيْنَاءٌ جَوِّيٌّ: ئايروپىلان ئىستانسىسى، ئاۋىئاتسىيە پونكىتى.

مَيَّارٌ: ئاشلىق سودىگىرى.

مَيَّاسٌ: ئىرغاڭلىغۇچى، ئىرغاڭلاپ ماڭغۇچى.

قَدٌّ مَيَّاسٌ: غۇنچە بوي، نازۇك قامەت.

مَيَّانٌ: يالغانچى، كاززاپ.

مَيِّتٌ ج مَيِّتُوْنَ م مَيِّتَةٌ ج مَيِّتَاتٌ: جەسەت، مۇردا، ئۆلۈك، مېيىت، تاپ.

دُيُوْنٌ مَيِّتَةٌ: ئۆلگەن قەرز، قايتۇرۇۋالغىلى بولمايدىغان قەرز.

لَا حَيٌّ فَيُرْجَى وَلَا مَيِّتٌ فَيُنْسَى: ئۈمىد كۈتۈلىدىغان

تىرىك ئەمەس، ئۇنتۇلۇپ كېتىدىغان ئۆلۈك ئەمەس.

اَلْبَحْرُ الْمَيِّتُ: ئۆلۈك دېڭىز.

﴿وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ مِن كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ﴾ «قرآن»: ئۆلۈم ئۇنى قورشىۋالىدۇ، لېكىن ئۇ ھەرگىز ئۆلمەيدۇ.

مَيَّثَ يُمَيِّثُ تَمْيِيثًا الشَّيْءَ فِي الْمَاءِ: نەرسىنى ئېرىتتى.

مَيَّحَ يُمَيِّحُ تَمْيِيحًا الْغُصْنُ: شاخ پۇلاڭلىدى.

مَيَّحَ السَّكْرَانُ: مەست لەلەڭشىدى.

مَيَّزَ يُمَيِّزُ تَمْيِيزًا الشَّيْءَ: تاللىدى، تاللىۋالدى، ئىلغىدى، خىللىدى.

مَيَّزَ بَيْنَهُمْ: پەرق ئەتتى، پەرقلەندۈردى.

مَيَّزَ الرَّجُلَ: كىششىگە ئىمتىياز بەردى، ئالاھىدە ھوقۇق بەردى.

مَيَّلَ يُمَيِّلُ تَمْيِيلًا: قىڭغايتتى، قىيسايتتى، مايىل قىلدى.

مَيَّلَ الْوِعَاءَ: قاچىنى كۆمتۈردى، ئاغدۇردى.

مَيَّلَ بَيْنَ الْأَمْرَيْنِ: ئارىسالدى بولدى.

مَيُّوَةٌ: سۇ ئۈزۈش كىيىمى.